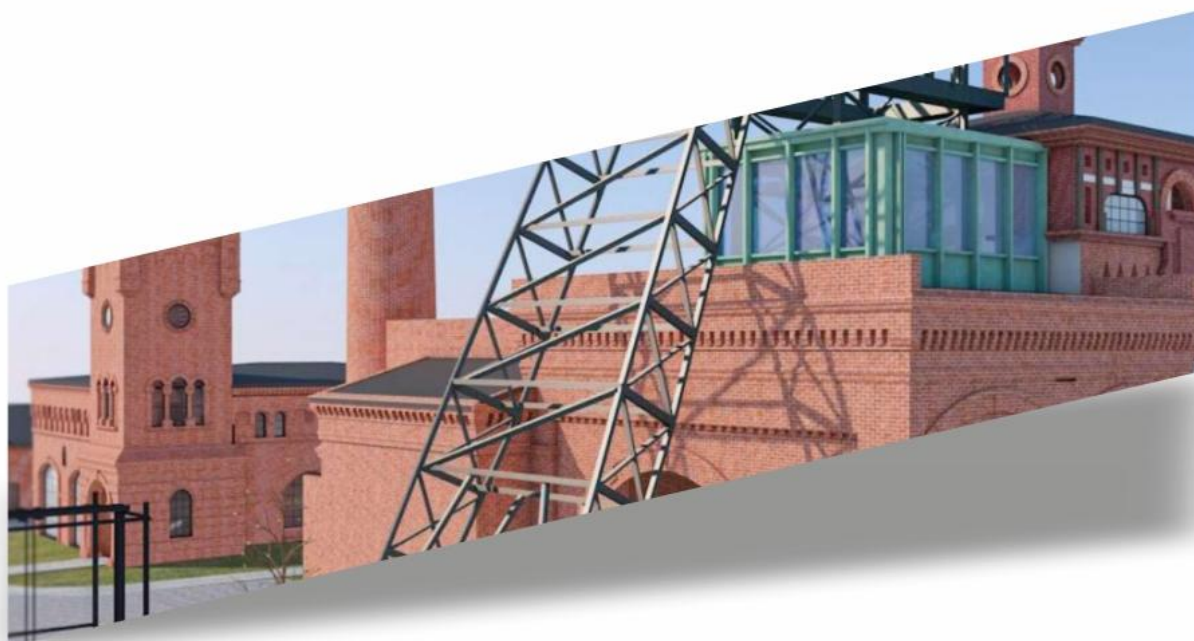

RUDA Śląska

miasto otwartych możliwości

Gminny Program Rewitalizacji

dla obszaru rewitalizacji na terenie miasta Ruda Śląska

Zamawiający:

MIASTO RUDA ŚLĄSKA

Plac Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska,

tel. 32 244 90 94, fax 32 248-73-48

www.rudaslaska.bip.info.pl, e-mail: urząd@ruda-sl.pl

Wykonawcy:

Lider Projekt Sp. z o.o.

Al. K. Marcinkowskiego 1/3, 61-745 Poznań

tel.: 61 828 08 11, fax 061 62 32 257

www.liderprojekt.pl, e-mail: liderprojekt@liderprojekt.pl

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

ul. A Ostrowskiego 9, 53 - 238 Wrocław

tel. 71 332 68 79, fax. 71 715 65 95

www.instytut-ipc.pl/, e-mail: biuro@instytut-ipc.pl

Spis treści

Spis treści	3
1. Wstęp.....	7
2. Powiązania z dokumentami strategicznymi	11
2.1. Sposób realizacji przez GPR strategii rozwoju gminy	11
2.2. Sposób realizacji przez GPR strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	24
2.3. Strategia rozwoju województwa śląskiego.....	30
2.4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego	46
3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji...	72
3.1. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	72
3.2. Przyjęte wskaźniki analizy zróżnicowania wewnątrzmięjskiego	76
3.3. Wizualizacja uzyskanych wyników	79
3.4. Tereny przemysłowe, pokolejowe i powojkowe	92
3.5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	119
3.6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.....	124
4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	135
4.1. Aktualizacja szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji	135
4.2. Sfera społeczna	136
4.3. Sfera gospodarcza	187
4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	194
4.5. Sfera środowiskowa.....	233
4.6. Sfera techniczna	251
5. Potencjały, problemy i potrzeby rozwojowe obszaru rewitalizacji - synteza szczegółowej diagnozy	323
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji - planowany efekt rewitalizacji	336

7.	Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	337
8.	Lista zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	349
9.	Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	393
10.	Opis podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	414
10.1.	Podobszar rewitalizacji Ruda	414
10.2.	Podobszar rewitalizacji Orzegów	452
10.3.	Podobszar rewitalizacji Godula	462
10.4.	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	466
10.5.	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	469
10.6.	Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja	496
10.7.	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj.....	496
10.8.	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	499
10.9.	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las.....	504
10.10.	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice 522	
10.11.	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom 537	
10.12.	 Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój 570	
10.13.	 Przedsięwzięcia dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji.....	579
11.	Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	631
12.	Mechanizmy integrowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.....	643
12.1.	Komplementarność przestrzenna.....	643
12.2.	Komplementarność problemowa.....	645

12.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	653
12.4. Komplementarność źródeł finansowania	654
12.5. Komplementarność międzyokresowa	655
13. Indykatywne ramy finansowe i harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	659
14. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji ...	684
14.1. Grupy interesariuszy według siły wpływu i poziomu zainteresowania uczestnictwem w procesie rewitalizacji	685
14.1.1. Podmioty sektorowe jako interesariusze procesu rewitalizacji	685
14.1.2. .. Instytucje lokalne jako interesariusze procesu rewitalizacji	692
14.2. Udział interesariuszy w procesie opracowywania GPR	696
14.2.1. Włączenie interesariuszy w proces opracowania GPR w 2017 i 2018 roku	696
14.2.2. Włączenie interesariuszy w proces opracowania zmiany GPR w 2024 i 2025 roku	705
14.3. Udział interesariuszy w procesie wdrażania GPR	711
15. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	714
16. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	719
17. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Rudy Śląskiej	737
17.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym.....	737
17.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	738
17.3. Uchwały, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego	738

17.4. Uchwała, o której mowa w art. 7. ust. 3 ustawy o rewitalizacji - Komitet ds. Rewitalizacji.....	739
18. Miejscowy Plan Rewitalizacji.....	740
19. Specjalna Strefa Rewitalizacji	743
20. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko 744	
21. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji 745	
22. Spis tabel	752
23. Spis rycin	755

1. Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji na terenie miasta Ruda Śląska (w dalszej części dokumentu GPR lub Gminny Program Rewitalizacji) stanowi kluczowy dokument strategiczny, wyznaczający kierunki i działania mające na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym na obszarach zdegradowanych miasta. Podstawą prawną dla rewitalizacji w Rudzie Śląskiej jest Uchwała Nr PR.0007.77.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, która przekształciła wcześniejszy Lokalny Program Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z Uchwałą Nr PR.0007.1.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 8 stycznia 2018 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Ruda Śląska. Obejmuje on tereny w 9 dzielnicach: Ruda, Orzegów, Godula, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek, Czarny Las, Bykowina i Kochłowice, podzielone na 12 podobszarów, zamieszkałe przez 36 764 osoby na powierzchni 8,87 km², co stanowi 11,4% powierzchni miasta i 27,7% liczby mieszkańców. Uchwałę delimitacyjną oraz pierwotny program opracowano w ramach projektu pn. „Śląskie programy rewitalizacji - wsparcie dla gmin”, finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Osi Priorytetowej 3 Potencjał beneficjentów funduszy europejskich, Działania 3.1 Skuteczni beneficjenci.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Historia zmian i aktualizacji GPR

Od momentu przyjęcia, GPR był przedmiotem kilku nowelizacji mających na celu jego adaptację do zmieniających się potrzeb i uwarunkowań prawnych.

- Uchwała Nr PR.0007.109.2022 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 25 sierpnia 2022 r. zmieniła zapisy pkt 13.1 GPR, dając podstawy do przygotowania terenów strategicznych dla realizacji polityki rewitalizacyjnej i inwestycyjnej Miasta, w tym zagospodarowania terenów przemysłowych.

Zapisy dot. zmiany Studium na terenach po KWK Pokój i Polska Wirek umożliwiające przygotowanie miejscowego planu rewitalizacji.

- Uchwała Nr PR.0007.66.2024 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 21 marca 2024 r. dostosowała GPR do wymogów stawianych Innym Instrumentom Terytorialnym w ustawie o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.
- Uchwała Nr PR.0007.79.2024 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 25 kwietnia 2024 r. ogłosiła jednolity tekst uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, co miało na celu ułatwienie posługiwania się obszernym dokumentem i jego wpisania do Wykazu Gminnych Programów Rewitalizacji Województwa Śląskiego w ramach FE SL 2021-2027.

Podstawa i zakres niniejszej zmiany GPR

Niniejsza zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji jest realizowana na podstawie Uchwały Rady Miasta Ruda Śląska Nr PR.0007.4.2025 podjętej 30 stycznia 2025 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku.

Opracowanie niniejszego dokumentu poprzedziło przeprowadzenie ewaluacji on-going Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, która została zrealizowana na koniec 2024 roku. Na jej podstawie powstał Raport z ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, a wnioski z tego raportu zostały również uwzględnione w projekcie zmiany GPR.

Proces zmiany został kompleksowo przygotowany i obejmował m.in. następujące elementy:

- Aktualizacja szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji: Zebrano nowe dane dotyczące obszarów objętych programem, uwzględniając ich obecne uwarunkowania społeczne, gospodarcze i przestrzenne.
- Konsultacje społeczne i badania ankietowe: Przeprowadzono cykl spotkań z mieszkańcami poszczególnych podobszarów rewitalizacji, co pozwoliło na bezpośrednie zebranie ich opinii i potrzeb. Dodatkowo, zrealizowano badania ankietowe, uzupełniające obraz sytuacji i oczekiwań społecznych.
- Zmiany w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych: W ramach aktualizacji GPR, dokonano modyfikacji istniejących przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ponadto, w wyniku przeprowadzonego naboru przedsięwzięć, do GPR włączono nowe inicjatywy, stanowiące bezpośrednią odpowiedź na zidentyfikowane, bieżące potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji i poszczególnych podobszarów. Uaktualniono także listę przedsięwzięć oraz plany w nich zawarte, w tym zakres planowanych zadań, okres ich realizacji oraz przewidywane nakłady finansowe.
- Wprowadzenie nowych treści: W dokumencie uwzględniono również nowe treści, w tym te związane ze sposobem zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami, co jest zgodne z obowiązującymi standardami i wymogami.
- Aktualizacja rozdziałów powiązanych z listą przedsięwzięć: Wraz ze zmianami wprowadzonymi w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, uległy aktualizacji inne rozdziały GPR, ściśle związane z listą projektów, zapewniając spójność i kompleksowość dokumentu.

Niniejsza zmiana GPR ma na celu zapewnienie, że program rewitalizacji Rudy Śląskiej będzie nadal efektywnym narzędziem w procesie

transformacji i podnoszenia jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych, a także umożliwi skuteczne aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację zaplanowanych działań.

2. Powiązania z dokumentami strategicznymi

Proces rewitalizacyjny charakteryzuje się podejściem zintegrowanym, które przejawia się włączeniem interesariuszy w odnowę obszarów zdegradowanych w działania w obszarach polityki społeczno-gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej gminy oraz regionu.

Mając na uwadze powyższe oraz zgodnie z wymogiem określonym w art. 15 ust. 1 pkt 2 Ustawy o rewitalizacji, w poniższym punkcie przeanalizowano powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.1. Sposób realizacji przez GPR strategii rozwoju gminy

Strategia rozwoju lokalnego to bardzo ważny instrument budowania potencjału rozwojowego gminy. Strategia rozwoju to również kluczowe narzędzie prowadzenia polityki rozwoju, którą określa się jako „zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej” (Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju). Strategia rozwoju jest nadrzędnym dokumentem programującym rozwój miasta w długofalowej perspektywie czasowej. Strategia stanowi podstawowy instrument wspomagający władze samorządowe w procesie zarządzania rozwojem. Aktualnie obowiązuje Strategia przyjęta Uchwałą nr PR.0007.76.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok”., jest kontynuacją Strategii uchwalonej w Uchwałą nr PR.0007.49.2014 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014 - 2030". W dokumencie przedstawiono sytuację rozwojową miasta: potencjał i wyzwania społeczne, usługi publiczne dla

mieszkańców, potencjał gospodarczy i rynek pracy, zasoby przyrodnicze i środowiskowe, zasoby i gospodarkę komunalną.

Kluczowym elementem strategii jest sformułowanie wizji rozwoju gminy, która stanowi cel główny polityki strategicznej gminy i wskazuje kierunek, w którym w kolejnych latach prowadzona będzie lokalna polityka rozwojowa. Jej treść została sformułowana następująco: Ruda Śląska - miasto dzielnic, które nie dzielą, dobre do zamieszkania, pracy i wypoczynku. Ruda Śląska w 2030 r. powinna być miastem:

- dobrych warunków dla zaspokajania oczekiwań i rozwoju swoich mieszkańców oraz wykorzystywania ich energii, kompetencji, kreatywności i przedsiębiorczości,
- nowoczesnej, zróżnicowanej gospodarki, dostosowującej się do globalnych uwarunkowań, tworzącej atrakcyjne miejsca pracy, wykorzystującej regionalny potencjał wiedzy i zasilanej przez sukcesywny napływ inwestorów,
- zrównoważonego rozwoju widocznego w sferze przyrodniczej, przestrzennej i kulturowej,
- bogatego różnorodnością swoich dzielnic oraz rozwijającego się w oparciu o aktywności podejmowane przez społeczności lokalne,
- atrakcyjnej, uporządkowanej przestrzeni miejskiej, w której dostępne są udogodnienia i usługi wspierające codzienne funkcjonowanie i wypoczynek mieszkańców,
- poszanowania tradycji przy równoczesnym tworzeniu i wdrażaniu innowacji i inteligentnych rozwiązań na rzecz rozwoju społecznego i ekonomicznego,
- zajmującym ważną pozycję w regionie dzięki dostarczaniu wyspecjalizowanych usług dla mieszkańców Metropolii i województwa oraz wykorzystywaniu centralnego położenia w metropolitalnym układzie komunikacyjnym.

Obowiązująca wizja rozwoju Rudy Śląskiej odzwierciedla najważniejsze wartości, które powinny cechować Miasto w przyjętym horyzoncie strategicznym roku 2030. Stanowi kontynuację myślenia o rozwoju Rudy Śląskiej zapoczątkowanego w trakcie opracowania dokumentu dotychczasowej strategii w roku 2014. Wizja zawiera pożądane cechy Miasta decydujące o szansach rozwoju mieszkańców i innych użytkowników Miasta oraz główne wyróżniki Rudy Śląskiej determinujące pozycję konkurencyjną w otoczeniu.

Cele rozwoju to jedna z najważniejszych części strategii, która w syntetyczny sposób pokazuje czym Miasto ma się stać w perspektywie strategicznej. W strategii dla Rudy Śląskiej przyjęto dwustopniową strukturę celów, na którą składają się:

- cele strategiczne: najważniejsze stany do osiągnięcia w horyzoncie strategicznym,
- cele operacyjne: szczegółowe stany składające się na cele strategiczne.

Strategia zawiera następujące cele strategiczne, które zawarte były również w dokumencie obowiązującym od 2014 r. Treść misji brzmi: „Tworzenie nowoczesnego i przyjaznego miasta w oparciu o potencjał i aktywność jego mieszkańców”.

Strategia zawiera następujące cele strategiczne, które zawarte były również w dokumencie obowiązującym od 2014 r.:

- Cel strategiczny nr 1: Ruda Śląska nowoczesnym, atrakcyjnym i przyjaznym miejscem do życia i rozwoju, miastem o zintegrowanej przestrzeni społecznej.
- Cel strategiczny nr 2: Miasto o wysokim stopniu integracji przestrzennej, z zachowanymi zasobami naturalnymi i rozwiniętą infrastrukturą techniczną.
- Cel strategiczny nr 3: Wysoki stopień wykorzystania dziedzictwa kulturowego Miasta.

- Cel strategiczny nr 4: Zwiększony potencjał rozwojowy mieszkańców Miasta.
- Cel strategiczny nr 5: Wyższy poziom rozwoju gospodarczego Rudy Śląskiej.

Tabela 1. Powiązania celów operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok z kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K1. [Silna rodzina] Wspieranie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	2.5. Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura miejska 2.5.1. Rozbudowa infrastruktury społecznej, utrzymanie dobrego stanu technicznego i funkcjonalności placówek oświatowych, służby zdrowia, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji 4.3. Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego Miasta 4.3.1. Rozwijanie efektywnego systemu pomocy i integracji społecznej 4.3.6. Zintegrowana pomoc rodzinie, w tym

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
		rodzinie wielopproblemowej i rodzinie w kryzysie.
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji.	4.1. Wysoki poziom edukacji w Mieście 2.5. Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura miejska 2.5.1. Rozbudowa infrastruktury społecznej, utrzymanie dobrego stanu technicznego i funkcjonalności placówek oświatowych, służby zdrowia, pomocy społecznej, kultury, sportu i rekreacji
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i	K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu	4.2. Rozwój i umacnianie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego 4.3. Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego Miasta

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
społeczności lokalnych	społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic.	
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.	1.1. Optymalna opieka medyczna dla mieszkańców Miasta 1.4. Promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. 1.5. Upowszechnianie i wspieranie edukacji i aktywizacji kulturalnej mieszkańców oraz rozwój instytucji kultury 4.3. Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego Miasta
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania	K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	4.1. Wysoki poziom edukacji w Mieście 5.3. Zwiększenie równowagi na rynku pracy

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
nia wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych		
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze.	1.5. Upowszechnianie i wspieranie edukacji i aktywizacji kulturalnej mieszkańców oraz rozwój instytucji kultury 4.3. Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego Miasta

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
I. Wzmocnienie kapitału społecznego o obszar rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych.	1.1. Optymalna opieka medyczna dla mieszkańców Miasta
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy.	4.1. Wysoki poziom edukacji w Mieście 4.1.4. Rozwijanie przedsiębiorczości i postaw innowacyjnych wśród uczniów. 5.1. Wzrost liczby miejsc pracy w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP)
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i	K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru	2.3. Dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje 5.1. Wzrost liczby miejsc

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.	pracy w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP) 5.2. Stwarzanie przyjaznego klimatu wokół dużych przedsiębiorstw, działających w Mieście 5.4. Zwiększona atrakcyjność inwestycyjna Rudy Śląskiej.
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji).	1.3. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i tworzenie warunków sprzyjających integracji wspólnot sąsiedzkich 2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne 2.4. Zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne 3.3. Poprawa stanu zachowania zabytków wraz z włączeniem ich w rozwój gospodarczy i społeczny Miasta

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej.	1.3. Wyższy poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i tworzenie warunków sprzyjających integracji wspólnot sąsiedzkich 2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne 3.3. Poprawa stanu zachowania zabytków wraz z włączeniem ich w rozwój gospodarczy i społeczny Miasta
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz	K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg	2.2. Dobrze skomunikowane Miasto 2.5. Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura miejska

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych.	2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne 2.4. Zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów	K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich	2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne 2.4. Zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne 3.3. Poprawa stanu zachowania zabytków wraz z włączeniem ich w rozwój

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok
zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych).	gospodarczy i społeczny Miasta
V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta	K15. [Czarne Pęty] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.	2.1. Zagospodarowane przestrzenie publiczne 2.5. Rozbudowana i funkcjonalna infrastruktura miejska 3.1. Budowanie tożsamości lokalnej. 3.2. Wykorzystany potencjał dóbr kultury 3.3. Poprawa stanu zachowania zabytków wraz z włączeniem ich w rozwój gospodarczy i społeczny Miasta

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok

Realizacja celów operacyjnych składa się na osiągnięcie celów strategicznych, te zaś sprzyjają osiągnięciu wartości zapisanych w wizji. Dokument zawiera uwarunkowania realizacji celów strategicznych (analizę SWOT), kierunkowe rekomendacje przedsięwzięć oraz system wdrażania i monitoringu. GPR w części programowej odpowiada postulatowi zawartemu w Strategii, w związku z czym można uznać, że poprzez realizację GPR będą realizowane postulaty Strategii.

Strategia zawiera również zasady, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu przedsięwzięć strategicznych służących jej wdrażaniu strategii. Stanowią one swego rodzaju cele horyzontalne.

W tym kontekście najistotniejsza jest:

Zasada 3 (zawarta w Tabeli 2. Zasady rozwoju miasta Ruda Śląska s. 79 Strategia Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, aktualizacja 2018 rok):

Rewitalizacja - Ruda Śląska poświęca wielką uwagę działaniom rewitalizacyjnym. Jest to warunkowane przejściem do kolejnej fazy rozwoju lokalnego: opierającej się na wykorzystywaniu wiedzy oraz odpowiadającej na zmieniające się oczekiwania społeczne. Zasada rewitalizacji zwraca uwagę na konieczność:

- ponownego wykorzystywania potencjałów, które utraciły swoje pierwotne znaczenie,
- nowego spojrzenia na przestrzeń Miasta, kształtowania nowego ładu przestrzennego,
- łączenia działań infrastrukturalnych z działaniami aktywizującymi podmioty lokalne,
- koncentracji uwagi i środków na kluczowych problemach i wyzwaniach stojących przed Miastem,

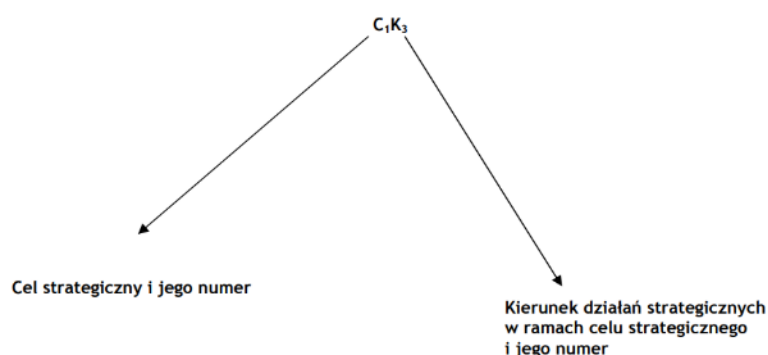
- włączania w procesy rozwoju grup społecznych, które z różnych względów podlegają zjawiskom marginalizacji.

2.2. Sposób realizacji przez GPR strategii rozwiązywania problemów społecznych

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym ramy prowadzenia polityki społecznej gminy w danym okresie czasu, w oparciu o zdiagnozowane problemy, z którymi boryka się lokalna społeczność. Według art. 17. pkt. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030 przyjęta uchwałą nr PR.0007.9.2015 z dnia 23 kwietnia 2015 r., zmieniona uchwałami nr PR.0007.80.2016 z dnia 19 maja 2016r., nr PR.0007.54.2017 z dnia 20 kwietnia 2017r., nr PR.007.82.2018r., nr PR.0007.98.2019 z dnia 23.05.2019r. Strategia stanowi dokument strategiczny wyznaczający kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Jej realizacja umożliwia rozwiązywanie czy chociaż częściowe ograniczanie uciążliwości tych problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Miasta Ruda Śląska. Dokument składa się z dwóch części: ogólnej i szczegółowej. Cele strategiczne w obrębie wszystkich uwzględnionych obszarów polityki społecznej oraz kierunki działań strategicznych ujęte zostały w Części Ogólnej. Monitorowanie, wdrażanie oraz ewaluacja realizowane są poprzez programy i projekty działań, które znajdują się w Części Szczegółowej. „Część Szczegółowa” podlega okresowym zmianom - uzależnionym od realnych potrzeb środowiska lokalnego oraz możliwości finansowych Miasta, które znajdują swoje odzwierciedlenie w uaktualnionych programach i

projektach realizowanych przez Miasto. W konstrukcji strategii zastosowano technikę używaną w innych materiałach programowych tego typu, polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnego przedsięwzięcia. Strategia składa się z celu generalnego, celów strategicznych dla poszczególnych obszarów polityki społecznej oraz kierunków działań w obrębie tych celów. Integralną częścią strategii są opracowywane i aktualizowane programy i projekty działań, będące konkretyzacją kierunków działań strategicznych. Sposób oznaczania struktury celów oraz kierunków działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ukazuje schemat:

Cel generalny/misja brzmi: Tworzenie warunków dla integracji społecznej i rozwoju społecznego miasta.

Tabela 2. Obszary polityki społeczne oraz odpowiadające im cele strategiczne i kierunki działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
C ₁	Polityka w zakresie zabezpieczenia społecznego	Rozwijanie efektywnego systemu pomocy i	C ₁ K ₁ : Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych C ₁ K ₂ : Wsparcie i aktywizacja osób bezrobotnych C ₁ K ₃ : Działania na rzecz wychodzenia z bezdomności

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
	nego i pomocy społecznej	integracji społecznej	C₁K₄: Rozwój i doskonalenie systemu wsparcia dla osób uzależnionych C₁K₅: Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych C₄K₆: Działanie na rzecz wsparcia i integracji społecznej osób niepełnosprawnych C₁K₇: Rozwijanie systemu pomocy rodzinie dysfunkcyjnej C₁K₈: Wprowadzanie i rozwijanie nowatorskich działań w obszarze pomocy i integracji społecznej C₁K₉: Rozwój i doskonalenie systemu pieczy zastępczej C₁K₁₀: Doskonalenie kadr systemu pomocy i integracji społecznej
C ₂	Polityka ludnościowa i rodzinna	Rozwój warunków sprzyjających umacnianiu rodziny	C₂K₁: Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży C₂K₂: Rozwój systemu poradnictwa, edukacji, wspierania i aktywizacji rodzin C₂K₃: Poszerzanie oferty aktywnego wypoczynku rodzinnego C₂K₄: Poszerzanie oferty opieki nad małym dzieckiem C₂K₅: Aktywizacja osób starszych w obszarze opieki nad dzieckiem
C ₃	Polityka w zakresie	Tworzenie warunków sprzyjających	C₃K₁: Promocja zdrowego stylu życia C₃K₂: Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
	wybranych aspektów w ochronie zdrowia	ych zdrowiu	C ₃ K ₃ : Profilaktyka i leczenie uzależnień C ₃ K ₄ : Aktywizacja osób niepełnosprawnych i ich rodzin do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym C ₃ K ₅ : Dostosowywanie lecznictwa do potrzeb zdrowotnych mieszkańców
C ₄	Polityka mieszkaniowa	Rozwój godnych warunków zamieszkania	C ₄ K ₁ : Zwiększenie zasobów lokali socjalnych C ₄ K ₂ : Rozwój infrastruktury osiedlowej sprzyjającej polepszeniu jakości życia C ₄ K ₃ : Zwiększanie instytucjonalnej oferty aktywnych (kulturalnych) form spędzania czasu wolnego w miejscu zamieszkania C ₄ K ₄ : Rozwój budownictwa komunalnego
C ₅	Polityka oświatowa	Rozwój systemu działań edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych	C ₅ K ₁ : Współpraca placówek oświatowych ze społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi C ₅ K ₂ : Wzmacnianie roli placówek oświatowych we wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży C ₅ K ₃ : Poszerzanie działań wychowawczo - profilaktycznych C ₅ K ₄ : Przeciwdziałanie przedwczesnemu wypadaniu z systemu edukacji C ₅ K ₅ : Tworzenie systemu wsparcia ucznia zdolnego C ₅ K ₆ : Rozwój spójnego, wielopoziomowego systemu kształcenia zgodnie z podstawą programową

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
C ₆	Polityka w dziedzinie zatrudnienia	Wspieranie aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	C ₆ K ₁ : Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy C ₆ K ₂ : Promowanie i wspieranie zatrudnienia osób niepełnosprawnych
C ₇	Polityka w zakresie budowy społeczeństwa obywatelskiego	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	C ₇ K ₁ : Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych C ₇ K ₂ : Wspieranie warunków aktywizujących społeczność lokalną
C ₈	Polityka w zakresie bezpieczeństwa	Zapewnienie bezpieczeństwa i przeciwdz	C ₈ K ₁ : Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego C ₈ K ₂ : Wspieranie i realizacja działań profilaktycznych C ₈ K ₃ : Wspieranie funkcjonowania i

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
	publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej	iałanie dezorganizacji społecznej	rozwoju służb ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego C ₈ K ₄ : Zapobieganie, przeciwdziałanie i usuwanie skutków sytuacji kryzysowych C ₈ K ₅ : Zapewnienie wsparcia i pomocy osobom poszkodowanym
C ₉	Polityka kulturalna oraz w zakresie kultury fizycznej i sportu	Tworzenie i rozwijanie warunków sprzyjających aktywności i kulturalnej,	C ₉ K ₁ : Propagowanie różnych form aktywności fizycznej C ₉ K ₂ : Profilaktyka i integracja społeczna poprzez kulturę i aktywność fizyczną C ₉ K ₃ : Wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego C ₉ K ₄ : Upowszechnianie uczestnictwa w kulturze C ₉ K ₅ : Optimalizacja wykorzystywania obiektów kulturalnych i sportowych

	Obszar polityki społecznej	Cel strategiczny	Kierunki działań strategicznych
		fizycznej oraz zdrowego stylu życia mieszkańców	

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030

Opracowanie strategii i gminnego programu rewitalizacji jako dokumentów strategicznych ma bardzo podobny cel. Zakłada się, że postulaty zawarte w obu opracowaniach będą w jak najwyższym stopniu spójne. Działania przewidziane w strategii rozwiązywania problemów społecznych odnoszą się do wszystkich mieszkańców gminy. Przewiduje się, że w wielu przypadkach te same projekty będą służyły jednocześnie realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych, jak i Gminnego Programu Rewitalizacji. Dla podniesienia skuteczności rekrutacji i efektywności finansowej realizowanych projektów racjonalne jest, aby grupa odbiorców działań społecznych zawartych w GPR nie była ograniczona wyłącznie do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zakłada się, że do grup społecznych objętych wsparciem w ramach programu rewitalizacji będą kierowane dodatkowe komunikaty zachęcające do udziału w przedsięwzięciach społecznych.

2.3. Strategia rozwoju województwa śląskiego

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego

„Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Wizja rozwoju województwa śląskiego stanowi podstawę do sformułowania głównych celów polityki rozwoju oraz stanowi określenie aspiracji i dążeń społeczności regionalnej. Treść wizji brzmi: „Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku”. Osiągnięcie wizji rozwoju wymaga skupienia działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030.

Wśród celów operacyjnych należy zwrócić szczególną uwagę w kontekście działań rewitalizacyjnych na cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu, w tym kierunki działań takie jak:

- Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.

- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.
- Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Rozwój zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z uwzględnieniem racjonalizacji świadczenia usług publicznych.

W sferze społecznej kluczowe znaczenie ma z kolei cel operacyjny:

B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych oraz cel

operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec. Natomiast wśród celu

operacyjnego: C.1. Wysoka jakość środowiska ważnym kierunkiem

działań jest przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego

wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską

oraz wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających

jakość powietrza.

Tabela 3. Powiązania celów operacyjnych wskazanych w Strategii

Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” z celami strategicznymi

i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
I. Wzmocnienie kapitału społecznego	K1. [Silna rodzina] Wspieranie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, borykających się z	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
ego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	bezzadnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności	K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji.	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkani B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
lokalnych		
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic.	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania	K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
wania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.	
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze.	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkani
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania	K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
wania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	psychicznych.	
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy.	A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość A.2. Innowacyjna gospodarka B.2. Aktywny mieszkani
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej	K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
obszaru rewitalizacji		
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji).	B.2. Aktywny mieszkaniec C.1. Wysoka jakość środowiska C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej.	B.2. Aktywny mieszkanie C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej,	K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej,	C.2. Efektywna infrastruktura

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach	K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych.	C.1. Wysoka jakość środowiska C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
ch przyrodniczo-krajobrazowych		
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonych, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych).	B.2. Aktywny mieszkanie C.1. Wysoka jakość środowiska C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Cele operacyjne wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta	K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.	C.1. Wysoka jakość środowiska C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono Regionalne Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w ujęciu funkcjonalnym. Pierwszy typ OSI to tzw. subregiony, zdefiniowane już w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego z 25 września 2000 roku.

Największy z nich, subregion centralny, zamieszkuje 2,72 miliona osób, co stanowi 60% ludności regionu. Jego funkcjonalnym centrum jest Metropolia Górnośląska (MG), obejmująca 23 miasta - 22 z Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM) oraz Jaworzno.

Administracyjnie Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia (GZM), powołana rozporządzeniem Rady Ministrów z siedzibą w Katowicach, rozpoczęła działalność 1 stycznia 2018 roku. Miasto Ruda Śląska również należy do subregionu centralnego. Wśród głównych wyzwań subregionu centralnego wskazano między innymi rekultywację i rewitalizację obszarów zdegradowanych, w tym terenów i obiektów przemysłowych.

W ramach aktualizacji Strategii, zgodnie z europejską i krajową polityką rozwoju, wyznaczono również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w ujęciu tematycznym. Podzielono je na dwie grupy:

- OSI konkurencyjne:
 - obszary cenne przyrodniczo,
 - ośrodki wzrostu,
- OSI problemowe:
 - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
 - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
 - gminy w transformacji górniczej.

OSI – Obszary Cenne Przyrodniczo zdefiniowano na podstawie udziału chronionej powierzchni w gminie. Kategoryzacja opiera się na formach ochrony przyrody (Natura 2000, parki krajobrazowe, rezerваты itp.) oraz korytarzach ekologicznych. Kluczowe wyzwania to poprawa stosunków wodnych, ochrona siedlisk wodno-błotnych oraz zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności. Ruda Śląska ma przeciętne walory przyrodnicze.

OSI - ośrodki wzrostu to kluczowe dla rozwoju regionu centra gospodarcze i społeczne. Ich wyznaczenie oparto na szeregu wskaźników, takich jak potencjał gospodarczy, atrakcyjność rynku pracy, wydatki inwestycyjne samorządów, dostępność jednostek badawczo-rozwojowych i szkolnictwa wyższego, poziom

przedsiębiorczości i innowacyjności oraz dostęp do usług wyższego rzędu. Z analizy wykluczono ośrodki o niewielkim wpływie na otoczenie. Badano gminy miejskie i miejsko-wiejskie powyżej 20 tys. mieszkańców (lub 15 tys. dla stolic powiatów). Na tej podstawie wyróżniono najważniejsze, ważne, pozostałe oraz uzupełniające ośrodki wzrostu. Ruda Śląska została zaklasyfikowana jako ośrodek uzupełniający.

Gminy tracące funkcje to ośrodki miejskie i miejsko-wiejskie (powyżej 20 tys. mieszkańców lub 15 tys. dla stolic powiatów), które utraciły swoją pozycję społeczno-gospodarczą w województwie. Do ich wyznaczenia posłużyła analiza demografii (liczby i struktury wieku ludności), rynku pracy, finansów samorządu, przedsiębiorczości, mieszkalnictwa oraz dostępności usług publicznych, z wyłączeniem najmniejszych ośrodków. Na podstawie tych wskaźników gminy zakwalifikowano do jednej z kategorii utraty funkcji: znaczna, średnia lub umiarkowana. Największą utratę funkcji społeczno-gospodarczych obserwuje się w Metropolii Górnośląskiej (m.in. Ruda Śląska).

Kluczowe jest ograniczenie dysproporcji i stworzenie zrównoważonej sieci miejskiej. Dokument wspiera rewitalizację, poprawę dostępu do kultury i rekreacji, aktywizację gospodarczą, podniesienie jakości środowiska oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Kluczowym wyzwaniem dla samorządu śląskiego jest utrzymanie odpowiedniej jakości powietrza. Do identyfikacji obszarów problemowych (OSI) wykorzystano dane z 2018 roku (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska), dotyczące średniorocznych przekroczeń norm dla pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ oraz benzo(α)pirenu. Gminy klasyfikowano na podstawie liczby przekroczonych wskaźników:

- I obszar problemowy: przekroczenie jednego wskaźnika.
- II obszar problemowy: przekroczenie dwóch wskaźników.
- III obszar problemowy: przekroczenie wszystkich wskaźników.

Wyniki korygowano wskaźnikiem gęstości zaludnienia. Główną przyczyną zanieczyszczeń jest emisja bytowo-komunalna, co podkreśla potrzebę dalszego ograniczania niskiej emisji. Ruda Śląska została zaliczona do III obszaru problemowego.

Województwo śląskie kontynuuje restrukturyzację górnictwa, co wiąże się z negatywnymi skutkami społecznymi, przestrzennymi i środowiskowymi. Transformacja obejmuje gminy z terenami pogórnictwami, te, gdzie wciąż wydobywa się węgiel kamienny, oraz te z dużą liczbą pracowników górnictwa. W związku z tym wyodrębniono 3 typy gmin w transformacji górniczej: gminy z problemem społecznym i przestrzennym, gminy z problemem społecznym oraz gminy z problemem przestrzennym. Wszystkie gminy w transformacji górniczej są położone w centralnej i zachodniej części województwa, zwłaszcza na obszarach wydobywania węgla kamiennego. Miasto Ruda Śląska to typ gminy w transformacji górniczej z problemami społecznymi i przestrzennymi. Kluczowe wyzwania to zagospodarowanie terenów pogórnictw i przekwalifikowanie pracowników. Rozwój gospodarczy wymaga wsparcia dla firm okołogórnictw oraz nowych przedsiębiorstw. Równocześnie należy aktywizować społecznie i zawodowo mieszkańców, rozwijać ofertę rekreacyjną i usług publicznych, poprawiać jakość przestrzeni publicznej oraz chronić środowisko. GPR stanowi ważny instrument w obliczu trwającej transformacji górniczej. Miasto, będące gminą z problemami społecznymi i przestrzennymi w transformacji górniczej, wykorzystuje GPR do kompleksowego reagowania na te wyzwania. GPR realizuje cele Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, koncentrując się na poprawie warunków zamieszkania poprzez rewitalizację obszarów zdegradowanych i terenów przemysłowych, zwiększeniu jakości usług społecznych i aktywizacji mieszkańców oraz poprawie jakości środowiska. Przykłady działań to rekultywacja i zagospodarowanie terenów po byłych kopalniach, takich jak KWK „Nowy Wirek”, czy KWK Pokój, co ma na celu stworzenie nowych miejsc pracy i funkcji użytkowych.

W aspekcie społecznym, GPR angażuje się we wspieranie rodzin i rozwój usług społecznych, a także w aktywizację zawodową osób wykluczonych z rynku pracy. W zakresie środowiska, GPR przewiduje rekultywację terenów poprzemysłowych, w tym hałd, oraz rozwój zielonych przestrzeni, co przyczynia się do poprawy jakości powietrza i komfortu życia.

2.4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. przyjął Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz.4619). Dokument określa wyzwania polityki przestrzennej regionu, cele polityki przestrzennej i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, a także zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych.

Wizja rozwoju przestrzennego województwa została oparta na wizji określonej w Strategii „Śląskie 2020+” oraz wizji przyjętej w Strategii Rozwoju dla Polski Południowej. Jej treść brzmi: „Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju.” Zgodnie z przyjętą wizją rozwoju województwo śląskie w długim horyzoncie czasu tworzyć będzie Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny, stanowiący część Europolu Śląsko-Krakowskiego - jednego z najważniejszych biegunów rozwoju Polski - powiązanego z siecią metropolii Europy. Cele, kierunki i działania realizujące wizję przestrzennego rozwoju regionu stanowią odpowiedź na zdefiniowane wcześniej wyzwania: konkurencyjność, spójność, równowagę rozwoju, w odniesieniu do czterech obszarów priorytetowych określonych w Strategii „Śląskie 2020+”:

- nowoczesna gospodarka,
- szanse rozwojowe mieszkańców,
- przestrzeń,
- relacje z otoczeniem.

Cele polityki przestrzennej województwa określone w Planie 2020+ dotyczą gospodarczego wzrostu i innowacyjności, metropolizacji, zapewnienia spójności społecznej i ekonomicznej oraz ochrony naturalnych zasobów środowiska i kształtowania krajobrazów kulturowych. Jako dokument regionalny Plan 2020+ określa ramy i warunki merytoryczne dla podejmowania decyzji przestrzennych o charakterze strategicznym i koncentruje się na celach ważnych dla rozwoju województwa. Wśród elementów realizacyjnych Planu 2020+ istotne z punktu widzenia procesu rewitalizacji Rudy Śląskiej są w szczególności cele i odpowiadające im kierunki działań, takie jak:

1. Nowoczesna gospodarka - promocja gospodarczego wzrostu i innowacji
 - 1.1. Tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii.
 - 1.2. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków regionalnych.
 - 1.3. Poprawa dostępności wewnętrznej regionu.
2. Szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych
 - 2.1. Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów.
 - 2.2. Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych.
 - 2.3. Poprawa wewnętrznej integracji regionu.

3. Przestrzeń - zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego

3.1. Ochrona zasobów środowiska.

3.2. Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich.

4. Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu

4.1. Rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej.

Gminny Program Rewitalizacji pod względem przytoczonych celów i kierunków działań zgodny jest z celami określonymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Wśród kierunku działań 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich wskazano na rekultywację, rewitalizację i kształtowanie terenów zdegradowanych (w tym przemysłowych, powojennych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych). Natomiast wśród kierunku działań 3.3: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich należy zwrócić uwagę na rewitalizację zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej.

Tabela 4. Powiązania kierunków działań wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K1. [Silna rodzina] Wspieranie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi) Kierunek 2.2: Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie rodziny (opieka nad dziećmi)
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru	K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji.	edukacji na obszarach uczestniczących w procesach rozwoju
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: - rozwijanie i podnoszenie jakości usług z zakresu kultury Kierunek 2.2: Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych: - zapewnienie dostępu i poprawa jakości usług umożliwiających podnoszenie wiedzy, umiejętności i aktywizację mieszkańców

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
	kulturowego dzielnic.	
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby.	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami Kierunek 2.2: Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania	K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • rozwijanie sieci ośrodków kształcenia ustawicznego i doksztalcania zawodowego (innowacyjna struktura kształcenia i przekwalifikowania

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
wania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych		zorientowana na rynek pracy), wspieranie rozwoju instytucji doradczych
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • rozwijanie i podnoszenie jakości usług z zakresu kultury Kierunek 2.2: Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych: • zapewnienie dostępu i poprawa jakości usług umożliwiających podnoszenie wiedzy, umiejętności i aktywizację mieszkańców

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
	instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze.	
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych.	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: rozwijanie i podnoszenie jakości usług wyższego i średniego rzędu z zakresu ochrony zdrowia i edukacji w gminach miejskich
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i	K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju	Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: rozwijanie sieci ośrodków

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy.	kształcenia ustawicznego i dokształcania zawodowego (innowacyjna struktura kształcenia i przekwalifikowania zorientowana na rynek pracy), wspieranie rozwoju instytucji doradczych
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.	Kierunek 1.1: Tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii: - wspieranie infrastruktury sektora naukowo-badawczego przede wszystkim w zakresie inteligentnych specjalizacji, wsparcie rozwoju Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) - rozwijanie parków przemysłowych poza obszarami śródmiejskimi na obszarach poprzemysłowych - rozwijanie i absorpcja innowacji z wykorzystaniem lokalnych potencjałów w kreowaniu nowych i tradycyjnych gałęzi przemysłu

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
		i usług • rozwijanie specjalnych stref ekonomicznych w miejskich obszarach funkcjonalnych i lokalnych ośrodkach rozwoju, w szczególności w korytarzach transportowych wzdłuż S1, S52, A1, DTŚ • rozwijanie przemysłów kreatywnych oraz przemysłów kultury w Metropolii Górnośląskiej i Aglomeracjach Bielskiej, Częstochowskiej i Rybnickiej
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach	K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i	Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: • kształtowanie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych • kształtowanie terenów zieleni miejskiej pełniących funkcje rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i przyrodnicze

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji).	- kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu i integrację społeczności lokalnych - rewitalizacja zdegradowanej tkanki miejskiej
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i	K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej.	Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: - kształtowanie atrakcyjnych terenów mieszkaniowych o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych - kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu i integrację społeczności lokalnych - rewitalizacja zdegradowanej tkanki miejskiej Kierunek 1.2: Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
drogowej		metropolitalnych ośrodków regionalnych: • tworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i terenów mieszkaniowych o wysokiej jakości architektury
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i	K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	Kierunek 2.3: Poprawa wewnętrznej integracji regionu, rozwijanie dostępności do szlaków i infrastruktury rowerowej: • zapewnianie dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową, oraz systemów teleinformatycznych poprzez budowanie, modernizowanie i integrowanie systemów infrastruktury technicznej

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
drogowej		
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych.	Kierunek 3.1: Ochrona zasobów środowiska: - ochrona i kształtowanie terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: - kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu i integrację społeczności lokalnych - kształtowanie terenów zieleni miejskiej pełniących funkcje rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i przyrodnicze - rekultywacja, rewitalizacja i kształtowanie terenów zdegradowanych (w tym przemysłowych, powojennych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
		komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych)
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych).	Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: • kreowanie przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu i integrację społeczności lokalnych • kształtowanie terenów zieleni miejskiej pełniących funkcje rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i przyrodnicze • rekultywacja, rewitalizacja i kształtowanie terenów zdegradowanych (w tym przemysłowych, powojennych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych)

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
		Kierunek 2.1: Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów: • modernizowanie i budowanie urządzeń sportu, rekreacji, tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia
V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta	K15. [Czarne Perty] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.	Kierunek 3.1: Ochrona zasobów środowiska: • rekultywacja terenów zdegradowanych, w tym likwidowanie nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi Kierunek 3.2: Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich: • rekultywacja, rewitalizacja i kształtowanie terenów zdegradowanych (w tym przemysłowych,

Cele strategiczne wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w GPR	Kierunki działań wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.
		powojaskowych, pokolejowych) z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych) • likwidowanie i rekultywowanie tzw. bomb ekologicznych tj. nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych i skażonych terenów przemysłowych, stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Miasto Ruda Śląska znajduje się na obszarach interwencji określonych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. Poniżej zaprezentowano opis treści Planu w zakresie obszarów interwencji, na terenie których znajduje się Miasto Ruda Śląska, w tym obszar rewitalizacji. Postanowienia GPR zgodne są z celami polityki regionalnej określonymi dla tych obszarów. W dokumencie określono obszary funkcjonalne odnoszące się do uwarunkowań rozwojowych województwa.

Tabela 5. Obszary interwencji określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, na terenie których znajduje się Miasto Ruda Śląska, w tym obszar rewitalizacji Miasta Ruda Śląska

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego - Metropolii Górnośląskiej	Metropolia Górnośląska, największy zurbanizowany obszar w Polsce (23 miasta, 29 gmin), to centralny ośrodek gospodarczy województwa śląskiego o znaczeniu europejskim. Obecnie przechodzi ona głęboką transformację z tradycyjnego regionu przemysłowego w dynamiczny obszar postindustrialny, metropolitalny, z dobrze rozwiniętym sektorem usług. Mimo to, starzejące się społeczeństwo, odpływ ludności na przedmieścia, degradacja miast i osiedli robotniczych to kluczowe wyzwania. Wymagają one dalszych inwestycji w metropolizację, poprawę infrastruktury i działania na rzecz środowiska. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze interwencji wskazano m.in.: ➤ ochronę historycznych układów urbanistycznych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego podkreślających tożsamość miast,

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	➤ zapewnienie wielofunkcyjności osiedli i dostępności do usług podstawowych, ➤ ochronę obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym ich adaptacje i wykorzystanie dla nowych funkcji, ➤ wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, w tym utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi, ➤ zapewnianie powiązań przyrodniczych terenów zieleni miejskiej (parki, skwery, zieleńce, ogródki jordanowskie, doliny cieków itp.) z lasami i terenami otwartymi na ich obrzeżach, ➤ ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń, ➤ przeciwdziałanie powstawaniu i zmniejszanie uciążliwości hałasu, ➤ rozwijanie niskoemisyjnego systemu transportu

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	publicznego, ➤ wprowadzanie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne, ➤ ochronę terenów zabudowanych przed skutkami oddziaływania górnictwa (w tym związanych z płytką eksploatacją) na terenach i obszarach górniczych.
Obszary funkcjonalne szczególnie o zjawiska w skali makroregionalnej - Obszar terenów zamkniętych	Tereny zamknięte to obszary strategiczne, wyznaczone przez właściwych ministrów ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. W województwie śląskim obejmują one głównie tereny wojskowe i kolejowe. Ich celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemów obronnych kraju, w tym wykorzystania infrastruktury transportowej dla potrzeb wojska. Rozwój tych terenów powinien przede wszystkim zachować ich podstawowe funkcje obronne, jednocześnie pozwalając na wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju regionu.
Obszary funkcjonalne	Województwo śląskie leży w zlewniach dwóch największych polskich rzek - Wisły i Odry. Obszar

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
e szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej - Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi	funkcjonalny obejmuje: ➤ obszary szczególnego zagrożenia powodzią: ➤ na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($Q_{10\%}$), ➤ na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($Q_{1\%}$), ➤ obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, ➤ obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q_{0,2\%}$), ➤ obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Obszary te zostały wskazane na podstawie map zagrożenia powodziowego.
Obszary	Województwo śląskie, mimo znacznych przekształceń

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
kształtowania potencjału rozwojowego - Obszar cenny przyrodniczo	antropogenicznych, wyróżnia się bogactwem unikalnych walorów przyrodniczych. Należą do nich obszary prawnie chronione, takie jak rezerваты i pomniki przyrody, a także ostoje przyrody i korytarze ekologiczne. Biorąc pod uwagę ich rozmieszczenie, wszystkie gminy województwa, w tym Ruda Śląska, posiadają cenne przyrodniczo tereny. Dalszy rozwój regionu powinien priorytetowo traktować ochronę tych walorów.
Obszary kształtowania potencjału rozwojowego - Obszar ochrony krajobrazów w kulturowych	Województwo śląskie wyróżnia się bogatym i zróżnicowanym dziedzictwem kulturowym, kluczowym dla tożsamości regionu. Obejmuje ono zasoby materialne i niematerialne, takie jak pomniki historii, obiekty z rejestru zabytków, dobra kultury współczesnej, a także obszary chronione przyrodniczo-kulturowe (np. parki krajobrazowe, rezerваты przyrody). Ważnym elementem są również unikatowe zespoły fabryczno-rezydencjonalne, będące spuścizną industrializacji, jak osiedla Ficus czy Kaufhaus w Rudzie Śląskiej. Rozwój regionu powinien skupiać się na ochronie tego dziedzictwa, co zwiększy

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	atrakcyjność turystyczną i gospodarczą oraz stworzy nowe miejsca pracy. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze interwencji określono m.in.: ➤ ochronę i zachowanie historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych, ➤ ochronę krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej, ➤ zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej, ➤ rekultywację wyrobisk i niecek osiadania w kierunku wodnym, rekreacyjnym bądź przyrodniczym.
Obszary kształtowania potencjału rozwojowego	Obszar funkcjonalny ochrony i kształtowania zasobów wodnych obejmuje teren całego województwa śląskiego, w tym Miasto Rudę Śląską. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze interwencji określono m.in.:

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
o - Obszar ochrony i kształtowania zasobów wodnych	➤ ochronę zasobów wód poprzez uregulowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami oraz likwidowanie istniejących źródeł zanieczyszczeń wynikających z intensywnego użytkowania rolniczego, działalności przemysłowej (w tym zrzutów słonych wód dołowych z kopalń), ➤ utrzymanie i zwiększanie retencyjności w zlewniach poprzez: ochronę obszarów mokradłowych oraz dolin cieków rzecznych, renaturalizację rzek i potoków.
Obszary kształtowania potencjału rozwojowego - Obszar udokumentowanych złóż kopalin	Złóża kopalin, występujące na terenie całego województwa śląskiego (w tym w Rudzie Śląskiej) dzięki jego zróżnicowanej budowie geologicznej, są kluczowym zasobem naturalnym. Ich ochrona ma strategiczne znaczenie dla zachowania bezpieczeństwa energetycznego i rozwoju gospodarki krajowej po 2030 roku. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze interwencji określono m.in.: ➤ redukcję konfliktów przestrzennych oraz minimalizację skutków oddziaływań górnictwa, a

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	także zagrożeń związanych z płytką eksploatacją górniczą, w szczególności na zabudowę mieszkaniową, na terenach i obszarach górniczych, ➤ rekultywację terenów przemysłowych z uwzględnieniem ochrony kształtujących się siedlisk cennych przyrodniczo.
Obszary wymagające rewitalizacji	Obszary w stanie kryzysowym to tereny z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Są to głównie zdewastowane i zdegradowane obiekty przemysłowe, powojkowe i pokolejowe, często w śródmieściach, np. w Rudzie Śląskiej. Upadek przemysłu i brak restrukturyzacji doprowadziły do depopulacji, wyludniania dzielnic oraz degradacji zabudowy, tworząc obszary biedy i wykluczenia. Kluczowe jest przywrócenie tym terenom funkcji użytkowych poprzez nowe zagospodarowanie o wysokiej jakości architektonicznej, uwzględniające efektywność energetyczną, ochronę dziedzictwa kulturowego i poprawę jakości życia mieszkańców

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	poprzez integrację społeczną i przestrzenną. Wśród zasad zagospodarowania przestrzennego w tym obszarze interwencji określono m.in.: ➤ ochronę i zachowanie historycznych założeń i układów urbanistycznych, ➤ rekultywację terenów oraz ich integracja z otoczeniem, ➤ rewitalizację terenów z wykorzystaniem potencjałów endogenicznych, ➤ kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych, sprzyjających integracji lokalnej społeczności, przeciwdziałającej segregacji i wykluczeniu społecznemu, przyciągających turystów i inwestorów; ➤ rewitalizację zdegradowanej tkanki miejskiej, w tym m.in. dzielnic śródmiejskich, współczesnych osiedli mieszkaniowych z uwzględnieniem: kształtowania przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społeczności lokalnych, kształtowania struktur przestrzennych wspierających aktywizację i przedsiębiorczość

Obszary interwencji określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	Opis treści Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ w zakresie obszaru interwencji
	społeczną, poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego oraz ograniczania niskiej emisji, ➤ preferowanie lokalizacji usług i aktywności gospodarczych w ciągach komunikacyjnych i na terenach zdegradowanych, ➤ preferowanie lokalizacji nowej zabudowy jako intensyfikacji użytkowania terenów mieszkaniowych już istniejących.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

3.1. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W rozdziale 2 przedstawiono założenia i sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Rudy Śląskiej.

Treści zawarte w tym rozdziale odnoszą się do analiz zastosowanych w 2017 roku na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz w 2018 roku na potrzeby opracowania szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, która pierwotnie znalazła się w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku.

W 2024 roku, w ramach ewaluacji on-going Gminnego Programu Rewitalizacji, zebrano aktualne dane, w większości za rok 2023. Celem tych działań było m.in. zweryfikowanie, czy na obszarze rewitalizacji, wyznaczonym w 2018 roku, nadal występują problemy wymagające interwencji i kontynuacji działań rewitalizacyjnych. Przeprowadzone badania w ramach ewaluacji jednoznacznie potwierdziły, że proces rewitalizacji powinien być kontynuowany na wskazanym obszarze.

Wyniki analiz przeprowadzonych w 2024 roku oraz badań realizowanych w 2025 roku w ramach prac nad opracowaniem zmiany GPR zostały zaprezentowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. W szczegółowej diagnozie często można odnaleźć odwołania do danych i wniosków zebranych w 2017 i 2018 roku, co zapewnia spójność i ciągłość oceny stanu obszaru rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji poprzedzający Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku uchwalony w 2018 r. zawierał diagnozę, która opisuje kwestie odnoszące się do rozwoju społecznego, gospodarczego, środowiskowego, przestrzennego oraz kwestie związane z dostępem do usług publicznych. Szczegółowej analizie poddano między innymi zagadnienia lokalnego rynku pracy, w tym strukturę bezrobocia, przemiany gospodarcze, aktywność społeczną, stan środowiska przyrodniczego miasta, potencjał kulturowy miasta. Diagnoza ta została opracowana w podziale na

dzielnice, co utrudniało identyfikację terenów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Wyniknęła więc potrzeba jej doszczegółowienia i uaktualnienia w oparciu o siatkę heksagonalną, która dzieli obszar miasta na sześciany o powierzchni 5 ha każdy. Pozwoliło to na precyzyjną diagnozę zjawisk kryzysowych, unikając jednocześnie ujawniania drażliwych danych w odniesieniu do punktów adresowych. Uwzględniono zarówno dane statystyczne dotyczące poszczególnych sfer, a także analizę opartą na wynikach konsultacji społecznych, wywiadów pogłębionych i wizyt studialnych.

Osoby uczestniczące w wywiadach pogłębionych wskazały jako tereny wymagające rewitalizacji najczęściej (w kolejności wg liczby wskazań):

- Rudę północną (najstarszą część dzielnicy Ruda, rejon na ul. Janasa, ul. Górnicza, Plac przy Adrii, miejsce po domu Karola Goduli - dawny park, fabryka margaryny ul. Piastowska 5, okolice ul. Starowiejskiej i Janasa, okolice ul. Bankowej i rejon schroniska psów w Rudzie),
- obiekty postindustrialne, które są historycznie ważne dla miasta - szyby: Andrzej, Mikołaj, Franciszek, kopalnia przy ul. Tunkla, Wielki Piec Huty Pokój, tereny po byłej kopalni Pokój, dawna kopalnia Wawel,
- Orzegów (Koksownia Orzegów, ul. Janty, końcówka ul. Bytomskiej w kierunku Szombierek, kontynuacja rewitalizacji dzielnicy Orzegów),
- Wirek (stara część Wirku, tzw. Werdon, szpital na Wirku, Wirek - centrum, okolice kościoła św. Wawrzyńca),
- Nowy Bytom (plac Jana Pawła, dawna restauracja Florianka, kino Patria, basen i okolice wokół ul. Ratowników, park),
- osiedla robotnicze, w szczególności Kaufhaus,
- część Starej Bykowiny, osiedle "Niebieskie Dachy" ul. Grzegorzka,

- Chebzie,
- Ruda Południowa (granica Czarnego Lasu z Rudą- tereny po koksowni i powyżej, przy ul. 1-go maja strona zachodnia),
- znikające hałdy,
- Kochłowice przystań,
- wszystkie odcinki rzeki Bytomki,
- miejscach pamięci np. Odbudowa Pomnika Powstańców Śląskich, Planty Orzegowskie - park,
- Bielszowice - park Strzelnica,
- schrony bojowe w okolicach Czarnego Lasu, Goduli.

Szczegółowy opis procesu delimitacji znajduje się w dokumencie pt. „Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku”¹. W niniejszym rozdziale przedstawiono główne wnioski z opracowanej diagnozy.

Analiza zagospodarowania przestrzennego Rudy Śląskiej wskazuje, że około $\frac{2}{3}$ powierzchni miasta stanowią tereny niezamieszkałe, które powinny stanowić osobne jednostki w analizie zróżnicowania wewnątrzgminnego, gdyż zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego pod uwagę brane są obszary zamieszkałe, natomiast przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji analizie podlega obszar zdegradowany oraz niezamieszkałe tereny przemysłowe, pokolejowe i powojenne celem sprawdzenia czy możliwe (wskazane) jest wykorzystanie ich dla celów rewitalizacji. W przeprowadzonej analizie jednostek modularnych uwzględnione zostały jedynie tereny zamieszkałe.

¹ Diagnoza, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, potwierdzająca spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia

Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych polach podstawowych (heksagonach) opracowano porównywalny wskaźnik syntetyczny dla wszystkich pól podstawowych w całym mieście.

Wskaźnik syntetyczny wyznaczony został zgodnie z metodą Perkala. Poszczególne zjawiska kryzysowe zostały znormalizowane. Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ji} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

t_{ij} - wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki podstawowej (heksagonu) i

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki podstawowej (heksagonu) i

$\bar{x}_j$ - średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

S_j - odchylenie standardowe wskaźnika j

Następnie określono które ze wskaźników są tzw. stymulantą², czy destymulantą³, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki podstawowej (np. liczba podmiotów gospodarczych), czy też prowadzą do kryzysu (np. liczba osób bezrobotnych).

W przypadku wskaźników o charakterze stymulanty, uzyskane wartości zostały przekształcone zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

² Wysokie wartości wskaźnika świadczą o występowaniu zjawiska pozytywnego

³ Wysokie wartości wskaźnika świadczą o występowaniu zjawiska negatywnego

z_{ij} - wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu

x_{ij} - wartość wskaźnika j dla jednostki podstawowej (heksagonu) i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości zostały pozostawione bez zmian.

Po zidentyfikowaniu obszarów koncentracji negatywnych zjawisk i wstępnym określeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przystąpiono do szczegółowego wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nawiązujących do realnie istniejących układów urbanistycznych i poprowadzenia ich zgodnie z granicami działek ewidencyjnych, a w przypadkach gdy było to niemożliwe - granic typów użytkowania poszczególnych działek.

3.2. Przyjęte wskaźniki analizy zróżnicowania wewnętrznego

Poniżej przedstawiono wykaz wykorzystanych wskaźników do delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji.

Tabela 6. Wskaźniki ze sfery społecznej

zjawisko	wskaźniki	źródło danych
dynamika liczby ludności	WS1 - zmiana liczby ludności w latach 2011-2016	Miasto Ruda Śląska, dane wg stanu na koniec 2011 r. i 2016 r.
zaawansowanie procesu starzenia się ludności	WS2 - zmiany bezwzględnej liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2011-2016 WS3 - procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w 2016 r.	Miasto Ruda Śląska, dane wg stanu na koniec 2011 r. i 2016 r.

zjawisko	wskaźniki	źródło danych
samowystarczalność ekonomiczna ludności	WS4 - udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w 2016 r.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, dane wg stanu na koniec 2016 r.
problemy rynku pracy	WS5 - udział zarejestrowanych bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym [%] w 2016 r.	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej, dane wg stanu na koniec 2016 r.
bezpieczeństwo	WS6- liczba zgłoszeń do Straży Miejskiej w 2016 r. w odniesieniu do liczby mieszkańców	Straż Miejska w Rudzie Śląskiej, dane wg stanu na koniec 2016 r.
bezpieczeństwo	WS7 - liczba zarejestrowanych spraw ogółem w odniesieniu do liczby mieszkańców	Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej, dane wg stanu na koniec 2016 r.

Źródło: Załącznik nr 1. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Tabela 7. Wskaźniki z pozostałych sfer

zjawisko	wskaźniki	źródło danych
aktywność gospodarcza	WG1 - podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w odniesieniu do liczby mieszkańców w 2016 r.	dane Urzędu Statystycznego w Katowicach, rejestr REGON, wg stanu na koniec 2016 r.
aktywność	WG2 - zmiany	dane Urzędu

zjawisko	wskaźniki	źródło danych
gospodarcza	bezwzględnej liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w latach 2011-2016	Statystycznego w Katowicach, rejestr REGON, wg stanu na koniec 2011 r. i 2016 r.
warunki mieszkaniowe	WT1 - średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego wg stanu na koniec 2016 r.	Urząd Miasta Ruda Śląska
warunki mieszkaniowe	WT2 - udział budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 r. do ich ogólnej liczby	Urząd Miasta Ruda Śląska
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	WT3 - łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w Rudzie Śląskiej w lata 2012-2016	Dane Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. udostępnione na stronie https://www.pwik.com.pl/ w zakładce Komunikaty - awarie
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	WT4 - łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w 2016 r.	Dane Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. udostępnione na stronie https://www.pwik.com.pl/ w zakładce Komunikaty - awarie
zanieczyszczenie	WŚ1 - rozkład stężeń	Ocena jakości

zjawisko	wskaźniki	źródło danych
powietrza	średniorocznych pyłu PM10 w 2015 r	powietrza - modelowanie na potrzeby ocen, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska http://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling za 2015 rok
poziom hałasu komunikacyjnego	WŚ2 - imisja hałas drogowy L _{DWN}	Mapa akustyczna miasta Ruda Śląska http://85.11.77.86/
dostępność do przystanków komunikacji miejskiej	WPF1 - odległość od przystanków komunikacji miejskiej	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego https://rj.kzkgop.com.pl/mapa/?cookieok=y
dostępność do wybranych obiektów infrastruktury	WPF2 - odległość do wybranych obiektów infrastruktury	System Informacji Przestrzennej Miasta Ruda Śląska http://www.psip.rudaslaska.pl/imap/

Źródło: Załącznik nr 1. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

3.3. Wizualizacja uzyskanych wyników

Ostatecznie wyznaczono 4 wskaźniki syntetyczne dla sfer: społecznej, gospodarczej, technicznej i środowiskowej, które są sumą wszystkich

wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. Dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizowano wskaźniki dostępności przestrzennej do komunikacji miejskiej i wybranych obiektów infrastruktury względem obszarów koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o tym, czy dane pole podstawowe znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz analizowanych zjawisk. Aby uzyskać wartość wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i -syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n -liczba wskaźników (cech)

t_{ij} -wartość wskaźnika j dla jednostki podstawowej (heksagonu) i

Wyliczone według powyższej metodyki wskaźniki syntetyczne dla pól podstawowych (heksagonów) to suma wszystkich wykorzystanych i znormalizowanych wskaźników w poszczególnych sferach. Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego świadczy o występowaniu kryzysu w danym polu podstawowym.

Przedstawione poniżej kartogramy obejmują przedziały utworzone według zasady równej liczebności przedziałów, tzn. celem tej metody jest to, żeby w każdym z przedziałów znajdowała się mniej więcej ta sama liczba obiektów.

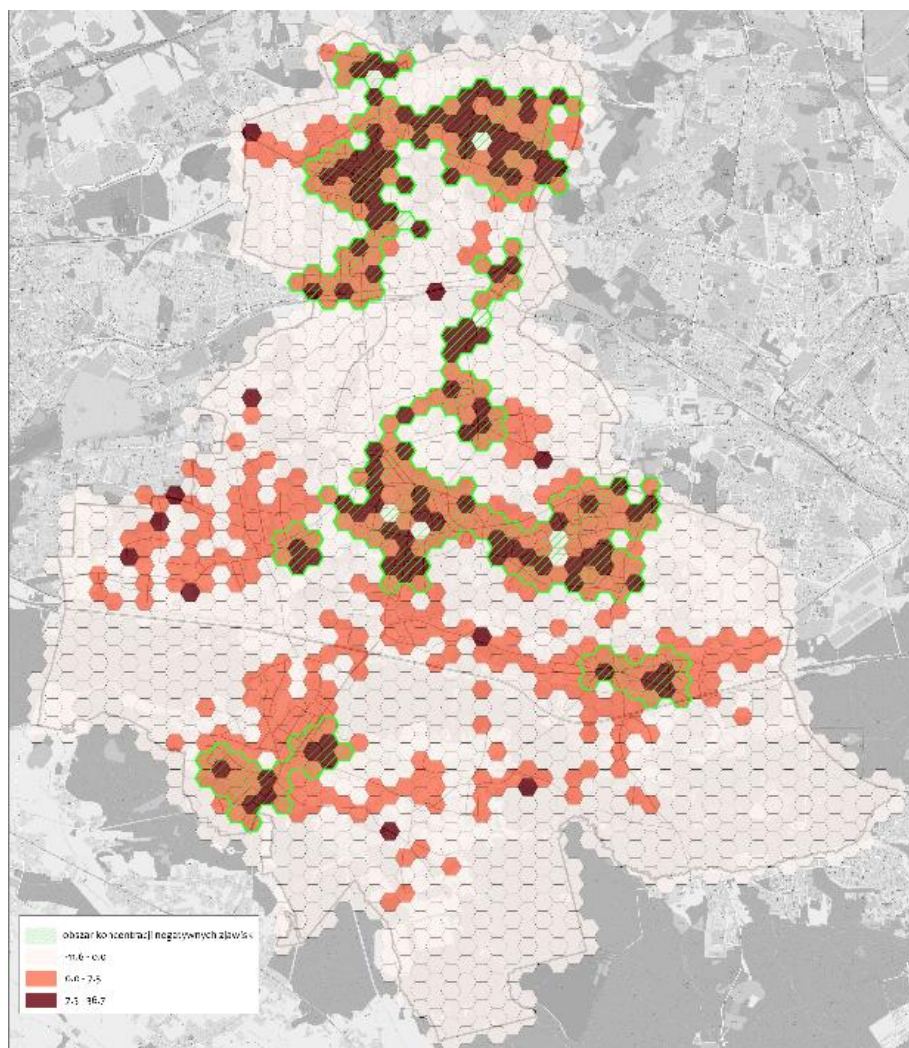
Zielonym obrysem oznaczono obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zarówno na powyższym, jak i kolejnych kartogramach. Zabieg ten miał pomóc w zobrazowaniu, czy

na obszarze szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych występują również negatywne zjawiska w innych sferach.

Obszar, na którym wyznaczono koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, jest maksymalnym obszarem, który można było przyjąć jako zdegradowany. Nie ma możliwości, aby powiększyć go o obszary, na których zidentyfikowane zostało wysokie natężenie zjawisk degradacji w innych sferach.

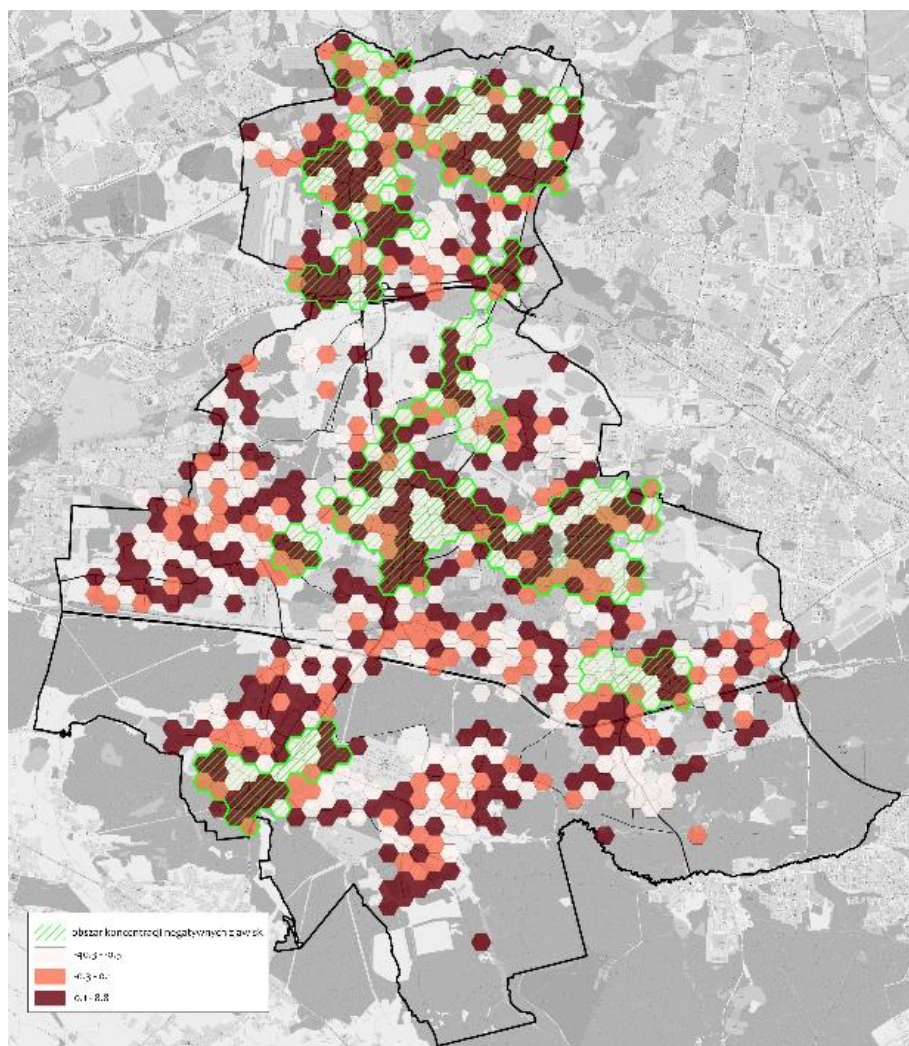
Jeżeli na obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych nakłada się co najmniej jedno z negatywnych zjawisk wymienionych w art. 9 ust. 1 pkt. 1-4 ustawy o rewitalizacji można było taki teren uznać za obszar zdegradowany.

Rycina 1. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (wskaźnik syntetyczny sfery społecznej)

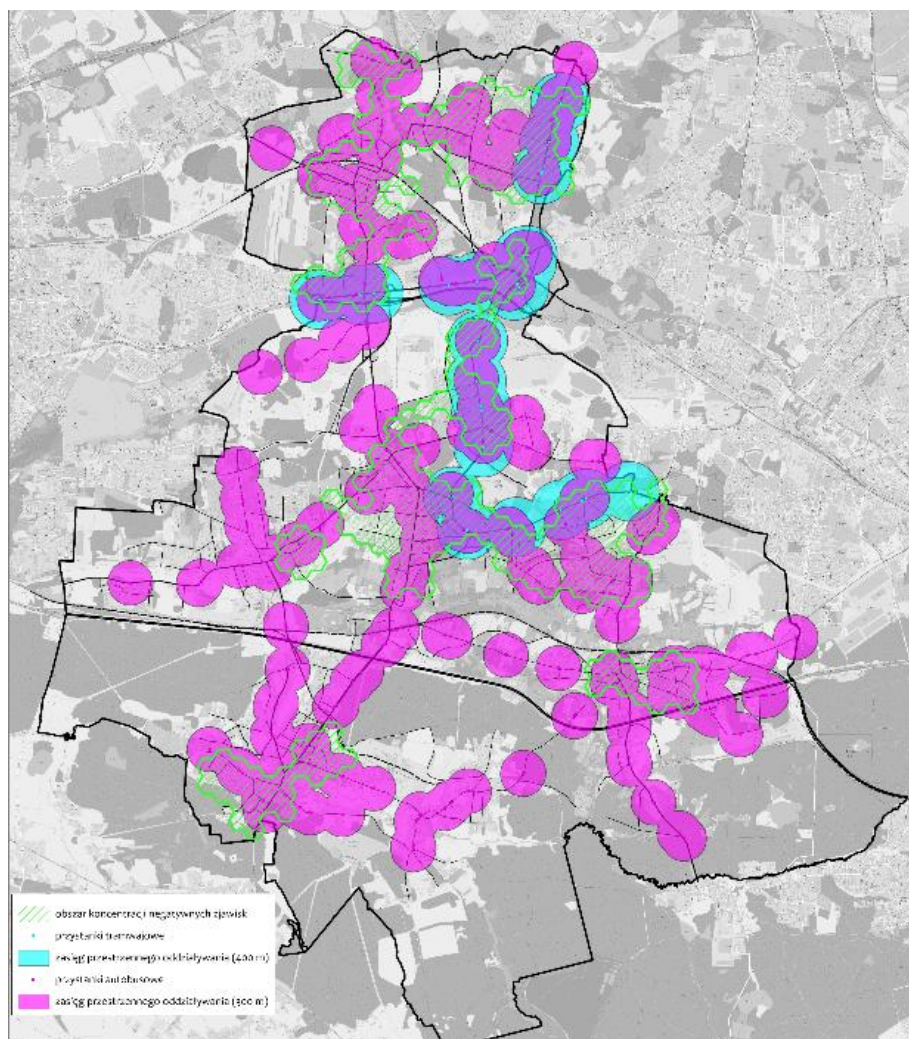
Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Rycina 2. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych (wskaźnik syntetyczny sfery gospodarczej)

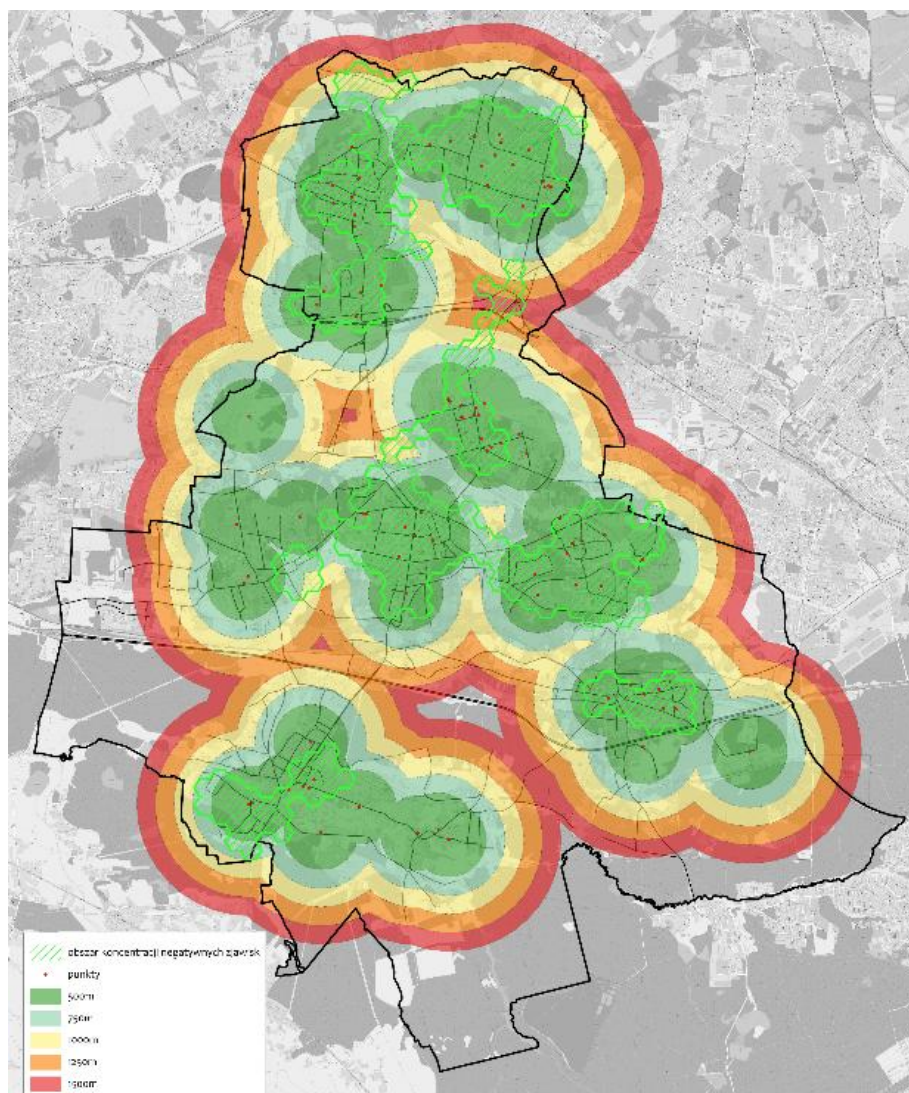
Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Rycina 3. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych (wskaźnik WPF1)

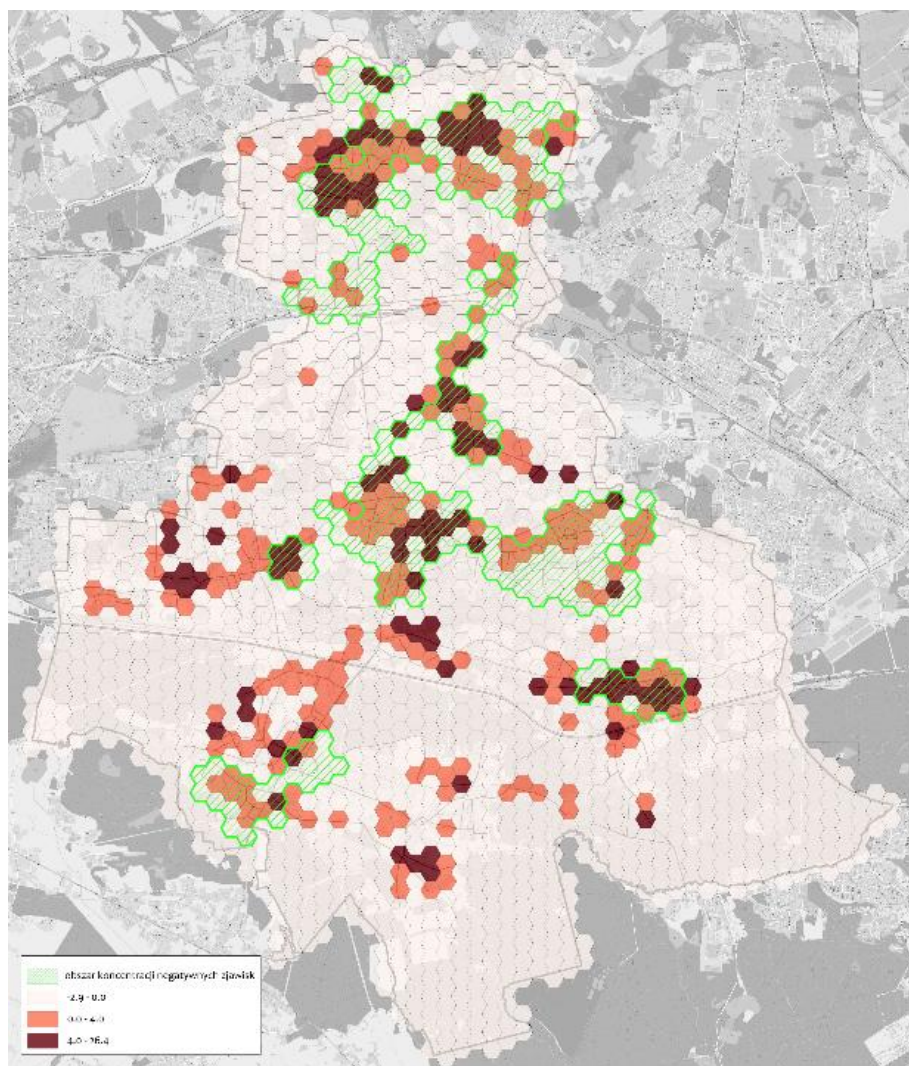
Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Rycina 4. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych (wskaźnik WPF2)

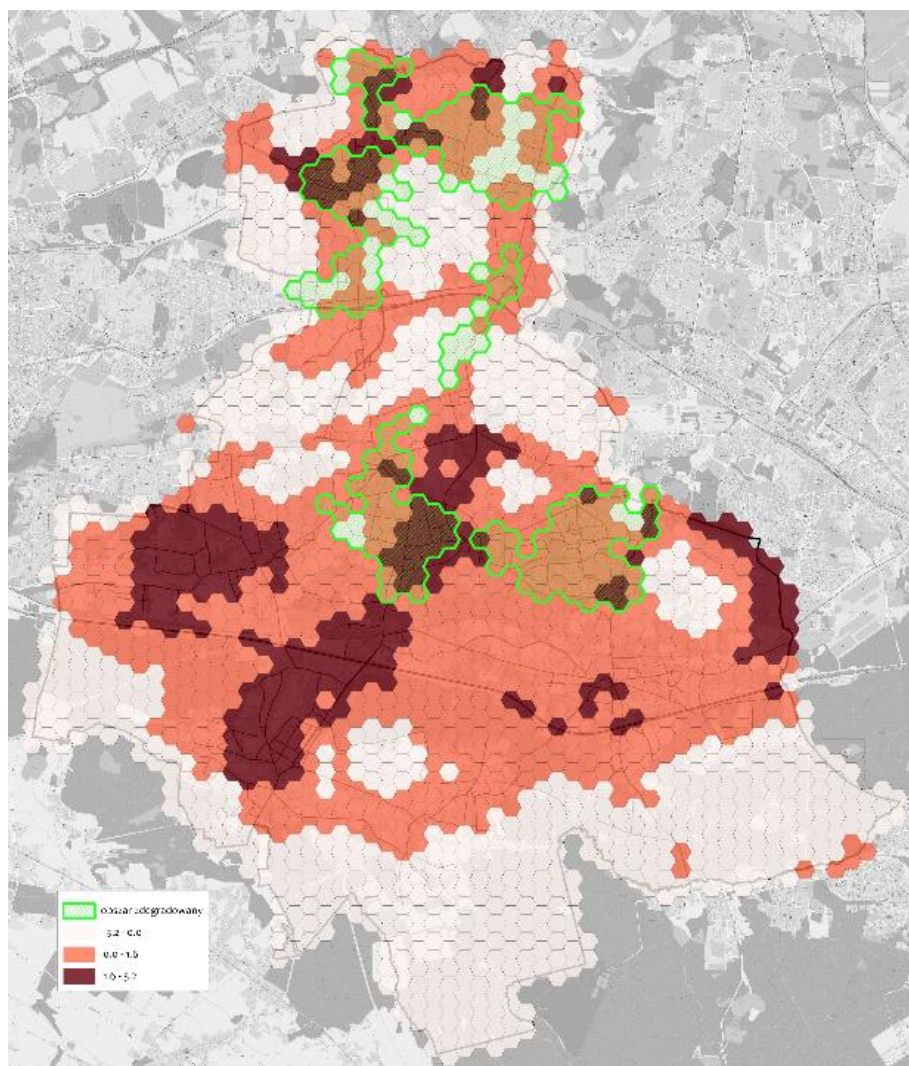
Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Rycina 5. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk technicznych (wskaźnik syntetyczny sfery technicznej)

Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

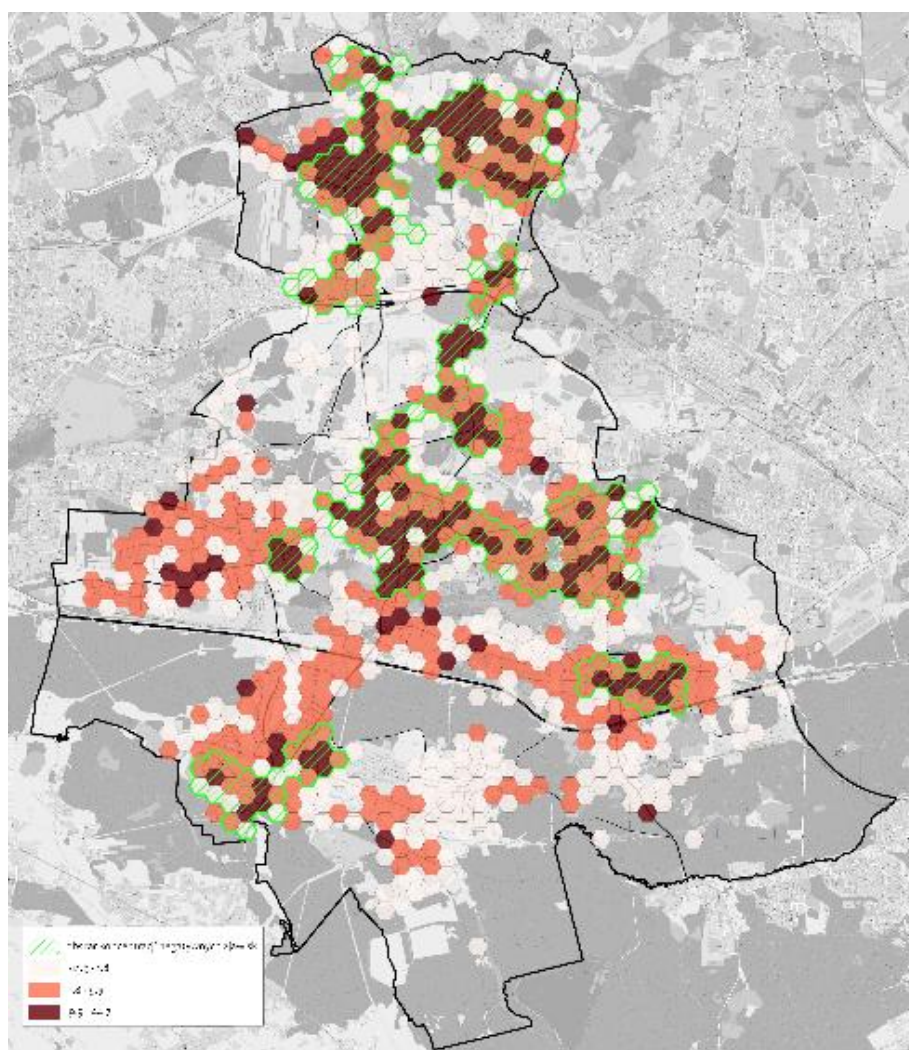
Rycina 6. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych (wskaźnik syntetyczny sfery środowiskowej)

Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Ze względu na użytą metodę wizualizacji danych (siatka heksagonalna), na koniec procesu analitycznego wykonano analizę koncentracji, agregując w jeden obszar komórki siatki (heksagony), dla których odnotowano najwyższe wyniki. W przypadku wystąpienia pomiędzy heksagonami przerw, wynikających np. z występowania przestrzeni publicznych (place, ulice) obszary te włączono do delimitowanego obszaru.

Rycina 7. Łączny syntetyczny wskaźnik czynników kryzysowych

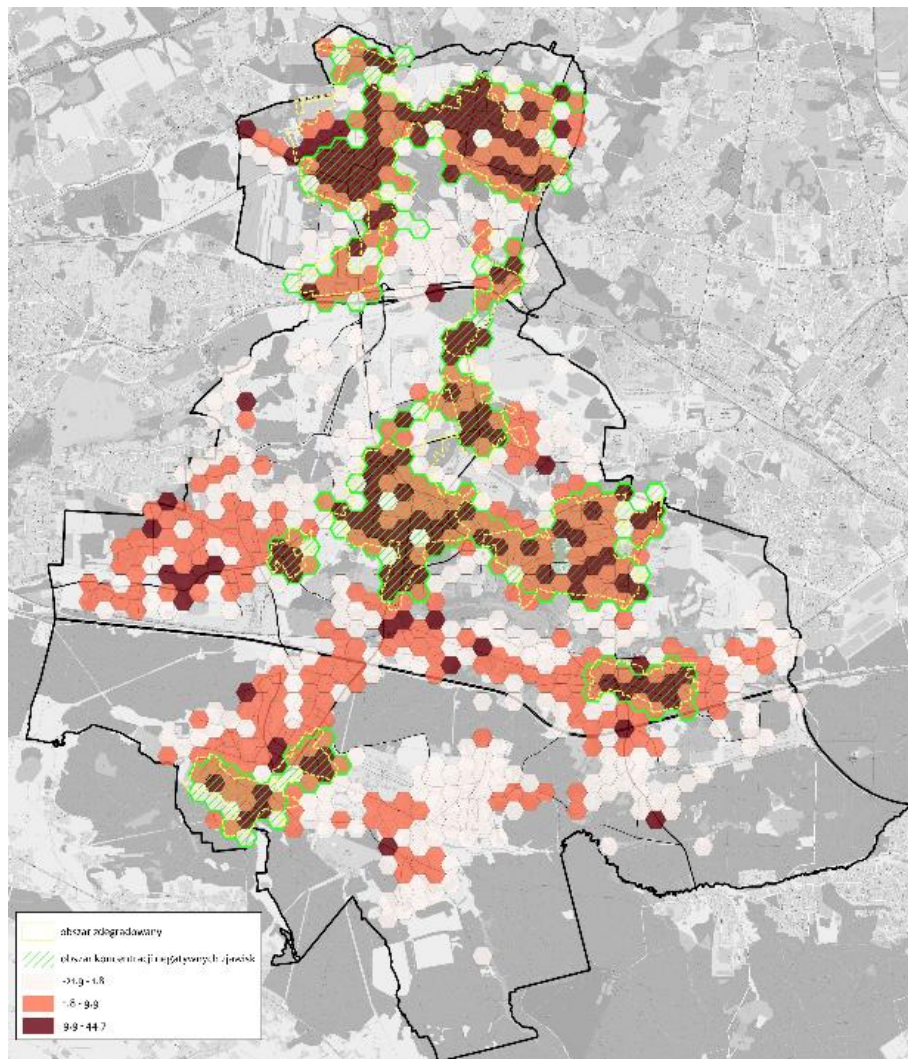
Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r.

Wyniki wielokryterialnej analizy wskazały osiem obszarów, gdzie natężenie czynników degradacji przestrzeni jest największe. Są to obszary położone w dzielnicach: Ruda, Orzegów, Godula, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek, Bykowina, Kochłowice, Halemba.

Ponieważ siatka heksagonów jest wyznaczona niezgodnie z działkami ewidencyjnymi (granice jednostek mogą przecinać np. budynki) zaistniała potrzeba wytyczenia dodatkowo granic na potrzeby uchwały o obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji nie wprowadza bezpośrednio konieczności prowadzenia

granic obszaru zdegradowanego zgodnie z granicami działek ewidencyjnych. Niemniej jednak prowadzenie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji niezgodnych z granicami działek ewidencyjnych mogło uniemożliwić zastosowanie narzędzi wskazanych w art. 11 ust. 5 ustawy, czyli realizację prawa pierwokupu oraz ograniczenie możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Z tego względu granice obszaru zdegradowanego wyznaczonego na podstawie analizy wskaźnikowej zostały doszczegółowione zgodnie z granicami działek ewidencyjnych.

Rycina 8. Granice obszaru zdegradowanego na tle łącznego syntetycznego wskaźnika czynników kryzysowych

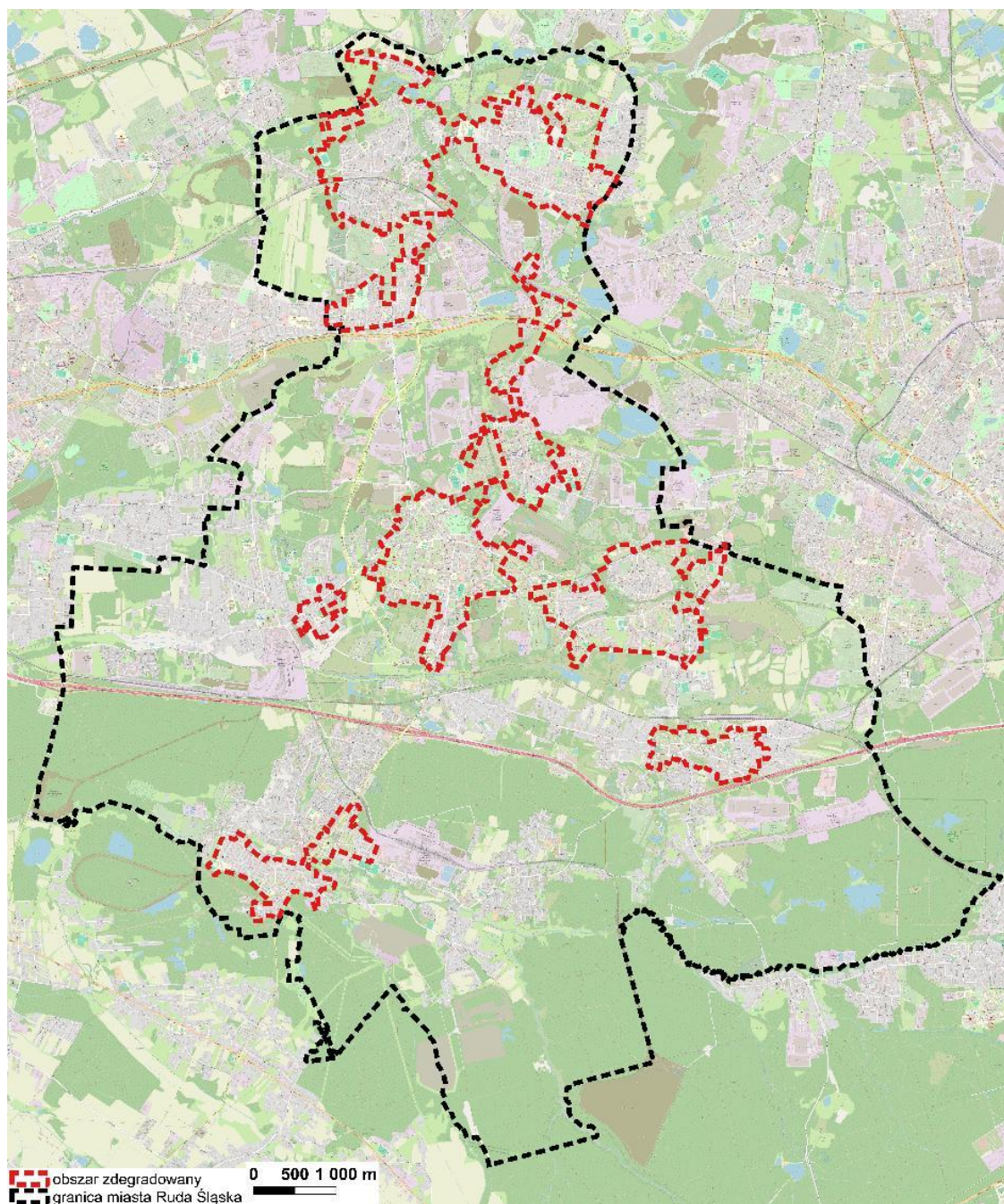

Źródło: Opracowanie własne

Określony w wyniku wyżej opisanych analiz obszar zdegradowany jest podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, w każdym z podobszarów stwierdzono występowanie negatywnych zjawisk wymienionych w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Łącznie obszar zdegradowany ma powierzchnię 11,5 km² (co stanowi 14,8% powierzchni miasta) i zamieszkuje go 103 000 osób (co stanowi 77,6% ludności miasta - stan w 2016 r.)

Rycina 9. Obszar zdegradowany w Rudzie Śląskiej, podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic (mapa pogładowa)

Źródło: Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Ruda Śląska do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, Ruda Śląska grudzień 2017 r. opracowanie własne na podkładzie <https://www.openstreetmap.org>

3.4. Tereny przemysłowe, pokolejowe i powojenne

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o rewitalizacji niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1-4, mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

W Rudzie Śląskiej wskazano 9 podobszarów niezamieszkałych, na których występują negatywne zjawiska i na których możliwa będzie realizacja działań, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na zamieszkałych podobszarach włączonych do obszaru rewitalizacji. W tabeli poniżej przedstawiono ich aktualną na czas opracowania projektu GPR charakterystykę, opis negatywnych zjawisk na tych podobszarach oraz opisano przewidywane, możliwe do przeprowadzenia działania, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na podobszarach zamieszkałych wskazanych do rewitalizacji.

Tabela 8. Wykaz terenów niezamieszkałych w Rudzie Śląskiej włączonych do obszaru rewitalizacji wraz z opisem negatywnych zjawisk oraz przewidywanych działań

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystykę, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
Hałda pocynkowa w rejonie ul. 1 Maja -	Hałda hutnicza po produkcji cynku i ołowiu (jest pozostałością po	W 2018 roku hałda w Wirku przeszła gruntowną rewitalizację, zyskując nową nazwę - „Góra Antonia”. Nazwa ta nawiązuje do

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
Wirek (dziś „Góra Antonia”)	działającej w tym rejonie w okresie od I połowy XIX w. do 1925 roku hucie cynku Liebe - Hoffnung) zlokalizowana w północnej części dzielnicy Wirek, o powierzchni ok. 6,5 ha, jest antropogenicznym wzniesieniem zbudowanym z odpadów przemysłowych, o maksymalnej wysokości 293 m n.p.m. Położona jest pomiędzy centrum handlowo-usługowym dzielnicy Wirek (CH Plaza, CH Domino) oraz centrum administracyjnym w Nowym Bytomiu. Na przedmiotowym obszarze występowały głównie problemy	„Antonienhütte”, huty żelaza, która w 1805 roku dała początek dzielnicy Wirek. Po raz pierwszy w Polsce na tak dużą skalę zastosowano tu fitostabilizację. To metoda polegająca na nasadzeniach roślin, które zapobiegają wydostawaniu się metali ciężkich oraz stabilizują zbocza hałdy. Po ustabilizowaniu powierzchni i pracach ziemnych, na hałdzie powstała sieć alejek spacerowych i miejsca do odpoczynku (ławki, hamaki, sześciany z fotelami). Zainstalowano również oświetlenie LED oraz stworzono siłownię plenerową i miejsca do grillowania. Na szczycie hałdy utworzono górkę widokową, z której rozciąga się panorama na południowe dzielnice Rudy Śląskiej, a przy dobrej pogodzie widać nawet Beskidy. Na terenie hałdy powstała ścieżka historyczna i edukacyjna z tablicami informacyjnymi. Umieszczono na niej kadzie do wytopu cynku, a w północnej części

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyką, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne	zwałowiska zabezpieczono fragment urwiska jako „świadek historii”, ukazujący przekrój i budowę hałdy. Wyeksponowano także spiek pohutniczy i bryłę dolomitu, wydobyte podczas prac. W ramach projektu „Trakt Rudzki - etap I” teren dawnej hałdy został uporządkowany i zrewitalizowany, tworząc ogólnodostępną i bezpieczną przestrzeń publiczną. Projekt, którego celem było wytworzenie przestrzeni publicznej i połączenia pieszo-rowerowego z funkcjami rekreacyjnymi między dzielnicami Wirek i Nowy Bytom, zaowocował powstaniem ścieżki pieszo-rowerowej, miejscami przystosowanej również dla rolkarzy, która połączyła te dwie rudzkie dzielnice. W wyniku rekultywacji i zagospodarowania hałdy powstało jedno z najbardziej atrakcyjnych miejsc rekreacji w Rudzie Śląskiej, umożliwiające wypoczynek i

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		integrację mieszkańców w różnym wieku. Na poziom bezpieczeństwa wpływa oświetlenie ścieżek spacerowych i kamery monitoringu. Natomiast tablice informacyjne dotyczące m.in. historii tego miejsca przyczyniają się do zwiększenia świadomości ekologicznej.
Hałda pocynkowa przy ul. Nowary - część północna i południowa	Hałda pohutnicza po produkcji cynku i ołowiu, obecnie tereny nieużytków, zatrawione i zadrzewione. W południowej części zwałowiska przy ul. Nowary zdeponowano ponad 800 tys. metrów sześciennych odpadów. W większości jest to żużel po działającej w XIX w. hucie cynku „Hugon”.	Część północnej hałdy została poddana rewitalizacji z projektu „Trakt Rudzki”, natomiast na południowej części hałdy trwa eksploatacja zdeponowanego materiału Hałda jest powiązana w sposób funkcjonalny z podobszarem rewitalizacji Wirek/ Czarny Las.
Teren po byłej	Historia koksowni Orzegów, która	W ramach projektu „Rekultywacja i remediacja terenów dawnej

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
koksowni "Orzegów"	pierwotnie nazywała się „Gotthard”, sięga 1900 r., kiedy rozpoczęły się pierwsze prace przy jej budowie. Tereny są pozostałością po dawnej koksowni "Orzegów" zlikwidowanej w latach 80-tych XX wieku, działającej w latach 1903-1976. Jest to teren o powierzchni 9,5 ha, na którym znajdują się ruiny zabudowań przemysłowych. Koksownia Orzegów reprezentuje ostatni i najstarszy tego typu zakład na terenie Polski. Do dziś zachował się budynek wieży węglowej, ciąg komór pierwszej baterii koksowniczej wraz z odcinkiem drogi	koksowni Orzegów” zrehabilitowano pięciohektarowy teren w Rudzie Śląskiej. Przeprowadzono oczyszczenie terenu z niebezpiecznych substancji oraz uporządkowano dziką roślinność. Zabezpieczono ruiny koksowni, tworząc unikalną ścieżkę dydaktyczną poprzez konserwację wieży węglowej, zbiornika smoły i baterii pieców koksowniczych. Teren wokół zabytkowych obiektów zagospodarowano alejkami parkowymi i małą architekturą, a północną część zaaranżowano jako zieloną strefę. Wybudowano dwa place zabaw, ustawiono ławki i leżaki, oświetlono obszar, wybudowano toaletę oraz utworzono miejsca parkingowe. Realizacja projektu przyczynia się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji. Utworzenie ogólnodostępnego terenu zieleni

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	dojazdowej oraz zbiornik smoły. Obszar funkcjonował jako dzika przestrzeń miejska z nieuregulowaną zielenią, ruinami zabudowań przemysłowych lub zabudowaniami wymagającymi kompleksowych remontów oraz znacznym zanieczyszczeniem chemicznym. Ponadto na terenie zlokalizowano dzikie składowiska odpadów komunalnych.	z elementami małej architektury, ścieżką dydaktyczną, odrestaurowanymi pozostałościami zabytkowych obiektów byłego zakładu umożliwiła stworzenie dla mieszkańców bezpiecznego miejsca wypoczynku i rekreacji. Dodatkowo poprzez zabezpieczenie zachowanych fragmentów koksowni zostaje ocalona historia tego miejsca.
Tereny przemysłowe po byłej KWK Polska - Wirek	Niezrekultywowane, częściowo przepalone nadpoziomowe zwałowiska odpadów górniczych i z zakładu przeróbczego KWK	W ramach procesu rewitalizacji kluczowe są działania zmierzające do nabycia części nieruchomości, które umożliwią realizację zamierzonych celów. Istotne będą również kompleksowe działania

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	Polska Wirek, zlokalizowane w Rudzie Śląskiej - Kochłowicach, na pn. od Zakładu Głównego.	rekultywacyjne, a także prace związane z przygotowaniem nieruchomości do pełnienia nowych funkcji gospodarczych. Warto podkreślić, że w bezpośrednim sąsiedztwie planowana jest budowa tak zwanej obwodnicy Kochłowic, która powinna znacząco wpłynąć na uruchomienie nowych, atrakcyjnych gospodarczo terenów. Tereny poprzemysłowe po byłej Kopalni Węgla Kamiennego Polska-Wirek są ściśle powiązane funkcjonalnie z podobszarem rewitalizacji Bykowina / Kochłowice. Ich odpowiednie zagospodarowanie stwarza unikalną szansę na utworzenie pierwszego na Śląsku doświadczalnego centrum innowacyjnych technologii związanych z przemysłem i rozwojem. Inicjatywa ta nie tylko przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy, co korzystnie wpłynie na zdiagnozowane problemy społeczne, takie jak bezrobocie i

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		ubóstwo, ale także otworzy perspektywy dla dalszego rozwoju gospodarczego regionu. Ponadto, jedną z rozważanych możliwości zagospodarowania tego obszaru jest utworzenie parku rekreacyjno-wypoczynkowego. Taka przestrzeń stałaby się nowym centrum wypoczynku i rekreacji, dostępnym dla wszystkich mieszkańców. Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę, że obecnie w podobszarze Bykowina brakuje terenów zieleni i rekreacji. Utworzenie parku na zdegradowanym terenie przyczyni się zatem do znaczącej poprawy warunków życia w tym obszarze, zwiększając jego atrakcyjność i funkcjonalność.
Tereny przemysłowe po byłej KWK Pokój	Kopalnia „Pokój” to jeden z najstarszych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Tereny po	Działania rewitalizacyjne w obszarze po byłej KWK Pokój koncentrują się na nabyciu części nieruchomości, a także na kompleksowych działaniach rekultywacyjnych. Celem jest przygotowanie nieruchomości do pełnienia nowych funkcji

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	wygaszanej kopalni KWK Pokój, zlokalizowane w Rudzie Śląskiej - Wirek, problemy środowiskowe i funkcjonalno-przestrzenne. Teren po byłej KWK Pokój to jeden z podobszarów rewitalizacji w Rudzie Śląskiej, włączony do obszaru rewitalizacji jako teren przemysłowy. W GPR z 2018 roku został on zdiagnozowany jako obszar z problemami związanymi z degradacją przestrzeni: opuszczone i niszczące budynki przemysłowe, brak zagospodarowania terenu, zanieczyszczenia.	gospodarczych oraz rekreacyjnych, zgodnie z założeniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Teren po byłej KWK Pokój charakteryzuje się strategiczną lokalizacją w centrum miasta, stanowiąc połączenie między dzielnicami Wirek i Nowy Bytom. Co więcej, obszar ten graniczy z rewitalizowaną hałdą przy ul. 1 Maja, która jest jednym z kluczowych elementów przedsięwzięcia „Trakt Rudzki”. Mimo że od uchwalenia GPR w 2018 roku teren KWK Pokój nie uległ znaczącym zmianom, to dynamicznie rozwijają się zaawansowane koncepcje jego przekształcenia. W 2021 roku opracowano Koncepcję Masterplanu Terenów KWK Pokój, która zawiera szczegółowe propozycje zagospodarowania tego obszaru. Koncepcja ta zakłada między innymi: • adaptację kompleksu szybu

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	W ramach zarządzania i gospodarowania mieniem Skarbu Państwa przez gminę zgruzowano budynek niemieszkalny na działce nr 2217/154. Otwarto nową siedzibę Państwowej Straży Pożarnej w Rudzie Śląskiej przy ul. Piotra Niedurnego. terenów po byłej KWK Pokój.	Wanda na funkcję publiczną, taką jak centrum techniki i aktywności społecznej, inkubator przedsiębiorczości czy punkt widokowy. • stworzenie strefy wejściowej z usługami, gastronomią, rozrywką i kulturą, co ma przyciągnąć zarówno mieszkańców, jak i turystów. • budowę strefy mieszkaniowej o zróżnicowanych typach budynków, odpowiadającej na potrzeby demograficzne miasta. • utworzenie strefy usługowej w miejscach o najlepszej dostępności komunikacyjnej, sprzyjającej rozwojowi lokalnego biznesu. • zachowanie i adaptację istniejących budynków z możliwością wprowadzenia zabudowy tymczasowej, co podkreśla szacunek dla dziedzictwa przemysłowego.

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		- kształtowanie zieleni z uwzględnieniem istniejących zadrzewień i powiązań z zielenią w otoczeniu, co przyczyni się do poprawy jakości życia. Koncepcja Masterplanu kładzie nacisk na zrównoważony rozwój terenu, z poszanowaniem jego historii i dziedzictwa przemysłowego. W 2024 roku Rada Miasta Ruda Śląska podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji dla terenu po byłej KWK Pokój. Plan ten ma na celu: - rewitalizację terenu z jednoczesnym wykreowaniem nowych funkcji, takich jak budownictwo mieszkaniowe, usługi, tereny zielone i rekreacja. - wdrożenie założeń koncepcji Masterplanu z 2021 roku, co zapewni spójność i kontynuację strategicznego

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		myślenia o tym obszarze. Teren po byłej KWK Pokój w Rudzie Śląskiej to obszar o znaczącym potencjale, który dzięki rewitalizacji ma szansę stać się atrakcyjnym miejscem do życia i pracy. Plany i koncepcje jego przekształcenia zakładają zrównoważony rozwój, z poszanowaniem dziedzictwa przemysłowego i z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój” umożliwi powstanie nowych, atrakcyjnych przestrzeni spędzania czasu dla mieszkańców, lokalizację nowych usług oraz zwiększenie atrakcyjności gospodarczej. Wpłynie to korzystnie na zdiagnozowane problemy społeczne związane z odpływem ludności, starzeniem się społeczeństwa (zakłada się, że zagospodarowane tereny będą przyjazne dla seniorów i umożliwią integrację mieszkańców w różnym

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyką, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		wieku) oraz bezpieczeństwem.
Tereny przemysłowe w rejonie ul. Ceramicznej	Tereny przemysłowe oraz zwałowisko pocynkowe w dzielnicy Bykowina, obecnie zalesione. Hałda po hutnictwie metali nieżelaznych i po górnictwie węgla kamiennego.	Proces rewitalizacji wymaga podjęcia działań rekultywacyjnych oraz kompleksowego przygotowania nieruchomości do pełnienia nowych funkcji gospodarczych. Kluczowe dla tego celu będzie wcześniejsze przygotowanie terenu, obejmujące w szczególności rekultywację zwałowiska pocynkowego. Równie istotna jest realizacja uzbrojenia terenu i budowa dróg wewnętrznych, które są niezbędne do przyszłych inwestycji. Na tak przygotowanym obszarze będzie możliwe tworzenie inwestycji, które zapewnią zatrudnienie mieszkańcom podobszarów wskazanych do rewitalizacji, co bezpośrednio wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej. Teren ten jest również powiązany funkcjonalnie z podobszarem rewitalizacji Bykowina/Kochłowice, co podkreśla jego znaczenie w

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		szerszym kontekście lokalnego rozwoju.
Zwałowisko powęglowe przy ul. Bobreckiej - Orzegów	Zwałowisko powęglowe po byłej kopalni „Karol” - odpady pogórnice składowane nadpoziomowo i podpoziomowo. Składowisko odpadów kopalnianych i zakładu przeróbczego, zrekultywowane w kierunku leśnym. Tereny wzdłuż rzeki Bytomki przekształcone antropogenicznie, w części zdegradowane. Problemy środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne.	Główne, planowane działania to zabezpieczenie przed zapożarowaniem, zagospodarowanie w kierunku przyrodniczym i rekreacyjnym, co pozwoli na nadanie nowych funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych terenom dotychczas niewykorzystywanym, eliminując zagrożenia o charakterze ekologicznym oraz tworząc nową przestrzeń rekreacji. Ochrona i udostępnienie tego podobszaru są odpowiedzią na niedostatek wysokiej jakości terenów przyrodniczych na zdegradowanych i wskazanych do rewitalizacji zamieszkałych podobszarach miasta. Teren powiązany funkcjonalnie z podobszarem rewitalizacji Orzegów.
Teren poprzemysłowy po dawnej	Zwałowisko powęglowe (przede wszystkim odpady pogórnice) po byłej kopalni „Wawel”.	Teren położony jest u zbiegu trasy N-S oraz ul. 1 Maja. Planowane zagospodarowanie terenu, jako strefa czasu wolnego, nowa

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
KWK Wawel - Ruda	Problemy środowiskowe, gospodarcze oraz funkcjonalno-przestrzenne.	zagospodarowana przestrzeń na mapie miasta, obejmuje zaprojektowanie i budowę obiektu lub obiektów związanych z działalnością w zakresie rekreacji, edukacji, sportu i rozrywki, będących atrakcją dla mieszkańców Rudy Śląskiej. Rozwój w tym miejscu infrastruktury rekreacyjno-sportowej będzie stanowić uzupełnienie oferty planowanych terenów rekreacyjnych w ramach Traktu Rudzkiego. Rewitalizacja tego podobszaru doprowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy w utworzonych obiektach sportowych i rekreacyjnych i innych usługach, w których zatrudnienie znajdą mieszkańcy zidentyfikowanych w mieście terenów zdegradowanych. Działalność podmiotów wykorzystujących zrewitalizowaną przestrzeń ma się wzajemnie uzupełniać i wspierać w aktywnym działaniu na rzecz rozwoju

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		gospodarczego. W odrestaurowanym budynku dawnej administracji szybu Franciszek zaczęło działać Lokalne Centrum Tradycji.
Wielki Piec Hutniczy - Nowy Bytom	Wielki Piec Hutniczy obecnie stanowi istotny element krajobrazu miasta oraz sylwety historycznego i ważnego w jego dziejach zakładu. Wielki Piec Hutniczy jest ostatnim tego typu obiektem na terenie województwa śląskiego i jednym z trzech na terenie kraju, których budowa przypadła na czas po 1945 roku. Obiekt od 2005 roku nie jest wykorzystywany, co powoduje sukcesywne pogarszanie się jego stanu zachowania. Wraz	W ramach projektu „Modernizacja Wielkiego Pieca Hutniczego „A” przejęto obiekt Wielkiego Pieca, a następnie przeprowadzono międzynarodowy konkurs na jego zagospodarowanie, w wyniku którego wyłoniono koncepcję architektoniczną. Równocześnie wykonano pełną dokumentację obiektu, obejmującą skan 3D, chmurę punktów i rysunki inwentaryzacyjne, oraz zdigitalizowano archiwalne materiały. Na tej podstawie opracowano dokumentację budowlano-kosztorysową rewitalizacji i adaptacji obiektu na cele turystyczno-kulturalne. Dodatkowo przeprowadzono bieżącą konserwację Wielkiego Pieca, naprawiając fragmenty metalowych

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	z zakończeniem działalności obiektu przestał on pełnić także funkcje gospodarcze.	podestów. W listopadzie 2024 roku został rozstrzygnięty przetarg na wykonawcę zadania pn. „Projekt Wielki Piec Huty Pokój - Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej”. Miasta Ruda Śląska planuje przebudowę i rozbudowę zespołu obiektów Wielkiego Pieca Huty „Pokój” wraz z zagospodarowaniem terenu. Wielki Piec zostanie przebudowany i zagospodarowany zgodnie z koncepcją wyłonioną w konkursie w 2019 roku. Zakłada ona powstanie platformy widokowej wraz ze ścieżką dydaktyczną, adaptację budynku sterowni i maszynowni na cele muzealne oraz budowę nowego obiektu „zawieszonego” w powietrzu, w którym znajdzie się m.in. część ekspozycyjna i wystawiennicza oraz strefa wypoczynku, spotkań i gastronomii. Dodatkowo budynek ma mieć tzw. „zielony dach”. Zaplanowano również plac zabaw nawiązujący do

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
		tradycji hutniczej i ogród edukacyjny, a także budowę parkingu i obiektów małej architektury. Dzięki rewitalizacji Wielkiego Pieca Hutniczego powstanie atrakcyjna przestrzeń publiczna, a zrealizowane działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji. Zagospodarowanie przemysłowego obszaru Huty „Pokój” przyczyni się do nadania obiektowi nowych funkcji, przede wszystkim kulturalnej, środowiskowej, społecznej i edukacyjnej.
Szyb Mikołaj - Ruda	Zespół zabudowań szybu „Mikołaj” byłej KWK „Wawel” wraz z Elektrownią, należą do zabytków przemysłu i techniki wchodzących w skład strefy „A” ścisłej ochrony	Główne założenia rewitalizacji terenu wokół Szybu Mikołaj koncentrują się na modernizacji i adaptacji istniejących budynków oraz zagospodarowaniu terenu wokół szybu. Budynek maszyny wyciągowej zostanie poddany renowacji.

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	konserwatorskiej. Zabudowania szybu Mikołaj są wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego pod numerem A/418/14. Stuletni Szyb „Mikołaj” znajdujący się przy ulicy Szyb Walenty w dzielnicy Ruda przez wiele lat służył kopalni „Walenty - Wawel”. Ten najstarszy ośrodek wydobywczy na Górnym Śląsku powstał w 1931 roku z połączenia trzech rudzkich kopalń - „Brandenburg”, „Wolfgang” oraz „Hrabia Franciszek”. Większość zabudowań wchodzących w skład kompleksu Szybu „Mikołaj” powstała w 1912 roku na terenie	Oznacza to odrestaurowanie wnętrza z zachowaniem zabytkowych elementów architektonicznych oraz odnowienie elewacji zewnętrznej. Budynek nadszybia natomiast zostanie przekształcony na cele kulturalno-rozrywkowe i edukacyjne, wzbogacony o sale dydaktyczno-szkoleniowe i część gastronomiczną. Wokół szybu planuje się utworzenie miejsc parkingowych, ciągów komunikacyjnych i placu zabaw. Działania te mają na celu zwiększenie funkcjonalności i dostępności terenu dla mieszkańców. Główne cele rewitalizacji tego obszaru to zmiana funkcji obiektów z przemysłowej na usługową, kulturalno-rozrywkową i muzealną, co ma ożywić teren i uczynić go atrakcyjniejszym dla mieszkańców i turystów. Prace obejmują również podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych terenu, aby lepiej wpisywał się w otoczenie, oraz

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	należącej do rodziny Ballestremów kopalni „Wolfgang” w Rudzie. Wzniesiono wówczas wieżę wyciągową oraz budynki nadszybia, łaźni, cechowni, sortowni, kotłowni, elektrowni i rozdzielni. Dzisiejszy zespół tworzą budynki: nadszybia, maszyny z halą przetwornic i częścią warsztatu oraz stalowa wieża wyciągowa. Obok znajduje się hala maszyn elektrociepłowni „Mikołaj”. Oprócz obiektów budowlanych zostały zachowane urządzenia górnicze: maszyna wyciągowa Siemens z kołem Ilgnera, szybowski,	dostosowanie wszystkich działań do obowiązujących przepisów prawa budowlanego. W efekcie ma nastąpić wzrost atrakcyjności podobszaru poprzez zapewnienie nowych możliwości spędzania wolnego czasu i udziału w wydarzeniach kulturalnych. Realizacja projektu przyczyni się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji.

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	tachograf oraz zestaw przetwornic. W 1994 roku rozpoczął się proces likwidacji kopalni „Wawel”. Budynki i urządzenia zabezpieczono, nie udało się jednak uchronić ich od częściowej dewastacji. Dzięki przeprowadzonym pracom renowacyjnym, w tym remontowi dachu udało się w dużym stopniu poprawić stan zachowania obiektu oraz odtworzyć urządzenia techniczne. W 2005 roku wykonano remont kapitalny maszyny wyciągowej oraz hali przetwornic wraz z mechanizmami, a w roku 2012 dokonano konserwacji maszyny	

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	oraz wyremontowano dach hali. Przeprowadzono bieżącą konserwację budynku maszynowni szybu „Mikołaj”, która objęła oczyszczenie i pomalowanie ścian wewnętrznych oraz udrożnienie rynien. Na przedmiotowym terenie występują głównie problemy środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, ale również gospodarcze. Szyb Mikołaj w Rudzie Śląskiej to kolejny przykład poprzemysłowego dziedzictwa, który został objęty Gminnym Programem Rewitalizacji. Ten teren, podobnie jak	

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	KWK Pokój i obszar przy 1 Maja, charakteryzuje się degradacją przestrzeni i brakiem wyraźnej funkcji. W GPR z 2018 roku został on wskazany jako jeden z podobszarów rewitalizacji, dla którego zaproponowano szereg działań naprawczych. Problemy zdiagnozowane na tym terenie to: - niszcząca infrastruktura - opuszczone i dewastowane budynki przemysłowe, w tym wieża szybu Mikołaj, - brak zagospodarowania - teren nieużytkowany, zaniedbany, z widocznymi śladami działalności górniczej,	

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	- negatywny wpływ na otoczenie - teren przyczynia się do degradacji estetycznej i funkcjonalnej otoczenia.	
Teren Muzeum Historii Polski Ludowej (dawniej Muzeum PRL)	Pierwotnie folwark Dwór Nowa Ruda rodu Ballestremów z 1890 r. Po wojnie majątek przeszedł na własność Skarbu Państwa i został zmieniony w PGR (Państwowe Gospodarstwo Rolne). Po zamknięciu PGR-ów w Polsce, folwark pozostawiony sam sobie popadał w coraz większą ruinę. Po zakończeniu działalności gospodarstwa, nieruchomość została przekazana Fundacji, która po wykonaniu	Celem działań na tym terenie jest odnowa i wykreowanie we współpracy z środowiskami lidorskimi funkcji kulturalnych w oparciu o walory dawnego folwarku wraz z Muzeum Historii Polski Ludowej. Na przedmiotowym terenie stworzono lokalne centrum oferującego zróżnicowane formy wypoczynku, oraz zaplecza do prowadzenia szkoleń i konferencji. Adaptacja i wykorzystanie uratowanego przed ruiną XIX-wiecznego folwarku do promocji kultury i wypoczynku. W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR) zaproponowano adaptację i rozbudowę Muzeum, co obejmuje stworzenie przestrzeni do

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	remontu doprowadziła do otwarcia muzeum w czerwcu 2010 roku. W latach 2022-2023 przeprowadzono gruntowny remont największego budynku gospodarczego, tj. obory o powierzchni 550 m². Remont objął parter (250 m²) oraz piętro (300 m²). Na potrzeby ekspozycji zaadaptowano również inne pomieszczenia w budynkach pofolwarcznych oraz zagospodarowano teren wokół nich. Założono park, w którym zgromadzono pomniki z epoki PRL-u. W 2023 r. otwarto Galerię Malarstwa Socrealistycznego. Obecnie Muzeum	prowadzenia szkoleń i konferencji, rozbudowę ekspozycji muzealnej oraz zapewnienie zaplecza do organizacji wydarzeń kulturalnych. Dodatkowo, w planach jest modernizacja infrastruktury, przewidująca wykonanie ogrzewania w budynkach oraz stworzenie bazy noclegowej. Zrealizowane działania przyczyniają się już do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji.

Nazwa własna terenu	Krótka charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	Historii Polski Ludowej prowadzone jest przez Fundację Minionej Epoki w Rudzie Śląskiej. Rozwijana jest oferta Muzeum, w tym ekspozycja. Przystosowano budynki do nowych funkcji. Obecnie Muzeum oferuje: - zwiedzanie ekspozycji - ukazuje życie codzienne w Polsce w latach 1945-1989, - lekcje muzealne - zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, - organizację wydarzeń: koncerty, wystawy, spotkania, - wynajem sal: konferencyjnych i szkoleniowych. Muzeum Historii Polski Ludowej stało się	

Nazwa własna terenu	Krótką charakterystyka, opis negatywnych zjawisk zgodnie z art.9 ust.1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji	Działania możliwe do przeprowadzenia (przeprowadzone) w jednostce, które przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art.9 ust.1 ustawy o rewitalizacji
	popularnym miejscem odwiedzanym przez mieszkańców Rudy Śląskiej i turystów. W sezonie zimowym nie funkcjonuje. Na przedmiotowym terenie nadal występują problemy, głównie o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wojewódzkiej bazy danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych, będącej elementem Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej (RSIP), (<http://cms.orsip.pl/web/opitpp/>) dostęp 17.10.2017 r. oraz danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska, zaktualizowane w maju 2025 r.

Łącznie zdegradowane tereny niezamieszkałe obejmują powierzchnię 2,8 km², co stanowi 3,6% powierzchni miasta.

Z uwagi na dużą ilość terenów zdegradowanych i niezamieszkałych znajdujących się na terenie miasta oraz ograniczenia jakie nakłada na dokument ustawa o rewitalizacji wytypowano tylko te obszary niezamieszkałe, wobec których planowane są lub trwają działania zmierzające do poprawy nie tylko stanu technicznego obiektów tam usytuowanych. W każdej z tych lokalizacji prowadzone będą działania, realizowane programy, które w pierwszej kolejności będą miały na

celu włączenie społeczności lokalnej, w szczególności zaangażowanie mieszkańców z obszarów rewitalizacji. Niemal wszystkie obiekty położone są w odległości mniejszej niż 1 km od zamieszkałych obszarów rewitalizacji, co nie powinno stanowić większej bariery w dostępności tych usług dla społeczności.

Duża część z tych przestrzeni znajduje się niemal w centrum miasta lub lokalnych centrach dzielnicowych i często są to jedyne obiekty, tereny na których mogą być prowadzone przez miasto działania o charakterze społecznym, wyłączeniowym, aktywizacyjnym, zawodowym. Również sama wartość historyczna i znaczenie dla miasta i mieszkańców miała duże znaczenie przy wyborze tych lokalizacji do programu. O wyborze zdecydowały ponadto konsultacje społeczne, ankiety, rozmowy z mieszkańcami, spacerzy badawcze, a także już prowadzone działania w tych przestrzeniach. Trzeba nadmienić, że specyfika Miasta Ruda Śląska jest taka, iż niemal na każdym kroku stykamy się w obrębie obszarów rewitalizacji z dziedzictwem przemysłowym, które nie powinno pozostać nam obojętne, a same przestrzenie są niemal od zawsze nierozdzielnie związane z dzielnicami, mieszkańcami, stanowią część ich życia.

3.5. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10. 1. Ustawy o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Przy czym obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Wyznaczony w wyniku przeprowadzonej diagnozy i analizy obszar zdegradowany znacznie przekracza ograniczenia ustawowe pod względem udziału procentowego mieszkańców. Z tego powodu całość obszaru zdegradowanego zamieszkałego nie mogła zostać uznana za

obszar rewitalizacji. Jednocześnie należy tutaj podkreślić, że zasady delimitacji umożliwiają wybór obszaru rewitalizacji dużo mniejszego niż wskazane progi 20% powierzchni gminy i 30% liczby ludności gminy, jeżeli takie są potrzeby, możliwości i polityka gminy.

Zdecydowano się na zmniejszenie obszaru rewitalizacji w stosunku do obszaru zdegradowanego, uwzględniając koncentrację zdiagnozowanych problemów, a także istotne znaczenie poszczególnych terenów dla rozwoju lokalnego.

Przy ustalaniu granic obszaru rewitalizacji kluczowym ograniczeniem był limit dotyczący maksymalnej liczby mieszkańców. Obszar zdegradowany zamieszkuje aż 77,6% ludności miasta. Z tego względu konieczne było znaczne zmniejszenie zasięgu obszaru rewitalizacji.

O kształcie obszaru rewitalizacji decydowali przedstawiciele Komitetu ds. Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska powołanego w celu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030⁴, a także interesariusze procesu rewitalizacji w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych.

W procesie wyboru obszaru rewitalizacji spośród podobszarów zdegradowanych kierowano się następującymi kryteriami:

- koncentracji, natężenia zdiagnozowanych problemów w odniesieniu do liczby mieszkańców,
- lokalizacją terenów, na których planowane są działania rewitalizacyjne, zarówno w LPR, jak i nowe projekty,
- lokalizacją terenów mających istotne znaczenie dla rozwoju miasta (istotność danego obszaru wynika z gminnych dokumentów strategicznych),
- zagospodarowaniem terenu - powinien to być obszar zamieszkały, czyli zabudowy mieszkalnej wraz z terenami uzupełniającymi

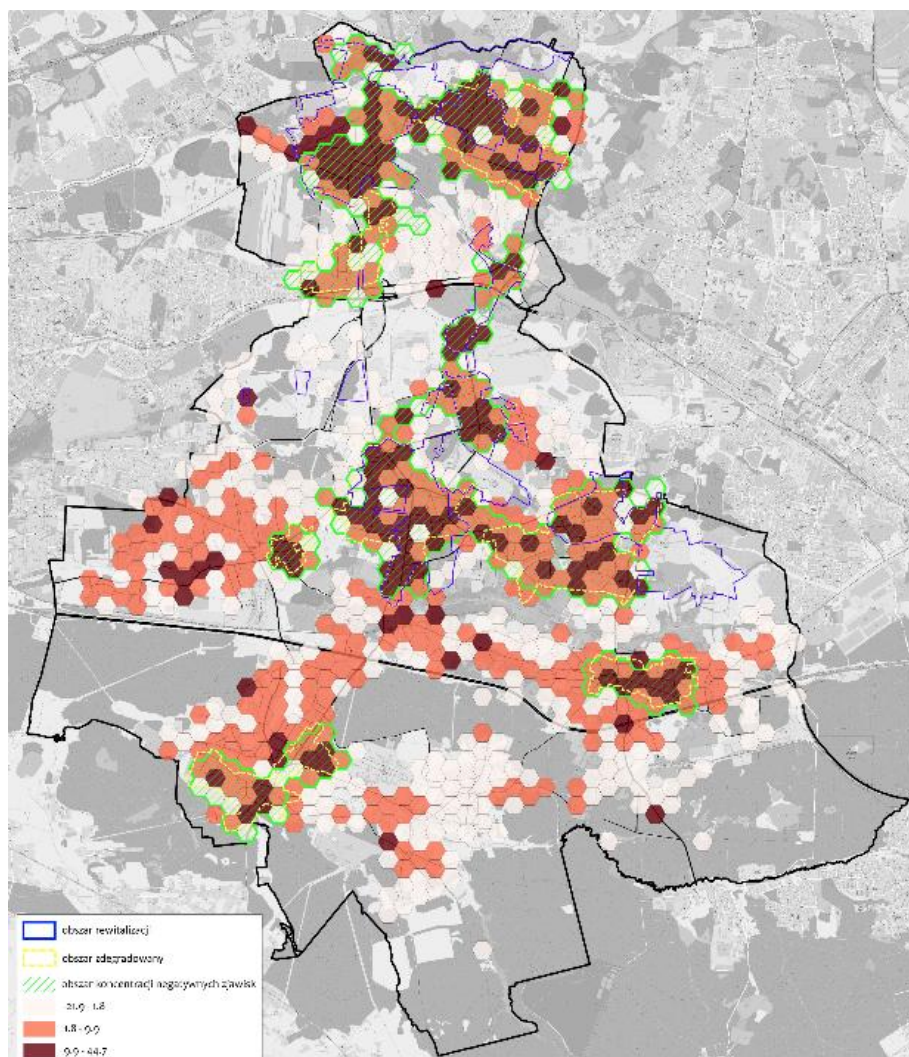
⁴ Zarządzeniem nr SP.0050.1.74.2016 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 25 listopada 2016 r.

(powiązane bezpośrednio z funkcją mieszkaniową) w postaci: towarzyszącej budynkom mieszkalnym infrastruktury usługowo-handlowej, dróg, innych ciągów komunikacyjnych (pieszych, rowerowych), osiedlowych terenów rekreacyjnych i terenów zieleni niestanowiących odrębnych, dużych kompleksów, torowisk tramwajowych, parkingów osiedlowych, a także niewielkich obiektów infrastruktury technicznej np. przepompowni, czy stacji transformatorowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, jako obszar rewitalizacji wskazano tereny cechujące się z jednej strony degradacją w analizowanych sferach, z drugiej wyróżniające się istotnym znaczeniem dla rozwoju lokalnego miasta (ważne centra historyczne, pełniące funkcje administracyjne i usługowe na rzecz lokalnej społeczności, posiadające duży potencjał dla prowadzenia efektywnej rewitalizacji), a także tereny przemysłowe istotne dla rozwoju lokalnego i ważne dla mieszkańców. Przy wyznaczaniu granic obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę granice nawiązujące do realnie istniejących układów urbanistycznych i poprowadzono je zgodnie z granicami działek ewidencyjnych.

Ze względu na duży zasięg przestrzenny podobszarów zdegradowanych (tereny położone w pewnej odległości od siebie, niegraniczące ze sobą) oraz istniejący w mieście (silnie zakorzeniony w świadomości mieszkańców) podział na dzielnice, wytypowano 12 podobszarów rewitalizacji. W każdym z podobszarów rewitalizacji Miasto zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne, zarówno projekty dotyczące wyłącznie pojedynczych podobszarów, jak i powiązane ze sobą przedsięwzięcia realizowane na kilku lub wszystkich podobszarach.

Rycina 10. Granice obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego i łącznego syntetycznego wskaźnika zjawisk w Rudzie Śląskiej.

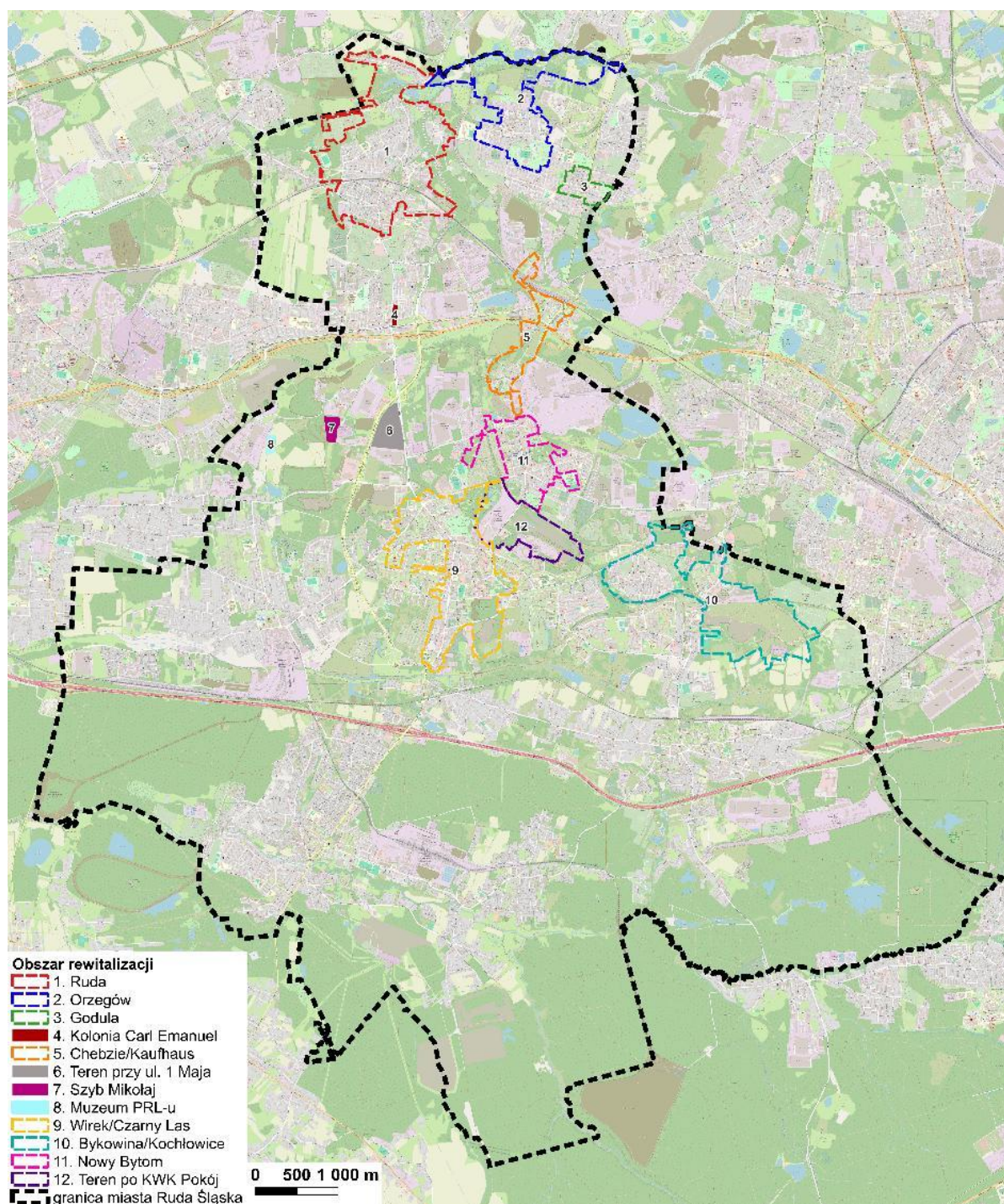

Źródło: Opracowanie własne

W granicach obszaru rewitalizacji mieszka 36 764 osób (stan na 2016 r.), na powierzchni 8,87 km². Tak wyznaczony obszar obejmuje 11,4% powierzchni miasta i zamieszkały jest przez 27,7% mieszkańców miasta.

Wskazany obszar rewitalizacji stanowi kontynuację działań miasta w kontekście zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej i kierunków interwencji w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku”.

Rycina 11. Obszar rewitalizacji w Rudzie Śląskiej, podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic (mapa pogładowa)

Źródło: Opracowanie własne na podkładzie

<https://www.openstreetmap.org>

Dane dotyczące liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji zaktualizowano i zaprezentowano poniżej.

3.6. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został określony w Uchwale nr PR.0007.1.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 8 stycznia 2018 r., w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Ruda Śląska. W ramach prac nad zmianą GPR nie przeprowadzono ponownej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2024 r. potwierdziły konieczność kontynuowania polityki rewitalizacyjnej na wskazanym w 2018 roku obszarze rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji obejmuje tereny w 9 dzielnicach: Ruda, Orzegów, Godula, Chebzie, Nowy Bytom, Wirek, Czarny Las, Bykowina i Kochłowice.

Dzielnica miasta Ruda Śląska - Ruda położona jest w północno-zachodniej części miasta. Jest ona najstarszą dzielnicą miasta. Pod względem funkcjonalno-przestrzennym dzielnicę podzielić można na dwie części - północną i południową przedzielone Drogową Trasą Średnicową. Podobszar rewitalizacji Ruda położony jest w północnej części dzielnicy, gdzie dominuje funkcja mieszkaniowa wielorodzinna. Zabudowa jednorodzinna występuje w mniejszym stopniu, a większe skupiska zabudowy jednorodzinnej zlokalizowane są przy ulicach: Jana Gierałtowskiego i Księcia Opolskiego Dobrego.

Podobszar rewitalizacji Ruda przecinają równoleżnikowo tereny kolejowe. Na północ od linii kolejowej podobszar obejmuje tzw. Stare Osiedle, fińskie domki, Rudzką Kuźnicę. Od południa granica podobszaru przebiega wzdłuż ulic Bujoczka, Kościelnej, Staszica. Następnie w kierunku północnym wzdłuż ulicy Mickiewicza, Szyb Bartosza i Wincentego. Północna granica podobszaru obejmuje w całości Rudzką Kuźnicę (z ulicami Jana III Sobieskiego wraz z parkiem Jana III Sobieskiego, Nad Bytomką, Na Łąkach i Potokową). Kuźnicę zamieszkiwali robotnicy osiedlający się głównie w budynkach dwukondygnacyjnych (tzw. familoki). Charakterystyczny dla Rudzkiej

Kuźnicy jest Staw Szkopka, który jest objęty sekcją wędkarską (dzierzawiony przez Polskie Koło Wędkarskie - PZW-Okręg Katowice).

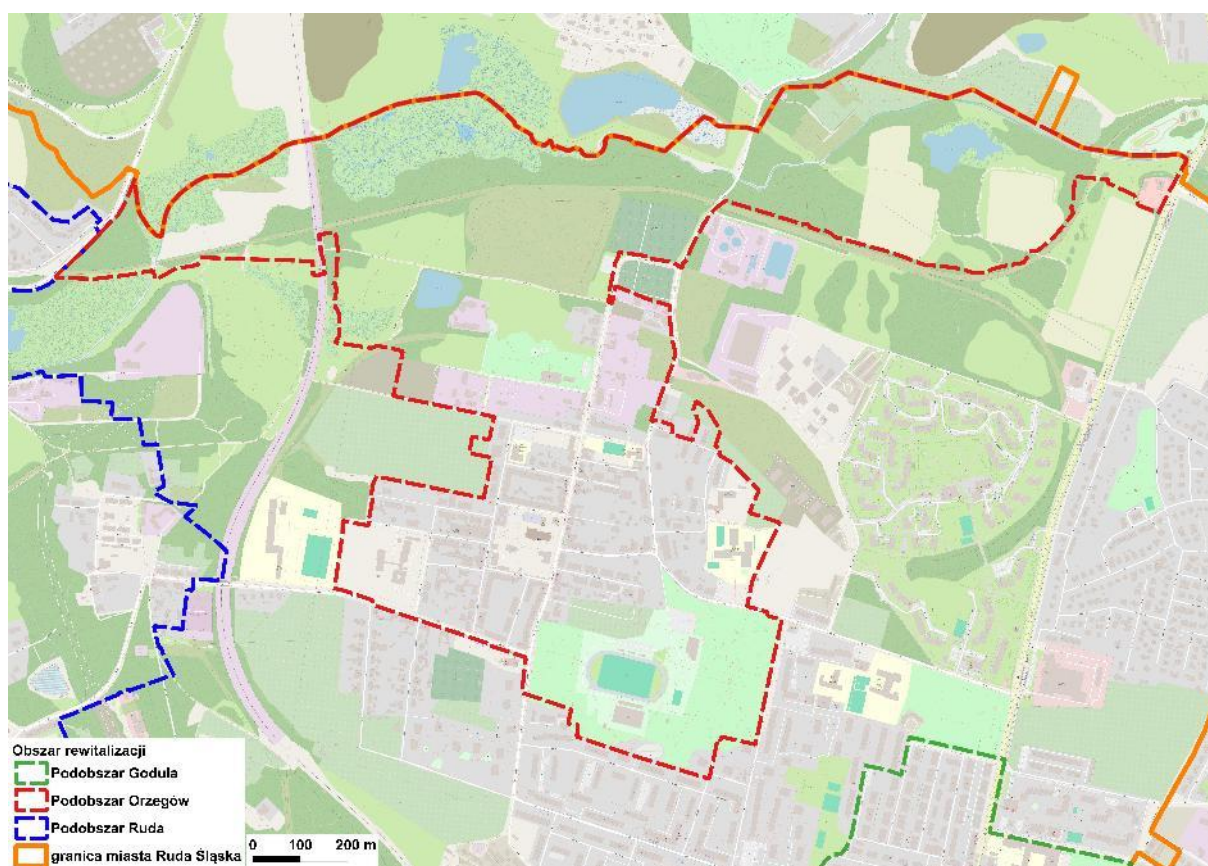
Rycina 12. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji Ruda

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Orzegów obejmuje centralną, najstarszą część dzielnicy, w rejonie ulic: Orzegowskiej, Modrzejewskiej, Podlas, Piaseczna, Bytomska, Hłonda, Plater, Królowej Jadwigi, Janty, Park Młodzieży oraz Burloch Arenę. Północna granica podobszaru wyznaczona jest granicą miasta i obejmuje dolinę Bytomki. W północnej części podobszaru znajdują się tereny przemysłowe po dawnej koksowni "Orzegów" zlikwidowanej w latach 80-tych XX wieku, działającej w latach 1903-1976. Na terenie tym znajdują się ruiny zabudowań przemysłowych.

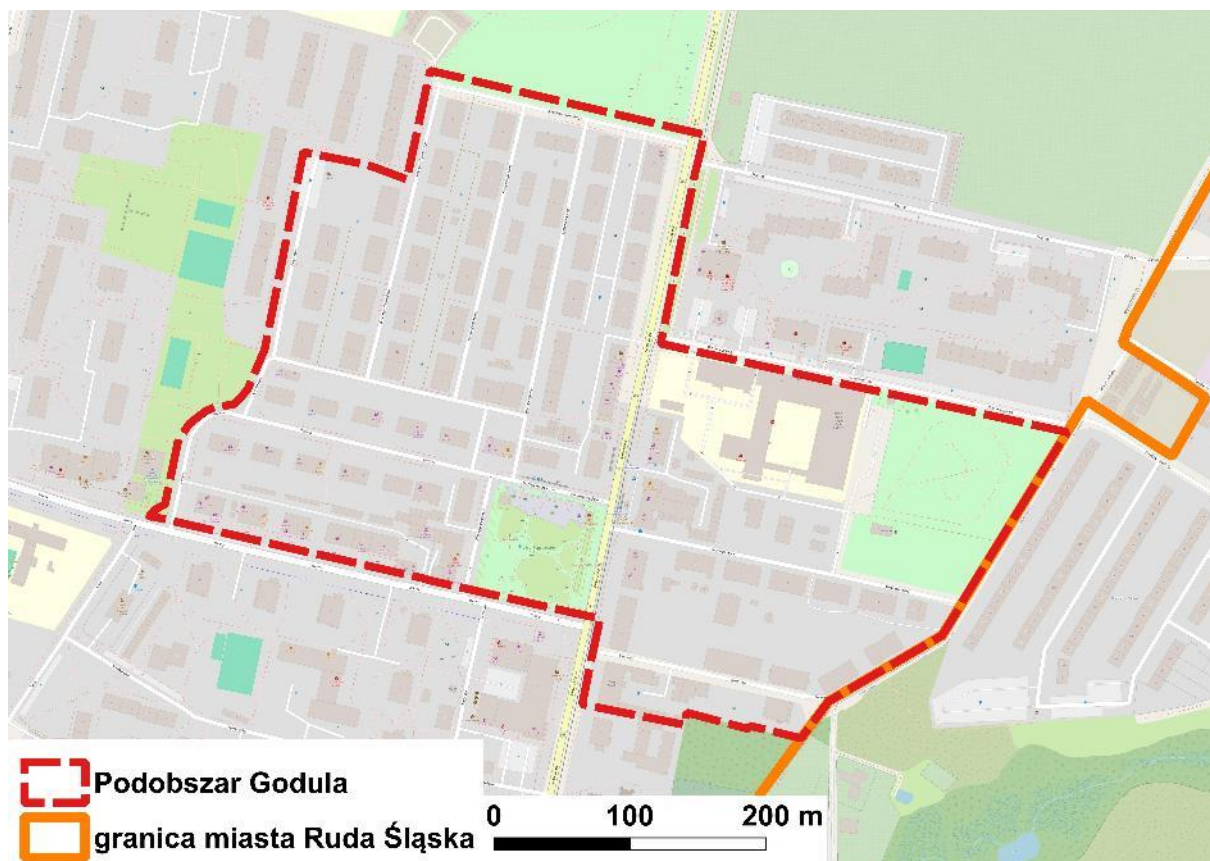
Rycina 13. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji Orzegów

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Godula obejmuje tzw. Starą Godulę, w rejonie ulic Tiałowskiego, Czereśniowej, Joanny, Karola Goduli oraz tereny przy ulicach Emanuela Imieli i Rencistów oraz Kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela. Centralnym punktem dzielnicy jest plac Niepodległości.

Rycina 14. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji w dzielnicy Godula

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus obejmuje tereny wokół dworca kolejowego Chebzie i Placu Szkolnego, zabytkowe budynki mieszkalne przy ul. Pawła, kolonię robotniczą w rejonie ulic Styczyńskiego, Szafranka i Nowobytomskiej „Morgenroth”, a także osiedle robotnicze Kaufhaus. Za osiedlem familoków mieści się dworzec kolejowy. Zatrzymują się na nim pociągi na trasie Gliwice-Katowice-Częstochowa. Wschodnia część podobszaru to Rondo Unii Europejskiej i pętla tramwajowa. Południowa część podobszaru obejmuje teren przemysłowy, gdzie zlokalizowany jest Wielki Piec Hutniczy „A”.

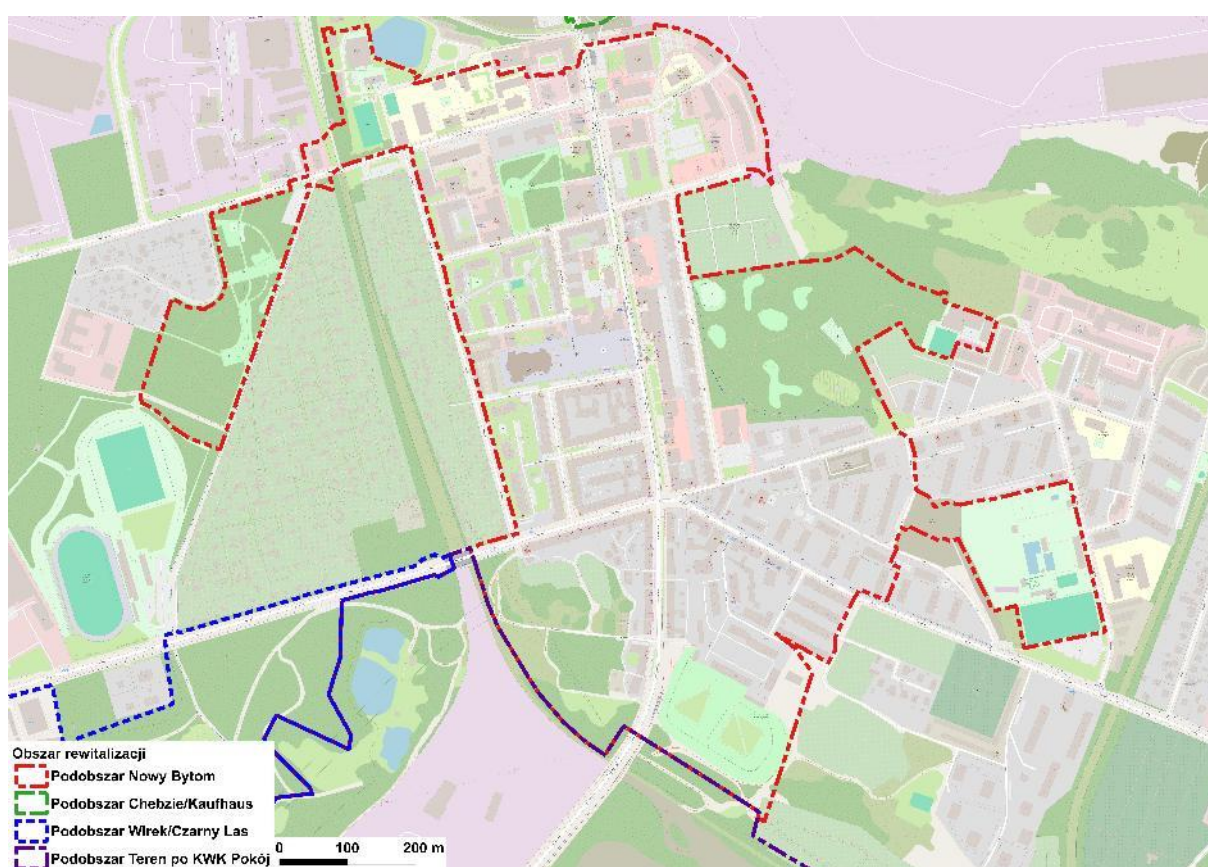
Rycina 15. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji Chebzie wraz z osiedlem Kaufhaus

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom obejmuje centralną część dzielnicy, a także tereny przemysłowe w rejonie Kopalni Węgla Kamiennego Ruda Ruch Pokój. Od strony północnej granica obszaru przebiega wzdłuż ulicy gen. Hallera, obejmując swym zasięgiem również obszar przy Hali MOSiR i dochodząc do ulicy Niedurnego. Dalej w kierunku wschodnim obejmuje ulicę Hutniczą, Planty Kowalskiego, park miejski, tereny ośrodka sportowo-rekreacyjnego Nowy Bytom, kolonię robotniczą Neubau.

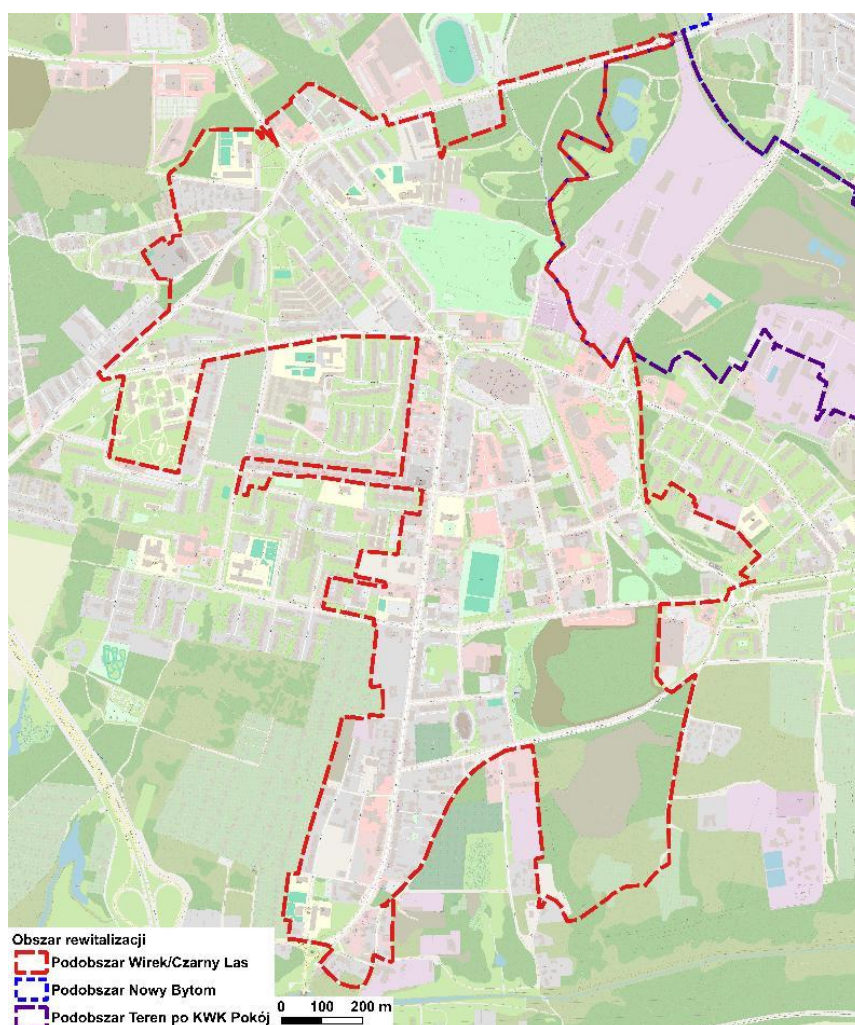
Rycina 16. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji Nowy Bytom

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las obejmuje tereny zlokalizowane wzdłuż ulicy 1 Maja, stanowiącej główną oś komunikacyjną, oraz tereny przemysłowe hałdy przy ulicy Nowary. W północnej części podobszaru znajduje się rekultywowana hałda pocynkowa przy ul. 1 Maja (zajmuje obszar 6,5 ha i jest pozostałością po działającej w tym rejonie w okresie od I połowy XIX w. do 1925 roku hucie cynku Liebe - Hoffnung). Obszar obejmuje historyczne centrum dzielnicy rejon ul. J. Dąbrowskiego i Henryka Sienkiewicza, osiedla robotnicze Ficus, Werdon, rejon kościoła pw. św. Wawrzyńca i Antoniego, dawnej siedziby sądu rejonowego (dawny ratusz).

Rycina 17. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji Wirek/Czarny Las

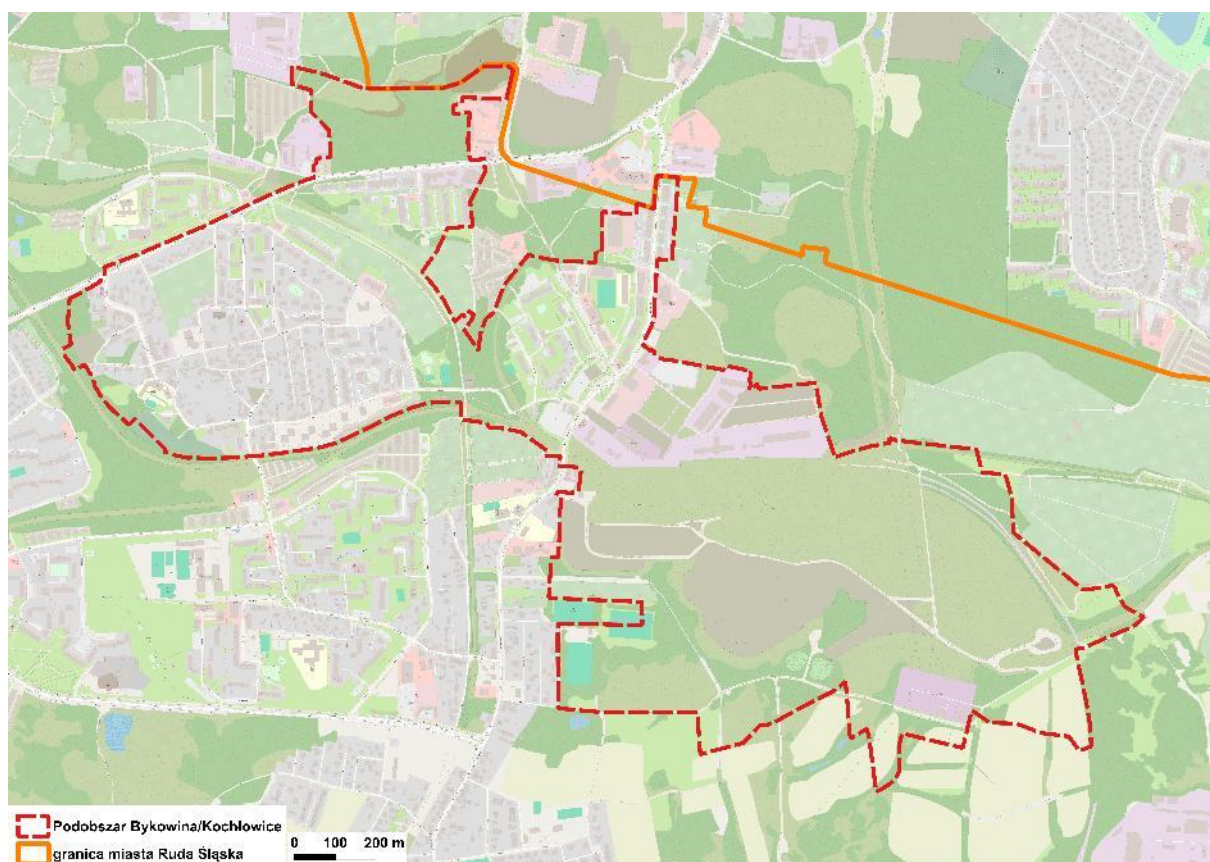
Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice obejmuje starą część dzielnicy -

tzw. Starą Bykowinę, oraz tereny w rejonie byłej KWK Nowy Wirek.

Granica północna podobszaru przebiega wzdłuż ulicy Katowickiej, dochodząc do terenów po dawnej kopalni Polska - Wirek w Kochłowicach.

Rycina 18. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Bykowina/Kochłowice

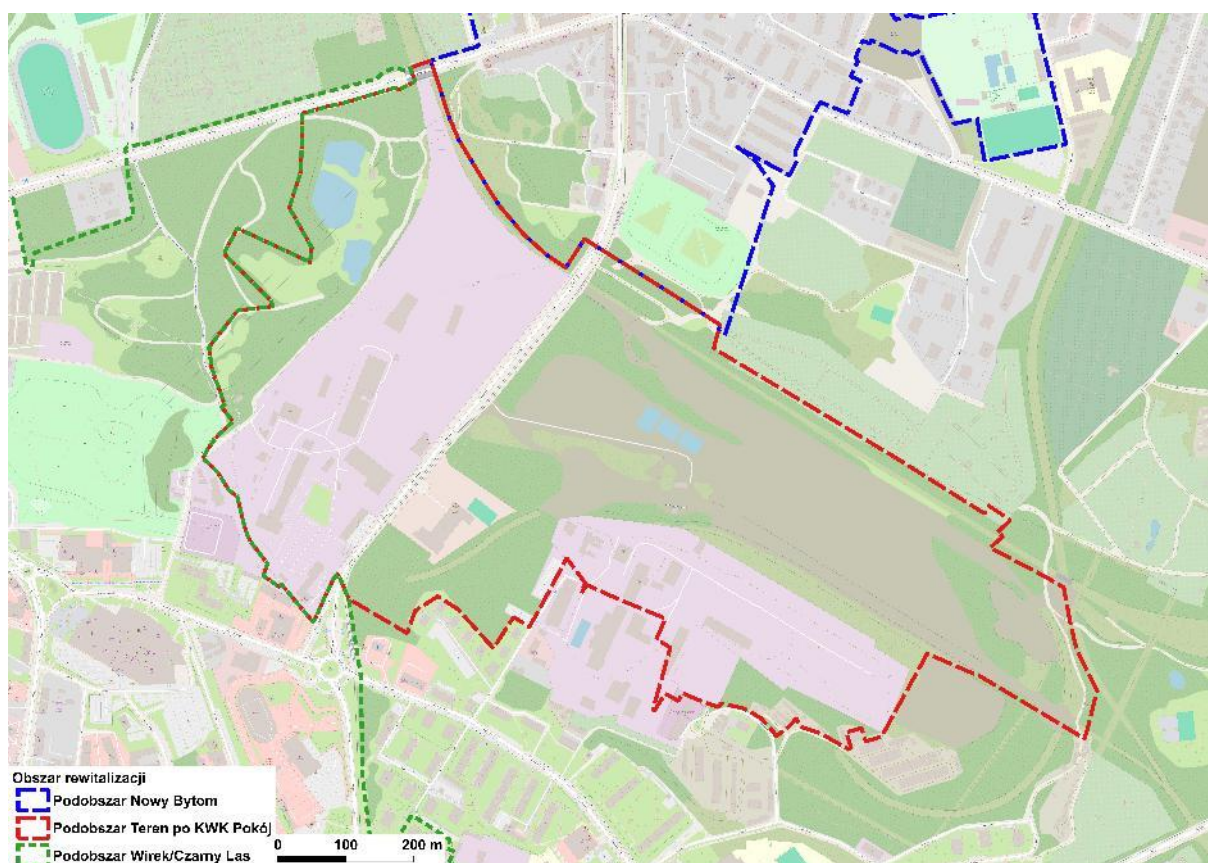

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji - tereny po KWK Pokój obejmuje tereny przemysłowe w rejonie kopalni Pokój. Kopalnia „Pokój” to jeden z najstarszych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny na terenie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. W obecnym kształcie organizacyjnym kopalnia istnieje od 1 lipca 1995 r., kiedy to zakład górniczy KWK "Wawel" został postawiony w stan likwidacji poprzez połączenie z KWK "Pokój".

Na podobszarze znajduje się układ torowy Kopalni Pokój, ale także dwie, czynne nastawnie kolejowe: Jan Karol i Czarny Las.

Rycina 19. Mapa poglądowa podobszaru rewitalizacji tereny po KWK Pokój

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl-Emanuel (osiedle Karmańskie) w obrębie ulic Wolności i Raciborskiej. Osiedle wybudowane w latach 1909-1922 według projektu Hansa von Poellnitz dla robotników kopalni

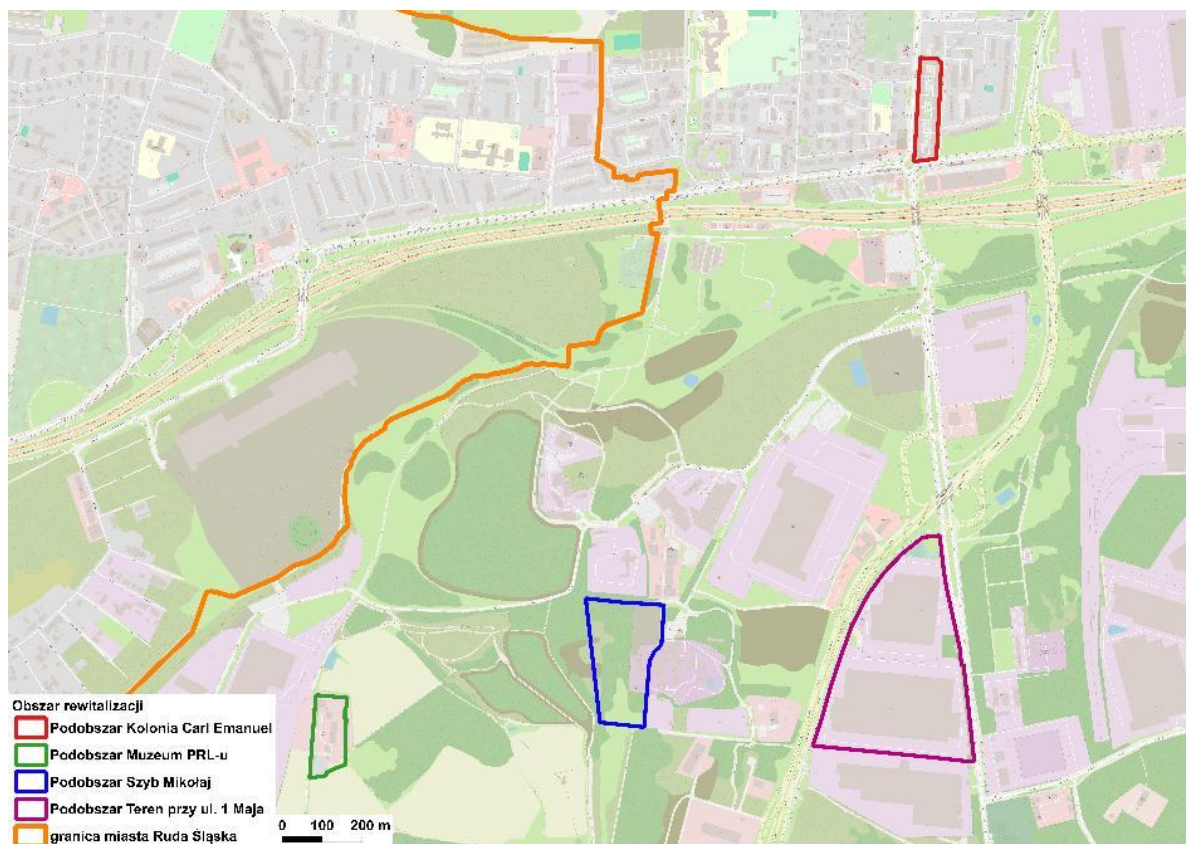
Ballestremów „Brandenburg”, czyli nieistniejącej już kopalni „Wawel”. Budynki wchodzące w skład obecnego osiedla posiadają zwartą strukturę urbanistyczną w postaci zamkniętego kwartału zabudowy, z wewnętrznym dziedzińcem, na którym usytuowane były pomieszczenia gospodarcze.

Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj obejmuje budynek nadszybia Szybu Mikołaj i Maszynowni wraz z najbliższym otoczeniem. To dawny teren kopalni KWK Wawel i jest zlokalizowany w Rudzie Śląskiej przy ul. Szyb Mikołaj na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów jako działki nr 631/473 i 632/473

Podobszar rewitalizacji - teren przy ul. 1 Maja, obejmuje obszar u zbiegu ulic 1 Maja i rodziny Gurtlerów (działki ewidencyjne nr 1020/480, 1029/498, 714/482, 1026/498, 1027/498) stanowiący obecnie zurbanizowane tereny niezabudowane.

Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u - działki położone przy ulicy Zajęczej 42 w Rudzie Śląskiej, na których położone są zabudowania jednego z najstarszych w regionie, XIX-wiecznego folwarku w Bielszowicach, wybudowanym w 1890 r. przez niemiecką rodzinę von Ballestrem.

Rycina 20. Mapa poglądowa podobszarów rewitalizacji Kolonia Carl-Emanuel, Szyb Mikołaj, Teren przy 1 Maja, Muzeum PRL-u

Źródło: Opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

4.1. Aktualizacja szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wykonano szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji. Celem diagnozy jest dogłębna analiza aktualnego stanu obszaru, stanowiąca podstawę do dalszych działań rewitalizacyjnych.

Podstawą diagnozy są dane zebrane za rok 2023, obejmujące pięć kluczowych sfer rozwojowych: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną oraz środowiskową. Zgromadzone informacje potwierdzają, że obszar rewitalizacji, szczególnie w aspekcie społecznym, nadal charakteryzuje się koncentracją negatywnych

zjawisk, co jednoznacznie wskazuje na konieczność kontynuacji działań rewitalizacyjnych w wyznaczonych granicach podobszarów.

Istotnym elementem procesu diagnostycznego było przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców podobszarów rewitalizacji. Badanie zrealizowano w lutym i marcu 2025 roku, obejmując znaczącą próbę 2083 respondentów. Zastosowano metodykę wywiadów papierowych prowadzonych przez ankierów w terenie oraz ankiety internetowej. Ze względu na skalę próby badawczej oraz szeroki zakres pytań wyniki ankiety stanowią niezwykle cenne źródło informacji do oceny sytuacji na obszarze rewitalizacji, do których wielokrotnie odwołuje się niniejsza diagnoza.

Dodatkowo, w marcu i kwietniu 2025 roku odbył się cykl spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami podobszarów rewitalizacji. Pozyskane podczas tych spotkań opinie i spostrzeżenia zostały uwzględnione jako ważne źródło danych przy formułowaniu wniosków diagnostycznych. Ilość w diagnozie przywoływane są opinie mieszkańców czy ich postawy wobec określonych problemów, to chodzi o opinie sformułowane podczas prac nad zmianą GPR, w ramach badań ankietowych, spotkań konsultacyjnych, warsztatów, czy prac Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska.

Wnioski zawarte w diagnozie zostały przedstawione zarówno dla całego obszaru rewitalizacji, z podziałem na poszczególne sfery rozwojowe, jak i dla każdego z podobszarów rewitalizacji. Podsumowaniem diagnozy jest syntetyczna lista zidentyfikowanych problemów, potencjałów oraz potrzeb rozwojowych obszaru rewitalizacji, która posłuży jako fundament do opracowania aktualnych celów i kierunków działań w zmienionym Gminnym Programie Rewitalizacji.

4.2. Sfera społeczna

Struktura demograficzna ludności

Szczegółowa analiza kwestii społecznych jest kluczowa dla skutecznego doboru działań rewitalizacyjnych, które mają na celu

rozwiązywanie problemów oraz pobudzanie aktywności lokalnej. Dogłębne zrozumienie tych zagadnień stanowi warunek wstępny dla opracowania efektywnych interwencji.

W 2023 roku na obszarze rewitalizacji zameldowanych było 32 147 mieszkańców na pobyt stały, co stanowiło 26,49% ogólnej liczby ludności Rudy Śląskiej. W latach 2016-2023 odnotowano znaczący spadek liczby mieszkańców Rudy Śląskiej o 7,86%. Jednakże na obszarze rewitalizacji spadek ten był znacznie bardziej intensywny i wyniósł aż 11,81%. Trend ten wskazuje, że z terenów objętych rewitalizacją wyprowadza się proporcjonalnie więcej osób niż z pozostałych części miasta. Wyludnianie dotyczy wszystkich podobszarów rewitalizacji, lecz jest najbardziej nasilone w rejonach z dominującą zabudową wielorodzinną (blokową lub kamieniczną), często charakteryzującą się złym stanem technicznym. Negatywne zmiany demograficzne, wynikające ze starzenia się społeczeństwa oraz migracji, mają bezpośredni wpływ na zmniejszanie się liczby ludności na tym obszarze.

Tabela 9. Liczba ludności ogółem podobszarów rewitalizacji (stan na 31.12.2023 r.) w mieście Ruda Śląska

Nazwa jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2023 r.	Udział ludności jednostki analitycznej w liczbie ludności gminy w 2023 r. [%]	Dynamika zmian liczby ludności na pobyt stały pomiędzy 2016 a 2023 r. [%]
1. Ruda	8940	7,31	-8,23
2. Orzegów	2791	2,28	-8,82
3. Godula	1823	1,49	-11,93
4. Kolonia Carl Emanuel	270	0,22	-20,59
5. Chebzie/Kaufhau	1655	1,35	-17,74

Nazwa jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem na pobyt stały w dniu 31 grudnia 2023 r.	Udział ludności jednostki analitycznej w liczbie ludności gminy w 2023 r. [%]	Dynamika zmian liczby ludności na pobyt stały pomiędzy 2016 a 2023 r. [%]
s			
6. Teren przy ul. 1 Maja	0	0,00	-
7. Szyb Mikołaj	0	0,00	-
8. Muzeum PRL-u	0	0,00	-
9. Wirek/Czarny Las	5662	4,63	-15,20
10. Bykowina/Kochłowie	5315	4,34	-11,89
11. Nowy Bytom	5956	4,87	-12,58
12. Teren po KWK Pokój	0	0,00	-
Obszar rewitalizacji	32417	26,49	-11,81
Miasto Ruda Śląska	122373	100,00	-7,86

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska

Na obszarze rewitalizacji odnotowuje się wyższą niż średnia dla Rudy Śląskiej koncentrację liczby dzieci i młodzieży. Na koniec 2023 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił tu 20,42%, podczas gdy w całym mieście wskaźnik ten osiągnął 17,74%. W latach 2016-2023 udział tej grupy wiekowej wzrósł na obszarze rewitalizacji o 0,38 p.p., natomiast w mieście o 1,18 p.p. Analiza zmian bezwzględnej liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w Rudzie Śląskiej w latach 2016-2023 ujawnia niepokojące trendy, szczególnie na obszarach objętych rewitalizacją. Podczas gdy w skali całego miasta liczba dzieci

i młodzieży zmniejszyła się o 1,31%, na obszarze rewitalizacji spadek ten był znacznie większy i wyniósł aż 10,14%. Wskazuje to na znacznie intensywniejszy odpływ młodych ludzi z tych terenów.

Na koniec 2023 roku w Rudzie Śląskiej 57,18% mieszkańców było w wieku produkcyjnym. Na obszarze rewitalizacji odsetek ten był wyższy i wynosił 60,27%, co świadczy o większym potencjale demograficznym tych rejonów miasta. Niemniej jednak, w latach 2016-2023 udział osób w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji zmalał o 1,18 p.p., podczas gdy w całym mieście spadek ten wyniósł blisko 4,00 p.p. Dane te jasno wskazują na konieczność podjęcia działań stymulujących rozwój demograficzny omawianego obszaru, w tym wspierania rodzin, promowania rozwiązań prorodzinnych oraz przyciągania nowych mieszkańców. Jest to szczególnie ważne w podobszarach, gdzie spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym jest najbardziej widoczny, aby zapewnić długofalowy rozwój gospodarczy tych terenów. W latach 2016-2023 w całym mieście odnotowano spadek bezwzględnej liczby ludności w wieku produkcyjnym o 13,73%, natomiast na obszarze rewitalizacji ubyło 13,50% osób w tej grupie wiekowej.

Starzenie się populacji to współczesny megatrend, który znacząco wpływa na strukturę demograficzną i funkcjonowanie społeczeństw. W Rudzie Śląskiej, podobnie jak w całej Polsce, obserwujemy systematyczny wzrost odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2023 roku seniorzy stanowili aż 25,08% mieszkańców miasta.

Na obszarze rewitalizacji proces starzenia się populacji przebiega wolniej niż w pozostałych częściach miasta. W 2023 roku odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wynosił tam 19,32%, przy średniej dla miasta 25,08%. W latach 2016-2023 wzrost tego wskaźnika na tym obszarze był znacznie mniejszy niż w całej Rudzie Śląskiej (0,80 p.p. wobec 2,72 p.p.). Należy jednak podkreślić, że rosnący udział najstarszej grupy wiekowej w liczbie ludności obszaru rewitalizacji nie jest wynikiem wzrostu bezwzględnej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na tym terenie. Wzrost tego udziału w populacji

ogółem wynika przede wszystkim ze znaczącego spadku liczby ludności w grupach wiekowych przedprodukcyjnej i produkcyjnej. Dane te wskazują, że proces starzenia się społeczeństwa postępuje w Rudzie Śląskiej, ale z różną intensywnością w zależności od rejonu. Będzie to miało znaczące konsekwencje dla rynku pracy, systemu opieki zdrowotnej i polityki społecznej.

Analiza dynamiki zmian liczby ludności w wieku poprodukcyjnym pozwala lepiej zrozumieć proces starzenia się oraz zidentyfikować napędzające go czynniki. Czynniki lokalne, takie jak migracje wewnątrzmijskie, mogą wpływać na intensywność tego procesu w poszczególnych częściach miasta. W Rudzie Śląskiej w latach 2016-2023 liczba seniorów wzrosła o 3,33%, co świadczy o nasilaniu się zjawiska starzenia. Z kolei na obszarze rewitalizacji obserwuje się odmienny trend - w tym samym okresie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zmniejszyła się o 7,99%. Spadek ten dotyczy wszystkich podobszarów rewitalizacji, choć z różną intensywnością. Trudno jednoznacznie wskazać wszystkie przyczyny tego spadku na obszarze rewitalizacji. Należy zakładać, że wynika on przede wszystkim z migracji, w tym migracji wewnątrzgminnych związanych m.in. z wyprowadzką ze starych, trudnych w utrzymaniu budynków, często pozbawionych udogodnień w poruszaniu się między piętrami. Należy również uwzględnić fakt powrotów do rodzinnych stron emerytowanych pracowników kopalń, którzy dawniej przeprowadzili się do Rudy Śląskiej w poszukiwaniu pracy.

Wsparcie z zakresu pomocy społecznej

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej należy do obowiązków gminy. W Rudzie Śląskiej obszarem tym zajmuje się głównie Centrum Usług Społecznych, będące kontynuatorem działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poziom ubóstwa dochodowego można analizować, badając odsetek osób objętych środowiskową pomocą społeczną. W 2023 r. w Rudzie Śląskiej wynosił on 2,84%. Niestety, na obszarze rewitalizacji

odnotowano wskaźnik ponad dwukrotnie wyższy, sięgający 6,95%. W okresie 2016-2023 udział osób korzystających z tej formy wsparcia na obszarze rewitalizacji zmniejszył się o blisko 4,10 p.p. Tempo spadku tego wskaźnika było dwukrotnie szybsze niż w całym mieście.

Największe natężenie ubóstwa występuje w obszarach charakteryzujących się wysokim bezrobociem, ubytkiem ludności oraz dominacją zabudowy wielorodzinnej w złym stanie technicznym. W 2023 r. najwyższy odsetek beneficjentów pomocy społecznej zanotowano na podobszarach Chebbie/Kaufhaus (18,07%) i Orzegów (13,22%). W obu przypadkach wskaźnik ten znacznie przekracza średnią dla miasta.

Wysoki poziom ubóstwa w tych rejonach jest głównie skutkiem bezrobocia, które generuje również inne problemy społeczne. Warto jednak zauważyć, że skala tego zjawiska w ostatnich latach maleje.

Pomoc społeczna, jako ważny element polityki społecznej, obejmuje wsparcie finansowe, pracę socjalną oraz rozwój infrastruktury. Analiza zmian liczby beneficjentów pozwala ocenić skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania marginalizacji.

W latach 2016-2023 na obszarze rewitalizacji odnotowano spadek liczby osób korzystających ze wsparcia o 43,99%. W całym mieście spadek ten był nieco mniejszy i wyniósł 40,26%. Choć liczba ludności korzystająca z publicznej pomocy społecznej spada, przedstawiciele sektora pozarządowego i mieszkańcy zaangażowani w działalność charytatywną podczas spotkań konsultacyjnych zwrócili uwagę na rosnącą liczbę osób potrzebujących pomocy, w tym bezdomnych i głodnych, którzy korzystają z pomocy organizacji charytatywnych. Przedstawiciele organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania na rzecz osób w kryzysie bezdomności twierdzą, że liczba odbiorców ich działań rośnie w ostatnim czasie. Osoby te mogą nie ubiegać się o wsparcie CUS, ale korzystają z oferty sektora pozarządowego.

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy społecznej. Należy jednak zaznaczyć, że często u jednej osoby dysfunkcje współwystępują. Na przykład, ubóstwo jako główna przyczyna wsparcia może wynikać jednocześnie z bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby lub innych wymienionych niżej powodów.

Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej mieszkańcom obszaru rewitalizacji

Powód trudnej sytuacji życiowej (dysfunkcja)	Liczba osób w 2016 r.	Liczba osób w 2023 r.
Ubóstwo	2874	1444
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i-prowadzeniu gospodarstwa domowego	1403	1138
Niepełnosprawność	1429	823
Bezradność - rodzina wielodzietna	-	505
Potrzeba ochrony macierzyństwa	836	457
Bezradność - rodzina niepełna	-	453
Wielodzietność	401	361
Długotrwała lub ciężka choroba	663	268
Alkoholizm	453	135
Przemoc w rodzinie	148	82
Bezdomność	145	51
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	70	21
Zdarzenie losowe	18	13
Narkomania	24	1
Sytuacja kryzysowa	6	0
Bezrobocie	2216	-

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

Skalę ubóstwa obrazuje wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tego powodu (4,45% mieszkańców obszaru rewitalizacji, w

stosunku do 1,63% w skali całego miasta). Ubóstwo jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, często prowadzącym do wykluczenia społecznego. Jest ono spowodowane wieloma czynnikami. Do najważniejszych z nich należą: bezrobocie, niski poziom wykształcenia, duża liczba dzieci w rodzinie, młody wiek, obecność w rodzinie osób niepełnosprawnych, zwłaszcza dzieci, oraz utrzymywanie się z tzw. innych niezarobkowych źródeł utrzymania.

Osoby w trudnej sytuacji materialnej otrzymują świadczenia pomocy społecznej w formie pieniężnej (zasiłki stały, okresowy, celowy i specjalny), w naturze i usługach lub niepieniężnej (m.in. praca socjalna, asystent rodziny). W 2023 r. z pomocy asystenta rodziny korzystało w mieście 638 osób, w tym 398 na obszarze rewitalizacji.

Dane CUS wskazują na dużą liczbę rodzin, u których powodem przyznania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Bezradność ta, rozumiana jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi trudnościami, może wynikać z takich problemów jak uzależnienie, niepełnosprawność czy bezrobocie. W Rudzie Śląskiej bezradność ta stanowi narastający problem. Jest on często efektem wielopokoleniowych zaniedbań. Rodzice, którzy sami wychowywali się w dysfunkcyjnych domach, nie wynieśli z nich podstawowej wiedzy i umiejętności potrzebnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny. W konsekwencji ich dzieci są często objęte lub zagrożone opieką zastępczą. Najczęściej bezradność w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak uzależnienie od środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość młodocianych, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Zagrożenia społeczne kumulują się od lat w tych samych dzielnicach (Orzegów, Wirek, Nowy Bytom).

Konsekwencją niewłaściwego funkcjonowania rodziny, zwłaszcza w przypadku dzieci, jest pojawianie się symptomów nieprzystosowania

społecznego, między innymi zaburzeń zachowania czy trudności w nauce. Znajduje to potwierdzenie w niskich wynikach sprawdzianu ósmoklasisty (opisanych w dalszej części niniejszego rozdziału).

Istotnym aspektem w ramach prowadzonej polityki społecznej i rozwoju infrastruktury są potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności świadczy nie tylko o skali potrzeb tej grupy, ale także o wielkości populacji.

Dokładne określenie liczby osób z niepełnosprawnościami na obszarze rewitalizacji, podobnie jak w całej Rudzie Śląskiej, jest trudne. Informacje o nich są rozproszone w różnych instytucjach i mogą się pokrywać. Według ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w 2016 r. były to 202 osoby, które stanowiły 8,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Z kolei według danych CUS w tym samym roku 2252 mieszkańców Rudy Śląskiej wskazało niepełnosprawność jako powód przyznania pomocy społecznej (w tym 1429 osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji).

Na obszarze rewitalizacji zaobserwowano podobną koncentrację zjawiska jak w mieście. I tak, w 2023 r. udział osób z niepełnosprawnościami korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosił na obszarze rewitalizacji 36,55%. Natomiast w mieście wskaźnik kształtował się na poziomie 36,37%. Najwyższy udział osób z niepełnosprawnościami korzystających z pomocy społecznej odnotowano na podobszarach rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus (44,15%), Nowy Bytom (42,48%) i Wirek/Czarny Las (41,49%).

W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców podobszarów rewitalizacji o wskazanie problemów społecznych występujących w okolicach ich miejsca zamieszkania. Na obszarze rewitalizacji powszechnie dostrzegany jest problem alkoholizmu i nadużywania alkoholu, wskazywany przez prawie połowę ankietowanych. Jest to jeden z najbardziej rozpowszechnionych problemów społecznych, z najwyższym odsetkiem wskazań w podobszarze Orzegów oraz Ruda. Co

drugi ankietowany potwierdza również bardzo częste picie alkoholu w miejscach publicznych, np. obok pobliskich sklepów. Problem ten został szczególnie zauważony na podobszarach Orzegów i Ruda, a bardzo niekorzystna sytuacja pod tym względem była widoczna również na podobszarach Godula i Nowy Bytom. Jednocześnie, podobszar Kolonia Carl Emanuel wyróżnia się najniższym natężeniem problemu alkoholizmu oraz picia alkoholu w miejscach publicznych. Respondenci badania często wskazują także na palenie papierosów, tytoniu lub tzw. e-papierosów, co jest problemem, z którym borykają się przede wszystkim mieszkańcy podobszarów Orzegów i Ruda. Wysoka koncentracja tego zjawiska zaznaczyła się także w podobszarach Wirek/Czarny Las i Nowy Bytom, natomiast podobszar Kolonia Carl Emanuel zgłasza najniższy poziom tego problemu.

Na obszarze rewitalizacji stwierdzono również wysoką częstotliwość aktów wandalizmu, zwłaszcza na podobszarach Ruda i Orzegów. Wysoki ich udział cechuje również podobszary Wirek/Czarny Las i Nowy Bytom. Należy dodać, że niszczenie mienia (prywatnego i publicznego) dość często zgłaszają mieszkańcy podobszaru Kolonia Carl Emanuel, mimo że jego ogólne natężenie jest niższe niż w najbardziej problematycznych rejonach. Najmniejsze skupienie tego problemu charakteryzuje podobszary: Chebzie/Kaufhaus i Bykowina/Kochłowice. Z aktami wandalizmu często powiązane jest także chuligaństwo. Największe skupienie tego zjawiska zanotowano również na podobszarach Ruda i Orzegów. Badania ankietowe pokazują, że jego słabszą dynamikę spostrzegają mieszkańcy podobszaru Nowy Bytom. Z kolei najmniejsze natężenie chuligaństwa, według badań ankietowych, odnotowano na podobszarach Chebzie/Kaufhaus, Bykowina/Kochłowice oraz Kolonia Carl Emanuel. Akty chuligaństwa mogą być dokonywane m.in. przez zwaśnione grupy kibiców. Z tym problemem mierzą się głównie mieszkańcy podobszarów Orzegów, Nowy Bytom i Godula. Najmniejsze nagromadzenie tego zjawiska wyróżnia podobszar Bykowina/Kochłowice oraz Kolonia Carl Emanuel.

Tabela 11. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Alkoholizm lub nadużywanie alkoholu	Picie alkoholu w miejscach publicznych np. obok domu, pobliskiego sklepu itp.	Palenie papierosów, tytoniu lub tzw. e-papierosów	Wandalizm	Chuligaństwo	Konflikty zwaśnionych grup kibiców
Ruda	54,5%	55,6%	42,3%	39,5%	34,9%	23,0%
Orzegów	60,9%	58,3%	47,4%	40,1%	36,5%	27,1%
Godula	40,0%	49,0%	37,6%	25,7%	29,0%	23,8%
Chebbie/Kaufhaus	52,0%	38,0%	34,0%	22,0%	18,0%	20,0%
Wirek/Czarny Las	41,3%	41,3%	42,2%	38,5%	24,8%	17,7%
Bykowina/Kochłowice	28,9%	39,8%	34,6%	25,4%	17,4%	13,5%
Nowy Bytom	48,6%	48,6%	39,4%	37,5%	31,1%	24,3%
Kolonia Carl Emanuel	21,1%	31,6%	15,8%	31,6%	10,5%	10,5%
Obszar rewitalizacji	44,2%	47,6%	39,6%	33,8%	27,5%	20,3%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji występuje zróżnicowany poziom ubóstwa. Zdaniem mieszkańców najgorzej pod tym względem wypadają podobszary Chebzie/Kaufhaus i Orzegów. Relatywnie wysokie natężenie zjawiska odnotowano na podobszarach Nowy Bytom i Ruda. Na dalszym miejscu znajdują się podobszary Wirek/Czarny Las. Natomiast naj słabsze nagromadzenie tego problemu zaobserwowano na podobszarach Bykowina/Kochłowice i Godula. Badania ankietowe wskazują na silną korelację między ubóstwem a bezrobociem. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że na ubóstwo wpływać może nie tylko bezrobocie. Poza tym natężenie bezrobocia, według opinii ankietowanych, jest nieco słabsze niż ubóstwo.

Z badań ankietowych wynika, że średnio co 4-5 respondent zauważył problem samotności, przede wszystkim wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami. W ostatnich latach problem ten pojawia się coraz częściej na podobszarach Godula i Nowy Bytom.

Tabela 12. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Samotność (szczególnie osób starszych, osób z niepełnośprawnosćmi)	Izolacja społeczna (brak więzów między sąsiadzkich)	Bezrobocie	Ubóstwo	Zażywanie narkotyków lub dopalaczy	Sprzedaż lub namawianie do zakupu narkotyków lub dopalaczy (działalność dealerów)
Ruda	20,5%	20,5%	15,4%	18,8%	11,4%	4,7%
Orzegów	20,8%	20,8%	24,5%	26,6%	13,5%	5,2%
Godula	26,2%	26,2%	13,3%	11,4%	10,5%	1,4%
Chebzie/Kaufhaus	22,0%	22,0%	26,0%	30,0%	14,0%	6,0%
Wirek/Czarny Las	21,4%	21,4%	17,1%	16,8%	9,0%	4,0%
Bykowina/Kochłowice	21,7%	21,7%	5,7%	6,1%	5,5%	2,3%
Nowy Bytom	25,5%	25,5%	15,9%	22,3%	15,1%	6,8%
Kolonia Carl Emanuel	15,8%	15,8%	0,0%	0,0%	15,8%	5,3%
Obszar rewitalizacji	22,1%	22,1%	14,1%	15,8%	10,2%	4,0%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Respondenci badania nie wskazują przestępczości jako dominującego problemu społecznego. Największe natężenie zjawisk przestępczych, według ich opinii, było widoczne na podobszarach Orzegów i Ruda.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji odczuwają zanik więzów międzysąsiedzkich na przestrzeni ostatnich lat. Sytuację tę można wytłumaczyć odpływem osób starszych z tradycyjnych osiedli robotniczych. Z problemem izolacji społecznej mierzą się przede wszystkim mieszkańcy podobszarów Godula i Bykowina/Kochłowice. Jednocześnie większość osób miejscowych nie dostrzega konfliktów międzysąsiedzkich. Badania ankietowe wskazują, że spory wśród sąsiadów najczęściej występują na podobszarach Orzegów, Chebzie/Kaufhaus oraz Nowy Bytom.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie wymieniają wagarowania i dyskryminacji jako istotnych problemów społecznych. Jednak niektórzy respondenci dostrzegają problem sprzedaży lub namawiania do zakupu narkotyków lub dopalaczy, zwłaszcza na podobszarach Nowy Bytom, Chebzie/Kaufhaus, Orzegów i Ruda.

Tabela 13. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Przemoc w rodzinie	Przestępczość	Konflikty międzysąsiedzkie	Dyskryminacja	Wagarowanie
Ruda	10,4%	12,5%	9,5%	6,3%	5,1%
Orzegów	10,4%	15,1%	15,1%	7,3%	6,8%
Godula	5,7%	6,2%	9,0%	4,8%	2,4%
Chebzie/Kaufhaus	20,0%	8,0%	14,0%	4,0%	8,0%
Wirek/Czarny Las	7,8%	6,8%	9,0%	3,1%	2,8%

Podobszar	Przemoc w rodzinie	Przestępczość	Konflikty międzysąsiedzkie	Dyskryminacja	Wagarowanie
Bykowina/Kochłowice	4,7%	4,5%	8,6%	2,0%	3,5%
Nowy Bytom	12,0%	10,0%	11,6%	7,2%	4,4%
Kolonia Carl Emanuel	0,0%	10,5%	5,3%	5,3%	0,0%
Obszar rewitalizacji	8,4%	8,7%	10,0%	4,7%	4,2%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Dotychczasowa realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) Miasta Ruda Śląska do 2030 roku, bazując na perspektywie pracowników Centrum Usług Społecznych, wskazuje na zróżnicowane efekty w poszczególnych sferach rewitalizacji. W szczególności, najbardziej widoczne i wymierne rezultaty odnotowano w sferze infrastrukturalnej. Przykłady takie jak modernizacja i budowa Burloch Areny, czy prace konserwatorskie i adaptacyjne w kolonii Ficusus stanowią świadectwo skuteczności inwestycji w przestrzeni publicznej i obiekty zabytkowe. Te działania nie tylko poprawiły estetykę i funkcjonalność tych obszarów, ale również przyczyniły się do zwiększenia ich atrakcyjności dla mieszkańców.

W sferze społecznej GPR również przyniósł znaczące sukcesy, choć z pewnymi wyzwaniem. Szczególnie pozytywnie oceniono realizację projektu „Nowe życie Starej Bykowiny”, którego kluczowym osiągnięciem było utworzenie Centrum Inicjatyw Społecznych (CIS). Powstanie tego typu placówki stanowiło odpowiedź na potrzeby mieszkańców, oferując im przestrzeń do rozwoju osobistego, integracji i aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności. Podobna inicjatywa, Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów, rozwinęła ofertę zajęć dla osób w różnym wieku, co świadczy o

konsekwentnym dążeniu do budowania kapitału społecznego w kolejnych obszarach.

Szczególną uwagę należy zwrócić na pozytywne skutki rewitalizacji społecznej osiedla Kaufhaus. Jak podkreślali respondenci, program ten „po części spowodował wyzwolenie wśród mieszkańców tej części miasta swoistej, pozytywnej energii, chęci zmiany czegoś, zmiany swojej sytuacji życiowej...”. Ten cytat trafnie oddaje esencję udanej rewitalizacji społecznej, która wykracza poza realizację projektów i dotyka głębszych, wewnętrznych procesów w społeczności.

Aktywizacja mieszkańców, ich poczucie sprawczości i inicjatywa w dążeniu do poprawy jakości życia to kluczowe wskaźniki sukcesu w tym obszarze.

Mimo tych pozytywnych sygnałów, analiza dotychczasowych działań wskazuje na utrzymujące się wyzwania w zakresie partycypacji i aktywizacji części mieszkańców, zwłaszcza tych korzystających z pomocy społecznej lub innych świadczeń. Odnotowana „roszczeniowa postawa, niechęć do współpracy i brak zaangażowania w działania realizowane przez CUS” stanowią barierę w pełnym wykorzystaniu potencjału programów rewitalizacyjnych. To zjawisko wymaga pogłębionej analizy przyczyn, by móc skuteczniej docierać do tych grup i włączać je w procesy zmian. Należy rozważyć, czy aktualne metody angażowania są wystarczająco elastyczne i dostosowane do specyficznych potrzeb i możliwości tych osób, czy też konieczne jest wprowadzenie nowych strategii, które będą promować poczucie współodpowiedzialności i korzyści płynących z aktywnego uczestnictwa.

Bezrobocie

Jedną z głównych przyczyn ubóstwa i trudnej sytuacji materialnej rudzkich rodzin pozostaje bezrobocie. Zjawisko to, będące głównym czynnikiem hamującym wzrost gospodarczy, wpływa jednocześnie na powstawanie napięć i konfliktów społecznych. Stopa bezrobocia, mierzona udziałem osób bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do

ogółu ludności w wieku produkcyjnym, stanowi jeden z podstawowych mierników rozwoju społeczno-gospodarczego. Bezrobocie jest zjawiskiem wysoce niepożądanym, mającym silne przełożenie na negatywne zjawiska społeczne, takie jak ubóstwo, wykluczenie społeczne, zwiększona skłonność do czynów przestępczych czy uzależnienie od pomocy społecznej, a także gospodarcze - między innymi niepełne wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich oraz niski popyt konsumpcyjny.

Na koniec 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zarejestrowane były 963 osoby bezrobotne zamieszkałe w granicach obszaru rewitalizacji, co stanowiło 41% ogółu bezrobotnych z całego miasta. Był to wynik gorszy niż średnia dla miasta, choć różnica nie była tak znacząca, jak w przypadku korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej. Na dzień 31 grudnia 2023 r. zarejestrowano ogółem 897 osób bezrobotnych w całej Rudzie Śląskiej, z czego 418 na obszarze rewitalizacji. Na koniec 2023 r. na obszarze rewitalizacji sytuacja na rynku pracy była mniej korzystna niż w całym mieście - 2,14% osób w wieku produkcyjnym pozostawało bez zatrudnienia, podczas gdy średnia stopa bezrobocia dla Rudy Śląskiej wynosiła 1,28%.

W okresie od 2016 do 2023 roku w Rudzie Śląskiej zaobserwowano znaczący spadek liczby osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, o ogólne zmniejszenie wynoszące 56,54%. Ten pozytywny trend był szczególnie widoczny na obszarach rewitalizacji, gdzie tempo spadku było nawet szybsze niż w całym mieście. Wskaźnik bezrobocia na tych obszarach obniżył się o 2,12 punktu procentowego (p.p.), podczas gdy w skali całego miasta spadek ten wyniósł 1,26 p.p. Największe obniżenie bezrobocia zaobserwowano na podobszarach: Orzegów, Godula oraz Bykowina/Kochłowice. Mimo ogólnej poprawy, pewne obszary nadal borykają się z wyższym odsetkiem osób nieaktywnych zawodowo. Dotyczy to przede wszystkim obszarów śródmiejskich i ich okolic, charakteryzujących się zwartą zabudową kamieniczną, często z przewagą mieszkań komunalnych. W

2023 roku najwyższą stopę bezrobocia odnotowano na podobszarze Chebbie/Kaufhaus (3,69%), co znacząco przewyższało średnią dla miasta. Wysoki poziom bezrobocia utrzymywał się również na podobszarach Orzegów (2,65%) i Wirek/Czarny Las (2,54%). Co istotne, obszary o najwyższym bezrobociu charakteryzują się również niską przedsiębiorczością mieszkańców. Oznacza to, że osoby tam zamieszkujące rzadziej decydują się na podjęcie aktywności zawodowej czy samozatrudnienia jako sposób na poprawę swojej sytuacji życiowej. Ta korelacja wskazuje na potrzebę złożonych, interdyscyplinarnych działań wspierających, które skutecznie zwalczą zjawisko bezrobocia i przeciwdziałają marginalizacji społecznej w tych rejonach. Niezbędne jest holistyczne podejście, łączące aktywizację zawodową z rozwojem umiejętności, doradztwem psychologicznym i wsparciem w zakładaniu własnej działalności gospodarczej.

Analiza problemu bezrobocia wymaga również uwzględnienia udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Status osoby długotrwale bezrobotnej przysługuje osobie zarejestrowanej w Urzędzie Pracy, której okres pozostawania bez zatrudnienia przekracza 12 miesięcy. Analiza tego wskaźnika pozwala ocenić trwałość problemu oraz jego potencjalne przyczyny - czy wynika on ze zmian strukturalnych gospodarki, niedopasowania podaży i popytu na rynku pracy, czy też jest zjawiskiem naturalnym związanym z czasową zmianą statusu części osób w związku z mobilnością zawodową.

Bezrobocie długotrwale stanowi istotny problem społeczny, wpływający na wiele aspektów życia mieszkańców, a jego poziom na obszarach rewitalizacji jest wyraźnie wyższy w porównaniu do całego miasta. W 2023 roku w Rudzie Śląskiej zarejestrowano 178 osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, z czego 97 osób na obszarach rewitalizacji. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarach rewitalizacji wynosił wówczas 23,21%, co stanowiło wzrost o 3,36 p.p. w porównaniu do średniej dla całego miasta. Z problemem tym w największym stopniu mierzą się mieszkańcy podobszarów: Wirek/Czarny Las,

Chebbie/Kaufhaus i Ruda. Długotrwałe pozostawanie bez pracy często skutkuje obniżeniem poziomu życia oraz koniecznością korzystania ze świadczeń opieki społecznej, co potwierdza dominacja bezrobotnych wśród podopiecznych Centrum Usług Społecznych (CUS), często osób długotrwałe pozbawionych pracy, których jedynym źródłem utrzymania są świadczenia socjalne.

Analiza statystyczna wskazuje również na większą koncentrację osób bezrobotnych z powodu niepełnosprawności na obszarach rewitalizacji w stosunku do całej Rudy Śląskiej. W 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Rudzie Śląskiej zarejestrowano 103 osoby z niepełnosprawnościami, z czego 53 osoby na obszarach rewitalizacji. Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami na tym obszarze osiągnął 12,68%, podczas gdy w całym mieście wskaźnik ten kształtował się na poziomie 11,48%. Największe natężenie zjawiska odnotowano na podobszarach Wirek/Czarny Las i Nowy Bytom. Te dane podkreślają potrzebę specjalistycznych programów aktywizacyjnych i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie na obszarach rewitalizacji, aby zwiększyć ich szanse na integrację z rynkiem pracy i społeczeństwem.

Potrzeby seniorów w świetle wyników badań ankietowych

W badaniu ankietowym osoby powyżej 60 r. życia oceniły w skali 0-5 ważność i stopień zaspokojenia swoich potrzeb. Za najważniejszą uznano zapewnienie dostępu do podstawowej opieki medycznej.

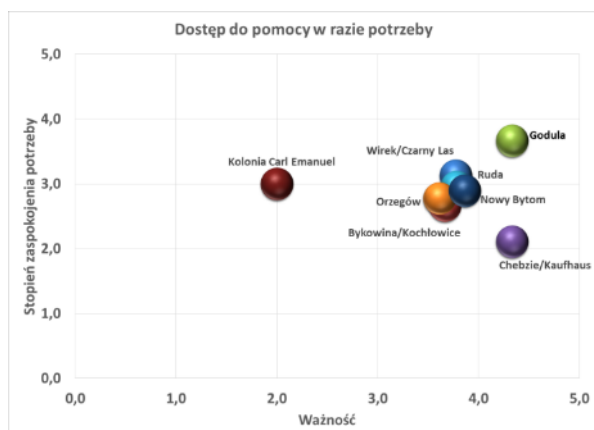
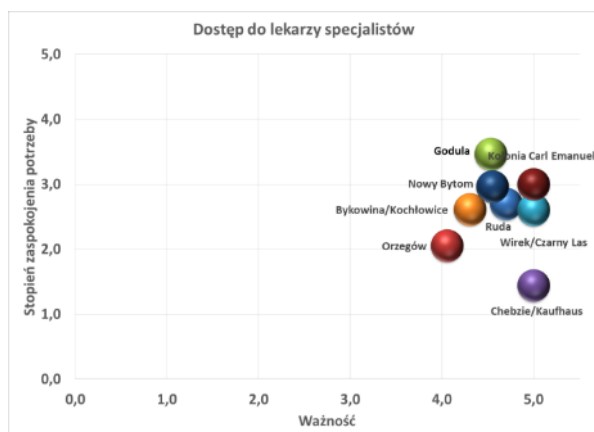
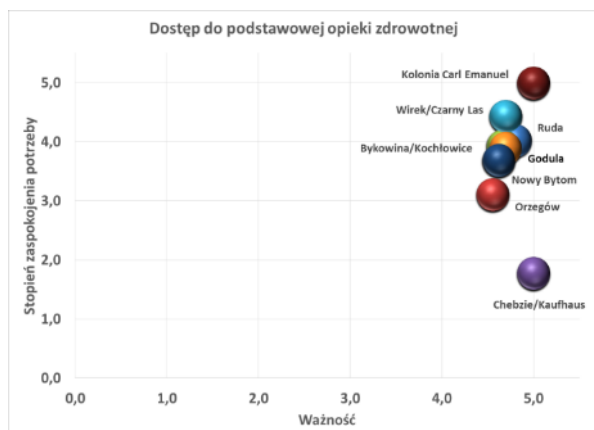
Badanie wskazuje, że potrzeba ta jest w największym stopniu zaspokojona na podobszarach Wirek/Czarny Las oraz Ruda, natomiast zdecydowanie najgorsza sytuacja pod tym względem występuje na podobszarze Chebbie/Kaufhaus.

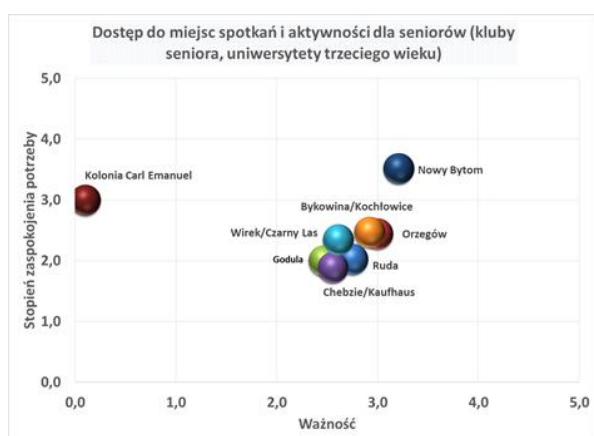
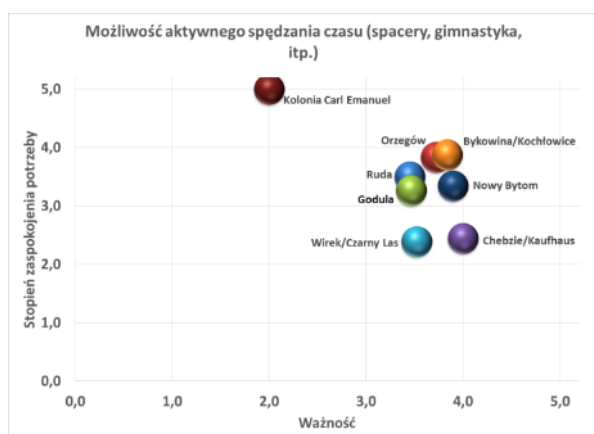
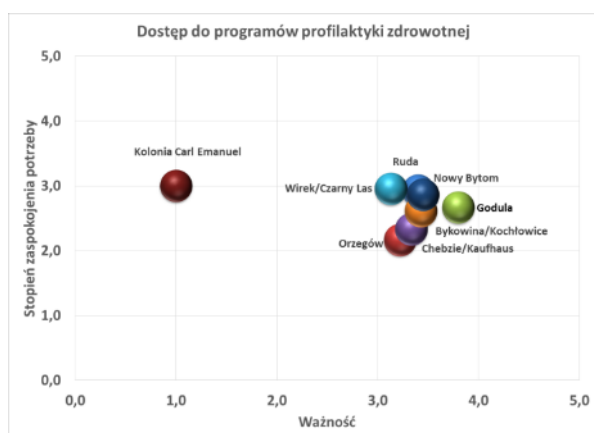
Seniorzy sygnalizują również potrzebę dobrego dostępu do lekarzy-specjalistów. Dostęp do tej usługi najlepiej oceniają mieszkańcy podobszaru Godula. Należy jednak odnotować, że w większości zamieszkałych podobszarów rewitalizacji osoby starsze mają duże

problemy z zarejestrowaniem się do specjalistów, zwłaszcza na podobszarze Chebzie/Kaufhaus.

Osoby starsze w dużym stopniu oczekują także rozwoju usług opiekuńczych dostępnych w razie potrzeby. Aspekt ten wyraźnie artykułuje wielu respondentów powyżej 60 roku życia, w szczególności ankietowani z podobszarów Chebzie/Kaufhaus oraz Godula. W opinii mieszkańców najlepiej w tym zakresie wypada podobszar Godula, podczas gdy największy deficyt usług jest widoczny na Chebziu/Kaufhaus. Co więcej, większość badanych nie wyraża pełnego zadowolenia z poziomu tych świadczeń.

Rycina 21. Wyniki badania ankietowego - ocena ważności i stopnia zaspokojenia wybranych potrzeb osób powyżej 60 roku życia

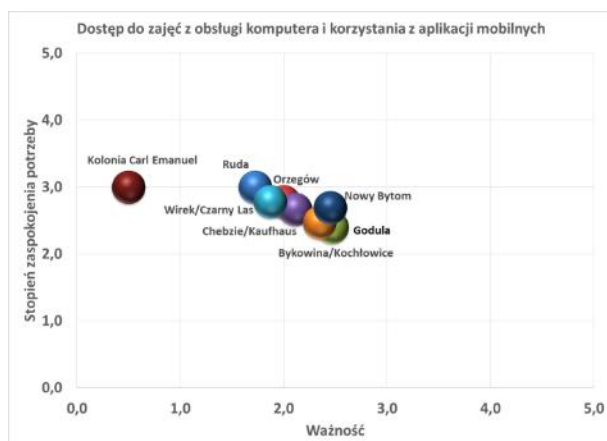
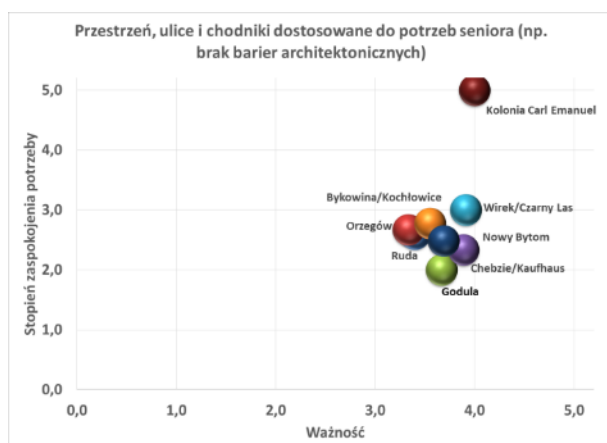
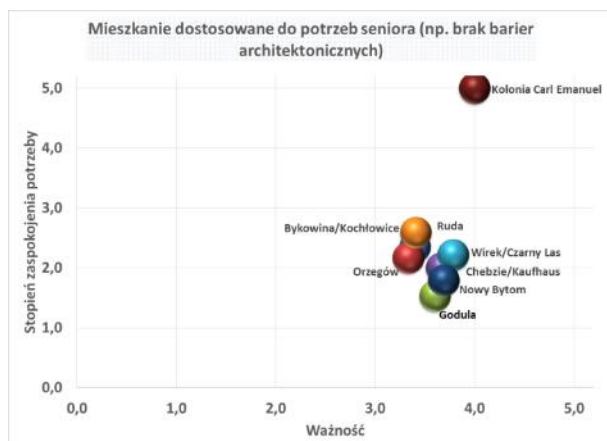
Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

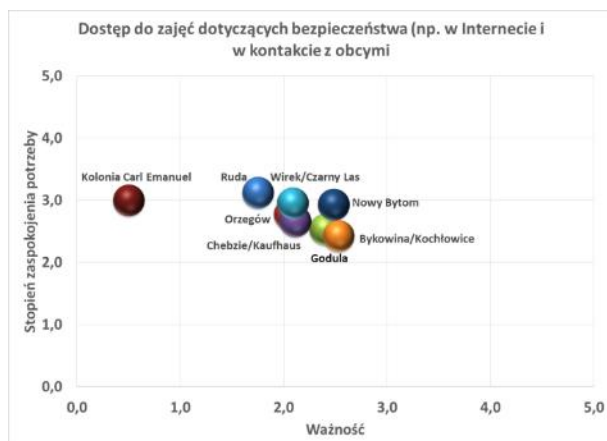
Istotnym elementem usług medycznych skierowanych do osób starszych jest dostęp do programów profilaktyki zdrowotnej. Są one jednak w niewystarczający sposób realizowane, zwłaszcza na podobszarach Orzegów i Chebzie/Kaufhaus.

Większość seniorów zamieszkujących obszar rewitalizacji postuluje, aby ich mieszkania były odpowiednio dostosowane do codziennego

funkcjonowania. Największe bariery związane z warunkami zamieszkania odczuwają mieszkańcy z podobszarów Nowy Bytom i Godula. Ogólnie potrzeba ta nie jest dobrze zaspokojona we wszystkich zamieszkałych podobszarach rewitalizacji.

Rycina 22. Wyniki badania ankietowego - ocena ważności i stopnia zaspokojenia wybranych potrzeb osób powyżej 60 roku życia

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Dla osób starszych kwestia likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni publicznej - na ulicach, chodnikach czy w budynkach jest absolutnie kluczowa dla ich samodzielności, mobilności i komfortu życia. Te przeszkody, takie jak nierówne nawierzchnie, brak podjazdów, wysokie krawężniki czy niedostosowane przejścia dla pieszych, znacząco utrudniają seniorom codzienne funkcjonowanie, dostęp do usług, uczestnictwo w życiu społecznym, a co za tym idzie, bezpośrednio wpływają na ich jakość życia i poczucie bezpieczeństwa.

Analiza zebranych danych ankietowych wyraźnie wskazuje na największą koncentrację problemu barier architektonicznych na podobszarach Godula, Nowy Bytom i Chebzie/Kaufhaus. W tych rejonach respondenci najczęściej wskazywali na te przeszkody jako szczególnie dotkliwe, co potwierdza, że ograniczają one seniorom swobodne poruszanie się i dostępność do kluczowych miejsc. To zjawisko, w świetle opinii mieszkańców, wymaga priorytetowych działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

Co więcej, negatywne postrzeganie tego elementu odnotowano również wśród ankietowanych mieszkańców z podobszarów Ruda, Orzegów, Bykowina/Kochłowice i Wirek/Czarny Las. Choć problem może nie być tam sygnalizowany z taką intensywnością jak w wymienionych wcześniej obszarach, jego obecność i świadomość wśród

seniorów wskazuje na powszechną potrzebę usprawnień w całej przestrzeni rewitalizacyjnej Rudy Śląskiej.

Nierozwiązane kwestie barier architektonicznych, zgodnie z odczuciami seniorów wyrażonymi w badaniach, mogą prowadzić do ich izolacji, rezygnacji z aktywności poza domem, a w konsekwencji do pogorszenia stanu fizycznego i psychicznego. Stąd też, wszelkie działania w ramach GPR, mające na celu eliminację tych przeszkód, powinny być traktowane jako inwestycje w zdrowie, niezależność i godność seniorów, a także jako kluczowy element budowania prawdziwie inkluzywnego miasta, odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby mieszkańców.

Analiza potrzeb i preferencji seniorów w Rudzie Śląskiej, w kontekście Gminnego Programu Rewitalizacji, wskazuje na zróżnicowanie w ocenie dostępności i jakości oferty w poszczególnych podobszarach. Seniorzy często poszukują możliwości aktywnego spędzania czasu, takich jak gimnastyka czy spacer. Pod tym względem, najlepsza sytuacja jest widoczna na podobszarach Orzegów i Bykowina/Kochłowice, gdzie oferta jest oceniana pozytywnie. Dość dobrze aspekt ten oceniają również ankietowani z podobszarów Ruda, Nowy Bytom i Godula, co sugeruje, że istniejące rozwiązania są oceniane jako wystarczające, choć z potencjałem do dalszego rozwoju. Natomiast zdecydowanie najgorzej wypadają pod tym względem podobszary Wirek/Czarny Las oraz Chebzie/Kaufhaus, co wskazuje na pilną potrzebę interwencji i wdrożenia nowych programów oraz inicjatyw w tych rejonach, by zwiększyć możliwości aktywnego spędzania czasu dla osób starszych. Prawie połowa badanych seniorów podkreśla znaczenie tworzenia miejsc spotkań i aktywności, takich jak kluby seniora czy uniwersytety trzeciego wieku. Te przestrzenie są kluczowe dla integracji społecznej, wymiany doświadczeń i rozwoju osobistego. Potrzeby te są w największym stopniu zaspokojone na podobszarze Nowy Bytom, co może stanowić przykład dobrych praktyk dla innych części miasta. Niestety, w pozostałych zamieszkałych podobszarach rewitalizacji, seniorzy odczuwają problemy z dostępem

do obiektów tego typu, co może prowadzić do ich izolacji. Problem ten jest szczególnie dotkliwy na podobszarze Chebzie/Kaufhaus, co koreluje z wcześniej zasygnalizowaną niższą dostępnością aktywności fizycznych w tym rejonie. Co ciekawe, badania ankietowe przeprowadzone w ramach prac nad zmianą GPR wykazały, że mimo rosnącej cyfryzacji życia seniorzy nie wykazują silnego zapotrzebowania na zajęcia z obsługi komputera i aplikacji mobilnych oraz szkolenia dotyczące bezpieczeństwa (np. w Internecie czy w kontaktach z obcymi). Ten wynik może być zaskakujący, biorąc pod uwagę potencjalne korzyści płynące z cyfrowej integracji oraz rosnące zagrożenia w sieci. Może to sugerować brak świadomości potrzeby takich szkoleń, poczucie braku kompetencji do ich podjęcia lub preferencje dla innych form spędzania czasu. W kontekście rewitalizacji, ważne jest, aby rozważyć, czy brak zapotrzebowania wynika z faktycznego braku potrzeby, czy z innych czynników, które mogłyby zostać zaadresowane poprzez odpowiednie strategie informacyjne i edukacyjne.

Wyniki edukacyjne w szkołach podstawowych

W ramach analizy wskaźnikowej sfery społecznej badane są również różnice w potencjale edukacyjnym poszczególnych obszarów miasta. Miernikiem pozwalającym w miarę obiektywnie oszacować ten potencjał jest średni wynik uczniów z egzaminu ósmoklasisty, który jest powszechnie stosowany w diagnozach na potrzeby wyznaczania obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. Choć na wyniki edukacyjne uczniów wpływa wiele czynników, takich jak uwarunkowania środowiskowe, czynnik losowy czy jakość nauczania, przyjęty wskaźnik pozwala w pewnym przybliżeniu ocenić zarówno jakość nauczania, jak i potencjał edukacyjny uczniów pochodzących z różnych części gminy. System oświaty w Polsce ulega w ostatnich latach systematycznym przeobrażeniom. Organizacja egzaminów zewnętrznych jest wynikiem reformy z 2017 r., która przywróciła ośmioklasową szkołę podstawową w miejsce stopniowo wygaszanych gimnazjów. Egzamin ósmoklasisty,

obowiązkowy dla ukończenia szkoły podstawowej i kontynuowania nauki (w liceum, technikum czy szkole branżowej), obejmuje język polski, matematykę oraz język obcy (najczęściej angielski). Dane dotyczące wyników egzaminu ósmoklasisty za lata szkolne 2021/2022, 2022/2023 i 2023/2024 dla szkół publicznych i niepublicznych pochodzą z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie. Na potrzeby pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przeanalizowano wyniki szkół, których obwody obejmują te tereny.

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty z ostatnich trzech lat wskazuje, że większość szkół z obwodów obejmujących obszar rewitalizacji Rudy Śląskiej uzyskała rezultaty wyraźnie poniżej wartości przeciętnych dla miasta i regionu. Wyniki niższe od średniej dla województwa śląskiego oznaczono w tabeli pomarańczowym tłem, a te niższe od średniej dla miasta - pogrubioną czerwoną czcionką. Utrzymujące się niskie wyniki testów zewnętrznych podkreślają potrzebę kontynuacji i wzmocnienia działań wspierających uczniów. Szczególnie niepokojące jest systematyczne uzyskiwanie przez uczniów szkół podstawowych niskich wyników z matematyki w porównaniu do języka polskiego czy angielskiego.

Odnosząc te dane do innych czynników społecznych, można zauważyć korelację między wysokim nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych (jak bezrobocie czy korzystanie z pomocy społecznej) a wynikami edukacyjnymi uczniów. Jest to zjawisko niepokojące, sugerujące możliwe zaburzenia w funkcjonowaniu części rodzin z tych obszarów. Potencjalny brak odpowiedniego wsparcia w rozwoju edukacyjnym dzieci może prowadzić do pogłębienia ich wykluczenia społecznego oraz zjawiska tzw. „dziedziczenia biedy”.

Wyrównanie szans uczniów z obszaru rewitalizacji wymaga tworzenia nowoczesnych, dobrze wyposażonych szkół z bogatą ofertą zajęć pozalekcyjnych, rozwijających sprawność intelektualną i ruchową. Ważne jest również tworzenie komplementarnych projektów rewitalizacyjnych o charakterze edukacyjnym, wzmacniających

potencjał uczniów pochodzących z mniej zamożnych rodzin. Projekty te powinny kłaść nacisk na rozwijanie wiedzy i kompetencji kluczowych, zwłaszcza u uczniów uzdolnionych, oraz podnoszenie kompetencji pedagogów. Skuteczne przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu powinno być wspierane przez edukację i przygotowanie do funkcjonowania na rynku pracy, w tym profesjonalne doradztwo zawodowe, które powinno rozpocząć się już w szkole podstawowej.

Szkoła powinna być wsparciem w dziedzinie wychowania, uzupełniając i wspomagając wychowawczą rolę rodziny. Konieczne jest zatem ścisłe współdziałanie nauczycieli, uczniów i rodziców w działaniach dydaktycznych i wychowawczych, aby skutecznie wpływać na sukcesy uczniów i poprawę wyników nauczania.

W szkołach przeprowadzono pogłębioną diagnozę, która posłużyła do przygotowania Rocznych Planów Wspomagania dla każdej placówki. Szkoły w Rudzie Śląskiej realizują także różnorodne programy i projekty, a ich infrastruktura ulega poprawie. Podstawowymi wyzwaniami w sferze edukacji pozostają działania wspierające uczniów z trudnościami w nauce oraz zwiększenie zaangażowania rodziców w proces edukacji i wychowania dzieci (np. poprzez zachęcanie do nauki czy kształtowanie pozytywnych postaw wobec przedmiotów szkolnych). Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb uczniów, zwłaszcza tych słabszych, jest również jednym z zadań zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska na lata 2014-2030 (zadanie nr 1.4.5).

Podczas spotkań konsultacyjnych dotyczących zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji podkreślono potrzebę objęcia młodzieży wsparciem psychologicznym i pomocą psychiatryczną. Wniosek ten jest zbieżny z ogólnoswiatowym trendem wskazującym na drastyczny wzrost problemów psychicznych wśród młodych ludzi. Młodzież, szczególnie w okresie adolescencji, jest narażona na szereg czynników

stresogennych - presję edukacyjną, cyfrową, społeczną, a także niepewność co do przyszłości. W konsekwencji obserwuje się zwiększoną liczbę przypadków depresji, lęków, zaburzeń odżywiania czy myśli samobójczych. Brak odpowiedniego, wczesnego wsparcia może prowadzić do długotrwałych konsekwencji, wpływając na rozwój edukacyjny, społeczny i zawodowy młodzieży.

Tabela 14. Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji na tle miasta Ruda Śląska w latach szkolnych 2022-2024

			język polski [%]	język polski [%]	język polski [%]	matematyka [%]	matematyka [%]	matematyka [%]	język angielski [%]	język angielski [%]	język angielski [%]
Nazwa szkoły	Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Niepubliczna Podstawowa Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Rudzie Śląskiej	ks. Ludwika Tunkla 147a	Bykowina/Kochłowice	53,0	61,1	-	46,2	40,7	-	48,8	47,6	-
Szkoła Podstawowa nr 23 im. Jana Brzechwy	11 Listopada 15	Bykowina/Kochłowice	56,9	64,6	44,1	39,7	48,6	31,5	65,2	66,8	50,9
Szkoła Podstawowa nr 5	Piotra Niedurnego 125	Chebbie/Kaufhaus	50,3	41,3	-	34,0	24,3	-	37,3	19,4	-
Szkoła Podstawowa nr 1 im.	gen.	Nowy Bytom	46,	49,	39,	42,	30,	31,	55,	46,	51,

			język polski [%]	język polski [%]	język polski [%]	matematyka a [%]	matematyka a [%]	matematyka a [%]	język angielski ki [%]	język angielski ki [%]	język angielski ki [%]
Tadeusza Kościuszki	Hallera 12		2	9	6	8	9	0	0	3	4
Szkoła Podstawowa nr 36 im. Juliusza Słowackiego	Bytomska 45	Orzegów	26, 6	25, 9	21, 8	27, 2	19, 2	15, 5	27, 6	20, 0	31, 3
Szkoła Podstawowa nr 6 im. Marii Skłodowskiej-Curie	Bytomska 8	Orzegów	66, 0	70, 7	68, 9	64, 2	55, 1	70, 1	76, 5	71, 0	82, 6
Szkoła Podstawowa nr 21 im. Biskupa Wilhelma Pluty	ks. Ludwika Tunkla 125	w pobliżu Bykowina/Koch łowice	56, 4	62, 4	58, 5	49, 7	40, 1	48, 8	57, 0	63, 4	72, 7
Szkoła Podstawowa nr 40 im. Karola Goduli	Joanny 13	w pobliżu Godula	51, 0	53, 5	44, 0	48, 2	44, 5	49, 2	60, 8	64, 1	63, 3
Szkoła Podstawowa nr 28 im. Wincentego Janasa	Ryszarda Sprusa 4	Ruda	57, 5	50, 5	-	36, 1	19, 8	-	43, 8	39, 9	-
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Joanny Von Schaffgotsch-	Cypriana Norwida	Ruda	56, 0	66, 9	42, 6	43, 9	43, 7	20, 9	54, 1	60, 4	41, 2

			język polski [%]	język polski [%]	język polski [%]	matematyka [%]	matematyka [%]	matematyka [%]	język angielski [%]	język angielski [%]	język angielski [%]
Gryzik	10										
Szkoła Podstawowa nr 41 im. Gwarków Rudzkich	Jana Gierałtowski skiego 15	Ruda	62, 5	59, 5	49, 1	44, 8	34, 4	24, 0	52, 2	52, 6	40, 3
Szkoła Podstawowa nr 14	Główna 40	Wirek/Czarny Las	56, 2	59, 1	42, 9	53, 1	44, 5	40, 5	60, 7	59, 2	56, 7
Szkoła Podstawowa nr 4	Lwa Tolstoja 1	Wirek/Czarny Las	55, 3	65, 5	32, 0	36, 4	43, 6	17, 8	54, 0	60, 0	41, 6
Ruda Śląska	-	-	58, 7	62, 4	49, 7	50, 8	45, 9	39, 3	62, 6	62, 7	55, 6
województwo śląskie	-	-	62, 4	67, 9	61, 7	60, 4	56, 6	57, 3	72, 9	71, 2	73. 9

Źródło: Opracowano na podstawie danych pobranych ze strony internetowej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie⁵

⁵ <https://oke.jaworzno.pl/www3/2024/09/20/wyniki-e8/>

Frekwencja wyborcza

Kapitał społeczny odnosi się do jakości i siły relacji pomiędzy członkami społeczności. Jego niski poziom przejawia się brakiem silnych więzi międzyludzkich, skutkując niechęcią do podejmowania wspólnych lub indywidualnych działań na rzecz poprawy życia ogółu. Z kolei wysoki poziom kapitału społecznego oznacza dobre relacje, wzajemne zaufanie oraz chęć wspólnego lub indywidualnego działania z myślą o poprawie warunków życia.

Do oceny poziomu kapitału społecznego obszaru rewitalizacji wykorzystano aktywność społeczną i obywatelską (poziom uczestnictwa w życiu publicznym). Pierwszym przyjętym miernikiem tego zjawiska jest frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r., parlamentarnych w 2023 r., Parlamentu Europejskiego w Polsce w 2024 r. Dane Państwowej Komisji Wyborczej podają, że frekwencja w Rudzie Śląskiej wyniosła: 72,62% w wyborach parlamentarnych do Sejmu i Senatu w 2023 r.⁶ 41,78% w I turze wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.⁷ i 36,35% w wyborach do europarlamentu w 2024 r.⁸

Choć dane te obrazują jedynie ogólny zarys analizowanego zjawiska ze względu na szeroki i zróżnicowany zasięg terytorialny okręgów wyborczych, warto zauważyć, że okręgi wyborcze, które obejmują tereny znajdujące się na obszarze rewitalizacji, mają jedne z najniższych wyników frekwencyjnych.

6

<https://samorząd2024.pkw.gov.pl/samorząd2024/pl/frekwencja/Koniec/pow/247200>

7

<https://sejmsenat2023.pkw.gov.pl/sejmsenat2023/pl/frekwencja/Koniec/pow/247200>

8

<https://pe2024.pkw.gov.pl/pe2024/pl/frekwencja/Koniec/pow/247200>

Tabela 15. Zestawienie frekwencji wg okręgów wyborczych obejmujących tereny znajdujące się na obszarze rewitalizacji

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
1	Szkoła Podstawowa nr 28, ul. Ryszarda Sprusa 4, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	56,89%	29,14%	21,53%
2	Szkoła Podstawowa nr 28, ul. Ryszarda Sprusa 4, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	52,87%	25,21%	19,45%
3	Szkoła Podstawowa Nr 41, ul. Jana Gierałtowskiego 15, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	71,51%	42,79%	33,72%
4	Szkoła Podstawowa Nr 41, ul. Jana Gierałtowskiego 15, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	67,79%	37,36%	29,21%
5	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, ul. Adama Mickiewicza	Ruda	67,63%	38,88%	32,82%

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
	15, 41-700 Ruda Śląska				
6	I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, ul. Adama Mickiewicza 15, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	63,81%	37,03%	33,56%
7	Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Wincentego Janasa 28, 41-700 Ruda Śląska	Ruda	58,21%	31,40%	25,58%
15	Miejska Biblioteka Publiczna - „Centrum Inicjatyw Społecznych-Stary Orzegów”, ul. Kardynała Augusta Hłonda 29, 41-712 Ruda Śląska	Orzegów	57,74%	29,51%	22,40%
16	Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Bytomska 8, 41-712 Ruda Śląska	Orzegów	67,07%	38,51%	30,81%
17	Szkoła Podstawowa Nr 6, ul. Bytomska	Orzegów	81,65%	50,88%	46,71%

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
	8, 41-712 Ruda Śląska				
25	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1, ul. Węglowa 8, 41-709 Ruda Śląska	Chebzie/Kaufhaus	63,27%	29,19%	26,84%
26	Zespół Szkół Nr 1, ul. gen. Hallera 6, 41-709 Ruda Śląska	Nowy Bytom	53,30%	26,31%	20,11%
27	Urząd Miasta (budynek B), ul. Piotra Niedurnego 46, 41-709 Ruda Śląska	Nowy Bytom	70,19%	40,40%	36,58%
28	Zespół Szkół Muzycznych I i II Stopnia, ul. Piotra Niedurnego 36, 41-709 Ruda Śląska	Nowy Bytom	60,93%	36,27%	30,25%
29	Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Pokoju 4, 41-709 Ruda Śląska	Nowy Bytom	63,12%	33,62%	26,05%
32	Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Lwa	Wirek/Czarn	71,57%	39,66%	34,12%

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
	Totłstoja 1, 41-709 Ruda Śląska	y Las			
35	Miejskie Przedszkole nr 37, ul. Obrońców Westerplatte 7A, 41-710 Ruda Śląska	Orzegów	73,68%	37,42%	35,99%
36	Miejskie Przedszkole nr 37, ul. Obrońców Westerplatte 7A, 41-710 Ruda Śląska	Orzegów	73,56%	42,97%	35,99%
42	Zespół Szkół Nr 6 im. M. Kopernika, ul. Wawrzyna Kałusa 3, 41-710 Ruda Śląska	Wirek/Czarny Las	50,67%	20,75%	18,57%
44	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3, ul. Główna 40, 41-711 Ruda Śląska	Wirek/Czarny Las	70,56%	38,07%	32,02%
51	Szkoła Podstawowa Nr 23, ul. 11 Listopada 15, 41-717 Ruda Śląska	Bykowina/Kochłowice	73,08%	39,71%	35,63%

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
58	Szkoła Podstawowa Nr 21, ul. ks. Ludwika Tunkla 125, 41-707 Ruda Śląska	Bykowina/Kochłowice	74,01%	40,18%	35,03%
76	Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o. o., ul. Wincentego Lipa 2, 41-712 Ruda Śląska	Godula	67,07%	41,77%	47,27%
77	Szpital Miejski w Rudzie Śląskiej Sp. z o. o., ul. Główna 11, 41-711 Ruda Śląska	Wirek/Czarny Las	50,85%	45,65%	32,76%
78	Śląski Dom Seniora, ul. Juliusza Słowackiego 22, 41-710 Ruda Śląska	Wirek/Czarny Las	75,00%	85,71%	65,22%
79	Dom Pomocy Społecznej „Senior”, ul. Aleksandra Puszkina 7, 41-704 Ruda Śląska	Orzegów	47,93%	36,81%	28,82%

Nr	Siedziba	Podobszar rewitalizacji	Frekwencja w wyborach do Sejmu i Senatu w 2023 r.[%]	Frekwencja w I turze w wyborach samorządowych do Rady Miasta Ruda Śląska w 2024 r.[%]	Frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.
-	Ruda Śląska	-	72,62%	41,78%	36,35%
-	Województwo śląskie	-	74,53%	48,66	40,31%
-	Polska	-	74,38	51,94	40,65

Źródło: Opracowano na podstawie danych ze strony internetowej Państwowej Komisji Wyborczej

Zaangażowanie lokalne mieszkańców

Innym parametrem mierzącym poziom zaangażowania ludności jest chęć zrzeszania się i działania na rzecz lokalnej społeczności w sposób zorganizowany w różnych formach: stowarzyszeniach, fundacjach czy klubach. Jak mówi wstęp do Programu Współpracy Miasta Ruda Śląska z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego: „działalność organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego, elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Znacząco wpływa też na rozwój miasta i jakość życia jego mieszkańców. Wiele dziedzin życia społecznego nie mogłoby funkcjonować bez aktywności obywatelskiej przejawiającej się w wielu ważnych inicjatywach”. W tym celu dla porównania poszczególnych obszarów przyjęto wskaźnik liczby organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców. Wskaźnik obliczono jako liczbę podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON podzieloną przez liczbę ludności ogółem i pomnożoną przez 1000, przy czym pod uwagę wzięto podmioty:

- 055 - Stowarzyszenia niewpisane do KRS,
- 148 - Fundacje,
- 155 - Stowarzyszenia,
- 156 - Związki stowarzyszeń,
- 157 - Stowarzyszenia kultury fizycznej.⁹

W Rudzie Śląskiej, według danych z Ośrodka Statystycznego w Katowicach, było zarejestrowano w 2023 r. 240 organizacji pozarządowych, w tym 66 na obszarze rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji obserwuje się większą koncentrację fundacji i stowarzyszeń niż średnio w mieście. Największe skupienie organizacji

⁹ Kody formy prawnej według bazy REGON Głównego Urzędu Statystycznego

społecznych wyróżnia podobszary Godula, Nowy Bytom, Wirek/Czarny Las i Orzegów. Wskaźnik należy zatem interpretować w sposób następujący: im wyższa jego wartość, tym wyższa dostępność mieszkańców do wskazanej infrastruktury, a także większa skłonność mieszkańców do kreowania sfery pozarządowej.

Tabela 16. Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 1000 mieszkańców w mieście Ruda Śląska

Nazwa jednostki analitycznej	Liczba organizacji pozarządowych w 2023 r.	Liczba ludności ogółem na pobyt stały w 2023 r.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Ruda	13	8940	1,45
Orzegów	6	2791	2,15
Godula	5	1823	2,74
Kolonia Carl Emanuel	-	270	
Chebzie/Kaufhaus	2	1655	1,21
Wirek/Czarny Las	14	5662	2,47
Bykowina/Kochłowice	8	5315	1,51
Nowy Bytom	16	5956	2,69
obszar rewitalizacji	66	32417	2,04
miasto Ruda Śląska	240	122373	1,96

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Ośrodka Statystycznego w Katowicach

W społecznym wymiarze rewitalizacji kluczowy potencjał stanowią osoby z inicjatywą oraz aktywne grupy społeczne. Prężnie działają tu

m.in.: Towarzystwo Miłośników Orzegowa, Stowarzyszenie Świętego Filipa Nereusza, stowarzyszenie Rudzkie Konto Pomocy, Fundacja Aktywni My, Fundacja Aktywni Społecznie AS, Stowarzyszenie TuRuda, Towarzystwo Przyjaciół Rudy Śląskiej, a także podmioty prowadzące świetlice socjoterapeutyczne. W działania rewitalizacyjne włącza się także Kościół Boży w Rudzie Śląskiej.

Osoby, z którymi przeprowadzono w ramach prac nad GPR wywiady indywidualne, wskazują na dużą potrzebę wzmocnienia rewitalizacji społecznej. Podkreślają także konieczność bezpośredniej i konsekwentnej pracy z mieszkańcami, postrzeganej jako jedyna możliwość zmiany sytuacji tych osób. Najbardziej potrzebne są działania w skali mikro, skierowane do lokalnych społeczności: „wspieranie jakichś konkretnych grup mieszkańców i ich lokalnych działań. (...) mieszkańcy Rudy Śląskiej są mało związani z miastem, co nie przekłada się na jego rozwój. Dlatego tego typu działania skierowane do mikrospołeczności powinny być kontynuowane. To wpłynie na ich większe związanie z miastem. To jest budowanie podstawy aktywności społecznej.” O potrzebie i efektywności takich działań może świadczyć sukces projektu pt. RAJZA PO KAUFHAUSIE, zrealizowanego z udziałem i na rzecz społeczności lokalnej. Mieszkańcy opowiadali o swojej dzielnicy, a na podstawie zebranych historii powstał spektakl zaprezentowany mieszkańcom całego miasta, dzięki czemu historia dzielnicy została ponownie odkryta dla szerszej publiczności.

Powodzenie przynoszą projekty realizowane we współpracy z mieszkańcami: „Takie działania zapobiegają budowaniu jakiejś roszczeniowości. Mieszkańcy aktywizują się i zaczynają czuć przywiązani do osiedla, dzielnicy, a następnie do miasta. Angażują się w życie społeczne.”

Według uczestników spacerów badawczych, obecnie ludzie żyją odizolowani i nie utrzymują tak bliskich relacji, jak kiedyś. Nowi mieszkańcy nie integrują się ze starszymi. Dlatego konieczne jest

aktywne funkcjonowanie podmiotów animujących działalność społeczną. Bardzo wartościową inicjatywą oddolną jest Towarzystwo Miłośników Orzegowa, funkcjonujące od 2007 r. W dzielnicy Ruda swoją siedzibę ma Towarzystwo Przyjaciół Rudy Śląskiej. Mieszkańcy innych obszarów miasta również potrafią zaangażować się społecznie, czego przykładem była akcja ratowania platanów przy ul. Mickiewicza.

Poczucie więzi, wpływ na rozwój, integracja społeczności lokalnej

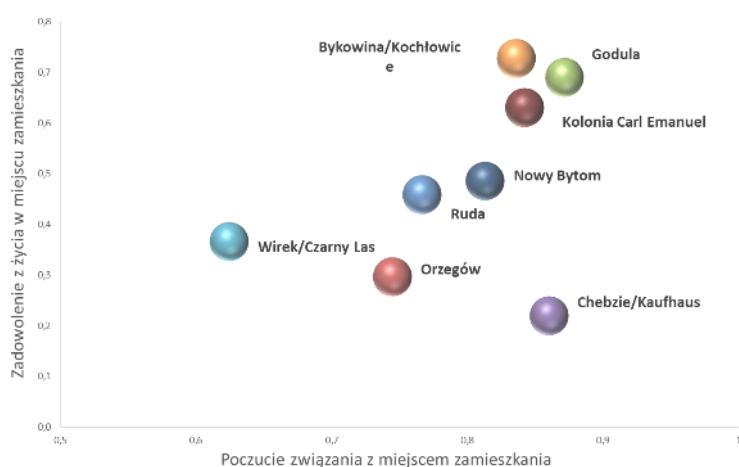
W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji o ocenę ogólnego zadowolenia z życia w okolicy zamieszkania. Pytanie to stanowiło kontekst nie tylko dla oceny konkretnych aspektów rozwoju obszaru rewitalizacji, lecz także dla badania poczucia więzi z własną okolicą. Można założyć, że stopień emocjonalnego związania z innymi ludźmi i przestrzenią otaczającą dom będzie wpływał na chęć uczestnictwa w działaniach na rzecz rozwoju tych obszarów.

Wyniki oceny zadowolenia z życia w miejscu zamieszkania, dokonanej przez mieszkańców poszczególnych podobszarów, należy uznać za istotny potencjał w procesie rewitalizacji miasta. Większość mieszkańców podobszarów rewitalizacji jest zadowolona z warunków życia w swoich okolicach. Największe zadowolenie z jakości życia deklarują mieszkańcy z podobszarów Bykowina/Kochłowice, Kolonia Carl Emanuel oraz Godula. Nieco mniejszy odsetek ankietowanych wyraził taką opinię w odniesieniu do podobszarów Nowy Bytom oraz Ruda. Na dalszym miejscu znajdują się podobszary Wirek/Czarny Las i Orzegów. Najmniej, ale wciąż większość, mieszkańców z podobszaru Chebie/Kaufhaus popiera to stwierdzenie. Należy dodać, że aż 67% mieszkańców obszaru rewitalizacji zgadza się w tym aspekcie. Odmienne stanowisko przedstawiło ok. 25% badanych.

Zadowolenie z miejsca zamieszkania jest skorelowane z poczuciem więzi. Na pytanie o poczucie silnego związania z okolicą zamieszkania, 70% mieszkańców obszaru rewitalizacji odpowiedziało pozytywnie. Brak odczuwania takiego związku deklaruje natomiast 18% badanych.

Największe poczucie więzi ze swoją okolicą wyrazili mieszkańcy podobszarów Kolonia Carl Emanuel, Godula, Chebzie/Kaufhaus oraz Bykowina/Kochłowice. Badania wykazały, że mniej przychylne oceny uzyskano wśród mieszkańców podobszarów Nowy Bytom, Ruda i Orzegów. Najmniejsze, choć nadal wysokie, przywiązanie do własnej okolicy wskazali mieszkańcy podobszaru Wirek/Czarny Las.

Rycina 23. Ocena poczucia związania z miejscem zamieszkania oraz zadowolenia z życia dokonana przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

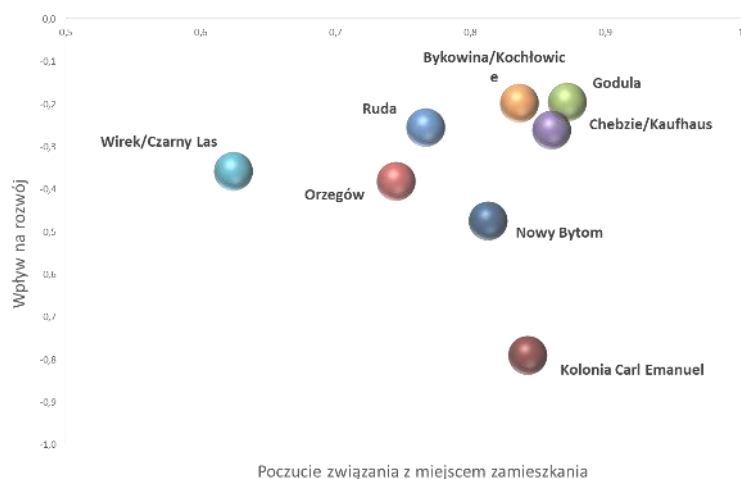

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Mieszkańcy poszczególnych podobszarów rewitalizacji odpowiedzieli na pytanie, czy postrzegają swój wpływ na rozwój swojej okolicy. Wielu z nich (47%) nie widzi takiego związku w miejscu zamieszkania. Należy dodać, że tylko 28% badanych dostrzega pozytywne oddziaływanie społeczności lokalnej w swojej okolicy, a pozostali badani nie mają zdania w tej sprawie. Najmniej pozytywnych wskazań w tym aspekcie odnotowano na podobszarze Kolonia Carl Emanuel. Ponadto wielu mieszkańców z podobszarów Nowy Bytom, Czarny Las i Orzegów również nie zgadza się z tym stwierdzeniem. Nieco bardziej przychylne stanowisko wyrazili mieszkańcy z podobszarów Ruda oraz Chebzie/Kaufhaus. Należy dodać, że mieszkańcy z podobszarów

Bykowina/Kochłowice i Godula w największym stopniu odczuwają swój wkład w rozwój własnej dzielnicy.

Rycina 24. Ocena poczucia związania z miejscem zamieszkania oraz wpływu na rozwój własnej okolicy dokonana przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

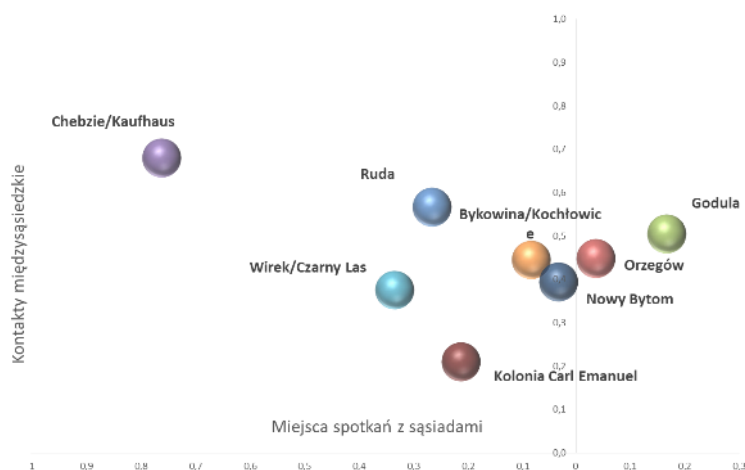
Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Większość ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji (61%) utrzymuje częste kontakty ze swoimi sąsiadami. Odmienne stanowisko w tej sprawie wyraża tylko 27% respondentów. Co istotne, we wszystkich podobszarach rewitalizacji mieszkańcy podtrzymują silne kontakty międzysąsiedzkie. Najlepszą sytuację pod tym względem odnotowuje się na podobszarach Chebzie/Kaufhaus oraz Ruda.

Jednak pomimo częstych kontaktów sąsiedzkich na obszarze rewitalizacji brakuje wystarczającej liczby miejsc służących aktywizacji i integracji społeczności lokalnej. Niemal połowa (45%) mieszkańców obszaru wskazuje, że w ich okolicy zamieszkania istnieją miejsca, gdzie można spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać, natomiast 39% respondentów uważa, że takich miejsc w okolicy brakuje. Zdaniem ankietowanych zdecydowanie największy ich deficyt dostrzega się na podobszarze Chebzie/Kaufhaus. Ponadto w opinii badanych niewielka liczba takich miejsc występuje na podobszarach Wirek/Czarny Las oraz Ruda. Największe skupienie tych obiektów obserwuje się na

podobszarach Godula, Kolonia Carl Emanuel oraz Orzegów. Należy dodać, że w przypadku podobszarów Nowy Bytom oraz Bykowina/Kochłowice zdania mieszkańców w tym aspekcie są mocno podzielone.

Rycina 25. Ocena dostępu do miejsc spotkań z sąsiadami a kontakty międzysąsiedzkie

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa to jeden z filarów dobrej jakości życia mieszkańców. Aby ocenić poziom bezpieczeństwa publicznego w Rudzie Śląskiej i obszarze rewitalizacji, przeanalizowano dane dotyczące spraw sądowych prowadzonych przez kuratorów sądowych. Analiza objęła różne rodzaje spraw, takie jak:

- orzeczone kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby i oddanie pod dozór kuratora,
- warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania kary w zakładzie karnym i oddanie pod dozór kuratora,
- udzielenie zezwolenia na odbywanie kary w systemie dozoru elektronicznego,

- zarejestrowane kontrole wykonywania obowiązków przez skazanego lub sprawcę w okresie próby bez orzeczonego dozoru kuratora sądowego,
- wykonywane kary ograniczenia wolności,
- prowadzone prace społecznie użyteczne orzeczone w zamian za nieuiszczoną grzywnę,
- osoby poddane obowiązkowi leczenia odwykowego z nadzorem kuratora sądowego,
- w zakresie nadzoru wobec rodziców/rodzica nad małoletnimi dziećmi,
- w zakresie nadzoru nad nieletnimi.

W 2023 r. zarejestrowano 2102 spraw w Sądzie Rejonowym w Rudzie Śląskiej, z czego 1162 na obszarze rewitalizacji. W okresie pomiędzy 2016 a 2023 r. na obszarze rewitalizacji ich liczba wzrosła o 14,60%, podczas gdy w mieście - o 26,78%.

Do oceny poziomu bezpieczeństwa wykorzystano wskaźnik oparty na liczbie zarejestrowanych spraw sądowych przypadających na 100 mieszkańców. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacznie wyższą koncentracją takich spraw niż średnia dla miasta (1,72), co oznacza, że problem ten występuje w nim dwukrotnie częściej niż w pozostałych częściach miasta. W 2023 r. wskaźnik ten wynosił 3,58 i był wyższy niż w 2016 r. W 2023 r. największe natężenie tego wskaźnika odnotowano na podobszarach Chebzie/Kaufhaus i Wirek/Czarny Las.

Organem pilnującym porządku w Mieście z ramienia Urzędu Miasta jest Straż Miejska powołana Zarządzeniem Nr SM 1/91 Prezydenta Miasta Ruda Śląska w dniu 18 kwietnia 1991 r, z mocą obowiązującą od 01 maja 1991 r. Do kategorii podjętych interwencji straży miejskiej zakwalifikowano m.in.:

- awarie techniczne,
- interwencje własne,

- ochronę środowiska i gospodarkę odpadami,
- samochody,
- spalanie odpadów,
- zagrożenie pożarowe (katastrofy),
- zagrożenie w ruchu drogowym,
- zagrożenie życia i zdrowia,
- zakłócanie porządku publicznego i spokoju,
- napotkane zwierzęta.

Liczba podejmowanych przez strażników interwencji wynosiła w mieście w 2023 r. ok. 12 099, z czego ok. 4897 na obszarze rewitalizacji . Najwięcej interwencji podejmowano na podobszarach Nowy Bytom, Ruda i Wirek/Czarny Las.

Analiza poziomu bezpieczeństwa publicznego, oparta na liczbie interwencji Straży Miejskiej w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wykazała, że na obszarze rewitalizacji występuje większa koncentracja tego zjawiska niż wynosi średnia dla całego miasta. W 2023 r. analizowany wskaźnik wyniósł 15,11 dla obszaru rewitalizacji, podczas gdy dla całego miasta - 9,89. Najwięcej zgłoszeń odnotowano na podobszarach rewitalizacji położonych w środkowej i północnej części miasta, zwłaszcza podobszary Godula, Chebbie/Kaufhaus i Nowy Bytom.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy obszaru rewitalizacji ocenili swoje poczucie bezpieczeństwa. Większość ankietowanych czuje się dość bezpiecznie w swojej okolicy zamieszkania. Największe poczucie bezpieczeństwa deklarują mieszkańcy z podobszaru Bykowina/Kochłowice. Natomiast odmienne zdanie w tej kwestii mają mieszkańcy północnej części miasta, zwłaszcza podobszary Orzegów i Ruda.

Tabela 17. Ocena poczucia bezpieczeństwa przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji¹⁰

Podobszar	... czuję się bezpiecznie
Ruda	2,90
Orzegów	2,78
Godula	3,08
Chebbie/Kaufhaus	3,20
Wirek/Czarny Las	3,11
Bykowina/Kochłowice	3,36
Nowy Bytom	3,19
Kolonia Carl Emanuel	3,16
Obszar rewitalizacji	3,10

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Z przeprowadzonych badań społecznych wynika, że postrzeganie bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji jest lepsze niż wskazują na to statystyki. Na pytanie dotyczące bezpieczeństwa w badanym obszarze większość mieszkańców wskazała, że czuje się w najbliższej okolicy bezpiecznie. Osoby wskazujące, że czują się bezpiecznie, dodawały, że to dzięki znajomości najbliższego otoczenia i jego mieszkańców. Jako miejsca niebezpieczne badani wskazywali miejsca źle oświetlone oraz tereny budownictwa komunalnego i socjalnego np.: „W Rudzie na ul. Górniczej jest niebezpiecznie. Tam jest sporo mieszkań pustostanów, trzeba je wyremontować i oddać do użytku. Ale widać, że są tam takie środowiska uprzykrzające mieszkanie i życie innym”. Wśród mieszkańców mówi się, że lepiej nie chodzić w te okolice wieczorami.

¹⁰ Skala ocen wynosiła 0-5, gdzie 0 oznaczało, że respondent zupełnie nie zgadzał się ze stwierdzeniem zawartym w ankiecie, a 5, że całkowicie się z nim zgadzał. Gradientem kolorów czerwonego i zielonego zaznaczono najniższe i najwyższe oceny, a zatem intensywny kolor czerwony oznacza najniższą ocenę, a intensywny zielony najwyższą. Taka interpretacja wyników dotyczy wszystkich zaprezentowanych w diagnozie w ten sposób wyników oceny poszczególnych aspektów.

Obserwowanym i potwierdzonym w wynikach badań ankietowych problemem są antagonizmy między kibicami drużyn piłkarskich.

4.3. Sfera gospodarcza

Ustawa o rewitalizacji zwraca uwagę w szczególności na dwa rodzaje negatywnych zjawisk gospodarczych: niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców oraz słabą kondycję lokalnych przedsiębiorstw.

Ruda Śląska to miasto, którego gospodarka historycznie opierała się na przemyśle wydobywczym (górnictwo węgla kamiennego) i hutniczym, a obecnie, mimo nadal istotnej roli górnictwa, dynamicznie dywersyfikuje się w kierunku obróbki metali, automatyki przemysłowej, przemysłu spożywczego, poligraficznego i materiałów izolacyjnych, stając się także ważnym punktem dla pasjonatów obiektów industrialnych i miejscem przyjaznym dla inwestorów. Należy jednak zauważyć, że jak w wielu miastach o silnym historycznym powiązaniu z sektorem wydobywczym, jednym z poważniejszych i wciąż aktualnych wyzwań dla Rudy Śląskiej pozostaje restrukturyzacja górnictwa, a w szczególności postępujący proces likwidacji kopalń. Zjawisko to, choć nieuniknione w perspektywie transformacji energetycznej i zmian globalnych trendów gospodarczych, wiąże się z poczuciem niestabilności na lokalnym rynku pracy, koniecznością przekwalifikowania się znacznej części siły roboczej oraz ogólną potrzebą głębokiej restrukturyzacji struktury gospodarczej miasta. Konsekwencje te wykraczają poza sferę ekonomiczną, wpływając na aspekty społeczne, psychologiczne i demograficzne, tworząc unikalny kontekst dla działań rewitalizacyjnych, które muszą uwzględniać zarówno rozwój nowych gałęzi przemysłu, jak i wsparcie dla mieszkańców dotkniętych procesami transformacji. To wymaga strategicznego planowania i elastycznego podejścia do przyszłości rozwoju miasta.

O specyfice lokalnego i regionalnego rynku pracy decyduje także struktura pracujących ze względu na poszczególne branże. Podmioty gospodarcze z branży przemysł i budownictwo stanowią znaczny odsetek ogółu przedsiębiorstw.

Tabela 18. Podmioty wg sekcji PKD 2007 w 2023 r. w mieście Ruda Śląska

Sekcja	Kategoria	Liczba podmiotów gospodarczych
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	44
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	11
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	935
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	12
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	33
Sekcja F	Budownictwo	1446
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2650
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	827
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	291
Sekcja J	Informacja i komunikacja	582
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	380
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	653

Sekcja	Kategoria	Liczba podmiotów gospodarczych
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1089
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	368
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15
Sekcja P	Edukacja	438
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	731
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	222
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	849
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Skalę aktywności gospodarczej w mieście oceniono na podstawie wskaźnika przedsiębiorczości, definiowanego jako liczba wszystkich podmiotów gospodarki narodowej (REGON) przypadających na 100 mieszkańców. Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Katowicach, na dzień 31 grudnia 2023 r. w mieście działało 11 841 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3428 na obszarze rewitalizacji.

W ostatnich latach na obszarze rewitalizacji obserwuje się nieco większą koncentrację podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców niż w całym mieście. W 2023 r. wskaźnik ten wyniósł 10,57 dla obszaru rewitalizacji, podczas gdy dla całego miasta - 9,68.

Najwyższy poziom przedsiębiorczości, mierzony tym wskaźnikiem zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w całym mieście, odnotowano na podobszarach Wirek/Czarny Las (14,75 na 100 mieszkańców) i Goduła (13,77 na 100 mieszkańców). Wysoką koncentrację odnotowano również na podobszarach Nowy Bytom (12,63 na 100 mieszkańców). Podobszary Wirek/Czarny Las i Nowy Bytom to obszary koncentrujące funkcje komercyjne, usługowe, edukacyjne i sportowe, skupiające liczne instytucje i podmioty gospodarcze.

W latach 2016-2023 wartość wskaźnika przedsiębiorczości zwiększyła się zarówno na obszarze rewitalizacji (o 1,99), jak i w całym mieście.

Największy wzrost odnotowano na podobszarze Goduła (o 4,11).

Relatywnie wysoki wzrost poziomu przedsiębiorczości odnotowano również na podobszarze Wirek/Czarny Las (o 2,81) i Nowy Bytom (o 2,60). Obszary te kumulują tereny mieszkalno-usługowe miasta.

W latach 2016-2023 na obszarze rewitalizacji liczba podmiotów gospodarczych (REGON) wzrosła o 8,58%. W tym samym czasie w całym mieście wzrost liczby podmiotów wyniósł 16,35%. Oznacza to, że w całym mieście tempo wzrostu aktywności gospodarczej było prawie dwukrotnie szybsze niż na obszarze rewitalizacji.

W tym miejscu należy także wspomnieć o zmianach w liczbie ludności i strukturze wiekowej mieszkańców miasta, gdyż bezpośrednio wpływają one na sytuację na lokalnym rynku pracy - w szczególności w zakresie dostępności siły roboczej. Zmniejszająca się liczba ludności ogółem oraz spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym wpłyną na wzrost liczby ofert pracy na rynku i spadek poziomu bezrobocia. Jednak w związku z ograniczoną dostępnością siły roboczej, część pracodawców może ograniczać swoją działalność.

Działalność małych i średnich przedsiębiorstw wspierana jest przez Rudzką Agencję Rozwoju „Inwestor”, Śląski Inkubator Przedsiębiorczości oraz Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości. W celu pobudzenia życia gospodarczego władze Rudy Śląskiej oraz Świętochłowic utworzyły wspólnie Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny, mający przyczynić

się do powstania nowych inwestycji na terenach przemysłowych po kopalni Wawel i koksowni Walenty.

Uzupełniających informacji dostarczają dane zebrane podczas obserwacji w terenie (spacery badawcze) oraz materiały z wywiadów indywidualnych przeprowadzonych w trakcie tworzenia GPR.

Z badań ankietowych wynika, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają utrudniony dostęp do usług gastronomicznych. Największe skupienie punktów gastronomicznych odnotowano na podobszarach Nowy Bytom oraz Godula. Zdecydowany deficyt kawiarni i restauracji obserwuje się na podobszarach Chebzie/Kaufhaus oraz Bykowina/Kochłowice. Problem ten w dużym stopniu jest widoczny również na podobszarach Ruda i Orzegów. Natomiast wielu ankietowanych bardzo dobrze ocenia dostępność sklepów z artykułami pierwszej potrzeby, szczególnie na podobszarach Wirek/Czarny Las oraz Nowy Bytom. Z kolei mieszkańcy z podobszaru Chebzie/Kaufhaus zdecydowanie gorzej oceniają dostępność punktów handlowych. Badania te wskazują na zróżnicowaną przestrzenną dostępność punktów usług dla ludności na obszarze rewitalizacji. Najlepiej sytuacja pod tym względem wygląda na podobszarach Nowy Bytom oraz Godula. Podobszar Wirek/Czarny Las cechuje relatywnie wysokie nagromadzenie punktów usług. Zdecydowanie najgorzej element ten oceniają mieszkańcy z podobszaru Chebzie/Kaufhaus.

Tabela 19. Ocena dostępności do usług gastronomicznych, punktów handlowych i rzemiosła przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... jest wystarczająca liczba kawiarni i restauracji	... jest wystarczająca liczba sklepów z artykułami pierwszej potrzeby	... jest wystarczająca liczba punktów usług dla ludności (fryzjer, krawiec, zegarmistrz, fotograf, szewc, itp.)
Ruda	1,87	3,43	2,35
Orzegów	1,85	3,03	2,26
Godula	2,55	3,16	3,11
Chebbie/Kaufhaus	1,1	1,88	1,08
Wirek/Czarny Las	2,07	3,99	2,99
Bykowina/Kochłowie	1,14	3,31	2,42
Nowy Bytom	2,41	3,9	3,37
Kolonia Carl Emanuel	1,68	3,63	2,63
Obszar rewitalizacji	1,83	3,45	2,63

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Mieszkańcy zwracają uwagę na wiele pustostanów występujących na obszarze rewitalizacji, np. w rejonie ulic Starowiejskiej, Miarki oraz Wincentego Janasa, gdzie widać puste witryny sklepowe i opuszczone lokale usługowe. Ulica Janasa była kiedyś główną aleją handlową w dzielnicy Ruda. Jej funkcja handlowa uległa jednak marginalizacji. W

połowiei 2023 r. zakończyła się modernizacja ulicy. W ramach inwestycji powstała nowa nawierzchnia drogi, chodniki, parkingi, kanalizacja deszczowa i sanitarna, wodociąg oraz oświetlenie.

Przykłady pustostanów

Źródło: zasoby własne

Przykłady pustostanów

Źródło: zasoby własne

Zdaniem mieszkańców na obszarze rewitalizacji nadal brakuje punktów gastronomicznych, takich jak restauracje i kawiarnie. Podczas spacerów badawczych podkreślano, że dzielnica Wirek od zawsze miała charakter handlowy - funkcjonowały tu liczne sklepy i restauracje. Obecnie większość tych budynków nie istnieje, została wyburzona. Targowisko miejskie przy ul. Kupieckiej systematycznie traci klientów.

W kontekście sfery gospodarczej warto także zwrócić uwagę na niewystarczającą liczbę i jakość miejsc noclegowych, co negatywnie

wpływa na gospodarczy i społeczny rozwój miasta. Obecnie podróżujący do miasta w celach turystycznych czy biznesowych często korzystają z obiektów zlokalizowanych w sąsiednich miejscowościach.

Z wywiadów indywidualnych przeprowadzonych w trakcie tworzenia GPR w 2017 r. wynika, że na atrakcyjność gospodarczą obszaru rewitalizacji duży wpływ ma sposób i jakość zagospodarowania terenów zielonych. Zdaniem respondentów na obszarze rewitalizacji brakuje urządzonych terenów zielonych, pełniących także funkcje społeczno-gospodarcze. Cytowano m.in.: „Biznes lubi jak jest ładnie. Czyli głównie wszystko sprowadza się do tworzenia dużych przestrzeni zielonych. Wokół nich potem chętnie rozwija się gospodarka.” W ostatnich latach obserwuje się systematyczną odnowę parków miejskich oraz tworzenie nowych terenów zieleni na obszarach poprzemysłowych.

4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Osiedla robotnicze (patronackie)

Analiza negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych zgodnie z ustawą o rewitalizacji obejmuje ocenę wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną i jej stan techniczny, ocenę dostępu do podstawowych usług, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, poziom obsługi komunikacyjnej, ilość i jakość terenów publicznych.

Obszar rewitalizacji obejmuje tereny w różnych dzielnicach miasta, o wysokiej intensywności zabudowy o charakterze mieszkaniowym i mieszkaniowo-usługowym.

Na obszarze rewitalizacji dominującym typem zabudowy są osiedla wielorodzinne, obejmujące zarówno obiekty o wysokości 3 - 12 kondygnacji o jednolitym charakterze, jak i o wysokości 2 - 5 kondygnacji, w większości o walorach zabytkowych i kulturowych.

Charakterystyczną cechą Rudy Śląskiej są osiedla robotnicze (patronackie). W Rudzie Śląskiej jest kilkadziesiąt takich osiedli. W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się:

- Osiedle Ficinus (Kubiny), Osiedle Werdon - podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las,
- Osiedle Hofrichter (Godulskie, Nowaka) - podobszar rewitalizacji Godula,
- Osiedle Carl-Emanuel (Karmańskie) - podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel,
- Osiedle Neubau, Zespół zabudowy ul. Parkowa, Zespół zabudowy przy ul. Wojska Polskiego, zespół zabudowy robotniczej przy ul. Podgórze - podobszar rewitalizacji Nowy Bytom,
- Kolonia robotnicza „Rudahammer” (Kuźnica Rudzka), Osiedle Ruda 1, zespół kolonii robotniczej Karol - podobszar rewitalizacji Ruda,
- Osiedle Kaufhaus, Osiedle Szafranka (Kolonia „Morgenroth”), pozostałości osiedla robotniczego przy ulicach: Niedurnego, Rotmistrza Witolda Pileckiego (Gwardii Ludowej), Rudzkiej - podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus.

Osiedla robotnicze stanowią specyficzną formę zabudowy mieszkaniowej, zapoczątkowaną pod koniec XVIII w. przez rody przemysłowe, które stały się pomysłodawcami oraz fundatorami budownictwa patronackiego. Motorem napędowym powstawania tego typu zabudowy był dynamiczny rozwój przemysłu, w tym między innymi przemysłu wydobywczego. Zdecydowana większość zachowanych do dzisiaj osiedli robotniczych powstała pomiędzy 1890 a 1914 rokiem. Wielorodzinne budynki mieszkalne tworzące kolonie robotnicze nazywane są familiokami. Warto podkreślić, że ich mieszkańcy tworzyli specyficzne społeczności lokalne. Charakteryzowały się one wspólnotowym życiem sąsiedzkim, które wyrosło z faktu wspólnego miejsca pracy żywicieli rodzin - wszyscy pracowali w pobliskiej kopalni, hucie czy fabryce, która „dała” im mieszkanie. Rytm życia rodzin dopasowany był do rytmu zmian w kopalni czy hucie. Wszyscy mieszkańcy znali się z imienia i nazwiska, wspólnie spędzali czas i pomagali sobie w obowiązkach domowych. Homogeniczność społeczności familoków poza wspólnym miejscem pracy, determinowało także

pochodzenie (większość wywodziła się z okolicznych miejscowości) i tożsamość śląska. Wszyscy mówili tą samą gwarą, w podobny sposób urządzali mieszkania, gotowali te same potrawy. Ważną rolę w organizacji życia familokowej społeczności odgrywały takie urządzenia jak wspólna pralnia, magiel i piekarok¹¹. Z przeprowadzonych badań wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji wynika, że wielu starszych mieszkańców familoków oraz ich dzieci i krewnych z nostalgią odnosi się do życia wspólnot familkowych osiedli.

Zabudowa jednorodzinna na obszarze rewitalizacji jest zwarta i cechuje się jednolitym charakterem, np. zabudowa przy ulicach: Gierałtowskiego i Dobrego (domki fińskie) w podobszarze rewitalizacji Ruda.

Skupiska usług

Prawie każdy z podobszarów rewitalizacji posiada większe lub mniejsze skupisko usług tworzące swoiste centrum.

- w podobszarze rewitalizacji Ruda usługi koncentrują się wzdłuż głównych ulic: Piastowskiej i Wolności. Usługi podstawowe takie jak: oświaty, zdrowia, kultury są bezpośrednio związane z gęstością zaludnienia, dlatego występują wśród osiedli zabudowy wielorodzinnej.
- w podobszarze rewitalizacji Orzegów usługi koncentrują się przy ul. Hłonda i Orzegowskiej.
- w podobszarze rewitalizacji Godula trudno wyodrębnić centrum usługowe, większość usług zlokalizowana jest przy ul. Karola Goduli, która stanowi główną oś komunikacyjną dzielnicy.

¹¹ Na podstawie: <http://ibrbs.pl/mediawiki/index.php/Familok>, Autor: dr Maria Lipok-Bierwiazzonek [w: Encyklopedia Województwa Śląskiego, tom 1 (2014 r.)]

- w podobszarze rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus nie ma miejsca koncentracji usług. Usługi tu występujące nie skupiają się w jednym miejscu ani wzdłuż żadnego z ciągów komunikacyjnych.
- w podobszarze rewitalizacji Nowy Bytom centrum usługowe znajduje się w kwartale zabudowy pomiędzy ulicami: Hallera, Czarnoleśną, Niedurnego. Powstało tutaj centrum administracyjne miasta z siedzibą Urzędu Miasta, Urzędu Stanu Cywilnego oraz ZUS-em. W kwartale tym wśród zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej znajdują się liczne usługi w parterach budynków, usługi w obiektach wolnostojących oraz targowisko. Centrum Nowego Bytomia to nie tylko centrum dzielnicy, ale centrum Rudy Śląskiej.
- w podobszarze rewitalizacji Wirek/Czarny Las centrum usługowe znajduje się pomiędzy ulicami: Obrońców Westerplatte, 1 Maja, Katowicką, Odrodzenia. Centrum w Wirku ma rangę centrum usługowo - handlowego w skali miejskiej. Koncentrują się tutaj m. in. usługi takie jak: Centrum Handlowo - Usługowo - Rozrywkowe Ruda Śląska Plaza, Klub Sportowy Wawel oraz inne usługi oświaty, handlu (w tym targowisko), zdrowia i gastronomii.
- w podobszarze rewitalizacji Bykowina nie ma miejsca koncentracji usług. Zabudowa usługowa - głównie usługi podstawowe - zlokalizowane są wewnątrz osiedli mieszkaniowych.
- w podobszarze Kolonia Carl Emanuel ze względu na niewielką powierzchnię, nie występuje funkcja usługowa. Mieszkańcy korzystają z usług zlokalizowanych wewnątrz okolicznych osiedli mieszkaniowych.

Wymienione powyżej skupiska usług, a w szczególności centrum administracyjno-usługowe w podobszarze rewitalizacji Nowy Bytom i centrum handlowo - usługowe w podobszarze rewitalizacji Wirek/Czarny Las, stanowią ważne tereny przestrzeni publicznej o znaczeniu ogólnomiejskim. Przestrzenie publiczne to także: ulice, place, pasáže handlowe wraz z zabudową usługową oraz tereny zieleni urządzonej.

Dziedzictwo przemysłowe i poprzemysłowe oraz niematerialne

Miasto posiada duży, ale niewykorzystany potencjał związany z jego przemysłową, górniczą historią, działalnością wielkich rodów przemysłowych, powstaniami śląskimi, miejsca i pamiątki historyczne, które w dużej mierze znajdują się w obszarach rewitalizacji oraz dziedzictwo związane z kulturą niematerialną - ze śląskimi zwyczajami i kulturą. Najszybszy rozwój terenów obecnej Rudy Śląskiej nastąpił w XIX w., kiedy silnie zaczął rozwijać się przemysł ciężki (górnictwo, hutnictwo), praktycznie we wszystkich, wchodzących w skład miasta dzielnicach. Ogromne znaczenie miały okoliczne rody magnackie budujące kopalnie węgla kamiennego: Ballestremowie i Schaffgotschowie właściciele Orzegowa, Goduli i Chebzia. Na terenie obecnej Rudy Śląskiej swoje posiadłości mieli Donnersmarckowie z linii siemianowicko-bytomskiej i świerklanieckiej, posiadacze Kochłownic, Wirku, Bykowiny i Halemby. Przy każdej kopalni zakładano lokalne elektrownie, budowano własne linie przesyłowe węgla dla hut, jak również mieszkania dla pracowników. Na dawnych mapach możemy zauważyć m.in. huty żelaza: Antonia (Antonienhütte), Pokój (Friedenshütte), Thurzo, i cynkownie: Karol, Klara, Rozamunda, Huta Niemiecka (Deutschehütte), Huta Bytomska (Beuthnerhütte), Dobrej Nadziei (Gutte Hoffnug), Jutrzenka (Morgenroth), Miłość-Nadzieja (Liebe-Hoffnung), Hugona, Huta Berta, Godula. Najwięcej zakładów powstawało na terenie Czarnego Lasu (dziś dzielnice Nowy Bytom i Czarny Las) czyniąc z niego jeden z największych okręgów przemysłowych w Europie. Nieruchomości poprzemysłowe stanowią ważną spuściznę architektury. W mieście zachowały się osiedla robotnicze, unikalne założenia urbanistyczne, elementy zakładów przemysłowych np. wielki piec hutniczy, szyby kopalniane, np. Szyb Franciszek. W związku z upadającym stopniowo przemysłem górniczym tereny poprzemysłowe znajdujące się na obszarze rewitalizacji wymagają wtórnego zagospodarowania. Do nieczynnych obiektów poindustrialnych należą m. in.:

- wieża wyciągowa dawnego szybu „Andrzej”,

- Wielki Piec Hutniczy „A”,
- Koksownia „Orzegów” (teren po rewitalizacji),
- Zespół zabudowań wchodzących w skład kompleksu szybu „Mikołaj”,
- Fabryka Margaryny.

Ważnym elementem dziedzictwa przemysłowego Rudy Śląskiej są osiedla robotnicze (patronackie), wymienione wyżej w rozdziale. Na liście 29 obiektów tworzących Szlak Zabytków Techniki powołany w czerwcu 2005 r. Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 1153/268/II/2005 znalazły się tylko dwa obiekty z Rudy Śląskiej: Kolonia robotnicza FICINUS w i Dworzec PKP w Chebziu.

Osiedle przy ul. Kubiny zmieniło prawie całkowicie swoją funkcję dzięki przeprowadzonej rewitalizacji. W wyniku zmiany sposobu użytkowania ul. Kubiny stała się ulicą handlową. Z 16 budynków tworzących osiedle jedynie jeden budynek jest użytkowany w pełni na cele mieszkalne. W pozostałych prowadzone są różnego typu punkty usługowe, w tym usług kultury (Biblioteka Ficinus) i handlowe. Aby inne osiedla patronackie i obiekty przemysłowe mogły znaleźć się na Szlaku Zabytków Województwa Śląskiego Techniki konieczna jest ich rewitalizacja.

Tereny i obiekty przemysłowe ze względu na swoją lokalizację posiadają potencjał do udostępnienia ich jako wielofunkcyjne „miejsca dla wszystkich”; służące okolicznym mieszkańcom oraz wzbogacające ofertę funkcjonalną i rekreacyjną Rudy Śląskiej. Mogą stać się kluczowymi przestrzeniami publicznymi związanymi z dziedzictwem przemysłowym, okazjonalnie wykorzystywane na imprezy masowe (Industriada itp.). Powinny stanowić rozpoznawalne miejsca na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

Mieszkańcy Rudy Śląskiej mają silne poczucie tożsamości dzielnicowej, co związane jest między innymi z historią powstania miasta. Szczególnie silnie uwidocznione poczucie więzi z małą ojczyzną jest

w historycznych częściach dzielnic i osiedlach robotniczych, czyli w podobszarach rewitalizacji. Używając terminologii nauk społecznych umiejscowiona jest tam „ojczyzna prywatna mieszkańców”¹². Te silne więzi mają korzenie w historii dzielnic, w których żyją (żyły) wielopokoleniowe rodziny, gdzie mężczyźni pracowali w jednym zakładzie pracy (kopalnia, huta), panowały (panują) silne więzi sąsiedzkie. Częścią tej tożsamości jest też pamięć historyczna o świetności tych miejsc w latach minionych. Bardzo dużo osób posługuje się gwarą, która jest ważnym elementem tożsamości¹³. Bardzo silny jest tu Genius loci, czyli duch miejsca, który jest zawsze decydującym elementem składowym ojczyzny prywatnej. Ikoniczne miejsca, ich unikatowość, budują symboliczny system jednostkowej i zbiorowej tożsamości. To w istocie, używając metaforycznego określenia, kotwice zbiorowej pamięci. Cmentarz z grobami bliskich, miejsca historyczne, kościół czy szkoła, która stanowi ważny element biografii jednostkowej¹⁴.

Ciekawy potencjał niematerialny stanowią także tradycje hodowania gołębi, które niestety powoli odchodzą w zapomnienie. O ile kiedyś tradycja przechodziła z ojca na syna, to dziś coraz wyraźniej staje się domeną starszego pokolenia. Ptaki trzymane były na strychach familioków lub na dachach przydomowych chlewików. W latach siedemdziesiątych osiedla familoków zaczęły zastępować blokowiska z wielkiej płyty, gdzie nie można już było prowadzić hodowli gołębi.

¹² Pojęcie wprowadzone do nauk społecznych przez Stanisława Ossowskiego, oznaczające obszar, który dla członków danej społeczności jest osobiście znany i w szczególny sposób bliski, z którym jednostka wiąże pewne postawy psychiczne oparte na stosunkach osobistych

¹³Na podstawie <http://edus.ibrbs.pl/pojecie-tozsamosci-lokalnej-i-regionalnej-w-wojewodztwie-slaskim/>

¹⁴ Na podstawie Marek S. Szczepański Anna Śliz „Dylematy regionalnej tożsamości Przypadek Górnego Śląska”.

Obecnie Rudzcy hodowcy swoje okazy hodują w altankach lub na strychach. W Rudzie Śląskiej funkcjonują dwa oddziały Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych. Do niematerialnego dziedzictwa kultury miasta można z pewnością zaliczyć także grę w skata, obchody Dnia Hutnika wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO, czy nieprofesjonalne grupy malarskie, z których wywodzą się twórcy wystawiający swoje prace w galeriach w całej Polsce i poza granicami kraju.

Rudzką tożsamość tworzą także orkiestry dęte oraz chóry amatorskie („Słowiczek”, „Cantate Deo”, „Św. Cecylii”, „Jutrzenka”, „Gloria”, „Acalanthis” i „Michael” należące do Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr Okręgu Rudzkiego). Co roku, w parku im. Augustyna Koziola w Rudzie odbywa się Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych w Rudzie Śląskiej. Rokrocznie biorą w nim udział cztery rudzkie orkiestry dęte: „Pokój”, „Halemba”, „Wirek” oraz najstarsza z nich - „Bielszowice” oraz zapraszani goście. Najstarszą orkiestrą jest zespół wywodzący się z KWK „Bielszowice”, który powstał w 1919 r. Obecnie w orkiestrze gra 45 muzyków, w tym 6 kobiet, które grają na flecie, klawecie, saksofonie. Orkiestra Dęta KWK „Pokój” powstała w 1922 r. Z kolei historia orkiestry KWK „Wirek” sięga 1949 r., a orkiestry KWK „Halemba” - 1960 r. Rudzkie orkiestry dęte zdobywają nagrody i wyróżnienia na konkursach w całej Europie. W zespołach grają zarówno osoby starsze, jak i młodsze, dzięki czemu przekazywane są tradycje i obyczaje.

Zapytani o aspekty śląskości warte kultywowania mieszkańcy obszaru rewitalizacji przedstawili szereg różnorodnych opinii. Wśród nich często powracały jednak pewne kluczowe motywy, świadczące o silnej regionalnej tożsamości. Język śląski (śląsko godka) zdecydowanie dominuje wśród wskazań. Podkreślano potrzebę zachowania i promocji dialektu, postrzeganego jako fundament regionalnej kultury. Sugerowano różnorodne formy jego kultywowania, takie jak wprowadzenie nauki gwary do szkół i przedszkoli, używanie go w miejscach publicznych (np. dwujęzyczne nazwy, szyldy), organizowanie

konkursów i festynów z gwarą, tworzenie audycji radiowych i telewizyjnych w dialekcie, a także wspieranie inicjatyw lokalnych promujących tę mowę regionalną. Wielu z nich wyrażało obawę przed zanikiem gwary wśród młodszych pokoleń, podkreślając jednocześnie jej wartość jako unikalnego elementu dziedzictwa. Kolejnym istotnym aspektem wskazywanym przez badanych są tradycje i zwyczaje regionu. W tej kategorii pojawiały się liczne odwołania do tradycji górniczych, w tym obchodów Barbórki, przemarszów orkiestr dętych i uroczystych pożegnań zmarłych górników. Wspomniano także o innych świętach i obrzędach, takich jak regionalna Wigilia, zwyczaje wielkanocne, chodzenie z gaikiem, polterabend oraz tradycje związane z hodowlą gołębi. Podkreślano znaczenie podtrzymywania tych zwyczajów poprzez organizowanie festynów, biesiad, jarmarków i innych wydarzeń kulturalnych o tematyce regionalnej.

Regionalna kuchnia również została wymieniona jako ważny element kultury. Wskazywano na tradycyjne dania, takie jak kluski śląskie, rolada, modra kapusta, żur, wodzionka i inne, uznawane za istotną część regionalnego dziedzictwa kulinarnego. Sugerowano promowanie regionalnej kuchni w lokalnych restauracjach oraz organizowanie warsztatów kulinarnych w celu przekazywania tradycyjnych przepisów młodszemu pokoleniu.

Mieszkańcy zwracali także uwagę na znaczenie historii i pamięci o przeszłości regionu. Podkreślano znaczenie rozpowszechniania wiedzy o historii regionu, w tym historii Rudy Śląskiej, wśród dzieci i młodzieży - poprzez edukację szkolną oraz organizację wycieczek i spacerów tematycznych. Wspomniano o ważnych postaciach historycznych związanych z nim, a także o jego dziedzictwie przemysłowym, takim jak kopalnie i huty, które stanowią istotny element regionalnej tożsamości. Sugerowano rewitalizację zabytków przemysłowych oraz tworzenie miejsc pamięci, takich jak muzea i parki tematyczne, w celu upamiętnienia przemysłowej przeszłości regionu.

Wśród innych aspektów regionalnej tożsamości, które zdaniem badanych warto kultywować, znalazły się także regionalna gościnność i otwartość, etos pracy i porządek, przywiązanie do rodziny i sąsiedztwa, a także specyficzny humor i bery (żarty). Wspomniano również o regionalnych strojach ludowych, haftach oraz tradycyjnej muzyce i pieśniach.

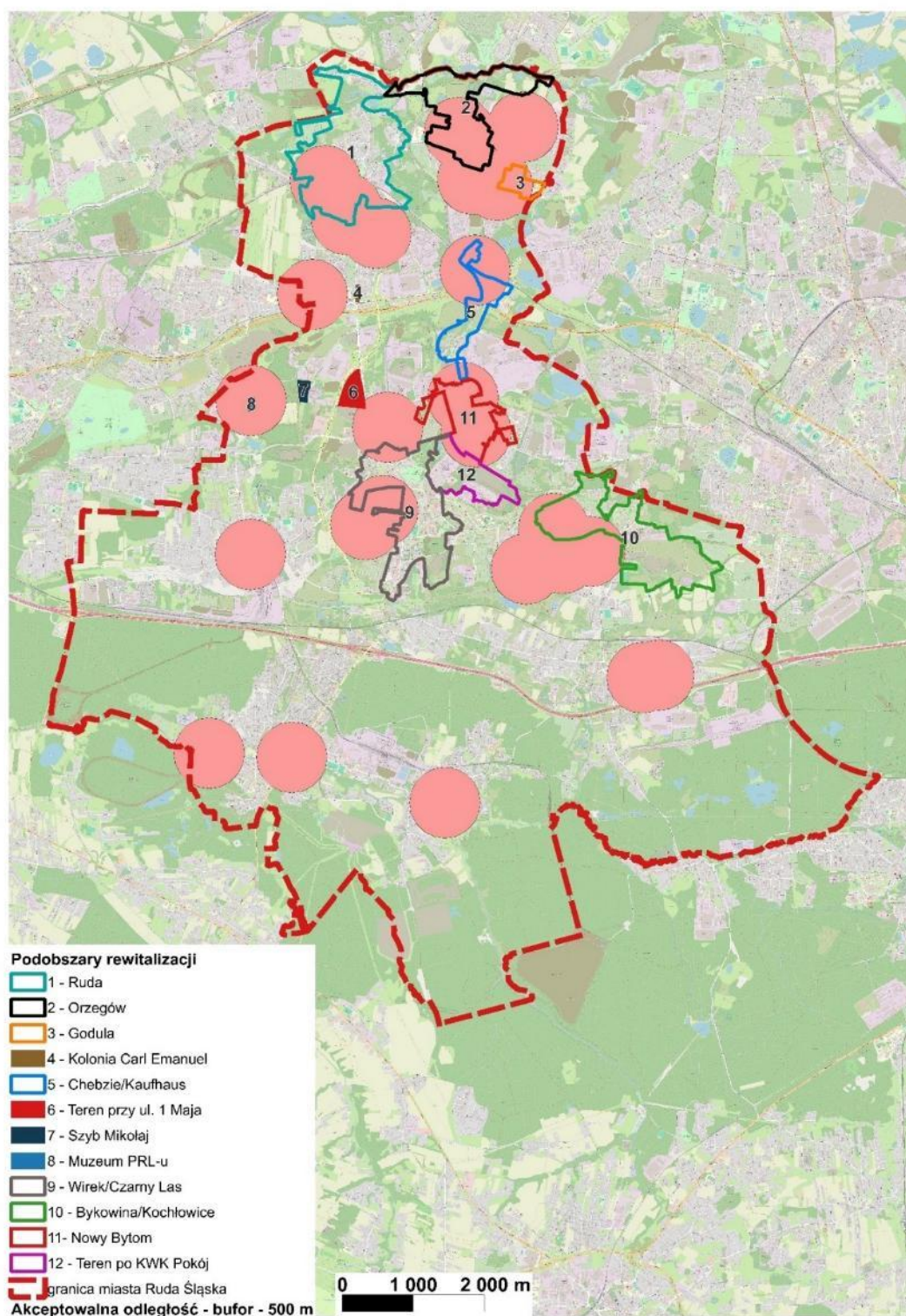
Dostęp do instytucji kultury

Dostęp do obiektów infrastruktury społecznej, umożliwiających czynne i bierne uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych czy rozwijanie własnych pasji i zainteresowań, ma znaczący wpływ na jakość zamieszkiwania. Obecność takich obiektów oraz realizowane w nich projekty, wydarzenia i zajęcia wzmacniają tożsamość lokalną mieszkańców, ich zaangażowanie w sprawy miasta, a także rozwijają wrażliwość kulturalną i społeczną. W mieście prężnie działa kilka instytucji kultury organizujących przedsięwzięcia o charakterze lokalnym i regionalnym.

Analiza dostępności do instytucji kultury (mierzonej udziałem ludności mieszkającej w zasięgu 500 m od instytucji od miejsca zamieszkania w relacji do ogólnej liczby ludności), przeprowadzona dla mieszkańców Rudy Śląskiej, wykazała, że na obszarze rewitalizacji dostęp ten jest lepszy niż w całym mieście. Na obszarze rewitalizacji dostęp do instytucji kultury ma ok. 21 710 mieszkańców, co stanowi 66,97% populacji tego obszaru. W całym mieście wskaźnik ten wynosi 60,40%. Najlepszy dostęp do instytucji kultury odnotowano wśród mieszkańców z podobszaru Orzegów i Nowy Bytom. W tych częściach miasta wszyscy mieszkańcy mają dostęp do instytucji zlokalizowanych w pobliżu miejsca zamieszkania. Bardzo dobrą dostępność odnotowano również wśród mieszkańców z podobszaru Godula (92,48%). Relatywnie niekorzystna sytuacja, w porównaniu z całym obszarem rewitalizacji, występuje na podobszarze Ruda. Wskaźnik dostępności wynosi tam blisko 65%. Ograniczony dostęp do instytucji kultury odczuwają mieszkańcy z podobszaru Bykowina/Kochłowice - tylko ok. 52% ma do nich dostęp. Najgorszy poziom dostępności obserwuje się na

podobszarze Chebzie/Kaufhaus i Wirek/Czarny Las (dostęp ma 36-38% mieszkańców). Należy wspomnieć, że na podobszarze Kolonia Carl Emanuel nie ma żadnych instytucji kultury.

Rycina 26. Dostępność mieszkańców do instytucji kultury w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGIS na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Mimo pozytywnej oceny sytuacji przez pryzmat analiz statystycznych, większość respondentów badania ankietowego ocenia negatywnie dostęp do miejsc, w których można skorzystać z oferty kulturalnej. Bardzo dobrą dostępnością do placówek kulturalnych wyróżnia się podobszar Nowy Bytom. Zdaniem społeczności lokalnej relatywnie korzystna sytuacja pod tym względem występuje również na podobszarze Wirek/Czarny Las. Największy deficyt obiektów tego typu występuje na podobszarze Bykowina/Kochłowice. Ponadto mieszkańcy z podobszaru Kolonia Carl Emanuel wskazują, że korzystają z takich miejsc w sąsiedztwie.

Tabela 20. Ocena dostępu do placówek kulturalnych przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... dostępne są miejsca, w których mogę skorzystać z usług kultury
Ruda	2,30
Orzegów	2,32
Godula	2,20
Chebbie/Kaufhaus	2,02
Wirek/Czarny Las	2,53
Bykowina/Kochłowice	1,89
Nowy Bytom	3,63
Kolonia Carl Emanuel	1,84
Obszar rewitalizacji	2,38

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji działają m.in. instytucje kultury takie jak:

- Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka,
- Miejska Biblioteka Publiczna-siedziba i część filii,

- Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty,
- Młodzieżowy Dom Kultury,
- Muzeum Historii Polski Ludowej (dawniej Muzeum PRL),
- Kino „Patria”.

Potencjał instytucji działających w dziedzinie kultury na obszarze rewitalizacji związany jest z realizacją przez te placówki wielu projektów społecznych i kulturalno-oświatowych, aktywizujących mieszkańców w każdym wieku.

Najstarszą i największą instytucją kultury w Rudzie Śląskiej jest Miejska Biblioteka Publiczna. Na terenie całego miasta Miejska Biblioteka Publiczna ma 13 filii, które rocznie odnotowują ponad 200 000 odwiedzin. Siedziba biblioteki znajduje się w odrestaurowanym i zaadaptowanym budynku przy ul. Dworcowej 33 w dzielnicy Chebzie. Księgozbiór liczy ogółem ponad 300 tys. woluminów oraz 850 woluminów czasopism oprawnych. Poza podstawowymi funkcjami (gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie i ochrona zbiorów), działalność biblioteki obejmuje również animację kulturalno-oświatową. Wśród wielu tego typu inicjatyw szczególnie ciekawy jest projekt „Żywa Biblioteka” - międzynarodowy projekt edukacyjny z zakresu szerzenia tolerancji, poszanowania praw człowieka, a także dialogu międzykulturowego. W strukturach Miejskiej Biblioteki Publicznej znajduje się również Mediateka zlokalizowana w Stacji Biblioteka przy ul. Dworcowej 33.

Ponadto w strukturze Biblioteki działają dwa Centra Inicjatyw Społecznych (CIS): CIS Stara Bykowina i CIS Stary Orzegów. Poza usługami bibliotecznymi zajmują się one rozbudowaniem więzi lokalnej społeczności poprzez prowadzenie działalności kulturalno-edukacyjnej i animacyjnej, organizowanie wspólnego spędzania czasu wolnego oraz współpracę z lokalnymi organizacjami społecznymi.

Ważną placówką kulturalną jest Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty, który jest miejscem organizacji znaczących imprez kulturalnych,

a także spotkań o charakterze społeczno-politycznym (konferencje, debaty itp.). Instytucja ta realizuje koncepcję „domu społecznego”, co oznacza takie jej funkcjonowanie, aby stała się nie tylko miejscem wydarzeń kulturalnych i edukacji artystycznej, ale także jednostką otwartą na pomysły i inicjatywy społeczności lokalnej, skupiającą wokół siebie różne grupy wiekowe i pasjonatów rozmaitych dziedzin. Rocznie odbywa się tu ponad 200 imprez, w których uczestniczy ok. 30 tys. widzów. Teatr prowadzi także regularne zajęcia kilkunastu grup twórczych, w tym Zespołu Pieśni i Tańca „Rudzianie” im. Jana Mazura. Teatr zrealizował i realizuje szereg projektów społecznych o zasięgu lokalnym, regionalnym i międzynarodowym, np. Ogrody Śniadaniowe. Unikatową działalnością Teatru jest produkcja i wystawianie spektakli w języku śląskim i nawiązujących do kultury ślaskiej.

Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka mieści się w części budynku wzniesionego na początku XX wieku jako siedziba szkoły doksztalcającej i gospodarstwa domowego, a potem wykorzystywanego jako ratusz gminy Ruda przy ul. Wolności 26. Muzeum przejęło zbiory gromadzone od 1976 r. w Miejskiej Izbie Regionalnej przez członków Towarzystwa Przyjaciół Miasta Rudy Śląskiej. Osoby te były pasjonatami historii miasta i kolekcjonerstwa. Zbiór ten jest stale powiększany dzięki zakupom ze środków pochodzących z budżetu miasta oraz darczyńcom. Zbiory Muzeum obejmują unikatowe eksponaty, dokumentujące historię oraz kulturę Rudy Śląskiej i jej mieszkańców. Pozyskane muzealia dokumentują w różnej formie dzieje Bielszowic, Bykowiny, Chebzia, Czarne Lasu, Goduli, Halemby, Kochłowic, Nowego Bytomia, Orzegowa, Rudy, Wirka, Nowej Wsi. Muzeum poza wystawami prowadzi także działalność edukacyjną (lekcje muzealne), organizuje imprezy, dysponuje czytelnią i prowadzi działalność wydawniczą.

W Rudzie Śląskiej na obszarze rewitalizacji, oprócz Śląskiego Teatru Impresaryjnego (dawniej Miejskie Centrum Kultury), działa również Młodzieżowy Dom Kultury, który jest publiczną placówką oświatowo-wychowawczą. Celem jego działalności jest kształtowanie, rozwijanie i

promocja uzdolnień dzieci i młodzieży, pogłębianie ich wiedzy i zainteresowań, pomoc w zdobywaniu umiejętności oraz organizowanie imprez kulturalno-oświatowych dla środowiska lokalnego i różnych form rekreacji.

Ważnym obiektem kulturalnym jest prywatne Kino „Patria”. Przy kinie działa Akademia Filmowa, której celem jest poszerzenie wiedzy uczniów rudzkich szkół z zakresu filmoznawstwa. W ramach poszerzania wiedzy oferowany jest szereg seansów, które poprzedzane są wykładami prowadzonymi przez pracowników naukowych Wydziału Filmoznawstwa UŚ. W 2006 r. dzięki swojej działalności weszło w skład Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych.

W Rudzie Śląskiej działalność muzealną prowadzi również Muzeum Historii Polski Ludowej zarządzane przez Fundację Minionej Epoki. Muzeum zlokalizowane jest w folwarku Dwór Nowa Ruda wybudowanym przez rodzinę von Ballestrem. Celem Muzeum jest ukazanie życia mieszkańców w okresie od 1945 r. (koniec II wojny światowej) do 1989 r. (początek transformacji politycznych, społecznych i gospodarczych w kraju). W obiekcie zgromadzone są eksponaty z tzw. „minionej epoki”. Zwiedzający mogą zobaczyć przedmioty codziennego użytku z ubiegłego stulecia („meblościanki na wysoki połysk” czy wagi kuchenne a’la termometr), zwiedzić Park Pomników, gabinet I Sekretarza, zapoznać się z motoryzacją Polski Ludowej oraz jej kinem. Część ekspozycji poświęcona jest historii powojennego przemysłu.

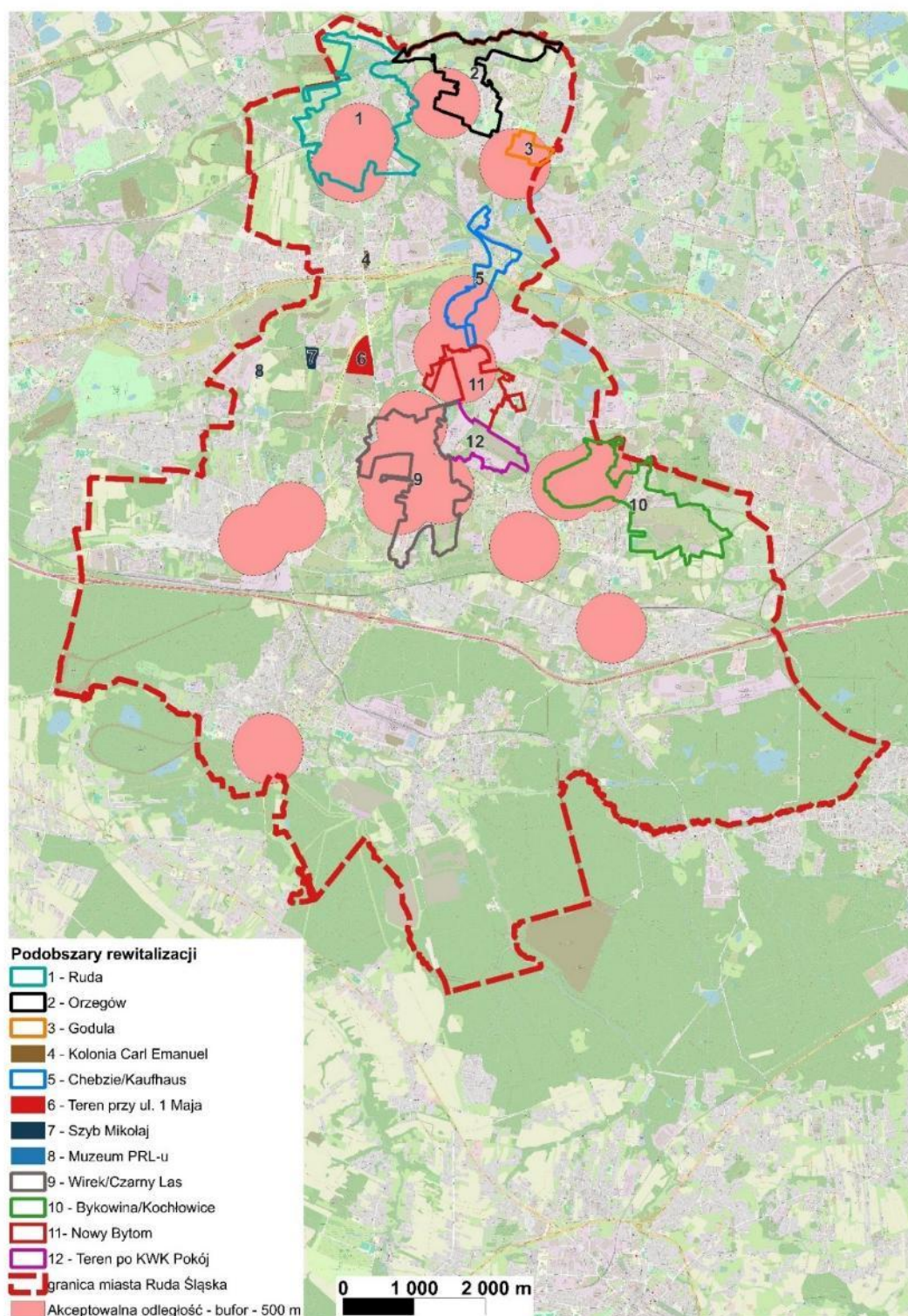
Rudzkie instytucje kultury współtworzą największe wydarzenie kulturalne pod nazwą Rudzka Jesień Kulturalna, organizowane od 1991 r. W trakcie trzech jesiennych miesięcy (od października do grudnia) w całym mieście odbywają się liczne wydarzenia: koncerty, spektakle teatralne i filmowe, kabaretony, wystawy, prelekcje, spotkania autorskie i inne. Stałym elementem Rudzkiej Jesieni Kulturalnej są organizowane przez Muzeum Miejskie konkursy: „Mój Śląsk. Moje Miasto” oraz „Rudzka Jesień”.

Dostępność do placówek pomocy społecznej

Placówki pomocy społecznej wykazują znaczny potencjał w zakresie realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną. Stanowią one kluczowy podmiot, który należy zawsze włączać w proces wdrażania programów rewitalizacji, zgodnie z wyznaczonymi celami i kierunkami działań. Mogą one wspierać działania innych podmiotów angażujących się w proces rewitalizacji.

Analiza dostępności do placówek pomocy społecznej, przeprowadzona dla mieszkańców Rudy Śląskiej, wykazała, że na obszarze rewitalizacji dostęp ten jest znacznie lepszy niż średnia dla całego miasta. Z placówek tych na obszarze rewitalizacji może korzystać ok. 75,7% mieszkańców w promieniu 500 m od miejsca zamieszkania. W całym mieście wskaźnik ten wynosi zaledwie ok. 43,6%. Na podobszarze Godula wszyscy mieszkańcy mają placówki pomocy społecznej w zasięgu 500 m. Bardzo wysoki wskaźnik dostępności odnotowano również na podobszarach Wirek/Czarny Las (89,09%) i Bykowina/Kochłowice (86,51%). Chociaż w pozostałych podobszarach rewitalizacji wskaźnik dostępności nie przekroczył średniej dla całego obszaru rewitalizacji, na wszystkich z nich (z wyjątkiem Kolonia Carl Emanuel) był on wyższy niż średnia dla całego miasta. Nieco mniejszy dostęp (poniżej średniej dla obszaru rewitalizacji) odnotowano na podobszarach Orzegów (73,99%) i w Ruda (69,46%). Najgorsza sytuacja panuje na podobszarach Nowy Bytom (64,74%) i Chebzie/Kaufhaus (57,40%).

Rycina 27. Dostępność mieszkańców do placówek pomocy społecznej w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGiS na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Dostępność do obiektów sportowo-rekreacyjnych

Dostępność mieszkańców do obiektów sportowo-rekreacyjnych określono na podstawie udziału ludności mieszkającej w promieniu 500 m do niego w stosunku do ogólnej liczby ludności podobszaru rewitalizacji. Analiza objęła różnorodne obiekty sportowo-rekreacyjne, w tym m.in.: boiska wielofunkcyjne, stadiony piłkarskie, hale widowiskowo-sportowe, kompleksy boisk „Orlik”, szkolne sale sportowe, korty tenisowe, obiekty lekkoatletyczne, siłownie (zewnętrzne i wewnętrzne/fitness), pumptrack, tory łucznicze oraz place zabaw dla dzieci. Na obszarze rewitalizacji mieszkańcy mają znacznie lepszy dostęp do tych obiektów w pobliżu miejsca zamieszkania niż średnia dla całego miasta. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten kształtował się na poziomie 99,83%. W całym mieście udział ten wynosił 95,73%. Z przeprowadzonej analizy przestrzennej wynika, że we wszystkich podobszarach rewitalizacji mieszkańcy mają bardzo dobry fizyczny dostęp do obiektów tego typu. Pewne trudności z dojściem do nich odczuwają jedynie mieszkańcy północnych obrzeży podobszaru Ruda.

Według badań ankietowych, na obszarze rewitalizacji mieszkańcy różnie oceniają dostęp do miejsc, w których mogą uprawiać sport. Najlepszą dostępność do obiektów sportowo-rekreacyjnych oceniają zdecydowanie mieszkańcy z podobszarów Orzegów i Godula. Osoby te wyrażają przy tym bardzo duże zadowolenie z zmodernizowanego obiektu sportowego Burloch Arena. Najgorzej ten aspekt oceniają natomiast mieszkańcy z podobszarów Chebbie/Kaufhaus, Kolonia Carl Emanuel oraz Ruda.

Tabela 21. Ocena dostępu do obiektów sportowych przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... jest wystarczająca liczba miejsc, w których można uprawiać sport
Ruda	2,01

Podobszar	... jest wystarczająca liczba miejsc, w których można uprawiać sport
Orzegów	3,41
Godula	3,17
Chebbie/Kaufhaus	1,90
Wirek/Czarny Las	2,31
Bykowina/Kochłowice	2,71
Nowy Bytom	2,61
Kolonia Carl Emanuel	2,00
Obszar rewitalizacji	2,54

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Oferta czasu wolnego dla dzieci

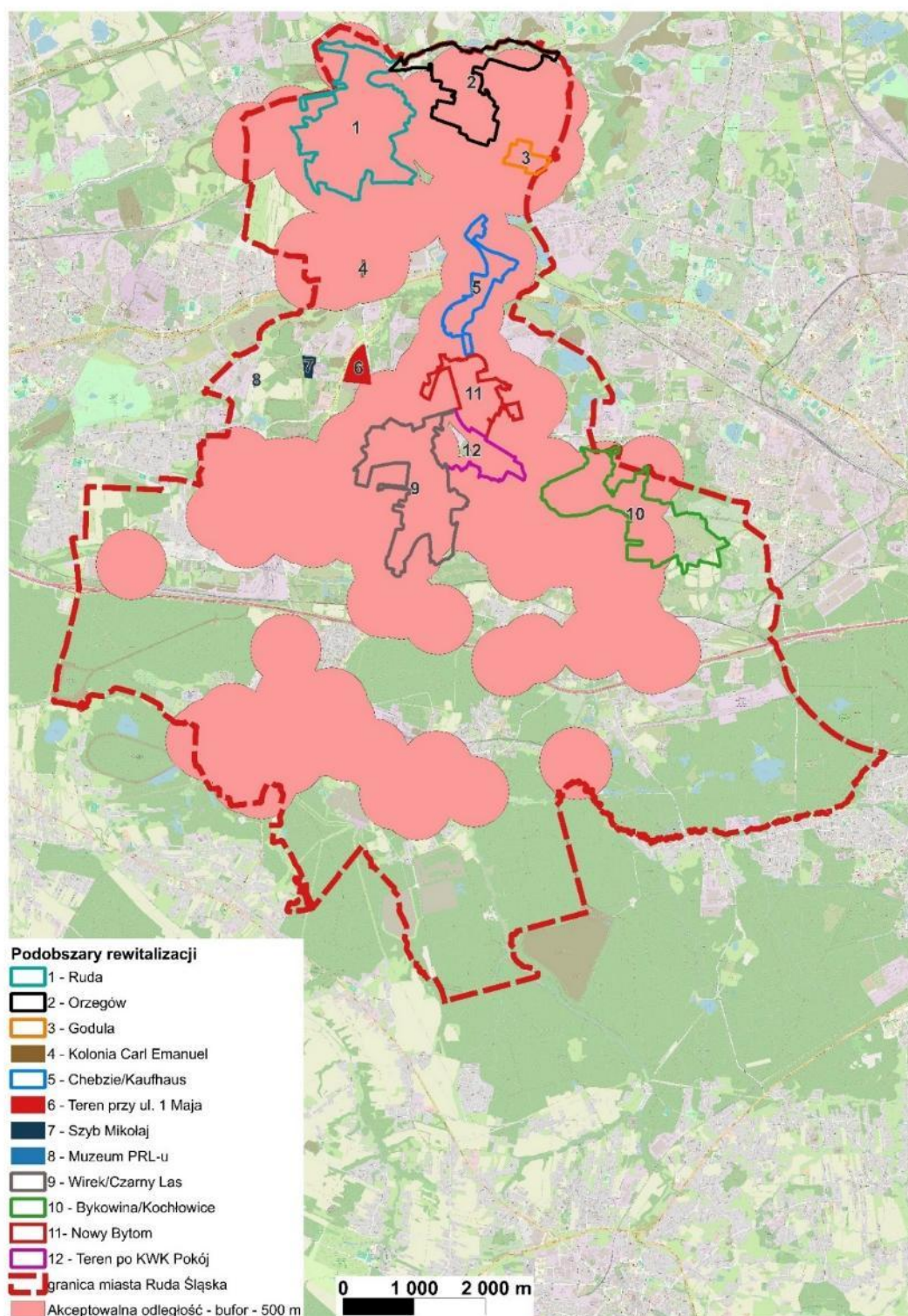
Według badań ankietowych, na obszarze rewitalizacji mieszkańcy różnie oceniają dostęp do miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na świeżym powietrzu. Dostępność miejsc rekreacji ruchowej została różnie oceniona w poszczególnych podobszarach. Zdecydowanie najlepiej wypadł w ocenie podobszar Orzegów. Tam większość ankietowanych oceniła ten aspekt pozytywnie. Natomiast wielu respondentów z podobszarów Chebbie/Kaufhaus oraz Ruda ocenia ten aspekt negatywnie. W opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji dostępność do miejsc „pod dachem”, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania, jest zdecydowanie niewystarczająca. Wielu ankietowanych ocenia ten aspekt znacznie gorzej niż możliwość spędzania przez dzieci wolnego czasu na świeżym powietrzu. Zdaniem badanych, problem ten dotyczy w największym stopniu mieszkańców z podobszarów Kolonia Carl Emanuel, Chebbie/Kaufhaus oraz Bykowina/Kochłowice. Natomiast podobszar Nowy Bytom odznacza się najlepszym dostępem do obiektów tego typu.

Tabela 22. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... jest wystarczająca liczba miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na powietrzu (place zabaw, boiska, parki, itp.)	... jest wystarczająca liczba miejsc „pod dachem”, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania (ośrodki kultury, kluby osiedlowe, świetlice pozaszkolne)
Ruda	2,24	2,29
Orzegów	3,21	2,05
Godula	2,80	2,28
Chebbie/Kaufhaus	2,18	1,80
Wirek/Czarny Las	2,40	2,08
Bykowina/Kochłowice	2,78	1,93
Nowy Bytom	2,70	2,54
Kolonia Carl Emanuel	2,32	1,74
Obszar rewitalizacji	2,60	2,16

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Rycina 28. Dostępność mieszkańców do obiektów sportowo-rekreacyjnych w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGIS na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Dostępność do komunikacji miejskiej

Transport publiczny w Rudzie Śląskiej jest dość dobrze rozwinięty, a jego operatorem jest Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM). ZTM odpowiada za planowanie tras, rozkłady jazdy i bilety na terenie całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, w tym Rudy Śląskiej. W Rudzie Śląskiej funkcjonują dwa rodzaje transportu publicznego:

- Tramwajowy: Obecnie kursują 4 linie tramwajowe łączące różne dzielnice miasta z Bytomiem, Zabrzem, Świętochłowicami, Chorzowem i Katowicami.
- Autobusowy: Sieć autobusowa jest znacznie bardziej rozbudowana. W Rudzie Śląskiej kursuje około 30 linii autobusowych w tym okresowe np. Wszystkich Świętych, zarówno miejskich, jak i regionalnych.

Komunikacja publiczna w Rudzie Śląskiej jest dobrze rozwinięta. Lokalizacja przystanków autobusowych i tramwajowych zapewnia pokrycie 400-metrowym buforem dostępu dla praktycznie wszystkich terenów mieszkaniowych, usługowych i przemysłowych miasta, tym samym zapewniając mieszkańcom dostępność do tych środków transportu zbiorowego.

Dostępność mieszkańców do przystanków autobusowych zmierzono za pomocą wskaźnika opartego na udziale ludności mieszkającej w promieniu 400 m od przystanku w stosunku do ogólnej liczby ludności podobszaru rewitalizacji. Większość mieszkańców zamieszkujących obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej ma bardzo dobry fizyczny dostęp do przystanków autobusowych w promieniu 400 m od miejsca zamieszkania. Co istotne, na obszarze rewitalizacji mieszkańcy mają znacznie lepszy dostęp do nich niż średnia dla całego miasta. Uzyskane obliczenia w programie QGiS wykazały, że nieco ponad 99,5% mieszkańców obszaru rewitalizacji ma dostęp do nich.

Najniższy wskaźnik dostępności odnotowano na podobszarze Bykowina/Kochłowice (ok. 89%), co oznacza, że pewne trudności z dostępem do przystanków odczuwają przede wszystkim mieszkańcy tego

obszaru. Relatywnie niższy wskaźnik dostępności do komunikacji zbiorowej odnotowano również w rejonie Muzeum Historii Polski Ludowej.

Wielu ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji ocenia dostęp do komunikacji miejskiej jako odpowiedni. Najbardziej zadowoleni z poziomu obsługi komunikacyjnej są mieszkańcy z podobszarów Nowy Bytom, Chebzie/Kaufhaus oraz Kolonia Carl Emanuel. Natomiast mieszkańcy z podobszaru Orzegów oceniają dostęp do publicznego transportu zbiorowego jako utrudniony.

Tabela 23. Ocena dostępu do komunikacji miejskiej przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

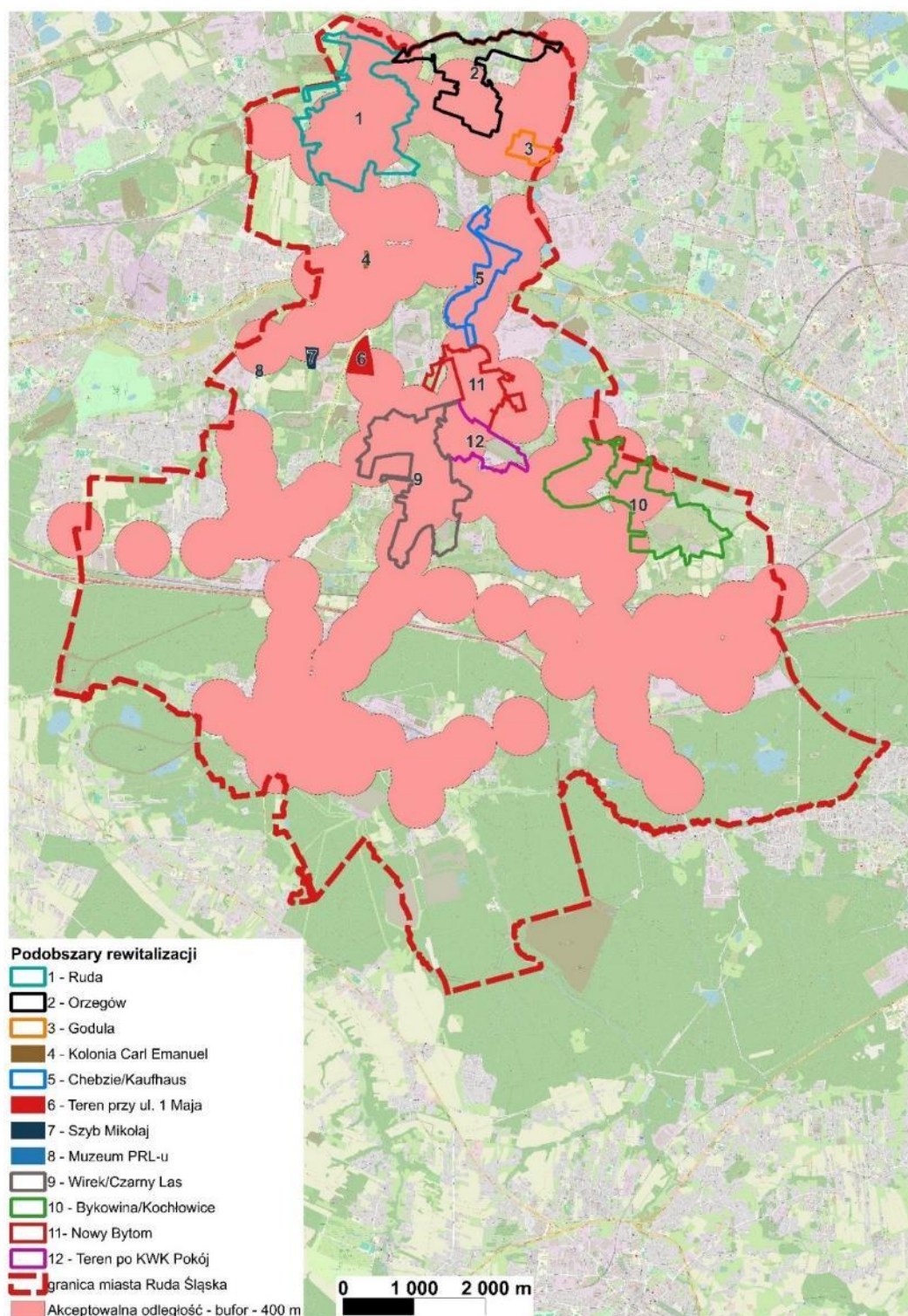
Podobszar	... dostęp do komunikacji miejskiej jest odpowiedni
Ruda	3,59
Orzegów	2,95
Godula	3,59
Chebzie/Kaufhaus	3,80
Wirek/Czarny Las	3,71
Bykowina/Kochłowice	3,47
Nowy Bytom	3,80
Kolonia Carl Emanuel	3,95
Obszar rewitalizacji	3,55

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Komunikacja publiczna jest dobrze rozwinięta. Brakuje natomiast miejsc postojowych, w szczególności na terenach zabudowy wielorodzinnej z lat 70-tych i 80-tych XX w. projektowanej przy założeniu dużo niższego wskaźnika motoryzacji niż obecny. Powszechne jest parkowanie samochodów na chodnikach i miejscach do tego nie przeznaczonych, co prowadzi często do dewastacji nawierzchni

chodników, trawników, ciągów pieszo - jezdnych, oraz ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo ruchu.

Rycina 29. Dostępność mieszkańców do przystanków w strefie buforu do 400 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGiS na podstawie warstw wektorowych udostępnionych z Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Dostępność do placówek usług medycznych

Do usług medycznych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) zaliczono m.in.:

- świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie,
- rehabilitację leczniczą,
- leczenie szpitalne,
- opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień,
- podstawową opiekę zdrowotną,
- ambulatoryjną opiekę specjalistyczną,
- profilaktyczne programy zdrowotne,
- programy pilotażowe,
- świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze,
- leczenie stomatologiczne.

Dostępność mieszkańców do placówek medycznych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) zmierzono za pomocą wskaźnika opartego na udziale ludności mieszkającej w promieniu 500 m od placówki w stosunku do ogólnej liczby ludności podobszaru rewitalizacji. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają fizycznie lepszy dostęp do tych placówek niż mieszkańcy pozostałych części miasta.

Na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten kształtował się na poziomie 95,28%, co oznacza, że był o 7,75 p.p. większy w porównaniu ze średnią dla całego miasta. Co istotne, we wszystkich podobszarach rewitalizacji wskaźnik ten przekroczył średnią wartość dla całego miasta.

Z analizy rozkładu przestrzennego wskaźnika wynika, że wszyscy mieszkańcy podobszarów Godula i Nowy Bytom mieszkają nie dalej niż w promieniu 500 m od placówek medycznych. Wysokie wartości wskaźnika odnotowano na podobszarach Wirek/Czarny Las (98,90%) i Orzegów (97,67%). Relatywnie niższą dostępność w porównaniu z całym obszarem rewitalizacji zaobserwowano na podobszarach Bykowina/Kochłowice i

Chebbie/Kaufhaus, gdzie wskaźnik wyniósł odpowiednio 94,26% i 91,18%. Najniższy wskaźnik odnotowano na podobszarze Ruda, gdzie wyniósł on niecałe 90,00%.

Ocena dostępności do usług medycznych, przedstawiona wyżej, obejmowała wiele ich rodzajów, w tym profilaktyczne programy zdrowotne, które mogły być realizowane także w placówkach niemedycznych. Wśród tych usług, kluczową z punktu widzenia fizycznej dostępności dla mieszkańców jest podstawowa opieka zdrowotna (POZ).

Dostępność mieszkańców do placówek POZ zmierzono analogicznym wskaźnikiem - opartym na udziale ludności mieszkającej w promieniu 500 m od placówki POZ w stosunku do ogólnej liczby ludności podobszaru rewitalizacji. Z analizy wynika, że dostępność do POZ na podobszarach rewitalizacji waha się w szerokim zakresie - od 3,08% do 100%. Jednak po wyłączeniu danych dla podobszaru Chebbie/Kaufhaus, średnia dostępność dla pozostałych podobszarów jest wysoka i wynosi 84,73%. Średnia dostępność dla wszystkich podobszarów wynosi 74,52%.

Największą (100%) dostępność do POZ odnotowano na podobszarach Godula, Kolonia Carl Emanuel, Nowy Bytom. Najmniejszą dostępność do POZ odnotowano na podobszarze Chebbie/Kaufhaus. Średnia dostępność do POZ dla całego miasta wynosi 60,96%. W porównaniu ze średnią dla całego miasta, obszar rewitalizacji charakteryzuje się dobrą dostępnością do placówek POZ.

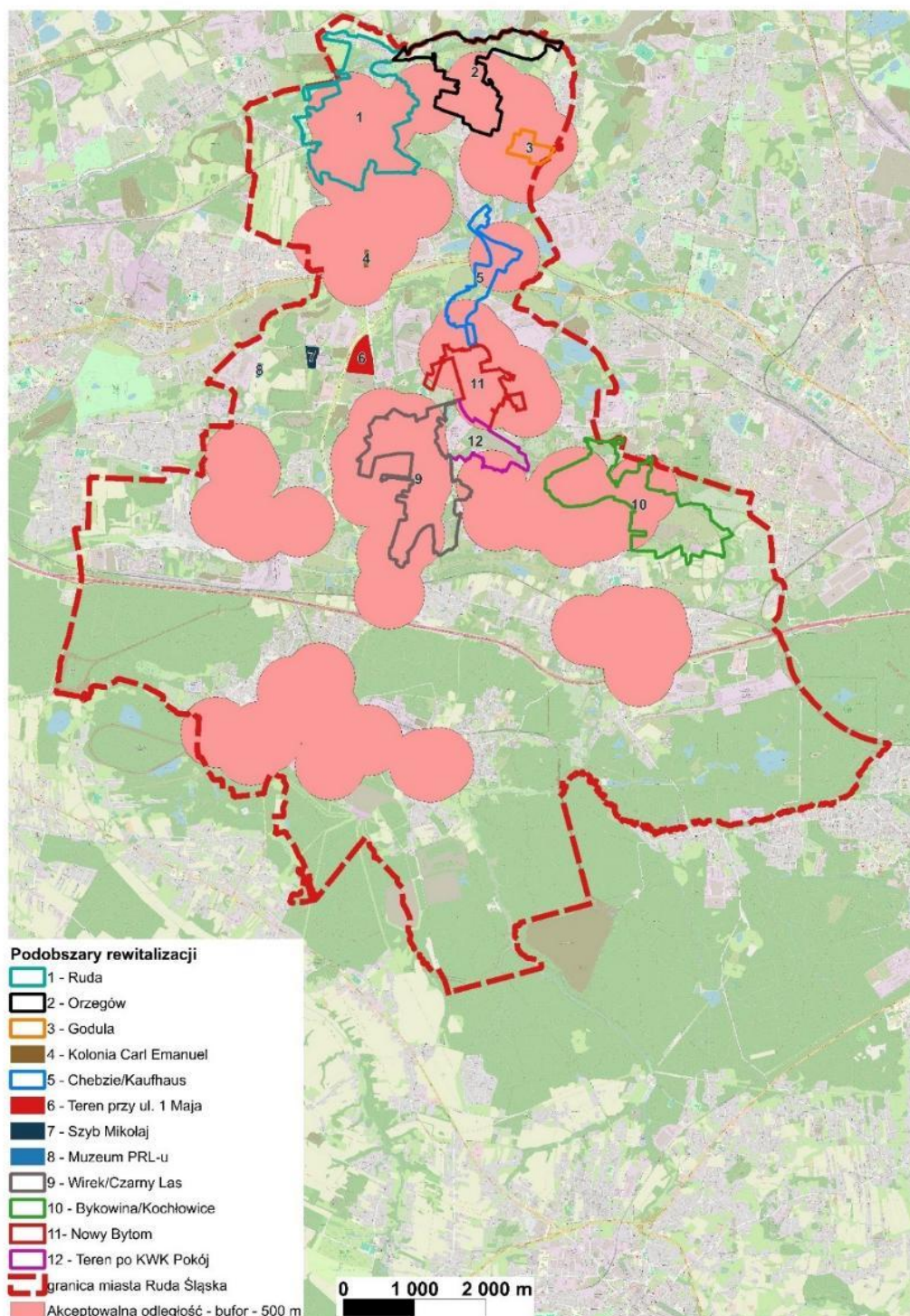
Według opinii większości respondentów badania ankietowego, dostęp do punktów opieki zdrowotnej jest odpowiedni. Pozytywnie oceniają ten dostęp przede wszystkim mieszkańcy podobszaru Godula. Ten aspekt dobrze oceniają również mieszkańcy z podobszarów Nowy Bytom oraz Bykowina/Kochłowice. Natomiast mieszkańcy z podobszarów Ruda oraz Wirek/Czarny Las nie są w pełni zadowoleni z tego dostępu. Z tym stwierdzeniem zdecydowanie nie zgadzają się zaś mieszkańcy z podobszaru Chebbie/Kaufhaus. Na podobszarze Orzegów odnotowano także utrudniony dostęp do nich w niektórych rejonach.

Tabela 24. Ocena dostępu do punktów opieki zdrowotnej przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... jest wystarczająca dostępność do punktów opieki zdrowotnej
Ruda	3,11
Orzegów	2,54
Godula	3,68
Chebbie/Kaufhaus	1,12
Wirek/Czarny Las	3,00
Bykowina/Kochłowice	3,23
Nowy Bytom	3,31
Kolonia Carl Emanuel	3,11
Obszar rewitalizacji	3,10

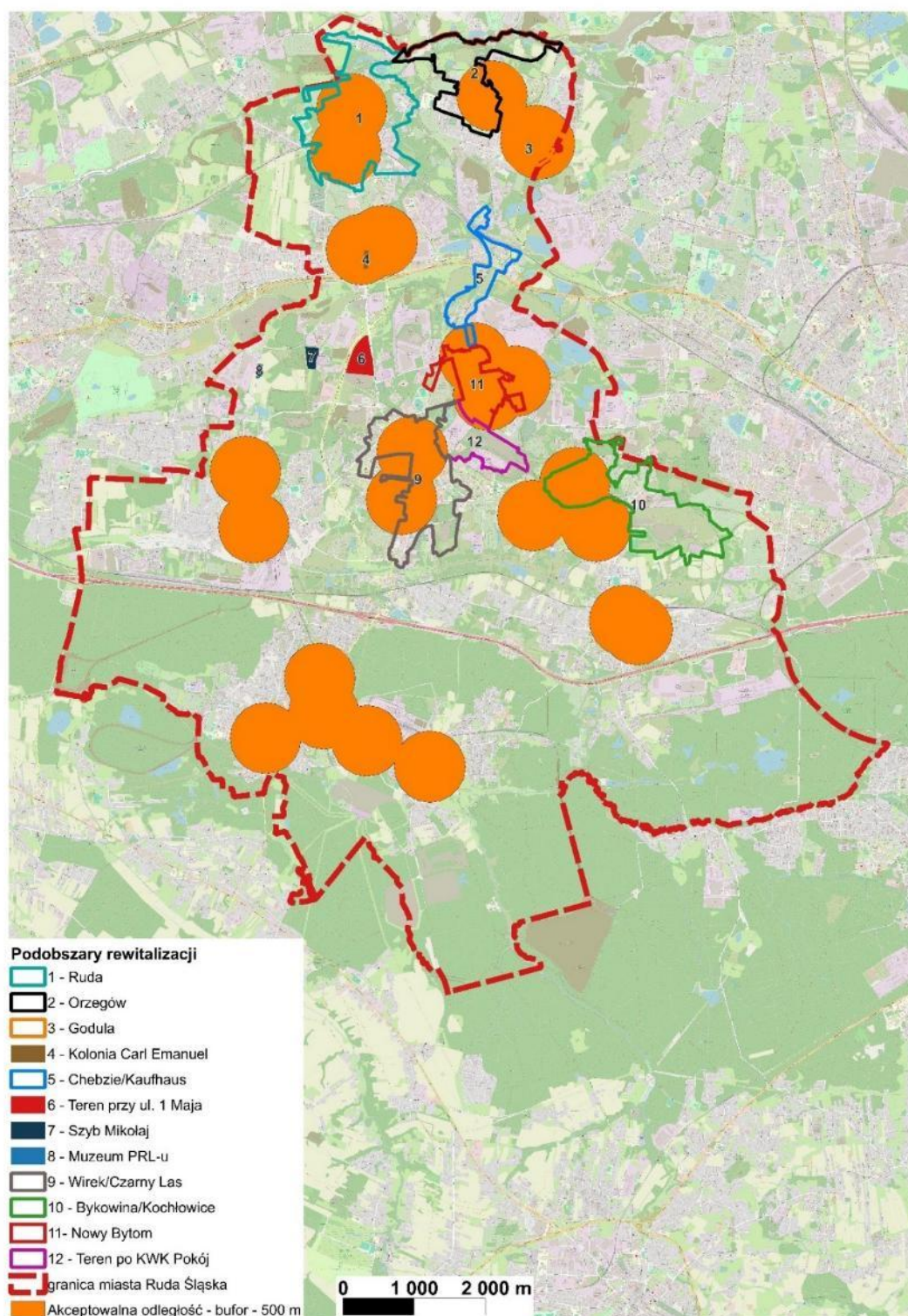
Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Rycina 30. Dostępność do usług medycznych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGIS na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia - Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Rycina 31. Dostępność do usług podstawowej opieki zdrowotnej w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGIS na podstawie danych z Narodowego Funduszu Zdrowia - Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Przestrzeń publiczna i półpubliczna

Na obszarze rewitalizacji znajduje się wiele terenów publicznych (parki, otwarte tereny zieleni, skwery, place) i półpublicznych (podwórka, dziedzińce).

Place stanowią szczególne przestrzenie urbanistyczne będące integralnymi ośrodkami życia lokalnych społeczności. Główny rynek miejski, Plac Jana Pawła II, znajduje się w podobszarze rewitalizacji Nowy Bytom. W wyniku przeprowadzonych prac modernizacyjnych plac ten stał się reprezentacyjnym miejscem, jednak niezbyt chętnie odwiedzany przez mieszkańców. Plac Jana Pawła II, będący głównym rynkiem miejskim w dzielnicy Nowy Bytom, pomimo wcześniejszych modernizacji, obecnie jest przestrzenią niedostatecznie wykorzystywaną i nieprzystosowaną do współczesnych potrzeb miejskich oraz wyzwań środowiskowych. Problemy związane z funkcjonowaniem Placu zostały zdiagnozowane podczas spaceru badawczego zrealizowanego w 2022 roku w ramach projektu "Ruda Śląska w Rękach Mieszkańców - Badania Społeczne Przestrzeni Publicznej" oraz podczas konsultacji społecznych dotyczących zagospodarowania Placu, które odbyły się w okresie styczeń-luty 2023 roku. Zdiagnozowano szereg problemów, które przyczyniają się do jego niskiej funkcjonalności i atrakcyjności. Przede wszystkim, brakuje komfortowych warunków do spędzania czasu i plac charakteryzuje się niską atrakcyjnością, co ogranicza jego potencjał jako miejsca spotkań, rekreacji czy wypoczynku. Istotnym problemem jest efekt miejskiej wyspy ciepła i trudności z zarządzaniem wodą deszczową. Dominacja twardych, nieprzepuszczalnych nawierzchni na placu prowadzi do wzrostu temperatury i utrudnia naturalną retencję wody opadowej, co negatywnie wpływa na środowisko miejskie i komfort termiczny. Bezpośrednio z tym wiąże się brak cienia na placu, co jest szczególnie dotkliwe w słoneczne i upalne dni. Plac Jana Pawła II charakteryzuje się również barierami architektonicznymi i utrudnieniami w mobilności. Podczas spotkań i konsultacji z mieszkańcami wskazano na źle oznaczone schody, które mogą stanowić zagrożenie dla użytkowników.

Sama przestrzeń placu wymaga od osób ze szczególnymi potrzebami zastosowania swoistych „strategii” przemieszczania się. Nierówności chodnika stanowią przeszkodę i są omijane, co jest znaczącą niedogodnością, zwłaszcza dla osób poruszających się z balkonikami. Schody terenowe wzdłuż południowej, zachodniej i wschodniej granicy placu stanowią barierę w poruszaniu się dla osób z niepełnosprawnością. Plac stanowi kluczową przestrzeń komunikacyjną, prowadzącą do budynku Urzędu Miasta, kościoła św. Pawła Apostoła oraz otaczających go punktów usługowych i gastronomicznych. W tym kontekście wszystkie bariery architektoniczne stają się szczególnie uciążliwe. Uwagę zwraca również centralnie usytuowana fontanna, która jest nieczynna i нефunkcjonalna. Proponuje się jej likwidację i zastąpienie rozwiązaniami zielono-błękitnej infrastruktury, ponieważ remont czy budowa nowej fontanny wiązałyby się z dużymi nakładami budżetowymi i kosztami utrzymania. Na placu brakuje również toalety publicznej oraz odpowiedniego miejsca na ogródki gastronomiczne przy lokalach usługowych, a wyznaczone w przeszłości miejsce jest nieużywane.

Plac Jana Pawła II - nieczynna fontanna

Źródło: zasoby własne

W podobszarze Godula znajduje się zmodernizowany plac Niepodległości. Kolejne place wymagające uwagi to plac Chopina oraz

plac Żwirki i Wigury w podobszarze Ruda, a także plac Szkolny w podobszarze Chebzie.

Na obszarze rewitalizacji w niektórych rejonach nadal brakuje terenów zieleni urządzonej, a w szczególności miejsc do spacerów i rekreacji. Niektóre tereny otwarte pozostają niezagospodarowane i zaśmiecone, co w obecnym stanie uniemożliwia wykorzystanie ich potencjału. Mieszkańcy przywiązują dużą wagę do terenów zagospodarowanych, wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę (oświetlenie, elementy małej architektury, utwardzone ścieżki pieszo-rowerowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne itp.).

Dla mieszkańców tego obszaru istotna jest także przestrzeń półpubliczna, obejmująca wnętrza kwartałów zabudowy mieszkaniowej, takie jak dziedzińce i podwórza. Jakość tej przestrzeni oraz sposób jej zagospodarowania wpływa w decydującym stopniu na ich codzienne życie, możliwość wypoczynku, rekreacji i integracji.

Na obszarze rewitalizacji dominuje zabudowa wielorodzinna, w tym osiedla robotnicze. Zabudowie mieszkalnej towarzyszą otwarte lub zamknięte przestrzenie tworzące podwórka, dziedzińce czy przestrzenie międzyblokowe. Dawniej miejsca te były bardzo ważne dla życia lokalnych społeczności, obecnie są w większości niezagospodarowane. Na potrzeby opracowania „Programu renowacji podwórek miasta Ruda Śląska do 2030 r.” wykonano inwentaryzację wszystkich podwórek i przestrzeni międzyblokowych na obszarze całego miasta. 11 podwórz zostało zmodernizowanych w ramach przedsięwzięcia rewitalizacyjnego „Przebudowa i nowe zagospodarowanie wybranych podwórek i skwerów na terenie Miasta Ruda Śląska metodą partycypacyjną”. To tylko część przestrzeni podwórzowych, która w wyniku inwentaryzacji została wskazana do renowacji. Potrzeby związane z zagospodarowaniem tej ważnej dla mieszkańców przestrzeni są nadal duże. Największa koncentracja podwórek występuje w dzielnicach Ruda i Wirek. Przestrzenie te mają duży potencjał do stworzenia funkcjonalnych miejsc, w których mieszkańcy mogliby zaspokajać podstawowe potrzeby

związane z rekreacją, zabawą czy kontaktem z przyrodą.

Najważniejszym elementem odnowy podwórek jest aktywny udział okolicznych mieszkańców w całym procesie - począwszy od planowania, poprzez wykonanie, a skończywszy na funkcjonowaniu i utrzymaniu efektów prac.

Wiele dziedzińców (podwórek) między budynkami mieszkalnymi wyposażonych jest jedynie w pojedyncze elementy małej architektury (np. ławki) oraz wybrane elementy placów zabaw dla dzieci (jak piaskownica, huśtawka). Część mieszkańców próbuje samodzielnie aranżować tę przestrzeń, poprzez nasadzenia roślin i urządzenie niewielkich rabat. Wiele z tych przestrzeni wymaga zagospodarowania. Dużym problemem jest wandalizm i dewastacja, często w postaci nieestetycznego graffiti.

Przeprowadzona obserwacja wskazuje, że na obszarze rewitalizacji jest wiele pustych działek powstałych po wyburzeniu budynków uszkodzonych w wyniku szkód górniczych. Miejsca takie są często użytkowane jako „dzikie parkingi” lub dewastowane.

Podczas konsultacji społecznych w trakcie tworzenia GPR mieszkańcy zwrócili uwagę na nieutwardzony teren przy ulicy Wąskiej. Jest to miejsce po wyburzonych kamienicach, gdzie dawniej stała ciągła zabudowa. Obecnie teren jest nierówny, kamienisty, wykorzystywany jako parking i miejsce handlu. Dzielnica Wirek utraciła swój dawny charakter handlowo-usługowy. Ponadto w tej dzielnicy na dużą skalę występuje degradacja przestrzeni publicznych, widoczne są szkody górnicze, a także problemy takie jak: nieuregulowany stan prawny wielu nieruchomości, niska jakość lub brak terenów zielonych, niski standard lokali mieszkalnych, liczne pustostany wymagające zagospodarowania oraz niezorganizowany system parkowania.

Dużym deficytem na obszarze rewitalizacji jest brak miejsc do zabawy dla dzieci i miejsc do aktywnego spędzania czasu przez młodzież. Obecnie istniejąca przestrzeń publiczna nie jest dostosowana do spędzania czasu na świeżym powietrzu. Brakuje miejsc do odpoczynku

(ławek), miejsc dedykowanych młodzieży oraz pełnej sieci ścieżek rowerowych - obecnie dostępne są jedynie ich fragmenty, co utrudnia przemieszczanie się na rowerze między dzielnicami. Propozycje wytyczania ścieżek rowerowych na ulicach powinny być szeroko konsultowane z mieszkańcami.

Na podstawie przeprowadzonych badań wśród mieszkańców stwierdzono, że na tym obszarze nie ma problemu z dostępem do podstawowych usług. Znajdują się tu sklepy spożywcze umożliwiające mieszkańcom dokonanie podstawowych zakupów. W najbliższej okolicy położone są także szkoły, placówki ochrony zdrowia i urzędy administracji publicznej. Utrudniony dostęp do kultury i miejsc, gdzie można realizować różne formy aktywności społecznej, mieli mieszkańcy dzielnicy Chebzie. Sytuacja zmieniła się po rewitalizacji dworca, w którym znajduje się biblioteka i inne usługi.

Mieszkańcy podkreślają problem nieprzystosowania miasta do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób z ograniczoną mobilnością ruchową.

Badania społeczne przeprowadzone na potrzeby pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji wskazują, że brakuje przede wszystkim miejsc spotkań, integracji i rekreacji dla mieszkańców. Cytowani mieszkańcy mówią: „brakuje takich miejsc, gdzie można usiąść i napić się np. dobrego espresso, zintegrować się, odpocząć”. Co ważne, projekty dotyczące poprawy jakości przestrzeni powinny być realizowane przy aktywnym udziale mieszkańców.

Respondenci wskazywali także na policentryczność Rudy Śląskiej: „Nie ma centrum, nie ma ulic handlowych. Ruda jest rozrzucona na dzielnice i każda jest sama sobie”. Należy dążyć do lepszego połączenia dzielnic, np. za pomocą terenów zieleni i ciągów pieszo-rowerowych.

Podkreślano degradację przestrzenno-funkcjonalną podobszaru Wirek: „Ze względu na szkody górnicze wycofał się stamtąd biznes, a także mieszkańcy. Trzeba więc to miejsce na nowo ożywić, przywrócić funkcjonalność miejsc i budynków”.

Poprzemysłowe obszary rewitalizacji

Ruda Śląska aktywnie zajmuje się rewitalizacją swoich obszarów przemysłowych, zmagając się z problemami środowiskowymi, przestrzennymi, funkcjonalnymi, gospodarczymi i społecznymi. Kluczowe działania koncentrują się na hałdach i terenach pokopalnianych, które odziedziczyły skutki intensywnej działalności hutniczej i górniczej.

Hałda pocynkowa w rejonie ul. 1 Maja - Wirek, dziś znana jako „Góra Antonia”, jest antropogenicznym wzniesieniem o powierzchni około 6,5 ha, powstałym z odpadów pohutniczych po produkcji cynku i ołowiu. W 2018 roku przeszła gruntowną rewitalizację. Zastosowano tu nowatorską w Polsce fitostabilizację, nasadzając rośliny, które zapobiegają wydostawaniu się metali ciężkich i stabilizują zbocza. Powstała sieć alejek spacerowych, miejsca do odpoczynku, siłownia plenerowa, miejsca do grillowania, górką widokowa oraz ścieżka historyczna i edukacyjna z tablicami informacyjnymi. Umieszczono kadzie do wytopu cynku i zabezpieczono fragment urwiska jako „świadek historii”. Projekt „Trakt Rudzki - etap I” uporządkował i zrewitalizował teren, tworząc ogólnodostępną i bezpieczną przestrzeń publiczną z pieszo-rowerową ścieżką łączącą dzielnice Wirek i Nowy Bytom.

Kolejnym obszarem jest hałda pocynkowa przy ul. Nowary (część północna i południowa), będąca pohutniczą hałdą po produkcji cynku i ołowiu. Obecnie są to nieużytki, zatrawione i zadrzewione, a w południowej części zdeponowano ponad 800 tys. metrów sześciennych odpadów, głównie żużlu po XIX-wiecznej hucie cynku „Hugon”. Część północnej hałdy została poddana rewitalizacji z projektu „Trakt Rudzki”, natomiast na południowej części hałdy trwa eksploatacja zdeponowanego materiału.

Teren po byłej koksowni „Orzegów”, o powierzchni 9,5 ha, to pozostałość po zakładzie działającym w latach 1903-1976. Na obszarze tym znajdowały się ruiny zabudowań przemysłowych, funkcjonował on jako dzika przestrzeń miejska z nieuregulowaną zielenią, wymagającymi remontów zabudowaniami i znacznym zanieczyszczeniem chemicznym, a

także dzikimi składowiskami odpadów komunalnych. W ramach projektu „Rekultywacja i remediacja terenów dawnej koksowni Orzegów” zrekultywowano pięciohektarowy teren poprzez oczyszczenie z niebezpiecznych substancji i uporządkowanie dzikiej roślinności. Zabezpieczono ruiny koksowni, tworząc ścieżkę dydaktyczną, a teren wokół zabytkowych obiektów zagospodarowano alejkami parkowymi, małą architekturą, placami zabaw, oświetleniem i toaletami.

Tereny poprzemysłowe po byłej KWK Polska - Wirek, zlokalizowane w Kochłowicach, są kolejnym obszarem wymagającym interwencji. W ramach procesu rewitalizacji kluczowe są działania zmierzające do nabycia części nieruchomości, kompleksowe działania rekultywacyjne oraz przygotowanie nieruchomości do pełnienia nowych funkcji gospodarczych. W bezpośrednim sąsiedztwie planowana jest budowa obwodnicy Kochłowic, co ma znacząco wpłynąć na uruchomienie nowych, atrakcyjnych gospodarczo terenów.

Tereny po byłej KWK Pokój w Wirek to obszar z problemami środowiskowymi i funkcjonalno-przestrzennymi. W 2018 roku zdiagnozowano tam degradację przestrzeni: opuszczone i niszczące budynki poprzemysłowe, brak zagospodarowania terenu oraz zanieczyszczenia. Mimo braku znaczących zmian od 2018 roku, w 2021 roku opracowano Koncepcję Masterplanu Terenów KWK Pokój, która zawiera szczegółowe propozycje zagospodarowania obszaru, m.in. adaptację kompleksu szybu Wanda na funkcje publiczne, stworzenie strefy wejściowej z usługami i gastronomią, budowę strefy mieszkaniowej oraz usługowej. W 2024 roku Rada Miasta podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji dla tego terenu, który ma wdrożyć założenia Masterplanu z 2021 roku. W ramach zarządzania mieniem przez gminę zgruzowano budynek niemieszkalny i otwarto nową siedzibę Państwowej Straży Pożarnej.

Tereny poprzemysłowe w rejonie ul. Ceramicznej, zalesione zwalowisko pocynkowe w dzielnicy Bykowina, są hałdą po hutnictwie metali

nieżelaznych i po górnictwie węgla kamiennego. Proces rewitalizacji wymaga podjęcia działań rekultywacyjnych i kompleksowego przygotowania nieruchomości do pełnienia nowych funkcji gospodarczych, w tym rekultywacji zwałowiska pocynkowego, uzbrojenia terenu i budowy dróg wewnętrznych.

Zwałowisko powęglowe przy ul. Bobreckiej - Orzegów, po byłej kopalni „Karol”, choć zrekultywowane w kierunku leśnym, ma tereny wzdłuż rzeki Bytomki przekształcone antropogenicznie i częściowo zdegradowane, z problemami środowiskowymi i przestrzenno-funkcjonalnymi. Planowane działania to zabezpieczenie przed zapożarowaniem oraz zagospodarowanie w kierunku przyrodniczym i rekreacyjnym.

Teren przemysłowy po dawnej KWK Wawel - Ruda, będący zwałowiskiem powęglowym, charakteryzuje się problemami środowiskowymi, gospodarczymi i funkcjonalno-przestrzennymi. W odrestaurowanym budynku dawnej administracji szybu Franciszek zaczęło działać Lokalne Centrum Tradycji.

Wielki Piec Hutniczy w Nowym Bytomiu, ostatni tego typu obiekt w województwie śląskim, od 2005 roku nie jest wykorzystywany, co powoduje pogarszanie się jego stanu zachowania i utratę funkcji gospodarczych. W ramach projektu „Modernizacja Wielkiego Pieca Hutniczego „A” przejęto obiekt, przeprowadzono międzynarodowy konkurs na jego zagospodarowanie, wykonano pełną dokumentację i bieżącą konserwację. W listopadzie 2024 roku rozstrzygnięto przetarg na wykonawcę zadania „Projekt Wielki Piec Huty Pokój - Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej”. Prace zostały rozpoczęte.

Szyb Mikołaj w Rudzie, zespół zabudowań byłej KWK „Wawel”, wpisany do rejestru zabytków, po likwidacji kopalni w 1994 roku uległ częściowej dewastacji. Na tym terenie występują głównie problemy środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i gospodarcze, takie jak niszcząca infrastruktura i brak zagospodarowania. Przeprowadzono bieżącą konserwację budynku maszynowni szybu „Mikołaj”.

Teren Muzeum Historii Polski Ludowej (dawniej Muzeum PRL), pierwotnie folwark Dwór Nowa Ruda, po zamknięciu PGR-u popadał w ruinę. Obecnie Muzeum, choć już częściowo wyremontowane i działające, nadal boryka się z problemami przestrzenno-funkcjonalnymi. W latach 2022-2023 przeprowadzono gruntowny remont największego budynku gospodarczego, zaadaptowano inne pomieszczenia i zagospodarowano teren wokół nich, tworząc park i otwierając Galerię Malarstwa Socrealistycznego.

Ponadto, na terenie miasta, w tym w pobliżu obszarów rewitalizacji, zlokalizowane są hałdy z odpadami powydobywczymi, które są uciążliwe dla mieszkańców lub wymagają rekultywacji. Wiele z tych hałd, jak te między ulicą Niedurnego a ul. Katowicką, cechuje się intensywnymi zjawiskami pożarowymi, stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia i życia. W ramach działań związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym hałd w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” (Ruch „Pokój II” i „Pokój I”), przeprowadzono m.in. wydobycie i wystudzenie palącego się materiału oraz jego ponowne zasypianie materiałami inertywnymi. W 2023 roku rozpoczęły się prace gaśnicze oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zapożarowanego terenu przy ul. Bukowej. Zazielenienie hałdy przy ul. Niedurnego i Furgoła objęło już nasadzenia drzew i krzewów, montaż zbiornika na deszczówkę oraz wykonanie ścieżek z małą architekturą.

4.5. Sfera środowiskowa

Obszary zagrożone podtopieniami

Rozpatrując potencjalne zagrożenia dla środowiska w Rudzie Śląskiej należy wziąć pod uwagę przede wszystkim ryzyko wystąpienia powodzi i podtopień. Obszary narażone na podtopienia obejmują tereny położone wzdłuż rzeki Kłodnicy w południowej części miasta. Na obszarze rewitalizacji miasta Ruda Śląska nie występuje ryzyko zagrożenia podtopieniami.

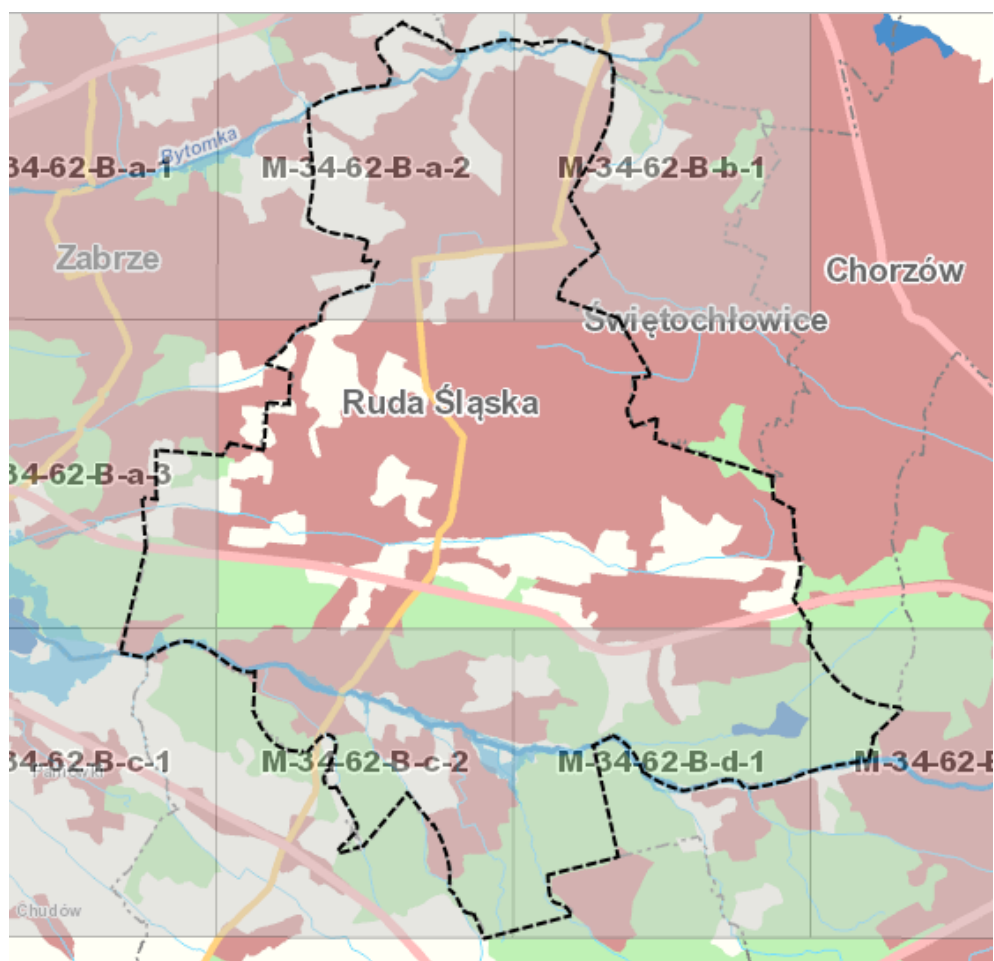
Rycina 32. Obszary zagrożone podtopieniami w Rudzie Śląskiej

Źródło: mapa ze strony <http://opitpp.orsip.pl/imap/> zakładka hydrografia

Obszarami najbardziej zagrożonymi powodzią są tereny bezpośrednio przylegające do rzeki Bytomki i Kłodnicy. Zlokalizowane są one zarówno w północnej (Bytomka), jak i południowej (Kłodnica) części miasta. Obszary potencjalnego zagrożenia powodzią ze strony rzeki Kłodnicy znajdują się w dzielnicy Halemba - poza obszarem rewitalizacji.

Rycina 33. Arkusze MZP i MRP dla Miasta Ruda Śląska

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

Zgodnie z mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego na terenie miasta Ruda Śląska obszary potencjalnego zagrożenia powodzią ze strony rzeki Bytomki znajdują się w podobszarach rewitalizacji Orzegów oraz Ruda i obejmują tereny leśne oraz nieużytków położone w pobliżu ulicy Piastowskiej, a także na wschód od linii kolejowej przy granicy z miastem Bytom. Na etapie projektowania i realizacji planowanych projektów rewitalizacyjnych zostaną uwzględnione uwagi i zalecenia właściwych organów w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.), dla nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i nowych obiektów budowlanych, które zostaną zlokalizowane na obszarze

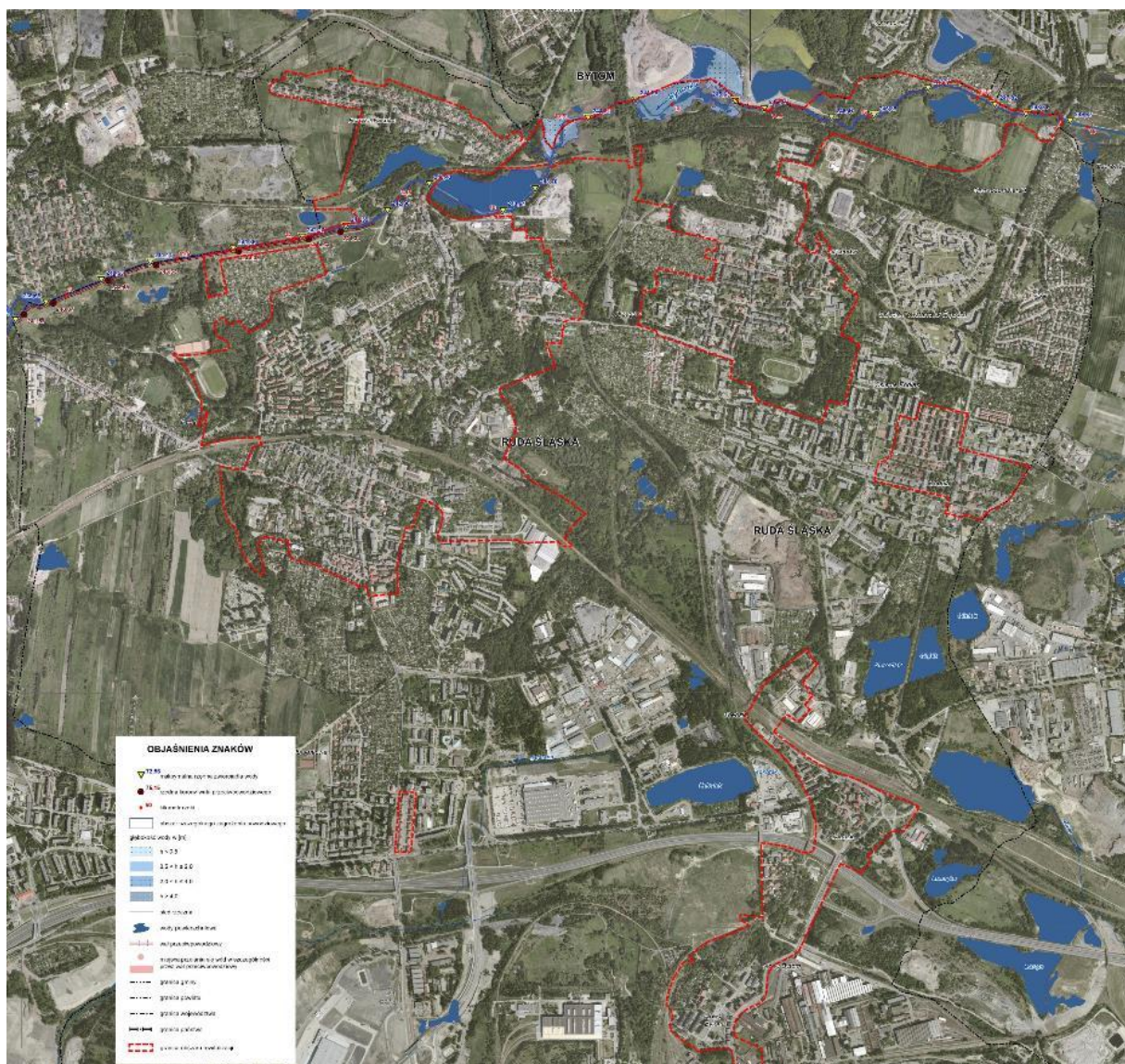
rewitalizacji, inwestor zobowiązany będzie uzyskać pozwolenie wodnoprawne na ich zlokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Ponadto, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, wprowadzone są zakazy o których mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.).

W szczególności analizie podlegać będzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego, proponowana zabudowa i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, a także jego aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie.

[illegible]

Rycina 35. Zagrożenie powodziowe wraz z głębokością wody, obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) fragmenty arkuszy M-34-62-B-b-1 i M-34-62-B-a-2 obejmujące podobszary rewitalizacji Ruda, Kolonia Carl Emanuel, Orzegów, Godula oraz Chebzie/Kaufhaus.

energetycznej, bądź innej działalności przemysłowej są: liczne obniżenia terenu, szkody górnicze, zanieczyszczanie cieków powierzchniowych, powietrza atmosferycznego, pogorszenie klimatu akustycznego, zwałowiska odpadów powęglowych, zwałowiska energetyczne, zwałowiska pohutnicze, tereny przesuszone i nieużytkowane, zalewiska i podtopienia, tereny zabagnione, nieużytkowane zbiorniki wodne itp.

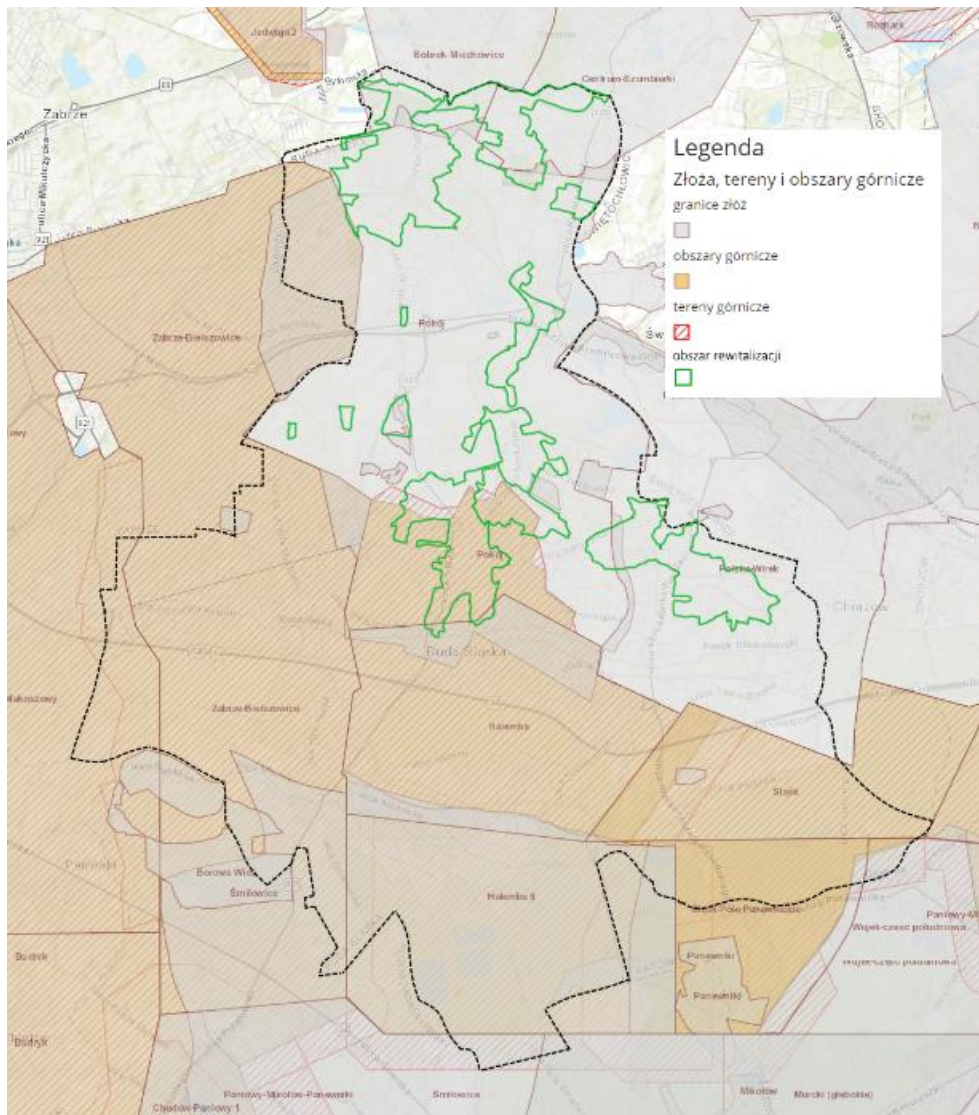
Aktualnie na terenie Miasta Ruda Śląska funkcjonują dwa podmioty: Polska Grupa Górnicza S.A. z siedzibą w Katowicach oraz Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu. Polska Grupa Górnicza S.A. prowadzi działalność wydobywczą w dwóch ruchach Oddziału KWK „Ruda”, tj.: Ruchu „Bielszowice” i Ruchu „Halemba”.

Działalność likwidacyjna, obejmująca usuwanie szkód górniczych, rekultywację terenów oraz pompowanie wód dołowych, realizowana jest przez Oddziały Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.: Oddział w Rudzie Śląskiej KWK w Całkowitej Likwidacji oraz Oddział w Czeladzi CZOK.

Skutki działalności górniczej to przede wszystkim silnie przekształcone antropogenicznie tereny. Niektóre rejony uległy obniżeniu o kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt metrów, natomiast na innych powstały hałdy odpadów powęglowych, częściowo zapożarowane. Eksploatacja spowodowała również zachwianie stosunków wodnych, szczególnie w zlewni Potoku Bielszowickiego, na obszarach nie tylko potencjalnie zagrożonych, ale wielokrotnie zalewanych i podtapianych podczas nawalnych opadów deszczu. Kolejnymi negatywnymi efektami są uszkodzenia nawierzchni dróg oraz infrastruktury, w tym kanalizacji, najbardziej narażonej na przeciwpadki. Eksploatacja górnicza powoduje nie tylko obniżenia terenu, lecz także jego nachylenie oraz powstawanie krzywizn, stąd liczne obiekty (budynki mieszkalne, użytkowe, szkoły, przedszkola) wymagające późniejszej rektyfikacji.

Jedną z „pozostałości” jest zapożarowana hałda powęglowa zlokalizowana w rejonie ulic: Szyb Andrzeja, Lecha, Niedurnego i Szarotek. Zwałowisko to powstawało od połowy XX wieku. Najbliższe budynki mieszkalne znajdują się w odległości około 20 metrów od granic

Rycina 36. Podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej na tle obszarów i terenów górniczych

<http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>

Do oceny stopnia czystości powietrza atmosferycznego wykorzystano wskaźnik, jakim jest liczba indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe w przeliczeniu na 100 źródeł ogrzewania ogółem. Do kategorii źródeł ogrzewania na paliwa stałe zakwalifikowano:

- kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z automatycznym podawaniem paliwa / z podajnikiem,
- kocioł na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy) z ręcznym podawaniem paliwa / zasypowy,
- kominek / koza / ogrzewacz powietrza na paliwo stałe (drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy, węgiel),
- piec kaflowy na paliwo stałe (węgiel, drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy),
- trzon kuchenny / piecokuchnia / kuchnia węglowa.

Z analizy statystycznej wynika, że na obszarze rewitalizacji w Rudzie Śląskiej koncentracja źródeł ogrzewania na paliwa stałe była nieco wyższa niż w całym mieście. Wskaźnik ten wyniósł 56,39% (wobec 48,08% średniej dla całego miasta).

Według danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), najwyższy odsetek budynków ogrzewanych na paliwa stałe (co wskazuje na potencjalnie najwyższe zanieczyszczenie powietrza) odnotowano na podobszarach Chebzie/Kaufhaus (66,81%) oraz Orzegów (62,25%). Relatywnie wysokie wartości (ponad 61%) zaobserwowano również na podobszarach Kolonia Carl Emanuel i Wirek/Czarny Las. Niekorzystna sytuacja wystąpiła także na podobszarze Ruda (58,60%).

Nieco wyższą koncentrację źródeł na paliwa stałe (50,68%), wciąż jednak powyżej średniej miejskiej, odnotowano na podobszarze Godula.

Najmniejszą koncentrację stwierdzono na podobszarach Bykowina/Kochłowice i Nowy Bytom.

Podczas konsultacji społecznych zorganizowanych w trakcie tworzenia GPR, mieszkańcy obszaru rewitalizacji często wskazywali na problem zanieczyszczenia powietrza. Zwracali uwagę zwłaszcza na smog zimowy. Niepokój rudzian budzi szczególnie wysoka liczba dni z przekroczeniem dopuszczalnych norm stężeń pyłów. Problem niskiej emisji wynika po części z ograniczonych możliwości finansowych mieszkańców i stosowania starych pieców węglowych, a także z braku dostępu do miejscowej sieci

ciepłowniczej lub efektywnych źródeł ogrzewania (np. gazowego). Zły stan powietrza negatywnie wpływa na zdrowie, w szczególności na dzieci i osoby starsze. Zimą jakość powietrza bywa tak niska, że zaleca się unikanie wychodzenia z domu. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, jak wynika z przeprowadzonych badań ankietowych, najbardziej dokucza mieszkańcom podobszaru Nowy Bytom, a także Wirek/Czarny Las, Chebzie/Kaufhaus oraz Ruda. Najmniej zanieczyszczone powietrze przeszkadza natomiast mieszkańcom podobszaru Bykowina/Kochłowice.

Immisja hałasu drogowego

W 2022 r. sporządzono Mapę Akustyczną miasta w celu dokładnej oceny klimatu akustycznego - zagrożenia hałasem w miejscach pobytu ludzi, takich jak obszary zamieszkania, odpoczynku czy pracy. Moduł Mapy Akustycznej Miasta Ruda Śląska zawiera te informacje dotyczące poziomu hałasu. Dane zostały zebrane i opracowane w 2022 r. Dane zawarte w module mają charakter poglądowy i informacyjny. Prezentowane w serwisie mapy opracowano dla dwóch wskaźników: LN oraz LDWN. LDWN jest wskaźnikiem obliczanym jako średnia ważona poziomów hałasu dla pory dnia, wieczoru i nocy. Wskaźnik ten jest fizycznie niemierzalny. Mapy odzwierciedlają średnie wartości danych wejściowych, więc nie ukazują sytuacji akustycznej w danym momencie. Na ich podstawie nie można stwierdzić, że w konkretnym punkcie miasta w określonej chwili występuje poziom hałasu o wartości odczytanej z mapy.

Istotnym czynnikiem warunkującym komfort mieszkania jest stopień natężenia hałasu. Na klimat akustyczny w Rudzie Śląskiej największy wpływ mają ciągi komunikacyjne oraz obszary przemysłowe - najbardziej uciążliwe źródła hałasu. Należy jednocześnie zaznaczyć, że oddziaływanie akustyczne obiektów przemysłowych jest znacznie mniejsze od hałasu komunikacyjnego. Obiekty przemysłowe, takie jak kopalnie, huta i inne zakłady, często korzystają z transportu drogowego do przewozu materiałów. Ich usytuowanie w wielu częściach miasta,

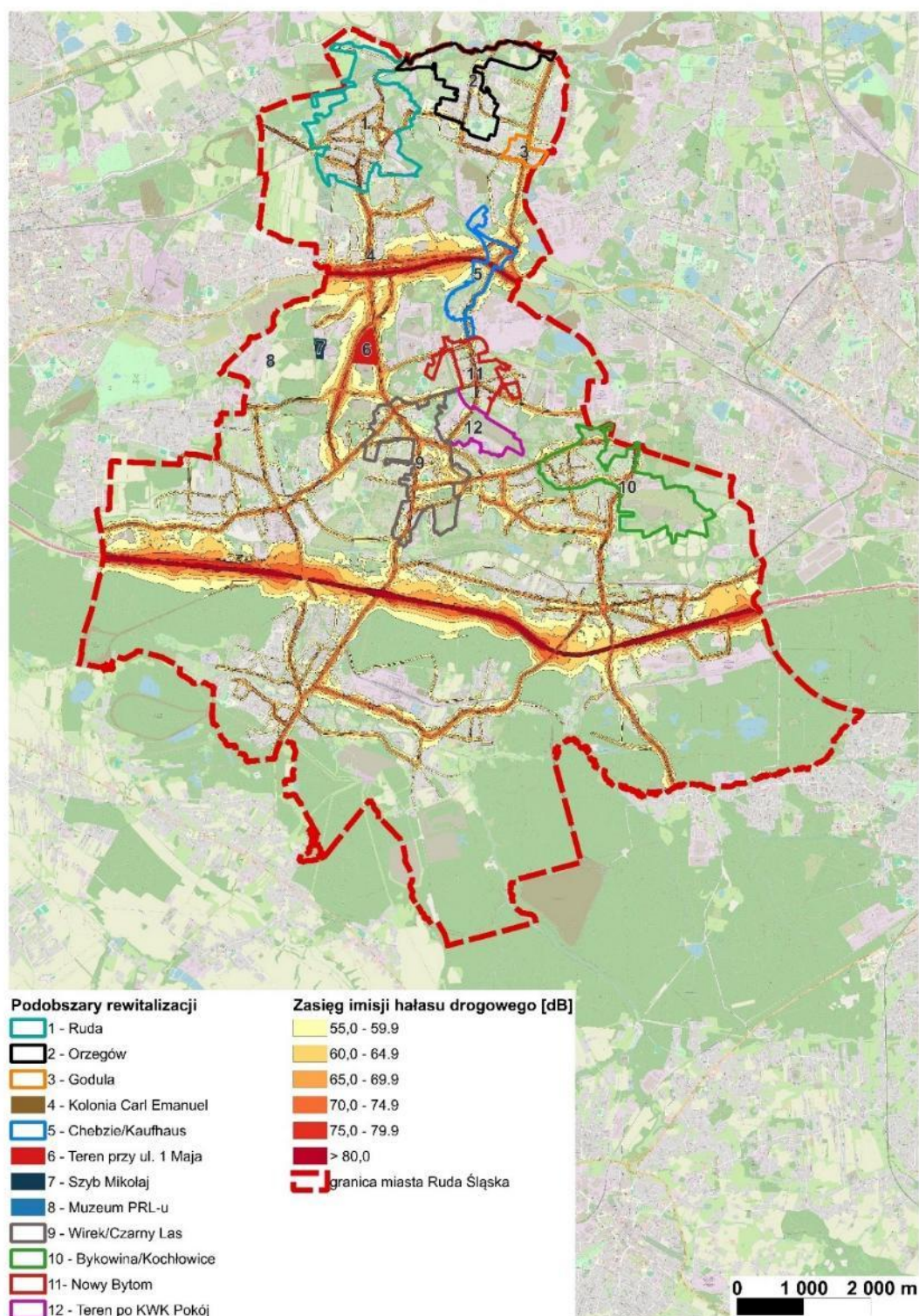
nierzadko w obszarach wysoce zurbanizowanych, wymusza na przewoźnikach korzystanie z lokalnej sieci drogowej.

Do najbardziej uciążliwych ze względu na hałas należą: Drogowa Trasa Średnicowa (w jego północnej części) oraz droga wojewódzka nr 925 (relacji Bytom-Rybnik) charakteryzująca się dużym natężeniem ruchu, co prowadzi do utrudnień i zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Należy jednocześnie zaznaczyć, że droga wojewódzka (DW 925) przebiega przez teren zabudowany. Przebudowana DW 925, połączona przez węzeł Rybnik z autostradą A1, usprawni komunikację z Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice - Pyrzowice. Realizacja całości trasy N-S spowoduje zmniejszenie natężenia ruchu i odciążenie odcinka drogi wojewódzkiej nr 925 pomiędzy DTŚ a autostradą A4.

Do oceny poziomu hałasu komunikacyjnego wykorzystano wskaźnik - udział powierzchni podobszaru rewitalizacji znajdującej się w zasięgu immisji hałasu LDWN powyżej 55 dB. Na obszarze rewitalizacji występuje nieco wyższy poziom uciążliwości związanej z hałasem drogowym niż średnio w mieście. Udział tej powierzchni, wynoszący 32,34%, był o 4,51 p.p. wyższy niż średnio w mieście. Najwyższy odsetek powierzchni objętej nadmiernym hałasem (wskaźnik) odnotowano na podobszarze Kolonia Carl Emanuel, gdzie kształtował się on na poziomie 77,61%. Wysoki stopień uciążliwości hałasu odczuwają również mieszkańcy na podobszarze Wirek/Czarny Las. Z uzyskanych obliczeń wynika, że odsetek powierzchni podobszaru narażonej na przekroczenie przyjętej normy hałasu wyniósł tu 60,11%. Wyższy niż średnia dla obszaru rewitalizacji odsetek powierzchni z przekroczeniem norm hałasu (wskaźnik) zaobserwowano także na podobszarach Chebbie/Kaufhaus (49,40%) oraz Nowy Bytom (34,78%). Natomiast na podobszarach Ruda i Godula wartości wskaźnika były niższe, nie przekraczając 30,00%. Analiza przestrzenna wskazuje, że zdecydowanie najmniej narażone na hałas są podobszary Bykowina/Kochłowice, Orzegów oraz Teren po KWK Pokój, gdzie przekroczenia norm hałasu dotyczą mniej niż 20% powierzchni każdej z tych jednostek.

Jak wynika z przeprowadzonych badań ankietowych negatywne oddziaływanie hałasu najczęściej odczuwają mieszkańcy z podobszarów Nowy Bytom oraz Kolonia Carl Emanuel. Problem ten znacznie rzadziej wskazywali mieszkańcy z podobszarów Ruda, Chebzie/Kaufhaus, Orzegów i Godula. Zdaniem ankietowanych, najmniejsze natężenie hałasu występuje na podobszarze Bykowina/Kochłowicach.

Rycina 37. Zasięg immisji hałasu drogowego od 55 dB w mieście Ruda Śląska

Źródło: Opracowano w programie QGIS na podstawie warstw wektorowych Ldwn zawierających elementy mapy akustycznej udostępnionych przez Urząd Miasta Ruda Śląska oraz podkładu Open Street Map (OSM)

Miejska wyspa ciepła

Miejska wyspa ciepła w Rudzie Śląskiej obejmuje przede wszystkim tereny silnie zurbanizowane, takie jak osiedla mieszkaniowe o zwartej zabudowie, centra dzielnic, w tym większe place o nieprzepuszczalnej nawierzchni (np. Plac Jana Pawła II), a także obszary przemysłowe i poprzemysłowe. Największe nasilenie tego zjawiska obserwuje się tam, gdzie dominuje intensywna zabudowa i brakuje zieleni miejskiej, natomiast na obrzeżach miasta oraz w pobliżu parków i lasów efekt wyspy ciepła jest znacznie słabszy. Wyspa ciepła sprawia, że w tych częściach Rudy Śląskiej średnie temperatury powierzchni są wyraźnie wyższe niż na terenach bardziej zielonych i mniej zurbanizowanych. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, szczególnie w rejonach zwartej zabudowy, są szczególnie narażeni na skutki występowania miejskiej wyspy ciepła, a są one wielowymiarowe. Przede wszystkim zjawisko to negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców, zwiększając ryzyko przegrzania organizmu, udarów cieplnych oraz zaostrzenia chorób układu krążenia i oddechowego, zwłaszcza podczas fal upałów. Wysokie temperatury sprzyjają także wydłużeniu sezonu pylenia roślin, co prowadzi do nasilenia alergii i problemów z oddychaniem. Z perspektywy środowiskowej, wyspa ciepła powoduje spadek bioróżnorodności, ponieważ wyższe temperatury i brak zieleni utrudniają rozwój wielu gatunków roślin i zwierząt, a także prowadzą do stresu cieplnego miejskiej roślinności. Zjawisko to zwiększa również zapotrzebowanie na energię elektryczną, głównie na klimatyzację, co przekłada się na wyższe rachunki za prąd oraz wzrost emisji gazów cieplarnianych. W efekcie pogarsza się jakość powietrza, gdyż wysokie temperatury sprzyjają powstawaniu smogu fotochemicznego i podnoszą stężenie zanieczyszczeń. Mieszkańcy doświadczają pogorszenia komfortu życia, ograniczenia aktywności na świeżym powietrzu, a także wzrostu liczby dni niezdolności do pracy. Wszystko to sprawia, że miasta takie jak Ruda Śląska muszą podejmować działania adaptacyjne, polegające na zwiększaniu udziału terenów zielonych, wdrażaniu zielonych dachów czy stosowaniu materiałów o wysokiej refleksyjności. Ograniczenie efektu

wyspy ciepła jest kluczowe dla poprawy jakości życia mieszkańców i zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji i całego miasta.

Tereny zieleni

Pomimo dużego odsetka terenów zieleni w mieście (obszary leśne stanowią 1/5 powierzchni miasta), obszar rewitalizacji obejmuje tereny silnie zurbanizowane, o niskich walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Lasy położone są w południowej części miasta. Sam obszar rewitalizacji obejmuje natomiast tereny zieleni urządzonej oraz tereny otwarte.

W dolinie Bytomki, na osiedlu „Paryż” i w rejonie cmentarza w Goduli występują grądy. W obrębie doliny Bytomki i w rejonie cmentarza w tej dzielnicy znajdują się również zarośla łozowe. W kompleksie leśnym w Starej Kuźnicy występują torfowiska wysokie (charakteryzujące się grubą warstwą mchów torfowców i krzewinek).

Na obszarze rewitalizacji znajduje się 5 parków spacerowo-wypoczynkowych:

- park im. A. Koziola
- park im. Jana Sobieskiego
- park Młodzieży
- park Dworski
- park Hallera.¹⁵

¹⁵ Na podstawie publikacji pt. Turystyczno-edukacyjna trasa piesza, rowerowa lub samochodowa o charakterze przyrodniczo - historycznym „Zielone płuca” Rudy Śląskiej, czyli spacery po rudzkich parkach w dzielnicach Ruda, Godula, Orzegów i Nowy Bytom miasta Rudy Śląskiej opracowanej w ramach projektu „RUDA NA ZIELONO” współfinansowanego przez Fundusz Inicjatyw Obywatelskich Ruda Śląska 2010 r., autorstwa Sabina Sibińska - Górka, a także „Opracowania ekofizjograficznego dla Miasta Rudy Śląskiej”.

Tereny zielone odgrywają ważną rolę w mieście: pochłaniają zanieczyszczenia powietrza, tłumią hałas, wzbogacają powietrze w tlen, ożywiają wymianę powietrza oraz co ważne wpływają na klimat miasta. Poza parkami w granicach obszaru rewitalizacji zlokalizowane są m.in. skwery, zieleńce i planty.

Z badań ankietowych wynika, że największe zadowolenie z dostępności terenów zieleni wyrażają mieszkańcy z podobszarów Orzegów, Godula oraz Bykowina/Kochłowice. Natomiast ich deficyt zgłaszają przede wszystkim mieszkańcy z podobszarów Chebzie/Kaufhaus, Wirek/Czarny Las oraz Ruda. Na przykład podczas spotkania konsultacyjnego mieszkańcy podobszaru Chebzie/Kaufhaus zgłosili postulat, aby zagospodarować znajdujący się przy granicy podobszaru staw Kokotek wraz z jego otoczeniem oraz traktem do Stacji Biblioteka.

Tabela 25. Ocena ilości terenów zieleni przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... wystarczająca ilość terenów zieleni, w których można spędzać rekreacyjnie czas
Ruda	2,27
Orzegów	3,18
Godula	3,10
Chebzie/Kaufhaus	2,02
Wirek/Czarny Las	2,14
Bykowina/Kochłowice	3,01
Nowy Bytom	2,63
Kolonia Carl Emanuel	1,74
Obszar rewitalizacji	2,63

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Dla mieszkańców obszaru rewitalizacji tereny zieleni mają istotne znaczenie. Choć lasy, zlokalizowane głównie w południowej części miasta (w dzielnicach Halemba i Kochłowice), stanowią ważny element przyrodniczy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji wskazują na brak urządzonych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, zwłaszcza w północnych dzielnicach.

Wprowadzenie nowej małej architektury, większej liczby placów zabaw oraz odnowienie ciągów pieszo-spacerowych zachęca mieszkańców do ich częstszego odwiedzania. Na przestrzeni ostatnich lat tereny przemysłowe i pokopalniane przekształcono w obszary zieleni. Jednak wiele wyzwań wciąż pozostaje do rozwiązania przez samorząd gminny.

Podczas wywiadów indywidualnych prowadzonych w trakcie tworzenia GPR, wskazywano na znaczące przekroczenia standardów środowiska i konieczność podjęcia działań ograniczających niską emisję. Cytowany fragment wypowiedzi brzmi: „Zdecydowanie wymiana pieców węglowych – absolutnie wpłynie to na poprawę jakości powietrza i życia”.

Konieczne są także działania podnoszące potencjał terenów zieleni na tym obszarze.

W 2023 roku odbyły się spotkania i warsztaty partycypacyjne z mieszkańcami, których celem było wspólne wytypowanie terenów zieleni do zagospodarowania. Działania te stanowiły kontynuację programu renowacji podwórek i terenów zielonych metodą partycypacyjną. Proces obejmował dwie tury spotkań, poprzedzone wizytami studyjnymi w każdej przestrzeni. W kilku lokalizacjach mieszkańcy pełnili rolę ambasadorów projektu, wspierając jego realizację. Pierwsze spotkania, które odbyły się w październiku 2023 roku w terenie i zakończyły się warsztatami z mieszkańcami, dotyczyły takich miejsc jak skwer przy ul. Dunajewskiego, zieleniec przy ul. Piastowskiej i Plac Żwirki i Wigury na Rudzie; skwer przy ul. Orzegowskiej - Stary Cmentarz oraz Park im. Adama Mickiewicza na Orzegowie i Goduli; Plac Szkolny - skwer na Chebziu; zieleniec przy kościele i zieleniec przy Domu Kultury na Bielszowicach (poza obszarem) oraz zieleniec przy ul. Różyckiego, skwer

przy ul. Kokota i Cynkowej przed kościołem na Czarnym Lesie i Wirku. Drugie spotkania, prezentujące wstępne koncepcje zagospodarowania, miały miejsce w listopadzie 2023 roku na Rudzie, Orzegowie i Goduli, Chebziu, Bielszowicach oraz Czarnym Lesie i Wirku. Dodatkowo, dla zielenców przy ul. 1 Maja/Magdziorza oraz przy ul. Karola Goduli 28 zastosowano metodę sondażową. Podsumowanie i prezentacja koncepcji zagospodarowania zielonych przestrzeni odbyły się 7 grudnia 2023 roku w Stacji Biblioteka w Rudzie Śląskiej, bazując na wcześniejszych konsultacjach, sondażach i wizytach studyjnych. W wyniku konsultacji wytypowano 12 przestrzeni zielonych. Spośród nich, 8 terenów znajduje się na obszarach rewitalizacji miasta (jeden bezpośrednio z nim graniczy), co podkreśla ich znaczenie dla mieszkańców i lokalnego rozwoju. Są to miejsca, które z racji swojej lokalizacji i funkcji, są szczególnie ważne dla lokalnych społeczności, stanowiąc punkty spotkań, rekreacji i wypoczynku. Tereny te to:

- Zieleniec przy ul. Piastowskiej (Ruda)
- Skwer przy ul. Dunajewskiego (Ruda)
- Plac Żwirki i Wigury (Ruda)
- Plac Szkolny - skwer (Chebzie)
- Zieleniec przy ul. Karola Goduli 28 (Godula)
- Zieleniec przy ul. 1 Maja/Magdziorza przy MPGM (Wirek)
- Skwer przy ul. Kokota i Cynkowej przed kościołem (Czarny Las)

Ponadto analizując potrzeby mieszkańców do projektu dodany został skwer przy ul. Osiedlowej. Jest on w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Jego rewitalizacja jest odpowiedzią na potrzeby mieszkańców i uzupełnia sieci terenów zielonych. Ponadto jest ważnym miejscem dla historii dzielnicy.

4.6. Sfera techniczna

Warunki zamieszkania - perspektywa mieszkańców

Szczegółowa analiza warunków zamieszkania w obszarze rewitalizacji Rudy Śląskiej, oparta na badaniach ankietowych, ujawnia szereg istotnych problemów wpływających na komfort życia mieszkańców.

Jednym z najpowszechniejszych jest znaczący niedobór miejsc parkingowych, odczuwalny zwłaszcza na podobszarach Nowy Bytom, Godula, Wirek/Czarny Las, Orzegów oraz Ruda, co często prowadzi do parkowania na chodnikach i utrudnia przemieszczanie się pieszych, w tym osób z niepełnosprawnościami i rodziców z dziećmi.

Kondycja techniczna budynków również stanowi poważne wyzwanie. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji powszechnie wskazują na zaniedbane części wspólne budynków, takie jak klatki schodowe czy brak wind, problem szczególnie dotkliwy na podobszarach Chebzie/Kaufhaus, Orzegów, Wirek/Czarny Las i Nowy Bytom, choć sytuacja jest znacznie lepsza w Bykownie/Kochłowicach i Kolonii Carl Emanuel. Ponadto, liczne budynki mieszkalne charakteryzuje brak odpowiedniej izolacji termicznej, co jest szczególnie widoczne na podobszarach Chebzie/Kaufhaus, Orzegów, Nowy Bytom, Wirek/Czarny Las i Ruda. Badania ankietowe wskazują na silną korelację między lokalizacją nieocieplonych budynków a zaniedbanymi wnętrzami podwórzowymi. Rzadziej zgłaszane są problemy z nieszczelnymi oknami, drzwiami i zadaszeniami, jednak mieszkańcy Goduli wskazują na zniszczone wejścia i okna, a Chebzia/Kaufhaus i Kolonii Carl Emanuel na nieszczelne dachy. Dodatkowo, respondenci z podobszarów Chebzie/Kaufhaus i Orzegów często wymieniają niewyremontowane, zniszczone budynki oraz źle funkcjonującą wentylację. W kontekście metrażu, mieszkańcy obszaru rewitalizacji mają zróżnicowane opinie, jednak na Chebziu/Kaufhaus, Goduli i Nowym Bytomiu blisko co czwarty badany boryka się z problemem zbyt małej powierzchni mieszkań. Najmniej problematyczna sytuacja w tym zakresie występuje w Bykownie/Kochłowicach i Kolonii Carl Emanuel.

Problemy dotyczą także infrastruktury wewnętrznej - na obszarze rewitalizacji częściej występują awarie przestarzałych instalacji (elektrycznych, wodnych, kanalizacyjnych), z największą koncentracją problemu na Chebziu/Kaufhaus i Orzegowie. Choć brak bieżącej wody czy dostępu do Internetu nie są powszechne, to 12% respondentów z Chebzia/Kaufhaus nadal nie posiada dostępu do sieci internetowej. Problem braku toalety wewnątrz mieszkania występuje najczęściej na Chebziu/Kaufhaus, Orzegowie i Wirku/Czarnym Lesie.

W ogólnej ocenie, jedynie niewielki odsetek mieszkańców obszaru rewitalizacji nie doświadcza żadnych problemów związanych z warunkami zamieszkania (np. tylko 2% na Chebziu/Kaufhaus), podczas gdy najlepsza sytuacja pod tym względem występuje na podobszarach Kolonia Carl Emanuel, Bykowina/Kochłowice oraz Ruda.

Tabela 26. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Duży deficyt miejsc parkingowych przy budynku	Zaniedbane części wspólne w budynku (np. klatka schodowa, windy itp.)	Zaniedbane podwórko przy budynku	Brak odpowiedniej izolacji termicznej
Ruda	50,3%	29,0%	33,0%	24,7%
Orzegów	55,7%	35,4%	46,9%	44,8%
Godula	66,7%	28,6%	35,7%	22,4%
Chebzie/Kaufhaus	40,0%	46,0%	66,0%	56,0%
Wirek/Czarny Las	61,8%	32,0%	29,8%	27,6%
Bykowina/Kochłowice	53,1%	24,4%	19,5%	14,8%
Nowy Bytom	66,5%	31,1%	36,3%	29,5%
Kolonia Carl Emanuel	42,1%	21,1%	15,8%	0,0%

Podobszar	Duży deficyt miejsc parkingowych przy budynku	Zaniedbane części wspólne w budynku (np. klatka schodowa, windy itp.)	Zaniedbane podwórko przy budynku	Brak odpowiedniej izolacji termicznej
Obszar rewitalizacji	56,6%	29,5%	31,8%	25,4%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Tabela 27. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Brak potrzebnych udogodnień dla osób starszych i z niepełnościami w poruszaniu się po budynku	Za małe mieszkania na moje/mojej rodziny potrzeby	Przestarzałe, ulegające częstym awariom instalacje wewnętrzne (elektryczne, wodne, kanalizacyjne, itd.)	Niewyremontowany, zniszczony budynek	Źłe funkcjonująca wentylacja budynku
Ruda	22,8%	23,1%	17,1%	17,6%	15,7%
Orzegów	22,9%	21,9%	26,6%	34,9%	25,5%
Godula	30,5%	26,2%	13,3%	14,8%	21,0%
Chebbie/Kauf	34,0%	30,0%	28,0%	40,0%	24,0%

Podobszar	Brak potrzebnych udogodnień dla osób starszych i z niepełnościami w poruszaniu się po budynku	Za małe mieszkanie na moje/mojej rodziny potrzeby	Przestarzałe, ulegające częstym awariom instalacje wewnętrzne (elektryczne, wodne, kanalizacyjne, itd.)	Niewyremontowany, zniszczony budynek	Źle funkcjonująca wentylacja budynku
haus					
Wirek/Czarny Las	25,8%	20,5%	16,5%	18,9%	16,5%
Bykowina/Kochłowice	20,5%	13,1%	10,4%	9,8%	10,9%
Nowy Bytom	31,1%	24,3%	15,1%	17,5%	18,3%
Kolonia Carl Emanuel	10,5%	15,8%	21,1%	0,0%	5,3%
Obszar rewitalizacji	24,6%	20,7%	15,9%	17,6%	16,5%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Tabela 28. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	Nieszczelne okna i drzwi	Nieszczelny dach	Brak bieżącej wody w mieszkaniu	Brak toalety w mieszkaniu	Brak dostępu do Internetu
Ruda	11,8%	10,2%	0,8%	1,7%	1,9%
Orzegów	11,5%	9,9%	1,0%	4,2%	2,6%
Godula	14,8%	5,7%	0,0%	0,0%	0,5%
Chebbie/Kaufhaus	2,0%	18,0%	0,0%	6,0%	12,0%
Wirek/Czarny Las	12,4%	4,7%	1,2%	2,8%	2,5%
Bykowina/Kochłowie	11,7%	3,9%	0,0%	0,4%	1,6%
Nowy Bytom	5,6%	6,0%	0,0%	1,6%	0,0%
Kolonia Carl Emanuel	5,3%	15,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Obszar rewitalizacji	11,1%	7,1%	0,5%	1,7%	1,8%

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Zasoby komunalne

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych stanowi wskaźnik infrastrukturalny pozwalający w sposób przybliżony określić potencjalne potrzeby remontowe i stan jakościowy budynków. Zasobem komunalnym na terenie miasta Ruda Śląska zarządza powołany przez miasto podmiot - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. MPGM TBS Sp. z o.o. zarządza zasobem komunalnym w podziale na sześć Rejonów Eksploatacji Budynków. Pięć z nich obejmuje obszar rewitalizacji, są to:

- Rejon Eksploatacji Budynków I (Ruda),
- Rejon Eksploatacji Budynków II (Wirek/Czarny Las),

- Rejon Eksploatacji Budynków IV (Godula, Orzegów),
- Rejon Eksploatacji Budynków V (Bykowina),
- Rejon Eksploatacji Budynków VI (Nowy Bytom, Chebzie/Kaufhaus).

Duża część komunalnego zasobu mieszkaniowego znajduje się w obiektach starych, wybudowanych w większości w XIX wieku. Ponad połowa (56%) budynków liczy sto lat i więcej. Ich stan techniczny oraz stopień wyposażenia w urządzenia techniczno-sanitarne jest niezadowalający. Są to w dużej mierze budynki niedoinwestowane, często niespełniające współczesnych standardów wyposażenia w media, co negatywnie wpływa na poczucie komfortu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Część budynków jest ujęta w gminnej ewidencji zabytków, co podwyższa koszty ich funkcjonowania, zarówno bieżącego utrzymania, jak i remontów. Najstarsza zabudowa o niskich standardach wyposażenia zlokalizowana jest głównie w północnej i środkowej części miasta, na podobszarach Ruda, Godula, Orzegów, Chebzie/Kaufhaus, Nowy Bytom i Wirek/Czarny Las.

Stan techniczny budynków należących do Miasta określany jest w Rudzie Śląskiej w skali czterostopniowej jako:

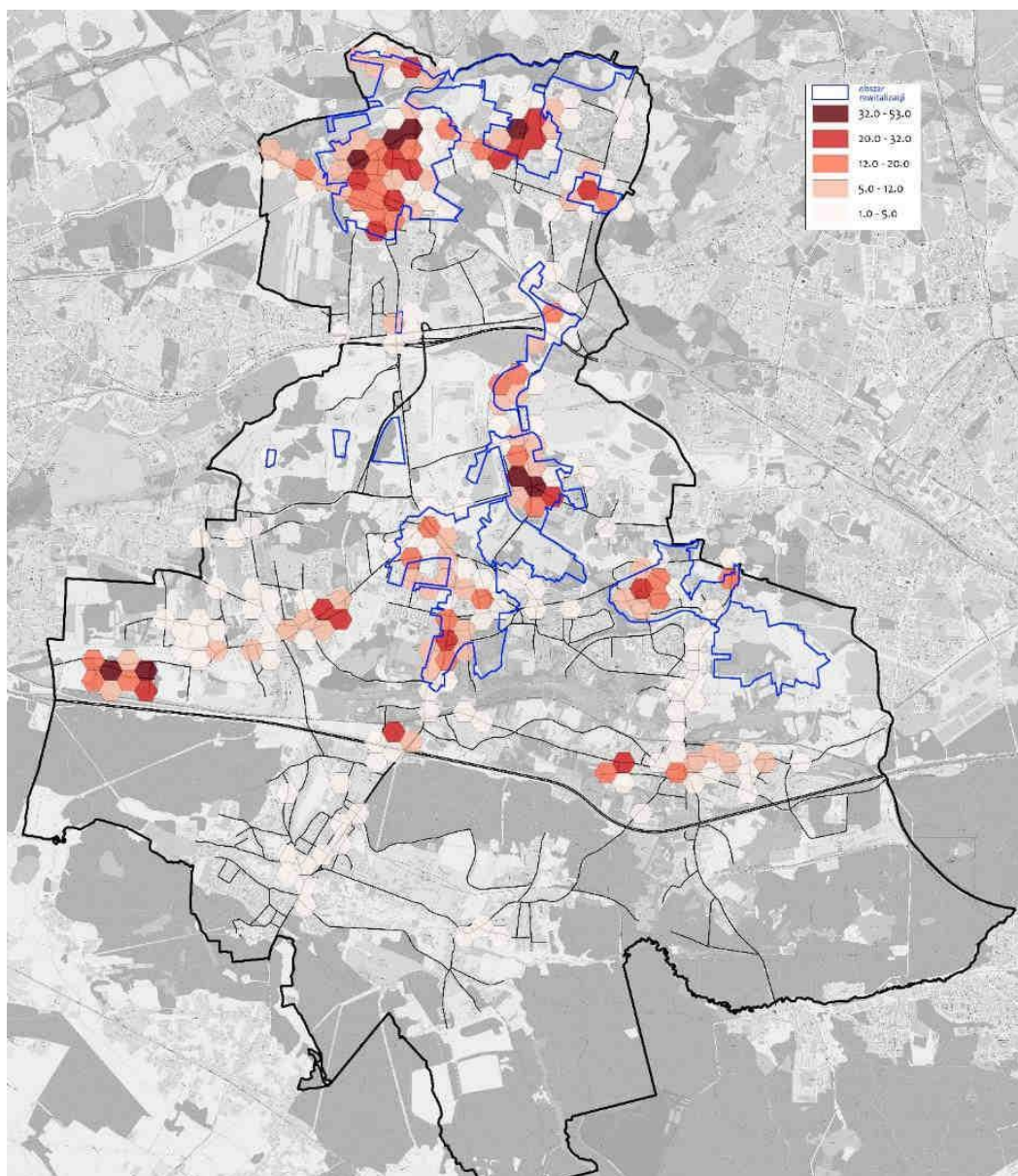
- A - zagrażający bezpieczeństwu mieszkańców - 1% budynków,
- B - zagrażający substancji budynku - 25% budynków,
- C - konieczność poprawy standardu- 30% budynków,
- D - dobry - 44% budynków.¹⁶

Powyższe dane dotyczą wszystkich budynków komunalnych w mieście, jednak 66% z nich znajduje się na obszarze rewitalizacji. Do obiektów zabytkowych odznaczających się dostatecznym lub złym stanem technicznym należą kompleks kamienic zlokalizowany przy ulicach Krasickiego, Furgola, Chorzowskiej w Nowym Bytomiu (tzw. Neubau),

¹⁶ Analiza potrzeb remontowych i modernizacyjnych zasobu mieszkaniowego Miasta wykonana w Programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska w latach 2021-2026

osiedle robotnicze „Kaufhaus”, kolonia robotnicza „Karol”, kolonia „Morgenroth”. W wielu budynkach planowana jest wymiana stolarki okiennej, izolacja przeciw wilgotnościowa lub remonty dachów.

Rycina 38. Liczba budynków mieszkalnych ujętych w gminnej ewidencji zabytków

Źródło: opracowanie własne na licencji Open Database License “© autorzy OpenStreetMap”

Aby ocenić warunki mieszkaniowe na obszarze rewitalizacji Rudy Śląskiej, zebrano dane adresowe budynków komunalnych wraz z informacją o ich wieku. Na tym obszarze występuje większa koncentracja

budynków komunalnych niż w samym mieście. Większość gminnych zasobów komunalnych (budynków) powstała przed 1970 rokiem. Na obszarze rewitalizacji udział budynków zbudowanych przed 1970 rokiem w całym gminnym zasobie komunalnym wynosi 92,63%, podczas gdy w mieście jest to 83,61% (stan na 31 grudnia 2023 r.). Gminny zasób mieszkaniowy wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizacje. Dane wskazują, że co piąty budynek mieszkalny na obszarze rewitalizacji to budynek komunalny. W budynkach komunalnych mieszka około 1/3 mieszkańców tego obszaru. Zabudowa śródmiejska pełni istotną rolę społeczną, gdyż wiele budynków zawiera lokale socjalne. Największa koncentracja lokali socjalnych wśród podobszarów rewitalizacji występuje na podobszarach Nowy Bytom i Ruda. Wysoki odsetek tych lokali odnotowano również na podobszarach Orzegów i Chebzie/Kaufhaus. Na podobszarze Wirek /Czarny Las powstało zaś więcej budynków komunalnych po 1970 r. Najmniej takich budynków oddano do użytku na podobszarach Goduła oraz Bykowina/Kochłowice. W 2019 r. wybudowano budynek komunalny przy ul. Bytomskiej 22 w Orzegowie. W 2022 r. przeznaczono budynek mieszkalny przy Placu Niepodległości 9 na podobszarze Goduła na wynajem komunalny. Na przełomie 2023 i 2024 roku zakończyła się inwestycja związana z budową dwóch budynków komunalnych przy ulicy Bankowej na podobszarze Ruda - do użytku zostały oddane 52 mieszkania.

Tabela 29. Udział budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w liczbie budynków gminnego zasobu komunalnego ogółem na obszarze rewitalizacji w granicach miasta Ruda Śląska - stan na 31 grudnia 2023 r.

Podobszar rewitalizacji	Budynki komunalne wybudowane przed 1970r.	Budynki komunalne wybudowane przed 2024r.	Udział budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w liczbie budynków gminnego zasobu komunalnego ogółem
Ruda	154	159	96,86
Orzegów	37	38	97,37
Godula	10	11	90,91
Kolonia Carl Emanuel	0	0	-
Chebbie/Kaufhaus	36	37	97,30
Teren przy 1 Maja	0	0	-
Szyb Mikołaj	0	0	-
Wirek/Czarny Las	71	92	77,17
Bykowina/Kochłowice	8	10	80,00
Nowy Bytom	99	100	99,00
Teren po KWK Pokój	0	0	-
Muzeum PRL-u	-	-	-
obszar	415	448	92,63

Podobszar rewitalizacji	Budynki komunalne wybudowane przed 1970r.	Budynki komunalne wybudowane przed 2024r.	Udział budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w liczbie budynków gminnego zasobu komunalnego ogółem
rewitalizacji			
miasto Ruda Śląska	612	732	83,61

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska

Stan techniczny zasobów mieszkaniowych zależy przede wszystkim od wieku budynków i stopnia ich eksploatacji. W Rudzie Śląskiej budynki liczące ponad 70 lat stanowią jedną trzecią zasobu, przy czym te najstarsze, pochodzące sprzed 1918 r., to 19% wszystkich budynków komunalnych. Znaczącą grupę (28%) stanowią budynki powstałe w ciągu 25 lat powojennych (po 1945 r.). Budynki powstałe po 1970 r. stanowią około 40% zasobu.

Tabela 30. Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego wg stanu na koniec 2023 r.

Podobszar rewitalizacji	Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego
Ruda	87
Orzegów	110
Godula	77
Kolonia Carl Emanuel	-
Chebbie/Kaufhaus	105
Teren przy 1 Maja	-
Szyb Mikołaj	-
Wirek/Czarny Las	95

Podobszar rewitalizacji	Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego
Bykowina/Kochłowice	82
Nowy Bytom	106
Teren po KWK Pokój	-
Muzeum PRL-u	-
obszar rewitalizacji	89
miasto Ruda Śląska	84

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Miasta Ruda Śląska

Niewystarczający poziom wyposażenia techniczno-sanitarnego dotyczy zwłaszcza osiedli robotniczych. Typowe mieszkania w familokach składały się z reguły z dużej kuchni i jednego lub dwóch pokoi. Ubikacje znajdowały się zazwyczaj poza lokalem, np. na półpiętrze, często były wspólne dla kilku mieszkań. Chociaż część mieszkańców przeprowadziła modernizacje, tworząc łazienki kosztem pomniejszenia kuchni, problem braku łazienek wciąż dotyczy wielu lokali.

Podczas indywidualnych wywiadów przeprowadzonych w trakcie tworzenia GPR, rozmówcy podkreślali konieczność poprawy stanu technicznego budynków mieszkalnych i obiektów publicznych. Zwracali uwagę, że „zmiana otoczenia, estetyki i wizerunku wpływa pozytywnie na komfort życia mieszkańców oraz ich relacje społeczne”. Jako przykład wskazywano osiedle Orzegów, gdzie rewitalizacja ulic i kamienic znacząco poprawiła jakość życia mieszkańców.

Najpoważniejszym problemem wpływającym na stan techniczny obiektów budowlanych (mieszkalnych i publicznych) oraz infrastruktury miejskiej, zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w całym mieście, są szkody górnicze. Powodują one pękanie, przechyłanie się i zapadanie budynków, co stwarza zagrożenie dla ich użytkowników. Degradacja ta negatywnie odbija się na życiu mieszkańców - wartość nieruchomości spada, podczas gdy koszty niezbędnych remontów i napraw rosną. W skrajnych przypadkach ludzie tracą swoje domy.

W wielu budynkach komunalnych wciąż wykorzystywane są źródła ogrzewania na paliwa stałe, co znacząco wpływa na złą jakość powietrza. Problem ten jest szczególnie dotkliwy na podobszarach Chebzie/Kaufhaus oraz Ruda, a w mniejszym stopniu na podobszarze Wirek/Czarny Las. Możliwości bezpiecznego podłączenia instalacji gazowych w niektórych rejonach miasta są dodatkowo ograniczone przez szkody górnicze.

Miasto planuje scalanie wcześniej podzielonych lokali mieszkalnych. Ważnym krokiem będzie także likwidacja suchych WC oraz poprawa stanu technicznego, estetyki i standardu wyposażenia lokali w niezbędne instalacje. Kluczowym elementem będzie również stopniowe ograniczanie tzw. „niskiej emisji” poprzez zmianę sposobu ogrzewania lokali (likwidacja pieców węglowych na rzecz bardziej ekologicznych systemów centralnego ogrzewania), termomodernizację budynków oraz promowanie jak najszerszego stosowania odnawialnych źródeł energii (np. fotowoltaiki, kolektorów słonecznych).

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

W 2023 r. w Rudzie Śląskiej odnotowano łącznie 338 awarii sieci wodno-kanalizacyjnej, z czego 84 na obszarze rewitalizacji. Najwięcej usterek wystąpiło na podobszarach Ruda (31), Bykowina/Kochłowice (18) i Wirek/Czarny Las (12). Analizując liczbę awarii w przeliczeniu na 100 mieszkańców, najwyższy wskaźnik w 2023 r. zanotowano na podobszarach Chebzie/Kaufhaus, Ruda i Bykowina/Kochłowice.

Tabela 31. Łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w 2023 r. na obszarze rewitalizacji w granicach miasta Ruda Śląska

Podobszar rewitalizacji	Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	Liczba awarii sieci wodociągowej w 2023 r.	Liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w 2023 r.	Łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w w 2023 r.
Ruda	10	21	31	0,35
Orzegów	2	1	3	0,11
Godula	4	0	4	0,22
Kolonia Carl Emanuel	0	0	0	0,00
Chebbie/Kaufhaus	4	2	6	0,36
Teren przy 1 Maja	0	0	0	-
Szyb Mikołaj	0	0	0	-
Wirek/Czarny Las	9	3	12	0,21
Bykowina/Kochłowice	14	4	18	0,34
Nowy Bytom	10	0	10	0,17
Teren po KWK Pokój	0	0	0	-
Muzeum PRL-u	-	-	-	-
obszar rewitalizacji	53	31	84	0,26
miasto Ruda	218	120	338	0,28

Podobszar rewitalizacji	Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	Liczba awarii sieci wodociągowej w 2023 r.	Liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w 2023 r.	Łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w w 2023 r.
Śląska				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Rudzie Śląskiej

Wykorzystywana do transportu ścieków sieć kanalizacyjna wymaga wciąż modernizacji, gdyż jest w znacznym stopniu zamortyzowana oraz zniszczona w wyniku prowadzonej eksploatacji górniczej. Remontowane i nowobudowane kanały grawitacyjne wykonywane są z rur PCV (polichlorek winylu) lub żywic epoksydowych w celu nadania im właściwej odporności na wpływy eksploatacji górniczej.

Infrastruktura drogowa - perspektywa mieszkańców

Infrastruktura drogowa, w tym stan techniczny jezdni i chodników, jest różnie oceniana w poszczególnych podobszarach. Większość ankietowanych uważa, że ich stan techniczny jest zły. Najgorzej aspekt ten oceniają mieszkańcy z podobszarów Orzegów i Godula. Najlepiej stan ten prezentuje się na podobszarach Nowy Bytom oraz Chebzie/Kaufhaus. Nieco lepsza ocena dotyczy podobszaru Kolonia Carl Emanuel. Według ankietowanych, obszar rewitalizacji charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią dróg rowerowych, co jest szczególnie widoczne na podobszarach Orzegów, Godula i Chebzie/Kaufhaus.

Tabela 32. Ocena stanu dróg rowerowych, chodników i jezdni przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Podobszar	... chodniki i jezdnie są w odpowiednim stanie technicznym	... sieć dróg rowerowych jest odpowiednia
Ruda	2,26	2,38
Orzegów	1,90	1,44
Godula	1,94	1,68
Chebzie/Kaufhaus	2,44	1,54
Wirek/Czarny Las	2,31	2,22
Bykowina/Kochłowice	2,22	2,26
Nowy Bytom	2,49	1,87
Kolonia Carl Emanuel	2,32	2,95
Obszar rewitalizacji	2,23	2,09

Źródło: Opracowano na podstawie badań ankietowych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji

Wnioski ze szczegółowej diagnozy w podziale na podobszary rewitalizacji

Podobszar rewitalizacji Ruda

Historia dzielnicy jest nierozdzielnie związana z przemysłem wydobywczym, co odcisnęło piętno na jej urbanistyce, czego przykładem są historyczne osiedla robotnicze, takie jak to w rejonie ulic Wieniawskiego, Wolności, Staszica i Kościelnej, czy osiedle familoków "Kolanija".

Na koniec 2023 roku podobszar Ruda zamieszkiwało 8940 osób. Odnotowano tu spadek liczby ludności, nieco szybszy niż średnia miejska. Niemniej jednak, struktura demograficzna wyróżnia się wyższym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. Co interesujące, zaobserwowano tu wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co stanowi odmienny trend w porównaniu do ogólnego spadku w mieście. Proces starzenia się społeczeństwa jest tu mniej widoczny niż w całym mieście.

W sferze społecznej, podobszar Ruda cechuje relatywnie wysoka skala ubóstwa dochodowego, zauważalnie wyższa niż średnio w mieście, choć w ostatnich latach odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej zmniejszył się. Główne przyczyny to ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza i bezrobocie. Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców podobszaru wskazują, że występują tu problemy patologii społecznych i niepożądanych zachowań w przestrzeni publicznej, z często wskazywanym spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych i alkoholizmem. Innymi niepokojącymi zjawiskami są akty wandalizmu, chuligaństwo oraz, w mniejszym stopniu, konflikty grup kibiców. Istotnym problemem jest także samotność, zwłaszcza wśród osób starszych i z niepełnosprawnościami. Na podobszarze funkcjonują ważne instytucje polityki społecznej, takie jak Ośrodek Interwencji Kryzysowej czy Lokalny Punkt Pracowników Socjalnych. Bezrobocie jest tu relatywnie wysokie w porównaniu do miasta, choć tempo spadku liczby osób bezrobotnych było nieco szybsze niż średnio w mieście. Zauważalny jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Mimo zdiagnozowanych

problemów większość mieszkańców wyraża zadowolenie z życia w okolicy i czuje się silnie związana z miejscem zamieszkania, jednak znaczna część mieszkańców nie odczuwa, że ma wpływ na rozwój dzielnicy, co sugeruje potrzebę wzmocnienia partycypacji społecznej. Choć kontakty międzysąsiedzkie są częste, znaczna część mieszkańców uważa, że brakuje miejsc sprzyjających integracji. Na podobszarze Ruda realizowane jest przedsięwzięcie „Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy” mające na celu aktywizację i integrację społeczności lokalnych. Poziom bezpieczeństwa jest tu relatywnie niższy niż średnio w mieście, mimo to większość respondentów czuje się bezpiecznie w okolicach miejsca zamieszkania.

Aktywność gospodarcza na podobszarze Ruda jest zbliżona do średniej miejskiej. Odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, choć tempo tego wzrostu było nieco wolniejsze niż średnio w mieście. Mieszkańcy negatywnie oceniają dostęp do kawiarni i restauracji oraz odczuwają deficyt punktów usługowych, choć dostępność sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jest ogólnie uznawana za wystarczającą.

Najważniejszym problemem wpływającym na atrakcyjność zamieszkania na Rudzie jest duży deficyt miejsc parkingowych. Ponadto, mieszkańcy wskazują na zaniedbane podwórka i części wspólne budynków, brak odpowiedniej izolacji termicznej oraz małą powierzchnię mieszkań. Problemem są także bariery architektoniczne i brak udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Ogólnie, dominują problemy związane z infrastrukturą i otoczeniem, takie jak niedostateczna infrastruktura komunikacyjna i drogowa (braki w zakresie chodników, oświetlenia, utwardzonych dróg dojazdowych), niewystarczająca komunikacja miejska, zła organizacja ruchu, hałas, brak centralnego ogrzewania i dostępu do sieci gazowej. Warunki mieszkaniowe na podobszarze Ruda należy ocenić jako bardzo złe na tle miasta, co potwierdza wysoki udział starych budynków komunalnych i ich średni wiek. Na tym obszarze odnotowano również największą częstotliwość awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście. Pomimo tych wyzwań,

prorowadzone są systematyczne działania modernizacyjne, w tym kompleksowe termomodernizacje, modernizacje instalacji wewnętrznych i remonty części wspólnych. Przykładem jest kontynuacja modernizacji zabytkowego osiedla w rejonie ulic Staszica, Kościelnej, Wolności i Wieniawskiego oraz termomodernizacja budynków przy ulicy Matejki. Zakończono również inwestycje dotyczące kilku innych budynków, z których część podłączono do sieci centralnego ogrzewania.

Na podobszarze Ruda odnotowuje się wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza, co jest często odczuwane przez mieszkańców i wynika z dominacji indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe. Poziom hałasu komunikacyjnego jest zbliżony do średniej dla miasta i również często odczuwany przez respondentów. Kolejną uciążliwością, często wskazywaną przez mieszkańców, jest nieporządek w przestrzeni publicznej, zwłaszcza nieuprzątnięte śmieci i psie odchody. Mieszkańcy podobszaru Ruda mają również ograniczony dostęp do terenów zieleni w niektórych rejonach dzielnicy, a znaczna część z nich uważa, że jest ich niewystarczająca ilość, aby swobodnie spędzać czas rekreacyjnie. W tym kontekście, kluczową rolę pełni Park im. A. Koziół, historyczny park z nowoczesną infrastrukturą rekreacyjną i kulturalną, dobrze skomunikowany z resztą miasta. Park im. Jana Sobieskiego, choć również historyczny, boryka się ze znacznym zaniedbaniem, co ogranicza jego znaczenie dla mieszkańców. Istnieją również mniejsze tereny zielone, na przykład Planty Żwirki i Wigury oraz zieleniec przy ulicach Jana Gierałtowskiego i Dunajewskiego, które odgrywają ważną rolę w rekreacji mieszkańców. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców i w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej Miasto Ruda Śląska planuje przeprowadzić renowację placu Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, która zakłada podział na strefy pamięci, rekreacji i gastronomii. Zakończono również projekt „Kompleksowa ochrona obszaru cennego przyrodniczo w rejonie Rowu Rudzkiego II i ulicy Bujoczek”, mający na celu zachowanie bioróżnorodności i utworzenie infrastruktury rekreacyjno-edukacyjnej.

Wszyscy mieszkańcy podobszaru Ruda posiadają bardzo dobry fizyczny dostęp do przystanków komunikacji miejskiej, co jest kluczowym elementem komfortu życia. Niemniej jednak, sieć dróg rowerowych jest często oceniana jako nieodpowiednia, a stan techniczny chodników i jezdni budzi zastrzeżenia. W 2023 roku oddano do użytku zmodernizowaną ulicę Janasa.

Na Rudzie znajdują się kluczowe instytucje kultury, takie jak Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka, Młodzieżowy Dom Kultury oraz Filia Nr 16 Miejskiej Biblioteki Publicznej. Mimo funkcjonowania tego typu placówek, opinia na temat dostępności usług kultury jest wśród respondentów raczej negatywna. Miasto Ruda Śląska zrealizowało przedsięwzięcie „Adaptacja pomieszczeń po byłym komisariacie policji na potrzeby nowej wystawy stałej Muzeum Miejskiego im. Maksymiliana Chroboka”, a w 2024 roku przeprowadzono modernizację budynku Młodzieżowego Domu Kultury. Na podobszarze Ruda zlokalizowana jest Fabryka Margaryny, zabytkowy budynek, który od lat niszczeje, stanowiąc zagrożenie dla mieszkańców. Planowana jest jednak adaptacja obiektu na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze. Zespół zabudowań dawnego Szybu Franciszek, będący częścią Kopalni „Brandenburg”, został przejęty przez Gminę Ruda Śląska z planami modernizacji i adaptacji na potrzeby Lokalnego Centrum Tradycji (otwarte 24 maja 2025 r.) oraz mieszkań komunalnych. Mniejszość ankietowanych uważa dostęp do miejsc, w których można uprawiać sport, za odpowiedni. Ponad połowa respondentów negatywnie ocenia dostępność miejsc do spędzania czasu na świeżym powietrzu dla dzieci i podobnie ponad połowa uważa, że liczba miejsc „pod dachem” dla rozwoju zainteresowań dzieci jest niewystarczająca. Funkcjonujące miejsca potencjalnej integracji społecznej nie są przystosowane do pełnienia tej funkcji. Niewielki centralny plac Rudy im. Jana Koniecznego wymaga modernizacji i poprawy funkcjonalności.

Muzeum Miejskie - na zewnątrz

Źródło: zasoby własne

Muzeum Miejskie - w środku budynku

Źródło: zasoby własne

Na podobszarze znajdują się historyczne obiekty, takie jak Szyb Franciszek, ruiny zamku Rudzkiego, dom Karola Goduli, czy piec piekarniczy, tzw. piekarok, z początku XX w., który w 2013 r. został wyremontowany i wraz z bezpośrednim otoczeniem służy na potrzeby organizacji lokalnych wydarzeń integracyjnych.

Piekarok i jego otoczenie

Źródło: zasoby własne

Wydarzenie organizowane przy piekaroku

Źródło: zasoby własne

Ważnym walorem dzielnicy są historyczne osiedla robotnicze, które, choć wymagają kompleksowej modernizacji i termomodernizacji, są postrzegane jako potencjalne miejsce dla młodych rodzin po modernizacji. Mieszkańcy dostrzegają systematyczną odnowę starego budownictwa. Doceniają historyczny klimat dzielnicy i podtrzymują więzi międzysąsiedzkie. Mocną stroną podobszaru jest działalność Miejskiego Muzeum im. Maksymiliana Chroboka i Młodzieżowego Domu Kultury. Dostęp do placówek wychowania przedszkolnego, opieki żłobkowej, szkół i poczty jest dobry, a wiele lokali użytkowych jest wciąż dostępnych do wynajęcia, co stwarza potencjał dla rozwoju usług. Ponadto, wiele terenów przemysłowych stwarza potencjał do adaptacji pod nowe funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe i ekologiczne.

Podobszar rewitalizacji Orzegów

Na koniec 2023 roku obszar ten zamieszkiwało około 2791 osób. W ostatnich latach odnotowano tu spadek liczby ludności, o tempie nieco szybszym niż w całym mieście, lecz jednocześnie wolniejszym niż na pozostałym obszarze rewitalizacji. Orzegów wyróżnia się wyższym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym niż średnio w mieście. Co więcej, na tym obszarze zaobserwowano wzrost liczby dzieci i młodzieży, co jest trendem odmiennym od obserwowanych w pozostałej części obszaru rewitalizacji. Koncentracja osób w wieku produkcyjnym jest nieco niższa niż średnio w mieście, a ich liczba spadła w podobnym tempie jak w całym mieście i na obszarze rewitalizacji. Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest tu zdecydowanie mniej nasilone niż w

Rudzie Śląskiej, a liczba seniorów spadła w ostatnich latach, w przeciwieństwie do systematycznego przyrostu liczby osób starszych w mieście.

Na Orzegowie notuje się bardzo wysoki poziom ubóstwa dochodowego na tle miasta, a odsetek osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej jest ponad czterokrotnie wyższy niż w ogólnie w Rudzie Śląskiej, mimo że w ostatnich latach liczba beneficjentów znacząco spadła. Główne powody przyznania pomocy społecznej to ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność. Mieszkańcy wskazują, że wśród problemów społecznych w ich otoczeniu przeważają te związane z nadużywaniem alkoholu i piciem w miejscach publicznych, a także paleniem. Często obserwuje się akty wandalizmu i chuligaństwa, a także konflikty zwaśnionych grup kibiców. Ponadto mieszkańcy zauważają problem ubóstwa i bezrobocia w swoim środowisku. Niektórzy zgłaszają również nieprzestrzeganie norm społecznych, wymieniając na przykład pozostawianie odchodów po psach czy nieodpowiednie graffiti. Koncentracja problemu bezrobocia jest dwukrotnie wyższa niż średnio w Rudzie Śląskiej, choć w ostatnich latach liczba osób bezrobotnych spadła w najszybszym tempie spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Co ważne, na Orzegowie obserwuje się niższy poziom bezrobocia długotrwałego zarówno w porównaniu do miasta, jak i obszaru rewitalizacji. Z badań ankietowych wynika, że większość mieszkańców deklaruje zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania i czuje się związana z okolicą. Jednocześnie znaczna część mieszkańców uważa, że nie ma wpływu na rozwój swojej okolicy. Większość badanych utrzymuje kontakty z sąsiadami, a blisko połowa mieszkańców uważa, że na osiedlu istnieją miejsca sprzyjające spotkaniom i rozmowom. Poziom bezpieczeństwa publicznego na Orzegowie jest relatywnie niższy niż średnio w Rudzie Śląskiej. Mimo to, większość respondentów czuje się bezpiecznie w swojej okolicy.

Lokalny poziom przedsiębiorczości charakteryzuje się relatywnie niskim wskaźnikiem w porównaniu do miasta i obszaru rewitalizacji, a liczba

zarejestrowanych firm spadła w ostatnich latach. Mniejszość respondentów pozytywnie ocenia dostępność kawiarni i restauracji. Zdecydowana większość ankietowanych uważa, że dostęp do sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jest wystarczający, jednak blisko połowa badanych zauważa niedostatek punktów usługowych.

Według respondentów badań ankietowych, największym problemem związanym z warunkami zamieszkania jest duży deficyt miejsc parkingowych. Ponadto, mieszkańcy wskazują na brak odpowiedniej izolacji termicznej i wind w wielu obiektach budowlanych, zaniedbane części wspólne, takie jak klatki schodowe, oraz ogólną potrzebę kompleksowego remontu budynków. Wśród problemów związanych ze stanem budynków wymieniają również akustykę, brak centralnego ogrzewania i dostępu do sieci gazowej. Atrakcyjność zamieszkania obniża także brak udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także mała powierzchnia mieszkań dla wielu rodzin. Niska atrakcyjność zamieszkania może wynikać również z hałasu ulicznego, zaśmiecenia ulic i podwórz, braku ekologicznych źródeł ogrzewania, smogu, negatywnych zachowań sąsiadów, źle funkcjonującej wentylacji w budynkach, niedostatecznej infrastruktury komunalnej oraz kwestii związanych z estetyką budynków i ich otoczenia. Na Orzegowie znajduje się wiele budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 rokiem, a ich średni wiek jest znacznie wyższy niż średnia dla miasta. Odnotowuje się również incydentalne awarie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza jest często odczuwany przez mieszkańców i wynika z dominacji indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe. Poziom hałasu komunikacyjnego jest zbliżony do średniej dla miasta i również często odczuwany przez respondentów, choć nie zawsze jest związany wyłącznie z ruchem drogowym. Kolejną uciążliwością, często wskazywaną przez mieszkańców, jest nieporządek w przestrzeni publicznej, zwłaszcza nieuprzątnięte śmieci i psie odchody. Tereny zielone stanowią bardzo duży potencjał Orzegowa, co potwierdzają badania ankietowe. Zdecydowana większość respondentów jest zadowolona z ilości terenów zieleni dostępnych do rekreacji i z

wystarczającej liczby miejsc dla dzieci do spędzania czasu na powietrzu. Park Młodzieży, założony w latach 60. XX wieku, jest jednym z najładniej utrzymanych parków miejskich w Rudzie Śląskiej, a w ostatnich latach przeszedł kompleksową rewaloryzację. Przy ulicy Bytomskiej 15 mieści się kompleks sportowy „Burloch”, który również został zmodernizowany, oferując m.in. jedyne pełnowymiarowe i zadaszone lodowisko w Rudzie Śląskiej, boisko do rugby, czy tor rolkarski. Obiekt wciąż wymaga modernizacji. W pobliżu rozciąga się Park Adama Mickiewicza, a odnowione planty stanowią ostatnią część realizacji Traktu Rudzkiego. Na Orzegowie utworzono również planty przy ulicy Kardynała Augusta Hlonda, które mają duże znaczenie dla mieszkańców. Znajduje się tu także zieleniec przy ulicy Bytomskiej oraz zieleniec przy ulicy Kardynała Augusta Hlonda w centralnej części starego osiedla, z klombem i tablicą upamiętniającą powstańców.

W dzielnicy zrealizowano przedsięwzięcie rewitalizacyjne „Rewitalizacja historycznego centrum Orzegowa” w kwartale pomiędzy ulicami Czapli, Hlonda, Królowej Jadwigi i Huloka. Projekt objął przebudowę przestrzeni publicznej, stworzenie nowej nawierzchni na placach, budowę fontanny i „Domku wodnego”, modernizację oświetlenia, ustawienie nowych ławek i pergoli. Przebudowany Rynek posiada potencjał do aktywizacji i integracji kulturalnej. Zmodernizowano również boisko wielofunkcyjne przy ulicy Bytomskiej 8, a budynek Szkoły Podstawowej nr 6 został dostosowany do wymogów przeciwpożarowych. W rejonie ulic Bytomskiej i Stromej wybudowano 50 mieszkań komunalnych.

Koksownia „Orzegów”, dawniej tętniący życiem zakład przemysłowy, dziś stanowi świadectwo bogatej historii i pełni funkcję unikalnego parku rekreacyjno-edukacyjnego. Po zlikwidowaniu w 1976 roku i wpisaniu do rejestru zabytków w 1987, w latach 2018-2023 przeprowadzono kompleksową odnowę jej terenu i zagospodarowanie na cele rekreacyjno-wypoczynkowe. Dzięki temu przedsięwzięciu Ruda Śląska zyskała bezpieczną zieloną przestrzeń, a historia tego miejsca i jego zabytkowe pozostałości zostały ocalone dla przyszłych pokoleń.

Odnowione budynki na terenie dawnej Koksowni „Orzegów”

Źródło: zasoby własne

Widok na urządzony plac zabaw dla dzieci na terenie dawnej koksowni „Orzegów”

Źródło: zasoby własne

Orzegów charakteryzuje dobra dostępność komunikacyjna w porównaniu do pozostałej części miasta. Mieszkańcy podobszaru Orzegów dobrze ocenili w badaniu ankietowym dostęp do komunikacji publicznej, należy jednak dodać, że była to ocena najniższa spośród innych podobszarów rewitalizacji. Zastrzeżenia znacznej części ankietowanych budzi stan techniczny lokalnych dróg i chodników, a sieć dróg rowerowych jest postrzegana negatywnie przez zdecydowaną większość respondentów. Mieszkańcy Orzegowa, jak wynika z badania ankietowego, wskazują, że są umiarkowanie zadowoleni z dostępności do miejsc, gdzie można skorzystać z usług kultury oraz miejsc „pod dachem”, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania. Analiza przestrzenna pokazuje, że wszyscy mieszkańcy Orzegowa mogą korzystać z obiektów sportowo-rekreacyjnych, a ponad dwie trzecie ankietowanych uważa, że w ich okolicy jest wystarczająca liczba miejsc do uprawiania sportu. Władze

lokalne realizują inwestycje mające na celu poprawę jakości obiektów sportowych, kontynuując modernizację ośrodka sportowo-rekreacyjnego na Orzegowie.

Mieszkańcy Orzegowa dostrzegają duży potencjał w zmodernizowanym obiekcie sportowym Burloch Arena oraz w zieleni urządzonej na terenie dawnej koksowni Orzegów i Parku Młodzieży. Cenią sobie również wiele miejsc do spędzania wolnego czasu i spacerów, dobry dostęp do placów zabaw dla dzieci oraz do Filii Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów Miejskiej Biblioteki Publicznej. Budynek CIS oraz galeria artystyczna „Czapla”, znajdująca się przy CIS, wymagają dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.

Mieszkańcy Orzegowa wyrażają zadowolenie z dostępu do pobliskich sklepów, kawiarni i obiektów sportowych. Społeczność lokalna czuje się bezpiecznie po wykonaniu rewitalizacji zabytkowej części osiedla. Respondenci popierają remont ulic i chodników oraz modernizację historycznych budynków mieszkalnych. Wiele osób podziwia piękno okolicy w pobliżu Kościoła i czuje się mocno związanych z dzielnicą. Zwracają uwagę na potrzebę ochrony układu urbanistycznego dzielnicy oraz systematycznego zwiększania nasadzeń zieleni ulicznej. Społecznicy aktywnie dbają o promocję historyczną Orzegowa. W badaniu ankietowym mieszkańcy Orzegowa wskazali na szereg obszarów wymagających poprawy. Największym problemem jest brak odpowiedniej liczby miejsc parkingowych. Co ciekawe, coraz więcej osób opowiada się za większą ilością terenów zieleni zamiast tworzenia nowych parkingów. Wciąż wysoka koncentracja źródeł ciepła na paliwa stałe stanowi poważny problem środowiskowy, a ankietowani, mający wysoką świadomość ekologiczną, dostrzegają potrzebę wymiany tych źródeł ogrzewania. Mieszkańcy widzą dalszą konieczność kompleksowego remontu i termomodernizacji historycznych osiedli robotniczych i bloków. Podkreślają także potrzebę urządzania zdewastowanych podwórz, w tym przy familokach. W starych kamienicach problemem pozostają bariery architektoniczne dla osób ze szczególnymi potrzebami. Społeczność lokalna sugeruje uregulowanie kwestii własnościowych wewnątrz

podwórzowych. Mieszkańcy postulują zagospodarowanie nowych terenów zieleni, przeznaczonych dla całych rodzin. W opinii mieszkańców, drogi lokalne są w raczej złym stanie technicznym.

Podobszar rewitalizacji Godula

Pod koniec 2023 roku Godulę zamieszkiwały 1823 osoby. W ostatnich latach zaobserwowano tu szybsze tempo depopulacji niż średnio w mieście, z zauważalnym ubytkiem mieszkańców. Podobne tempo zanotowano również na całym obszarze rewitalizacji.

Struktura demograficzna Goduli jest korzystniejsza zarówno na tle obszaru rewitalizacji, jak i miasta. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym jest tu wyższy niż na obszarze rewitalizacji oraz od średniej dla miasta. Mimo to, w ostatnich latach liczba dzieci i młodzieży zmalała, podobnie jak na obszarze rewitalizacji, choć w mieście odnotowano niewielki ubytek w tej grupie wiekowej. Ludność w wieku produkcyjnym stanowiła znaczącą część mieszkańców Goduli, wskaźnik ten jest wyższy niż średnio na obszarze rewitalizacji i w mieście. W analizowanym okresie ich liczba zmniejszyła się, jednak spadek ten był nieco wolniejszy niż w całym mieście i na obszarze rewitalizacji. Godula wyróżnia się również mniejszym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu do miasta czy obszaru rewitalizacji, choć ich liczba w ostatnich latach zmniejszyła się.

Godulę charakteryzuje relatywnie wysoki poziom ubóstwa dochodowego na tle miasta, a odsetek osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej jest znacznie wyższy niż w całej Rudzie Śląskiej, mimo że w ostatnich latach liczba beneficjentów znacząco spadła.

Główne powody przyznania pomocy społecznej to ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Mieszkańcy wskazują, że wśród problemów społecznych w ich otoczeniu przeważają te związane z nadużywaniem alkoholu i piciem w miejscach publicznych, a także paleniem. Często obserwuje się akty chuligaństwa, wandalizm i konflikty zwaśnionych grup kibiców. Ponadto zauważa się rosnącą izolację społeczną, samotność i brak więzów międzysąsiedzkich.

Mieszkańcy dostrzegają również procesy starzenia się społeczności lokalnej. Dostęp do placówek pomocy społecznej jest w Goduli oceniany gorzej niż na całym obszarze rewitalizacji, ale znacznie lepiej niż średnio w całym mieście, gdyż znaczna część ludności mieszka w promieniu kilkuset metrów od takich placówek. Koncentracja problemu bezrobocia jest wyższa niż średnio w Rudzie Śląskiej, choć w ostatnich latach liczba osób bezrobotnych spadła w najszybszym tempie spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Co ważne, obserwuje się tu niższy poziom bezrobocia długotrwałego zarówno w porównaniu do miasta, jak i obszaru rewitalizacji. Z badań ankietowych wynika, że większość mieszkańców deklaruje zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania i czuje się związana z zamieszkiwaną okolicą. Jednocześnie znaczna część mieszkańców uważa, że nie ma wpływu na rozwój swojej okolicy. Większość badanych utrzymuje kontakty z sąsiadami, a blisko połowa mieszkańców uważa, że na osiedlu istnieją miejsca sprzyjające spotkaniom i rozmowom. Odczuwalny przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa publicznego na Goduli jest relatywnie wyższy niż na obszarze rewitalizacji, jednak liczba interwencji Straży Miejskiej jest tu zdecydowanie najwyższa spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji.

Godulę charakteryzuje wysoki poziom aktywności gospodarczej w porównaniu do obszaru rewitalizacji oraz miasta. Odnotowano tu znaczący wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach, o tempie znacznie szybszym niż średnio na obszarze rewitalizacji. Dynamika wzrostu w mieście była wolniejsza niż w Goduli. Badania ankietowe pokazują, że blisko połowa respondentów pozytywnie ocenia dostępność kawiarni i restauracji. Dostęp do sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jest wystarczający zdaniem większości ankietowanych. Ponadto, znaczna część mieszkańców uważa, że liczba punktów usług dla ludności jest odpowiednia.

Według respondentów ankiety największym problemem mieszkaniowym jest duży deficyt miejsc parkingowych przy budynkach. Inne zgłaszane problemy obejmują nieuporządkowane podwórka, brak udogodnień dla

osób starszych i z niepełnosprawnościami w budynkach oraz zaniedbane części wspólne. Blisko jedna czwarta ankietowanych uważa, że ich mieszkania są za małe. Mieszkańcy zwracają także uwagę na problemy techniczne budynków, takie jak brak odpowiedniej izolacji termicznej i źle funkcjonująca wentylacja, a także na bariery funkcjonalne, w tym brak windy, zniszczone klatki schodowe, piwnice czy brak centralnego ogrzewania w niektórych obiektach. Wskazują również na braki w infrastrukturze osiedlowej, w tym niedostateczny dostęp do nowoczesnych terenów rekreacyjnych dla dzieci oraz utrudniony dostęp do komunikacji publicznej. Dodatkowo, respondenci sygnalizują problemy dotyczące przestrzeni publicznej i porządku, takie jak niebezpieczne przejścia dla pieszych lub brak sygnalizacji, zły stan chodników, brak ławek i wiat śmieciowych, a także duże zaśmiecenie i niesprzątanie po zwierzętach. Mieszkańcy Goduli odczuwają negatywne skutki hałasu drogowego. Znacząca część powierzchni Goduli znajdowała się w zasięgu hałasu powyżej 55 dB. Braki miejsc parkingowych prowadzą do konfliktów sąsiedzkich. Obserwuje się również osoby pijące alkohol w miejscach publicznych, na przykład przed wejściem do budynków.

Na Goduli odnotowano relatywnie niższy stopień zanieczyszczeń powietrza w porównaniu do obszaru rewitalizacji, choć jest on nieznacznie wyższy niż średnio w mieście. Odsetek indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe jest tu znaczący. Ponad 70% ankietowanych odczuwa problem zanieczyszczenia powietrza.

Najważniejszym miejscem w przestrzeni publicznej Goduli jest Plac Niepodległości. W ostatnich latach Miasto Ruda Śląska przeprowadziło jego rewitalizację, tworząc przestrzeń łączącą cechy otwartego placu miejskiego i parku, z zachowaniem istniejącego drzewostanu i nowymi nasadzeniami pomagającymi ograniczać hałas komunikacyjny. Na zmodernizowanym placu ustawiono m.in. ławeczkę Karola Goduli, powstał lokal gastronomiczny z ogólnodostępną toaletą, wymieniono ławki i kosze na śmieci, zbudowano fontannę, słup ogłoszeniowy i stojaki rowerowe. Zainstalowano nowe, energooszczędne oświetlenie LED. Przeprowadzono także prace konserwatorskie i restauratorskie

istniejących kwietników oraz pomnika św. Jana Nepomucena. Atrakcją placu jest granitowa kula poruszana wodą pod ciśnieniem.

Zrewitalizowany Plac Niepodległości został uznany za najlepszą przestrzeń publiczną w województwie śląskim, podkreślając kluczową rolę konsultacji społecznych i jego potencjał jako miejsca tętniącego życiem dla różnych grup użytkowników. Planty Niepodległości przy ulicy Karola Goduli mają duże znaczenie dla mieszkańców ze względu na ich reprezentacyjną funkcję i centralne usytuowanie.

Centrum Placu Niepodległości

Źródło: zasoby własne

Ławeczka Karola Goduli na Placu Niepodległości

Źródło: zasoby własne

Na Goduli znajduje się kilkanaście budynków komunalnych, z czego zdecydowana większość wybudowana została przed 1970 rokiem. Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego jest znacznie niższy niż w mieście czy na obszarze rewitalizacji. Odnotowuje się również incydentalne awarie sieci wodociągowej. Międzyzakładowa Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa "Perspektywa" systematycznie prowadzi działania rewitalizacyjne mające na celu zmniejszenie niskiej emisji w

budynkach, obejmujące audyty energetyczne, wymianę elementów budynków, ocieplenie oraz adaptację pomieszczeń pod węzły centralnego ogrzewania. Godula jest bardzo dobrze skomunikowana środkami publicznego transportu zbiorowego w porównaniu do pozostałych zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Mieszkańcy tej części miasta mają dobry dostęp do przystanku autobusowego, co potwierdza większość ankietowanych. Zdecydowana większość respondentów ankiety uważa sieć dróg rowerowych za nieodpowiednią. Podobnie, większość ankietowanych uważa, że chodniki i jezdnie są w złym stanie technicznym. Blisko 60% respondentów przeprowadzonej ankiety uważa, że dostęp do usług kultury na podobszarze jest ograniczony. Miasto Ruda Śląska zrealizowało projekt rewitalizacji historycznej części dzielnicy Godula, w ramach którego wymieniono już pokrycie dachu wieży głównej kościoła. Badania ankietowe wskazują, że większość mieszkańców ma odpowiedni dostęp do miejsc umożliwiających uprawianie sportu. Blisko dwie trzecie ankietowanych uważa, że istnieje wystarczająca liczba miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na powietrzu, choć w tym samym badaniu ankietowym matki małych dzieci wskazują na problemy związane z ograniczonym dostępem do placów zabaw na podwórzach, a mieszkańcy w odpowiedzi na pytanie o oczekiwane zmiany na podobszarze często postulują budowę nowych i modernizację istniejących placów zabaw oraz boisk osiedlowych. Mniej respondentów pozytywnie ocenia liczbę krytych miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania.

W badaniu ankietowym mieszkańcy wskazywali na rzeczy, które podobają im się w okolicy zamieszkania i które uważają za potencjał tego miejsca. Dla wielu dużym potencjałem jest pobliski zmodernizowany obiekt Burloch Arena wraz z otaczającym go Parkiem Młodzieży. Na Goduli, zdaniem mieszkańców, występuje duża ilość terenów zieleni o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Często odpoczywają również w terenach zielonych w sąsiednich dzielnicach. Zadowoleni są zwłaszcza z wyposażenia parków w elementy małej architektury. Ankietowani korzystają z Parku Młodzieży, choć według nich nie jest on jeszcze w pełni zagospodarowany. Podoba im się również zrewitalizowany Plac

Niepodległości z punktami gastronomicznymi. Mieszkańcy popierają tworzenie terenów zieleni na dawnych obszarach przemysłowych. Wyrażają zadowolenie z bliskiej dostępności do punktów usługowych, przedszkola, szkoły podstawowej, przystanków autobusowych, aptek i szpitala miejskiego. Według respondentów ankiety wiele opuszczonych lokali mieszkalnych po remoncie można by przeznaczyć dla osób młodych. W badaniu ankietowym mieszkańcy wskazali, co należy poprawić, aby w ich okolicy żyło się lepiej. Wielu respondentów wskazuje na potrzebę większej liczby miejsc parkingowych dla samochodów osobowych oraz umiejscowienia wiat śmieciowych. Ankietowani oczekują również poprawy oświetlenia w Parku Młodej. Zwraca się uwagę na konieczność likwidacji barier architektonicznych w przestrzeni miejskiej, na ulicach i chodnikach, podając jako przykład niebezpieczne przejścia dla pieszych. Stan techniczny niektórych dróg osiedlowych i chodników jest zły, co wymaga kompleksowego remontu. Proponuje się usytuowanie sygnalizacji świetlnej w miejscach najbardziej niebezpiecznych. Zgłaszają również zły stan techniczny budynków mieszkalnych, na przykład w rejonie ulic Rencistów i Floriana. Ważnym kierunkiem działań są zatem dalsze prace modernizacyjne i termomodernizacyjne budynków mieszkalnych oraz uporządkowanie wnętrz podwórzowych. Respondenci domagają się też większej czystości na podwórzach, ulicach i chodnikach w okolicach swojego miejsca zamieszkania. Co istotne, obserwują wciąż potrzebę wymiany źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku, gdyż w niektórych rejonach miasta odczuwają negatywne skutki zanieczyszczeń powietrza. Część ankietowanych oczekuje podłączenia bloków do centralnego ogrzewania. Mieszkańcy podkreślają znaczenie dobrze zorganizowanej komunikacji miejskiej w samym mieście, jak i w powiązaniu z innymi ośrodkami miejskimi, na przykład Katowicami czy Świętochłowicami. Na Goduli brakuje miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby spotkać się w większej grupie i wspólnie integrować. Według ich opinii nie ma tu wystarczającego dostępu do miejsc „pod dachem” przeznaczonych do aktywizacji dzieci, młodzieży i seniorów.

Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus

Na koniec 2023 roku podobszar Chebbie/Kaufhaus zamieszkiwało 1655 osób, co stanowiło około 5% ogółu ludności objętej rewitalizacją. Niestety, w latach 2016-2023 odnotowano znaczący spadek liczby mieszkańców, będący drugim najszybszym tempem ubytku ludności spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji, przewyższającym ponad dwukrotnie średnią miejską. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym jest wyższy niż średnio w mieście, jednocześnie liczba ludności w tej grupie wiekowej zmniejszyła się dwukrotnie szybciej niż na całym obszarze rewitalizacji. W grupie osób w wieku aktywności zawodowej odnotowano największy spadek w porównaniu do innych podobszarów. Z kolei udział osób w wieku poprodukcyjnym jest tu zdecydowanie niższy niż średnia dla obszaru rewitalizacji i miasta, a spadek ich liczby jest sześciokrotnie wolniejszy niż na obszarze rewitalizacji, kontrastując z ogólnomiejskim wzrostem liczby seniorów.

W sferze społecznej, podobszar Chebbie/Kaufhaus boryka się z najwyższym poziomem ubóstwa dochodowego, gdzie udział osób korzystających z pomocy społecznej jest blisko trzykrotnie wyższy niż na obszarze rewitalizacji i ponad sześciokrotnie wyższy niż średnia miejska. Pomimo tej trudnej sytuacji, w ostatnich latach zaobserwowano znaczący spadek liczby osób korzystających z tej formy wsparcia. Wśród beneficjentów pomocy społecznej, najwyższy jest tu również odsetek osób z niepełnosprawnością. Badania ankietowe wskazują, że wśród mieszkańców Chebbia/Kaufhaus dominują obawy związane z alkoholizmem, piciem alkoholu w miejscach publicznych, paleniem tytoniu i ubóstwem. Często wymieniane są także problemy z bezrobociem, samotnością, aktami wandalizmu, konfliktami kibiców czy przemocą w rodzinie. Odnotowuje się również narastający problem izolacji społecznej. Dostępność mieszkańców do placówek pomocy społecznej jest ograniczona, zaledwie nieco ponad połowa ma do nich dostęp w promieniu 500 metrów. Centrum Usług Społecznych, wspierane przez Programy Aktywności Lokalnej, aktywnie realizuje jednak przedsięwzięcia rewitalizacyjne, takie jak projekt „Ruda Śląska -

koPALnia możliwości”, mające na celu wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym poprzez funkcjonowanie świetlicy na osiedlu Kaufhaus oraz punktu pralniczego i łaźni, z których mogą skorzystać osoby bezdomne oraz mieszkańcy pozbawieni możliwości utrzymania w czystości swojej odzieży, ręczników, bielizny pościelowej itp.

Pod względem gospodarczym, podobszar Chebzie/Kaufhaus wyróżnia się najwyższym poziomem bezrobocia spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji, mimo pewnego spadku wskaźnika w ostatnich latach. Charakteryzuje go także bardzo wysoki odsetek bezrobocia długotrwałego oraz relatywnie wysoki udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Dodatkowo, aktywność gospodarcza jest tu najniższa w całym obszarze rewitalizacji, a liczba podmiotów gospodarczych znacząco spadła, co stoi w sprzeczności z ogólną poprawą sytuacji gospodarczej w rewitalizowanych obszarach. Mieszkańcy jednogłośnie wskazują na znaczący deficyt w lokalnej ofercie handlowo-usługowej - niemal wszyscy badani narzekają na niewystarczającą liczbę punktów usługowych, a także kawiarni i restauracji.

Analiza przestrzenno-funkcjonalna wskazuje na wyższe natężenie zdarzeń wpływających na bezpieczeństwo publiczne w Chebziu/Kaufhaus w porównaniu do innych obszarów. Niemniej jednak, większość mieszkańców deklaruje poczucie bezpieczeństwa w swojej okolicy. Wśród problemów wpływających na komfort zamieszkania dominuje brak miejsc parkingowych, na który wskazuje blisko dwie trzecie badanych. Istotnym problemem są również zaniedbane podwórka i części wspólne budynków, brak udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także niewystarczająca izolacja termiczna budynków. Znaczna część mieszkańców wskazuje na zbyt małe mieszkania. Infrastruktura komunalna jest wiekowa - średni wiek budynków komunalnych to ponad sto lat. Należy jednak zaznaczyć, że na podobszarze realizowane są kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące modernizację i renowację zabytkowej tkanki mieszkaniowej oraz infrastruktury publicznej, przyczyniające się do poprawy stanu technicznego i

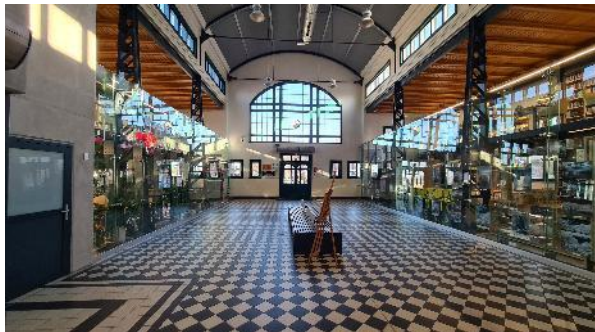
estetycznego obszaru. Dostępność do komunikacji zbiorowej jest bardzo dobra, co potwierdzają niemal wszyscy mieszkańcy. Najważniejszym zakończonym przedsięwzięciem rewitalizacyjnym jest "Stacja Biblioteka" - adaptacja zabytkowego dworca kolejowego na bibliotekę publiczną, która stała się ważnym centrum społecznym i kulturalnym, zdobywając liczne wyróżnienia.

Widok na dworzec kolejowy, „Stację Biblioteka”

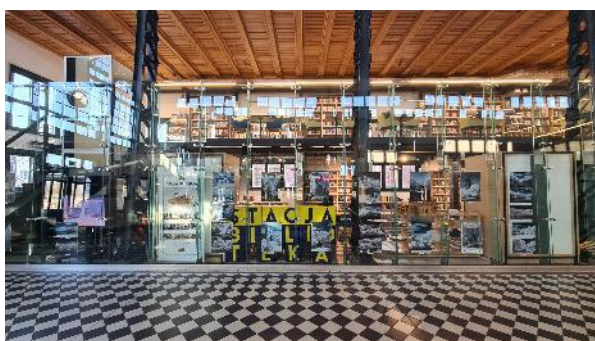
Źródło: zasoby własne

Dworzec, „Stacja Biblioteka” - wewnątrz

Źródło: zasoby własne

Strefa biblioteczna w „Stacji Biblioteka”

Źródło: zasoby własne

Galeria Fermata Godula w „Stacji Biblioteka”, miejsce organizacji wydarzeń kulturalnych i spotkań

Źródło: zasoby własne

Realizacja tego projektu wpisuje się w plany utworzenia centrum przesiadkowego. W 2023 roku przeprowadzono również przebudowę układu drogowego przed dworcem, tworząc nowy przystanek komunikacji zbiorowej i miejsca parkingowe. Plany obejmują dalszą przebudowę układu drogowego i budowę nowych ciągów pieszo-rowerowych. Niemniej jednak, stan techniczny chodników i jezdni budzi zastrzeżenia ponad połowy mieszkańców, a dostęp do dróg rowerowych jest oceniany negatywnie przez ponad trzy czwarte ankietowanych. Dostępność do usług medycznych finansowanych z NFZ jest gorsza niż na obszarze rewitalizacji, szczególnie w przypadku placówek podstawowej opieki zdrowotnej, gdzie dostęp ma zaledwie kilka procent mieszkańców, co potwierdzają badania ankietowe. Pomimo istnienia atrakcyjnej Miejskiej Biblioteki Publicznej tylko około jedna trzecia respondentów pozytywnie ocenia ogólną dostępność do miejsc kultury. Tylko około jedna trzecia

respondentów uważa liczbę miejsc do uprawiania sportu za wystarczającą. Ponad połowa ankietowanych ocenia ilość terenów zielonych do spędzania czasu rekreacyjnie jako niewystarczającą, a także wskazuje na brak miejsc do spędzania czasu na powietrzu dla dzieci.

Osiedle Kaufhaus to zabytkowa kolonia robotnicza, której historia sięga XIX wieku, z charakterystyczną zabudową typu familioki. Obecnie jest ono bardzo dobrze skomunikowane z pozostałymi dzielnicami miasta. Centralnym punktem osiedla Kaufhaus, skupiającym życie codzienne mieszkańców, stał się hutniczy dom towarowy „Kaufhaus”, wzniesiony w 1904 r. w stylu modernizmu. Obecnie budynek pełni funkcję biurową, mieszcząc około 1000 osób, i stanowi własność prywatną.

Chebbie/Kaufhaus charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem zanieczyszczenia powietrza, wynikającym w dużej mierze z ogrzewania paliwami stałymi, które jest tu znacznie częściej używane niż w innych obszarach. Potwierdzają to opinie zdecydowanej większości mieszkańców. Problem stanowi również hałas komunikacyjny, na który skarży się ponad połowa respondentów, a także problem zaśmiecenia, który obserwuje większość ankietowanych. Potencjał terenów zieleni jest doceniany przez część mieszkańców, a jednym z takich miejsc jest skwer przy ul. Plac Szkolny, który według mieszkańców tego rejonu miasta wymaga modernizacji i zagospodarowania.

Mieszkańcy podobszaru Chebbie/Kaufhaus dostrzegają szereg potencjałów swojej okolicy, w tym "Stację Biblioteka" w budynku dworca, dostępność gruntów pod zabudowę mieszkaniową, dobrą lokalizację przedszkola i szkoły podstawowej, bardzo dobrą komunikację publiczną. Jednocześnie wyrażają jasne oczekiwania co do poprawy jakości życia, wskazując na konieczność zwiększenia poczucia bezpieczeństwa, zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i hałasu, rozbudowy systemu ogrzewania centralnego, poprawy stanu technicznego budynków i podwórzy, tworzenia nowych terenów zieleni i miejsc parkingowych, zwiększenia

miejsc do spędzania czasu wolnego przez dzieci oraz poprawy dostępu do opieki medycznej.

Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las

Na koniec 2023 roku Wirek/Czarny Las zamieszkiwały 5662 osoby. W latach 2016-2023 populacja zmniejszyła się tam o ponad jedną siódmą, a tempo tego spadku było niemal dwukrotnie szybsze niż średnio w całym mieście.

Obszar ten cechuje korzystniejsza struktura demograficzna w porównaniu do miasta. Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat i jest wyższy niż średnio w mieście i na całym obszarze rewitalizacji. Jednak w latach 2016-2023 liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się o blisko jedną siódmą, co stanowi szybsze tempo spadku niż w całym obszarze rewitalizacji. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym jest nieco wyższy niż średnia dla całego obszaru rewitalizacji i znacznie wyższy niż w mieście. W analizowanym okresie liczba osób w tej grupie wiekowej zmalała tam o blisko jedną piątą, a ubytek ten był znacznie szybszy niż w całym obszarze rewitalizacji oraz w mieście. Udział seniorów był podobny jak w całym obszarze rewitalizacji, ale niższy od średniej dla miasta. W ostatnich latach liczba seniorów zmalała, choć tempo spadku liczby ludności w tej grupie wiekowej jest dwukrotnie wolniejsze niż średnio w całym obszarze rewitalizacji. W mieście natomiast odnotowano niewielki przyrost liczby osób starszych.

Na podobszarze Wirek/Czarny Las odnotowuje się dwukrotnie wyższy poziom ubóstwa dochodowego w porównaniu z całym miastem. Odsetek osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej był zbliżony do średniej dla całego obszaru rewitalizacji, choć w ostatnich latach liczba beneficjentów znacząco spadła. Tempo tego spadku było znacznie wolniejsze niż w samym mieście czy w całym obszarze rewitalizacji. Główne powody przyznania pomocy społecznej to ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność i bezrobocie. Badania ankietowe wskazują, że główne problemy społeczne to palenie

papierosów, picie alkoholu w miejscach publicznych, alkoholizm oraz wandalizm. Respondenci często dostrzegają także chuligaństwo. Około jedna piąta mieszkańców zmagają się z problemem izolacji społecznej. Inne zgłaszane problemy to niska motywacja do pracy, brak odpowiedniej opieki nad małymi dziećmi, potencjalny handel narkotykami, obawy przed przemocą ze strony grup kibicowskich, zakłócanie ciszy nocnej. Mieszkańcy podobszaru Wirek/Czarny Las mają dobry dostęp do placówek pomocy społecznej. Funkcjonują tu Lokalny Punkt Pracowników Socjalnych oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza. Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej zrealizowała program profilaktyczny w Wirku, obejmujący zajęcia dotyczące zdrowia psychicznego i fizycznego oraz destruktywnego oddziaływania dopalaczy.

Podobszar Wirek/Czarny Las charakteryzuje dwukrotnie wyższy poziom bezrobocia niż miasto, choć stopa bezrobocia zmniejszyła się w ostatnich latach. Była ona nieco wyższa niż średnio na obszarze rewitalizacji. W latach 2016-2023 liczba osób bezrobotnych zmalała tam o ponad połowę, lecz tempo tego spadku było nieco wolniejsze niż w mieście czy na obszarze rewitalizacji. Na opisywanym obszarze odnotowuje się również bardzo wysoki poziom bezrobocia długotrwałego w porównaniu do innych zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Odsetek osób długotrwale bezrobotnych przekraczał średnią dla obszaru rewitalizacji. Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością również osiągnął tam wysoką wartość. Z badań ankietowych wynika, że większość mieszkańców deklaruje zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania, choć ponad jedna trzecia wyraża odmienne zdanie. Prawie dwie trzecie mieszkańców czuje się mocno związanych z miejscem zamieszkania. Co czwarta osoba uważa, że ma wpływ na rozwój swojej okolicy, podczas gdy połowa ankietowanych jest przeciwnego zdania. Większość mieszkańców utrzymuje częste kontakty międzysąsiedzkie, choć blisko połowa respondentów uważa, że brakuje miejsc sprzyjających spotkaniom i rozmowom.

Poziom bezpieczeństwa publicznego w Wirku/Czarnym Lesie jest relatywnie niższy niż średnio w mieście. Wskaźnik interwencji Straży

Miejskiej był wyższy niż średnia dla całego obszaru rewitalizacji i miasta. Również liczba spraw sądowych była tam wyższa. Mimo to, według badań ankietowych, około siedemdziesiąt procent mieszkańców czuje się bezpiecznie w swojej okolicy.

Podobszar Wirek/Czarny Las wyróżnia się najwyższym poziomem aktywności gospodarczej wśród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych był wyższy niż na obszarze rewitalizacji. W latach 2016-2023 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła tam, lecz tempo tego wzrostu było prawie dwukrotnie wolniejsze niż na obszarze rewitalizacji i czterokrotnie wolniejsze niż w mieście. Blisko trzy piąte ankietowanych uważa, że liczba kawiarni i restauracji nie zaspakaja zapotrzebowania na te usługi. Zdecydowana większość respondentów ocenia liczbę sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jako wystarczającą, a blisko siedem dziesiątych mieszkańców ocenia liczbę punktów usług jako wystarczającą. Wirek stanowił dawniej centrum handlowo-usługowe miasta, co do dziś pozostaje w świadomości mieszkańców. Pomimo zaniku tradycyjnego centrum dzielnicowego w wyniku przemian gospodarczych, targowisko miejskie nadal funkcjonuje i posiada duży, choć niewykorzystany potencjał do organizacji różnego rodzaju wydarzeń. Obiekt zyskał zadaszenie, uniezależniające organizację imprez od pogody.

Według respondentów badań ankietowych największe problemy dotyczące warunków zamieszkania wiążą się z dużym deficytem miejsc parkingowych, co negatywnie ocenia ponad trzy piąte ankietowanych. Blisko jedna trzecia mieszkańców wskazuje na zaniedbane części wspólne w budynkach, jak również zaniedbane podwórka i brak odpowiedniej izolacji termicznej. Co piąty ankietowany dostrzega brak udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także zbyt małą powierzchnię mieszkań. Kolonia Ficus to zabytkowe osiedle robotnicze, wzniesione w latach 1860-1867 dla pracowników kopalni, które charakteryzowało się wysokim standardem zamieszkania. W 1978 roku kolonia Ficus została wpisana do rejestru zabytków. W latach 90. XX wieku przeprowadzono kompleksową modernizację budynków i zabudowań

gospodarczych. Osiedle znajduje się na trasie Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego. Miasto zrealizowało projekt rewitalizacji jednego z budynków z przeznaczeniem na punkt informacyjny i bibliotekę. Od 2020 roku funkcjonuje tu punkt informacyjny Szlaku Zabytków Techniki oraz Biblioteka Ficinus. Całość tworzy kompleks z odrestaurowanym zabytkowym budynkiem i nowym obiektem. Zmodernizowany budynek mieści punkt informacji turystycznej, salę animacyjną, czytelnię oraz ekspozycję stałą przedstawiającą dawną kuchnię robotniczą. Kompleks jest chętnie odwiedzany przez turystów i pełni kluczową rolę w procesie edukacji regionalnej. Organizowane są tam warsztaty, wystawy i różnorodne działania edukacyjne.

Kolonia robotnicza Ficinus

Źródło: zasoby własne

Budynek Biblioteki Ficinus

Źródło: zasoby własne

Kolonia Werdon to osiedle robotnicze wybudowane w latach 1913-1927. Do dziś zachowało się trzy czwarte powierzchni zabudowy mieszkalnej

osiedla. Na osiedlu organizowano liczne wydarzenia kulturalne. Na podobszarze Wirek/Czarny Las realizowane jest przedsięwzięcie „Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna”.

Zakończono realizację przedsięwzięcia „Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Wirek”, obejmującego modernizację i termomodernizację kilku budynków, infrastruktury sportowej i budowę placu zabaw. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o. realizuje ciągłą modernizację budynków mieszkalnych. Na podobszarze Wirek/Czarny Las znajdują się 92 budynki komunalne, z czego znaczna większość (ponad trzy czwarte) wybudowana przed 1970 rokiem, a ich średni wiek wynosi 95 lat. Planuje się przebudowę dawnego budynku biblioteki na 15 nowych mieszkań komunalnych, z czego część zostanie dostosowana dla osób z niepełnosprawnościami.

Na podobszarze Wirek/Czarny Las odnotowano relatywnie wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza w porównaniu z miastem, a udział indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe przekraczał średnią wartość dla miasta i obszaru rewitalizacji. Co trzeci respondent uważa, że powietrze jest często zanieczyszczone. Blisko trzy czwarte mieszkańców zauważa również często nieuprzątnięte śmieci lub nieczystości po psach. Na podobszarze Wirek/Czarny Las odnotowuje się dwukrotnie wyższe natężenie hałasu komunikacyjnego niż średnio w mieście. Ponad trzy piąte powierzchni podobszaru było narażone na hałas powyżej 55 dB. Badania ankietowe wskazują, że blisko dwie trzecie respondentów często odczuwa wzmożony hałas.

Podobszar Wirek/Czarny Las cechuje bardzo dobre rozwinięcie komunikacji zbiorowej. Wszyscy mieszkańcy mają bardzo dobry dostęp do przystanków autobusowych, a większość ankietowanych uważa dostęp do komunikacji miejskiej za odpowiedni. Według ponad połowy respondentów, sieć dróg rowerowych jest nieodpowiednia. Stan techniczny lokalnych dróg i chodników pozytywnie ocenia zaledwie mniej niż połowa mieszkańców. Na podobszarze Wirek/Czarny Las, zgodnie z opinią około trzech piątych ankietowanych, liczba terenów zieleni

umożliwiających rekreacyjne spędzanie czasu nie jest wystarczająca. Blisko połowa respondentów uważa liczbę miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na świeżym powietrzu, za odpowiednią. Badania ankietowe wskazują, że około trzy piąte mieszkańców negatywnie ocenia dostęp do miejsc „pod dachem”, gdzie dzieci mogą rozwijać swoje zainteresowania. W dzielnicy Wirek, po obu stronach ulicy Tuwima, znajduje się odnowiony Park im. Juliana Tuwima, wyposażony w siłownię terenową i stoły piknikowe. Na skwerze Rudzkich Seniorów wymieniono nawierzchnię i ustawiono kilka ławek, odnowiono również pomnik. Na podobszarze Wirek/Czarny Las znajduje się kilka zieleńców i plant o zróżnicowanym znaczeniu dla mieszkańców. Większe znaczenie dla mieszkańców mają Planty im. Księdza Antoniego Gutsfelda, które stanowią główny ciąg komunikacyjny i posiadają miejsca pamięci. Na podobszarze Wirek/Czarny Las zagospodarowano również ruiny amfiteatru w rejonie ulicy Czarnoleśnej, tworząc tam strefę rekreacyjno-wypoczynkową z nowymi elementami funkcjonalnymi i estetycznymi, intensywnie zazielenioną. Obiekt znajduje się na trasie Traktu Rudzkiego, w pobliżu Góry Antonia.

Widok na odnowiony teren w rejonie ul. Czarnoleśnej

Źródło: zasoby własne

Widok na odnowiony teren w rejonie ul. Czarnoleśnej

Źródło: zasoby własne

Badania ankietowe wskazują, że zdaniem prawie 70% procent respondentów, dostępność do punktów opieki zdrowotnej jest wystarczająca. Z badań ankietowych wynika, że blisko połowa ankietowanych pozytywnie ocenia dostęp do miejsc, gdzie mogą skorzystać z usług kultury. Zdaniem połowy respondentów liczba miejsc do uprawiania sportu w ich okolicy nie jest wystarczająca.

Szyb Andrzej to ceglana budowla wzniesiona w latach 70. XIX wieku na terenie dawnej kopalni węgla kamiennego, wyróżniająca się architekturą przypominającą średniowieczną basztę obronną. Kopalnia funkcjonowała do 1969 roku. W 2002 roku rozpoczęto modernizację budynku nadszybia, a w latach 2005-2009 zrekonstruowano dach i wyremontowano elewację, która jest w bardzo dobrym stanie z zewnątrz. Wewnątrz budynek pozostaje pusty.

Blisko 5% powierzchni miasta Ruda Śląska stanowią hałdy. Najlepszym przykładem rewitalizacji hałd jest pocynkowa hałda Góra Antonia w dzielnicy Wirek. Jest to zrekultywowana dawna hałda pocynkowa, zlokalizowana na pograniczu trzech dzielnic, w bliskiej odległości od centrum handlowego Plaza. Dziś hałda stanowi główne centrum rekreacyjno-wypoczynkowe w tej części Rudy Śląskiej. Jest to największy do tej pory tego typu zrewitalizowany obiekt, przekształcony ze zdegradowanego terenu w bezpieczną zieloną przestrzeń publiczną. W 2018 roku przeprowadzono kompleksową rewitalizację i rekultywację gruntu. Po stabilizacji powierzchni zwałowiska utworzono sieć alejek

spacerowych, siłownię „pod chmurką” oraz miejsca do odpoczynku. Wybudowano również tor do jazdy na BMX i duży plac zabaw. Władze lokalne zadbały o zachowanie poindustrialnej historii tego miejsca. Na szczycie zwałowiska znajduje się oświetlona górką widokowa, a u jej podnóża urządzono duże zielone pole. Stworzono ścieżkę edukacyjną i historyczną, z tablicami informacyjnymi o specyfice działalności przemysłowej. Na terenie hałdy powstały miejsca do grillowania i zainstalowano oświetlenie LED. W okresie zimowym mieszkańcy mogą tu zjeżdżać sankami. Mieszkańcy w drodze konsultacji społecznych zdecydowali, aby obiekt nosił nazwę „Góra Antonia”. Odbywają się tu wydarzenia integrujące lokalną społeczność, np. piknik „Ruda na sportowo”. Góra Antonia jest częścią Traktu Rudzkiego.

Góra Antonia

Źródło: zasoby własne

Góra Antonia

Źródło: zasoby własne

W badaniu ankietowym mieszkańcy mogli wskazać rzeczy, które podobają im się w okolicy i postrzegają jako jej potencjał. Respondenci są bardzo zadowoleni z lokalizacji dzielnicy Wirek i podkreślają dobre połączenia

komunikacyjne oraz bliskość autostrady A4 i DTŚ. Wskazują na bardzo duży potencjał terenów zielonych, w tym Góry Antonia. Doceniają walory doliny Kochłówki i uważają, że należy kontynuować zagospodarowanie terenów pokopalnianych. Wielu mieszkańców znajduje odpoczynek na ogródkach działkowych. Pozytywnie oceniają wyremontowane familoki przy ul. Kubiny i chętnie spędzają czas w Bibliotece Ficinus. Na uwagę zasługuje dobra dostępność placówek edukacyjnych, placów zabaw dla dzieci oraz obiektów sportowych. Mieszkańcy doceniają bardzo dobry dostęp do sklepów, supermarketów i galerii handlowej, a także lokalizację targowiska miejskiego. Cenią sobie spokój i bezpieczeństwo oraz dobre relacje z sąsiadami.

W badaniu ankietowym mieszkańcy wypowiedzieli się, co należy poprawić, aby w ich okolicy żyło się lepiej. Wśród zgłaszanych problemów dominują kwestie infrastrukturalne. Mieszkańcy wskazują na duży deficyt miejsc parkingowych oraz bariery w budynkach i zdewastowane wnętrza podwórzowe. Wiele kamienic jest w złym stanie technicznym, a niektóre nadają się jedynie do wyburzenia. Zwracają także uwagę, że na wielu nieużytkach nie powstały nowe zabudowania mieszkalne. Mieszkańcy uważają, że liczba dostępnych lokali mieszkalnych jest niewystarczająca i wielu postuluje poprawę sytuacji mieszkaniowej. Według mieszkańców, budynek Szkoły Podstawowej nr 8 wraz z otoczeniem wymaga kompleksowej modernizacji. Duży problem stanowią również niektóre drogi bez odpowiedniego oświetlenia ulicznego i chodników, a także ulice o spękanej, nierównej nawierzchni. Niektóre chodniki są nierówne i wąskie, co stanowi uciążliwość dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Oczekują dalszego zwiększania terenów zieleni i miejsc do rekreacji, zwracając uwagę, że na istniejących terenach zielonych brakuje koszy na śmieci, a ławki są często zniszczone. Zdaniem mieszkańców, nadal istnieją tereny przemysłowe, które można zagospodarować na obszary zielone. Problemem pozostają również szkody górnicze oraz wysokie zanieczyszczenie powietrza, wynikające m.in. z przestarzałych źródeł ciepła na paliwa stałe. Zwracają też uwagę na tereny w dzielnicy pozbawione nasadzeń zieleni.

Brakuje miejsc, gdzie mogłyby przebywać rodziny z dziećmi i seniorzy, a także przestrzeni do aktywizacji i integracji lokalnej społeczności. W niektórych rejonach nadal brakuje placów zabaw dla dzieci i obiektów sportowych. Zauważyli także niewielką liczbę punktów gastronomicznych. Ponadto oferta edukacyjna dla najmłodszych nie jest w pełni odpowiednia. Mieszkańcy oczekują również stworzenia nowych miejsc pracy w pobliżu miejsca zamieszkania. Kwestie bezpieczeństwa również budzą niepokój, zwłaszcza bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w otoczeniu zniszczonych kamienic. W związku z tym postulują zwiększenie liczby patroli policji.

Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice

Na koniec 2023 roku obszar ten zamieszkiwało 5315 osób. W ostatnich latach liczba ludności zmalała tam o niemal jedną ósmą. Podobny spadek zaobserwowano na całym obszarze rewitalizacji, jednak tempo spadku w Bykowinie/Kochłowicach było szybsze niż średnio w mieście.

Podobszar Bykowina/Kochłowice charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną w porównaniu do obszaru rewitalizacji i miasta. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest tu niższy niż na obszarze rewitalizacji oraz od średniej dla miasta. Choć w ostatnich latach liczba dzieci i młodzieży na podobszarze spadła, tempo tego spadku było tu nieco wolniejsze niż na całym obszarze rewitalizacji. Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niższy niż na całym obszarze rewitalizacji, a liczba osób w tej grupie wiekowej zmniejszyła się o niemal jedną siódmą, co jest szybszym tempem spadku niż średnio w mieście czy na całym obszarze rewitalizacji. Na podobszarze obserwuje się większe zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa niż na całym obszarze rewitalizacji, z wyższym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku senioralnym na podobszarze zmniejszyła się, podobne trendy zaobserwowano na całym obszarze rewitalizacji, podczas gdy w mieście odnotowano wzrost liczby osób starszych.

Podobszar Bykowina/Kochłowice charakteryzuje niski poziom ubóstwa dochodowego w porównaniu do miasta. Udział osób korzystających z pomocy społecznej jest dwuipółkrotnie niższy niż na całym obszarze rewitalizacji, choć w mieście wskaźnik ten jest nieco wyższy niż na podobszarze. W latach 2016-2023 liczba osób objętych systemem tej pomocy na podobszarze spadła o ponad połowę, a tempo tego spadku było tutaj szybsze niż na całym obszarze rewitalizacji czy w mieście. Mieszkańcy podobszaru Bykowina/Kochłowice jako główne problemy społeczne wskazują picie alkoholu w miejscach publicznych (dwie piąte wskazań), palenie papierosów, alkoholizm oraz wandalizm. Wśród zgłaszanych problemów dość często pojawia się też samotność i izolacja społeczna. Sygnalizują także występowanie konfliktów sąsiedzkich oraz spożywanie alkoholu przez młodzież w miejscach publicznych. Na podobszarze zlokalizowane są trzy placówki pomocy społecznej, a analiza przestrzenna wskazuje, że zdecydowana większość mieszkańców ma dobry fizyczny dostęp do placówek pomocy społecznej w promieniu 500 m od miejsca zamieszkania, co jest wartością znacznie wyższą niż na obszarze rewitalizacji czy w skali miasta.

Podobszar Bykowina/Kochłowice charakteryzuje się bardzo niskim poziomem bezrobocia w porównaniu do obszaru rewitalizacji i miasta, a udział osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym jest tu znacznie niższy niż średnio na całym obszarze rewitalizacji i w mieście. W latach 2016-2023 liczba osób bezrobotnych na podobszarze spadła o prawie dwie trzecie, co jest bardzo znaczącym spadkiem w porównaniu do całego obszaru rewitalizacji. Udział osób długotrwale bezrobotnych jest tu nieco niższy niż na obszarze rewitalizacji, ale podobny do średniej miejskiej. Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością jest tu niższy niż średnie dla obszaru rewitalizacji i miasta. Blisko trzy czwarte mieszkańców podobszaru Bykowina/Kochłowice wyraża zadowolenie z życia w swojej okolicy. Większość respondentów czuje się mocno związana ze swoim miejscem zamieszkania. Wpływ na rozwój swojej okolicy odczuwa tylko około jedna trzecia mieszkańców, a niemal połowa mieszkańców nie dostrzega możliwości wpływu na sprawy lokalne.

Badania ankietowe pokazują, że około trzech piątych ankietowanych utrzymuje kontakty ze swoimi sąsiadami. Zdaniem około trzech piątych mieszkańców brakuje miejsc, w których mogą spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać.

Podobszar Bykowina/Kochłowice wyróżnia się wysokim poziomem bezpieczeństwa publicznego na tle innych zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Liczba interwencji Straży Miejskiej była najniższa spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji i trzykrotnie niższa niż średnio na obszarze rewitalizacji, a jednocześnie niemal dwukrotnie niższa niż średnio w mieście. Z badań ankietowych wynika, że ponad trzy czwarte mieszkańców czuje się bezpiecznie w swojej okolicy.

Podobszar Bykowina/Kochłowice charakteryzuje niski poziom aktywności gospodarczej w porównaniu do miasta i obszaru rewitalizacji. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców była tu znacznie niższa niż średnia dla obszaru rewitalizacji i miasta. Należy jednak zauważyć, że w latach 2016-2023 ich liczba na podobszarze wzrosła o ponad jedną dziesiątą, a tempo tego wzrostu było wyraźnie szybsze niż na całym obszarze rewitalizacji, jednocześnie nieco wolniejsze niż w mieście. Według około 85% respondentów brakuje tu kawiarni i restauracji. Wielu ankietowanych (ponad siedem dziesiątych) uważa, że liczba sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jest wystarczająca. Blisko połowa mieszkańców pozytywnie ocenia dostęp do punktów usług dla ludności.

Według respondentów badania ankietowego, największe problemy mieszkaniowe na podobszarze Bykowina/Kochłowice związane są z dużym deficytem miejsc parkingowych, co negatywnie ocenia ponad połowa ankietowanych. Atrakcyjność osiedlania się obniżają także zaniedbane części wspólne w budynku oraz brak potrzebnych udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Co piąty ankietowany wskazuje również na zdewastowane podwórko przy budynku. Mieszkańcy zgłaszają problemy związane z niedostatkiem miejsc do spotkań i rekreacji, poruszają kwestie bezpieczeństwa takie jak kradzieże i wandalizm, niedogodności związane ze stanem infrastruktury drogowej, oświetlenia i

kanalizacji, a także problemy środowiskowe, w tym zanieczyszczenie powietrza i nielegalne wysypiska.

Podobszar Bykowina/Kochłowice charakteryzuje się najniższym stopniem zanieczyszczeń powietrza spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Udział indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe jest tu niższy niż w mieście i na obszarze rewitalizacji. Mimo to badania ankietowe wskazują, że około dwie trzecie mieszkańców często odczuwa zanieczyszczenie powietrza. Blisko dwie trzecie ankietowanych często dostrzega nieuprzątnięte śmieci lub psie odchody. Na podobszarze Bykowina/Kochłowice odnotowano niskie natężenie hałasu komunikacyjnego w porównaniu do obszaru rewitalizacji i miasta, jednak badania ankietowe wskazują, że blisko połowie respondentów przeszkadza hałas. Z badań ankietowych wynika, że blisko dwie trzecie respondentów pozytywnie ocenia ilość terenów zielonych dostępnych do rekreacji, w tym zieleniec przy ul. Katowickiej i Ryszarda Siekiela oraz zieleniec przy ul. 11 Listopada. Na podobszarze Bykowina/Kochłowice znajduje się 10 budynków komunalnych, z czego większość wybudowano przed 1970 rokiem, a ich średni wiek wynosi 82 lata. W 2023 roku zarejestrowano liczne awarie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.

Dostęp do komunikacji miejskiej jest pozytywnie oceniany przez około cztery piąte respondentów przeprowadzonego badania ankietowego. Według blisko trzech piątych respondentów chodniki i jezdnie znajdują się w złym stanie technicznym. Podobnie ponad połowa ankietowanych źle ocenia stan sieci dróg rowerowych.

Na podobszarze Bykowina/Kochłowice funkcjonuje Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej CIS - Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, której działalność jest dobrze postrzegana przez mieszkańców, jednak z badań ankietowych wynika, że zaledwie około jedna trzecia respondentów pozytywnie ocenia dostępność do miejsc, w których można skorzystać z usług kultury. Mieszkańcy podobszaru Bykowina/Kochłowice mają bardzo dobry dostęp fizyczny do obiektów sportowo-rekreacyjnych w promieniu 500 m do miejsca zameldowania. Badania ankietowe

pokazują, że około trzy piąte respondentów pozytywnie ocenia dostępność do miejsc, w których można uprawiać sport. W opinii blisko dwóch trzecich ankietowanych, liczba miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na powietrzu, jest wystarczająca. Z kolei nieco ponad jedna trzecia mieszkańców wskazuje, że brakuje odpowiedniej liczby miejsc "pod dachem", w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania.

Mieszkańcy w przeprowadzonych badaniach społecznych mogli wymienić jedną lub kilka rzeczy, które podobają się im w okolicy miejsca zamieszkania i uważają je za potencjał tego miejsca. Wśród największych atutów wymienia się dużą ilość terenów zielonych o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej oraz bliskość lasów. Mieszkańcy mają bardzo dobry dostęp do sklepów, galerii handlowej, przedszkola i szkół podstawowych, aptek i przychodni POZ. Pozytywnie oceniany jest również dostęp do komunikacji miejskiej. Mocną stroną jest dobra lokalizacja dzielnicy w pobliżu autostrady A4. Dużym walorem, o który trzeba zadbać, według mieszkańców, jest Gródek Kochłowice oraz obiekty sportowo-rekreacyjne powstałe na terenie „Starego Basenu” na Bykowie. W opinii niektórych mieszkańców istnieje dość spójna sieć dróg rowerowych. Społeczność lokalna docenia również integrację międzysąsiedzką, historycznie silną, choć zauważa, że z upływem czasu zanika, co stanowi wyzwanie dla przyszłych działań rewitalizacyjnych.

W badaniu ankietowym mieszkańcy wypowiedzieli się, co należy poprawić, aby w ich okolicy żyło się lepiej. W obszarze bezpieczeństwa wskazują na problem spożywania alkoholu w przestrzeni publicznej, zwłaszcza przez młodzież szkolną i osoby bezrobotne. Postulują zwiększenie liczby patroli policji i straży miejskiej oraz rozbudowę monitoringu w miejscach publicznych. Sugerują także zwiększenie poziomu bezpieczeństwa drogowego, m.in. poprzez montaż progów zwalniających i poprawę oświetlenia. W zakresie oferty spędzania czasu wolnego i aktywizacji zgłaszany jest brak różnorodnej oferty sportowej i niedostatek miejsc służących integracji lokalnej społeczności, w tym seniorów. Postuluje się stworzenie oferty zajęć edukacyjnych i spędzania

czasu wolnego dla dzieci, a także utworzenie nowych miejsc w żłobkach. Mieszkańcy oczekują zwiększenia liczby wydarzeń kulturalnych. Zdaniem mieszkańców, niektóre place zabaw i obiekty sportowe wymagają remontu. Na terenach zieleni urządzonej sugerują stworzenie nowych miejsc wypoczynku i rekreacji. Zwracają także uwagę na zły stan techniczny niektórych ulic. Według mieszkańców konieczna jest modernizacja i termomodernizacja zdegradowanych budynków mieszkalnych i pustostanów, w tym remonty klatek schodowych, instalacja wind i odnowa elewacji. W wielu budynkach mieszkalnych nadal występują liczne bariery architektoniczne. Zdaniem mieszkańców, konieczna jest wymiana źródeł ciepła na bardziej ekologiczne. Ponadto wiele zdewastowanych podwórz wymaga modernizacji, z potencjałem przekształcenia ich w miejsca spotkań sąsiedzkich. Podczas warsztatów rewitalizacyjnych, które odbyły się w Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, ich uczestnicy zwrócili uwagę na szczególnie zaniedbane budynki przy ul. 11 Listopada. Niejednorodność w charakterze zabudowy i jej stanie technicznym Bykowiny objętej obszarem rewitalizacji, według mieszkańców, wymaga realizacji zróżnicowanych działań na tym podobszarze i z różnym natężeniem. Rejony zabudowy kamienicznej w większym zakresie wymagają modernizacji zabudowy. Na podobszarze Bykowina/Kochłowice znajdują się tereny przemysłowe dawnej Kopalni Węgla Kamiennego Nowy Wirek, która zakończyła działalność w 2014 roku.

Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom

Nowy Bytom pełni funkcję centrum administracyjnego miasta, koncentrując usługi w kwartale ulic Hallera, Czarnoleśnej i Niedurnego, gdzie mieści się Urząd Miasta, Urząd Stanu Cywilnego oraz ZUS. Na koniec 2023 roku Nowy Bytom liczył 5956 stałych mieszkańców. W latach 2016-2023 liczba mieszkańców spadła o około jedną ósmą, co było tempem zbliżonym do spadku odnotowanego na całym obszarze rewitalizacji.

W 2023 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła około jedną piątą mieszkańców Nowego Bytomia. Udział ten był niższy od średniej na obszarze rewitalizacji, ale zbliżony do poziomu w całym mieście. W analizowanym okresie, liczba osób najmłodszych zmniejszyła się tu o blisko jedną szóstą, co było tempem szybszym niż na obszarze rewitalizacji i znacznie szybszym niż w całym mieście. Podobszar Nowy Bytom charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem ludności w wieku produkcyjnym w porównaniu z miastem i nieco wyższym niż średnia na obszarze rewitalizacji. Mimo wzrostu udziału, liczba osób w wieku produkcyjnym w podobszarze zmalała w latach 2016-2023 o nieco ponad jedną dziesiątą, co było tempem nieznacznie wolniejszym niż średnio w mieście i na obszarze rewitalizacji. Podobszar Nowy Bytom cechuje stosunkowo wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu z obszarem rewitalizacji, lecz zdecydowanie niższy niż w całym mieście. W latach 2016-2023 liczba osób starszych w podobszarze spadła o nieco ponad jedną dziesiątą, co było tempem szybszym niż na obszarze rewitalizacji i kontrastuje ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa obserwowanym w całym mieście.

Podobszar charakteryzuje się dwukrotnie wyższym poziomem ubóstwa dochodowego niż w całym mieście, co znajduje odzwierciedlenie w odsetku osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej. W 2023 roku wskaźnik ten był zbliżony do poziomu na obszarze rewitalizacji. W latach 2016-2023 liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze spadła o niemal połowę, co było tempem nieco szybszym niż na obszarze rewitalizacji. Wśród osób korzystających z pomocy społecznej, ponad dwie piąte stanowiły osoby z niepełnosprawnością. Główne powody udzielania pomocy społecznej to ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Według mieszkańców, do najczęściej wskazywanych problemów społecznych w ich okolicy należą: picie alkoholu w miejscach publicznych oraz alkoholizm (niemal połowa wskazań dla obu), a także palenie papierosów i e-papierosów. Respondenci często zauważają również akty wandalizmu i chuligaństwa.

Co piąty badany wskazuje na problem samotności oraz konflikty między grupami kibiców. Mieszkańcy zgłaszają także problem bezdomności. Dostępność fizyczna do placówek pomocy społecznej na podobszarze Nowy Bytom jest oceniana jako gorsza niż średnio na obszarze rewitalizacji, ale znacznie lepsza niż w całym mieście. W tej części miasta znajduje się siedziba Centrum Usług Społecznych, Punkt Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa funkcjonujący w CUS oraz Dzienny Dom „Senior - WIGOR”.

Na podobszarze odnotowuje się relatywnie wysoki poziom bezrobocia w porównaniu z miastem, choć w 2023 roku wskaźnik ten był niższy niż na obszarze rewitalizacji. W latach 2016-2023 liczba osób bezrobotnych w podobszarze spadła o niemal połowę, co było tempem nieco wolniejszym niż średnio w mieście i na obszarze rewitalizacji. Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnością jest tu wyższy niż średnie dla obszaru rewitalizacji i miasta. Obszar ten wyróżnia się najniższym poziomem bezrobocia długotrwałego spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Zdecydowana większość (około dwie trzecie) respondentów badania ankietowego deklaruje zadowolenie ze swojego miejsca zamieszkania. Prawie siedem dziesiątych ankietowanych czuje się związanych ze swoją okolicą. Wpływ na rozwój miejsca zamieszkania deklaruje zaledwie nieco ponad jedna piąta osób. Ponad połowa respondentów utrzymuje relacje ze swoimi sąsiadami, choć mniej niż połowa mieszkańców podobszaru uważa, że na osiedlu istnieją miejsca do spotkań i swobodnych rozmów.

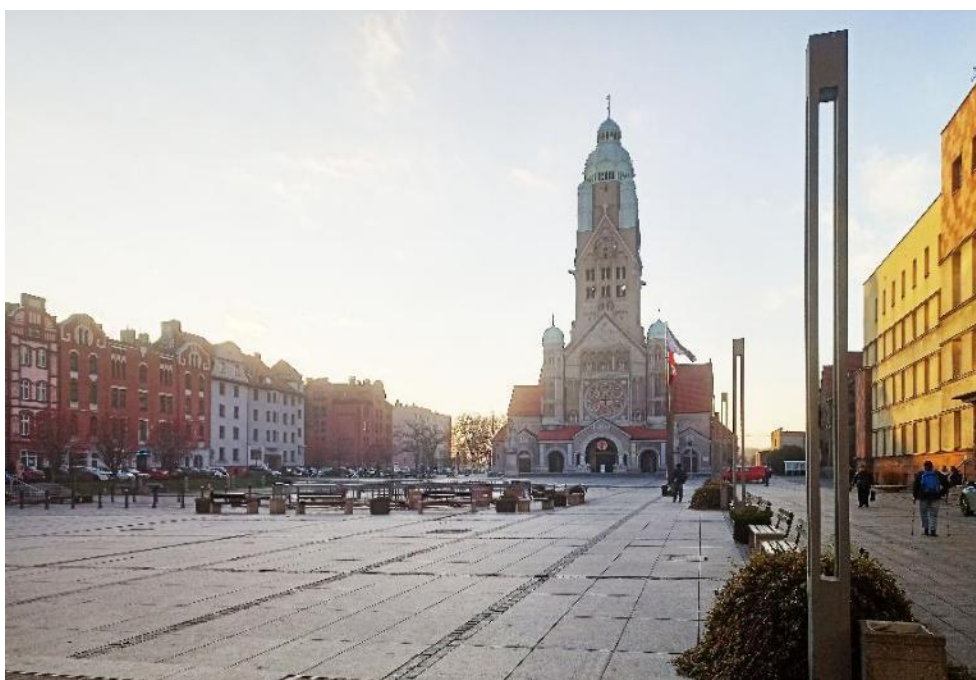
Podobszar Nowy Bytom charakteryzuje się wysoką koncentracją interwencji służb miejskich. Mimo statystyk wskazujących na zwiększoną aktywność służb i liczbę spraw sądowych (wzrost o ponad jedną trzecią w latach 2016-2023), badania ankietowe pokazują, że około siedem dziesiątych respondentów uważa swoje miejsce zamieszkania za bezpieczne.

Podobszar cechuje relatywnie wysoki poziom przedsiębiorczości w porównaniu z miastem i obszarem rewitalizacji. W latach 2016-2023

liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o ponad jedną dziesiątą, co było przyrostem nieco szybszym niż średnio na obszarze rewitalizacji. Według respondentów, blisko połowa uważa, że w okolicy funkcjonuje wystarczająca liczba kawiarni i restauracji. Zdecydowana większość (ponad cztery piąte) ankietowanych ocenia dostęp do sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jako odpowiedni. Ponadto, blisko co trzeci respondent pozytywnie ocenia dostępność punktów usługowych. Przy ulicy Markowej na Nowym Bytomiu znajduje się targowisko miejskie. Ta ważna dla mieszkańców przestrzeń handlowa i miejsce spotkań wymaga kompleksowej modernizacji.

Centralnym punktem podobszaru Nowy Bytom jest Plac Jana Pawła II, który po modernizacji miał stać się reprezentacyjnym miejscem, jednak obecnie jest niedostatecznie wykorzystaną przestrzenią, która nie odpowiada na potrzeby współczesnego życia miejskiego ani na wyzwania środowiskowe. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza jego potencjał jako miejsca spotkań, rekreacji czy wypoczynku, co skutkuje tym, że jest pomijany przez mieszkańców. Dodatkowo, dominacja twardych, nieprzepuszczalnych powierzchni na placu przyczynia się do tworzenia miejskich wysp ciepła, co negatywnie wpływa na środowisko miejskie i komfort termiczny.

Plac Jana Pawła II

Źródło: zasoby własne

Zdaniem respondentów badania ankietowego, komfort zamieszkania na Nowym Bytomiu zmniejsza przede wszystkim duży deficyt miejsc parkingowych, który negatywnie ocenia aż blisko dwie trzecie ankietowanych. Ponadto mieszkańcy wskazują zaniedbane podwórka, zaniedbane części wspólne w budynku i brak potrzebnych udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Blisko jedna trzecia odbiorców wskazuje na brak odpowiedniej izolacji termicznej. Co piąty mieszkaniec uważa, że mieszkania są za małe na potrzeby ich rodzin. Mieszkańcy zgłaszają również niedostatek infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci oraz problemy związane z nielegalnymi wysypiskami odpadów i zaśmieceniem terenów publicznych. Wymieniają także uciążliwości związane z hałasem drogowym oraz potrzebę remontu klatek schodowych. Na podobszarze Nowy Bytom znajduje się 100 budynków komunalnych, z czego niemal wszystkie wybudowano przed 1970 rokiem. Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego wynosi ponad 100 lat. W 2023 roku zarejestrowano liczne awarie sieci kanalizacyjnej. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o. zrealizowało

projekt „Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Nowy Bytom” obejmujący szereg prac modernizacyjnych i remontowych. Miasto Ruda Śląska oraz MPGM TBS wspólnie zrealizowały przedsięwzięcie „Remont i adaptacja budynku Willi Florianka”, która po kompleksowym remoncie funkcjonuje jako prywatny żłobek i przedszkole.

MPGM TBS wyremontowało również willę przy ul. Niedurnego 75, zmieniając jej przeznaczenie na użytkowe, a jej głównym najemcą został Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Willa Florianka przy ul. Niedurnego 73 - po modernizacji

Źródło: zasoby własne

Budynek przy ul. Niedurnego 75 - po modernizacji

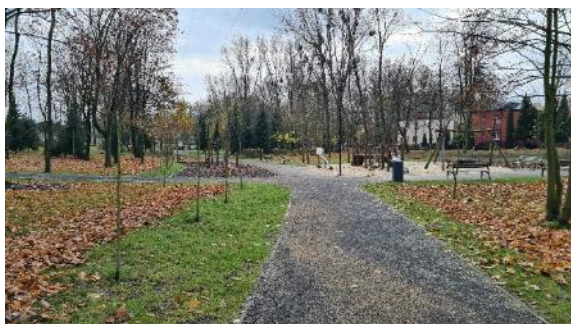

Źródło: zasoby własne

Podobszar Nowy Bytom odnotowuje niski stopień zanieczyszczenia powietrza w porównaniu z miastem, a udział ogrzewania na paliwa stałe jest tu niższy niż średnia dla miasta i obszaru rewitalizacji. Mimo tych statystyk badania ankietowe wskazują, że niemal 90% ankietowanych odczuwa częste zanieczyszczenie powietrza. Na podobszarze Nowy Bytom zanotowano relatywnie wysoki poziom hałasu komunikacyjnego w porównaniu do obszaru rewitalizacji i miasta. Ponad trzy czwarte

respondentów potwierdza częste występowanie wzmożonego hałasu. Dodatkowo, blisko trzy czwarte ankietowanych często dostrzega w swoim otoczeniu nieuprzątnięte śmieci lub nieczystości po zwierzętach. W Parku Dworskim, założonym w XIX wieku, w 2022 roku rozpoczęto modernizację jako kolejny etap budowy Traktu Rudzkiego. Prace zostały zakończone. Wzdłuż ulicy Parkowej rozciąga się kolonia robotnicza z dziesięcioma budynkami wielorodzinnymi. Park Hallera będący również częścią Traktu Rudzkiego przeszedł rewaloryzację, zyskując nowy ogród sensoryczny i zmodernizowane alejki. W dzielnicy Nowy Bytom znajduje się zieleniec przy ul. Furgota, mający duże znaczenie dla lokalnej społeczności.

Alejka na terenie Parku Hallera

Źródło: zasoby własne

Ogród sensoryczny na terenie Parku Hallera

Źródło: zasoby własne

Urządzenia rekreacji ruchowej na terenie Parku Hallera

Źródło: zasoby własne

Przebieg ścieżek przy terenie Parku Hallera

Źródło: zasoby własne

Dostępność do komunikacji miejskiej na podobszarze Nowy Bytom jest bardzo dobra. Wszyscy mieszkańcy mają fizyczny dostęp do przystanków w promieniu 400 m. Około cztery piąte respondentów uważa dostęp do komunikacji miejskiej za odpowiedni. Stan techniczny lokalnych dróg i chodników budzi zastrzeżenia u blisko połowy ankietowanych. Sieć dróg rowerowych jest postrzegana pozytywnie jedynie przez nieco ponad jedną trzecią badanych, podczas gdy zdecydowana większość ma odmienne zdanie. W ostatnich latach gruntownie przebudowano odcinek ulicy Niedurnego, poprawiając bezpieczeństwo i komfort poruszania się pieszych i rowerzystów.

Okolo cztery piąte respondentów przeprowadzonego badania ankietowego uważa dostępność do punktów opieki medycznej za wystarczającą.

Wszyscy mieszkańcy podobszaru Nowy Bytom mają bardzo dobry dostęp do instytucji kultury - znajdują się one w promieniu 500 m od miejsca zamieszkania. Prawie 83% respondentów badania ankietowego w ocenie

dostępności do usług kultury potwierdza ten stan. Do głównych placówek należą filie Miejskiej Biblioteki Publicznej, Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty oraz Kino Patria. Na tyłach budynku dawnego kasyna hutniczego mieści się Ogród Śląskiego Teatru Impresaryjnego. Miasto Ruda Śląska zrealizowało przedsięwzięcie „Nadanie nowych funkcji przestrzeni w rejonie Miejskiego Centrum Kultury w Rudzie Śląskiej - Nowym Bytomiu”. Budynek Śląskiego Teatru Impresaryjnego, który został przekształcony z Miejskiego Centrum Kultury, przeszedł modernizację, zrewitalizowano również przestrzeń za budynkiem. Budynek jednak nadal wymaga koniecznych modernizacji przede wszystkim w zakresie zwiększenia dostępności, poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Kompleksowej modernizacji wymaga również sala widowiskowa. W pobliżu budynku Kina Patria, ważnego dla mieszkańców Rudy Śląskiej miejsca, którego dalsze funkcjonowanie pozostaje pod znakiem zapytania, znajduje się zabytkowa wieża ciśnień. Kubatura obiektu pozwala na zagospodarowanie pod nowe funkcje społeczne.

Mieszkańcy podobszaru Nowy Bytom mają bardzo dobry dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych. Blisko trzy piąte respondentów uważa liczbę miejsc do uprawiania sportu za wystarczającą. Nieco ponad trzy czwarte mieszkańców ocenia, że ilość terenów zieleni, w których można spędzać rekreacyjnie czas, jest odpowiednia. Prawie dwie trzecie badanych pozytywnie ocenia liczbę miejsc na powietrzu dla dzieci. Mniej, bo około połowa respondentów uważa, że liczba miejsc, w których dzieci mogą realizować swoje zainteresowania „pod dachem”, jest wystarczająca.

Hałda pocynkowa przy ul. Niedurnego i Furgoła została włączona do projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Ten obszar, będący świadectwem industrialnej przeszłości, może przekształcić się w nowy, zielony teren rekreacyjny. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji realizuje przedsięwzięcie „Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Nowego Bytomia”. Wielki Piec Hutniczy „A”, kluczowy element krajobrazu Nowego Bytomia, został wybudowany w 1968 roku, a wygaszony w 2005. Jest to ostatni tego typu

obiekt na Śląsku. Planowana jest jego modernizacja i adaptacja na cele turystyczno-kulturalne. Projekt przewiduje budowę nowego budynku głównego, ścieżki zwiedzania przez podesty Wielkiego Pieca oraz adaptację pomieszczeń na Muzeum. Realizacja projektu ma zakończyć się w grudniu 2026 roku.

Mieszkańcy podobszaru Nowy Bytom dostrzegają potencjał w zmodernizowanym obiekcie Burloch Arena, basenach (wymagają modernizacji), utworzeniu Traktu Rudzkiego, licznych terenach zieleni, zrewaloryzowanych parkach miejskich oraz pozytywnych zmianach w przestrzeni publicznej. Wyrażają zadowolenie z dobrego dostępu do publicznego transportu zbiorowego i skomunikowania z innymi miastami. Doceniają także łatwy dostęp do pobliskich sklepów, przychodni, Urzędu Miasta, instytucji kultury i placówek edukacyjnych. Uważają, że zagospodarowanie terenu Wielkiego Pieca ma duży potencjał. Opowiadają się za ożywieniem centralnego Rynku i pozytywnie oceniają wyremontowane familoki. W badaniu ankietowym mieszkańcy wskazali, co należy poprawić. Wśród głównych problemów wymienili niedobór miejsc parkingowych i nieuporządkowane wnętrza podwórzowe. Wskazują także na potrzebę dalszej modernizacji i termomodernizacji historycznych budynków mieszkalnych. Zgłaszają również zły stan techniczny ulic i chodników oraz liczne bariery architektoniczne dla osób starszych i w samych budynkach mieszkalnych. W przestrzeni publicznej brakuje ławek i koszy na śmieci. Proponują utworzenie deptaka wzdłuż fragmentu ulicy Niedurnego oraz budowę nowych ścieżek rowerowych. W niektórych rejonach dzielnicy brakuje strefowych placów zabaw dla dzieci i boisk sportowych. Mieszkańcy zwracają uwagę na obecność osób bezdomnych i pijących alkohol w przestrzeni publicznej, postulując zwiększenie liczby patroli i rozbudowę monitoringu miejskiego. Zaproponowano także ograniczenie sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych oraz zwiększenie pomocy społecznej dla osób w trudnej sytuacji życiowej. Zgłaszano spadek poziomu bezpieczeństwa drogowego w porze nocnej. Zdaniem niektórych respondentów można również wzbogacić

ofertę edukacyjną dla najmłodszych oraz ofertę kulturalną i sportową, w tym dla seniorów.

Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel

Kolonia Carl Emanuel to niewielkie, historyczne osiedle robotnicze w Rudzie Śląskiej, zlokalizowane przy ulicach Wolności, Raciborskiej i Zabrzeńskiej. Powstało pod koniec XIX wieku jako zwarty, wyodrębniony względem otoczenia kompleks, którego zabudowa tworzy zamknięty kwartał z wewnętrznym dziedzińcem. Wyróżnia się jednolitą, historyzującą architekturą - ceglane, dwukondygnacyjne domy mieszkalne z wielospadowymi dachami, przeznaczone były zarówno dla robotników, jak i nadzoru kopalnianego. Charakterystyczne są narożne budynki wzniesione na planie litery L, bogato zdobione detalami architektonicznymi, takimi jak baszty czy wieżyczki.

Kolonia Carl Emanuel stanowi jeden z najciekawszych przykładów budownictwa patronackiego na Górnym Śląsku i jest ważnym świadectwem przemysłowej historii regionu. Mimo upływu lat zachowała zwarty układ urbanistyczny oraz oryginalny charakter, choć część pierwotnej zabudowy nie przetrwała do dziś. Osiedle, choć niewielkie, wyróżnia się wysoką wartością architektoniczną i historyczną, będąc jedną z perełek Rudy Śląskiej.

Na koniec 2023 roku podobszar zamieszkiwało 270 osób. W okresie między 2016 a 2023 rokiem liczba mieszkańców spadła o blisko jedną piątą, co było najszybszym tempem ubytku populacji spośród wszystkich zaludnionych podobszarów rewitalizacji. Ze względu na niewielką liczbność mieszkańców tego podobszaru i jego rozmiar przestrzenny można przyjąć, że opinie mieszkańców na temat warunków życia mogą być obarczone większym błędem statystycznym niż w przypadku innych podobszarów i mogą dotyczyć okolicznych zabudowań.

Kolonia Carl Emanuel cechuje się korzystniejszą strukturą demograficzną na tle samego obszaru rewitalizacji, jak i całego miasta. W 2023 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym był niższy w stosunku do 2016 roku, a liczba dzieci i młodzieży zmniejszyła się tu o ponad jedną

czwartą. Udział osób w wieku produkcyjnym kształtował się na wysokim poziomie, przekraczając swoją średnią wartość z 2016 roku, mimo że w analizowanym okresie liczba mieszkańców w wieku aktywności zawodowej zmniejszyła się o blisko jedną piątą. Na analizowanym obszarze odnotowano niższą koncentrację seniorów w porównaniu z ogólną sytuacją w mieście. W 2023 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym nieznacznie wzrósł względem 2016 roku, jednak liczba seniorów zmniejszyła się w ostatnich latach o jedną piątą, co stanowi największy spadek procentowy w skali miasta. Na wartości wskaźników istotny wpływ ma stosunkowo niewielka liczebność tej grupy wiekowej w tej części miasta.

Kolonia Carl Emanuel charakteryzuje się niewielkim odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej na tle samego obszaru rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że w 2023 roku udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej był niższy w stosunku do 2016 roku. Wśród powodów przyznawania pomocy społecznej wskazano ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezradność w rodzinach niepełnych oraz niepełnosprawność. W opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji wśród najczęściej obserwowanych problemów społecznych wymienia się picie alkoholu w miejscach publicznych oraz akty wandalizmu (około jedna trzecia wskazań dla obu), a także alkoholizm lub nadużywanie alkoholu. Mieszkańcy dość często dostrzegają również palenie papierosów, zażywanie narkotyków i dopalaczy, a także samotność osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Kolonia Carl Emanuel zanotowała poziom bezrobocia prawie dwukrotnie wyższy niż średnio w mieście. Należy jednak wziąć pod uwagę, że w liczba bezwzględnych jest to kilka osób. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji wynika, że zdecydowana większość (około trzy czwarte) wyraża zadowolenie z warunków życia na podobszarze Kolonia Carl Emanuel. Silny związek z okolicą swojego miejsca zamieszkania deklaruje większość ankietowanych (około cztery piąte). Jednak tylko około jedna piąta

mieszkańców uważa, że ma wpływ na rozwój swojej okolicy.

Jednocześnie wielu mieszkańców (około trzy piąte) utrzymuje częste kontakty międzysąsiedzkie. Badania ankietowe wskazują, że blisko połowa uczestników ankiety potwierdza dostęp do miejsc, w których można spotkać się z sąsiadami i swobodnie porozmawiać.

W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców obszaru rewitalizacji o ocenę poziomu bezpieczeństwa publicznego. Większość ankietowanych (około trzy czwarte) czuje się zdecydowanie bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania.

Z badania ankietowego wynika, że większość respondentów ocenia niewielką koncentrację punktów gastronomicznych w okolicach ich miejsca zamieszkania. Opinię tę podziela blisko jedna trzecia badanych. Ankieta wykazała również, że niemal wszyscy mieszkańcy mają wystarczający dostęp do sklepów z artykułami pierwszej potrzeby. Ponadto, nieco ponad połowa mieszkańców uważa, że znajduje się tu wystarczająco dużo punktów usługowych.

Na podobzarze Kolonia Carl Emanuel od wielu lat prowadzone są działania rewitalizacyjne. W 2014 roku zmodernizowano wewnętrzny dziedziniec między ulicami Wolności i Raciborską, tworząc nową przestrzeń publiczną. W ostatnich latach zrealizowano przedsięwzięcie „Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ulic Wolności - Raciborska”, obejmujące renowację elewacji i prace konserwatorskie.

Przebieg chodnika i ścieżki rowerowej wzdłuż ciągu familoków

Źródło: zasoby własne

Zmodernizowana wspólna przestrzeń między familokami

Źródło: zasoby własne

W Kolonii Carl Emanuel występuje niższa jakość powietrza niż średnio w mieście oraz na obszarze rewitalizacji. Na koniec października 2024 roku udział indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe przekraczał średnią wartość na obszarze rewitalizacji. Z badania ankietowego wynika, że około cztery piąte respondentów często odczuwa zanieczyszczenie powietrza. W Kolonii Carl Emanuel odnotowano najwyższy poziom hałasu komunikacyjnego. Z badania ankietowego wynika, że prawie trzy czwarte ankietowanych potwierdza częste występowanie wzmożonego hałasu. Ponadto blisko siedem dziesiątych mieszkańców często napotyka nieuprzątnięte śmieci lub psie odchody. Na podobnym obszarze Kolonia Carl Emanuel nie ma budynków mieszkalnych należących do zasobów komunalnych miasta ani nie zgłoszono awarii sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej.

Mieszkańcy Kolonii Carl Emanuel mają bardzo dobry fizyczny dostęp do przystanków komunikacji miejskiej. Według opinii blisko 95%

ankietowanych, dostęp do komunikacji miejskiej jest odpowiedni. Ważnym elementem sieci drogowej są ciągi pieszo-rowerowe. Z badania ankietowego wynika, że większość respondentów (około siedem dziesiątych) pozytywnie ocenia sieć dróg rowerowych. Ponadto nieco ponad połowa ankietowanych uważa, że stan techniczny chodników i jezdni jest odpowiedni. Z badania ankietowego wynika, że niecałe trzy piąte respondentów nie potwierdza, aby w najbliższej okolicy było wystarczająco dużo miejsc do uprawiania sportu. Większości brakuje również terenów zieleni do rekreacji. Prawie połowa mieszkańców uważa, że znajduje się tu wystarczająca liczba miejsc, w których dzieci mogą spędzać czas na świeżym powietrzu. Tylko około jedna trzecia ankietowanych dostrzega wystarczającą liczbę miejsc „pod dachem”, w których dzieci mogą rozwijać swoje zainteresowania. Kolonia Carl Emanuel jest, według opinii mieszkańców, bardzo dobrze wyremontowanym osiedlem. W badaniu ankietowym mieszkańcy wypowiedzieli się, co należy poprawić. Postulują podjęcie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych, na przykład związanych z piciem alkoholu przez nieletnich. Niektórzy oczekują otwarcia żłobka oraz zwiększenia dostępu do miejsc służących aktywizacji i integracji.

Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u

Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej mieści się w dawnym folwarku Dwór Nowa Ruda, który niegdyś należał do rodziny von Ballestrem. Po II wojnie światowej nieruchomość stała się własnością Skarbu Państwa, a następnie funkcjonowało tu Państwowe Gospodarstwo Rolne (PGR). Po upadku PGR-u obiekty budowlane znajdowały się w złym stanie technicznym. Na początku XXI wieku grunty zostały powierzone Fundacji Minionej Epoki. 4 czerwca 2010 roku, po kompleksowym remoncie, otwarto Muzeum PRL-u (obecnie Muzeum Historii Polski Ludowej), upamiętniając 21. rocznicę częściowo wolnych wyborów do parlamentu w 1989 roku. Na otwarcie zaaranżowano wystawę „Zaczynamy od końca...”, której celem było upowszechnienie wiedzy na temat realnych warunków życia w okresie PRL wśród młodych osób. Na

pierwszej wystawie można było zobaczyć dokumenty Instytutu Pamięci Narodowej, materiały ze zbiorów Archiwum Państwowego, plakaty wyborcze oraz dokumenty strony rządowej i opozycji z okresu obrad Okrągłego Stołu.

Ekspozycję plenerową stanowią zbiory z zakresu motoryzacji. Na terenie przymuzealnym można zobaczyć kolekcję użytkowanych pojazdów, w tym samochody takie jak Syrena 105, Fiat 132, Škoda Octavia, Moskwicz 400, Trabant 601, Mikrus MR-300, FSO Warszawa, samochód gaśniczy Star 25, a także motocykle, między innymi WFM Osa i SHL Gazela. W jednym z budynków mieści się Kino „Uciecha”, w którym wyświetlane są dobranocki i kroniki z tamtych czasów. Na terenie „Parku Pomników” umieszczono przeniesione z terenu Polski pomniki, między innymi Pomnik Bohaterom Poległym na Ziemi Kozienickiej, Popiersie Generała Karola Świerczewskiego, Pomnik Czynu Rewolucyjnego z Zabrze, Pomnik Przyjaźni Polsko-Radzieckiej ze Strzelec Opolskich, Pomnik w hołdzie poległym funkcjonariuszom MO i SB z Ostródy, a także elementy pomnika „Poległym w Służbie i Obronie Polski Ludowej” z Warszawy.

Muzeum posiada kolekcję plakatów socrealistycznych. Ponadto wystawiono tu sprzęty, meble i opakowania towarów spożywczych, które sprzedawano w odtworzonych wnętrzach PRL-owskich sklepów i mieszkań. Popularnym eksponatem jest sklep z samym octem na półkach. Muzeum Historii Polski Ludowej znajduje się przy ulicy Zajęczej 42 w Rudzie Śląskiej - Bielszowicach. Pod koniec 2018 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego wpisał rudzkie Muzeum Historii Polski Ludowej do Państwowego Rejestru Muzeów. Fundacja Minionej Epoki prowadzi przedsięwzięcie rewitalizacyjne „Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej”. W latach 2022-2023 przeprowadzono remont budynku obory o łącznej powierzchni 550 m². W 2023 roku uruchomiono nową powierzchnię wystawienniczą - Galerię Malarstwa Socrealistycznego.

Zabudowania Muzeum Historii Polski Ludowej

Źródło: Muzeum Historii Polski Ludowej

Wnętrza Muzeum Historii Polski Ludowej

Źródło: Muzeum Historii Polski Ludowej

Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja

Teren przy ulicy 1 Maja w Rudzie Śląskiej, u zbiegu z trasą N-S, pierwotnie przeznaczono w Gminnym Programie Rewitalizacji z 2018 roku na strefę rekreacji i wypoczynku. Plany te nie zostały zrealizowane. Zamiast tego, na tym obszarze powstał Panattoni Park Ruda Śląska - kompleks nowoczesnych magazynów o łącznej powierzchni ponad 100 tys. m², z kolejnymi 67 tys. m² w budowie. Zmiana funkcji na cele gospodarcze jest wynikiem atrakcyjnej lokalizacji terenu przy trasie N-S i autostradzie A4, co przyciągnęło dewelopera Panattoni. Inwestycja ta generuje miejsca pracy i przyczynia się do rozwoju gospodarczego miasta.

Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj

Szyb Mikołaj, otwarty w 1912 roku, stanowi ważny element historii górnictwa w Rudzie Śląskiej, będąc częścią dawnej kopalni „Wolfgang” w południowej części najstarszej dzielnicy miasta - Ruda. Wydobycie węgla kamiennego w tym rejonie Śląska rozpoczęło się znacznie wcześniej,

wraz z uruchomieniem kopalni „Brandenburg” w pierwszej połowie XVIII wieku, należącej do rodu Ballestremów i będącej wówczas jednym z najnowocześniejszych zakładów. W kolejnych kilkudziesięciu latach powstawały nowe kopalnie, które, ulegając restrukturyzacji, przekształciły się, jak w przypadku kopalni „Wolfgang” w „Walenty”, a „Brandenburg” w „Wawel”. W latach 30. XX wieku powstała kopalnia „Walenty-Wawel”. Po II wojnie światowej szyb Mikołaj działał w jej strukturach. W latach 90. XX wieku działalność kopalni zakończono. Od tamtego czasu większość jej obiektów budowlanych znajdowała się w złym stanie lub została usunięta. Kompleks zespołu zabudowań szybu Mikołaj przetrwał jednak w dobrym stanie do dziś, przypominając o tradycjach eksploatacji węgla kamiennego.

Głębokość szybu Mikołaj w pierwszych latach działalności wynosiła 445 metrów, by w 1966 roku osiągnąć 800 metrów. W skład zespołu zabudowań szybu wchodziły: budynek i stalowa wieża wyciągowa, kotłownia, łaźnia, cechownia, elektrownia oraz rozdzielnia. W 1997 roku zakończono proces likwidacji kopalni „Wawel”. Szyb Mikołaj to jedyny kompletny zespół urządzeń i zabudowań górniczych wyłączonych z ruchu i przekazanych miastu Ruda Śląska. Budynki i urządzenia zostały zabezpieczone, choć nie uchroniono ich od częściowego zniszczenia. Do dziś przetrwała stalowa wieża wyciągowa, budynki nadszybia, maszynownia z częścią warsztatu oraz hala przetwornic. Obok mieści się hala maszyn elektrociepłowni „Mikołaj”.

Po przeprowadzeniu kompleksowego remontu można zobaczyć między innymi maszynę wyciągową z kołem zamachowym o średnicy 6 metrów i wadze 20 ton, tachograf, przetwornice oraz szybowskaz. Dzięki przeprowadzonym pracom renowacyjnym, w tym remontowi dachu, udało się w dużym stopniu poprawić stan zachowania obiektu oraz odtworzyć urządzenia techniczne. W 2005 roku wykonano kapitalny remont hali przetwornic wraz z mechanizmami oraz maszyny wyciągowej. W 2012 roku dokonano konserwacji maszyny i wyremontowano dach hali. Zespół Szybu „Mikołaj” został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych województwa śląskiego w 2014 roku.

W ocenie konserwatorskiej, Zespół Szybu „Mikołaj” stanowi świadectwo minionej epoki i dobrze wpisuje się w grupę zabytków związanych z górnictwem, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną i naukową. Wpisanie obiektu do rejestru zabytków umożliwia miastu ubieganie się o zewnętrzne dofinansowanie prowadzonych przy nim prac, w tym z funduszy wojewódzkich, krajowych i europejskich.

Stan współczesny obiektu (fot. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków)

Źródło: <http://www.mkzruda.pl/mikolaj.htm>

Maszyna wyciągowa szybu "Mikołaj" (fot. Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków)

Źródło: <http://www.mkzruda.pl/mikolaj.htm>

Miasto Ruda Śląska zleciło opracowanie projektu modernizacji Zespołu Szybu „Mikołaj”. Adaptacja obiektu zakłada całkowitą zmianę jego funkcji z przemysłowo-górnictwa na kulturalno-rozrywkową. Planuje się

tu utworzenie restauracji z barem, interaktywnego muzeum dla dzieci i młodzieży, sali do organizacji imprez oraz sali wielofunkcyjnej. Na terenie wokół obiektu przewiduje się przebudowę części warsztatów przy maszynowni oraz zagospodarowanie terenu, obejmujące między innymi budowę parkingu, parkingu rowerowego, zespołu ścieżek, iluminacji wieży szybowej oraz strefy placu zabaw dla dzieci. Miasto rozpoczęło realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego „Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj”, w ramach którego wykonano już bieżącą konserwację budynku maszynowni.

Podobszar rewitalizacji Teren KWK Pokój

Kopalnia Węgla Kamiennego „Pokój” prowadziła działalność górniczą pod silnie zurbanizowanym obszarem Rudy Śląskiej, w dzielnicach Bielszowice, Czarny Las, Wirek i Nowy Bytom. Oddano ją do użytku 3 lipca 1902 roku po połączeniu pól górniczych „Eintracht I”, „Friedrich Wilhelm” i „Saara I”. Do 1922 roku, a także później w okresie okupacji, nosiła nazwę „Friedensgrube”.

W okresie od 1945 do 1957 roku należała do Rudzkiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego, a następnie do Bytomskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego. W latach 60. XX wieku prowadzono w niej eksploatację w filarze ochronnym Huty oraz prace nad eksperymentalnymi obudowami górniczymi.

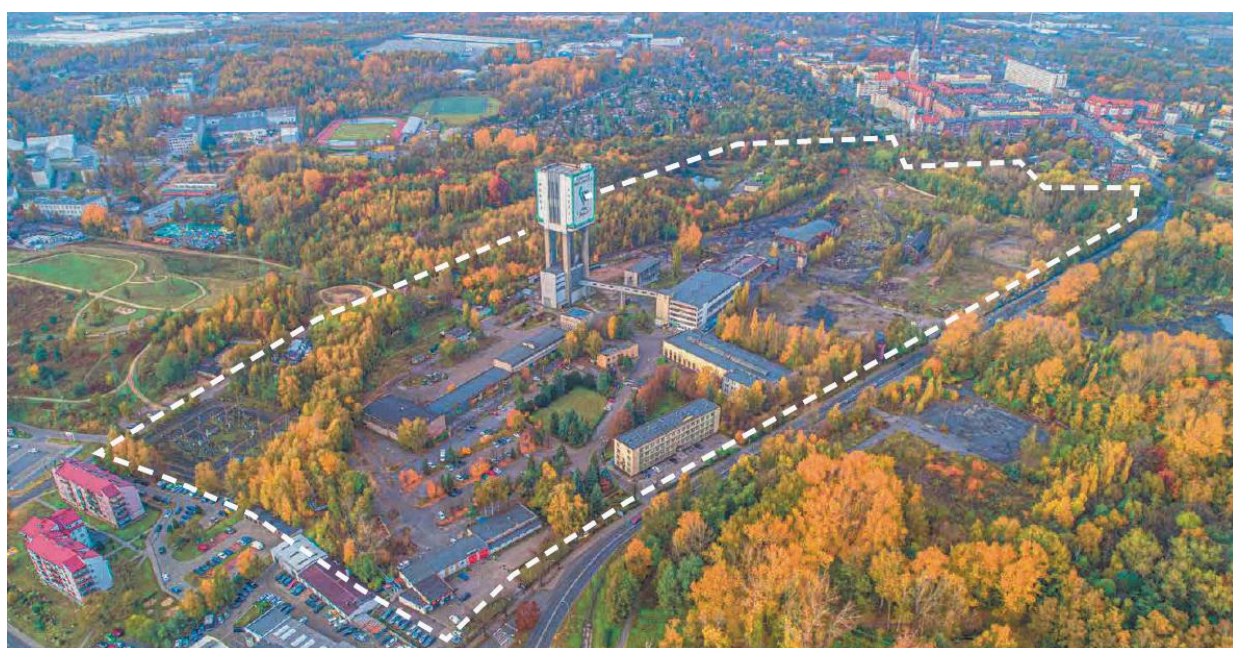
1 kwietnia 1968 roku do KWK „Pokój” włączono kopalnię „Wanda-Lech”. Od 1993 roku wchodziła ona w skład Rudzkiej Spółki Węglowej S.A., a od 1995 roku została połączona z likwidowaną kopalnią „Wawel”. W latach 2003-2016 stanowiła część Kompanii Węglowej S.A. Przez ponad sto lat, od 1902 do 2016 roku, funkcjonowała jako samodzielny zakład przemysłowy.

W latach 70. XX wieku oddano do użytku szyb Wanda. Trzykondygnacyjna wieża szybu, wykonana z żelbetonu, ma wysokość 88 metrów. Konstrukcję hali maszyn podtrzymują cztery żelbetonowe słupy, między którymi znajduje się nadszybie. We wschodniej części terenu zlokalizowano zasypane szyby: „Lech I” i „Lech II”.

Miasto Ruda Śląska będzie współpracować ze Spółką Restrukturyzacji Kopalń w zakresie ponownego zagospodarowania terenów dawnej Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”.

Jednym z głównych obszarów współpracy miasta i SRK będzie wdrożenie założeń koncepcji masterplanu, opracowanego w 2021 roku, który zasięgiem obejmuje teren z szybem Wanda na zachód od ul. Niedurnego, tj. pomiędzy ulicami Obrońców Westerplatte, Piotra Niedurnego, Grochowską oraz terenami zieleni, w tym Górą Antonią. Masterplan przewiduje przeznaczenie tego miejsca między innymi pod budownictwo mieszkaniowe i usługi. Na wschodnim skraju tego terenu, przy ul. Niedurnego, otwarto nową siedzibę Państwowej Straży Pożarnej.

Teren byłej KWK „Pokój” objęty opracowaniem masterplanu

Źródło: prezentacja Koncepcji masterplanu terenów KWK „Pokój” w Rudzie Śląskiej wykonana na zlecenie Miasta Ruda Śląska przez ARCA Biuro Projektów Urbanistyki i Architektury Michał Stangel

Na wschód od ulicy Niedurnego rozciąga się druga część terenów po KWK „Pokój”, na której znajdują się szyby Lech I i Lech II. Teren ten objęty jest działaniami Spółki Restrukturyzacji Kopalń. Obejmują one między innymi gaszenie pożaru na hałdzie, którego skutki są szczególnie

uciażliwe dla mieszkańców okolicznych zabudowań. Zakończenie działań rekultywacyjnych zapowiedziane jest przez Spółkę na połowę 2026 roku.

Cały teren po KWK „Pokój” objęty jest opracowaniem Miejscowego Planu Rewitalizacji.

5. Potencjały, problemy i potrzeby rozwojowe obszaru rewitalizacji - synteza szczegółowej diagnozy

W ramach syntezy szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji wyszczególniono poniżej zaobserwowane w toku prac badawczych najważniejsze i jednocześnie najbardziej widoczne potencjały i problemy odnoszące się do obszaru rewitalizacji.

Problemy rozwojowe obszaru rewitalizacji

Z ogólnej diagnozy obszarów rewitalizacji wyłania się szereg wspólnych wyzwań, które wymagają spójnych i skoordynowanych działań.

1. Sfera społeczna:

- Niekorzystne trendy demograficzne: Obszar rewitalizacji boryka się z dynamicznym ubytkiem ludności. Odnotowuje się ogólny spadek liczby ludności we wszystkich grupach wiekowych. Proces starzenia się społeczeństwa jest wyraźny, choć z różnym nasileniem.
- Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego: Mimo zauważalnych spadków liczby beneficjentów pomocy społecznej, problem ubóstwa i wykluczenia pozostaje istotny. Na wielu podobszarach utrzymuje się relatywnie wysoka koncentracja osób korzystających z pomocy społecznej, głównie z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, niepełnosprawności i bezrobocia.
- Problemy społeczne i patologie: Mieszkańcy wskazują na problemy związane z nadużywaniem alkoholu oraz spożywaniem go w miejscach publicznych, a także paleniem. Dodatkowo, odnotowuje się akty wandalizmu i chuligaństwa,

konflikty między grupami kibiców, a także problem samotności, szczególnie dotyczący osoby starsze i z niepełnosprawnościami na większości obszarów rewitalizacji.

- Rynek pracy: Na większości podobszarów rewitalizacji koncentracja bezrobocia jest relatywnie wysoka w porównaniu do średniej miejskiej, z zauważalnym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych. Na niektórych podobszarach spadek liczby bezrobotnych był wolniejszy niż w pozostałej części miasta, co wskazuje na utrzymujące się bariery w aktywizacji zawodowej.
- Niskie wyniki w nauce: Niższe wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji w porównaniu do średniej dla miasta i regionu, zwłaszcza z matematyki, co koreluje z negatywnymi zjawiskami społecznymi i może prowadzić do dziedziczenia biedy.
- Niski poziom frekwencji w wyborach w okręgach obejmujących obszary rewitalizacji, może świadczyć o niskim kapitale społecznym i braku zaangażowania obywatelskiego.
- Ograniczony dostęp do aktywizacji i integracji: Zgłaszany jest deficyt miejsc i przestrzeni służących integracji społecznej, międzysąsiedzkiej oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego przez młodzież i seniorów, co ogranicza możliwości budowania kapitału społecznego i przeciwdziałania izolacji.

2. Sfera gospodarcza:

- Niski poziom aktywności gospodarczej i spadek liczby zarejestrowanych firm na niektórych podobszarach (Orzegów, Chebzie/Kaufhaus), co świadczy o niedostatecznym rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
- Deficyt usług, zwłaszcza gastronomicznych (kawiarni, restauracji) oraz zakładów rzemieślniczych, co jest problemem w wielu podobszarach.

- Problem pustostanów i marginalizacja dawnych ulic handlowych (np. na Wirku/Czarnym Lesie).
- Niewystarczająca liczba i jakość miejsc noclegowych, negatywnie wpływająca na rozwój turystyczny i gospodarczy miasta.

3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- Deficyt miejsc parkingowych: Jest to jeden z najczęściej wskazywanych problemów, znacząco obniżający komfort zamieszkania w niemal wszystkich podobszarach rewitalizacji.
- Stan infrastruktury drogowej i komunikacyjnej: Zastrzeżenia budzą zły stan techniczny chodników i jezdni, brak odpowiedniego oświetlenia ulicznego, utwardzonych dróg dojazdowych, a także nieodpowiednio rozwinięta i niespójna sieć dróg rowerowych.
- Ograniczony dostęp do usług publicznych: Mieszkańcy zgłaszają ograniczony fizyczny dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy specjalistów. Ponadto, według mieszkańców istnieje nadal deficyt usług kultury, a także nowoczesnych terenów rekreacyjnych dla dzieci oraz miejsc, gdzie dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania, zarówno na świeżym powietrzu, jak i "pod dachem".
- Niedostatek zieleni urządzonej: W niektórych rejonach występuje ograniczony dostęp do terenów zieleni, a mieszkańcy oceniają ich ilość jako niewystarczającą do swobodnego spędzania czasu rekreacyjnie.
- Niefunkcjonalne i nieestetyczne przestrzenie publiczne: Wiele przestrzeni publicznych, w tym place miejskie i otoczenie budynków użyteczności publicznej wymaga doposażenia, aby uzupełnić lub wzmocnić funkcje integracji społecznej kultury,

czy rekreacji. Przestrzenie te wymagają zezielenienia w celu dostosowania do wyzwań zmian klimatycznych.

- Tereny przemysłowe wymagające zagospodarowania, często zaśmiecone i zdewastowane.
- Infrastruktura miejska podobszarów rewitalizacji nie jest wystraczająco dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ograniczoną mobilnością ruchową.

4. Sfera Środowiskowa:

- Zanieczyszczenie powietrza: Wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza jest często odczuwany przez mieszkańców na niemal całym obszarze rewitalizacji i wynika głównie z dominacji indywidualnych źródeł ogrzewania na paliwa stałe.
- Hałas: Na wielu podobszarach odnotowuje się wysokie natężenie hałasu komunikacyjnego, który jest uciążliwy dla mieszkańców.
- Zaśmiecenie i nieporządek: Często wskazywanym przez mieszkańców problemem jest nieporządek w przestrzeni publicznej, zwłaszcza nieuprzątnięte śmieci i psie odchody. Dodatkowo, odnotowuje się obecność nielegalnych wysypisk śmieci.
- Problemy wynikające z działalności górniczej, takie jak obniżenia terenu, szkody górnicze, zanieczyszczenia wód i powietrza, hałdy odpadów pogórniczych (częściowo zapożarowane).
- Problem miejskiej wyspy ciepła w rejonach zwartej zabudowy, w tym na ważnych przestrzeniach publicznych (np. na Placu Jana Pawła II), wynikający z dominacji twardych, nieprzepuszczalnych powierzchni.

5. Sfera Techniczna:

- Złe warunki mieszkaniowe: Powszechnym problemem są zaniedbane podwórka oraz części wspólne budynków. Wiele budynków komunalnych jest wiekowych i wymaga kompleksowych remontów. Dodatkowo, problemem jest brak odpowiedniej izolacji termicznej, mała powierzchnia użytkowa mieszkań dla rodzin oraz brak udogodnień dla osób starszych i z niepełnosprawnościami w poruszaniu się po budynkach.
- Awarie sieci: Na niektórych podobszarach odnotowuje się częste awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, co wpływa na komfort życia mieszkańców i wymaga pilnych inwestycji w infrastrukturę.
- Szkody górnicze: Problem szkód górniczych jest nadal obecny i wpływa na stan zabudowy, szczególnie w podobszarze Wirek/Czarny Las, co stanowi istotne wyzwanie dla planowania przestrzennego i utrzymania bezpieczeństwa.

Potencjały rozwojowe obszaru rewitalizacji

Pomimo zdiagnozowanych problemów, obszar rewitalizacji posiada szereg atutów, które mogą stanowić solidną podstawę dla dalszego rozwoju i efektywnej realizacji działań rewitalizacyjnych.

1. Sfera społeczna:

- Korzystna struktura demograficzna na wybranych podobszarach: Na niektórych podobszarach obserwuje się korzystniejszą strukturę demograficzną z relatywnie wysokim udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a także niższym udziałem seniorów. Na Orzegowie odnotowano nawet wzrost liczby dzieci i młodzieży, co jest szczególnie cennym potencjałem demograficznym.
- Spadek ubóstwa i bezrobocia: W ostatnich latach na wielu podobszarach zaobserwowano dynamiczny spadek ubóstwa dochodowego i bezrobocia, co świadczy o skuteczności

dotychczasowych działań i stwarza dogodne warunki do dalszej aktywizacji społecznej i zawodowej.

- Zadowolenie i więzi społeczne: Większość mieszkańców na całym obszarze rewitalizacji deklaruje zadowolenie z życia w okolicy i czuje się silnie związana z miejscem zamieszkania. Relacje międzysąsiedzkie są często utrzymywane, co świadczy o silnych więziach społecznych i potencjale do budowania kapitału społecznego.
- Poczucie bezpieczeństwa: Mimo statystyk wskazujących na zwiększoną liczbę interwencji służb, większość mieszkańców deklaruje poczucie bezpieczeństwa w swojej okolicy na wszystkich obszarach rewitalizacji.
- Aktywność organizacji: Prężna działalność społeczna, edukacyjna i kulturalna organizacji pozarządowych i instytucji kultury stanowi ważny potencjał do angażowania mieszkańców i wzmacniania życia lokalnego.

2. Sfera gospodarcza:

- Dostęp do podstawowych usług: Mieszkańcy ogólnie oceniają dostęp do sklepów z artykułami pierwszej potrzeby jako wystarczający na całym obszarze rewitalizacji.
- Targowiska: Targowiska miejskie, zwłaszcza na Wirku/Czarnym Lesie, mimo zaniku tradycyjnych centrów, nadal funkcjonują jako ważne miejsca handlu i spotkań, stanowiąc element lokalnej tożsamości.
- Tereny przemysłowe: Tereny przemysłowe stawnowią potencjał gruntów pod aktywizację gospodarczą obszaru rewitalizacji, rozwój dywersyfikujących gospodarkę lokalną usług i innych sektorów gospodarki.

3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- Dobra komunikacja: Obszar rewitalizacji charakteryzuje się dobrym skomunikowaniem z innymi miastami ościennymi oraz

dobrym dostępem do autostrad i tras szybkiego ruchu. Wszyscy mieszkańcy mają dobry dostęp do przystanków komunikacji miejskiej, a większość ocenia komunikację miejską jako odpowiednią.

- Zrewitalizowane przestrzenie publiczne: Modernizowane obiekty, takie jak dworzec kolejowy (np. „Stacja Biblioteka” w Chebziu), place (np. Plac Niepodległości na Goduli), czy parki (np. Park Młodzieży w Orzegowie, Park Hallera w Nowym Bytomiu, Park im. Juliana Tuwima w Wirku), stają się nowymi centrami aktywności i estetyki, poprawiając jakość życia mieszkańców.
- Potencjał nowych i zmodernizowanych obiektów kultury i sportowo-rekreacyjnych: Do wykorzystania w kolejnych latach rewitalizacji społecznej są obiekty, które zostały stworzone lub zmodernizowane w wyniku dotychczas realizowanych procesów rewitalizacji (np. „Stacja Biblioteka”, Biblioteka Ficinus, Śląski Teatr Impresaryjny, Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka. Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej CIS - Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej CIS - Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów, prywatne Muzeum Historii Polski Ludowej, Burloch Arena).
- Historyczne osiedla robotnicze: Zabytkowe familoki i osiedla patronackie (np. Kolonia Carl Emanuel, Ficinus, Werdon, Kaufhaus, Kolanija) stanowią unikalne dziedzictwo, które, po modernizacji, może stać się wizytówką miasta i atrakcją turystyczną.
- Bogate niematerialne dziedzictwo kulturowe: Niematerialne dziedzictwo kulturowe, szczególnie kultury śląskiej i górniczej stanowi potencjał wzmacniania tożsamości lokalnej i rozwoju kapitału społecznego obszaru rewitalizacji.

- Tereny przemysłowe: Tereny pokopalniane i hałdy (np. Góra Antonia, Koksownia Orzegów, Szyb Franciszek, Wielki Piec Hutniczy „A”) są rewitalizowane i przekształcane, m.in. w tereny zielono-rekreacyjne, ścieżki dydaktyczne i historyczne oraz adaptowane pod funkcje mieszkaniowe i usługowe, stanowiąc nowy potencjał rozwoju miasta. Teren po KWK Pokój stanowi ogromny potencjał pod rozwój nowoczesnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej.
- Niska zabudowa mieszkaniowa: W niektórych obszarach, takich jak Ruda i Godula, niska zabudowa mieszkaniowa jest postrzegana jako atut, sprzyjający tworzeniu kameralnych i przyjaznych przestrzeni.

4. Sfera środowiskowa:

- Potencjał zagospodarowania dolin rzek (np. Bytomki, Kochłówki) i terenów przemysłowych na cele zieleni, co może przyczynić się do poprawy jakości środowiska i atrakcyjności przestrzeni.
- Presja społeczna na zazielenianie miasta: Mieszkańcy obszaru rewitalizacji są świadomi konieczności rozwoju zieleni miejskiej, co będzie sprzyjać prośrodowiskowej polityce miasta związanej z neutralizowaniem skutków zmian klimatu.

5. Sfera Techniczna:

- Modernizacja infrastruktury: Systematyczna modernizacja budynków mieszkalnych (na całym obszarze rewitalizacji), w tym termomodernizacje, oraz modernizacja dróg i chodników są widoczne i doceniane przez mieszkańców, co poprawia estetykę i funkcjonalność przestrzeni.
- Nowe mieszkania komunalne: Budowa nowych mieszkań komunalnych przyczynia się do poprawy warunków mieszkaniowych i odpowiada na potrzeby ludności.

Potrzeby rozwojowe obszaru rewitalizacji

Na podstawie zdiagnozowanych problemów i oczekiwań mieszkańców, wyłoniono kluczowe potrzeby rozwojowe, które powinny zostać uwzględnione w aktualizacji GPR. Ich zaspokojenie jest warunkiem koniecznym dla osiągnięcia celów rewitalizacji.

1. Demografia:

- Konieczność odwrócenia niekorzystnych trendów odpływu ludności oraz budowanie prawidłowej struktury wiekowej populacji poprzez tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania dla młodych rodzin i utrzymania mieszkańców w wieku produkcyjnym.
- Zabezpieczenie potrzeb starszej ludności, w tym rosnącego zapotrzebowania na usługi społeczne, opiekuńcze i zagospodarowania czasu wolnego dla seniorów.

2. Ubóstwo i bezrobocie:

- Przeciwdziałanie przyczynom wykluczenia społecznego i zawodowego oraz skutkom problemów społecznych związanych z ubóstwem i bezrobociem poprzez rozwój programów aktywizacji i wsparcia.
- Systemowe wspieranie rodzin, zwłaszcza dysfunkcyjnych, oraz prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem podobszarów z wysoką koncentracją problemów społecznych.
- Aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym, a także zapewnienie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego.
- Zwiększanie dostępu do placówek pomocy społecznej, tworzenie mieszkań chronionych i zachęcanie osób dotkniętych biernością do uczestnictwa w życiu społecznym.
- Tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie dla osób wykwalifikowanych w branży przemysłowej i pokrewnych.

3. Bezpieczeństwo publiczne:

- Przeciwdziałanie przestępczości poprzez zwiększanie liczby patroli policji i straży miejskiej, zwłaszcza w porze nocnej i w miejscach publicznych.
- Rozbudowa infrastruktury bezpieczeństwa publicznego, w tym monitoringu miejskiego, szczególnie w sąsiedztwie placówek edukacyjnych, parków i placów zabaw.
- Przeciwdziałanie niepożądanym zjawiskom w przestrzeni miejskiej, które obniżają poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, w tym wandalizmowi i spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych.

4. Rozwój osobisty, edukacja i czas wolny, kultura, obiekty usług publicznych, więzi, aktywność i inicjatywy społeczne:

- Przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji społecznej w historycznych dzielnicach miejskich, z naciskiem na angażowanie mieszkańców.
- Wzmacnianie poczucia więzi i tożsamości lokalnej, kształtowanie postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego.
- Rozwijanie oferty rozwoju osobistego i spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych, poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych.
- Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przemysłowego w rozwijaniu oferty edukacyjnej i kulturalnej.
- Angażowanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i kulturalne, wspieranie podmiotów trzeciego sektora.
- Rozwijanie infrastruktury usług społecznych, szczególnie edukacji, kultury i integracji społecznej.
- Poprawa jakości i dostępu mieszkańców do placówek podstawowej opieki medycznej, lekarzy-specjalistów i

programów profilaktyki zdrowotnej, w szczególności dla seniorów.

- Zwiększenie liczby wydarzeń i imprez kulturalnych.
- Otwieranie nowych lokali usługowych, w tym kawiarni i restauracji w celu ożywienia przestrzeni publicznej.
- Tworzenie miejsc spotkań i aktywizacji społecznej dla różnych grup wiekowych, w tym klubów seniora.

5. Przedsiębiorczość i potencjał gospodarczy:

- Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.
- Utrzymanie miejsc pracy na zielonym rynku pracy w sektorze górniczym i pokrewnych w obliczu transformacji.
- Wzmacnianie kompetencji zawodowych mieszkańców, szczególnie w obliczu zmian klimatycznych i systemowej transformacji energetycznej i gospodarczej w sektorze górniczym.
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i powstawania firm.
- Tworzenie zachęt do inwestowania na wolnych terenach, w szczególności przemysłowych.
- Tworzenie warunków do rozwoju lokalnych centrów usług, modernizacja targowisk miejskich.

6. Infrastruktura transportowa:

- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego.
- Eliminowanie uciążliwości ruchu samochodowego, zwłaszcza na drogach osiedlowych.
- Kompleksowa modernizacja infrastruktury drogowej, w tym nawierzchni jezdni, chodników i przejść dla pieszych.

- Budowa nowych lub modernizacja istniejących miejsc parkingowych.
- Budowa spójnych węzłów przesiadkowych, zwłaszcza w okolicach dworca kolejowego Chebzie.
- Modernizacja i zazielenianie infrastruktury transportu zbiorowego.
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych.

7. Wspólna przestrzeń i stan zabudowy:

- Kompleksowa rewitalizacja historycznych dzielnic miejskich.
- Tworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o potencjał architektoniczny i przemysłowy miasta.
- Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.
- Adaptacja terenów przemysłowych, w tym dawnych hałd, na tereny zielono-rekreacyjne oraz ścieżki dydaktyczne i historyczne.
- Tworzenie i uatrakcyjnianie funkcjonujących stref wypoczynku i rekreacji, w tym dla dzieci i młodzieży oraz seniorów.
- Zwiększenie atrakcyjności i jakości zagospodarowania terenów zieleni - tworzenie nowych i zagospodarowanie istniejących terenów zieleni urządzonej (parki miejskie, skwery, planty, zieleńce, itp.) na obszarach zabudowy mieszkaniowej oraz terenach przemysłowych.
- Modernizacja najważniejszych miejsc publicznych, w tym placów, w centrach dzielnic objętych działaniami rewitalizacyjnymi.

- Uporządkowanie wnętrz podwórzowych jako potencjalnych miejsc rekreacji, spotkań i integracji społeczności lokalnej.
- Doposażenie przestrzeni miejskiej w elementy małej architektury, oświetlenie energooszczędne i nasadzenia zieleni.
- Dostosowywanie, m.in. poprzez wdrażanie zasad uniwersalnego projektowania, przestrzeni publicznych i ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób, które doświadczają problemów w poruszaniu się.
- Budowa nowych lub modernizacja istniejących obiektów sportowo-rekreacyjnych, w tym placów zabaw dla dzieci i boisk osiedlowych.
- Adaptacja historycznych terenów kolejowych na cele aktywizacji społecznej, edukacyjnej i kulturalnej.
- Ożywienie dawnych ulic handlowych, wykreowanie deptaków.
- Tworzenie nowych miejsc na świeżym powietrzu i „pod dachem”, gdzie dzieci i młodzież oraz seniorzy mogą rozwijać swoje zainteresowania w okolicach zamieszkania.

8. Stan zabudowy:

- Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, wykorzystanie zabytkowych osiedli patronackich jako potencjalnej wizytówki miasta.
- Kompleksowa modernizacja, w tym termomodernizacja wraz z wymianą źródeł ogrzewania zasobów mieszkaniowych, co jest kluczowe dla redukcji zanieczyszczeń powietrza.
- Eliminowanie źródeł nielegalnego zanieczyszczania powietrza i składowania odpadów.
- Podłączanie budynków mieszkalnych do centralnego ogrzewania.

- Dostosowanie budynków mieszkalnych do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym budowa wind i remonty klatek schodowych.
- Modernizacja i rozbudowa bazy usług społecznych, w tym edukacyjnych i kulturalnych.
- Lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zwłaszcza dla młodych rodzin.
- Rozwój społecznego budownictwa mieszkaniowego.
- Zapobieganie negatywnym skutkom działalności przemysłowej w budownictwie mieszkaniowym.

9. Środowisko, dostęp do zieleni i terenów wodnych:

- Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych.
- Ograniczanie negatywnych skutków eksploatacji górniczej w środowisku, w tym rekultywacja biologiczna.
- Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami.
- Utrzymanie bogatego zasobu terenów zieleni i rozwijanie bioróżnorodności w miejskiej przyrodzie.
- Wykorzystywanie w rozwoju sportu i turystyki terenów wodnych, w tym Stawu Kokotek oraz doliny Bytomki i Kochłówki.
- Modernizacja przestarzałej sieci wodno-kanalizacyjnej.
- Edukacja ekologiczna.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji - planowany efekt rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ważnym elementem gminnego programu rewitalizacji jest opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, czyli jaki będzie planowany efekt rewitalizacji. Po przeanalizowaniu zdiagnozowanych problemów i potrzeb

rewitalizacyjnych, zgłoszonych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz informacji zebranych w trakcie konsultacji społecznych sformułowano następującą wizję rewitalizacji dla całego obszaru rewitalizacji, jak i w podobszarach rewitalizacji.

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji koresponduje z wizją rozwoju miasta sformułowaną w Strategii rozwoju miasta.

Zintegrowane z miastem obszary rozwoju nawiązujące do swoich historycznych funkcji dobre do pracy, zamieszkania i wypoczynku.

7. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska zakłada się kontynuację celu generalnego rewitalizacji Rudy Śląskiej, sformułowanego w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030 jako:

Podniesienie społecznej, gospodarczej i przestrzennej spójności dzielnic poprzez realizację kompleksowych, komplementarnych i zintegrowanych terytorialnie projektów i działań rewitalizacyjnych.

Cel generalny rewitalizacji Rudy Śląskiej podyktowany jest dysfunkcjonalną strukturą gospodarczą i przestrzenną miasta przemysłowego o policentrycznej strukturze, złożonej z historycznych dzielnic. W strukturze gospodarczej miasta z istotnym udziałem działalności schyłkowych toczą się zarówno procesy likwidacyjne, jak mi następuję rozwój sektora mikro i małych przedsiębiorstw. W Rudzie Śląskiej kształtuje się ogólnomiejskie centrum; odnowy wymagają centra dzielnicowe posiadające wysoką wartość historyczną, ale pozbawione napędowych czynników rozwojowych i wymagające ożywienia społecznego, gospodarczego i kulturalnego. Zachowane tradycje społeczności dzielnic oraz zwarta historyczna zabudowa będąca wynikiem działalności przemysłowej stanowią dobre podstawy dla odzyskania i zaszczepienia w dzielnicach nowych sił witalnych.

Cel generalny rewitalizacji Rudy Śląskiej realizowany będzie poprzez pięć celów strategicznych odpowiadających wymiarom rewitalizacji miasta. Cele strategiczne zostały uszczegółowione poprzez kierunki działań.

Cele rewitalizacji są kontynuacją idei rewitalizacji, postawionej w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030, zostały dodatkowo doprecyzowane na podstawie szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji i zaktualizowane na podstawie przeprowadzonej w grudniu 2024 roku ewaluacji on-going Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku oraz konsultacji z mieszkańcami. Tym samym wynikają one ze zidentyfikowanych negatywnych zjawisk koncentrujących się na terenach objętych rewitalizacją. Przyjęte do realizacji cele strategiczne są komplementarne z występującymi na podobozarach problemami i potencjałami.

Tabela 33. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Cele strategiczne	Kierunki działań
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	K1. [Silna rodzina] Wsparcie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji. K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup

Cele strategiczne	Kierunki działań
	społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze. K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze

Cele strategiczne	Kierunki działań
	szczególnym uwzględnieniem prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych.
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy. K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji). K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnoto-twórcze: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej. K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-

Cele strategiczne	Kierunki działań
	kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	K13. [Źródła miasta, źródła ślaska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych. K14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych).
V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta	K15. [Czarne Perty] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji

W aspekcie społecznym rewitalizacji sformułowano cel zorientowany na integrowanie wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych. Problemy społeczne obecne w mieście prowadzą do osłabiania pozytywnych relacji międzyludzkich, polaryzacji grup społecznych o skrajnie odmiennej sytuacji ekonomicznej, a także tworzenia w przestrzeni miasta enklaw

osób wykluczonych. Dezintegracja społeczności lokalnych wpływa także ograniczająco na możliwości kształtowania procesów rozwoju w innych wymiarach rewitalizacji. Niski poziom kapitału relacyjnego¹⁷ powoduje, że mieszkańcy słabo włączają się w realizację działań wspólnotowych. W konsekwencji, takie postawy zagrażać mogą całemu procesowi wdrażania procesu rewitalizacji, którego implementacja opierać się winna na partycypacji społecznej i partnerstwie możliwie dużej liczby podmiotów lokalnych.

Drugi z celów strategicznych dotyczy wzmocnienia struktury gospodarczej miasta dzięki poprawie atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji, co ma przyczynić się do rozwoju firm lokalnych, w szczególności firm mikro i małych. Wartością, na której opierać można proces rewitalizacji miasta Ruda Śląska są lokalne firmy z tradycjami, które są prowadzone przez właścicieli silnie związanych z miastem i dzielnicami. Stąd też, przedsiębiorcy lokalni powinni stawać się ważnymi partnerami procesów ożywiania dzielnic i społeczności lokalnych. Ponadto, rozwój rudzkich firm to ważny warunek integracji zawodowej mieszkańców, szczególnie wywodzących się z grup problemowych.

W wymiarze infrastrukturalnym sformułowano cel ukierunkowany na poprawę warunków mieszkaniowych w rewitalizowanych częściach miasta oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej. Stara zabudowa mieszkaniowa, często o wartości zabytkowej wymaga radykalnej odnowy oraz wzbogacenia infrastrukturalnego; część mieszkań można ocenić jako substandardowe. Również otoczenie zasobów mieszkaniowych bywa zdewastowane i nieatrakcyjne. W osiedlach mieszkaniowych lub ich bezpośrednim sąsiedztwie występuje deficyt usług publicznych i rynkowych. Zauważyć także można słabe zaangażowanie mieszkańców niektórych obszarów miasta w dbanie o zasoby mieszkaniowe oraz przestrzenie publiczne; niejednokrotnie zaś widoczne są działania

¹⁷ Kapitał relacyjny określa zasoby związane z relacjami międzyludzkimi, umiejętnością nawiązywania oraz podtrzymywania bliskich i trwałych związków, budowania własnej sieci społecznej.

dewastującą substancję mieszkaniową, budynki oraz ich otoczenie. Ponadto, modernizację zabudowy mieszkaniowej utrudnia zła sytuacja materialna mieszkańców, którzy nie są w stanie partycypować w finansowaniu inwestycji oraz niechętnie podchodzą do inicjatyw, w wyniku których może dojść do podniesienia kosztów zamieszkania (np. działania związane z likwidacją niskiej emisji). Realizacja trzeciego celu ściśle wpływa na realizację innych celów. Trudno bowiem w warunkach zdewastowanej przestrzeni i substandardowych mieszkań odbudowywać kapitał społeczny lub podnosić atrakcyjność biznesową dzielnic.

Czwarty z celów strategicznych związany jest ze środowiskowym (ekologicznym) wymiarem rewitalizacji miasta. Ruda Śląska jest miastem o bardzo negatywnym wizerunku w aspekcie jakości środowiska przyrodniczego. Pozostałości wielowiekowej działalności przemysłu wydobywczego, hutniczego, koksowniczego są widoczne w rozległych terenach poprzemysłowych, hałdach, zanieczyszczonych ciekach wodnych. Równocześnie, tereny i obiekty postindustrialne stanowią swego rodzaju rezerwę przestrzeni, która może zostać wykorzystana na rzecz wzbogacania i kreowania nowych funkcji ważnych dla mieszkańców miasta. Wśród tych funkcji wskazać należy funkcje spędzania czasu wolnego, w szczególności funkcje rekreacyjne. Atutem miasta jest pewna ilość przestrzeni o niskim poziomie zantropomorfizowania oraz duża liczba parków miejskich, skwerów i zieleńców rozmieszczonych w różnych dzielnicach Rudy Śląskiej. Stan zieleni urządzonej jest co prawda zróżnicowany, jednak można ją traktować jako obszary węzłowe w tworzeniu systemu terenów zielonych miasta. Podkreślić należy społeczną akceptację dla działań poprawiających sytuację ekologiczną miasta, w tym nakierowanych na wzrost udziału powierzchni zielonych. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji wskazuje na potrzebę kompleksowego zagospodarowania wielu przestrzeni publicznych, które obecnie pełnią funkcje integracyjne i handlowe, lecz nie wykorzystują w pełni swojego potencjału. Obszary te, często zdegradowane lub pozbawione estetyki, wymagają modernizacji w celu poprawy ich funkcjonalności, zwiększenia atrakcyjności i wzmocnienia roli jako

miejsc spotkań. Kluczowym elementem tych zmian powinno być wprowadzenie znaczącej ilości zieleni. Zwiększenie liczby drzew, krzewów i terenów zielonych nie tylko poprawi estetykę, ale przede wszystkim będzie przeciwdziałać negatywnym skutkom zmian klimatu, takim jak powstawanie miejskiej wyspy ciepła.

Piąty z celów strategicznych rewitalizacji odnosi się do wymiaru kulturowego, a także sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Ruda Śląska należy do tych miast regionu, w których w największym stopniu widoczne jest dziedzictwo postindustrialne. Dotyczy to zarówno obiektów, jak również układu urbanistyczno-architektonicznego miasta i dzielnic. Wyzwaniem, które stoi przed miastem jest zachowanie tegoż dziedzictwa, odnowienie obiektów oraz ich ożywienie przez nowe funkcje. Piąty cel strategiczny jest bardzo ściśle związany z cele społecznym. Dziedzictwo kulturowe Rudy Śląskiej, w tym dziedzictwo niematerialne, powinno stawać się w procesie rewitalizacji wartością skupiającą mieszkańców oraz wyzwalać ich kreatywność.

Realizacja celów rewitalizacji zależy przede wszystkim od skali zaangażowania lokalnych podmiotów oraz ich skłonności do podejmowania partnerskich projektów. Zakłada się zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji, poprzez prowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej o planowanym przebiegu i realizowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych oraz konsultowaniu poszczególnych projektów.

Kierunki działań odnoszą się do wszystkich podobszarów rewitalizacji. Pierwszy kierunek działań zawiera postulaty ważne dla wszystkich zamieszkałych podobszarów rewitalizacji, które zostały wyznaczone głównie w oparciu o zdiagnozowane problemy społeczne. Drugi kierunek działań - zorientowany na wzmacnianie kompetencji - należy uznać za równie ważny we wszystkich zamieszkałych rewitalizowanych podobszarach, zwłaszcza zaś w aspekcie kreowania kompetencji dzieci i młodzieży. Trzeci i szósty kierunek działań są powiązane z ogólną sytuacją społeczną i skalą występowania problemów społecznych. Ich

przyczyną, ale także konsekwencją jest bierność, roszczeniowość, brak umiejętności samodzielnego radzenia sobie z problemami, ograniczone możliwości rozwoju młodych pokoleń. Czwarty i piąty kierunek działań są ważne w każdej dzielnicy ze względu na konieczność tworzenia miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych, a także reintegracji zawodowej osób bezrobotnych. Siódmy kierunek odnosi się do istotnego w czasach po pandemii problemu osłabienia kondycji psychicznej dzieci i młodzieży, a zatem powinien być realizowany w na wszystkich podobszarach rewitalizacji. Kierunki działań ósmy i dziewiąty mają szczególne znaczenie dla zamieszkałych podobszarów rewitalizacji oraz terenów przemysłowych. Nowy Bytom docelowo, jako nowe centrum miasta, powinien być obszarem przyspieszonego rozwoju różnego rodzaju usług, a co za tym idzie obszar, w którym rozwijać się będą mikro i małe firmy tworzące nowe miejsca pracy. Wagę dziesiątego kierunku działań należy podkreślić ponownie w odniesieniu do wszystkich podobszarów zamieszkałych, na których zasoby mieszkaniowe wymagają modernizacji, w tym przystosowania do osób o szczególnych potrzebach. Szczególne znaczenie w kontekście realizacji tego kierunku działań mają obszary z cenną zabudową mieszkaniową i tradycyjnymi układami urbanistycznymi, które mogą stawać się przestrzeniami symbolicznymi miasta. Równocześnie jednak stan zabudowy mieszkaniowej i ich otoczenia wymaga daleko idących przeobrażeń. Jedenasty, trzynasty i czternasty kierunek działań są zorientowane na stworzenie nowych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych o wysokich walorach rekreacyjnych, które są istotne z punktu widzenia rozwoju funkcji integracyjnych. Dwunasty kierunek działań można odnieść do wszystkich podobszarów, również przemysłowych, na których zostaną zidentyfikowane deficyty w zakresie infrastruktury sieciowej i drogowej. Piętnasty kierunek działań należy uznać za ważny w każdym podobszarze rewitalizacji. Praktycznie wszystkie wyznaczone obszary zawierają cenne obiekty dziedzictwa kulturowego.

W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe podmioty, które należy włączać w proces wdrażania programu rewitalizacji w ramach

wyznaczonych celów. Każdorazowo wskazano na władze lokalne, które powinny tworzyć warunki do wyzwalań aktywności podmiotów reprezentujących sektor obywatelski i sektor biznesu. W przypadku kierunków działań wskazano instytucje, których działania mogą wspierać podmioty angażujące się w działania rewitalizacyjne. Do takich instytucji zaliczono instytucje pomocy społecznej, instytucje edukacyjne, instytucje rynku pracy, instytucje kulturalne, instytucje sportowo-rekreacyjne oraz różne służby miejskie.

Tabela 34. Cele strategiczne i kierunki działań oraz podmioty Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska

Cele strategiczne	Zaangażowane podmioty
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	➤ grupy społeczne miasta i dzielnic ➤ organizacje pozarządowe działające w mieście ➤ kościoły (parafie) ➤ instytucje polityki społecznej ➤ podmioty usług kultury ➤ samorząd lokalny
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	➤ sektor przedsiębiorstw ➤ dysponenci terenów i obiektów pod działalność gospodarczą ➤ instytucje rynku pracy ➤ samorząd lokalny
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	➤ grupy mieszkańców w dzielnicach o różnym poziomie zamożności ➤ spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe ➤ zarządcy nieruchomości ➤ podmioty infrastruktury komunalnej ➤ samorząd lokalny
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	➤ organizacje pozarządowe ➤ spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe ➤ zarządcy nieruchomości ➤ samorząd lokalny
V. Kreowanie nowych aktywności	➤ mieszkańcy oraz instytucje

Cele strategiczne	Zaangażowane podmioty
zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta	i podmioty zainteresowani dziedzictwem kulturowym i postindustrialnym miasta ➤ organizacje pozarządowe ➤ podmioty usług kultury ➤ samorząd lokalny

Źródło: Opracowanie na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030

8. Lista zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 35. Lista zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w okresie pomiędzy 2018 a 2025 r.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda
1	Kompleksowa ochrona obszaru cennego przyrodniczo zlokalizowanego w rejonie Rowu Rudzkiego II oraz ul. Bujoczka w Rudzie Śląskiej wraz z prowadzeniem kampanii informacyjno-edukacyjnych	Projekt miał na celu ochronę cennego przyrodniczo terenu Rowu Rudzkiego II, ze względu na występującą tam różnorodność biologiczną. Działania w ramach projektu obejmują: ➤ rozpoznanie i waloryzację lokalnych zasobów przyrodniczych, w tym flory, fauny, siedlisk i walorów przyrody nieożywionej, ➤ ograniczenie występowania obcych roślin inwazyjnych, ➤ wprowadzenie nowych gatunków rodzimych, w tym drzew i roślin zielnych, ➤ montaż budek lęgowych, ➤ wykonanie robót zieleniarskich, ➤ redukcję zagrożeń powodowanych przez złomy i wywroty w sąsiedztwie	Miasto Ruda Śląska

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		ścieżek, ➤ wytyczenie ścieżki edukacyjnej, ➤ budowę infrastruktury rekreacyjnej: ❖ wykonanie ścieżki pieszej i rowerowej (od ul. Bujoczka do ul. Porębskiej), ❖ wykonanie schodów terenowych od strony ul. Kościelnej/Porębskiej, ❖ wykonanie placu zabaw oraz elementów małej architektury.	
2	Adaptacja pomieszczeń po byłym komisariacie policji na potrzeby nowej wystawy stałej Muzeum Miejskiego im. Maksymiliana Chroboka	Zakres prac rewitalizacyjnych w Muzeum Miejskim obejmował prace budowlane i instalacyjne oraz prace wewnętrzne. Prace budowlane i instalacyjne obejmowały: ➤ wymianę poszycia dachowego (z blachy na dachówkę), ➤ nową instalację elektryczną, centralnego ogrzewania i wentylacji,	Miasto Ruda Śląska, Muzeum Miejskie w Rudzie Śląskiej

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		➤ Instalację monitoringu wizyjnego i systemu przeciwpożarowego, ➤ budowę dodatkowej klatki schodowej z windą (dla osób z niepełnosprawnościami), ➤ renowację elewacji, ➤ nową nawierzchnię z kostki granitowej i ogrodzenie na podwórku, ➤ wymianę schodów od strony frontowej, ➤ podświetlenie fasady budynku. Prace wewnętrzne obejmowały: ➤ dostosowanie wnętrza do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ➤ gruntowny remont pomieszczeń biurowych, ➤ przygotowanie przestrzeni wystawienniczych (zgodnie z projektem wystawy stałej), ➤ przywrócenie kawiarni (historycznie funkcjonującej w budynku), ➤ profesjonalne nagłośnienie do wystawy „Czas to	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		pieniądz”.	
	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów
3	Aktywizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Orzegowa	W ramach projektu przeprowadzono 992 imprez animacyjnych skierowanych do lokalnej społeczności, z których największą frekwencją cieszyły się: pogadanki, prelekcje, wykłady oraz warsztaty. Przedsięwzięcie będzie kontynuowane jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	Miejska Biblioteka Publiczna - CIS Stary Orzegów
4	Rekultywacja i remediacja terenów dawnej koksowni Orzegów	W ramach projektu rekultywacji 5-hektarowego terenu po byłej koksowni Orzegów w Rudzie Śląskiej zrealizowano: ➤ oczyszczenie terenu z niebezpiecznych substancji (metali ciężkich, cyjanków, związków ropopochodnych), ➤ uporządkowanie dzikiej roślinności, ➤ zabezpieczenie ruin budowli po byłej koksowni i stworzenie unikalnej	Miasto Ruda Śląska

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		ścieżki dydaktycznej (konserwacja wieży węglowej, zbiornika smoły, baterii pieców koksoowniczych), ➤ zagospodarowanie terenu przylegającego do zabytkowych obiektów (alejki parkowe, mała architektura), ➤ zaaranżowanie północnej części terenu jako zielonej strefy bez wytyczonych ścieżek, ➤ budowę dwóch placów zabaw dla dzieci, ➤ ustawienie ławek parkowych i leżaków, ➤ oświetlenie obszaru inwestycji, ➤ budowę toalety, ➤ utworzenie miejsc parkingowych.	
5	Mikroświat Orzegów - spacer historyczny	Projekt objął organizację spaceru historycznego po Orzegowie w ramach wydarzenia „Tu byłam Joanna”.	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
6	Rewitalizacja historycznego centrum Orzegowa	W ramach projektu zrealizowano następujące działania: 1. przebudowę przestrzeni publicznej poprzez: ➤ ułożenie nowej nawierzchni na dwóch placach o łącznej powierzchni blisko 8 tys. m², zlokalizowanych wokół kościoła pw. św. Michała Archaniota oraz przy ul. Czapli, ➤ połączenie placów schodami oraz pochylnią dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ➤ uformowanie na przyległej skarpie stopnie pełniące funkcję siedzisk, ➤ zainstalowanie fontanny na placu dolnym, wyposażoną w pięć dysz oraz system podświetlenia, ➤ wzniesienie obiektu małej architektury, tzw. „domek wodny”, mieszczący zaplecze techniczne fontanny, wykonany z cegły klinkierowej, stylistycznie nawiązując do lokalnej	Miasto Ruda Śląska

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		zabudowy, a na jednej z jego ścian umieszczono zegar, ➤ zmodernizowaniu oświetlenia, ➤ zamontowaniu pergoli , ➤ ustawieniu ponad 30 nowych ławek, ➤ urządzenie terenu zielonego, zajmującego około 36% zagospodarowanej powierzchni, 2. modernizację boiska wielofunkcyjnego (ul. Bytomska 8) polegającą na: ➤ wymianie nawierzchni asfaltowej na poliuretanową, ➤ zamontowaniu piłkochwytów, ➤ utwardzeniu chodnika, wykorzystując kostkę betonową, 3. dostosowanie Szkoły Podstawowej nr 6 do wymogów przeciwpożarowych poprzez: ➤ wydzielenie strefy dla oddziałów przedszkolnych poprzez montaż ścianek	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		działowych oraz drzwi o wymaganej klasie odporności ogniowej, ➤ wymianę wykładziny podłogowej na materiały niepalne, ➤ wykonanie dodatkowego wyjścia ewakuacyjnego, ➤ zainstalowanie oświetlenia ewakuacyjnego i awaryjnego, ➤ zamontowanie dodatkowego hydrantu wewnętrznego, ➤ przeprowadzenie remontu sanitariatów, 4. budowę mieszkań komunalnych (ul. Bytomska/Stroma) polegającą na: ➤ wybudowaniu 50 mieszkań wraz z infrastrukturą towarzyszącą, obejmującą parkingi, windę, ➤ poprowadzeniu sieci gazowej, wodociągowo-kanalizacyjną oraz drogi wewnętrzne. Rewitalizacja historycznego centrum Orzegowa będzie kontynuowana jako wiązka działań m.in. ujętych w	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula
7	Przebudowa Placu Niepodległości	W ramach projektu wykonano następujące prace: ➤ budowę fontanny i kawiarni, ➤ budowę Światowida Godulskiego, ➤ wykonanie rzeźby z wizerunkiem Karola Goduli, ➤ remont istniejących alejek, pomnika i kwietników, ➤ stworzenie miejsc parkingowych dla 11 pojazdów, ➤ nowe oświetlenie terenu, ➤ instalację kamer monitoringu miejskiego.	Miasto Ruda Śląska
8	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Godula	W ramach projektu wymieniono pokrycie dachu południowej i zachodniej strony wieży głównej kościoła pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Rudzie Śląskiej-Goduli (115 m² odnowionego dachu). Rewitalizacja historycznej części	Miasto Ruda Śląska

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		dzielnicy Godula będzie kontynuowana jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus
9	Stacja Biblioteka - rewitalizacja zabytkowego budynku dworca kolejowego w Rudzie Śląskiej	W ramach adaptacji budynku dworca PKP na Miejską Bibliotekę Publiczną przeprowadzono szereg prac budowlanych, instalacyjnych i renowacyjnych: ➤ roboty budowlane i renowacyjne: ❖ zagospodarowanie terenu i infrastruktury, ❖ renowację ozdobnych elementów ornamentów, ❖ roboty konstrukcyjne związane z przebudową budynku, ❖ wymianę pokrycia dachowego z elementami konstrukcji i obróbkami blacharskimi, ❖ wymianę stolarki okiennej i drzwiowej,	Miasto Ruda Śląska

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		❖ naprawę schodów zewnętrznych, ❖ renowację balustrad i zadaszeń nad wejściem, ❖ wykonanie antresoli wraz z przeszkleniem, ❖ wykonanie nowych posadzek, tynków wewnętrznych i okładzin ścian, ❖ renowację elewacji i zewnętrznych ścian piwnicy, ❖ wykonanie izolacji przeciwwilgociowej fundamentów, ❖ przebudowę uzbrojenia terenu przy budynku (sieci elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej), ➤ instalacje: ❖ wykonanie instalacji centralnego ogrzewania, kotłowni gazowej, wentylacji i klimatyzacji, ❖ wykonanie instalacji systemu sygnalizacji pożaru, ❖ wykonanie instalacji	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		elektrycznej z instalacjami nisko- prądowymi strukturalnymi, ❖ wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej, ➤ parking: ❖ budowę parkingu przy bibliotece (48 miejsc postojowych), ➤ wyposażenie: ❖ wyposażenie biblioteki w meble i sprzęt audio, ❖ urządzenie w pełni funkcjonującej biblioteki i czytelní, ➤ inwestycje dodatkowe: ❖ demontaż zabudowanego osprzętu w kotłowni tymczasowej wraz z przebrojeniem kotła gazowego na gaz ziemny, ❖ montaż osprzętu w kotłowni docelowej wraz z niezbędnymi materiałami instalacyjnymi, ➤ rozruch kotłowni wraz z	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		regulacją kotła gazowego.	
10	Pociąg do książek - działania promujące otwarcie „Stacji Biblioteka”	W budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej (budynek dworca PKP) zorganizowano następujące wydarzenia: ➤ Finał konkursu im. ks. Norberta Bonczyka, ➤ Uroczyste wręczenie nagrody Miejskiej Biblioteki Publicznej „TABULKI”, ➤ Koncert Józefa Skrzeka, ➤ Wystawę Jarosława Kassnera, ➤ Prezentacje wydawnicze, ➤ VII edycję Festu Literackiego „Kakauszale” (w formie stacjonarnej i wirtualnej).	Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów MBP
11	Aktywizacja społeczna Osiedla Kaufhaus - zmiana wizerunku i rozwój społeczności lokalnej	W ramach projektu „Ruda Śląska dla społeczności lokalnych” i „Ruda Śląska - koPALnia możliwości” realizowany był Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus (PAL). W ramach PAL realizowane były działania w zakresie aktywizacji społecznej mieszkańców Osiedla w tym, cykliczne spotkania świetlicowe (zajęcia manualne, kulinarne,	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		ogrodowe, edukacyjne itp.), spotkania okolicznościowe, wyjścia do instytucji kultury, wyjazdy edukacyjno - integracyjne i inne. Projekt jest zakończony. Obecnie realizowany jest projekt „CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne”.	
12	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Chebzie	W ramach dotacji celowej z budżetu miasta na dofinansowanie prac konserwatorskich przeprowadzono: ➤ kompleksową renowację drzwi wejściowych do klatki schodowej budynku przy ul. Przedtorze 12 w Rudzie Śląskiej - Chebziu, ➤ kompleksową renowację drzwi wejściowych do klatek schodowych budynku przy ul. Dworcowej 27 w Rudzie Śląskiej - Chebziu. Projekt polegał też na modernizacji instalacji gazowej w budynku ZSZ-P nr 1. W ramach tego zadania: ➤ zdemontowano zabudowany osprzęt w kotłowni	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		olejowej i przebrojono kocioł na gaz ziemny, ➤ zamontowano w kotłowni osprzęt oraz niezbędne materiały instalacyjne, ➤ przeprowadzono rozruch kotłowni oraz regulację kotła gazowego. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Chebzie będzie kontynuowana jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
13	Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Chebzia i osiedla Kaufhaus.	Projekt "Ruda Śląska - koPALnia możliwości" realizowany był od 31.12.2020 r. do 31.12.2022 r. Celem projektu było wzmocnienie zdolności do podejmowania aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców strategicznych obszarów rewitalizacji Nowy Bytom-Chebzie oraz Ruda-Godula-Orzegów. W ramach projektu zrealizowano trzy programy aktywności lokalnej (PAL): ➤ PAL dla mieszkańców Nowego Bytomia i Chebzia	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		ze świetlicą na Kaufhausie przy ul. Pileckiego 23/02, ➤ PAL w dzielnicy Ruda ze świetlicą przy ul. Bujoczka 12, ➤ PAL dla osób z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej ze świetlicą przy ul. Bujoczka 12. W 2023 r. w ramach budżetu MOPS kontynuowano działalność dwóch PAL: ➤ PAL dla osiedla Kaufhaus w świetlicy przy ul. Pileckiego 23/02, ➤ PAL dla dzielnicy Ruda w świetlicy przy ul. Bujoczka 12.	
	Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja	Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja	Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja
14	Strefa przemysłu czasu wolnego	W 2020 roku nieruchomość została sprzedana z przeznaczeniem pod budowę hal logistycznych. Operatorem jest firma Panattoni. Choć pierwotnie, na etapie tworzenia GPR, zakładano inną funkcję dla tego terenu, to po zmianie	Operator hal logistycznych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, osiągnięto cel w postaci aktywizacji gospodarczej terenu przemysłowego.	
	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las
15	Program profilaktyczny Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej w Wirku	W ramach projektu przeprowadzono: ➤ zajęcia profilaktyczne, warsztaty i prezentacje dotyczące zdrowia psychicznego i fizycznego, ➤ zajęcia mające na celu zdobycie wiedzy na temat dopalaczy i ich destruktywnego działania na zdrowie.	Miejska Biblioteka Publiczna
16	Biblioteka Ficus - promocja miejsca	W ramach projektu uruchomiono stronę domową Biblioteki Ficus: https://bibliotekaficus.r-sl.pl/ oraz fanpage na FB: www.facebook.com/BibliotekaFicus Ponadto uruchomiono comiesięczną imprezę: „Czwartek na Ficusie” przy współpracy z	Miejska Biblioteka Publiczna, Miasto Ruda Śląska

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		UM Ruda Śląska.	
17	Modernizacja i renowacja zabytkowego budynku kolonii robotniczej Ficus w Rudzie Śląskiej	Dzięki realizacji projektu rewitalizacji zabytkowego osiedla robotniczego Ficus w Rudzie Śląskiej, przy ul. Kubiny 24 powstał kompleks budynków mieszczący bibliotekę i punkt informacyjny Szlaku Zabytków Techniki. Wystrój wnętrza nawiązuje do historii miejsca. W ramach projektu: ➤ odrestaurowano zabytkowy budynek przy ul. Kubiny 24, odtwarzając pierwotne elewacje i detale architektoniczne wnętrza, ➤ wybudowano nowy parterowy obiekt w drugiej linii zabudowy, ➤ urządzono w odrestaurowanym budynku: ❖ punkt informacji turystycznej, ❖ ekspozycję muzealną w postaci dawnej kuchni robotniczej, ❖ wypożyczalnię książek dla dzieci, ❖ czytelnię czasopism, ❖ salę animacyjną,	Miasto Ruda Śląska

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		❖ zaplecze socjalne i toalety (w tym toaletę dla osób z niepełnosprawnościami, ❖ uruchomiono wypożyczalnię centralną w nowym budynku.	
18	Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Wirek	W ramach projektu zrealizowano szereg działań: ➤ przeprowadzono prace konserwatorskie polegające na renowacji elewacji wraz z termomodernizacją fragmentów budynku, remontem kominów i klatki schodowej budynku przy ul. 1 Maja 246 w Rudzie Śląskiej - Wirku, ➤ wykonano termomodernizację budynku przy ul. Tuwima 8 (ocieplenie ścian, stropów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, izolacja przeciwwilgociowa, usprawnienia dla osób z niepełnosprawnościami), ➤ docieplono budynek przy ul. Lecha 8, ➤ wymieniono pokrycie	Miasto Ruda Śląska

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		dachowe terenów targowych przy ul. Kupieckiej w Rudzie Śląskiej (likwidacja światlików, blacha trapezowa, instalacja oświetlenia i odgromowa, śniegotapy, rynny, rury spustowe, deski obwodowe, obróbki blacharskie, żaluzje), ➤ wykonano remont boisk przy ZSP nr 6 przy ul. Kałusa 4 (boisko do piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, badmintonu, bieżnia do sprintu, skocznia do skoku w dal, chodniki), ➤ wybudowano plac zabaw przy Miejskim Przedszkolu nr 21 (zestaw wielofunkcyjny, zestawy huśtawek, huśtawka wagowa, huśtawki na sprężynie, karuzela, piaskownica, ławki, kosz, regulamin, furtka, ogrodzenie, mata przerostowa), ➤ sporządzono ekspertyzę	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		budowlaną zadaszenia terenów targowych przy ul. Kupieckiej, ➤ opracowano dokumentację projektową dla budynków przy ul. Lecha 1, 8. Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Wirek będzie kontynuowana jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice
19	Program profilaktyczny Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej w Bykowinie	W ramach projektu przeprowadzono 272 działania o charakterze profilaktycznym, z których największą frekwencją cieszyły się zajęcia realizowane pod wspólnym tytułem „Jestem za”.	Miejska Biblioteka Publiczna - CIS Stara Bykowina
	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom
20	„Generacje II”	W ramach projektu zorganizowano 32 wydarzenia lub zajęcia, w tym:	Śląski Teatr Impresaryjny

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		➤ warsztaty, ➤ wystawę, ➤ koncert, ➤ spektakl, ➤ wyjazd tematyczny, ➤ wywiady. Beneficjentami projektu było m.in. 200 seniorów.	
21	„Kultura Otwarta”	W ramach projektu zorganizowano 14 imprez kulturalnych, w których wzięło udział 268 osób.	Śląski Teatr Impresaryjny
22	„Ogród Śniadaniowy Miejskiego Centrum Kultury”	W ramach projektu zorganizowano 9 wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych, w których wzięło udział łącznie 1350 osób.	Śląski Teatr Impresaryjny
23	„Seniorzy dla seniorów”	W ramach projektu zorganizowano 59 występów, w których wzięło udział łącznie 412 seniorów.	Śląski Teatr Impresaryjny
24	„Artystyczny Happening”	W ramach projektu zorganizowano 12 wydarzeń: zajęć, warsztatów, występów.	Śląski Teatr Impresaryjny
25	Remont i adaptacja budynku Willi Florianka przy ul. Niedurnego 73 w	Mimo adaptacji obiektu na Pałac Ślubów (5 pokoi hotelowych, restauracja z barem, winda, zabezpieczenia przeciwpożarowe), plany przeniesienia Urzędu Stanu	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
	zabytkowej części Nowego Bytomia	Cywilnego nie zostały zrealizowane. Od marca 2022 r. w budynku funkcjonuje prywatny żłobek i przedszkole.	
26	Nadanie nowych funkcji przestrzeni w rejonie Miejskiego Centrum Kultury w Rudzie Śląskiej - Nowym Bytomiu	W ramach projektu wykonano: ➤ kompleksową termomodernizację i ucieplnienie budynku, ➤ montaż paneli fotowoltaicznych, ➤ rozbudowę budynku o szyb windowy wraz z kabiną, ➤ budowę biura obsługi klienta, pomieszczeń biurowych i sanitarnych, ➤ wykonanie niezbędnych instalacji, ➤ zagospodarowanie otoczenia obiektu.	Miasto Ruda Śląska
27	Modernizacja obiektu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Markowej 20 poprzez dobudowę szybu windowego wraz z wejściem do budynku oraz	W ramach projektu „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej przy ul. Markowej 20, Osiedlowej 1, Dąbrowskiego 9 w Rudzie Śląskiej”, realizowanego przez Miasto Ruda Śląska (MPGM) w latach 2015-2018, dokonano kompleksowej termomodernizacji trzech budynków publicznych. Główne działania, których celem	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
	termomodernizacja obiektu	była poprawa efektywności energetycznej obiektów, obejmowały: ➤ Docieplenie ścian zewnętrznych ➤ Docieplenie stropodachu ➤ Wymiana stolarki okiennej ➤ Wymiana stolarki drzwiowej na wyroby o lepszej izolacyjności.	
28	Modernizacja budynku przy ul. Niedurnego 75	Budynek nabyty w 2016 roku przez Spółkę MPGM TBS przeszedł gruntowną modernizację. W 2019 roku rozpoczęto prace, które objęły: ➤ wzmocnienie fundamentów i wykonanie odwodnienia, ➤ wykonanie nowej konstrukcji dachu i zmianę pokrycia z papy na dachówkę, ➤ montaż okien dachowych, ➤ całkowitą przebudowę wnętrza i zmianę przeznaczenia budynku z mieszkalnego na użytkowy, ➤ wyposażenie budynku w instalacje: elektryczną, wodno-kanalizacyjną,	Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		informatyczną, klimatyzacyjną, ➤ montaż dźwigu osobowego i podnośników osobowych przy schodach zewnętrznych, ➤ wewnętrzne docieplenie ścian, pozwalające zachować pierwotną bryłę budynku objętego ochroną konserwatorską. Obecnie budynek pełni funkcję biurową. Znajduje się w nim m.in. jeden z wydziałów Urzędu Miasta Ruda Śląska oraz oddział Zakładu Usług Społecznych.	
29	Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Nowy Bytom	W ramach projektu zlecono aktualizację kosztorysów inwestorskich dla zadania „Termomodernizacja budynku przy ul. Hallera 14a”. W ramach dotacji celowych z budżetu miasta na dofinansowanie prac konserwatorskich: ➤ pomalowano klatkę schodową i wymieniono okna w częściach budynku przy ul. Piotra Niedurnego 52,	Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		➤ przeprowadzono renowację fragmentu elewacji południowej kościoła pw. św. Pawła. Poza tym przeprowadzono "Remont części budynku przy ulicy Jadwigi Markowej 20a w Rudzie Śląskiej" polegający na: ➤ wykonaniu remontu elewacji zewnętrznych i częściowej przebudowie wnętrza, ➤ zabudowaniu pochylni dla osób z niepełnosprawnościami, ➤ wyburzeniu schodów terenowych i podjazdu od strony zachodniej, zrealizowaniu nowe dojście i wejście do budynku. ➤ wydzieleniu części budynku pożarowo od pozostałej części, ➤ wydzieleniu korytarza stanowiący dojście do istniejących pomieszczeń. W ramach projektu przeprowadzono termomodernizację budynku przy ul. Hallera 14a polegającą na:	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		➤ ociepleniu ścian i dachu, ➤ wymianie pokrycia dachowego, obróbki blacharskiej, rynny ➤ i rury spustowej, ➤ wymianie instalację odgromowej, stolarki okiennej i drzwiowej, ➤ wykonaniu izolacji ścian poniżej terenu, ➤ wymianie nawierzchni z kostki betonowej wokół budynku, ➤ wykonaniu wejścia wraz z schodami i zadaszeniami, ➤ zdemontowaniu i ponownym zamontowaniu klimatyzatorów zewnętrznych, ➤ zamontowaniu żaluzji zewnętrznej i zadaszeniu z poliwęglanu, ➤ wymianie drabiny zewnętrznej i oświetlenia elewacji. Ponadto wykonano remont kominów ponad dachem w budynku przy ul. Kościuszki 6-8-10-12. Opracowano także projekt ucieplownienia budynków przy	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		ul. Kościuszki 6-8-10-12, Pl. Jana Pawła II 4, Wojska Polskiego 16-18-20-22-24. Sporządzono również projekt budowlano-wykonawczy instalacji źródeł odnawialnych z energii słonecznej w czterech placówkach oświatowych, w tym w Zespole Szkół Muzycznych I i II stopnia przy ul. Piotra Niedurnego 36. Przygotowano też dokumentację projektową dotyczącą remontu części budynku przy ul. Jadwigi Markowej 20a. Rewitalizacja historycznego centrum dzielnicy Nowy Bytom będzie kontynuowana jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
30	Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej	W ramach projektu zorganizowano trzy główne wydarzenia: Splash Party, które odbyło się 23 lipca 2023 roku i przyciągnęło 1200 osób, Letnią Ligę Rudzkich ORLIKÓW, trwającą od 3 do 11 sierpnia 2023 roku z udziałem 4020 osób, oraz	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
	Nowego Bytomia	Senioradę, która miała miejsce 30 września 2023 roku i zgromadziła 300 uczestników.	
	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji
31	Przebudowa i nowe zagospodarowanie wybranych podwórek i skwerów na terenie Miasta Ruda Śląska metodą partycypacyjną	Projekt objął renowację 11 podwórek w najbardziej zdegradowanych przestrzeniach miasta. W ramach prac wykonano: ➤ utwardzenie i odwodnienie terenu, ➤ budowę dojazdów, dojeżdż, chodników, ➤ budowę miejsc spotkań mieszkańców i placów zabaw z elementami małej architektury, ➤ oświetlenie terenu, ➤ adaptację i uzupełnienie istniejącej zieleni. W pracach brali udział również sami mieszkańcy (nasadzenia, malowanie).	Miejskie Przedsiębiorstwo o Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.
32	Ruda Śląska dla rodzin	W ramach projektu podpisano 91 kontraktów socjalnych (63 z kobietami, 28 z mężczyznami) z	Miejskie Przedsiębiorstwo o Gospodarki

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		osobami z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. Rodziny objęto intensywną pracą socjalną, usługami asystentów rodzin i opieką pedagoga. Dodatkowo, przedstawicielki rodzin brały udział w zajęciach grup samopomocowych („Mądry rodzic - szczęśliwe dziecko”, „moc-E”, „Rudzkie warsztatowo”) oraz w warsztatach umiejętności wychowawczych z treningiem kulinarnym. Zorganizowano również działania edukacyjno-integracyjne, takie jak wyjścia do kina, na kręgle i seanse prozdrowotne do grotu solnej. Ponadto 11 rodzin otrzymało przydział mieszkania socjalnego wyremontowanego w ramach projektu ZIT „Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej - etap I i II”.	Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.
33	Poprawa warunków funkcjonowania społeczności lokalnych Rudy,	W ramach działań CUS realizowany był projekt pn. „Ruda Śląska dla społeczności lokalnych” i „Ruda Śląska - koPALnia możliwości”.	Centrum Usług Społecznych, Muzeum Miejskie im.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
	Orzegowa i Goduli	Realizowany był Program Aktywności Lokalnej dla dzielnicy Ruda. W ramach PAL realizowane były działania w zakresie aktywizacji społecznej mieszkańców dzielnicy w tym: cykliczne spotkania świetlicowe (zajęcia manualne, kulinarne, ogrodowe, edukacyjne itp.), spotkania okolicznościowe, wyjścia do instytucji kultury, wyjazdy edukacyjno-integracyjne i inne. Projekt jest zakończony. Obecnie realizowany jest projekt „CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne”. Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka zorganizowało dla dzieci z przedszkoli i szkół: warsztaty (andrzejkowe, barbórkowe, adwentowe, bożonarodzeniowe, wielkanocne, wakacyjne w „Etnoogródku”, „Mała gospoia”, „Mały artysta”, „Stroje ludowe”, „Warsztaty przy Piekaroku”), lekcje muzealne, spacer historyczne, gry terenowe, konkursy, koncerty, wykłady, zwiedzanie wystaw stałej i	Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		wystaw czasowych. Ponadto zorganizowano: Konkurs wiedzy o Rudzie Śląskiej, Konkurs „Śląskie Szopki Bożonarodzeniowe”, cykl wykładów „Wiedza o regionie”, zrealizowano projekt „Grupa Bielszowicka - 60 rocznica powstania” oraz projekt „Każdy ma swojego ptoka, czyli Ślōnskie hobby” w ramach Nocy Muzeów. Przedsięwzięcie będzie kontynuowane jako wiązka działań m.in. ujętych w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	
34	Ruda Śląska dla społeczności lokalnych	W ramach projektu utworzono dwa miejsca organizowania społeczności lokalnych: ➤ świetlicę dla mieszkańców Nowego Bytomia i Chebzia przy ul. Pileckiego 23/02, ➤ świetlicę w dzielnicy Wirek przy ul. Ściegiennego 6/1. Na osiedlu Kaufhaus uruchomiono i wyposażono punkt pralniczy (1433 nieodpłatne usługi w 2018 r.) oraz dwa punkty prysznicowe (623 osoby skorzystały w 2018 r.). Kontynuowano działalność	Centrum Usług Społecznych

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		punktu pomocy rzeczowej. Programy Aktywności Lokalnej prowadzone były przez pięciu animatorów. W ramach działań środowiskowych odbywały się cykliczne zajęcia świetlicowe, organizowano wydarzenia plenerowe (m.in. zawody Asfalciok Liga Futbol). W 2019 roku kontynuowano działalność świetlic, punktu pralniczego (2562 usługi w 2019 r.) i łaźni (1658 osób skorzystało w 2019 r.). Działalność punktu pralniczego i łaźni została wyróżniona przez Radę Polityki Społecznej. Animatorzy lokalni prowadzili zajęcia świetlicowe, organizowali wydarzenia plenerowe (Dzień Dziecka, koncert, Mikołajki, odpust, Lato na Kaufhausie, Wilijo na Kaufhausie), wyjazdy edukacyjno-integracyjne (kulig, rekreacja, zwiedzanie ogrodów, zamków, grzybobranie, zabytki Krakowa, Skansen i ZOO, Papugarnia, Palmiarnia, Sztolnia) oraz wyjścia do instytucji kultury (kino, teatr, filharmonia,	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		biblioteka, muzea, koncert). W ramach działań profilaktycznych zorganizowano: ➤ piąty sezon amatorskiej ligi piłki nożnej Asfalciok Liga Futbol (ALF), ➤ Turniej o Puchar Dyrektora MOPS, ➤ pierwszy Turniej Niepodległościowy, ➤ szósty Turniej Mikołajkowy. Animatorzy wspierali inicjatywy Uniwersytetu Popularnego (UP), uczestnicząc w rudzkich Biegach Wiewiórki, organizując plenerową zumbę, korzystając z siłowni napowietrznej, groty solnej i Stadionu Śląskiego. Uczestnicy projektu brali udział w zajęciach edukacyjnych (warsztaty rozwojowe dla rodziców, zajęcia plastyczne, warsztaty kulinarne FEAD, warsztaty z psychologiem dla seniorów, decoupage) oraz w aktywizacji zawodowej (Klub Integracji Społecznej, kursy operatora wózka widłowego, obsługi komputera ECDL, prawo jazdy).	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
35	Projekt praca. Obszar rewitalizacji - obszarem nowych możliwości	W projekcie zrealizowano działania takie jak: ➤ stałe wsparcie Doradcy Klienta (na podstawie kompleksowej analizy potrzeb przygotowywano/modyfikowano Indywidualny Plan Działania, Doradca Klienta współpracował z pracodawcami nawiązując kontakty z pracodawcami poszukującymi pracowników na stanowiska wymagające szkoleń oraz poszukujących stażystów/ pracowników, organizowano grupową poradę zawodową w celu podniesienia kompetencji uczestników projektu, ➤ w oparciu o ustalenia Indywidualnego Planu Działania realizowano działania związane z realizacją szkoleń dla uczestników projektu w celu podniesienia kwalifikacji i umiejętności zawodowych wymaganych przez pracodawców,	Powiatowy Urząd Pracy

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		szkolenia kończyły się egzaminem zewnętrznym prowadzonym przez instytucję posiadającą uprawnienia do egzaminowania w zakresie szkoleń i wydaniem certyfikatu/świadectwa jako potwierdzenie uzyskania kwalifikacji, po zakończeniu szkolenia uczestnik projektu posiadał umiejętność praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy, zwiększając szanse na powrót na rynek, ➤ organizowano staże, które umożliwiły zdobycie potrzebnego doświadczenia zawodowego, rozwój kompetencji społecznych, podniosły umiejętności zawodowe na konkretnym stanowisku, zwiększając zaistnienie i stały powrót na rynek pracy, ➤ organizowano prace interwencyjne, dzięki którym uczestnicy otrzymali możliwość	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		zatrudnienia i zaistnienia na rynku pracy, ➤ po zakończeniu indywidualnej ścieżki wsparcia uczestnicy otrzymywali wsparcie Doradcy Klienta w poszukiwaniu pracy, ➤ prowadzono działania informacyjno-promocyjne m.in. poprzez rozpowszechnianie plakatów, ulotek informacyjnych, www, upowszechniano plakaty przełamujące stereotypowe postrzeganie ról społeczno-zawodowych (m.in. na terenie urzędu).	
36	Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (I)	W ramach projektu zrealizowano następujące działania: ➤ stałe wsparcie Doradcy Klienta: ❖ kompleksową analizę potrzeb uczestników, ❖ przygotowywanie/modyfikację Indywidualnego Planu Działania, ❖ współpracę z pracodawcami w celu	Powiatowy Urząd Pracy

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		nawiązania kontaktów i znalezienia ofert pracy/staży, ❖ grupową poradę zawodową, ➤ szkolenia: ❖ realizację szkoleń podnoszących kwalifikacje i umiejętności zawodowe, ❖ egzaminy zewnętrzne i certyfikaty/świadectwa potwierdzające kwalifikacje, ➤ staże: ❖ organizację staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego, ❖ rozwój kompetencji społecznych i umiejętności zawodowych, ➤ prace interwencyjne: ❖ umożliwienie uczestnikom zatrudnienia i zaistnienia na rynku pracy, ➤ wsparcie poszkoleniowe:	

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		❖ pomoc Doradcy Klienta w poszukiwaniu pracy, ➤ działania informacyjno-promocyjne: ❖ rozpowszechnianie plakatów i ulotek informacyjnych, ❖ promocję w Internecie, ❖ upowszechnianie plakatów przełamujących stereotypy w rolach społeczno-zawodowych.	
37	Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (II)	W ramach projektu zrealizowano następujące działania: ➤ stałe wsparcie Doradcy Klienta: ❖ kompleksową analizę potrzeb uczestników, ❖ przygotowywanie/modyfikację Indywidualnego Planu Działania, ❖ współpracę z pracodawcami w celu nawiązania kontaktów i znalezienia ofert pracy/staży, ➤ szkolenia: ❖ realizację szkoleń podnoszących kwalifikacje i	Powiatowy Urząd Pracy

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		umiejętności zawodowe, ❖ egzaminy zewnętrzne i certyfikaty/świadectwa potwierdzające kwalifikacje, ❖ szkolenia dające umiejętność praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy, ➤ staże: ❖ organizację staży umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego, ❖ rozwój kompetencji społecznych i umiejętności zawodowych, ❖ refundację kosztów dojazdu na staż, ➤ wsparcie poszkoleniowe: ❖ pomoc Doradcy Klienta w poszukiwaniu pracy, ➤ działania informacyjno-promocyjne: ❖ rozpowszechnianie plakatów, ❖ promocję w Internecie (strona www, portal	

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		społecznościowy Facebook), ❖ upowszechnianie plakatów przełamujących stereotypy w rolach społeczno-zawodowych.	
38	Trakt Rudzki 1 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska	Projekt realizowany w ramach środków z Programu Interreg Central Europe - Lumat oraz NFOŚiGW (POLiŚ 2014-2020) zakładał stworzenie nowej zieleni miejskiej, odnowę istniejących terenów zielonych i budowę infrastruktury rekreacyjnej. W ramach projektu realizowanych jest siedem zadań: ➤ Zadanie I: Trasa św. Wawrzyńca ➤ Zadanie II: Park industrialny przy ulicy Katowickiej i Tuwima ➤ Zadanie III: Hałda przy ulicy 1-go Maja ➤ Zadanie IV: Zieleniec przy ulicy Czarnoleśnej ➤ Zadanie V: Ogród Sensoryczny z fontanną na terenie parku przy ul. gen. Hallera ➤ Zadanie VI: Park Dworski	Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o.

Lp .	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		➤ Zadanie VII: Park Młodzieży oraz planty przy Burloch Arenie	
39	Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych - etap 1	W ramach projektu oferowano wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego i psychologicznego, a także szkolenia z aktywizacji zawodowej i szkolenia zawodowe. Oprócz działań związanych z aktywizacją zawodową, realizowano również działania dodatkowe: ➤ partycypacja społeczną - mieszkańcy aktywnie uczestniczyli w procesach rewitalizacji, m.in. poprzez pomoc w ulepszaniu infrastruktury podwórkowej (nasadzanie drzew i krzewów) oraz wypracowanie koncepcji "podwórkowych mikroprzedsięwzięć" (uzupełnianie działań inwestycyjnych o dodatkowe elementy, np. ławki, kosze na śmieci), ➤ programy aktywności lokalnej - zorganizowano	RAR Inwestor

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
		„Dni sąsiedzkiej integracji” - lokalne imprezy integrujące mieszkańców i oferujące im różnego rodzaju atrakcje.	
40	Moje małe zmiany w kierunku pracy	Projekt miał na celu podniesienie zdolności do zatrudnienia mieszkańców Rudy Śląskiej, którzy znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. W ramach kompleksowego wsparcia aktywizacyjnego zaoferowano: ➤ doradztwo zawodowe i psychologiczne, ➤ warsztaty poszukiwania pracy, ➤ indywidualnie dopasowane szkolenia zawodowe, ➤ subsydiowane zatrudnienie (6 miesięcy). Uczestnicy mogli liczyć na: ➤ wysoką jakość szkoleń, ➤ indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym i psychologiem, ➤ stypendium szkoleniowe (dla uczestników szkoleń zawodowych), ➤ zwrot kosztów dojazdu na szkolenia zawodowe.	RAR Inwestor

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Zakres	Podmiot realizujący
41	Zmniejszenie niskiej emisji poprzez termomodernizację budynków mieszkalnych, modernizację obiektów i podniesienie jakości technicznej budynków, odnawialne źródła energii, wymianę źródeł ciepła w podobszarach rewitalizacji	W ramach projektu: ➤ wykonano dokumentację projektową i docieplenie budynków przy ul. Katowickiej 148 a i 148 b, ➤ przeprowadzono termomodernizację budynku, ➤ ocieplenie dachu i ścian zewnętrznych wraz z cokołem, ➤ wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ➤ wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, ➤ dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	MGSM Perspektywa, Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Mieszkaniowej TBS Sp. z o.o..

Źródło: Opracowanie na podstawie informacji dostarczanych przez realizatorów przedsięwzięć

9. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji stanowi kontynuację procesu rewitalizacji zaplanowanego w Lokalnym Programie Rewitalizacji z 2015 r. Większość określonych w LPR projektów będzie realizowana w ramach GPR. Ponadto dokonano dodatkowego naboru projektów.

Lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja może być wsparta instrumentami przewidzianymi ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji lub niezwrótnymi i zwrotnymi instrumentami funduszy UE przedstawiona została w formie tabelarycznego zestawienia.

Zgodnie z art. 14 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, w przypadku podziału obszaru rewitalizacji na podobszary, gminny program rewitalizacji jest opracowywany dla poszczególnych podobszarów. W związku z powyższym wymogiem przedsięwzięcia rewitalizacji zostały pogrupowane według ich lokalizacji w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Główne kryteria, które wzięto pod uwagę przy ustalaniu listy przedsięwzięć podstawowych to:

- bezpośrednia zgodność z celami rewitalizacji - do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należą te projekty, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji;
- odniesienie do problemów społecznych, projekty o dużej skali oddziaływania na mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- możliwe jest zawarcie szerokiej charakterystyki - tj. informacji wymaganych w art. 15 ust. 1 pkt. 5 lit. a ustawy o rewitalizacji (nazwa, wskazanie podmiotów realizujących, zakres przedsięwzięcia, lokalizacja, szacowana wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny);

- przedsięwzięcie o dużym poziomie komplementarności w różnych sferach;
- przedsięwzięcie stanowi kontynuację dotychczasowych działań rewitalizacyjnych zaplanowanych w ramach LPR.

Z kolei pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia („uzupełniające”), to takie, które mają mniejszą skalę oddziaływania, realizowane przez podmioty nie związane ze społecznością lokalną lub posiadające mniejszy potencjał, a jednocześnie ważne i oczekiwane ze względu na rozwiązywanie wskazanych problemów oraz realizację celów programu rewitalizacji. Projekty te wynikają z przeprowadzonych konsultacji społecznych w podobszarach rewitalizacji, czyli z rzeczywistych potrzeb mieszkańców, a także odpowiadają na problemy przedstawione w diagnozie.

Zamieszczona lista zawiera następujące, podstawowe informacje o przedsięwzięciach (o ile dane te były możliwe do wskazania na dzień uchwalenia dokumentu): numer i nazwa przedsięwzięcia, podmioty realizujące, zakres przedsięwzięcia, sposób zapewnienia dostępu do osób ze szczególnymi potrzebami, cele i kierunki działań, z którymi powiązane jest przedsięwzięcie, prognozowane rezultaty, za pomocą których będzie mierzony postęp, szacowana wartość realizacji przedsięwzięcia, okres realizacji i lokalizacja.

Dla niektórych przedsięwzięć nie podano szczegółowych informacji, w tym wartości, ponieważ nie zostały jeszcze oszacowane. Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być realizowane w obszarze rewitalizacji, jednocześnie zgodnie z ustawą o rewitalizacji dopuszcza się by przedsięwzięcia zamieszczone w GPR były realizowane poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki. Takie przypadki są szerzej uzasadnione.

W tabeli poniżej zamieszczono zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych.

Tabela 36. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda
P.1.1. Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej, Kościół Boży w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.1.2. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Ruda	Miasto Ruda Śląska, Kościół Boży w Rudzie Śląskiej, zarządcy i właściciele nieruchomości, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.1.3. Poprawa warunków estetycznych i funkcjonalnych Placu Koniecznego	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	powiązane z celami rewitalizacji	
P.1.4. Rewitalizacja skweru przy Grocie na ul. Achtelika	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.1.5. Modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Staszica, Kościelnej, Wolności, Wieniawskiego	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.1.6. Modernizacja budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w dzielnicy Ruda	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Kościół Boży w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.1.7. Adaptacja zabytkowego budynku byłej Fabryki Margaryny na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze	Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś, inny podmiot następcą prawnym	do 2030
P.1.8. Modernizacja i adaptacja zespołu zabudowy szybu „Franciszek”	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje,	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
P.1.9. Zadbajmy o piękno zabytków w naszej małej ojczyźnie	Miasto Ruda Śląska, Zespół Szkół nr 7 w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.1.10. Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska	Hufiec ZHP Ruda Śląska	do 2030
P.1.11. Spotkajmy się na Rudzie!	Komenda Hufca ZHP w Rudzie Śląskiej im. hm. Łucji Zawada	do 2030
Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów
P.2.1. Poprawa dostępności w Galerii Czapla przy Centrum Inicjatyw Społecznych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska	do 2030
P.2.2. Przebudowa i modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Orzegów	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	do 2030
P.2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych mieszkańców przy ul. Orzegowskiej 36-44 i włączenie ich w	Miasto Ruda Śląska	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
życie społeczne Orzegowa		
P.2.4. Renaturyzacja zdegradowanej doliny rzeki Bytomki w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, MGPM TBS Sp. z o.o.	do 2030
Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula
P.3.1. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Goduli, Nowaka, Kolbe, Tiałowskiego, Czereśniowej	MGSM „Perspektywa”	do 2030
Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel
P.4.1. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Wolności -Raciborska	MGSM „Perspektywa”	do 2030
Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
		Chebz ie/Ka ufhau s
P.5.1. Kakauszale - Fest Literacki	Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.5.2. Modernizacja budynku przy ul. Przedtorze 14a	Miasto Ruda Śląska, MBP	do 2030
P.5.3. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ul. Pawła	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.5.4. Rewitalizacja infrastrukturalna osiedla Kaufhaus	Miasto Ruda Śląska, zarządcy i właściciele nieruchomości, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.5.5. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Szafranka, Nowobytomskiej, Styczyńskiego	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.5.6. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie indywidualnych kotłowni gazowych, zastosowanie odnawialnych źródeł	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka 10,	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	12, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka 14, Koordynator projektu: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	
P.5.7. Budowa węzła przesiadkowego oraz przebudowa przystanków zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportowych na terenie miasta Ruda Śląska	Miasto Ruda Śląska	do 2030
P.5.8. Wielki Piec Huty Pokój Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska	do 2030
P.5.9. Zagospodarowanie stawu Kokotek wraz z otoczeniem oraz traktem do Stacji Biblioteka	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2028
Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
		Mikołaj
P.7.1. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj przy ul. Szyb Walenty w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u
P.8.1. Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	Fundacja Minionej Epoki	do 2030
P.8.2. Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	Fundacja Minionej Epoki	do 2030
Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
P.9.1. Transformacja zawodowa w ZS nr 4 w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska	do 2027
P.9.2. Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.9.3. Modernizacja infrastruktury energetycznej komunalnych budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.9.4. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.9.5. Modernizacja budynków mieszkalnych w dzielnicy Wirek	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	o.o.	
P.9.6. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Andrzej	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.9.7. Modernizacja ośrodka sportowego przy ulicy Czarnoleśnej 14 w dzielnicy Nowy Bytom - III etap modernizacja budynku sportowego i infrastruktury technicznej	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.9.8. Gaszenie oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zapożarowanego terenu przy ul. Bukowej w Rudzie Śląskiej	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	do 2028
Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice
P.10.1. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Bykowina wraz z częścią Kochłowic	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
P.10.2. Nowe życie kamienicy 11 listopada 19	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.10.3. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Siekiela, Wita Stwosza, Okrężnej, Potyki, Plebiscytowej, Drażyka, Pordzika	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.10.4. Modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego - Ogródki Jordanowskie w dzielnicy Kochłowice przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 w Rudzie Śląskiej dzielnicy Kochłowice	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.10.5. Odnowa części terenów Doliny Kochłówki na obszarze rozlewiska, Gródka Średniowiecznego i okolic	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.10.6. Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek”/ Aktywizacja	Miasto Ruda Śląska	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
gospodarcza i społeczna terenów po KWK Polska-Wirek		
Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom
P.11.1. Zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska	do 2026
P.11.2. Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej - społeczno-kulturalne serce Miasta	Miasto Ruda Śląska, Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej	do 2029
P.11.3. Ogrody Śniadaniowe Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty 2025-2030	Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.11.4. Rewitalizacja zabudowy w centralnej części dzielnicy Nowy Bytom	MGSM „Perspektywa”	do 2030
P.11.5. Modernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta Ruda Śląska	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 43, 45 - Czarnoleśna 2, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	ul. Chorzowskiej 13, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Furgota 13, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego 1, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego 2, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 67, 67A, Markowej 9, 11, 13, Damrota 10, 12, Koordynator projektu - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
P.11.6. Modernizacja systemów grzewczych budynków mieszkalnych	Miasto Ruda Śląska, Miejskie	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
P.11.7. Remont i adaptacja zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 na cele kulturalne, społeczne oraz gospodarcze	Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś, potencjalni następcy prawni właściciela	do 2030
P.11.8. Modernizacja krytego basenu kąpielowego przy ul. Pokoju 13 w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Nowy Bytom	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.11.9. Modernizacja letniego basenu kąpielowego przy ul. Ratowników 2 - II etap rozbudowy basenu	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.11.10. Poprawa wizerunku Miasta poprzez kompleksową modernizację targowiska miejskiego w Rudzie Śląskiej przy ul. Markowej - usunięcie obecnych obiektów i budowa nowych pawilonów usługowo-handlowych	ZTR Zarząd Targowisk Rudzkich - KOMPROMIS Sebastian Nowak	do 2028
P.11.11. Zazielenienie hałdy przy ul. Niedurnego i Furgoła	Miasto Ruda Śląska	do 2026
P.11.12. Adaptacja Kina Patria na Instytucję edukacyjno kulturalną	Inne podmioty, następca prawny,	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój
P.12.1. Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do 2030
P.12.2. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój II” na działce 2705/234 oraz na terenach sąsiednich	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	do 2026
P.12.3. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A.	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	do 2026

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój I” na działce 2704/234 oraz na terenach sąsiednich		
Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji
P.13.1. CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.13.2. Nowoczesne pracownie w Rudzie Śląskiej bramą do konkurencyjnego wykształcenia przyszłych pracowników	Miasto Ruda Śląska, Zespół Szkół nr 1 w Rudzie Śląskiej (ZS1), Zespół Szkół nr 2 w Rudzie Śląskiej (ZS2), Zespół Szkół nr 5 w Rudzie Śląskiej (ZS5), Zespół Szkół nr 6 w	do 2027

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	Rudzie Śląskiej (ZS6)	
P.13.3. Czas na nowoczesne technologie - modernizacja pracowni w Centrum Kształcenia Zawodowego w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, Centrum Kształcenia Zawodowego	do 2027
P.13.4. Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej	do 2030
P.13.5. Firma z Rudą. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych Rudy Śląskiej	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.	do 2030
P.13.6. Akcja Transformacja	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.	do 2026
P.13.7. Razem dla Wszystkich - Wielowymiarowa Integracja w Rudzie Śląskiej	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.	do 2026
P.13.8. Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	do 2026
P.13.9. Laboratoria czwartej przyrody: aktywizacja społeczności lokalnych w kierunku zielonej transformacji i rozpoznawania lokalnego dziedzictwa antropocenu	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	do 2026
P.13.10. Szansa na (samo)zatrudnienie -	Śląski Inkubator	do

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
bis	Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	2026
P.13.11. Kadry przyszłości - Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców - PSF	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	do 2027
P.13.12. Kadry przyszłości - kompleksowe wsparcie rozwoju zawodowego osób dorosłych z subregionu centralnego woj. śląskiego	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	do 2026
P.13.13. Spacer historyczne	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chrobaka w Rudzie Śląskiej	do 2029
P.13.14. Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz zasad ich prawidłowej segregacji	Miasto Ruda Śląska	do 2030
P.13.15. Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie miasta Ruda Śląska	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2027
P.13.16. Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
P.13.17. Modernizacja energetyczna budynków na podobszarach rewitalizacji Ruda oraz Chebzie/Kaufhaus	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.13.18. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz docieplenie ścian zewnętrznych	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.13.19. Modernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie remontu elewacji zabytkowych oraz odbudowa budynku przy ul. 1 Maja	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa	do 2030

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Okres realizacji
	Spółecznego Sp. z o.o.	
P.13.20. Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	do 2030
P.13.21. Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych - etap 2	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.	do 2030

10. Opis podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

10.1. Podobszar rewitalizacji Ruda

Numer	P.1.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy
Realizator	➤ Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej ➤ Kościół Boży w Rudzie Śląskiej
Zakres	Przedmiotem projektu jest aktywizacja i integracja społeczności lokalnych zamieszkujących podobszar rewitalizacji poprzez: organizację grup wsparcia i edukacyjnych, wzmocnienie kompetencji społecznych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy (szkolenia, kursy, warsztaty), lokalne przedsięwzięcia integracyjno-aktywizujące, działania profilaktyczne oraz promowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego. Muzeum Miejskie planuje m.in. organizację zajęć edukacyjnych i wychowawczych dla dzieci i młodzieży. Poprowadzi działania związane z budowaniem tożsamości lokalnej oraz edukację historyczną. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. Muzeum Miejskie organizowało już zajęcia, w tym dla dzieci i szkół, wystawy, warsztaty, wykłady historyczne. Kościół Boży regularnie organizował zaś szereg imprez rozrywkowo-kulturalnych, spotkań z mieszkańcami, wycieczek, ognisk, warsztatów.
Sposób zapewnienia	Projekt dąży do zapewnienia dostępności architektonicznej i programowej dla osób ze

Numer	P.1.1.
dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	szczególnymi potrzebami, w miarę możliwości technicznych i finansowych. Wszystkie działania i przestrzenie są projektowane z myślą o pełnej inkluzji, dążąc do stworzenia środowiska sprzyjającego udziałowi wszystkich mieszkańców, w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji. K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy

Numer	P.1.1.	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie aktywizacja i integracja społeczności lokalnych podobszaru Ruda poprzez organizację grup wsparcia, szkoleń, działań profilaktycznych oraz promowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego, w tym zajęć edukacyjnych i historycznych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 109 120,00 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda	

Numer	P.1.2.	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Ruda	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Kościół Boży w Rudzie Śląskiej ➤ zarządcy i właściciele nieruchomości ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
Zakres	Celem projektu jest uruchomienie przekształceń przestrzennych przeżywającego kryzys obszaru centralnego dzielnicy Ruda poprzez ożywienie gospodarcze, stymulowane punktowymi	

Numer	P.1.2.
	interwencjami inwestycyjnymi i działaniami towarzyszącymi (np. dotyczącymi poprawy bezpieczeństwa, w tym oświetlenie, monitoring, czy łączniki, przejście podziemne - realizowane przez właściciela nieruchomości). Wybrano m.in. lokalizacje nazwane „punktami interwencji projektu” (działania te są propozycją i nie stanowią listy zamkniętej): ➤ dworzec kolejowy: wraz z położonym obok hotelem - gdzie planowany jest węzeł komunikacyjny z parkingami P+R i kreatywnymi usługami, których oczekuje mobilne społeczeństwo, ➤ centralny plac Chopina: funkcjonujący jako węzeł autobusowy, stanowiący jeden z głównych elementów koncepcji, stworzony na nowo poprzez redukcję asfaltu i przywrócenie miejsca pieszym, w tym podniesienia atrakcyjności dojścia do centralnego placu od strony ul. Janasa poprzez atrakcyjny zaulek z enklawą zieleni i mini placem zabaw oraz dla wykorzystania obecnie nieużytkowanych ze względu na stan techniczny pomieszczeń magazynowych i projektorni kinowej, które mogą zostać zaadaptowane przez obecnego użytkownika parafię Kościoła Bożego, ➤ rejon Zamku: strefa pamięci i kultury o znaczeniu regionalnym, powiązana wytworzonym pasmem zieleni z dworcem i placem Chopina. Zakres projektu obejmować będzie także rewitalizację zabytkowych budynków poprzez

Numer	P.1.2.
	przywrócenie ich właściwego stanu technicznego i odtworzenie walorów estetycznych zabudowań oraz ich otoczenia. W ramach przedsięwzięcia realizowane będą także zadania związane z modernizacją zabytkowego osiedla - kolonia „Karol” w rejonie ulic Wyleżoła, Głowackiego, Kilińskiego i Wandy. W kolejnych etapach realizacji zakłada się dalszą rewitalizację historycznej części dzielnicy, w szczególności w zakresie przestrzennym, środowiskowym, technicznym, poprawy bezpieczeństwa. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach dotacji celowej budżetu miasta na dofinansowanie prac konserwatorskich przeprowadzono: ➤ remont i malowanie wnętrza Sanktuarium św. Józefa w Rudzie Śląskiej - Rudzie, ➤ kapitalny remont dachu budynku położonego przy ul. Jana III Sobieskiego 32 w Rudzie Śląskiej - Rudzie, ➤ modernizację budynku oficyny przy ul. Wolności 13 w Rudzie Śląskiej - Rudzie, ➤ malowanie kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej w Rudzie Śląskiej - Rudzie, ➤ modernizację Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Janasa 28. Ponadto wykonano prace remontowe, modernizacja budynku oraz poszczególnych salek i pomieszczeń - siedziba Kościoła Bożego przy pl. Chopina 3 wraz instalacją systemu monitoringu. Opracowano także projekt budowlano-wykonawczy, w oparciu o który

Numer	P.1.2.
	przeprowadzono budowę szybu windowego wraz z przebudową klatki schodowej i dachu w budynku szkoły przy ul. Bujoczka. Wybudowano siłownię napowietrzną przy Zespole Szkół nr 7 - zadanie to zostało zrealizowane w ramach budżetu obywatelskiego. Przy ul. Bankowej 1-1 a wybudowano mieszkania komunalne. Kościół Boży zainstalował system monitoringu. Ponadto Miejski Konserwator Zabytków przekazał dotację konserwatorską do wykonania izolacji przeciwwilgociowej w budynku przy ul. Janasa 28.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	W celu zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Obejmie to eliminację barier architektonicznych w kluczowych punktach interwencji, takich jak dworzec kolejowy (węzeł komunikacyjny), centralny plac Chopina (węzeł autobusowy i przestrzeń publiczna) oraz rejon Zamku (strefa pamięci i kultury połączona zielenią). Planowane jest zapewnienie dostępności dojeżdż, wejść, przestrzeni komunikacyjnych, toalet oraz informacji. W ramach działań towarzyszących dotyczących poprawy bezpieczeństwa, uwzględnione zostanie dostosowanie oświetlenia, monitoring oraz dostępne łączniki i przejścia. W kolejnych etapach rewitalizacji, zasady dostępności będą kontynuowane i rozszerzane na inne obszary dzielnicy.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych

Numer	P.1.2.	
	K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe ożywienie gospodarcze i przestrzenne centralnego obszaru dzielnicy Ruda, poprawa jej bezpieczeństwa i estetyki, modernizacja zabytkowych budynków i osiedli, a także stworzenie nowych punktów usługowych i rekreacyjnych dla mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m² m²
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	50 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 24 098 010,83 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, w tym m.in. kwartał	

Numer	P.1.2.
	ulic pomiędzy torami kolejowymi, ulicą Janasa, ul. Skłodowskiej-Curie, ul. Bujoczka, ul. Kościelną, ul. Staszica, ul. Wolności, ul. Mickiewicza, ul. Bankową, ul. Piastowską, a także teren Rudzkiej Kuźnicy oraz Kolonia Karola.

Numer	P.1.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa warunków estetycznych i funkcjonalnych Placu Koniecznego
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Modernizacja Placu Koniecznego w Rudzie, położonego w centrum dzielnicy, ma na celu przekształcenie obecnie niedostosowanego terenu w funkcjonalną przestrzeń rekreacyjną i integracyjną dla lokalnej społeczności. Projekt zakłada kompleksową odnowę obszaru, koncentrując się na kilku kluczowych aspektach: ➤ nadanie funkcji rekreacyjnej, ➤ integracji lokalnej społeczności, ➤ poprawie infrastruktury rekreacyjnej, ➤ nasadzeniu zieleni, ➤ poprawie walorów estetycznych.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zapewniona poprzez zastosowanie odpowiednich nawierzchni i oznakowań.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o

Numer	P.1.3.	
	wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przekształcenie Placu Koniecznego w Rudzie w nowoczesną, estetyczną i funkcjonalną przestrzeń rekreacyjną, sprzyjającą integracji lokalnej społeczności poprzez poprawę infrastruktury i nasadzenie zieleni.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
Szacowana wartość [zł]	1 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, Plac Koniecznego; dz. nr 2235/3, 708/14, 2236/2, 1644/4, 2237/2, 2234/3, 2516/376 (obwód Ruda)	

Numer	P.1.4.	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja skweru przy Grocie na ul. Achteleka	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które	

Numer	P.1.4.
	realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Przedmiotem projektu jest przekształcenie przestrzeni przy Grocie na ul. Achteleika w zielony skwer, który stanie się przyjaznym miejscem wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz odwiedzających. Nowa aranżacja z nasadzeniami (drzewa, krzewy, trawniki, rabaty, pergolia) i małą architekturą (ławki, elementy zieleni) zredukuje negatywny wpływ pobliskiej drogi - zmniejszy hałas, poprawi jakość powietrza i stworzy przyjemniejsze warunki. Miejsce odzyska urok i funkcjonalność, stając się atrakcyjną, zieloną przestrzenią w centrum dzielnicy, sprzyjającą integracji i podkreślającą wartość Groty. W ramach realizacji projektu planowane są m.in.: ➤ usunięcie części nawierzchni brukowanej i przygotowanie gruntu pod nasadzenia, ➤ posadzenie drzew i krzewów (bariera akustyczna i estetyka), ➤ założenie trawników i rabat z roślinnością ozdobną, ➤ montaż małej architektury (np. ławki, kosze na śmieci) oraz pergoli lub innej formy zacienienia, ➤ wprowadzenie elementów minimalizujących wpływ drogi (np. ekrany zieleni), ➤ możliwość zastosowania niskiego ogrodzenia lub obrzeży, ➤ oświetlenie skweru, ➤ postawienie tablicy informacyjnej o historii Groty.

Numer	P.1.4.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami zostanie zapewniona m.in. poprzez: ➤ wybór nawierzchni utwardzonych, ale przepuszczalnych, zapewniających stabilne i bezpieczne poruszanie się osobom z niepełnosprawnością ruchową oraz użytkownikom wózków inwalidzkich i dziecięcych, ➤ eliminacja barier architektonicznych poprzez zastosowanie łagodnych nachyleń oraz likwidację krawężników i progów, ➤ mała architektura przyjazna dla wszystkich, ➤ montaż ławek z podłokietnikami i o odpowiedniej wysokości, aby ułatwić korzystanie z nich osobom starszym i z ograniczoną mobilnością, ➤ instalacja koszy na śmieci na ergonomicznej wysokości, dostępnych również dla osób poruszających się na wózkach, ➤ dobre oznakowanie i czytelność przestrzeni, ➤ możliwość zastosowania kontrastowych kolorów nawierzchni, ułatwiających orientację osobom słabowidzącym, ➤ ewentualne umieszczenie tablicy informacyjnej z informacjami w formacie łatwym do odczytania oraz w wersji brajlowskiej, ➤ rozważenie instalacji dodatkowego oświetlenia LED, zwiększającego widoczność po zmroku, ➤ nasadzenia zieleni tworzącej przyjemne warunki do odpoczynku, ograniczającej hałas

Numer	P.1.4.	
	i poprawiającej jakość powietrza.	
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przekształcenie przestrzeni przy Grocie na ul. Achtelika w zielony skwer, oferujący mieszkańcom i odwiedzającym przyjazne miejsce wypoczynku i rekreacji, a także zmniejszenie negatywnego wpływu drogi i podkreślenie historycznej wartości Groty.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	70 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, grota przy ulicy Achtelika wraz z przestrzenią wokół niej, m.in. dz. nr 2705/213 (obręb Ruda) wraz z sąsiadującymi	

Numer	P.1.5.

Numer	P.1.5.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Staszica, Kościelnej, Wolności, Wieniawskiego
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Projekt zakłada modernizację kolonii zabytkowych budynków mieszkalnych poprzez przywrócenie im właściwego stanu technicznego i odtworzenie walorów estetycznych zabudowań oraz ich otoczenia. Zakres tych prac obejmuje m.in.: wymianę stolarki oraz doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano: ➤ wymianę zabytkowych okien na klatkach schodowych w budynkach przy ul. Wieniawskiego 1, 3, 5, ➤ wymianę pokrycia dachowego w budynkach przy ul. Staszica 8, ul. Kościelnej 2, ul. Staszica 10, 15, ul. Wolności 35, 37, 39, ➤ wymianę okien na klatce schodowej i drzwi wejściowych w budynkach przy ul. Staszica 1, 13 i ul. Wieniawskiego 1, ➤ remont kapitalny dachy przy ul. Kościelnej 4, ➤ doprowadzenie instalacji gazowej do budynku przy ul. Staszica 9 oraz projekty przyłącza gazowego dla budynków przy ul. Kościelna 4 i Staszica 6, ➤ wymianę instalacji WLZ w budynkach przy ul. Wieniawskiego 1, 3, 5.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do budynków i ich otoczenia. W

Numer	P.1.5.	
ze szczególnymi potrzebami	ramach prac, takich jak wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizacja instalacji, zostaną zastosowane rozwiązania poprawiające dostępność, w tym eliminacja progów, odpowiednia szerokość drzwi oraz, w miarę możliwości i zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i przywrócenie właściwego stanu technicznego oraz estetycznego kolonii zabytkowych budynków mieszkalnych, co poprawi komfort życia mieszkańców i zachowa historyczny charakter zabudowań.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.

Numer	P.1.5.	
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	8 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 4 834 790,03 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	➤ ul. Wieniawskiego 1, 3, 5 ➤ ul. Wolności 33, 35, 37, 39 ➤ ul. Staszica 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15 ➤ ul. Kościelna 2, 4, 6, 8	

Numer	P.1.6.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w dzielnicy Ruda	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ➤ Kościół Boży w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Celem projektu jest poprawa stanu zasobów mieszkaniowych i niemieszkalnych oraz jakości życia mieszkańców poprzez modernizację istniejących systemów ogrzewania w budynkach przy ul. Janasa i ul. Bankowej. Projekt przyczyni się do ograniczenia niskiej emisji oraz obniżenia kosztów eksploatacji budynków.	

Numer	P.1.6.
	Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu przeprowadzono termomodernizację budynków przy ul. Janasa 13, 15, 17, 21 oraz pl. Chopina 3. Cechy wspólne dla wszystkich budynków objętych projektem termomodernizacji: ➤ ocieplenie ścian zewnętrznych, ➤ wymiana części stolarki okiennej i drzwi wejściowych, ➤ wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, ➤ wykonanie identycznego zestawu usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (domofon z kasetą w alfabecie Braille’a, oświetlenie wejścia, tablica informacyjna w alfabecie Braille’a). W budynku przy pl. Chopina 3 wymieniono stary piec c.o. na piec 5 klasy, wykonano elewację zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków oraz zrealizowano prace remontowe w salach na piętrze i zapleczu socjalnym na parterze. W budynku przy ul. Janasa 26 dokonano zmiany sposobu ogrzewania poprzez wykonanie instalacji centralnego ogrzewania oraz kotłowni z kotłem na paliwo gazowe.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt w ramach przeprowadzonych prac uwzględnia poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zrealizowane działania obejmują instalację domofonów z kasetą w alfabecie Braille’a, poprawę oświetlenia wejść oraz montaż tablic informacyjnych w alfabecie Braille’a w budynkach przy ul. Janasa 13, 15, 17, 21 oraz pl. Chopina 3. Wymiana części stolarki

Numer	P.1.6.	
	okiennej i drzwi wejściowych również będzie realizowana z uwzględnieniem, w miarę możliwości technicznych, rozwiązań poprawiających dostępność. W trakcie dalszych prac modernizacyjnych kwestie dostępności będą kontynuowane w celu zapewnienia jak największego komfortu i niezależności wszystkim mieszkańcom.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie poprawa stanu technicznego i efektywności energetycznej budynków, co przełoży się na ograniczenie niskiej emisji, obniżenie kosztów eksploatacji oraz zwiększenie komfortu i dostępności dla mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana	5 000 000,00	

Numer	P.1.6.
wartość [zł]	
	Dotychczas poniesione nakłady: 6 613 345,97 (stan na 31.12.2024 r.)
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, budynki przy ul. Janasa 10, 12, 13, 13A, 15, 17, 21, 26, ul. Bankowej 7, plac Chopina 3

Numer	P.1.7.
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja zabytkowego budynku byłej Fabryki Margaryny na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze
Realizator	➤ Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś ➤ inny podmiot - następca prawny
Zakres	Projekt zakłada przebudowę i adaptację budynku na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze, obejmujące m.in.: ➤ remont konstrukcji budynku, w tym dachu i ścian, ➤ utworzenie mieszkań w formule „assisted living” dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, zapewniających wsparcie i opiekę, ➤ stworzenie części muzealnej, dedykowanej prowadzeniu lekcji historii lokalnej, gdzie będą odbywać się lekcje i warsztaty, ➤ wyodrębnienie gabinetów lekarskich i zabiegowych oraz sali do fizjoterapii, poprawiając dostęp mieszkańców do opieki zdrowotnej, ➤ organizację świetlicy z biblioteką i jadalnią, tworząc przestrzeń integracji i spędzania

Numer	P.1.7.
	czasu wolnego dla społeczności lokalnej, ➤ wyznaczenie kameralnej kaplicy, odpowiadającej na potrzeby duchowe, ➤ udostępnienie powierzchni komercyjnej w przyziemiu przeznaczonej dla lokalnych kupców i rzemieślników. Po przeprowadzeniu całości prac remontowych i adaptacyjnych, budynek ma zostać udostępniony społeczności lokalnej. Fundacja „Śląsk Wczoraj i Dziś” planuje również współpracę ze Szlakiem Zabytków Techniki, udostępniając obiekt zwiedzającym w ramach wydarzeń takich jak Industriada, co podkreśla jego wartość w kontekście dziedzictwa przemysłowego regionu. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada kompleksową adaptację budynku na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze, z szczególnym uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach prac remontowych i adaptacyjnych, w miarę możliwości technicznych i finansowych, zostaną wdrożone rozwiązania zapewniające bezbarierowe dojścia i wejścia, a także dostępność komunikacji między kondygnacjami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do

Numer	P.1.7.
	uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przebudowa i adaptacja budynku w celu

Numer	P.1.7.	
	stworzenia wielofunkcyjnego obiektu z mieszkaniami wspomaganyymi, częścią muzealną, gabinetami lekarskimi, świetlicą, kaplicą oraz powierzchnią komercyjną, który zostanie udostępniony społeczności lokalnej na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	podmioty gospodarcze
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba wspartych rodzin	odbiorcy

Numer	P.1.7.	
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	szt.
Szacowana wartość [zł]	12 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 157 653,77 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, ul. Piastowska 5	

Numer	P.1.8.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja i adaptacja zespołu zabudowy szybu „Franciszek”	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
Zakres	Projekt ma na celu zachowanie dziedzictwa przemysłowego oraz nadanie nowych funkcji obiektom byłej kopalni „Brandenburg”. Obejmuje on remont, odbudowę, przebudowę i adaptację istniejących budynków. Obiekty te mogą zostać przeznaczone m.in. na działalność komercyjną, rekreacyjną, usługową, turystyczną, kulturalną i mieszkaniową, wraz z zagospodarowaniem i uporządkowaniem przestrzeni pomiędzy nimi oraz terenu przyległego. Przeprowadzone zostaną również działania mające na celu uregulowanie sytuacji formalno-prawnej,	

Numer	P.1.8.
	co w przyszłości pozwoli na zmianę funkcji istniejących budynków na uzupełniające do projektu. Prace obejmą także zagospodarowanie terenów przemysłowych pod funkcje rekreacyjne, m.in. poprzez stworzenie strefy zieleni, skweru integracji społecznej i senioralnej siłowni plenerowej. Istotnym elementem dla zachowania dziedzictwa przemysłowego będzie zachowanie elementów architektonicznych. Przylegający do tego terenu były kamieniołom ma zostać uporządkowany, zabezpieczony przed degradacją i przeznaczony w dużej mierze na procesy sukcesji ekologicznej dla tzw. „dzikiej przyrody”. Planowane jest m.in. utworzenie ścieżek edukacyjnych, nasadzenia zieleni i instalacja małej architektury. W ramach projektu prowadzone będą również działania społeczne, kulturalne, aktywizujące i animacyjne. Dodatkowo, przestrzeń zostanie udostępniona dla organizacji pozarządowych (NGO's) i lokalnej społeczności. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. Zakończono adaptację budynku administracyjnego Szybu „Franciszek” na Lokalne Centrum Tradycji. Pierwszym etapem przystosowywania kompleksu do nowych funkcji była tematyczna adaptacja wybranych pomieszczeń budynku. Każde z nich poświęcono innemu elementowi dziedzictwa niematerialnego, emblematycznemu dla lokalnej tradycji, nawiązującemu do historii obiektu i dzielnicy. Powstała izba bajtla, śląskiego masterchefa, szycia i kapelmistrza. Budynki dawnej

Numer	P.1.8.
	remizy strażackiej, maszynowni i nadszybia są w trakcie adaptacji na mieszkania wspomagane i komunalne.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględni w procesie remontu i adaptacji w miarę możliwości technicznych i finansowych dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Dotyczyć to będzie zarówno istniejących budynków, w tym gmachu byłej remizy i wieży szybu, jak i zagospodarowania terenu przyległego. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na zapewnienie dostępności w potencjalnych funkcjach mieszkaniowych, w tym mieszkaniach wspomaganych. Dostępność będzie integralną częścią realizowanego projektu „Adaptacji szybu Franciszek na Lokalne Centrum Tradycji” oraz przyszłych prac adaptacyjnych pozostałych obiektów, obejmując eliminację barier architektonicznych w dojściach, wejściach, komunikacji wewnętrznej i przestrzeniach użytkowych.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie rewitalizacja i nadanie nowych funkcji obiektom byłej kopalni „Brandenburg” oraz przyległego terenu, tworząc wielofunkcyjną

Numer	P.1.8.	
	przestrzeń o charakterze komercyjnym, rekreacyjnym, usługowym, turystycznym, kulturalnym i mieszkaniowym, z zachowaniem dziedzictwa przemysłowego i uporządkowaniem terenów poprzemysłowych, a także rozwinięciem działań społecznych i udostępnieniem przestrzeni dla lokalnej społeczności.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	45 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 3 527 723,67 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	ul. Szyb Bartosza oraz tereny przyległe na działkach ewidencyjnych: 2075/137, 2252/190, 2076/190, 2074/137, 2071/137, 2251/190, 2077/190, 2678/190, 2641/190, 2021/190, 2632/190, 2634/190, 572/380, 2652/190, 2748/190, 2643/190, 2035/190, 2636/190, 2667/190, 2637/190,	

Numer	P.1.8.
	2658/190, 2674/190, 2646/190, 2648/190, 2638/190, 2640/190, 2668/190, 2264, 1782/190, 2134/166, 2265, 2269, 1774/364, 2104/364, 2268, 2023/190, 2635/190, 2642/190, 2028/190, 2067/190, 2266, 1789/164, 1778/190, 1777/190, 1792/364, 2135/154, 1579/153, 1297/153, 2026/364, 2024/364, 2025/364, 1775/364, 1310/370, 1781/190, 2645/190, 2033/190, 2651/190, 2649/190, 2650/190, 2644/190, 2639/190, 2681/190, 2682/190, 2677/190, 2680/190, 2679/190, 2633/190, 2631/190, 2670/190, 2061/190, 2671/190, 2673/190, 2655/190, 2662/190, 2663/190, 2661/190, 2718/198, 2716/198, 2745/199, 2744/199, 2746/199, 1664/194, 969/309, 2109/310, 2701/409, 200 1095/193, 452/355, 201, 2064/190, 2073/384, 2700/409, 2719/198, 2715/198, 2020/190, 1793/364, 373, 2647/190, 2656/190, 1308/364, 2267, 1309/364, 1311/372 (obręb Ruda), 508/36 (obręb Orzegów)

Numer	P.1.9.
Nazwa przedsięwzięcia	Zadbajmy o piękno zabytków w naszej małej ojczyźnie
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Zespół Szkół nr 7 w Rudzie Śląskiej
Zakres	Naprawa elewacji ceglanej całego budynku. Budynek szkoły wybudowany w 1905 roku wykonany w technologii tradycyjnej w okresie przedwojennym - ściany murowane z cegły, elewacja licówka z klinkieru. Od kilkunastu lat zalecane jest uzupełnienie brakujących spoin oraz

Numer	P.1.9.
	przemurowanie fragmentów, w których cegły są obluzowane. Na stan techniczny muru niekorzystnie wpływa erozja spoin. Zwiętrzenie zaprawy pomiędzy cegłami sprzyja ich wypłukiwaniu a to z kolei obniża wytrzymałość muru i powstawanie pęknięć i szczególnie niekorzystnych obluzowań cegieł na nadprożach łukowych. Zalecane jest również przemurzenie attyki i czyszczenie ścian. Oprócz działalności edukacyjnej dla osób ze specjalnymi potrzebami, placówka organizować będzie akcje społeczne, informacyjne i kulturalne dla społeczności lokalnej integrując środowisko społeczne miasta Ruda Śląska.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt dotyczy remontu elewacji zabytkowego budynku, dlatego bezpośrednio nie odnosi się działań, które mają wpływ na dostępność obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Od 2002 roku w budynku prowadzi się zajęcia edukacyjne dla ok. 100 osób z niepełnosprawnościami. Obserwowany rokrocznie wzrost liczby uczniów wymagających specjalistycznego nauczania, wskazuje na potrzebę utrzymania charakteru prowadzonej działalności placówki, tym samym zapewniona będzie gwarancja dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych

Numer	P.1.9.
	na terenie obszaru rewitalizacji. K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze. V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności.
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przywrócenie pełnej funkcjonalności i estetyki elewacji ceglanej stuletniego budynku szkoły, co zabezpieczy jego konstrukcję i stworzy bezpieczne oraz atrakcyjne otoczenie dla

Numer	P.1.9.	
	działalności edukacyjnej i społecznej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	240 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar Ruda, ul. Bujoczka 2	

Numer	P.1.10.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska
Realizator	Hufiec ZHP Ruda Śląska
Zakres	Dom Harcerza w Rudzie Śląskiej wymaga pilnej modernizacji, aby stać się tętniącym życiem Centrum Inicjatyw Społecznych. Obecnie obiekt, mimo swojego potencjału, nie odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności - brakuje w nim przestrzeni do międzypokoleniowych zajęć i możliwości wynajmu na oddolne działania. Stan techniczny jest zły: budynek wymaga m.in. ocieplenia, wymiany okien i instalacji, a także dostosowania dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Wnętrza potrzebują odświeżenia. Planowana modernizacja obejmuje m.in. przebudowę, rozbudowę, unowocześnienie funkcjonalne i technologiczne, termomodernizację oraz nowy system grzewczy. Celem jest stworzenie otwartej przestrzeni dla mieszkańców całego miasta, oferującej warsztaty, zajęcia edukacyjne i

Numer	P.1.10.
	kulturalne, a także możliwość realizacji własnych projektów. Ma to być miejsce spotkań, wymiany myśli i bezpieczna przystań dla wspólnoty, angażująca mieszkańców w jej tworzenie i funkcjonowanie. W ramach projektu przewidziano salę konferencyjną ze sceną (do spotkań i wydarzeń), unowocześnioną salę zajęciową dla mniejszych grup oraz część noclegową pod warsztaty i szkolenia. Rozważane jest też utworzenie salki muzealnej poświęconej historii harcerstwa. Najważniejszym założeniem jest stworzenie Centrum Inicjatyw Społecznych przy ul. Szczęść Boże 4, promującego aktywność obywatelską i zrównoważony rozwój lokalny poprzez zaangażowanie mieszkańców. Centrum będzie służyć nie tylko harcerzom, ale całej lokalnej społeczności, współpracując z NGO i instytucjami w realizacji celów społecznych i kulturalnych.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Aby zwiększyć dostępność obiektu, planuje się usunięcie barier architektonicznych (rampy, podjazdy, dostosowane wejście), czytelne oznakowanie pomieszczeń (wizualne, dotykowe, głosowe, brajl), umożliwienie wstępu z psem asystującym oraz wdrożenie systemu ewakuacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami (oznaczenia dotykowe/dźwiękowe). Dodatkowo, strona internetowa projektu zostanie dostosowana do WCAG 2.1 AA (zmiana kontrastu, powiększanie tekstu, wsparcie czytników ekranu, pliki tekstowe, PJM). Celem jest stworzenie w pełni dostępnej i inkluzywnej przestrzeni dla wszystkich.

Numer	P.1.10.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności. I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przekształcenie Domu Harcerza w Rudzie Śląskiej w nowoczesne, w pełni funkcjonalne i

Numer	P.1.10.	
	dostępne Centrum Inicjatyw Społecznych, które będzie aktywnie angażować mieszkańców w międzypokoleniowe działania edukacyjne, kulturalne i społeczne, stając się otwartą przestrzenią dla całej lokalnej społeczności.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	podmioty gospodarcze
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ²
	Liczba budynków lub obiektów, w których zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami	szt.
Szacowana wartość [zł]	900 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar Ruda, ul. Szczęść Boże 4	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem	Projekt „Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska” znajduje się poza formalnym obszarem rewitalizacji, lecz służy jego mieszkańcom. Działania w Domu Harcerza (dzielnica Ruda) są	

Numer	P.1.10.
rewitalizacji	kluczowe dla walki z lokalnymi problemami społecznymi, takimi jak deficyt kapitału społecznego, brak integracji międzypokoleniowej i przestrzeni wspólnotowej. Projekt modernizacji wpisuje się w tę zasadę, oferując ponadlokalne, zrównoważone wsparcie dla lokalnych społeczności. Dom Harcerza, przekształcony w otwarte Centrum Inicjatyw Społecznych (CIS), stanie się przestrzenią integracji i animacji dla wszystkich mieszkańców. Umożliwi rozwój działań obywatelskich i kulturalnych, aktywizację międzypokoleniową, budowanie lokalnych sieci i przeciwdziałanie wykluczeniu. Potrzeba realizacji projektu wynika z barier społecznych, którym Centrum będzie przeciwdziałać: ➤ atomizacja i niskie zaangażowanie - przestrzeń aktywizacji, integracji, budowania tożsamości, ➤ niewystarczająca współpraca - synergia działań dzięki wspólnej przestrzeni, ➤ degradacja infrastruktury - przywrócenie wartości użytkowej i estetycznej obiektu. ➤ starzenie się społeczeństwa - działania dla różnych grup zapobiegające izolacji, ➤ bezrobocie i bierność zawodowa - wsparcie aktywizacji poprzez warsztaty i doradztwo, ➤ brak integracji i wykluczenie - wzmacnianie relacji i poczucia przynależności, ➤ brak bezpiecznych miejsc dla młodzieży - zapobieganie patologiom poprzez zajęcia i profilaktykę.

Numer	P.1.11.
Nazwa przedsięwzięcia	Spotkajmy się na Rudzie!
Realizator	Komenda Hufca ZHP w Rudzie Śląskiej im. hm. Łucji Zawada
Zakres	Projekt obejmuje m.in.: ➤ imprezy okolicznościowe (np. dla dzieci, seniorów), ➤ warsztaty i szkolenia, ➤ zajęcia aktywizujące (m.in. artystyczne, rekreacyjne, edukacyjne). Działania kierowane są głównie do kobiet, osób w wieku przedprodukcyjnym i seniorów (60+), ale są otwarte dla wszystkich mieszkańców. Zakres zajęć będzie dostosowywany do potrzeb. Propozycje dla grup: I) Kobiety: ➤ „Jesteś kimś więcej” - wzmocnienie pewności siebie, motywacji i odwagi, ➤ „Makijaż i wizerunek” - kształtowanie wizerunku dla pewności siebie, ➤ plastyczne - rozwój kreatywności i wyobraźni, ➤ „Asertywna i spełniona” - nauka asertywności i budowanie pewności siebie, ➤ joga - dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne (podstawy jogi), II) Dzieci i młodzież: ➤ „EKOludki” - Poznawanie natury, ekologia, rozwój wyobraźni (wsparcie dla rodziców), ➤ plastyczne „Kolorowy Świat” - rozwój zdolności artystycznych, ➤ integracja „Razem Rażniej” - budowanie

Numer	P.1.11.
	relacji, współpraca przez gry i zabawy, ➤ edukacyjne „Młodzi Odkrywcy” - interaktywne poznawanie wiedzy (np. nauka, historia), ➤ psychologiczne „Poznajmy Emocje” - nauka rozpoznawania emocji i radzenia sobie z nimi, III) Seniorzy: ➤ artystyczne - rozwój kreatywności i ekspresji (np. malarstwo, rękodzieło), ➤ kulinarne - zdrowe gotowanie, wymiana przepisów i doświadczeń, ➤ ruchowe - zajęcia (np. taniec, joga) wspierające sprawność i samopoczucie, ➤ tematyczne - interaktywne warsztaty na różnorodne tematy (np. zdrowie, kultura), wymiana doświadczeń. Niniejszy projekt dotyczy realizacji projektu społecznego po wykonaniu projektu „Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska”.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Celem działań jest zapewnienie pełnej dostępności i inkluzji dla wszystkich mieszkańców. Obejmuje to dostosowania architektoniczne, takie jak likwidacja barier fizycznych przez tworzenie ramp i podjazdów, czytelne oznakowanie i plany (wizualne, dotykowe, głosowe), ułatwienie dostępu dla osób z psami asystującymi oraz dostosowanie systemu ewakuacji. Poprawiona zostanie również dostępność informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa poprzez wsparcie komunikacji (np. pętle indukcyjne, systemy słyszenia/wizualne), dostosowanie strony internetowej (WCAG 2.1 AA, opcje dostosowania, PJM) oraz instalację urządzeń w budynkach ułatwiających dostęp do zasobów

Numer	P.1.11.
	cyfrowych.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem

Numer	P.1.11.	
	prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie stworzenie Centrum Inicjatyw Społecznych w Rudzie Śląskiej, które poprzez różnorodne imprezy, warsztaty i zajęcia aktywizujące, dostosowane do potrzeb kobiet, dzieci i młodzieży oraz seniorów, będzie promować rozwój osobisty, integrację międzypokoleniową i aktywność obywatelską wśród mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba budynków lub obiektów, w których zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami	szt.
Szacowana wartość [zł]	100 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar Ruda, ul. Szczęść Boże 4	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt „Spotkajmy się na Rudzie!”, choć zlokalizowany poza formalnym obszarem rewitalizacji (Dom Harcerza, ul. Szczęść Boże 4, dzielnica Ruda), bezpośrednio służy jego mieszkańcom, przeciwdziałając problemom typowym dla obszaru rewitalizacji, jak deficyt	

Numer	P.1.11.
	kapitału społecznego czy brak integracji. Te zjawiska występują również w dzielnicy Ruda, zwłaszcza jej północnej, najstarszej części, w tym w rejonie ul. Szczęść Boże, co potwierdza Gminny Program Rewitalizacji wskazując pobliskie ulice (np. Janasa, Starowiejska) jako wymagające uwagi. Potencjał Domu Harcerza do wspierania lokalnej społeczności, mimo formalnego umiejscowienia poza obszarem rewitalizacji, jest więc duży. Przekształcony w otwarte Centrum Inicjatyw Społecznych, Dom Harcerza stanie się przestrzenią o dużym potencjale integracyjnym dla szerokiej grupy mieszkańców, wykorzystując bogate doświadczenie instruktorów harcerskich. Będzie to miejsce rozwoju działań obywatelskich i kulturalnych, aktywizacji młodzieży i seniorów, budowania lokalnych sieci współpracy oraz przeciwdziałania wykluczeniu. Centrum wesprze też oddolne inicjatywy mieszkańców oraz podnoszenie samoakceptacji i pewności siebie kobiet, wpływając na ich rozwój osobisty i zawodowy oraz zmniejszając nierówności. Należy podkreślić, że ustawa o rewitalizacji dopuszcza działania poza formalnym obszarem, jeśli przyczyniają się do walki z negatywnymi zjawiskami społecznymi, co idealnie wpisuje się w ideę tego projektu. Jego oddziaływanie ma charakter ponadlokalny, realnie wzmacniając lokalne społeczności.

10.2. Podobszar rewitalizacji Orzegów

Numer	P.2.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa dostępności w Galerii Czapla przy Centrum Inicjatyw Społecznych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Obecnie Galeria Czapla, pozbawiona windy i udogodnień, stanowi barierę w dostępie do kultury dla osób z niepełnosprawnościami, seniorów i osób z ograniczoną mobilnością, co prowadzi do ich wykluczenia z życia kulturalnego. Aby temu zaradzić, w ramach projektu planuje się przebudowę budynku przy Centrum Inicjatyw Społecznych. Obejmuje ona m.in. instalację windy, adaptację wnętrza galerii oraz wprowadzenie oznakowania i systemu informacji wizualnej. Działania te mają na celu dostosowanie Galerii dla szerokiej grupy odbiorców, w tym rodzin z małymi dziećmi. Inwestycje pozwolą w pełni wykorzystać potencjał Galerii, rozszerzyć jej ofertę i uczynić ją prawdziwie inkluzywnym, otwartym centrum kulturalnym dla wszystkich.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Przedmiotowa winda zapewni dostęp do infrastruktury/usług dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie. Wprowadzenie oznakowania i systemu informacji wizualnej dla osób z o ograniczonej mobilności.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier

Numer	P.2.1.	
	przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przekształcenie Galerii Czapla w w pełni dostępną i inkluzywną przestrzeń kulturalną, która dzięki instalacji windy oraz adaptacji wnętrza i oznakowania, umożliwi swobodny dostęp do kultury wszystkim mieszkańcom, w tym osobom z niepełnosprawnościami, seniorom, osobom z ograniczoną mobilnością oraz rodzinom z małymi dziećmi.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	500 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Orzegów, ul. Kard. A. Hlonda 29	

Numer	P.2.2.	
Nazwa przedsięwzięcia	Przebudowa i modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Orzegów	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	
Zakres	Projekt polega na modernizacji/przebudowie ośrodka sportowo-rekreacyjnego, w tym m.in. hali zapaśniczej i terenów przylegających, inwestycje w obrębie istniejącego budynku i budowę nowego	

Numer	P.2.2.
	zaplecza kubaturowego. Planuje się również wymianę agregatu chłodniczego dla lodowiska, wymianę oświetlenia lodowiska (kortów tenisowych), wymianę nawierzchni sztucznej trawy lodowiska (kortów tenisowych). Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu w otoczeniu boiska do rugby i toru rolkarskiego zrealizowano: ➤ budowę boiska wielofunkcyjnego do koszykówki i siatkówki o nawierzchni poliuretanowej oraz toru rowerowego typu "pumptrack", ➤ budowę placu zabaw z huśtawkami typu Mobilus i Viper, dużą piramidą linową, urządzeniami wspinaczkowymi typu Core i równoważnikami typu Balance Wiggler, ➤ budowę dojść, chodników i otok z kostki betonowej, ➤ budowę schodów terenowych z betonowych bloczków drogowych. W oparciu o nowo powstałą infrastrukturę organizowano różnorodne wydarzenia sportowe i rekreacyjne, w tym imprezy masowe, mecze ligowe, a także udostępniano obiekty takie jak lodowisko czy korty sportowe.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada zapewnienie dostępności architektonicznej i funkcjonalnej nowo tworzonych oraz modernizowanych elementów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Działania są realizowane z myślą o stworzeniu w pełni włączającego środowiska, które będzie dostępne dla osób ze szczególnymi potrzebami, w miarę możliwości

Numer	P.2.2.	
	technicznych i finansowych, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb użytkowników.	
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i rozbudowa ośrodka sportowo-rekreacyjnego, która znacząco podniesie jakość i funkcjonalność infrastruktury, umożliwiając organizację szerokiej gamy wydarzeń sportowych i rekreacyjnych oraz oferując mieszkańcom nowoczesne i dostępne obiekty do aktywnego spędzania czasu.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	9 900 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 1 681 130,99 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Orzegów, rejon ulicy Bytomskiej 13-15, Burloch Arena i otoczenie	

Numer	P.2.3.

Numer	P.2.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych mieszkańców przy ul. Orzegowskiej 36-44 i włączenie ich w życie społeczne Orzegowa
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Przedmiotem projektu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych poruszających się ul. Orzegowską, a w szczególności dzieci oraz mieszkańców okolicznych domów. Projekt ma na celu także ułatwienie dostępności do usług kultury. Zakres projektu obejmuje m.in. wykonanie prac projektowych i budowę chodnika, a także bezpiecznego przejścia dla pieszych. Druga część projektu, związana z celem kulturalnym, polega na zaproszeniu mieszkańców obszaru objętego projektem do Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów, gdzie znajduje się biblioteka, oraz na organizowane tam imprezy kulturalno-edukacyjne.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt dąży do poprawy dostępności przestrzennej i programowej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania obejmują eliminację barier architektonicznych w infrastrukturze pieszej oraz obiektach publicznych, a także dostosowanie organizowanych aktywności, w miarę możliwości i zidentyfikowanych potrzeb.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej. K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym

Numer	P.2.3.	
	dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów). I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znaczące zwiększenie bezpieczeństwa pieszych, szczególnie dzieci i lokalnych mieszkańców, poruszających się ulicą Orzegowską, dzięki budowie chodnika i bezpiecznego przejścia dla pieszych, a także ułatwienie dostępu do oferty kulturalno-edukacyjnej Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka

Numer	P.2.3.	
		miary
	Długość ciągów pieszych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	m
Szacowana wartość [zł]	1 500 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Łącznik podobszarów rewitalizacji Ruda i Orzegów	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Teren znajduje się poza obszarem rewitalizacji, pomiędzy podobszarami Ruda i Orzegów. Mieszkańcy tego terenu (a także właściciele ogrodów działkowych) nie mają obecnie możliwości wyjścia ani dojścia do swoich domów nie łamiąc przy tym przepisów prawa o ruchu drogowym. Wybudowanie chodnika przy wskazanym odcinku drogi jest warunkiem umożliwiającym usytuowanie przejścia dla pieszych. Obecnie wszyscy piesi (dzieci, osoby starsze, mieszkańcy domów) nie mogą bez narażania się na potrącenie przez pojazdy jadące ulicą Orzegowską wyjść ze swoich posesji. Odcinek ulicy Orzegowskiej łączy dwie dzielnice, dwa podobszary rewitalizacji Ruda i Orzegów. Na tym odcinku pojazdy jadą z dużą szybkością, a przed mostem orzegowskim znajduje się zakaz poruszania się pieszych. Zaistniała sytuacja uniemożliwia pieszym mieszkańcom bezpieczne poruszanie się oraz dostęp do instytucji kultury, szkół, miejsc pracy. Tym samym osoby te mają utrudniony dostęp do życia społecznego i kulturalnego dzielnicy. Pomimo realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji, będzie mieć on wpływ	

Numer	P.2.3.
	na obszar rewitalizowany, ponieważ umożliwi mieszkańcom podobszarów rewitalizacji Ruda i Orzegów bezpieczne piesze przemieszczanie się pomiędzy tymi obszarami i ułatwi bezpieczny dostęp do usług tam zlokalizowanych.

Numer	P.2.4.
Nazwa przedsięwzięcia	Renaturyzacja zdegradowanej doliny rzeki Bytomki w Rudzie Śląskiej
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ MGPM TBS Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem przedsięwzięcia jest kompleksowa rekultywacja, z elementami renaturyzacyjnymi, zdegradowanych terenów miasta w kierunku przyrodniczo-rekreacyjnym. Działania rekultywacyjne mają na celu zmniejszenie ponadnormatywnych stężeń substancji szkodliwych w glebie na obszarach przemysłowych (po hutnictwie, górnictwie, przemyśle koksowniczym) w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki i w dolinie, między innymi poprzez nasadzenia i inne, dobrane do potrzeb, rozwiązania bazujące na naturze. Efektem będzie przywrócenie naturalnego krajobrazu i przeznaczenie terenu pod zieleń. Projekt zakłada również ograniczenie niekontrolowanej antropopresji (takiej jak jazda pojazdami terenowymi, dzikie składowanie odpadów czy wypalanie roślinności), która hamuje regenerację przyrody i prowadzi do niszczenia ukształtowanych zasobów. Cel ten zostanie osiągnięty m.in. poprzez: ➤ zapewnienie łatwego i bezpiecznego dostępu

Numer	P.2.4.
	do terenu dla celów rekreacji w kontakcie z przyrodą, ➤ wytyczenie szlaków i ukierunkowanie ruchu użytkowników, ➤ wyposażenie szlaków oraz miejsc edukacji i obserwacji przyrody, ➤ wykreowanie, ochronę i wzmocnienie zielono-niebieskiej infrastruktury, ➤ wytworzenie i instalację edukacyjnych nośników treści.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nowe zagospodarowanie terenu, będzie przestrzenią dostępną dla każdego, wliczając to osoby z ograniczeniami sprawnościowymi. Projektowane ścieżki przemieszczania się pieszych, wszelkie kładki oraz dojścia do tych kładek będą spełniać wymogi dla osób z niepełnosprawnościami. Planowane na terenie projektu elementy architektury będą spełniać standardy dostępności, w tym zawarte w „Modelu przystępnego parku przyrodniczego”. Planuje się również tabliczki edukacyjne z kodem QR oraz zawierające informacje w alfabecie Braille’a.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)
Prognozowane	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia

Numer	P.2.4.	
rezultaty	będzie przywrócenie zdegradowanych terenów przemysłowych w mieście do stanu naturalnego, z jednoczesnym stworzeniem bezpiecznej i dostępnej przestrzeni rekreacyjnej, która będzie promować edukację ekologiczną i chronić cenne zasoby przyrodnicze przed dalszą degradacją.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	21 100 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt realizowany będzie w dolinie rzeki Bytomki, na podobszarze rewitalizacji Orzegów, w wybranych miejscach wzdłuż całej długości doliny, w administracyjnych granicach Rudy Śląskiej. Obszar ten stanowią w całości tereny silnie przekształcone w wyniku długotrwałej działalności górniczej i przemysłowej. Działania projektowe będą prowadzone w miejscach wolnych od zabudowy, gdzie występują nieliczne pozostałości obiektów zabudowy przemysłowej, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury liniowej (drogi gruntowe, nasypy pokolejowe).	

10.3. Podobszar rewitalizacji Godula

Numer	P.3.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Goduli, Nowaka, Kolbe, Tiałowskiego, Czereśniowej
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Przedmiotem projektu jest odtworzenie walorów estetycznych budynków oraz ich otoczenia m.in. poprzez wykonanie następujących prac: instalacji i podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej, termomodernizację oraz wymianę stolarki. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. Zakres projektu obejmował już m.in.: ➤ opracowanie audytów energetycznych dla budynków przy ul. Goduli, ul. Nowaka, ul. Kolbe, ➤ wymianę pokrycia dachowego w budynkach przy ul. Tiałowskiego 4, 5, 10, 12 i ul. Goduli 27, ➤ remont kapitalny dachu w budynku przy ul. Goduli 29, ➤ ocieplenie budynków przy ul. Goduli 21, 27, 29, 32, 33, ul. Kolbego 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, ul. Nowaka 1, 6, 8, 10, 12, ul. Tiałowskiego 6, 8, 10, 12, ➤ docieplanie stropu budynków przy ul. Goduli 21, 27, 29, 32, 33, ul. Kolbego 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, ul. Nowaka 1, 6, 8, 10, 12, ul. Tiałowskiego 1, 2, 3, 4, 5, 7, ➤ wymianę okna na klatkach schodowych i w pomieszczeniach wspólnego użytku w budynkach przy ul. Goduli 21, 29, ul. Czereśniowej 10, 12, 14, ➤ wymianę okna w piwnicy w budynkach przy

Numer	P.3.1.
	ul. Goduli 21, 27, 29, 31, 33, ul. Kolbego 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, ul. Nowaka 1, 6, 8, 10, 12, ul. Tiałowskiego 1, 2, 3, 4, 5, 7, ➤ wymianę drzwi wejściowych w budynkach przy ul. Goduli 31, ul. Kolbego 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, ul. Nowaka 6, 8, 10, 12, Tiałowskiego 1, 2, 3, 4, 5, 7, ➤ opracowanie dokumentacji projektowej instalacji c.o. budynków przy ul. Kolbego 2, 4, 6, 8, 10, 12, ul. Tiałowskiego 6, 8, 10, 12, ➤ przygotowanie pomieszczeń pod węzeł c.o. w budynkach przy ul. Czereśniowej 10, 12, 14.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie uwzględniał poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do budynków. Wymiana okien na klatkach schodowych i drzwi wejściowych będzie realizowana w miarę możliwości z zastosowaniem rozwiązań eliminujących bariery architektoniczne, takich jak odpowiednia szerokość i brak progów. W miarę możliwości technicznych i konserwatorskich planowane jest również uwzględnienie innych udogodnień ułatwiających dostęp do budynków i przestrzeni wspólnych. Kwestie dostępności będą analizowane na bieżąco w kolejnych etapach realizacji projektu.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także

Numer	P.3.1.	
	poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa poprawa estetyki i efektywności energetycznej szeregu budynków mieszkalnych poprzez ich termomodernizację, wymianę stolarki oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej, co przełoży się na obniżenie kosztów eksploatacji i zwiększenie komfortu mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	11 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 10 131 742,77 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	

Numer	P.3.1.
Lokalizacja	➤ ul. Goduli 21, 27, 29, 31, 33 ➤ ul. Nowaka 1, 6, 8, 10, 12 ➤ ul. Kolbe 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 ➤ ul. Tiałowskiego 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 ➤ ul. Czereśniowa 10, 12, 14

10.4. Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel

Numer	P.4.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Wolności - Raciborska
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Projekt zakłada rewaloryzację kolonii zabytkowych budynków mieszkalnych, polegającą na przywróceniu im właściwego stanu technicznego i odtworzeniu walorów estetycznych zabudowań oraz ich otoczenia. Zakres tych prac obejmuje m.in.: doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci, wymianę stolarki i termomodernizację. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano m.in.: ➤ renowację elewacji budynków przy ul. Raciborskiej 3, 5, 7, ➤ prace konserwatorskie w budynkach przy ul. Raciborskiej 9, 11, ➤ wymianę pokrycia dachowego w budynku przy ul. Raciborskiej 11, ➤ opracowanie dokumentacji projektowej budynku przy ul. Raciborskiej 7.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności budynków i ich otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania obejmują eliminację barier architektonicznych, w miarę możliwości technicznych, konserwatorskich i finansowych, oraz zależnie od zidentyfikowanych potrzeb. Dokumentacja projektowa dla kolejnych etapów będzie uwzględniać rozwiązania poprawiające dostępność, z poszanowaniem charakteru zabytkowej zabudowy.
Cel i kierunki	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej,

Numer	P.4.1.	
działań	jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewaloryzacja zabytkowej kolonii budynków mieszkalnych, która przywróci im dawne walory estetyczne i zapewni właściwy stan techniczny, znacząco poprawiając komfort życia mieszkańców dzięki termomodernizacji, wymianie stolarki i podłączeniu do centralnego ogrzewania.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby

Numer	P.4.1.
Szacowana wartość [zł]	11 000 000,00
	Dotychczas poniesione nakłady: 83 619 93,63 (stan na 31.12.2024 r.)
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel, ul. Raciborska 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, ul. Wolności 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114

10.5. Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus

Numer	P.5.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Kakauszale - Fest Literacki
Realizator	Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej
Zakres	Projekt ma na celu zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w życie kulturalne Chebzia/Kaufhaus. Wykorzystując potencjał lokalny, wzmocni tożsamość dzielnicy jako miejsca przyjaznego kulturze i literaturze oraz zintegruje mieszkańców, zapewniając szerszy dostęp do wydarzeń. W ramach projektu stworzona zostanie atrakcyjna i dostępna oferta kulturalna, sprzyjająca budowie wspólnej tożsamości i integracji poprzez aktywny udział. Projekt pozwoli również rozwijać potencjał zabytkowego budynku dworca kolejowego, siedziby Stacji Biblioteka. Zostaną zorganizowane wydarzenia w cotygodniowych interwałach, takie jak: ➤ finał Regionalnego Konkursu Poetyckiego im. ks. Norberta Bonczyka oraz wernisaż wystawy regionalnych artystów, ➤ targi śląskiej książki oraz prezentacje wydawnicze, ➤ uroczyste wręczenie nagrody Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej tzw. Tabulki wraz z atrakcją muzyczną, ➤ śląskie granie, ➤ Gyburstag Karola Goduli. Inicjatywy te odbędą się m.in. w Galerii Fermata Godula Stacji Biblioteka - Filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej oraz w holu głównym budynku byłego dworca kolejowego. Działania

Numer	P.5.1.
	skierowane są m.in. do starszej młodzieży oraz osób dorosłych, w tym seniorów.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Wydarzenia odbywają się na jednym poziomie, z szerokimi przejściami dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania

Numer	P.5.1.	
	ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności Chebzia/Kaufhaus w życie kulturalne, poprzez stworzenie atrakcyjnej i dostępnej oferty wydarzeń w zabytkowym budynku dworca kolejowego - siedzibie Stacji Biblioteka, co wzmocni tożsamość dzielnicy i zintegruje mieszkańców wokół kultury i literatury.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	135 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus, ul. Dworcowa 33	

Numer	P.5.2.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynku przy ul. Przedtorze 14a	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ MBP	
Zakres	Obiekt przy ul. Przedtorze 14a to część historycznego kompleksu dworcowego w Chebziu o znaczącej wartości, podobnie jak sąsiednia Stacja Biblioteka. Obecnie jest on nieużywany i funkcjonalnie niezgodny z działaniami Stacji.	

Numer	P.5.2.
	Modernizacja budynku na cele kulturalne dopełni ofertę Stacji Biblioteka, poprawi wizerunek dzielnicy Chebzie i wzbogaci propozycje dla mieszkańców, zwiększając komfort uczestnictwa w życiu kulturalnym. Zakres prac obejmuje m.in.: ➤ pokrycie obiektu nowym dachem, ➤ osuszenie i remont stropu, ➤ wymianę instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej, grzewczej oraz źródła ciepła, ➤ wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ➤ czyszczenie i częściowe odtworzenie elewacji.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada kompleksowe uwzględnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania remontowe i adaptacyjne będą realizowane z myślą o zapewnieniu bezbarierowego dostępu do budynku oraz jego wnętrza, a także dostosowaniu przestrzeni do potrzeb wszystkich użytkowników, w miarę możliwości technicznych, konserwatorskich i finansowych, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Celem jest stworzenie środowiska sprzyjającego pełnemu i komfortowemu uczestnictwu w planowanych aktywnościach.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych

Numer	P.5.2.	
	aktywności	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zmodernizowany budynek przy ul. Przedtorze 14a, który zostanie przystosowany na cele kulturalne, uzupełniając ofertę Stacji Biblioteka i wzbogacając propozycje dla mieszkańców dzielnicy Chebzie, co w efekcie poprawi wizerunek dzielnicy i zwiększy komfort uczestnictwa w życiu kulturalnym.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	4 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus, ul. Przedtorze 14a	

Numer	P.5.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ul. Pawła
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Projekt zakłada odtworzenie walorów technicznych i estetycznych budynków mieszkalnych oraz zagospodarowanie otaczających ich terenów zewnętrznych. W ramach tych działań planuje się m.in.: termomodernizację, wymianę stolarki oraz

Numer	P.5.3.
	doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano: ➤ wymianę zabytkowych okien w klatkach schodowych i pomieszczeniach wspólnego użytku w budynkach przy ul. Pawła 5, 9, 11, 13, 17, ➤ wymianę instalacji WLZ w budynku przy u. Pawła 11, ➤ wymianę pokrycia dachowego i doprowadzenie instalacji gazowej w budynku przy ul. Pawła 1, ➤ częściowy remont pokrycia dachowego w budynku przy ul. Pawła 9-9a, ➤ wymianę drzwi wejściowych w budynkach przy ul. Pawła 9 i 9a.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, koncentrując się na dostępie do budynków i ich otoczenia. Działania będą realizowane z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania, w miarę możliwości technicznych, oraz zależnie od zidentyfikowanych potrzeb. Celem jest zwiększenie komfortu i samodzielności w korzystaniu z przestrzeni objętych modernizacją.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier

Numer	P.5.3.	
	przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie odtworzenie walorów technicznych i estetycznych budynków mieszkalnych przy ul. Pawła, poprzez m.in. termomodernizację, wymianę stolarki, doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci, a także zagospodarowanie otaczających je terenów zewnętrznych, co w efekcie poprawi komfort i bezpieczeństwo mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	4 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 837 667,43 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	

Numer	P.5.3.
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus, ul. Pawła 3, 5, 9, 11, 13, 17

Numer	P.5.4.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja infrastrukturalna osiedla Kaufhaus
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska, ➤ Zarządcy i właściciele nieruchomości ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Rewitalizacja osiedla zakłada m.in. modernizację infrastruktury technicznej, budynków oraz przestrzeni publicznych. Kluczowe dla prac rewitalizacyjnych jest zachowanie jak największej części istniejącej substancji budowlanej i podkreślenie walorów historycznych tego unikalnego w skali Europy kompleksu. Przestrzenie publiczne mają odzwierciedlać historyczny charakter, jednocześnie spełniając współczesne standardy i sprzyjając integracji społecznej. W kolejnych etapach planowana jest dalsza rewitalizacja, skupiająca się w szczególności na aspektach przestrzennych, środowiskowych, technicznych oraz poprawie bezpieczeństwa. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano: ➤ modernizację podwórza przy ul. Podgórze 5-15, ➤ remont części wspólnych przy ul. Pileckiego 28 i 33, ➤ nawierzchnię ze sztucznej trawy na boisku

Numer	P.5.4.
	przy ul. Pileckiego.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, koncentrując się na modernizacji podwórzy i części wspólnych budynków. Działania będą realizowane z myślą o eliminacji barier architektonicznych, w miarę możliwości technicznych, finansowych i zaleceń konserwatorskich, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Celem jest stworzenie włączającej przestrzeni osiedla, sprzyjającej integracji wszystkich mieszkańców.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zmodernizowane osiedle o zachowanym historycznym charakterze, z ulepszoną infrastrukturą techniczną i budynkami, przestrzeniami publicznymi sprzyjającymi integracji społecznej, a także poprawionym

Numer	P.5.4.	
	bezpieczeństwem, przy jednoczesnym zachowaniu unikalnej substancji budowlanej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	20 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 2 494 009,17 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus, obszar całego osiedla Kaufhaus	

Numer	P.5.5.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Szafranka, Nowobytomskiej, Styczyńskiego
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Projekt zakłada rewaloryzację kolonii zabytkowych budynków mieszkalnych, polegającą m.in. na przywróceniu im właściwego stanu technicznego i odtworzeniu walorów estetycznych zabudowań oraz ich otoczenia. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano:

Numer	P.5.5.	
	➤ wymianę pokrycia dachowego w budynku przy ul. Nowobytomskiej 1, ➤ wymianę drzwi wejściowych w budynkach przy ul. Szafranka 1-3 i przy ul. Nowobytomskiej 1,2,3.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami. Realizowane prace, w tym wymiana elementów takich jak drzwi, będą uwzględniać rozwiązania poprawiające dostępność, w miarę możliwości technicznych i konserwatorskich. W kolejnych etapach projektu, planowane działania będą analizowane pod kątem zapewnienia jak największej dostępności, z poszanowaniem charakteru zabytkowej zabudowy.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przywrócenie właściwego stanu technicznego i estetycznego zabytkowych budynków mieszkalnych oraz ich otoczenia w ramach rewaloryzacji kolonii.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych	szt.

Numer	P.5.5.	
	pod nowe funkcje zabytków	
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	5 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 832 072,95 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebzie/ Kaufhaus ➤ ul. Szafranka 1,3 ➤ ul. Nowobytomska 1, 2, 3, 4 ➤ ul. Styczyńskiego 6, 6a	

Numer	P.5.6.	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie indywidualnych kotłowni gazowych, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	
Realizator	➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka 10, 12 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka 14 ➤ Koordynator projektu: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	
Zakres	Projekt obejmuje wykonanie dwóch lokalnych kotłowni gazowych, instalacji gazowej i centralnego ogrzewania, montaż kolektorów słonecznych oraz termomodernizację budynków przy ul. Szafranka 10, 12 i 14. Rezultatem tych działań będzie ograniczenie niskiej emisji oraz	

Numer	P.5.6.	
	obniżenie kosztów eksploatacji budynków.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt dotyczy przede wszystkim termomodernizacji budynków mieszkalnych oraz wymiany źródeł ogrzewania. W ramach tych prac, w przypadku wystąpienia towarzyszących działań modernizacyjnych, zostaną zrealizowane prace związane z podniesieniem dostępności budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami, w miarę możliwości technicznych i finansowych, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie ograniczenie niskiej emisji oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynków przy ul. Szafranka.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby

Numer	P.5.6.
Szacowana wartość [zł]	Do oszacowania
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebzie/ Kaufhaus, budynki przy ul. Szafranka 10, 12 i 14

Numer	P.5.7.
Nazwa przedsięwzięcia	Budowa węzła przesiadkowego oraz przebudowa przystanków zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportowych na terenie miasta Ruda Śląska
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Główną przesłanką realizacji projektu jest modernizacja zdekapitalizowanej infrastruktury torowo-sieciowej, a także rewitalizacja zdegradowanego obszaru wokół dworca kolejowego „Ruda Śląska - Chebzie” oraz pętli tramwajowej „Ruda Śląska Chebzie Pętla”. Projekt zakłada zintegrowanie w jednym rejonie miasta komunikacji tramwajowej, autobusowej i kolejowej, dróg rowerowych, a także transportu indywidualnego - między innymi poprzez organizację parkingu przesiadkowego („Park & Ride”). Działania te mają na celu odciążenie ruchu drogowego i poprawę płynności transportu publicznego poprzez integrację różnych form komunikacji w węźle przesiadkowym. Umożliwi to dojazd komunikacją publiczną, ograniczy ruch samochodowy, zmniejszy korki i zwiększy liczbę pasażerów. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu zrealizowano zadanie „Budowa

Numer	P.5.7.
	parkingu "Park&Ride" przy dworcu kolejowym "Ruda Śląska - Chebzie" oraz modernizacja układu komunikacyjnego przed dworcem kolejowym.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada kompleksową modernizację infrastruktury transportowej i otoczenia dworca, koncentrując się na stworzeniu zintegrowanego węzła przesiadkowego. Kluczowym elementem jest zapewnienie dostępności dla wszystkich użytkowników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Działania obejmują eliminację barier architektonicznych oraz dostosowanie infrastruktury transportowej i pieszej, w miarę możliwości i zidentyfikowanych potrzeb, aby umożliwić płynne i komfortowe przemieszczanie się.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie modernizacja infrastruktury komunikacyjnej i rewitalizacja obszaru wokół dworca kolejowego w Rudzie Śląskiej - Chebziu, co przyczyni się do integracji różnych form transportu, usprawnienia ruchu drogowego i zwiększenia liczby pasażerów korzystających z komunikacji publicznej.

Numer	P.5.7.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba pasażerów transportu publicznego korzystająca z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury transportowej	pasażerowie/rok
Szacowana wartość [zł]	11 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 4 493 883,61 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus	

Numer	P.5.8.	
Nazwa przedsięwzięcia	Wielki Piec Huty Pokój - Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej	
Realizator	Miasto Ruda Śląska	
Zakres	Projekt polega na zagospodarowaniu terenów i obiektów na terenach przemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych „Huty Pokój” na cele kulturalne, środowiskowe, społeczne, edukacyjne, usługowe i turystyczne. Wielki Piec zostanie wyremontowany - przywrócony zostanie mu prawidłowy stan techniczny. Jednocześnie urządzenie zostanie poddane modernizacji. Inwestycja pozwoli na zaistnienie obiektu w świadomości mieszkańców i wzmocnienie potencjału miasta. Inwestycja pozwoli na zatrzymanie procesu degradacji obiektu oraz wpłynie na środowiskowy, społeczno-o edukacyjny i kulturowy charakter miasta.	

Numer	P.5.8.
	W ramach projektu przewidziano: ➤ budowę obiektu wejściowego wystawowego wraz z budową instalacji wewnętrznych, ➤ przebudowę i zmianę sposobu użytkowania obiektu dawnej sterowni i maszynowni na obiekt wystawowy, ➤ przebudowę i zmianę sposobu użytkowania budowli dawnej rampy na budynek usługowy z funkcją wystawową, ➤ zabezpieczenie i udostępnienie części budowli dawnej huty dla zwiedzających, ➤ realizację zagospodarowania terenu z budową parkingów, ogrodzenia, obiektów małej architektury, urządzeniem zieleni wraz z budową instalacji wewnętrznych. Projekt ma na celu wesprzeć miasto w procesie transformacji - udostępniony zostanie obiekt, w którym prowadzonych będzie szereg działań mających na celu m.in.: ➤ udostępnianie do zwiedzania kompleksu obiektów Wielkiego Pieca, ➤ edukację kulturalną związaną z dziedzictwem przemysłowym Śląska, ➤ edukację społeczną i środowiskową związaną z transformacją gospodarczą. Ważną częścią projektu będzie program działania Centrum na rzecz integracji społecznej i osób uczestniczących w procesie sprawiedliwej transformacji uzupełnione niezbędnymi usługami społecznymi oraz działaniami na rzecz zachowania tożsamości i dziedzictwa regionalnego. Planuje się także wpisanie obiektu na szlak

Numer	P.5.8.
	zabytków techniki. W związku z tym, że powierzchnia działki, na której położony jest Zespół Wielkiego Pieca nie jest wystarczająca planuje się pozyskać i zagospodarować kolejne tereny pohutnicze na zaplecze Centrum, aby można było w pełni wykorzystać potencjał tego miejsca i stworzyć odpowiednie warunki rozwoju. Projekt przewiduje m.in. następujące działania: ➤ regulacje własnościowe - przejęcie terenu od Huty Pokój S.A., ➤ regulacje prawne związane ze zmianą planu miejscowego, ➤ adaptację możliwych do zagospodarowania obiektów, ➤ nadanie funkcji centrotwórczych, usługowych, uzupełniających dla Wielkiego Pieca - Centrum Transformacji. Efektem projektu powinna być aranżacja wysokiej jakości przestrzeni publicznej. Realizacja projektu pozwoli ponadto na zachowanie dziedzictwa materialnego związanego z hutnictwem, przełoży się na umożliwienie ogólnego dostępu do terenów dotychczas wydzielonych z możliwości użytkowania, otworzy historyczny teren Huty dla lokalnej społeczności, jak również turystów odwiedzających Wielki Piec. Przedsięwzięcie w trakcie realizacji. W ramach projektu „Modernizacja Wielkiego Pieca Hutniczego „A”” przejęto obiekt Wielkiego Pieca, przeprowadzono międzynarodowy konkurs na jego zagospodarowanie, wyłoniono koncepcję

Numer	P.5.8.
	architektoniczną oraz wykonano niezbędną dokumentację (skan 3D, chmura punktów, rysunki inwentaryzacyjne, zdigitalizowana dokumentacja archiwalna, dokumentacja budowlano-kosztorysowa rewitalizacji i adaptacji na cele turystyczno-kulturalne). Uzyskano także pozwolenie na budowę i przeprowadzono bieżącą konserwację obiektu. Miasto Ruda Śląska otrzymało 75,6 mln zł dofinansowania na przebudowę i rozbudowę zespołu obiektów Wielkiego Pieca Huty „Pokój” wraz z zagospodarowaniem terenu, co stanowi znaczną część szacowanego całkowitego kosztu inwestycji.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada dostępność obiektów i terenu dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dla osób niepełnosprawnych ruchowo, niewidomych i niedowidzących. Kluczowe elementy to: ➤ dostęp pionowy: W obiekcie wejściowym planowane są schody ruchome i windy osobowe (dostosowane dla niepełnosprawnych). Podobnie Wielki Piec zostanie wyposażony w windę zapewniającą dostęp do wszystkich poziomów zwiedzania, w tym na taras widokowy, a także podnośnik do maszynowni i sterowni. W obiekcie dawnej maszynowni i sterowni również przewidziano windę osobową z bezpośrednim połączeniem z poziomem terenu. Dach obiektu również będzie dostępny dzięki windzie. ➤ łatwość orientacji i bezpieczeństwo: We wszystkich obiektach i na terenie inwestycji znajdują się ścieżki dla osób niewidomych i niedowidzących. Całość zostanie wyposażona

Numer	P.5.8.
	w tablice edukacyjne i informacyjne, w tym tyflograficzne (dotykowe), a także odpowiednie oświetlenie i faktury ostrzegawcze na ciągach pieszych. ➤ toalety i udogodnienia: Projekt przewiduje toalety dostosowane dla osób niepełnosprawnych oraz pomieszczenia dla matki z dzieckiem w obiekcie wejściowym i dawnej rampie. Dodatkowo, przy Wielkim Piecu dostępne będą toalety ogólnodostępne. Obiekt dawnej rampy będzie miał wszystkie pomieszczenia użytkowe na jednym poziomie, z bezpośrednim dostępem z terenu. ➤ wsparcie sensoryczne: W sali audytoryjnej i strefie wystaw zaplanowano instalację pętli indukcyjnych, które będą wspierać osoby korzystające z aparatów słuchowych. ➤ mała architektura i przestrzeń zewnętrzna: Przestrzeń ogólnodostępne, w tym mała architektura, będą dostosowane do potrzeb osób o ograniczonej mobilności i percepcji, z elementami takimi jak ergonomiczne ławki z podłokietnikami i brak niebezpiecznych krawędzi. Na terenie inwestycji przewidziano też parkingi z wyznaczonymi i odpowiednio oznaczonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych. ➤ dostęp dla psa asystującego: Na teren inwestycji będzie można wejść z psem asystującym.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo

Numer	P.5.8.	
	kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perty] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie rewitalizacja i adaptacja terenów przemysłowych dawnej Huty Pokój na Wielki Piec - Centrum Transformacji, co doprowadzi do stworzenia nowej przestrzeni kulturalnej, edukacyjnej, społecznej i turystycznej, zachowania dziedzictwa przemysłowego oraz wsparcia procesów sprawiedliwej transformacji w regionie.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/ rok
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	99 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 46 045,00 (stan na 31.12.2024 r.)	

Numer	P.5.8.
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus (w pobliżu podobszaru Nowy Bytom) ul. Piotra Niedurnego, Wielki Piec oraz nieruchomości w najbliższym otoczeniu
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt będzie realizowany również na działce nr 3718/215 (obręb Nowy Bytom) przylegającej do terenu, na którym znajduje się Wielki Piec (podobszar rewitalizacji Chebbie/Kaufhaus), zaadaptowany na Centrum Transformacji. Działka, na której położony jest Wielki Piec, nie pozwala na realizację niezbędnych usług uzupełniających i funkcji centrotwórczych, ich wdrożenie przewidziano na przyległym terenie. Wspomniana działka sąsiaduje również z podobszarem Nowy Bytom, od którego oddzielona jest jedynie bocznkami kolejowymi. Realizacja projektu na tym obszarze będzie miała istotny wpływ na obydwa sąsiednie podobszary, tworząc nowe przestrzenie publiczne.

Numer	P.5.9.
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie stawu Kokotek wraz z otoczeniem oraz traktem do Stacji Biblioteka
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Nad Stawem Kokotek, gdzie od 2017 roku znajduje się blaszany hangar pełniący funkcję magazynu sprzętu pływającego, aktywnie działają organizacje takie jak 4 Harcerska Drużyna Wodna, WOPR, PZW

Numer	P.5.9.
	oraz UKS Czwórka. Prowadzą one zajęcia o charakterze społecznym dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Występuje tu duże zapotrzebowanie na zajęcia rekreacyjne i edukacyjne (w tym wodne i przyrodnicze), potwierdzone dużą liczbą uczestników regularnych spotkań (ok. 120 osób tygodniowo), zainteresowaniem ze strony instytucji (szkoły, domy kultury) oraz organizacją cyklicznych, większych wydarzeń, takich jak: Wodny Dzień Dziecka, Harcerski Start, ogólnopolska gra terenowa Noc Szakala, gra miejska GROT, ćwiczenia lodowe służb mundurowych Rudy Śląskiej, kursy ratownika Wodnego, kursy żeglarza jachtowego, sternika motorowodnego, wioślarskie, zawody wędkarskie dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Mimo działalności organizacji pozarządowych, obecna infrastruktura jest niewystarczająca i ogranicza pełne wykorzystanie potencjału miejsca. Planowana inwestycja ma na celu rozwój tej infrastruktury i obejmuje m.in.: ➤ budowę całorocznego, dwupiętrowego budynku (40x11 m) z zapleczem sanitarnym, kuchennym, biurowym, magazynowym, warsztatowym (szkutnia), salami wielofunkcyjnymi i sypialnymi, ➤ postawienie wiaty ogniskowej i stojaków na rowery, ➤ ogrodzenie, oświetlenie i monitoring terenu, ➤ utworzenie ścieżki dydaktycznej (z tablicami informującymi o faunie i florze), ➤ budowę ścieżki pieszej i rowerowej wokół

Numer	P.5.9.
	stawu, łączącej go m.in. ze Stacją Biblioteka i Traktem Rudzkim, ➤ posadowienie elementów małej architektury (np. ławki, kosze na śmieci), ➤ budowę drogi dojazdowej do zbiornia.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Aby zwiększyć dostępność architektoniczną, planuje się m.in.: ➤ zapewnienie wolnych od barier (poziomych i pionowych) przestrzeni komunikacyjnych w budynkach, ➤ instalację urządzeń lub zastosowanie rozwiązań umożliwiających dostęp do wszystkich pomieszczeń (z wyłączeniem pomieszczeń technicznych), ➤ zapewnienie informacji o rozkładzie pomieszczeń, co najmniej w formie wizualnej, dotykowej lub głosowej, ➤ zapewnienie wstępu do budynku osobom z psem asystującym, ➤ zapewnienie możliwości ewakuacji osobom ze szczególnymi potrzebami.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i

Numer	P.5.9.	
	architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-edukacyjnej nad Stawem Kokotek, co pozwoli na poszerzenie oferty zajęć dla lokalnej społeczności, poprawę warunków prowadzenia działalności przez organizacje pozarządowe oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej obszaru.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy / rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	szt.
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
	Długość ulic wybudowanych, wyremontowanych lub na których	m

Numer	P.5.9.	
	zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	
	Długość dróg rowerowych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	m
	Długość ciągów pieszych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	m
	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	Szt.
	Liczba organizacji pozarządowych, które uzyskały wsparcie	organizacje pozarządowe
Szacowana wartość [zł]	15 000 000,00	
Okres realizacji	do 2028	
Lokalizacja	Podobszar Chebzie/Kaufhaus, Ruda, działka nr 743/85 (obwód Ruda)	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Teren Stawu Kokotek znajduje się w pobliżu podobszaru rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus. Głównym uzasadnieniem projektu jest zniwelowanie deficytów infrastruktury rekreacyjnej w Rudzie Śląskiej, zwłaszcza tej związanej z dostępem do aktywności nad wodą. W mieście brakuje bowiem terenów rekreacyjnych nad zbiornikami wodnymi, a dostępnych miejsc nadających się pod taką zabudowę jest niewiele. Celem projektu jest modernizacja otoczenia stawu, aby stworzyć przestrzeń do aktywnego wykorzystania przez różne grupy mieszkańców Rudy Śląskiej i okolic (dzieci,	

Numer	P.5.9.
	młodzież, osoby starsze). Realizacja inwestycji przyniesie wymierne korzyści, m.in.: ➤ zapewnienie młodzieży miejsca do uprawiania sportu i rekreacji wodnej. ➤ umożliwienie mieszkańcom aktywnego wypoczynku na łonie natury w ulepszonych warunkach. W efekcie, inwestycja poprawi jakość życia mieszkańców, zapewniając dostęp do atrakcyjnej rekreacji i aktywności fizycznej w naturalnym otoczeniu.

10.6. Podobszar rewitalizacji Teren przy 1 Maja

Na podobszarze Teren przy 1 Maja nie przewidziano realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

10.7. Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj

Numer	P.7.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj przy ul. Szyb Walenty w Rudzie Śląskiej
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Zabudowaniom Szybu Mikołaj zostaną nadane nowe funkcje, m.in. komercyjne, turystyczne, kulturalne. Rewaloryzacji (remontowi) poddane zostaną zachowane budynki tworzące kompleks Szybu Mikołaj. Remont budynku maszynowni obejmować będzie m.in. remont wewnątrz z zachowaniem zabytkowych elementów architektonicznych, a z zewnątrz zostanie wyremontowana elewacja. Budynek nadszybia zostanie wyremontowany wraz z wygospodarowaniem w środku pomieszczeń dydaktyczno-szkoleniowych oraz częścią gastronomiczną. Ponadto zagospodarowany zostanie teren wokół kompleksu Szybu Mikołaj poprzez utworzenie miejsc parkingowych, ciągów komunikacyjnych oraz placu zabaw. Inwestycja ma na celu całkowitą zmianę sposobu użytkowania obiektów z funkcji przemysłowej, górniczej, m.in. na usługową, kulturalno-rozrywkową, rekreacyjną oraz muzealną, ponadto podniesienie walorów estetycznych i

Numer	P.7.1.
	funkcjonalnych obiektu. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano już bieżącą konserwację budynku maszynowni Szybu „Mikołaj”. Zakres prac obejmował też oczyszczenie i pomalowanie ściany wewnętrznej oraz udrożnienie rynny.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, koncentrując się na remontowanych budynkach oraz tworzonych przestrzeniach zewnętrznych, takich jak ciągi komunikacyjne i place zabaw. Działania będą realizowane z myślą o eliminacji barier architektonicznych, w miarę możliwości technicznych, finansowych i zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie rewaloryzacja i zmiana sposobu użytkowania kompleksu Szybu Mikołaj, co doprowadzi do stworzenia nowej przestrzeni komercyjnej, turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej, przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa przemysłowego i podniesieniu walorów

Numer	P.7.1.	
	estetycznych oraz funkcjonalnych obiektu.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/ rok
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	15 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 27 125,19 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj, ul. Szyb Walenty, Szyb Mikołaj i najbliższe otoczenie	

10.8. Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u

Numer	P.8.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej
Realizator	Fundacja Minionej Epoki
Zakres	Zakres projektu obejmuje remont kapitalny kamienicy przy ul. Zajęczej 24 i zmianę dotychczasowej funkcji budynku z mieszkalnej na Aparthotel. Projekt wpisuje się w istniejący plan rozwoju tego obszaru, który obejmuje również poszerzenie funkcjonalności pobliskiego muzeum o sale konferencyjne, szkoleniowe i eventowe. W ramach projektu planuje się m.in.: ➤ budowę budynku konferencyjnego z pracowniami, salami konferencyjnymi i zapleczem noclegowym, ➤ rozbudowę ekspozycji muzealnej, ➤ budowę lokalnego źródła z wykorzystaniem Odnawialnych Źródeł Energii, ➤ adaptację i przebudowę istniejących budynków, ➤ dobudowę wiat i zaplecza techniczno-magazynowego, ➤ budowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego, ➤ rozwój działalności naukowo-badawczych. W latach 2022-2023 w ramach projektu „Folwark Dwór Nowa Ruda - Muzeum PRL-u” przeprowadzono remont budynku obory dolnej i górnej kondygnacji. W 2023 r. uruchomiono nową powierzchnię wystawienniczą, tj. Galeria Malarstwa Socrealistycznego.
Sposób zapewnienia	W budynku zainstalowano windę przeznaczoną dla osób z niepełnosprawnościami. Dobudowano zespół

Numer	P.8.1.	
dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	toalet, w tym jedną toaletę przystosowaną dla osób z niepełnosprawnościami. Montaż windy kluczowo wpływa na rozszerzenie dostępności oferty Muzeum dla osób z niepełnosprawnością ruchową, umożliwiając im pełne korzystanie z obiektu, w tym dostęp do sal wystawienniczych zlokalizowanych na pierwszym piętrze.	
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury, która obejmie przekształcenie budynków, rozwój zaplecza konferencyjnego i muzealnego, a także stworzenie nowych obiektów rekreacyjnych i badawczych zasilanych odnawialnymi źródłami energii, mające na celu zwiększenie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej regionu.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba użytkowników nowych lub	użytkownicy/

Numer	P.8.1.	
	zmodernizowanych obiektów hotelowych	rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych obiektach hotelowych	szt.
	Liczba budynków lub obiektów, w których zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami	szt.
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	szt.
	Moc zainstalowana instalacji OZE	kW
Szacowana wartość [zł]	30 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u, ul. Zajęcza 42, 24	

Numer	P.8.2.	
Nazwa przedsięwzięcia	Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	
Realizator	Fundacja Minionej Epoki	
Zakres	Muzeum Historii Polski Ludowej (dawne Muzeum PRL) to popularne miejsce na turystycznej mapie województwa śląskiego. Celem projektu jest stworzenie w wyremontowanym budynku platformy do realizacji projektów społecznych i edukacyjnych. Grupę docelową stanowią uczniowie	

Numer	P.8.2.
	szkół podstawowych i ponadpodstawowych, koła emerytów oraz Uniwersytety III wieku. Infrastruktura muzeum będzie bazą do organizacji koncertów, szkoleń i warsztatów, sprzyjających kultywowaniu tożsamości regionalnej i historycznej. Muzeum planuje zaangażować różne środowiska i organizacje do współpracy przy tych działaniach. Zakłada się m.in. utworzenie platformy międzypokoleniowej, umożliwiającej wzajemną wymianę doświadczeń.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	W kwietniu 2025 r. wbudowano windę dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. W Muzeum znajduje się toaleta dla osób z niepełnosprawnościami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnicy K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji

Numer	P.8.2.	
	środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przekształcenie Muzeum Historii Polski Ludowej w dynamiczne centrum społeczno-edukacyjne, które integruje różne grupy wiekowe i promuje tożsamość regionalną oraz historyczną poprzez szeroki zakres aktywności.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	200 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u, ul. Zajęcza 42	

10.9. Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las

Numer	P.9.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Transformacja zawodowa w ZS nr 4 w Rudzie Śląskiej
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Projekt zakłada podniesienie jakości kształcenia w Zespole Szkół nr 4 w Rudzie Śląskiej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli kształcących w zawodzie, wzmacnianie szans uczniów na rynku pracy dzięki organizacji doradztwa zawodowego, staży uczniowskich oraz kursów zawodowych. Kursy te umożliwią rozwijanie umiejętności, zdobywanie kompetencji i uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych. Dodatkowo projekt przewiduje doposażenie pracowni realizacji nagrań.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Wszelkie rodzaje barier, architektoniczne, cyfrowe, poznawcze i przestrzenne, będą eliminowane na etapie przygotowań do szkoleń i warsztatów. W przypadku pojawienia się nowych barier, zostaną podjęte odpowiednie środki zaradcze, takie jak zapewnienie tłumacza-przewodnika dla osób z trudnościami w widzeniu i słyszeniu, stworzenie wersji materiałów projektowych w alfabecie Braille oraz dostarczenie technologii asystujących. Budynek Zespołu Szkół nr 4 i miejsca, w których odbywa się wsparcie projektowe, będą dostępne dla osób z psem asystującym, a na portierni w każdym budynku znajdą się miski z wodą. Zespół Szkół uczestniczące w projekcie i wykonawcy usług zapewnią tłumaczenia na polski język migowy

Numer	P.9.1.	
	(również w wersji online) w przypadku potrzeby, nagrania różnych form wsparcia na wideo oraz wydłużony czas wsparcia, jeśli będzie to konieczne dla osób, które ze względu na swoje niepełnosprawności lub inne szczególne potrzeby tego wymagają.	
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie podniesienie jakości kształcenia zawodowego w Zespole Szkół nr 4 w Rudzie Śląskiej, co przełoży się na lepsze przygotowanie uczniów do wymagań rynku pracy dzięki doskonaleniu kadry nauczycielskiej, kompleksowemu wsparciu zawodowemu uczniów oraz unowocześnieniu infrastruktury dydaktycznej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 404 783,00	
Okres realizacji	do 2027	

Numer	P.9.1.
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, Zespół Szkół nr 4 im. Piotra Latoski, ul. Lwa Tołstoja 13

Numer	P.9.2.
Nazwa przedsięwzięcia	Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Projekt ma na celu kompleksową rewitalizację obszaru mieszkalnego, obejmującą zarówno aspekty infrastrukturalne, jak i społeczne. Kluczowe działania to m.in.: ➤ modernizacja infrastruktury mieszkaniowej - poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych, doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci i wymiana stolarki, ➤ poprawa bezpieczeństwa, ➤ renowacja przestrzeni wspólnych - uporządkowanie i unowocześnienie podwórek, ➤ integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa - wzmocnienie więzi między mieszkańcami oraz wspieranie ich rozwoju zawodowego i społecznego. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano: ➤ remont kapitalny dachu w budynku przy ul. Zdziebkowskiej 6-6a, ul . 1 Maja 256-258, Ks. Ściegiennego 1, ➤ wymianę drzwi wejściowych w budynku przy ul. Ściegiennego 2-2d.
Sposób zapewnienia	Działania obejmują poprawę stanu technicznego budynków i przestrzeni wspólnych, a także

Numer	P.9.2.
dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	integrację i aktywizację społeczną. W ramach tych prac, w przypadku wystąpienia towarzyszących działań modernizacyjnych, zostaną zrealizowane prace związane z podniesieniem dostępności budynków i otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, w miarę możliwości technicznych, finansowych i konserwatorskich, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)
Prognozowane rezultaty	Zakładaniem rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja obszaru

Numer	P.9.2.	
	mieszkalnego, prowadząca do znaczącej poprawy stanu technicznego i estetyki budynków, zwiększenia bezpieczeństwa, unowocześnienia przestrzeni wspólnych oraz wzmocnienia integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	5 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 2 242 303,09 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, ul. Ściegiennego 1, 3-3d, 2-2d, ul. 1 Maja 254, 256-264, ul. Zdziebkowskiej 6, 6a	

Numer	P.9.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja infrastruktury energetycznej komunalnych budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska

Numer	P.9.3.	
	➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Zakres	Projekt obejmuje zakup i montaż systemu fotowoltaicznego na potrzeby instalacji elektrycznej, w tym obsługi windy, w jedenastokondygnacyjnym budynku przy ul. 1 Maja 316.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie efektywności energetycznej i obniżenie kosztów eksploatacji jedenastokondygnacyjnego budynku przy ul. 1 Maja 316 poprzez zasilanie instalacji elektrycznej, w tym windy, energią pochodzącą z nowo zainstalowanego systemu fotowoltaicznego.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary

Numer	P.9.3.	
	Moc zainstalowana instalacji OZE	kW
Szacowana wartość [zł]	610 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, ul. 1 Maja 316, Ruda Śląska	

Numer	P.9.4.	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Zakres	Projekt obejmuje m.in. zakup i montaż systemu fotowoltaicznego i kolektorów słonecznych oraz wykonanie kompleksowej termomodernizacji budynków poprzez docieplenie przegród budowlanych. Rezultatem projektu jest ograniczenie niskiej emisji oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynków. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano prace modernizacyjne oraz termomodernizacyjne w budynkach przy ul. Jankowskiego 6, ul. Strażackiej 16A, ul. Dąbrowskiego 9A.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględnia, w miarę możliwości technicznych, poprawę dostępności do budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami. Analizowane i wdrażane rozwiązania termomodernizacyjne będą brane pod kątem ich wpływu na dostępność i, tam	

Numer	P.9.4.	
	gdzie to uzasadnione i wykonalne, zostaną zastosowane usprawnienia w tym zakresie.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znaczące ograniczenie niskiej emisji oraz obniżenie kosztów eksploatacji budynków dzięki kompleksowej termomodernizacji i instalacji systemów fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Moc zainstalowana instalacji OZE	kW
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	4 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 1 538 175,96 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, ul. Jankowskiego 6, 8, ul. Dąbrowskiego 9A, ul.	

Numer	P.9.4.
	Strażackiej 16A

Numer	P.9.5.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynków mieszkalnych w dzielnicy Wirek
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz jakości życia mieszkańców poprzez modernizację budynków (z wyjątkiem obiektu przy ulicy Tuwima 8), obejmującą m.in. wykonanie instalacji centralnego ogrzewania z kotłem gazowym dla każdego obiektu, docieplenie przegród budowlanych oraz remont elewacji zabytkowych. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano termomodernizację budynku przy ul. Tuwima 8. Zakres prac obejmował: ➤ ocieplenie ścian zewnętrznych, stropu pod nieogrzewanym poddaszem i piwnicą, ➤ wymianę stolarki okiennej na klatce schodowej i drzwi wejściowych, ➤ wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, ➤ wprowadzenie usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (poprzez domofon z kasetą w alfabecie Braille'a, oświetlenie wejścia, tablicę informacyjną w alfabecie Braille'a), ➤ modernizację systemu ogrzewania przy przy

Numer	P.9.5.
	ul. Sienkiewicza 13a.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględnia również poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zrealizowana termomodernizacja budynku przy ul. Tuwima 8 obejmowała wprowadzenie usprawnień takich jak domofon z kasetą w alfabecie Braille'a, oświetlenie wejścia oraz tablica informacyjna w alfabecie Braille'a. W kolejnych etapach projektu, przy modernizacji systemów ogrzewania i termomodernizacji pozostałych budynków, kwestie dostępności będą analizowane i uwzględniane w celu zapewnienia jak największego komfortu i niezależności wszystkim mieszkańcom.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znacząca poprawa stanu technicznego i estetycznego zasobów mieszkaniowych oraz

Numer	P.9.5.	
	podniesienie jakości życia mieszkańców dzięki kompleksowej termomodernizacji, instalacji nowoczesnych systemów ogrzewania, remontom elewacji oraz wprowadzeniu udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	2 650 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 567 753,45 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, budynki przy ul. Dąbrowskiego 11B, ul. Tuwima 8, ul. Sienkiewicza 11, 13, 13A, 13B	

Numer	P.9.6.	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Andrzej	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	
Zakres	Projekt polega m.in. na: ➤ adaptacji zabytkowego budynku Szybu Andrzej na nowe funkcje, ➤ odtworzeniu i zachowaniu i skanalizowaniu ciągów pieszych w sąsiedztwie szybu tak, by utrzymać ruch pieszcy w przestrzeni	

Numer	P.9.6.
	publicznej, ➤ zachowaniu istniejącej zieleni wysokiej i wkomponowaniu jej w planowane zagospodarowanie, z uzupełnieniem zieleni niskiej, ➤ częściowym zachowaniu istniejącej zieleni na zachód od szybu, dla wytworzenia zacienionej enklawy, ➤ zagospodarowaniu przestrzeni publicznej w sposób uzupełniający funkcje planowane w adaptowanym budynku.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada kompleksowe uwzględnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Adaptowany budynek oraz towarzyszące mu przestrzenie publiczne będą dostosowywane poprzez eliminację barier architektonicznych. Celem jest stworzenie w pełni dostępnego i włączającego środowiska, w miarę możliwości technicznych, finansowych i zaleceń konserwatorskich, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja i adaptacja zabytkowego Szybu Andrzej na nowe funkcje,

Numer	P.9.6.	
	obejmująca przywrócenie i skanalizowanie ciągów pieszych, zachowanie i uzupełnienie zieleni oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej, co stworzy nową, atrakcyjną enklawę dla mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	7 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, obiekt Szybu Andrzej wraz z najbliższym otoczeniem w rejonie ul. Szyb Andrzeja	

Numer	P.9.7.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja ośrodka sportowego przy ulicy Czarnoleśnej 14 w dzielnicy Nowy Bytom - III etap modernizacja budynku sportowego i infrastruktury technicznej	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Ośrodek sportowy przy ul. Czarnoleśnej 14 to stary budynek z lat 60. XX w., wymagający kompleksowej	

Numer	P.9.7.
	modernizacji i dostosowania do aktualnych wymogów w zakresie bezpieczeństwa pożarowego i użytkowania oraz warunków higieniczno-sanitarnych. Zakres projektu obejmuje m.in.: ➤ kompleksową modernizację zaplecza sportowego dla piłkarzy (w tym remont szatni i węzła sanitarnego), ➤ kapitalny remont dachu i elewacji, ➤ termomodernizację obiektu, ➤ wymianę starych instalacji: centralnego ogrzewania oraz elektrycznej, ➤ rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, ➤ likwidację obecnego szamba, ➤ wymianę nawierzchni boiska do piłki nożnej (sztucznej trawy) oraz oświetlenia boiska na energooszczędne, wraz z trybunami.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Modernizowane i nowo budowane elementy ośrodka zostaną zaprojektowane zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, zapewniając bezbarierowe wejścia do budynku i szatni, dostosowane węzły sanitarne, dostęp do trybun oraz bezpieczne i równe nawierzchnie ciągów komunikacyjnych i boiska. Dążenie do poprawy jakości i funkcjonalności obiektu obejmuje stworzenie w pełni włączającej przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich mieszkańców.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych

Numer	P.9.7.	
	K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i unowocześnienie ośrodka sportowego przy ul. Czarnoleśnej 14, co zapewni spełnienie aktualnych norm bezpieczeństwa i higieny, znacząco poprawi komfort użytkowania dla sportowców i widzów, a także przyczyni się do obniżenia kosztów eksploatacji dzięki termomodernizacji i wymianie instalacji.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	2 500 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar Nowy Bytom, Wirek/Czarny Las, ul. Czarnoleśna 14	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Teren ośrodka sportowego znajduje się przy granicy obszaru rewitalizacji, podobszaru rewitalizacji Wirek/Czarny Las i w niewielkiej odległości od podobszaru Nowy Bytom. Z ośrodka sportowo-rekreacyjnego przy ul. Czarnoleśnej będą mogli korzystać również mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w tym osoby ze szczególnymi	

Numer	P.9.7.
	potrzebami.

Numer	P.9.8.
Nazwa przedsięwzięcia	Gaszenie oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zapożarowanego terenu przy ul. Bukowej w Rudzie Śląskiej
Realizator	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.
Zakres	W 2023 roku rozpoczęły się prace gaśnicze polegające na wydobyciu palącego się materiału, jego wystudzeniu i ponownym zabudowaniu z użyciem materiałów inertnych. Kolejne etapy przewidują dowieszenie ziemi oraz przeprowadzenie rekultywacji biologicznej poprzez zazielenienie terenu.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zlikwidowanie zagrożenia pożarowego na terenie dawnej Cegielni Bielszowice, rekultywacja terenu i jego zazielenienie, co w konsekwencji

Numer	P.9.8.	
	poprawi bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców obszaru Wirek/Czarny Las.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	9 844 999,00	
Okres realizacji	do 2028	
Lokalizacja	Przedsięwzięcie zlokalizowano poza obszarem rewitalizacji. Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w Rudzie Śląskiej w rejonie ulicy Bukowej. Obszar obejmuje działki gruntowe o numerach: 526 (obręb 1 - Ruda), 1906/165, 2532/165, 1869/172, 1898/173, 1900/178, 1902/179, 2536/182, 2919/183, 2534/184 (obręb 5 - Bielszowice).	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Teren ten znajduje się w pobliżu granicy podobszaru rewitalizacji Wirek/Czarny Las i historycznie związany był z działalnością zlikwidowanej Cegielni Bielszowice, po której pozostały wyrobiska. W 1992 roku przystąpiono do ich zasypywania, wykorzystując odpady powęglowe z KWK „Wawel”. Odpady te charakteryzowały się znaczną zawartością części palnych, biorących udział w procesie samozagrzewania i samozapalenia, co w konsekwencji doprowadziło do powstania pożaru endogenicznego. W efekcie, na powierzchni obszaru pojawiły się liczne szczeliny eskalacyjne, będące źródłem niekontrolowanej emisji gazów pożarowych. Sytuacja ta stanowi zagrożenie dla mieszkańców obszaru podobszaru	

Numer	P.9.8.
	Wirek/Czarny Las.

10.10. Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice

Numer	P.10.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Bykowina wraz z częścią Kochłowic
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Celem projektu jest przeprowadzenie przekształceń przestrzennych w obszarze centralnym dzielnicy Bykowina, który przeżywa kryzys. W ramach przedsięwzięcia prowadzone będą działania skierowane do społeczności Bykowiny i Kochłowic, mające na celu m.in. poprawę jakości przestrzeni publicznej i integrację społeczną. Projekt obejmuje również poprawę stanu technicznego budynków, w tym zwiększenie bezpieczeństwa poprzez instalację oświetlenia i monitoringu. Dodatkowo zaplanowano prace poprawiające stan i zagospodarowanie terenów zielonych w obszarze. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. Przeprowadzono renowację kamiennych postumentów i wykonano nowe oznakowanie informacyjne średniowiecznego gródka. W ramach projektu wymieniono ogrodzenie terenu oraz zmodernizowano infrastrukturę sportową SP23 im. Jana Brzechwy w Rudzie Śląskiej przy ul. 11 Listopada 15.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi	Działania te będą prowadzone z myślą o eliminacji barier architektonicznych i zapewnieniu bezpiecznego oraz komfortowego dostępu dla wszystkich użytkowników, w miarę możliwości

Numer	P.10.1.
potrzebami	technicznych, finansowych i zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Nowe elementy przestrzeni publicznych będą projektowane z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych) I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja centralnej dzielnicy Bykowina, prowadząca do poprawy

Numer	P.10.1.	
	jakości przestrzeni publicznej, bezpieczeństwa i stanu technicznego budynków, a także wzmocnienia integracji społecznej mieszkańców Bykowiny i Kochłowic.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	szt.
Szacowana wartość [zł]	5 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 211 795,70 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	

Numer	P.10.2.
Nazwa przedsięwzięcia	Nowe życie kamienicy 11 listopada 19 w Rudzie Śląskiej
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Budynek, wpisany do gminnej ewidencji zabytków, oprócz mieszkań mieści również dwa lokale użytkowe. Zadanie obejmuje m.in. wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej,

Numer	P.10.2.
	modernizację energetyczną oraz odnowę elewacji. Zakres pozostałych prac zostanie określony w dokumentacji. Po remoncie wyremontowane mieszkania zostaną udostępnione lokatorom, a lokale przekazane użytkownikom. Dodatkowo, po zakończeniu prac remontowych w budynku, przewiduje się zagospodarowanie przestrzeni wokół niego oraz poprawę bezpieczeństwa, na przykład poprzez instalację monitoringu.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Opracowywana dokumentacja projektowo-kosztorysowa uwzględni rozwiązania eliminujące bariery architektoniczne w dostępie do budynku, mieszkań i lokali użytkowych, w zakresie możliwym do zastosowania w obiekcie zabytkowym. Planowane zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku będą uwzględniać potrzeby wszystkich użytkowników.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja zabytkowego budynku, obejmująca poprawę jego efektywności energetycznej i estetyki elewacji, co zapewni

Numer	P.10.2.	
	wyremontowane mieszkania dla lokatorów i lokale dla użytkowników, a także przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i zagospodarowania przestrzeni wokół obiektu.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	podmioty gospodarcze
Szacowana wartość [zł]	1 500 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice, ul. 11 listopada 19 wraz z terenami przyległymi, dz. nr 448/33, 700/327, 450/33 (obręb Nowy Bytom)	

Numer	P.10.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Siekiela, Wita Stwosza, Okrężnej, Potyki, Plebiscytowej, Drażyka, Pordzika
Realizator	MGSM „Perspektywa”
Zakres	Celem projektu jest odtworzenie walorów technicznych i estetycznych budynków mieszkalnych. Budynki podlegają ochronie konserwatorskiej strefy B. Zakres projektu obejmuje m.in.: ➤ doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci, ➤ docieplenie ścian oraz stropu nad ostatnią kondygnacją,

Numer	P.10.3.
	➤ wykonanie instalacji pionowej, ➤ wymianę stolarki. W ramach projektu wykonano następujące działania modernizacyjne w budynkach mieszkalnych: ➤ wymianę okien na klatkach schodowych, w piwnicach oraz w pomieszczeniach wspólnego użytku w budynkach przy ul. Siekiela, ul. Drażyka, ul. Wita Stwosza, ul. Ks. Potyki, ul. Plebiscytowej, ul. Pordzika i ul. Okrężnej. ➤ wymianę drzwi wejściowych w budynkach przy ul. Drażyka, ul. Ks. Potyki, ul. Plebiscytowej, ul. Siekiela i ul. Okrężnej. ➤ remonty i docieplenia elewacji w budynkach przy ul. Plebiscytowej, ul. Ks. Potyki i ul. Siekiela, a także remonty i remonty kapitalne dachów w budynkach przy ul. Pordzika. ➤ docieplenie budynków przy ul. Drażyka, ul. Ks. Potyki, ul. Pordzika, ul. Siekiela, ul. Plebiscytowej i ul. Okrężnej.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada poprawę dostępności budynków dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania obejmujące wymianę okien i drzwi wejściowych będą realizowane z uwzględnieniem, w miarę możliwości technicznych i konserwatorskich, rozwiązań poprawiających dostępność, takich jak odpowiednia szerokość i eliminacja progów. W opracowywanej dokumentacji projektowej dla kolejnych etapów zostaną uwzględnione rozwiązania poprawiające dostępność, z poszanowaniem charakteru zabytkowej zabudowy.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic

Numer	P.10.3.	
	oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe odtworzenie walorów technicznych i estetycznych budynków mieszkalnych objętych ochroną konserwatorską, poprzez modernizację instalacji grzewczych, docieplenie, wymianę stolarki oraz renowację elewacji i dachów, co przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców i zachowania dziedzictwa architektonicznego.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków	osoby

Numer	P.10.3.	
	mieszkalnych	
Szacowana wartość [zł]	9 500 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 6 544 896,87 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	➤ ul. Siekiela 24-26, 28-30, 32-34, 36-38, ➤ ul. Wita Stwosza 11, ➤ ul. Plebiscytowa 1-3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29-31, ➤ ul. Drażyka 1-3, 5-7, 2, 4, 6, ➤ ul. Okrężna 2, 3, ➤ ul. Potyki 1, 2, 3, 4, 5-7, 6, 8, 9-11, 10, 12, 13-15, 17, ➤ ul. Pordzika 2-2b, 4-4a	

Numer	P.10.4.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego - Ogródki Jordanowskie w dzielnicy Kochłowice przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 w Rudzie Śląskiej dzielnicy Kochłowice	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Obecnie ośrodek sportowo-rekreacyjny przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 w Rudzie Śląskiej obejmuje stary budynek pełniący funkcję zaplecza sportowego oraz teren rekreacyjny. Celem planowanego przedsięwzięcia jest utworzenie nowych zespołów funkcjonalnych, które podniosą atrakcyjność rekreacyjną i walory estetyczne obiektu oraz jego otoczenia. Zakłada ono m.in. kompleksową	

Numer	P.10.4.
	modernizację istniejącego zaplecza sportowego, zwłaszcza z myślą o potrzebach sekcji łuczniczej. Przewiduje się również budowę profesjonalnego toru łuczniczego z wałem ziemnym i parkingiem.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Modernizowane zaplecze sportowe zostanie dostosowane poprzez eliminację barier architektonicznych w wejściach, szatniach i węzłach sanitarnych. Projekt toru łuczniczego i parkingu będzie uwzględniał równe nawierzchnie i oznakowane miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami. Dążenie do poprawy jakości i funkcjonalności obiektu obejmuje stworzenie w pełni włączającej przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich użytkowników.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i rozbudowa ośrodka sportowo-rekreacyjnego przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8, co znacząco podniesie jego atrakcyjność rekreacyjną i estetyczną, szczególnie poprzez unowocześnienie zaplecza sportowego i

Numer	P.10.4.	
	budowę profesjonalnego toru łyżniczego.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	2 200 000,90	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar Bykowina/Kochłowice, ul. ks. L. Tunkla 8	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Mimo położenia poza obszarem rewitalizacji modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 jest ważna dla jego mieszkańców. Zwiększy atrakcyjność rekreacyjną, oferując nowoczesne zaplecze i profesjonalny tor łyżniczy, co poprawi jakość życia i zachęci do aktywności fizycznej. Ośrodek stanie się miejscem integracji społecznej, wspierając budowanie więzi. Ponadto, profesjonalny tor łyżniczy może promować Rudę Śląską poprzez organizację zawodów. Inwestycja ta komplementarnie wzbogaci ofertę rekreacyjną obszaru rewitalizacji, przyczyniając się do jego ożywienia społecznego i podniesienia atrakcyjności.	

Numer	P.10.5.	
Nazwa przedsięwzięcia	Odnowa części Doliny Kochłówki wraz z rozlewiskiem i Gródkiem Średniowiecznym	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	

Numer	P.10.5.
Zakres	Rozlewisko w Dolinie Kochłówki powstało w wyniku prowadzonej eksploatacji węgla co spowodowało lokalne obniżenie terenu i rozlanie wód rzeki na tereny przyległe. Ze względu na walory przyrodnicze i ustanowienie użytku ekologicznego należałoby wykonać m.in. badania osadów na dnie znajdującego się w Dolinie Kochłówki rozlewiska celem wskazania kierunków dalszych prac i podjęcia działań w kierunku jego oczyszczenia. W otoczeniu znajdują się pozostałości średniowiecznego gródka (stożek i fosa). Ostatnie wykopaliska potwierdziły bogactwo średniowiecznych artefaktów pod ziemią. Projekt zakłada m.in. realizację działań infrastrukturalnych (np. odbudowa potencjału historycznego miejsca i pielęgnacja otoczenia, zagospodarowanie w kierunku błękitno-zielonej infrastruktury, itp.) oraz społecznych (np. promocja miejsca, organizację wydarzeń plenerowych, itp.).
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie udostępnienia odnowionych terenów. Planowane oczyszczenie rozlewiska przyczyni się do poprawy jakości środowiska, co będzie korzystne dla wszystkich mieszkańców. W ramach rewitalizacji Gródka Średniowiecznego, odbudowa potencjału historycznego miejsca i pielęgnacja otoczenia zostaną przeprowadzone z myślą o zapewnieniu dostępu do terenu, w tym poprzez wykonanie ścieżek i odpowiednie oznakowanie. Organizowane wydarzenia plenerowe będą

Numer	P.10.5.
	planowane w sposób inkluzywny, uwzględniający potrzeby różnych grup odbiorców.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych) I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja Doliny Kochłówki, obejmująca oczyszczenie rozlewiska, odbudowę potencjału historycznego średniowiecznego gródka oraz zagospodarowanie terenu w kierunku błękitno-zielonej infrastruktury, co przyczyni się do promocji miejsca i organizacji

Numer	P.10.5.	
	wydarzeń plenerowych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	szt.
Szacowana wartość [zł]	1 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Poza obszarem rewitalizacji w dzielnicach Kochłowice i Bykowina w rejonie Doliny Kochłówek i na terenie Gródka Średniowiecznego przy ulicy Pukowca	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Projekt, choć położony poza obszarem rewitalizacji, jest ważny dla osiągnięcia jej celów, szczególnie w Bykowinie/Kochłowicach. Jego realizacja wzmocni spójność przestrzenną i wizerunek całej dzielnicy. Oczyszczony teren z potencjałem rekreacyjnym i zachowanym dziedzictwem kulturowym podniosą jakość życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, integrując społeczność i wzmacniając lokalną tożsamość. Poprawa stanu środowiska naturalnego i potencjalne ożywienie gospodarcze dodatkowo uzasadniają realizację tego projektu jako komplementarnego z działaniami rewitalizacyjnymi w podobszarze Bykowina/Kochłowice.	

Numer	P.10.6.
Nazwa	Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek”/

Numer	P.10.6.
przedsięwzięcia	Aktywizacja gospodarcza i społeczna terenów po KWK Polska-Wirek
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Po 18 latach od likwidacji KWK Polska-Wirek, zajmowane przez kopalnię tereny w Rudzie Śląskiej wciąż pozostają niezagospodarowane. W odpowiedzi na te wyzwania powstała koncepcja zagospodarowania części nieruchomości poprzez budowę farmy fotowoltaicznej. Celem projektu jest ożywienie zdegradowanego obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności inwestycyjnej i zachęcenie kolejnych inwestorów do lokowania kapitału na pozostałych fragmentach dawnych terenów przemysłowych. Realizacja przedsięwzięcia obejmuje m.in. kompleksowe przygotowanie nieruchomości do zbycia w drodze przetargu gminnego, w tym przeprowadzenie niezbędnych badań due diligence, szczególnie geotechnicznych. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy
Cel i kierunki działań	II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów
Prognozowane	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia

Numer	P.10.6.	
rezultaty	będzie rewitalizacja zdegradowanych terenów po KWK Polska-Wirek poprzez budowę farmy fotowoltaicznej, co zwiększy atrakcyjność inwestycyjną obszaru i zachęci kolejnych inwestorów do lokowania kapitału.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia zagospodarowanych terenów przemysłowych na nowe funkcje	m ²
	Moc zainstalowana instalacji OZE	kW
Szacowana wartość [zł]	234 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice, działki nr 228, 229, 230, 231, 267, 416, 417, 600/227, 601/227, 649/239, 650/239, 651/239 (obręb Kochłowice)	

10.11. Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom

Numer	P.11.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej
Realizator	Miasto Ruda Śląska
Zakres	Projekt koncentruje się na przekształceniu obecnej przestrzeni w bardziej funkcjonalną, estetyczną i przyjazną dla mieszkańców. Zakres projektu obejmuje m.in.: ➤ budowę pawilonów gastronomicznych, ➤ wprowadzenie elementów małej architektury, np. ławek, koszy na śmieci, donic, oświetlenia, elementów dekoracyjnych, ➤ wykorzystanie wody deszczowej do podlewania nowo nasadzonej zieleni, ➤ zastąpienie części szczelnej nawierzchni elementami biologicznie czynnymi, takimi jak szpalery drzew, trawniki, rabaty kwiatowe i nawierzchnie przepuszczalne, ➤ remont fontanny, ➤ budowa zbiornika retencyjnego. Całość działań ma na celu modernizację Placu Jana Pawła II i przekształcenie go z niedostatecznie wykorzystanej przestrzeni w tętniące życiem miejsce spotkań, rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców Rudy Śląskiej, z jednoczesnymi działaniami zmierzającymi do przystosowania do zmian klimatycznych.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nowopowstałe pawilony gastronomiczne zostaną posadowione na poziomie „0” płyty rynku. W każdym z nich znajdować się będzie ogólnodostępna toaleta dla osób z niepełnosprawnością.

Numer	P.11.1.
	Dodatkowo, z uwagi na ograniczoną komunikację osób niepełnosprawnych (schody terenowe po obu stronach płyty rynku) wykonane zostaną dwie pochylnie terenowe wzdłuż skarpy przy pawilonach gastronomicznych. Zapewnią one dostęp zarówno osób niepełnosprawnych ale również osób starszych i wózków dla dzieci.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz

Numer	P.11.1.	
	terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja Placu Jana Pawła II w Rudzie Śląskiej, przekształcająca go w funkcjonalne, estetyczne i przyjazne środowiskowo centrum spotkań i rekreacji, odporne na zmiany klimatyczne, dzięki nowej infrastrukturze, zieleni i efektywnemu gospodarowaniu wodą deszczową.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
Szacowana wartość [zł]	7 000 000,00	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, Plac Jana Pawła II przy ul. Piotra Niedurnego, nr działek: 1052/132, 1230/132, 1045/133 (obręb Nowy Bytom)	

Numer	P.11.2.
Nazwa przedsięwzięcia	Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej - społeczno-kulturalne serce Miasta

Numer	P.11.2.
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej
Zakres	Budynek teatru, zbudowany na początku XX wieku, był wielokrotnie adaptowany, a ostatnia duża modernizacja miała miejsce pod koniec XX wieku po przejęciu przez Miasto Ruda Śląska i przeznaczeniu obiektu na działalność kulturalną. Działania obejmą cały budynek (ponad 4 500. m²) i przyległy ogród (ok. 10 000 m²). Prace wewnątrz budynku skupią się m.in. na poprawie dostępności architektonicznej (np. windy, dostosowanie ciągów komunikacyjnych, ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami), zwiększeniu bezpieczeństwa (nowy system sygnalizacji pożarowej, oddymianie, oświetlenie awaryjne) oraz dostosowaniu przestrzeni do działalności statutowej (sale edukacyjne, kameralna sala wielofunkcyjna). Planowana jest kompleksowa modernizacja sali widowiskowej (m.in. podłoga, fotele, akustyka, nagłośnienie, oświetlenie, komfort cieplny) oraz poprawa komfortu użytkowania w innych pomieszczeniach (klimatyzacja). Prace obejmą również remonty ogólnobudowlane, takie jak wymiana okien i dachu oraz naprawa ścian. W ogrodzie planowana jest likwidacja muszli koncertowej i widowni. Przestrzeń ta zostanie zagospodarowana jako teren wielofunkcyjny, umożliwiający szybkie przygotowanie imprez (z montażem techniki scenicznej i zapleczem), a w czasie wolnym służący rekreacji i sportowi.

Numer	P.11.2.
	Pozostała część ogrodu zyska miejsca rekreacyjne (np. ścieżkę edukacyjną). Przebudowane zostaną alejki, wymieniona mała architektura (ławki, kosze, gabloty) oraz stworzone miejsce do składowania odpadów.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Aby zwiększyć dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, planuje się: ➤ montaż wind, ➤ dostosowanie szerokości drzwi i ciągów komunikacyjnych, ➤ przebudowę wejścia dla osób z niepełnosprawnościami (rozważana jest zmiana lokalizacji i/lub zastosowanie innego rozwiązania technicznego niż dotychczas), ➤ zastosowanie rozwiązań ułatwiających orientację wewnątrz budynku i ewakuację dla tych osób.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i

Numer	P.11.2.
	obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja i rewitalizacja budynku teatru wraz z przyległym ogrodem, która znacząco poprawi dostępność, bezpieczeństwo i funkcjonalność obiektu, dostosowując go do potrzeb działalności kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej, a także stworzy nowoczesną i estetyczną przestrzeń publiczną.

Numer	P.11.2.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	osób/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	wydarzeń/rok
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	12 400 000,00	
Okres realizacji	do 2029	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ul. Piotra Niedurnego 69; nr działek: 2326/87, 2332/88, 2330/87, 2331/87 (obwód Nowy Bytom)	

Numer	P.11.3.	
Nazwa przedsięwzięcia	Ogrody Śniadaniowe Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty 2025-2030	
Realizator	Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Głównym celem projektu jest ułatwienie dostępu do kultury, szczególnie dla osób wykluczonych społecznie i ekonomicznie, w tym mieszkańców podobszarów Nowy Bytom i Chebzie/Kaufhaus. „Ogród Śniadaniowy ŚTI” to cykl bezpłatnych, rodzinnych spotkań, odbywających się w lipcowe sobotnie przedpołudnia w ogrodzie Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej. Inicjatywa, realizowana od 2015 roku, ma na celu aktywizację i integrację lokalnej	

Numer	P.11.3.
	społeczności, promocję aktywnego spędzania czasu oraz kształtowanie oferty kulturalnej instytucji. Wydarzenie kierowane jest do wszystkich mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niskim statusie materialnym, osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych, seniorów oraz rodzin z dziećmi. Spotkania oferują bogaty i różnorodny program dla uczestników w każdym wieku. Zakres działań obejmuje szerokie spektrum aktywności - od warsztatów artystycznych (plastyczne, teatralne, taneczne, kulinarne, rękodzielnicze) i rozwojowych (językowe, historyczne, literackie, pszczelarskie, modelarskie, plenery malarskie), po działania integracyjno-rekreacyjne i profilaktyczne (fitness, sport, gry, pokazy służb mundurowych, porady zdrowotne). Wydarzenie stanowi ważną platformę integracji mieszkańców, zwłaszcza z dzielnicy Nowy Bytom. Jest to również okazja do aktywnego współtworzenia oferty kulturalnej teatru poprzez zbieranie opinii uczestników. Organizacja Ogrodu Śniadaniowego opiera się na szerokiej współpracy z licznymi lokalnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służbami mundurowymi, placówkami edukacyjnymi oraz artystami i pasjonatami.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Wydarzenie odbywa się w plenerze. Obszar ten jest dostępny dla mieszkańców bez większych barier architektonicznych. Istnieje możliwość skorzystania z toalety dla osób z niepełnosprawnością w budynku ŚTI.
Cel i kierunki	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru

Numer	P.11.3.
działań	rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie dostępu do kultury i integracja lokalnej społeczności, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem, poprzez organizację cyklicznych, bezpłatnych spotkań "Ogród

Numer	P.11.3.	
	Śniadaniowy ŚTI", oferujących bogaty program kulturalno-edukacyjny i rekreacyjny w Rudzie Śląskiej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	81 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ogród Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty, ul. Niedurnego 69	

Numer	P.11.4.	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja zabudowy w centralnej części dzielnicy - Nowy Bytom	
Realizator	MGSM „Perspektywa”	
Zakres	Przedmiotem projektu jest modernizacja istniejących zasobów mieszkaniowych oraz przestrzeni między budynkami na podobszarze Nowy Bytom. Zakres projektu obejmuje m.in. wymianę stolarki, doprowadzenie instalacji centralnego ogrzewania z sieci oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół budynków.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem, w miarę możliwości technicznych, poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do budynków. Wymieniane elementy stolarki będą charakteryzować się odpowiednią szerokością i, tam gdzie to	

Numer	P.11.4.	
	wykonalne, eliminacją progów. W dalszych etapach projektu, planowane prace modernizacyjne będą analizowane pod kątem zapewnienia jak największej dostępności z poszanowaniem charakteru istniejącej zabudowy.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja zasobów mieszkaniowych i przestrzeni między budynkami na podobszarze Nowy Bytom, prowadząca do poprawy komfortu życia mieszkańców i estetyki otoczenia.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na	szt.

Numer	P.11.4.	
	nowoczesne	
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	3 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ul. Kościuszki 6-12, ul. Wojska Polskiego 16-24, pl. Jana Pawła II 4	

Numer	P.11.5.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta Ruda Śląska	
Realizator	➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 43, 45 - Czarnoleśna 2 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Chorzowskiej 13 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Furgoła 13 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego 1 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego 2 ➤ Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 67, 67A, Markowej 9, 11, 13, Damrota 10, 12 ➤ Koordynator projektu - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Zakres	Celem projektu jest poprawa stanu zasobów	

Numer	P.11.5.
	mieszkaniowych oraz jakości życia mieszkańców realizowana m.in. poprzez następujące działania: modernizacja istniejących systemów ogrzewania obejmująca podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej, wykonanie ocieplenia przegród budowlanych oraz remont zabytkowych elewacji. Projekt zakłada również możliwość zagospodarowania lub odnowienia przestrzeni między budynkami. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu wykonano: ➤ modernizację, remont i termomodernizację budynków przy ul. Niedurnego 43, 45, 67, 67A, ul. Czarnoleśnej 2, ul. Markowej 9, 11, 13, ul. Damrota 10, 12, ul. Chorzowskiej 13, ul. Furgoła 13, ul. Krasickiego 1, 2. ➤ wewnętrzną instalację centralnego ogrzewania i podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględnia, w miarę możliwości technicznych i konserwatorskich, poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do budynków. Analizowane i wdrażane rozwiązania modernizacyjne i termomodernizacyjne będą brane pod kątem ich wpływu na dostępność i, tam gdzie to uzasadnione i wykonalne, zostaną zastosowane usprawnienia w tym zakresie.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu

Numer	P.11.5.	
	mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znacząca poprawa stanu technicznego i estetycznego zasobów mieszkaniowych oraz jakości życia mieszkańców poprzez modernizację systemów ogrzewania z podłączeniem do sieci ciepłowniczej, ocieplenie budynków, remont elewacji oraz zagospodarowanie przestrzeni między budynkami.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	7 500 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 3 001 396,45 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, budynki przy	

Numer	P.11.5.
	ul. Niedurnego 43, 45, 67, 67A, ul. Czarnoleśnej 2, ul. Markowej 9, 11, 13, ul. Damrota 10, 12, ul. Chorzowskiej 13, ul. Furgota 13, ul. Krasickiego 1, 2

Numer	P.11.6.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja systemów grzewczych budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Zakres projektu obejmuje wykonanie instalacji oraz podłączenie do sieci ciepłowniczej, a także wykonanie instalacji gazowej w kuchniach i prac związanych z kominami/przewodami kominowymi w budynkach przy ulicach: Kościuszki 5, 7, 9, 11, Wojska Polskiego 4, 6, 8, 10, 12, 14 oraz Czarnoleśnej 4-4D. Projekt zakłada również wykonanie instalacji i podłączenie do sieci ciepłowniczej budynków przy ulicach: Kolistej 4; Kościuszki 1, 3, oraz Niedurnego 47, 47A. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu podłączono budynki WMN Centrum do sieci ciepłowniczej oraz wykonano wewnętrzną instalację centralnego ogrzewania z podłączeniem do miejskiej sieci c.o. w budynkach przy ul. Kościuszki 1 i 3 oraz ul. Niedurnego 47 i 47a.
Sposób zapewnienia	Projekt będzie uwzględniał, w miarę możliwości technicznych, poprawę dostępności dla osób ze

Numer	P.11.6.	
dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	szczególnymi potrzebami w dostępie do budynków. Analizowane i wdrażane rozwiązania modernizacyjne instalacji będą brane pod kątem ich wpływu na dostępność i, tam gdzie to uzasadnione i wykonalne, zostaną zastosowane usprawnienia w tym zakresie.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znaczące unowocześnienie i poprawa efektywności systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych poprzez ich podłączenie do sieci ciepłowniczej, wykonanie instalacji gazowych w kuchniach oraz modernizację przewodów kominowych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana wartość [zł]	2 000 000,00	

Numer	P.11.6.
	Dotychczas poniesione nakłady: 169 811,45 (stan na 31.12.2024 r.)
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, budynki przy ul. Kościuszki 5, 7, 9, 11, ul. Wojska Polskiego 4, 6, 8, 10, 12, 14, ul. Czarnoleśnej 4-4D, ul. Kolistej 4, ul. Kościuszki 1, 3, ul. Niedurnego 47, 47A

Numer	P.11.7.
Nazwa przedsięwzięcia	Remont i adaptacja zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 na cele kulturalne, społeczne oraz gospodarcze
Realizator	➤ Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś ➤ potencjalni następcy prawni właściciela
Zakres	Przedmiotem projektu jest przystosowanie zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 do nowych funkcji, m.in. społecznych, gospodarczych i kulturalnych. Na parterze obiektu urządzona zostanie sala muzealna poświęcona historii wieży, jej roli w zaopatrywaniu w wodę oraz aspektom technicznym. Część muzealna przewiduje organizację lekcji historii lokalnej i otwartych wykładów. Wyższe kondygnacje przeznaczone zostaną na cele komercyjne - planowane jest tam uruchomienie klubu fitness. Najwyższe piętro zaadaptowane będzie na kawiarenkę widokową z przeszklonym dachem i częściowo ścianami. Powierzchnie dla klubu fitness i kawiarenki będą udostępniane firmom zewnętrznym na warunkach rynkowych. Po remoncie w budynku zainstalowany zostanie monitoring.

Numer	P.11.7.
	Prace związane z zagospodarowaniem terenu obejmą m.in. utworzenie obszaru zieleni, wykonanie nawierzchni (betonowa/granitowa kostka), opaski z otoczków wokół budynku, wprowadzenie zieleni ozdobnej, małej architektury (ławki, kosze), klombów, oświetlenia (architektoniczne, lampy parkowe) oraz remont ogrodu. Obecnie dla przedsięwzięcia stworzony został Program Funkcjonalno-Użytkowy, określający szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prac projektowych i budowlanych. Dokonano już remontu dachu oraz prac porządkowych w bezpośrednim otoczeniu wieży.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt zakłada przystosowanie obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach prac projektowych i budowlanych, w miarę możliwości technicznych i finansowych, zapewniona zostanie dostępność architektoniczna planowanych funkcji obiektu oraz zagospodarowania terenu wokół wieży. Działania obejmą eliminację barier architektonicznych i uwzględnienie specyficznych potrzeb użytkowników, dążąc do stworzenia funkcjonalnej i włączającej przestrzeni.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Pęty] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru

Numer	P.11.7.
	rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe

Numer	P.11.7.	
	miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe przystosowanie zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 do nowych funkcji społecznych, gospodarczych i kulturalnych, obejmujące utworzenie sali muzealnej, klubu fitness oraz kawiarenki widokowej, a także modernizację terenu wokół obiektu z elementami zieleni i małej architektury.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/ rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	podmioty gospodarcze
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	szt.
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.

Numer	P.11.7.	
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	szt.
Szacowana wartość [zł]	10 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 65 061,01 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ul. Chorzowska 2 oraz najbliższe sąsiedztwo, działka nr 2778/187 (obręb Nowy Bytom)	

Numer	P.11.8.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja krytego basenu kąpielowego przy ul. Pokoju 13 w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Nowy Bytom	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Aktualnie obiekt budowlany przy ul. Pokoju 13 składa się z basenu krytego, przyległego budynku po byłej kotłowni "Babcock" oraz kortów tenisowych. Przedsięwzięcie zakłada m.in. modernizację obiektu poprzez utworzenie nowych zespołów funkcjonalnych, sprzyjających	

Numer	P.11.8.
	podniesieniu atrakcyjności rekreacyjnej i estetyki przestrzeni. Zakres projektu obejmuje m.in.: ➤ termomodernizację budynku basenu krytego - polegającą na wymianie okien, ociepleniu ścian, wykonaniu sufitu podwieszanego nad częścią basenową, ➤ wykonanie wentylacji mechanicznej w budynku basenu krytego, ➤ adaptację (lub rozbiórkę) budynku po byłej kotłowni "Babcock", ➤ adaptację części terenu przy części budynku basenu krytego, ➤ inwestycje w obrębie istniejącego budynku, ➤ modernizację kortów tenisowych, ogrodzenia kortów i oświetlenia, ➤ budowę zaplecza z węzłem sanitarnym. Dostosowanie obiektu sportowego poprawi jego jakość i funkcjonalność oraz zwiększy walory rekreacyjne dla mieszkańców korzystających z basenu krytego oraz sympatyków gry w tenisa ziemnego.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Obiekt basenu krytego jest dostosowany dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami za wyjątkiem siłowni zlokalizowanej na pierwszym piętrze budynku. W obiekcie jest pochylnia dla osób z niepełnosprawnościami oraz węzeł sanitarny.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych

Numer	P.11.8.	
	przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa modernizacja obiektu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Pokoju 13, która poprzez termomodernizację basenu, modernizację kortów tenisowych oraz stworzenie nowych zespołów funkcjonalnych znacząco podniesie jakość, funkcjonalność i atrakcyjność rekreacyjną obiektu dla mieszkańców.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	5 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ul. Pokoju 13	

Numer	P.11.9.	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja letniego basenu kąpielowego przy ul. Ratowników 2 - II etap rozbudowy basenu	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	
Zakres	Przedmiotem projektu jest rozbudowa i przebudowa Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego w Nowym Bytomiu, działającego od lat 60. XX w. Zakres inwestycji obejmuje m.in.: budowę wodnego placu zabaw i boisk do gry w siatkówkę plażową i piłkę	

Numer	P.11.9.
	nożną (beach soccer). Przedsięwzięcie zakłada rewitalizację górnego kąpieliska oraz terenu boiska poprzez utworzenie nowych zespołów funkcjonalnych i nowej bazy sportowej, sprzyjających podniesieniu atrakcyjności oraz estetyki przestrzeni (zieleni niska). Przedsięwzięcie w trakcie realizacji. Prace obejmowały demontaż elementów dachu i instalacji odgromowej, nadmurowanie attyk, ocieplenie stropodachu, budowę i pokrycie dachu blachą, wymianę rynien oraz odtworzenie instalacji odgromowej i otworów wentylacyjnych.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Planowane inwestycje w obrębie basenów, zaplecza kubaturowego, infrastruktury towarzyszącej oraz wodnego placu zabaw zostaną zaprojektowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, w miarę możliwości technicznych i finansowych, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb. Celem jest stworzenie odnowionego ośrodka, który umożliwi wszystkim użytkownikom komfortowe i bezpieczne korzystanie z niego.
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)

Numer	P.11.9.	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rozbudowa i przebudowa ośrodka sportowo-rekreacyjnego, która znacząco podniesie jego atrakcyjność i estetykę poprzez stworzenie nowych funkcji sportowo-rekreacyjnych, w tym wodnego placu zabaw, boisk do siatkówki plażowej i beach soccera, a także modernizację kąpieliska i terenu boiska.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	4 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 285 767,06 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, ul. Ratowników 2	

Numer	P.11.10.	
Nazwa przedsięwzięcia	Poprawa wizerunku Miasta poprzez kompleksową modernizację targowiska miejskiego w Rudzie Śląskiej przy ul. Markowej - usunięcie obecnych obiektów i budowa nowych pawilonów usługowo-handlowych	
Realizator	ZTR Zarząd Targowisk Rudzkich - Kompromis Sebastian Nowak	
Zakres	Projekt przewiduje etapową przebudowę targowiska o powierzchni 2770 m ² . Zakłada likwidację 78 istniejących konstrukcji i budowę 34 nowych, większych lokali handlowo-usługowych z	

Numer	P.11.10.
	przeszkleniami, podłączonych do mediów i z zapleczem sanitarnym. Wymieniona zostanie nawierzchnia i fundamenty targowiska, a także infrastruktura energetyczna i wodociągowa. Obiekty z pasa drogowego zostaną usunięte, tworząc nowe miejsca parkingowe, co nieznacznie zmniejszy powierzchnię handlowo-usługową. Celem głównym przedsięwzięcia jest poprawa jakości i warunków życia kilkudziesięciu rodzin zależnych od pracy na targowisku, zwiększenie bezpieczeństwa handlujących i odwiedzających oraz dostosowanie obiektu dla osób z niepełnosprawnościami.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	W ramach projektu planuje się: ➤ likwidację barier architektonicznych poprzez usunięcie ogrodzeń, stopni, schodów i wszelkich przeszkód na terenie targowiska i w jego otoczeniu, ➤ szerokie przejścia pomiędzy obiektami usługowo-handlowymi - zwiększenie szerokości przejść do 2-4 m, ➤ szerokie drzwi wejściowe w nowych obiektach bez jakichkolwiek progów, umożliwiające wejście osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich, ➤ budowę wielu miejsc parkingowych, usytuowanych w bliskiej odległości do obiektów handlowych, udostępnianie części miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, ➤ poprawę bezpieczeństwa i funkcjonalności dzięki lepszemu oświetleniu wynikającemu z

Numer	P.11.10.	
	nowego rozmieszczenia obiektów, ➤ wydłużenie godzin funkcjonowania targowiska, co usprawni komunikację oraz zwiększy bezpieczeństwo i dostępność obiektu.	
Cel i kierunki działań	II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej, energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa przebudowa targowiska, prowadząca do znaczącej poprawy jakości i warunków pracy dla handlujących oraz zwiększenia bezpieczeństwa i dostępności dla wszystkich odwiedzających, dzięki nowoczesnej infrastrukturze i nowym lokalom handlowo-usługowym.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub	użytkownicy/

Numer	P.11.10.	
	zmodernizowanych budynków usług społecznych	rok
	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	podmioty gospodarcze
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Liczba budynków lub obiektów, w których zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami	szt.
	Długość ciągów pieszych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	m
	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	szt.
Szacowana wartość [zł]	2 997 354,00	
Okres realizacji	do 2028	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, targowisko miejskie przy ul. Markowej 8; dz. nr: cz. 3445/189, cz. 2529/189 (obręb Nowy Bytom)	

Numer	P.11.11.	
Nazwa przedsięwzięcia	Zazielenienie hałdy przy ul. Niedurnego i Furgota	
Realizator	Miasto Ruda Śląska	
Zakres	Zakres prac obejmuje: wykonanie nasadzeń drzew i	

Numer	P.11.11.	
	krzewów, montaż zbiornika na deszczówkę, wykonanie ścieżek wraz z uzupełnieniem małej architektury.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Na teren hałdy znajduje się dojście od ul. Furgoła. W projekcie teren ten zostanie wyrównany, a nowe ścieżki nie będą posiadały barier architektonicznych (np. schodów).	
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zazielenienie terenu, efektywne wykorzystanie wody deszczowej oraz poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni dzięki nasadzeniom, montażowi zbiornika na deszczówkę i uzupełnieniu małej architektury.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
Szacowana wartość [zł]	2 000 000,00	
Okres realizacji	do 2026	

Numer	P.11.11.
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, teren pomiędzy ul. Niedurnego i Furgoła, dz. nr: 3205/178, 3240/178, 3204/178, 1908/178, 3586/183 (obwód Nowy Bytom)

Numer	P.11.12.
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja Kina Patria na Instytucję edukacyjno kulturalną
Realizator	Inne podmioty, następca prawny, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Kino Patria to licząca 88 lat placówka kulturalna Rudy Śląskiej. Wymaga gruntownego remontu i dostosowania do realiów funkcjonowania XXI wieku. Zakres prac dotyczyć powinien tak sfery technologicznej (projektory laserowe, nagłośnienie kinowe, ekrany), infrastrukturalnej (dwie sale projekcyjne, wykorzystanie przestrzeni foyer na parterze i piętrze, parking wzdłuż budynku, ogrzewanie, bryła), jak i zakresu usług (poza regularnymi projekcjami kino powinno stać się placówką edukacyjną, której zadaniem będzie uczenie o szeroko pojętej specyfice przekazów medialnych: od istoty filmu (sala animacji poklatkowej), poprzez język filmu (gramatyka języka filmowego, montaż, itp.), przez współczesne zagadnienia nowych mediów (social media, algorytmizacja, immersja), aż do roli AI w produkcji filmowej. Koncepcja rewitalizacji Kina Patria powinna opierać się m.in. na następujących filarach: I. Czerpanie z tradycji modernistycznej budynku,

Numer	P.11.12.
	czyli z historycznego kształtu i zdobień Kina Patria: powrót do zdobień z lat 30. sali kinowej i ścian. II. Czerpnie ze współczesnych osiągnięć techniki: modernizacja linii projekcyjnej, nagłośnieniowej. III. Połączenie funkcji kulturalnej (kino studyjne, pokazy specjalne, Kinowa Akademia Medialna, przeglądy filmowe) z edukacyjnej (warsztaty animacji poklatkowej, warsztaty filmowe, Kinowa Akademia Medialna, Akademia Seniora, Kino dla Nauczyciela, Kino Kobiet, itd.) oraz funkcją usługową (wynajem sal, organizacja konferencji, spotkań biznesowych) IV. Edukacja regionalna: historia budowniczego Kina Patria, pana Jana Jasiulka może stanowić uosobienie losów Ślązaka a szerzej Śląska; ponadto boxy animacyjne powinny przedstawić najważniejsze miejsca Śląska. Wzorcową realizacją ww. założeń Adaptacji Kina Patria na Instytucję edukacyjno - kulturalną jest opracowana koncepcja o nazwie Śląskie Centrum Edukacji Medialnej. Została ona opracowana przez Krzysztofa Kasprzyka, prezesa Fundacji Kina Patria. Może stanowić uzupełnienie opisanego zakresu rewitalizacji. Śląskie Centrum Edukacji Medialnej to dosyć szeroki projekt, zakładający m.in. zmiany w obrębie samego budynku (rearażacja wnętrza wraz z przebudową sali kinowej), po zmianę przestrzeni wokół budynku kina (np. stworzenie zielonego parkingu), itp. Ww. koncepcja powinna zostać wykorzystana do dalszych prac związanych z realizacją przedmiotowego projektu.

Numer	P.11.12.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Kino Patria to budynek trzykondygnacyjny, przy czym dla odbiorców udostępniane są pomieszczenia na parterze (sala kinowa, kawiarenka kinowa, toalety). Zakładany projekt rewitalizacyjny w miarę możliwości technicznych, konserwatorskich i finansowych umożliwi dostęp do pomieszczeń na piętrze np. poprzez zbudowanie windy w miejscu dzisiejszej nieużywanej klatki schodowej. Pomieszczenia parterowe nadal nie będą stanowić przeszkody architektonicznej - wejście do kina odbywa się w pozycji ulicy (bez schodów), jedynie wyjścia awaryjne w miarę możliwości zostaną dostosowane do osób ze specjalnymi potrzebami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K6. [Rewitalizacja poprzez kulturę] Socjalizacja dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych oraz odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego poprzez wspieranie różnych form aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy,

Numer	P.11.12.	
	kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja Kina Patria, przekształcająca je w nowoczesne Śląskie Centrum Edukacji Medialnej, które łączy funkcje kulturalne, edukacyjne i usługowe, czerpiąc z tradycji modernistycznej budynku i współczesnych osiągnięć techniki, przy jednoczesnym uwzględnieniu edukacji regionalnej i zagospodarowania otoczenia.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	osób/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	wydarzeń/rok
Szacowana wartość [zł]	11 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, Kino Patria, ul. Chorzowska 3, 41-709 Ruda Śląska	

10.12. Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój

Numer	P.12.1.
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji
Zakres	Przedmiotem projektu jest nadanie funkcji centrotwórczych terenom pokopalnianym w rejonie Szybu Wanda. Planowana jest realizacja przekształceń przestrzennych oraz nadanie nowych funkcji, w tym m.in.: komercyjnych, turystycznych, usługowych, kulturalnych i gospodarczych. Część terenów zostanie przeznaczona na funkcje mieszkaniowe. Projekt zakłada rewitalizację w zakresie przestrzennym, środowiskowym, technicznym oraz poprawę bezpieczeństwa. Teren KWK Pokój znajduje się w centrum miasta i rozdziela dwie dzielnice, Wirek i Nowy Bytom. Teren graniczy z rekultywowaną hałdą, będącą jednym z kluczowych elementów przedsięwzięcia „Trakt Rudzki”. Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój” umożliwi powstanie nowych, atrakcyjnych przestrzeni do spędzania czasu przez mieszkańców, lokalizację nowych usług oraz zwiększenie atrakcyjności gospodarczej. Pozytywnie wpłynie to na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych, takich jak: odpływ ludności, starzenie się społeczeństwa (planuje się, że zagospodarowane tereny będą przyjazne dla seniorów i umożliwią integrację mieszkańców w

Numer	P.12.1.
	różnym wieku) oraz kwestie bezpieczeństwa. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W 2024 r. przystąpiono do sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji w obszarze zlokalizowanym w rejonie ulicy Piotra Niedurnego dla terenu po byłej Kopalni Węgla Kamiennego "Pokój" na bazie powstałego wcześniej Masterplanu.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Planowane zagospodarowanie terenu, w tym budynków, ciągów komunikacyjnych i infrastruktury, będzie projektowane w miarę możliwości z myślą o eliminacji barier architektonicznych i stworzeniu przestrzeni przyjaznej dla wszystkich użytkowników. Dążenie do poprawy bezpieczeństwa i integracji społecznej będzie realizowane również poprzez zapewnienie dostępności do planowanych funkcji i przestrzeni publicznych.
Cel i kierunki działań	V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta K15. [Czarne Perły] Zachowanie, udostępnianie, wprowadzenie do życia społecznego oraz ożywianie dziedzictwa kulturowego, w tym niematerialnego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K9. [Rudzki biznes 2.0] Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji poprzez zagospodarowanie zdegradowanych

Numer	P.12.1.	
	obiektów i terenów I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa rewitalizacja i nadanie nowych, centrotwórczych funkcji terenom pokopalnianym w rejonie Szybu Wanda, co przyczyni się do stworzenia atrakcyjnych przestrzeni dla mieszkańców, rozwoju nowych usług, zwiększenia atrakcyjności gospodarczej oraz rozwiązania problemów społecznych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni) w tym powierzchnia terenów zieleni	m ² m ²
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
	Powierzchnia zagospodarowanych terenów przemysłowych na nowe funkcje	m ²

Numer	P.12.1.
Szacowana wartość [zł]	Do oszacowania
	Dotychczas poniesione nakłady: 40 044 506,70 (stan na 31.12.2024 r.)
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Tereny po KWK Pokój

Numer	P.12.2.
Nazwa przedsięwzięcia	Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój II” na działce 2705/234 oraz na terenach sąsiednich
Realizator	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.
Zakres	Problemem częściowo zapożarowanej hałdy między ulicą Katowicką a Szybem Andrzeja są intensywne zjawiska pożarowe. Stanowią one zagrożenie dla zdrowia i życia osób przebywających w jej obrębie lub sąsiedztwie. Teren hałdy graniczy od wschodu z ogródkami działkowymi, od południa z osiedlem mieszkaniowym i szkołą podstawową (zabudowa ok. 20 m dalej), a od zachodu z garażami. Największe zagrożenie wynika z bardzo wysokich temperatur powierzchni i wnętrza nasypu, wysokiego stężenia tlenu węgla i innych gazów pożarowych, spękań oraz możliwego rozluźnienia jego struktury. Zakres prac obejmuje m.in. wydobycie palącego się materiału, jego wystudzenie, ponowne zasypanie materiałami inertnymi oraz doraźne prace zabezpieczające. Rekultywacja biologiczna przewiduje nawiezienie ziemi i wprowadzenie zieleni.
Sposób	Nie dotyczy

Numer	P.12.2.	
zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami		
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zlikwidowanie zagrożenia pożarowego na hałdzie między ulicą Katowicką a Szybem Andrzeja oraz jej rekultywacja biologiczna, co znacząco poprawi bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców okolicznych osiedli i działek.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	22 860 993,91	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój, częściowo poza obszarem rewitalizacji Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w Rudzie Śląskiej w rejonie pomiędzy ulicą Katowicką i Szyb Andrzeja. Obszar obejmuje działki gruntowe o numerach 2792/234, 2707/210, 2704/234,	

Numer	P.12.2.
	2198/234, 2706/234, 2710/210, 2224/161, 2392/210, 2394/210 (obręb Wirek), 3701/2936 (obręb Nowy Bytom)
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Mimo położenia częściowo poza formalnym obszarem rewitalizacji zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój II” jest kluczowe dla bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców sąsiadujących podobszarów rewitalizacji (Wirek/Czarny Las i Bykowina/Kochłowice). Hałda stwarza bezpośrednie zagrożenie (pożary, toksyczne gazy, pęknięcia terenu) dla zdrowia i życia osób mieszkających i uczęszczających do szkoły w jej pobliżu (ok. 20 m od zabudowań).

Numer	P.12.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój I” na działce 2704/234 oraz na terenach sąsiednich
Realizator	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.
Zakres	Częściowo zapożarowana hałda między ulicami Katowicką i Szyb Andrzeja stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia osób przebywających w pobliżu, zwłaszcza na terenach sąsiadujących: od wschodu z ogródkami działkowymi, od południa z osiedlem mieszkaniowym i szkołą podstawową (najbliższa zabudowa ok. 20 m), a od zachodu z zespołem garaży. Zagrożenie to powodują lokalnie bardzo wysokie temperatury powierzchni i wnętrza hałdy, alarmujące stężenia niekontrolowanych emisji

Numer	P.12.3.	
	gazów pożarowych (zwłaszcza tlenku węgla), a także spękania oraz możliwe rozluźnienie jej struktury. Zakres prac obejmuje m.in. roboty przygotowawcze, wydobycie palącego się materiału, jego wystudzenie i ponowne zasypianie materiałami inertnymi, wykonanie pionowej kurtyny termoizolacyjnej (zabezpieczającej teren garaży) oraz doraźne prace zabezpieczające. W ramach rekultywacji biologicznej przewidziano nawiezenie ziemi i wprowadzenie zieleni nieurządzonej.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nie dotyczy	
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zlikwidowanie zagrożenia pożarowego na hałdzie między ulicą Katowicką a Szybem Andrzeja oraz jej rekultywacja biologiczna, co znacząco poprawi bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców okolicznych osiedli i działek.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka

Numer	P.12.3.	
		miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	10 137 173,22	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Przedsięwzięcie zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, w pobliżu podobszaru rewitalizacji Teren po KWK Pokój. Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w Rudzie w rejonie pomiędzy ulicami Katowicką i Szyb Andrzeja. Obszar obejmuje działki ewidencyjne o numerach 2704/234, 2063/234, 2792/234 (obręb Wirek) będących we władaniu SRK S.A. oraz nieruchomościach 2062/234, 2061/234, 2060/234, 2059/234, 2058/234, 2057/234, 2056/234, 2055/234, 2054/234, 2053/234, 2052/234, 2051/234, 2050/234, 2049/234, 2048/234, 2047/234, 2046/234, 2045/234, 2044/234, 2043/234, 2042/234, 2041/234, 2040/234, 2039/234, 2038/234, 2037/234, 2036/234, 2035/234, 23034/234, 2033/234 (obręb Wirek) będących we władaniu podmiotów/osób trzecich.	
Uzasadnienie dla realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji	Mimo położenia poza formalnym obszarem rewitalizacji, rekultywacja płonącej hałdy między ulicami Katowicką a Szyb Andrzeja jest kluczowa dla bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców sąsiadujących podobszarów rewitalizacji (Wirek/Czarny Las i Bykowina/Kochłowice). Hałda stwarza bezpośrednie zagrożenie (pożary, toksyczne gazy, pęknięcia terenu) dla zdrowia i życia osób mieszkających i uczęszczających do	

Numer	P.12.3.
	szkoły w jej pobliżu (ok. 20 m od zabudowań).

10.13. Przedsięwzięcia dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji

Numer	P.13.1.
Nazwa przedsięwzięcia	CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne
Realizator	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej
Zakres	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej, które powstało w celu poprawy jakości życia i dostępu do skoordynowanych usług społecznych dla mieszkańców miasta, w tym w obszarze rewitalizacji wspiera aktywność i integrację mieszkańców, w tym seniorów, osoby z niepełnosprawnościami i rodziny, poprzez nową ofertę usług. Obejmuje ona m.in. Klub Seniora, poradnictwo specjalistyczne, zajęcia rozwijające i prozdrowotne oraz konsultacje ze specjalistami. Głównym celem jest skoordynowanie wsparcia w społeczności lokalnej Rudy Śląskiej, poprzez stworzenie zróżnicowanej oferty środowiskowej oraz dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń, aby objąć pomocą wszystkie osoby potrzebujące, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji doświadczających problemów społecznych. Grupą docelową są mieszkańcy Rudy Śląskiej wymagający wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy, opiekunowie, rodziny w trudnościach oraz osoby świadczące usługi społeczne na terenie miasta. Działalność Centrum ma kluczowe znaczenie dla rozwiązywania problemów społecznych zidentyfikowanych w obszarze rewitalizacji, przyczyniając się do jego ożywienia społecznego i poprawy dobrostanu mieszkańców.

Numer	P.13.1.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Nowe pomieszczenia CUS przy ul. Przedszkolnej 6 mieszczą się w parterowym budynku w pełni dostępnym dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zapewniono toaletę dla osób z niepełnosprawnościami oraz dedykowane miejsce parkingowe. Wnętrza są wyraźnie oznakowane, także piktogramami. Ciągi piesze mają twardą, równą i antypoślizgową nawierzchnię, która sprawdza się również w trudnych warunkach atmosferycznych. Ich faktura i kolorystyka wyglądają na jednolite, bez pozornych różnic wysokości, a zastosowane barwy ułatwiają orientację, podkreślając główne kierunki poruszania się.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K1. [Silna rodzina] Wspieranie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych, borykających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby K7. [Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym] Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem prewencji, wczesnej interwencji oraz dostępu do

Numer	P.13.1.	
	specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znacząca poprawa jakości życia i dostępu do skoordynowanych usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie i rozwijanie oferty Centrum Usług Społecznych, wspierającego aktywność i integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami i rodzin.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	8 306 161,92	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. swoim zasięgiem przestrzennym wszystkie podobszary rewitalizacji.	

Numer	P.13.2.	
Nazwa przedsięwzięcia	Nowoczesne pracownie w Rudzie Śląskiej bramą do konkurencyjnego wykształcenia przyszłych pracowników	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Zespół Szkół nr 1 w Rudzie Śląskiej (ZS1) ➤ Zespół Szkół nr 2 w Rudzie Śląskiej (ZS2) ➤ Zespół Szkół nr 5 w Rudzie Śląskiej (ZS5) ➤ Zespół Szkół nr 6 w Rudzie Śląskiej (ZS6)	
Zakres	Celem projektu jest zwiększenie kompetencji uczniów Zespołów Szkół ZS1, ZS2, ZS5 i ZS6 w Rudzie Śląskiej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez	

Numer	P.13.2.
	modernizację pracowni zawodowych, która obejmuje remont sal do praktycznej nauki zawodu, zakup niezbędnego wyposażenia oraz dostosowanie infrastruktury do potrzeb rynku pracy i kształcenia włączającego.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	W Zespołach Szkół ZS1, ZS2, ZS5 i ZS6 w Rudzie Śląskiej, w ramach projektu, prowadzone są kompleksowe prace mające na celu dostosowanie obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i zapewnienie pełnej dostępności zgodnie ze standardami „Modelu dostępnej szkoły”. Modernizacja obejmuje kluczowe obszary: dostosowanie wejść i komunikacji poziomej (m.in. oznakowanie), stworzenie dostępnych toalet oraz modernizację pracowni zawodowych i innych pomieszczeń edukacyjnych. Kluczowe dla dostępności pomieszczenia (pracownie, sale) oraz toalety lokalizowane są na parterze szkół i dostosowywane przestrzennie i technicznie. Poprawiane są również techniczne aspekty ciągów komunikacyjnych (oświetlenie, szerokość, bezpieczeństwo). Dodatkowo, w ZS1 powstanie pokój wyciszenia dla uczniów potrzebujących przerwy od bodźców, szczególnie ze spektrum neurologicznym; podobne pomieszczenia planuje się w innych szkołach. Działania te zapewniają wszystkim uczniom i nauczycielom, w tym osobom z niepełnosprawnością ruchową, możliwość swobodnego korzystania z przestrzeni szkolnej.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych

Numer	P.13.2.	
	K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie kompetencji zawodowych uczniów Zespołów Szkół ZS1, ZS2, ZS5 i ZS6 w Rudzie Śląskiej poprzez modernizację i doposażenie pracowni zawodowych, co zapewni lepsze przygotowanie do wymagań rynku pracy i kształcenia włączającego.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
Szacowana wartość [zł]	3 000 000,00	
Okres realizacji	do 2027	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom: Zespół Szkół nr 1, ul. gen. Józefa Hallera 6, Zespół Szkół nr 5 im. Jadwigi Markowej, Planty Kowalskiego 3 ➤ Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las: Zespół Szkół nr 2, ul. Gliniana 2, Zespół Szkół nr 6 im. Mikołaja Kopernika, ul. Wawrzyna Kałusa 3	

Numer	P.13.3.
Nazwa przedsięwzięcia	Czas na nowoczesne technologie - modernizacja pracowni w Centrum Kształcenia Zawodowego w

Numer	P.13.3.
	Rudzie Śląskiej
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Centrum Kształcenia Zawodowego
Zakres	Projekt modernizacji pracowni do praktycznej nauki zawodu w CKZ w Rudzie Śląskiej obejmuje wymianę starych urządzeń na nowe, energooszczędne i pracujące na nowoczesnych systemach technologicznych. Ma to na celu stworzenie warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej, odpowiadając na oczekiwania pracodawców i uczniów.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt modernizacji CKZ ma na celu usunięcie barier architektonicznych i funkcjonalnych, zapewniając dostępność obiektu dla wszystkich użytkowników - uczniów, nauczycieli, rodziców i personelu, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami. Zaadaptowane pracownie będą w pełni dostępne fizycznie (dla użytkowników wózków/kul) i wyposażone w ergonomiczne detale ułatwiające obsługę. Zapewniona zostanie odpowiednia przestrzeń do poruszania się oraz uwzględnione aspekty sensoryczne (oświetlenie, akustyka, kontrast, faktura, podłoga antypoślizgowa).
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych

Numer	P.13.3.	
	na terenie obszaru rewitalizacji K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie stworzenie w CKZ w Rudzie Śląskiej nowoczesnych pracowni do praktycznej nauki zawodu z warunkami zbliżonymi do rzeczywistego środowiska pracy, co odpowie na oczekiwania pracodawców i zwiększy atrakcyjność kształcenia dla uczniów.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/ rok
Szacowana wartość [zł]	13 100 000,00	
Okres realizacji	do 2027	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice: ul. Ks. L. Tunkla 149a ➤ Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom: ul. Hallera 6, Planty Kowalskiego 6	

Numer	P.13.4.
Nazwa przedsięwzięcia	Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)
Realizator	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej
Zakres	W projekcie zaplanowano działania, które oprócz stałego wsparcia świadczonego przez Doradcę Klienta (obejmującego wytyczenie indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego - Indywidualny Plan Działania, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy), ukierunkowują uczestników na:

Numer	P.13.4.
	➤ nabycie kwalifikacji i umiejętności zawodowych wynikających z indywidualnych potrzeb uczestnika i rynku pracy, ➤ zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Działania te pozwolą osiągnąć główny cel projektu - przygotowanie do podjęcia zatrudnienia. Uczestnicy przygotowani do podjęcia zatrudnienia to osoby, które dzięki wyznaczonej ścieżce rozwoju, nabytym umiejętnościom, kwalifikacjom oraz doświadczeniu aktywnie poszukują pracy.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie formy wsparcia, w tym spotkania z doradcami, szkolenia, kursy i warsztaty, będą odbywać się w miejscach dostosowanych architektonicznie, z możliwością zapewnienia materiałów w alternatywnych formatach oraz, w miarę potrzeb, wsparcia asystenta. Indywidualne ścieżki rozwoju zawodowego będą uwzględniać specyficzne potrzeby uczestników, dążąc do ich pełnego i efektywnego przygotowania do rynku pracy.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju

Numer	P.13.4.	
	działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe przygotowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia poprzez indywidualne doradztwo zawodowe, nabycie kwalifikacji i umiejętności, oraz zdobycie doświadczenia zawodowego, co umożliwi im aktywne poszukiwanie pracy.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 500 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt obejmuje swoim zasięgiem wszystkie zamieszkałe podobszary rewitalizacji.	

Numer	P.13.5.	
Nazwa przedsięwzięcia	Firma z Rudą. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych Rudy Śląskiej	
Realizator	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.	
Zakres	Przedmiotem projektu jest rozwijanie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa 10 bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku 30+. Działania projektowe obejmą m.in. udzielenie indywidualnego i kompleksowego wsparcia: szkoleniowego, doradczego oraz finansowego - obejmującego wsparcie inwestycyjne (powyżej 25	

Numer	P.13.5.
	tys. zł) i comiesięczne wsparcie pomostowe na wydatki związane z działalnością gospodarczą. Wsparcie to doprowadzi do rozpoczęcia i efektywnego prowadzenia własnej firmy.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z pełnym uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie formy wsparcia, w tym szkolenia, doradztwo i spotkania informacyjne, będą odbywać się w miejscach dostosowanych architektonicznie, z możliwością zapewnienia materiałów w alternatywnych formatach oraz, w miarę potrzeb, indywidualnego wsparcia asystenta. Indywidualne ścieżki rozwoju przedsiębiorczości będą uwzględniać specyficzne potrzeby uczestników, dążąc do ich pełnego i efektywnego przygotowania do rozpoczęcia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa 10 bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo mieszkańców obszaru rewitalizacji w

Numer	P.13.5.	
	wieku 30+, prowadząca do rozpoczęcia i efektywnego prowadzenia przez nich własnych firm dzięki kompleksowemu wsparciu szkoleniowemu, doradczemu i finansowemu.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	800 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt obejmuje swoim zasięgiem wszystkie zamieszkałe podobszary rewitalizacji.	

Numer	P.13.6.	
Nazwa przedsięwzięcia	Akcja Transformacja	
Realizator	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.	
Zakres	Przedmiotem projektu jest podjęcie działań na rzecz mieszkańców i obszarów uczestniczących w procesie Sprawiedliwej Transformacji oraz rozwój aktywności społecznej i przygotowanie do akceptacji dla procesu transformacji i zmiany klimatycznej poprzez utworzenie i funkcjonowanie Centrum Aktywności i Integracji Społecznej (CAIS), jako miejsca kompleksowego wsparcia w procesie aktywizacji mieszkańców podregionów górniczych. Projekt będzie podzielony na następujące zadania: I. Utworzenie Centrum Aktywności i Integracji Społecznej (CAIS). Zadanie obejmuje m.in. remont, adaptację i	

Numer	P.13.6.
	wyposażenie pomieszczeń CAIS, w tym zakup komputerów do zajęć. II. Funkcjonowanie CAIS. Centrum będzie miejscem integracji, rozwiązywania problemów społecznych i wsparcia dla grup dotkniętych transformacją. W ramach funkcjonowania CAIS przewidziano m.in.: ➤ Warsztaty edukacyjne dla młodzieży (15-29 lat): 30 spotkań, każde dla około 20 uczestników, poświęconych zielonej gospodarce, ekologii, transformacji regionu i zmianom klimatycznym. ➤ Warsztaty wyrównywania szans cyfrowych dla seniorów (60+): 10 warsztatów dla około 10 osób, mających na celu nabycie umiejętności cyfrowych, od podstaw obsługi komputera i internetu po zaawansowane korzystanie z e-usług i bezpieczeństwo online. ➤ "Przystanek Śląskie": Cykl zajęć przybliżających tradycję, kulturę i dziedzictwo przemysłowe regionu (ze szczególnym uwzględnieniem podregionów górniczych) poprzez pokazy, prelekcje (np. o gwarze śląskiej) i wycieczki prowadzone przez regionalistów. ➤ Lokalne warsztaty tematyczne: Różnorodne spotkania dotyczące m.in. aktywności społecznej, edukacji finansowej, organizacji wydarzeń oraz rozwijające umiejętności artystyczne i manualne. ➤ Pakiet "Kobieta, Liderka, Obywatelka": Działania skierowane do aktywnych społecznie

Numer	P.13.6.
	kobiet (reprezentantek organizacji pozarządowych, przedsiębiorczyń, liderek lokalnych), obejmujące warsztaty z zakresu kompetencji liderek i menadżerskich (świadomość liderek, budowanie zespołu, zarządzanie różnorodnością), indywidualne sesje tutoringu oraz wizyty studyjne prezentujące inspirujące przykłady związane z transformacją i zieloną gospodarką realizowane przez kobiety-liderki w Polsce.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek Rudzkiej Agencji Rozwoju, w którym mieścić się będzie CAIS, jest dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Remont CAIS dodatkowo zapewni dostępność dla tej grupy. W przypadku udziału w projekcie osób ze szczególnymi potrzebami, infrastruktura i formy wsparcia (szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo) będą każdorazowo indywidualnie dostosowywane, również poza CAIS. Projekt przewiduje także zastosowanie urządzeń wspomagających (np. pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących). W razie potrzeby, formy wsparcia można realizować online, zwiększając ich dostępność.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych

Numer	P.13.6.	
	dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie utworzenie i efektywne funkcjonowanie Centrum Aktywności i Integracji Społecznej (CAIS), które zapewni kompleksowe wsparcie w procesie aktywizacji mieszkańców podregionów górniczych, promując akceptację dla Sprawiedliwej Transformacji i zmian klimatycznych poprzez szeroki wachlarz warsztatów edukacyjnych, wyrównujących szanse cyfrowe, kulturalnych i rozwojowych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
	Liczba odbiorców wydarzeń	odbiorcy

Numer	P.13.6.	
	kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	
	Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi i świadomościowymi związanymi z transformacją regionu	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 480 782,00	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Podobszar Ruda, ul. Wolności 6, Poza obszarem rewitalizacji	

Numer	P.13.7.
Nazwa przedsięwzięcia	Razem dla Wszystkich - Wielowymiarowa Integracja w Rudzie Śląskiej
Realizator	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest podjęcie działań na rzecz mieszkańców i obszarów uczestniczących w procesie Sprawiedliwej Transformacji oraz rozwój aktywności społecznej i przygotowanie do akceptacji dla procesu transformacji i zmiany klimatycznej poprzez utworzenie i funkcjonowanie Rudzkiego Centrum Pokoleniowego (RCP) jako miejsca kompleksowego wsparcia w procesie aktywizacji mieszkańców podregionów górniczych. Projekt realizowany będzie w Rudzie Śląskiej i podzielony na następujące zadania: I. Utworzenie Rudzkiego Centrum Pokoleniowego (RCP). Zadanie obejmuje m.in. remont, adaptację pomieszczeń, dostosowanie toalety dla osób z niepełnosprawnościami oraz zakup wyposażenia dla funkcjonowania RCP.

Numer	P.13.7.
	II. Funkcjonowanie RCP. Centrum będzie miejscem integracji, rozwiązywania problemów społecznych i wsparcia dla grup dotkniętych transformacją. W ramach funkcjonowania RCP przewidziano m.in.: ➤ Punkt Aktywności Społecznej, ➤ Warsztaty ekologiczne, ➤ Warsztaty technologiczne dla seniorów, ➤ Trening pamięci i twórczego myślenia dla seniorów, ➤ Warsztaty międzypokoleniowe „Historia Mojej Rodziny” (dla młodych 15-29 lat i seniorów), ➤ Warsztaty międzypokoleniowe „Młodzi slangują - Dziadkowie godają” (dla młodych 15-29 lat i seniorów), ➤ Rudzkie - dźwięki i kolory (pokazy, prelekcje, wycieczki o kulturze i tożsamości lokalnej), ➤ Warsztaty rozwojowe dla kobiet - obejmą spotkania z liderami, trening leaderski outdoor i warsztaty stacjonarne, ➤ Indywidualny tutoring dla liderek, ➤ Lokalne imprezy integracyjne, tzw. „Dni Sąsiedzkiej Integracji”, w Rudzie Śląskiej, ➤ Rudzkie mikroprzedsięwzięcia - zadanie wspiera lokalne inicjatywy oddolne, angażujące społeczność lokalną przy wsparciu animatora. Inicjatywy mogą dotyczyć rozwiązywania problemów społecznych, ekologii, zachowania tożsamości lokalnej, regionalnej i dziedzictwa przemysłowego (w tym kultury i tradycji górniczych).

Numer	P.13.7.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek Rudzkiej Agencji Rozwoju, w którym mieścić się będzie CAIS, jest dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Remont CAIS dodatkowo zapewni dostępność dla tej grupy. W przypadku udziału w projekcie osób ze szczególnymi potrzebami, infrastruktura i formy wsparcia (szkolenia, kursy, warsztaty, doradztwo) będą każdorazowo indywidualnie dostosowywane, również poza CAIS. Projekt przewiduje również zastosowanie urządzeń wspomagających (np. pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących). W razie potrzeby, formy wsparcia można realizować online, zwiększając ich dostępność.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i

Numer	P.13.7.	
	ciężkiej choroby	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie utworzenie i efektywne funkcjonowanie Rudzkiego Centrum Pokoleniowego (RCP), które stanie się kompleksowym miejscem wsparcia i aktywizacji mieszkańców podregionów górniczych, promującym integrację, rozwiązywanie problemów społecznych oraz adaptację do procesu Sprawiedliwej Transformacji i zmian klimatycznych poprzez różnorodne warsztaty, punkty wsparcia i inicjatywy lokalne.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych budynków usług społecznych	użytkownicy/rok
	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	szt.
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
	Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi i świadomościowymi związanymi z transformacją regionu	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 707 120,00	
Okres realizacji	do 2026	

Numer	P.13.7.
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Ruda, ul. Wolności 6, Poza obszarem rewitalizacji

Numer	P.13.8.
Nazwa przedsięwzięcia	Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe
Realizator	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej
Zakres	Projekt zakłada rozwój usług w obszarach zielonych. W ramach projektu realizowane będą następujące działania: ➤ doradztwo edukacyjno-zawodowe w celu właściwego dopasowania usług rozwojowych do potrzeb uczestników oraz zmieniającego się rynku pracy, ➤ doradztwo w zakresie obsługi Bazy Usług Rozwojowych (BUR) przez pracowników Biura Obsługi Klienta, ➤ dofinansowanie usług rozwojowych (szkolenia, walidacja, certyfikacja, studia podyplomowe), wybranych za pośrednictwem platformy Bazy Usług Rozwojowych PARP. Grupę odbiorców stanowią dorośli (powyżej 18 r.ż.), którzy z własnej inicjatywy chcą podnieść swoje umiejętności/kompetencje/kwalifikacje w zakresie zielonych kompetencji/kwalifikacji, mieszkają lub pracują w podregionie górniczym Subregion Centralny Województwa Śląskiego. W grupie tej wyróżnia się w szczególności osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, tj.: pracujące w górnictwie lub branży okołogórnicznej

Numer	P.13.8.	
	(lub te, które opuściły którąś z tych branż nie wcześniej niż 01.01.2021r.), z niepełnosprawnością, z niskim wykształceniem (max ponadgimnazjalne - poziom 3 klasyfikacji ISCED), bezrobotne, w wieku 55 lat i więcej, w kryzysie bezdomności lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań, należące do mniejszości (w tym społeczności marginalizowanych).	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek, w którym mieści się biuro projektu, jest w pełni dostępny i dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Dotyczy to wejścia, toalet oraz miejsc parkingowych. Samo biuro znajduje się na pierwszym piętrze z dostępem windą. Inne przystosowane pomieszczenia, np. sale szkoleniowe na parterze oraz toalety, również spełniają wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie zielonych kompetencji i kwalifikacji zawodowych dorosłych mieszkańców podregionu górniczego Subregion Centralny Województwa Śląskiego, w szczególności osób w niekorzystnej sytuacji, poprzez doradztwo, dofinansowanie usług rozwojowych oraz wsparcie w obsłudze Bazy Usług Rozwojowych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary

Numer	P.13.8.	
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	4 764 248,70	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. wszystkie zamieszkały podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej.	

Numer	P.13.9.	
Nazwa przedsięwzięcia	Laboratoria czwartej przyrody: aktywizacja społeczności lokalnych w kierunku zielonej transformacji i rozpoznawania lokalnego dziedzictwa antropocenu.	
Realizator	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	
Zakres	W ramach projektu planuje się następujące działania: ➤ promocję transformacji - pozytywnych zmian, ➤ zadania aktywizujące lokalną społeczność w okresie transformacji, ➤ Kultura - Natura - Człowiek, czyli świadomie, aktywne i wspólnie działania wokół czwartej przyrody, ➤ Cztery Pory Roku dla klimatu - to działania ukierunkowane na edukację klimatyczną z zachowaniem dziedzictwa przyrody występującej na terenie pogórnym, ➤ edukację na rzecz zielonej transformacji i utrzymania kultury pogórnicy, ➤ regionalne archiwum antropocenu - tj. opracowanie materiałów wizualnych i audialnych prezentujących regionalne	

Numer	P.13.9.
	dziedzictwo antropocenu i stosunek społeczności lokalnej do niego w dobie zwrotu ku zielonej energii i gospodarce zeroemisyjnej ➤ wizyty studyjne - mające na celu poznanie dobrych praktyk. Grupę wsparcia tworzą osoby zamieszkujące, uczące się lub pracujące na obszarze podregionu katowickiego i bytomskiego (regionów sąsiadujących z obszarem realizacji projektu - obszar Rudy Śląskiej), w tym głównie kobiety i młodzież.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek, w którym mieści się biuro projektu, jest w pełni dostępny i dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Dotyczy to wejścia, toalet oraz miejsc parkingowych. Samo biuro znajduje się na pierwszym piętrze z dostępem windą. Inne przystosowane pomieszczenia, np. sale szkoleniowe na parterze oraz toalety, również spełniają wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie

Numer	P.13.9.	
	lepszyc wynikow w nauce dzieci i mlodziezy z obszaru, poprzez wprowadzenie dzialan wspierajacych w nauce i motywujacych dzieci i mlodziez oraz stworzenie oferty uslug spolecznych na terenie obszaru rewitalizacji	
Prognozowane rezultaty	Zakladanym rezultatem realizacji przedsiwzięcia będzie zwiększenie świadomości, akceptacji i aktywnego udziału społeczności lokalnej podregionów katowickiego i bytomskiego w procesie zielonej transformacji, przy jednoczesnym zachowaniu i promowaniu dziedzictwa pogórniczego i edukacji klimatycznej, szczególnie wśród kobiet i mlodziezy.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	1 594 023,86	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. miasto Rudę Śląską, w tym wszystkie zamieszkane podobszary rewitalizacji.	

Numer	P.13.10.	
Nazwa przedsiwzięcia	Szansa na (samo)zatrudnienie - bis	
Realizator	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	
Zakres	Dekarbonizacja zredukuje miejsca pracy w górnictwie i branżach powiązanych. Celem projektu jest złagodzenie skutków transformacji ekologicznej regionu poprzez	

Numer	P.13.10.
	działania o charakterze outplacementowym, tj. pomoc w założeniu własnej działalności gospodarczej, w ramach realizacji indywidualnej ścieżki przedsiębiorczości dla 70 uczestników projektu. Projekt obejmuje kompleksowe wsparcie: ➤ szkolenia (max. 48h) i doradztwo biznesowe (max. 8h) na etapie poprzedzającym założenie firmy, ➤ przyznanie bezzwrotnych środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości 100.000,00 PLN netto. Wsparcie ma na celu powstanie 70 nowych firm utworzonych przez osoby dotknięte procesem transformacji (39K, 31M). Są to osoby pracujące lub zamieszkujące na obszarze jednego z 7 podregionów górniczych województwa śląskiego: katowickiego, sosnowieckiego, tyskiego, bytomskiego, gliwickiego, bielskiego, rybnickiego.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek, w którym mieści się biuro projektu, jest w pełni dostępny i dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Dotyczy to wejścia, toalet oraz miejsc parkingowych. Samo biuro znajduje się na pierwszym piętrze z dostępem windą. Inne przystosowane pomieszczenia, np. sale szkoleniowe na parterze oraz toalety, również spełniają wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja

Numer	P.13.10.	
	zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie ograniczenie skutków dekarbonizacji dla 70 osób z podregionów górniczych województwa śląskiego poprzez kompleksowe wsparcie outplacementowe, które umożliwi im założenie i efektywne prowadzenie własnej działalności gospodarczej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	8 571 266,00	
Okres realizacji	do 2026	
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. swoim zasięgiem przestrzennym wszystkie zamieszkałe podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej.	

Numer	P.13.11.
Nazwa przedsięwzięcia	Kadry przyszłości - Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców - PSF
Realizator	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.
Zakres	Transformacja gospodarcza regionu generuje dla mikroprzedsiębiorstw problem braku

Numer	P.13.11.
	wykwalfikowanych pracowników, w tym o kompetencjach cyfrowych i zielonych. Bariery finansowe uniemożliwiają mikroprzedsiębiorstwom zapewnienie pracownikom niezbędnych usług rozwojowych, co skutkuje deficytami kompetencyjnymi. Rozwiązaniem są publicznie dofinansowane usługi rozwojowe, które minimalizują ryzyko firm. Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw jest kluczowe, gdyż ich potencjał wzrostu ma duże znaczenie dla regionu (stanowią największą grupę firm). Głównym celem projektu jest wzrost kompetencji i kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego zgodnych z ich potrzebami. W projekcie zaplanowano dofinansowanie usług rozwojowych: szkoleniowych, walidacji i certyfikacji oraz studiów podyplomowych wybrane za pośrednictwem platformy Bazy Usług Rozwojowych PARP. Projekt realizowany jest z zastosowaniem podejścia popytowego-mechanizmu dystrybucji ze środków EFS+. Odbiorcami są pracownicy średnich, małych i mikro przedsiębiorstw.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Budynek, w którym mieści się biuro projektu, jest w pełni dostępny i dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Dotyczy to wejścia, toalet oraz miejsc parkingowych. Samo biuro znajduje się na pierwszym piętrze z dostępem windą. Inne przystosowane pomieszczenia, np. sale szkoleniowe na parterze oraz toalety, również spełniają wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
Cel i kierunki	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru

Numer	P.13.11.	
działań	rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wsparcie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie wzrost kompetencji i kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego, szczególnie w obszarze kompetencji cyfrowych i zielonych, poprzez dofinansowanie usług rozwojowych dostępnych za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych PARP.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	27 990 604,40	
Okres realizacji	do 2027	
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. swoim zasięgiem przestrzennym wszystkie zamieszkałe podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej.	

Numer	P.13.12.
Nazwa przedsięwzięcia	Kadry przyszłości - kompleksowe wsparcie rozwoju zawodowego osób dorosłych z subregionu

Numer	P.13.12.
	centralnego woj. śląskiego
Realizator	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.
Zakres	Transformacja gospodarcza regionu wymusza na mieszkańcach subregionu centralnego województwa śląskiego zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych i cyfrowych. Projekt oferuje wsparcie poprzez dostosowane szkolenia (zawodowe, techniczne) i doradztwo zawodowe dla potrzeb zielonej i cyfrowej gospodarki, by ułatwić uczestnikom wejście na rynek pracy lub zmianę zatrudnienia. Głównym celem projektu jest nabycie kompetencji i/lub uzyskanie kwalifikacji przez 700 osób dorosłych w tym (385K/315M) zamieszkujących i/lub pracujących w subregionie centralnym woj. śląskiego, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/kompetencje lub zmienić/nabyć nowe kwalifikacje umożliwiające rozwój w kierunku umiejętności zawodowych, cyfrowych niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze zielonej gospodarki. Grupę docelową stanowią osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy planują podnieść swoje umiejętności/kompetencje lub zmienić/nabyć nowe kwalifikacje zawodowe. Preferowane będą osoby z grup w niekorzystnej sytuacji, tj.: osoby z niepełnosprawnością, z wykształceniem co najwyżej ponadgimnazjalnym, bezrobotne, w wieku co najmniej 55 lat, w kryzysie bezdomności, lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań, należące do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych.
Sposób	Budynek, w którym mieści się biuro projektu, jest

Numer	P.13.12.	
zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	w pełni dostępny i dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami. Dotyczy to wejścia, toalet oraz miejsc parkingowych. Samo biuro znajduje się na pierwszym piętrze z dostępem windą. Inne przystosowane pomieszczenia, np. sale szkoleniowe na parterze oraz toalety, również spełniają wymogi dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.	
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K5. [Aktywizacja zawodowa] Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji K8. [Wzrost przedsiębiorczości] Wsparcie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych generujących nowe miejsca pracy	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie nabycie nowych kompetencji i/lub kwalifikacji zawodowych oraz cyfrowych przez 700 dorosłych mieszkańców subregionu centralnego województwa śląskiego, co ułatwi im wejście na rynek pracy lub zmianę zatrudnienia w sektorze zielonej i cyfrowej gospodarki.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	7 490 376,34	

Numer	P.13.12.
Okres realizacji	do 2026
Lokalizacja	Projekt obejmuje m.in. swoim zasięgiem przestrzennym wszystkie zamieszkały podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej.

Numer	P.13.13.
Nazwa przedsięwzięcia	Spacery historyczne
Realizator	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chrobaka w Rudzie Śląskiej
Zakres	Projekt ma na celu cenną inicjatywę promocji i edukacji w zakresie bogatej historii przemysłowej Rudy Śląskiej i regionu. Skierowany do szerokiego grona odbiorców, od dzieci i młodzieży po dorosłych i seniorów, ma potencjał, aby w ciekawy i przystępny sposób przybliżyć mieszkańcom dziedzictwo, które kształtowało tożsamość miasta. Główne założenia projektu obejmują: ➤ promocję i edukację - podniesienie świadomości społeczności lokalnych na temat przemysłowej przeszłości Rudy Śląskiej, ➤ cykl spacerów tematycznych - organizację pięciu spacerów historycznych w kluczowych dla przemysłu dzielnicach miasta, rozłożonych na lata 2025-2029: Orzegów (2025), Ruda (2026), Godula (2027), Nowy Bytom (2028), Wirek (2029), ➤ oprowadzanie przez ekspertów - udział przewodników i historyków z Muzeum Miejskiego w Rudzie Śląskiej zapewni wysoki poziom merytoryczny i pozwoli na profesjonalne przedstawienie historii

Numer	P.13.13.
	odwiedzanych miejsc. Projekt adresowany jest do wszystkich grup wiekowych.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z myślą o zapewnieniu szerokiej dostępności dla wszystkich grup odbiorców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Trasy spacerów zostaną wyznaczone z uwzględnieniem dostępności terenu, a tempo i forma oprowadzania przez ekspertów będą dostosowane do możliwości uczestników. W miarę potrzeb, rozważone zostanie zapewnienie udogodnień takich jak tłumaczenie migowe, audiodeskrypcja czy materiały w alternatywnych formatach, aby umożliwić pełne uczestnictwo osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie świadomości i wiedzy mieszkańców Rudy Śląskiej na temat bogatej historii przemysłowej miasta i regionu, osiągnięte poprzez cykl profesjonalnie prowadzonych spacerów tematycznych w niektórych dzielnicach

Numer	P.13.13.	
	Rudy Śląskiej w latach 2025-2029.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wydarzeń kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, integracyjnych, itp.	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	2 000,00	
Okres realizacji	do 2029	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Ruda ➤ Podobszar rewitalizacji Orzegów ➤ Podobszar rewitalizacji Godula ➤ Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom ➤ Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	

Numer	P.13.14.	
Nazwa przedsięwzięcia	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz zasad ich prawidłowej segregacji	
Realizator	Miasto Ruda Śląska	
Zakres	Przedmiotem projektu jest podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wykształcenie prawidłowych nawyków w zakresie postępowania z odpadami. Projekt zakłada zwiększenie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych poprzez poprawę segregacji "u źródła", czyli w gospodarstwach domowych, na obszarze rewitalizacji. Działania edukacyjne obejmują: ➤ prelekcje na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i zasad prawidłowej	

Numer	P.13.14.
	segregacji, ➤ praktyczne zajęcia z segregowania odpadów, ➤ gry edukacyjne ułatwiające przyswajanie wiedzy o segregacji, ➤ wizyty w Gminnym Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Działania będą prowadzone przez pracowników Wydziału Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Ruda Śląska. Grupę docelową stanowią mieszkańcy obszaru rewitalizacji, zwłaszcza dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z myślą o zapewnieniu dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Prelekcje, praktyczne zajęcia, gry edukacyjne oraz wizyty w PSZOK zostaną zorganizowane w miejscach dostosowanych architektonicznie. Materiały edukacyjne będą przygotowane w sposób przystępny i, w miarę możliwości, w alternatywnych formatach. Prowadzący zajęcia pracownicy Wydziału Gospodarki Odpadami zostaną przeszkoleni w zakresie komunikacji z osobami o różnych potrzebach edukacyjnych.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K2. [Edukacja na wysokim poziomie] Zapewnienie lepszych wyników w nauce dzieci i młodzieży z obszaru, poprzez wprowadzenie działań wspierających w nauce i motywujących dzieci i młodzież oraz stworzenie oferty usług społecznych na terenie obszaru rewitalizacji K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat]

Numer	P.13.14.	
	Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie świadomości ekologicznej i poprawa nawyków w zakresie segregacji odpadów komunalnych wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwłaszcza dzieci, co przyczyni się do wzrostu poziomu recyklingu i ponownego użycia odpadów.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektu społecznego	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	25 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Przedszkola oraz szkoły oraz Centra Inicjatyw Społecznych zlokalizowane na wszystkich podobszarach rewitalizacji w Rudzie Śląskiej lub pobliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji	

Numer	P.13.15.	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie miasta Ruda Śląska	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki	

Numer	P.13.15.
	Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest stworzenie atrakcyjnych, zrównoważonych i funkcjonalnych przestrzeni zielonych, które będą stanowiły integralną część życia społeczności lokalnej. Projekt ma na celu nie tylko poprawę estetyki miasta, ale również wspieranie inicjatyw społecznych i kulturowych oraz adaptację do zmieniających się potrzeb i warunków klimatycznych. Zakłada on także stworzenie stref aktywności dla dzieci i seniorów oraz podniesienie bioróżnorodności roślinności. W ramach zagospodarowania przestrzeni publicznej m.in. przewidziano podział zieleńców na strefy rekreacji czynnej i biernej. Strefa rekreacji czynnej obejmuje przestrzeń zabaw dla dzieci (młodszych i starszych), strefę aktywności dla seniorów oraz ścieżki edukacyjne z elementami takimi jak np. domki dla owadów, płazów czy drobnych zwierząt. Pozostała część zieleńców przeznaczona jest na rekreację bierną.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej zostanie zaprojektowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, zapewniając bezbarierowe dojścia do wszystkich stref, w tym placów zabaw, obszarów aktywności senioralnej i ścieżek edukacyjnych, w miarę możliwości technicznych, finansowych i zidentyfikowanych potrzeb. Nawierzchnie ciągów komunikacyjnych będą równe i utwardzone, a

Numer	P.13.15.	
	elementy małej architektury dobrane z myślą o ich dostępności i możliwości korzystania przez osoby o różnej sprawności.	
Cel i kierunki działań	IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie stworzenie atrakcyjnych, zrównoważonych i funkcjonalnych przestrzeni zielonych, integrujących społeczność lokalną i adaptujących się do zmian klimatycznych, poprzez wyodrębnienie stref rekreacji czynnej (dla dzieci i seniorów) i biernej, z jednoczesnym podniesieniem bioróżnorodności roślinności oraz walorów edukacyjnych i estetycznych.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	8 500 000,00	
Okres realizacji	do 2027	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Ruda: zieleniec przy ul. Piastowskiej obok kościoła św. Józefa, skwer przy ul. Dunajewskiego 1, Plac Żwirki i Wigury	

Numer	P.13.15.
	➤ Podobszar rewitalizacji Godula: zieleniec przy ul. Karola Goduli 28 ➤ Podobszar rewitalizacji Chebzie: skwer przy ul. Plac Szkolny ➤ Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las: zieleniec przy ul. 1 Maja - Magdziorza przy MPGM, skwer przy ul. Kokota - Cynkowa przed kościołem, ➤ Poza obszarem rewitalizacji zieleniec przy ul. Osiedlowej
Uzasadnienie dla realizacji poza obszarem rewitalizacji	Zieleniec przy ul. Osiedlowej znajduje się bardzo blisko zachodniej granicy podobszaru rewitalizacji Wirek/Czarny Las i ze względu na swoją lokalizację służy mieszkańcom tego podobszaru.

Numer	P.13.16.
Nazwa przedsięwzięcia	Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Na realizację projektu składają się m.in. następujące działania: ➤ wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, ➤ ochrona kapitału przyrodniczego przed działaniami uszczuplającymi jego potencjał, ➤ wzmocnienie roli usług ekosystemowych w obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego jako czynnika wspierającego rozwój ekonomiczny,

Numer	P.13.16.
	➤ promocję błękitno-zielonej infrastruktury jako elementu wzmacniającego zdrowy tryb życia i alternatywy dla motoryzacji, ➤ zagospodarowanie, urządzenie i wyznaczenie nowych terenów zielonych, w tym na cele rekreacyjne, ➤ łączenie nowych i istniejących terenów zielonych i rekreacyjnych, np. szlakami, ciągami pieszymi i pieszo-rowerowymi, ➤ wyposażenie terenów w elementy małej architektury, ➤ zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji celu projektu, ➤ połączenie terenami zielonymi i rekreacyjnymi w sposób j.w. dolin rzecznych Kochłówki i Bytomki, ➤ roboty budowlane związane z realizacją projektu, ➤ alternatywne połączenie przez Park Strzelnica, ➤ działania partycypacyjne związane z wyznaczaniem szlaków, ➤ dekontaminację lub zabezpieczenie zwałowisk zawierających materiały toksyczne, stabilizacja ich powierzchni i stoków oraz racjonalne udostępnienie ich społeczeństwu, ➤ partycypację społeczną wyjaśniającą cele działań i pozwalającą na racjonalizację rozwiązań w procesie uzgodnień. Projekt jest realizacją wyzwania podjętego na Światowym Forum Miejskim 2022.

Numer	P.13.16.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projektowane i urządzone tereny zielone oraz ciągi komunikacyjne będą charakteryzować się równymi nawierzchniami, bez barier architektonicznych, z uwzględnieniem potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi i sensorycznymi. Elementy małej architektury zostaną wybrane z myślą o ich dostępności i uniwersalnym designie. Działania partycypacyjne będą prowadzone w sposób inkluzywny, zapewniający możliwość udziału wszystkim zainteresowanym.
Cel i kierunki działań	I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych K3. [Otwarcie na siebie, otwarcie na świat] Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez zachęcenie osób i grup społecznych dotkniętych biernością i wykluczeniem do uczestnictwa w życiu społecznym dzielnicy, kształtowanie wiedzy i postaw obywatelskich oraz integracja wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. K4. [Aktywność bez ograniczeń] Tworzenie szans na rozwój osobowy, włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne, a także zatrzymanie i ograniczenie negatywnych skutków starości, niepełnosprawności oraz długotrwałej i ciężkiej choroby IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o

Numer	P.13.16.	
	wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K13. [Źródła miasta, źródła śląska] Zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych K.14. [Przyjazna przestrzeń] Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz terenów zielonych, a także tworzenie nowych przestrzeni o wysokich walorach rekreacyjnych (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowe zwiększenie potencjału przyrodniczego i rekreacyjnego obszaru rewitalizacji i okolic, poprzez tworzenie, łączenie i wyposażanie nowych i istniejących terenów zielonych i rekreacyjnych, dekontaminację zwałowisk oraz promowanie błękitno-zielonej infrastruktury i zdrowego trybu życia, z aktywnym udziałem społeczeństwa.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Powierzchnia nowych lub odnowionych terenów zieleni	m ²
Szacowana wartość [zł]	30 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt ma na celu utworzenie połączenia pieszego i pieszo-rowerowego pomiędzy dwiema dolinami rzecznyymi - rzeką Bytomką oraz rzeką Kochłówką. Część trasy znajduje się poza obszarami, jednakże mają one kluczowe znaczenie dla połączenia tych lokalizacji.	

Numer	P.13.16.
	projektem zostały wybrane następujące obszary: ➤ dolina rzeki Bytomki wraz z otuliną oraz Parkiem Sobieskiego, ➤ rejon ul. Sosinki wraz z obiektami sportowymi, ➤ rejon Rowu Rudzkiego I i II wraz z otuliną , ➤ Dolina Achtelika, ➤ zwałowisko przy Bobreckiej, ➤ Tereny po KWK Pokój - tereny zielone po KWK Pokój (lewa strona od torów kolejowych), połączenie z Bykowiną, ➤ tereny zielone w rejonie Pordzika i Dunajewskiego i po byłej KWK Polska-Wirek, ➤ dolina rzeki Kochłówki wraz z rejonem ul. Pukowca i otoczeniem średniowiecznego Gródka, ➤ tereny zielone w rejonie Góry Hugona przy granicy z Świętochłowicami, ➤ tereny zielone przy granicach z Zabrzem i Bytomiem. Projekt zakłada także możliwość wyznaczenia i urządzenie nowych tras i terenów w innych lokalizacjach, które mogą zostać wybrane w późniejszym czasie.
Uzasadnienie dla realizacji poza obszarem rewitalizacji	Choć część Rowu Rudzkiego I i II wraz z otuliną oraz Dolina rzeki Kochłówki wraz z otoczeniem ulicy Pukowca i Gródka średniowiecznego znajdują się poza obszarem rewitalizacji, działania infrastrukturalne, społeczne i aktywizacyjne realizowane w tej przestrzeni będą oddziaływać na społeczność zamieszkującą cały podobszar rewitalizacji Ruda oraz Bykowina/Kochłowice, a

Numer	P.13.16.
	nawet obszar całego miasta. Wzgórze (Góra) Hugona, które wznosi się na 311 m n.p.m., jest obszarem granicznym między Świętochłowicami, Rudą Śląską a Chorzowem. Ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe (użytek ekologiczny o nazwie „Las na Górze Hugona” to siedlisko przyrodnicze oraz stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków), jest to atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu dla mieszkańców sąsiednich dzielnic Bykowiny i Kochłowic. Realizacja projektu ułatwi dostęp do tych terenów mieszkańcom innych podobszarów rewitalizacji.

Numer	P.13.17.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja energetyczna budynków na podobszarach rewitalizacji Ruda oraz Chebzie/Kaufhaus
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest kompleksowa poprawa efektywności energetycznej budynków oraz znacząca redukcja niskiej emisji. Projekt zakłada ocieplenie przegród budowlanych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz zmianę sposobu ogrzewania budynków przy ul. Szafranka 2, 4 i 8 oraz Powstańców 12 i 14 w Rudzie Śląskiej. W ramach tych samych działań przewiduje się także zmianę sposobu ogrzewania budynku przy ul. Szafranka 6 w Rudzie Śląskiej.

Numer	P.13.17.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem, w miarę możliwości technicznych, poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępu do budynków. Wymieniane okna i drzwi będą charakteryzować się odpowiednią szerokością i, tam gdzie to wykonalne, eliminacją progów. W dalszych etapach projektu, planowane prace termomodernizacyjne będą analizowane pod kątem ich wpływu na dostępność i, tam gdzie to uzasadnione, zostaną zastosowane usprawnienia w tym zakresie.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa poprawa efektywności energetycznej i znacząca redukcja niskiej emisji w budynkach przy ul. Szafranka oraz Powstańców w Rudzie Śląskiej, osiągnięta poprzez ocieplenie, wymianę stolarki oraz zmianę sposobu ogrzewania.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
Szacowana	2 508 986,00	

Numer	P.13.17.
wartość [zł]	
Okres realizacji	do 2030
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Ruda: ul. Powstańców 12, 14 ➤ Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus: ul. Szafranka 2, 4, 6, 8

Numer	P.13.18.
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz docieplenie ścian zewnętrznych
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz jakości życia mieszkańców poprzez modernizację istniejących systemów ogrzewania i kompleksową termomodernizację budynków. Modernizacja systemów ogrzewania obejmuje wykonanie indywidualnych instalacji centralnego ogrzewania z kotłami gazowymi dla każdego budynku. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach termomodernizacji przeprowadzono prace w budynkach przy ulicach Matejki 2-12, Matejki 2A i 2B, Matejki 7 i 9, Hallera 10, Mickiewicza 1, Bytomskiej 39-41, Sienkiewicza 3 oraz Dąbrowskiego 7. Zakres prac obejmował głównie ocieplenie ścian zewnętrznych i stropów (nad piwnicami, pod poddaszami, stropodachów), częściową lub całkowitą wymianę stolarki okiennej

Numer	P.13.18.
	i drzwiowej oraz instalację centralnego ogrzewania z kotłem gazowym. Dodatkowo wykonano izolacje przeciwwilgociowe, dostosowania dla osób z niepełnosprawnościami, podłączenie do sieci miejskiej (Mickiewicza 1) oraz remont klatek schodowych (Bytomskiej 39-41) i wzmocnienie ściany szczytowej (Dąbrowskiego 7).
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt uwzględnia poprawę dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. W budynkach przy ul. Hallera 10, ul. Mickiewicza 1 i ul. Bytomskiej 39-41 zrealizowano dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Podobnie, usprawnienia dla osób z niepełnosprawnościami zostały wprowadzone w budynkach przy ul. Sienkiewicza 3 i ul. Dąbrowskiego 7. W kolejnych etapach projektu, przy realizacji termomodernizacji i wymiany systemów ogrzewania w pozostałych budynkach, kwestie dostępności będą analizowane i uwzględniane w celu zapewnienia jak największego komfortu i niezależności wszystkim mieszkańcom.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji) K12. [Nowoczesna infrastruktura dla rozwoju] Rozwój i modernizacja infrastruktury sieciowej (wodno-kanalizacyjnej, ciepłowniczej,

Numer	P.13.18.	
	energetycznej, telekomunikacyjnej) oraz infrastruktury komunikacyjnej (drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszych oraz bezpiecznych parkingów)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie kompleksowa poprawa stanu zasobów mieszkaniowych i jakości życia mieszkańców, osiągnięta poprzez modernizację systemów ogrzewania (w tym instalację indywidualnych kotłów gazowych) oraz termomodernizację budynków z ociepleniem, wymianą stolarki i innymi usprawnieniami, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	szt.
Szacowana wartość [zł]	13 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 10 688 203,53 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Ruda, budynki przy ul. Matejki 2, 2A, 2B, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, ul. Mickiewicza 1 ➤ Podobszar rewitalizacji Wirek/ Czarny Las,	

Numer	P.13.18.
	budynki przy ul. Różyckiego 19 ul. Kubiny 31, ul. Kałusa 1, ul. Sienkiewicza 1, 3, ul. Dąbrowskiego 7 ➤ Podobszar rewitalizacji Orzegów, budynek przy ul. Bytomskiej 39 - 41 ➤ Podobszar rewitalizacji Bykowina/ Kochłowice, budynek przy ul. Wita Stwosza 3, ➤ Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom, budynek przy ul. Hallera 10

Numer	P.13.19.
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie remontu elewacji zabytkowych oraz odbudowa budynku przy ul. 1 Maja
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Zakres	Przedmiotem projektu jest poprawa stanu zasobów mieszkaniowych oraz jakości życia mieszkańców poprzez modernizację zabytkowych budynków oraz odbudowę obiektu przy ul. 1 Maja 221. Obiekt ten musiał zostać rozebrany ze względu na skrajnie zły stan techniczny i nieopłacalność remontu, na jego odbudowę wydano już stosowną decyzję. Projekt zakłada również możliwość zagospodarowania lub odnowienia przestrzeni wokół budynków.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt koncentruje się na poprawie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem nowo odbudowanego budynku. Zostanie on zaprojektowany i wykonany z zastosowaniem zasad uniwersalnego projektowania,

Numer	P.13.19.	
	zapewniając bezbarierowe wejścia, odpowiednią szerokość ciągów komunikacyjnych oraz dostosowane mieszkania i przestrzenie wspólne. Działania te będą realizowane w miarę możliwości technicznych i finansowych, oraz w zależności od zidentyfikowanych potrzeb, aby umożliwić wszystkim mieszkańcom komfortowe i niezależne funkcjonowanie.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie znacząca poprawa stanu zasobów mieszkaniowych i jakości życia mieszkańców poprzez modernizację zabytkowych budynków oraz odbudowę obiektu przy ul. 1 Maja 221, z możliwością zagospodarowania przestrzeni wokół nich.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	szt.
	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	osoby
	Liczba zmodernizowanych,	szt.

Numer	P.13.19.	
	zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	
Szacowana wartość [zł]	8 000 000,00	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	➤ Podobszar rewitalizacji Ruda, budynek przy ul. Sobieskiego 11 ➤ Podobszar rewitalizacji Orzegów, budynki przy ul. Kr. Jadwigi 29, 31 ➤ Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las, budynek przy ul. 1 Maja 221	

Numer	P.13.20.	
Nazwa przedsięwzięcia	Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej	
Realizator	➤ Miasto Ruda Śląska, ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	
Zakres	Projekt zakłada remonty i adaptację nieużytkowanych pomieszczeń, które uzyskają status lokali socjalnych. Przedsięwzięcie jest w trakcie realizacji. W ramach projektu 11 rodzin otrzymało przydział mieszkania socjalnego wyremontowanego w ramach projektu ZIT „Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej - etap I i II” współfinansowanego RPO WSL.	
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi	Projekt będzie realizowany z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Adaptowane lokale zostaną dostosowane poprzez eliminację barier architektonicznych w wejściach,	

Numer	P.13.20.	
potrzebami	przestrzeniach wewnętrznych i łazienkach, aby zapewnić komfortowe i niezależne funkcjonowanie przyszłym mieszkańcom.	
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K10. [Mieszkać wygodniej] Podniesienie standardu mieszkań oraz ich otoczenia w zdegradowanych osiedlach i kwartałach (w tym likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych), a także poprawa infrastruktury komunalnej i ograniczenie zanieczyszczeń środowiska (niskiej emisji)	
Prognozowane rezultaty	Zakładanym rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych poprzez remont i adaptację nieużytkowanych pomieszczeń, co przyczyni się do poprawy warunków mieszkaniowych rodzin w Rudzie Śląskiej.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba wspartych rodzin	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	5 000 000,00	
	Dotychczas poniesione nakłady: 1 404 431,41 (stan na 31.12.2024 r.)	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt obejmuje swoim zasięgiem wszystkie zamieszkane podobszary rewitalizacji.	

Numer	P.13.21.
Nazwa przedsięwzięcia	Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności

Numer	P.13.21.
	lokalnych - etap 2
Realizator	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.
Zakres	W ramach Programów Aktywności Lokalnej (PAL) realizowane są zadania projektowe obejmujące kompleksowe wsparcie w zakresie reintegracji społecznej, zawodowej oraz integracji ze społecznością lokalną na rewitalizowanych terenach. Głównym celem projektu jest przezwycięzenie bierności zawodowej i społecznej 30 osób niepracujących, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, będących mieszkańcami obszaru rewitalizacji.
Sposób zapewnienia dostępu dla osób ze szczególnymi potrzebami	Projekt będzie w pełni dostępny dla wszystkich uczestników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Kompleksowe wsparcie, obejmujące doradztwo, szkolenia, warsztaty i inne działania reintegracyjne, będzie prowadzone w miejscach dostosowanych architektonicznie, z możliwością zapewnienia materiałów w alternatywnych formatach oraz, w miarę potrzeb, indywidualnego wsparcia. Celem jest stworzenie w pełni włączającego środowiska, umożliwiającego przezwycięzenie bierności zawodowej i społecznej oraz integrację wszystkich mieszkańców rewitalizowanych obszarów.
Cel i kierunki działań	III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej K11. [Na własnym podwórku] Poprawa stanu części wspólnych budynków, a także działania wspólnotowe: aranżowanie części przestrzeni, np.

Numer	P.13.21.	
	poddaszy, podwórek na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu wspólnoty sąsiedzkiej	
Prognozowane rezultaty	Zakładaniem rezultatem realizacji przedsięwzięcia będzie przewyciężenie bierności zawodowej i społecznej 30 osób niepracujących, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, będących mieszkańcami obszaru rewitalizacji, poprzez kompleksowe wsparcie w zakresie reintegracji społecznej, zawodowej i integracji ze społecznością lokalną.	
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary
	Liczba odbiorców wsparcia otrzymanego w wyniku realizacji projektów społecznych	odbiorcy
Szacowana wartość [zł]	Do oszacowania	
Okres realizacji	do 2030	
Lokalizacja	Projekt obejmuje swoim zasięgiem wszystkie zamieszkałe podobszary rewitalizacji.	

11. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział przedstawia szczegółową charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które stanowią uzupełnienie działań podstawowych realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska. W oparciu o zdiagnozowane potrzeby rozwojowe obszaru rewitalizacji oraz wytyczone cele strategiczne i kierunki działań GPR zidentyfikowano szereg inicjatyw, które, choć nie są kwalifikowane jako przedsięwzięcia podstawowe, mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia zamierzonych efektów rewitalizacyjnych. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego, wzrostu poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej, modernizacji infrastruktury i zabudowy, poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni, a także kreowania nowych aktywności związanych z dziedzictwem kulturowym i postindustrialnym miasta.

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych została opracowana dla całego obszaru rewitalizacji, bez podziału na podobszary. W poszczególnych sferach - społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej - wskazano rodzaje działań, ich cele oraz oczekiwane rezultaty, uwzględniając specyfikę i zdiagnozowane potrzeby poszczególnych dzielnic Rudy Śląskiej. Prezentowane przedsięwzięcia odzwierciedlają także postulaty i inicjatywy zgłaszane przez lokalnych interesariuszy, co podkreśla partycypacyjny charakter procesu rewitalizacji i dążenie do zaspokojenia rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Planując działania rewitalizacyjne i realizując przedsięwzięcia zarówno podstawowe jak i pozostałe dopuszczalne, przyjmuje się ogólne zasady prowadzenia procesu rewitalizacji obszaru rewitalizacji Rudy Śląskiej. Należą do nich:

Zasada kompleksowości i zintegrowania działań

Działania rewitalizacyjne muszą być planowane i realizowane w sposób kompleksowy i zintegrowany, obejmując zarówno aspekty społeczne, gospodarcze, przestrzenne, jak i środowiskowe. Oznacza to synergiczne łączenie interwencji w różnych obszarach, aby uzyskać trwałe i wszechstronne efekty poprawy jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania przestrzeni miejskiej. Kluczowe jest integrowanie różnorodnych działań, inicjatyw i projektów prowadzonych przez różne podmioty - samorząd, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, sektor prywatny oraz społeczność lokalną. Współpraca i koordynacja działań są niezbędne do maksymalizacji efektów rewitalizacji i unikania fragmentaryczności. Zgodnie z tą zasadą podział działań na sfery rozwojowe (społeczną, gospodarczą, itd.) jest tylko porządkujący, ponieważ kompleksowość i zintegrowanie działań oznacza dążenie do realizacji takich projektów, które oddziałują na wszystkie sfery jednocześnie.

Zasada racjonalizacji wykorzystania zasobów

Priorytetem będzie racjonalizacja wykorzystania istniejących zasobów. W pierwszej kolejności należy dążyć do remontu, modernizacji i adaptacji istniejącej zabudowy i infrastruktury. Nowe inwestycje powinny być rozważane jedynie w przypadku braku możliwości efektywnego wykorzystania istniejących zasobów. Ponadto, wyższą efektywność osiąga się poprzez inwestowanie w zwartej zabudowie miejskiej, co sprzyja lepszemu wykorzystaniu infrastruktury i redukcji kosztów.

Zasada szczególnej dbałości o dziedzictwo kulturowe

Rewitalizacja musi być prowadzona z szczególną dbałością o dziedzictwo kulturowe Rudy Śląskiej. W pierwszej kolejności należy poszukiwać możliwości wykorzystania i adaptacji obiektów dziedzictwa kulturowego do nowych funkcji, zgodnych z potrzebami społeczności. Dopiero w przypadku braku takich możliwości, należy rozważyć adaptację lub wykorzystanie innych zasobów. Działania te powinny wzmacniać tożsamość lokalną i promować unikalny charakter miasta. W

realizacji działań rewitalizacyjnych należy również dążyć do wyeksponowania i wykorzystania, jeśli to możliwe, bogatego dziedzictwa niematerialnego Rudy Śląskiej.

Zasada skupienia na lokalnych centrach usług

Działania rewitalizacyjne powinny koncentrować się na rozwoju i wzmocnieniu lokalnych centrów usług, rozumianych jako ważne miejsca aktywności mieszkańców. Inwestycje w tych obszarach powinny sprzyjać tworzeniu atrakcyjnych przestrzeni publicznych, rozwojowi funkcji handlowo-usługowych, kulturalnych i rekreacyjnych, a także wzmacnianiu więzi społecznych.

Zasada proekologicznego planowania inwestycji

Wszelkie inwestycje rewitalizacyjne powinny być realizowane zgodnie z zasadami proekologicznego planowania. Oznacza to poszukiwanie i wdrażanie rozwiązań, które minimalizują negatywny wpływ na środowisko naturalne, promują efektywność energetyczną, wykorzystują odnawialne źródła energii, zarządzanie wodami opadowymi, a także sprzyjają tworzeniu zielonych przestrzeni miejskich.

Zasada "nie szkodzić" (Do No Significant Harm)

Zasada "nie szkodzić" (Do No Significant Harm - DNSH) oznacza, że działania rewitalizacyjne muszą być realizowane w taki sposób, aby w jak najmniejszym stopniu szkodzić środowisku naturalnemu i nie zaburzać ukształtowanego w dziejach rozwoju Rudy Śląskiej i poszczególnych podobszarów rewitalizacji środowiska życia społeczności lokalnych. Obejmuje to m.in. minimalizację emisji zanieczyszczeń, ochronę bioróżnorodności, racjonalne gospodarowanie zasobami oraz unikanie negatywnych oddziaływań na zdrowie i dobrostan mieszkańców.

Zasada inkluzywności

Wszystkie działania rewitalizacyjne powinny być planowane i realizowane z myślą o inkluzywności, co oznacza zapewnienie dostępu i możliwości korzystania z ich rezultatów dla jak największej liczby osób,

niezależnie od wieku, stopnia sprawności, pochodzenia czy innych cech wyróżniających. Należy dążyć do eliminowania barier architektonicznych, społecznych i cyfrowych, aby tworzyć przestrzenie i usługi przyjazne dla wszystkich mieszkańców.

Zasada partycypacji społecznej

Aktywna partycypacja społeczna jest fundamentalną zasadą rewitalizacji. Mieszkańcy, lokalne organizacje i przedsiębiorcy powinni być włączani w procesy planowania, decydowania i realizacji działań rewitalizacyjnych na wszystkich ich etapach. Proces ten powinien być transparentny, otwarty i zapewniający realny wpływ społeczności na kształtowanie swojego otoczenia.

Zasada monitorowania i ewaluacji

Rewitalizacja powinna być procesem dynamicznym, podlegającym ciągłemu monitorowaniu i ewaluacji. Regularna ocena postępów, efektywności realizowanych działań oraz ich wpływu na obszar rewitalizowany jest niezbędna do weryfikacji przyjętych założeń, wprowadzania korekt i optymalizacji strategii. Umożliwi to dostosowanie działań do zmieniających się potrzeb i warunków.

Poniżej zaprezentowano charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Sfera społeczna

W sferze społecznej przedsięwzięcia rewitalizacyjne koncentrują się na wzmocnieniu kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, integracji wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych. Mają one na celu zaspokojenie kluczowych potrzeb rozwojowych związanych z demografią, ubóstwem, bezrobociem, bezpieczeństwem publicznym, a także rozwojem osobistym, edukacją, kulturą i aktywnością społeczną.

1. Usługi społeczne i integracyjne:

- Wspieranie rodzin, w szczególności dysfunkcyjnych: Działania te obejmują rozwój programów aktywizacji i wsparcia dla rodzin, świadczenie systemowego wsparcia w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych. Kluczowe jest zwiększanie dostępu do placówek pomocy społecznej. Przykładowe przedsięwzięcia to kontynuacja działalności Programów Aktywności Lokalnej mających na celu wzmocnienie zdolności do aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców.

- Tworzenie i wspieranie miejsc spotkań i aktywności dla różnych grup mieszkańców: Celem jest wzmacnianie więzi społecznych i przeciwdziałanie wykluczeniu. Przykłady to tworzenie klubów seniora, świetlic środowiskowych, centrów aktywności lokalnej oraz innych miejsc publicznych sprzyjających integracji społecznej.
- Aktywizacja społeczna i obywatelska: Działania mające na celu zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców, kształtowanie postaw obywatelskich oraz integrację wokół dziedzictwa kulturowego dzielnic. Obejmuje to zachęcanie osób dotkniętych biernością do uczestnictwa w życiu społecznym.
- Wsparcie dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami: Działania mające na celu włączenie rosnącej populacji osób starszych oraz innych osób o szczególnych potrzebach w życie społeczne i kulturalne.
- Rozwój osobisty i spędzanie czasu wolnego: Między innymi poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych.

2. Usługi kulturalne i edukacyjne:

- Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej: Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przemysłowego w rozwijaniu oferty edukacyjnej i kulturalnej. Zwiększanie promocji i liczby wydarzeń i imprez kulturalnych.
- Socjalizacja dzieci i młodzieży oraz rozwijanie ich zainteresowań: Działania wspierające dzieci i młodzież z rodzin ubogich lub dysfunkcyjnych w nauce, motywujące do rozwoju, a także odkrywanie i rozwijanie ich zainteresowań i talentów. Przykładem

mogą być zajęcia świetlicowe, konkursy plastyczne, warsztaty rysunku i malarstwa, rozgrywki szachowe.

- Adaptacja obiektów zabytkowych na cele kulturalne: Przywrócenie do życia społecznego dziedzictwa kulturowego i postindustrialnego poprzez kreowanie nowych aktywności. Przykładowe inicjatywy to odbudowa Domu Karola Goduli z przeznaczeniem na muzeum i centrum śląskiego biznesu oraz adaptacja ruin zamku w Rudzie na cele społeczne, edukacyjne i kulturalne z małą gastronomią.

2. Sport i rekreacja:

- Budowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej: Działania te mają na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych i funkcjonalnych obiektów sportowych i rekreacyjnych, co przyczyni się do poprawy zdrowia i kondycji fizycznej.
- Organizacja wydarzeń sportowych i rekreacyjnych: Działania te mają na celu aktywizację społeczności lokalnej i promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację imprez masowych, zawodów sportowych, zajęć rekreacyjnych i integracyjnych dla różnych grup wiekowych, w tym dzieci, młodzieży i seniorów.

3. Wsparcie w rozwoju i zdrowiu psychicznym:

- Przeciwdziałanie uzależnieniom: Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem podobszarów z wysoką koncentracją problemów społecznych.
- Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne: Zapewnienie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla dzieci i młodzieży w zakresie zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych.

4. Bezpieczeństwo publiczne:

- Przeciwdziałanie przestępczości i wandalizmowi: Między innymi zwiększanie liczby patroli policji i straży miejskiej, zwłaszcza w porze nocnej i w miejscach publicznych.
- Rozbudowa infrastruktury bezpieczeństwa publicznego: W tym monitoringu miejskiego, szczególnie w sąsiedztwie placówek edukacyjnych, parków i placów zabaw.

5. Współpraca z sektorem pozarządowym:

- Wspieranie podmiotów trzeciego sektora: Między innymi angażowanie mieszkańców w inicjatywy społeczne i kulturalne poprzez wspieranie organizacji pozarządowych. Dotyczy to również działań w ramach Programów Aktywności Lokalnej, realizowanych przez Centrum Usług Społecznych.

Wszystkie te działania mają na celu holistyczną poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych i budowaniem silnych, aktywnych wspólnot lokalnych.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej przedsięwzięcia rewitalizacyjne koncentrują się na wzroście poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji. Obejmują one działania mające na celu wspieranie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy oraz zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.

1. Wspieranie przedsiębiorczości i rozwój gospodarczy:

- Wspieranie samozatrudnienia oraz tworzenia i rozwoju działalności gospodarczych: Celem jest generowanie nowych miejsc pracy. Przykładowe przedsięwzięcia to dotacje na start w biznesie dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, w szczególności na obszarze rewitalizacji. Obejmuje to zarówno wsparcie finansowe, jak i doradczo-szkoleniowe oraz wsparcie pomostowe.

- Promocja przedsiębiorczości akademickiej: Wspieranie innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej na obszarach rewitalizowanych.
- Wspieranie firm w początkowym okresie działalności: Działania te mają na celu zapewnienie stabilnego rozwoju nowo powstałym przedsiębiorstwom.
- Wzrost atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru rewitalizacji: Realizowane poprzez zagospodarowanie zdegradowanych obiektów i terenów.
- Tworzenie zachęt do inwestowania na wolnych terenach, w szczególności przemysłowych: Ma to na celu przyciągnięcie nowych inwestycji i dywersyfikację lokalnej gospodarki.
- Rozwój lokalnych centrów usług i modernizacja targowisk miejskich: Przyczyni się do ożywienia handlu i usług na obszarze rewitalizacji. Na Wirku przeprowadzono wymianę pokrycia dachowego terenów targowych przy ul. Kupieckiej, co świadczy o działaniach w tym kierunku.

2. Tworzenie nowych miejsc pracy i rozwój kompetencji zawodowych:

- Wzmacnianie kompetencji zawodowych mieszkańców: Szczególnie w obliczu zmian klimatycznych oraz transformacji energetycznej i gospodarczej w sektorze górniczym. Przykłady to wsparcie wzrostu kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych osób dorosłych, w tym osób starszych i o niskich kwalifikacjach.
- Reintegracja zawodowa osób wykluczonych z rynku pracy: Obejmuje to programy outplacementowe i subsydiowane zatrudnienie.
- Rozwijanie infrastruktury i usług otoczenia biznesu wspierającego lokalne przedsiębiorstwa i nowo powstające firmy.
- Adaptacja pustostanów i rozwój gastronomii i usług.

Realizacja tych przedsięwzięć przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru rewitalizacji oraz dywersyfikacji lokalnej gospodarki, co jest niezbędne dla osiągnięcia kompleksowej i trwałej poprawy jakości życia w Rudzie Śląskiej.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej istotne jest podejmowanie działań mających na celu kompleksową modernizację starej zabudowy mieszkaniowej i jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic, rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej, a także poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej. Celem jest tworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o potencjał architektoniczny i przemysłowy miasta, z jednoczesnym podniesieniem standardu życia mieszkańców i zapewnieniem nowoczesnej infrastruktury.

1. Modernizacja i podniesienie standardu zabudowy oraz infrastruktury komunalnej:

- Kompleksowa modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej:
Obejmuje to termomodernizację wraz z wymianą źródeł ogrzewania zasobów mieszkaniowych, co jest kluczowe dla redukcji zanieczyszczeń powietrza.
- Likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych:
Dostosowywanie budynków mieszkalnych i przestrzeni publicznych do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami, w tym budowa wind, remonty klatek schodowych oraz pochylni dla osób z niepełnosprawnościami.
- Podłączenie budynków do centralnego ogrzewania, bądź zmianę systemu ogrzewania, a także budowę i rozbudowę OZE, czy montaż magazynów energii.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sieciowej: Dotyczy to sieci wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych, energetycznych i telekomunikacyjnych.

- Rozwój społecznego budownictwa mieszkaniowego oraz lokalizacja nowej zabudowy wielorodzinnej: Ma to na celu zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, zwłaszcza dla młodych rodzin.

2. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych:

- Tworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych: Obejmuje to modernizację najważniejszych miejsc publicznych, w tym placów w centrach dzielnic, a także pozostałych skwerów i zieleńców.
- Uporządkowanie wnętrz podwórzowych: Działanie to powinno być realizowane horyzontalnie dla wszystkich zamieszkałych podobszarów rewitalizacji, w tym poprzez wypracowanie z mieszkańcami rozwiązań przestrzennych dla wybranych podwórek.
- Doposażenie przestrzeni miejskiej w elementy małej architektury: Obejmuje to ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, słupki informacyjne, tablice ogłoszeniowe, oświetlenie energooszczędne i nasadzenia zieleni.
- Uprzątnięcie i zagospodarowanie terenów nieużytkowanych: Przywracanie funkcji zaniedbanym obszarom, co zwiększy estetykę i atrakcyjność rewitalizowanych podobszarów.
- Ożywienie dawnych ulic handlowych i wykreowanie deptaków: Między innymi poprawa funkcjonalności i atrakcyjności centrów dzielnic.
- Adaptacja terenów przemysłowych: W tym dawnych hałd, m.in. na tereny zielono-rekreacyjne, czy ścieżki dydaktyczne i historyczne.
- Budowa i rozbudowa monitoringu wizyjnego, poprawiającego bezpieczeństwo w przestrzeniach publicznych.

3. Poprawa infrastruktury transportowej, m.in.:

- Modernizacja infrastruktury drogowej, w tym nawierzchni jezdni, chodników i przejść dla pieszych.

- Budowa nowych lub modernizacja istniejących miejsc parkingowych.
- Budowa spójnej sieci dróg rowerowych.
- Budowa węzłów przesiadkowych.
- Modernizacja i zazielenianie infrastruktury transportu zbiorowego.
- Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym wszystkich uczestników.
- Dostosowanie infrastruktury drogowej, w tym transportu publicznego do osób o szczególnych potrzebach.

Realizacja tych działań przyczyni się do znaczącej poprawy jakości życia w zrewitalizowanych obszarach, zwiększając ich funkcjonalność, estetykę i dostępność dla wszystkich grup mieszkańców.

Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej kluczowe jest podejmowanie działań mających na celu zachowanie i zwiększenie dostępności terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, poprawę jakości powietrza i czystości, a także ograniczanie negatywnych skutków działalności przemysłowej w środowisku.

1. Zwiększenie ilości i jakości zieleni oraz ochrona wartości przyrodniczych:

- Dbłość o zielen, w tym dosadzanie drzew i roślin oraz pielęgnacja istniejącej zieleni: Celem jest zwiększenie powierzchni terenów zielonych, co wpływa na poprawę jakości powietrza, estetykę przestrzeni, a także sprzyja bioróżnorodności i tworzy miejsca do rekreacji.
- Tworzenie nowych i zagospodarowanie istniejących terenów zieleni urządzonej: Obejmuje to parki miejskie, skwery, planty, zieleńce na obszarach zabudowy mieszkaniowej oraz terenach poprzemysłowych.

- Rozwijanie terenów zieleni wśród historycznych osiedli mieszkaniowych: Jest to szczególnie ważne dla poprawy jakości życia w zdegradowanych obszarach.
- Adaptacja terenów przemysłowych, w tym dawnych hałd, na tereny zielono-rekreacyjne oraz ścieżki dydaktyczne i historyczne: Przykładem jest to, że miasto dąży do tworzenia estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych w oparciu o potencjał architektoniczny i przemysłowy.
- Wykorzystywanie w rozwoju sportu i turystyki terenów wodnych: W tym Stawu Kokotek oraz doliny Bytomki i Kochłówki.
- Utrzymanie bogatego zasobu terenów zieleni, rozwijanie bioróżnorodności w miejskiej przyrodzie oraz ochrona czwartej przyrody.

2. Poprawa jakości powietrza i czystości:

- Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne: Działania te mają na celu redukcję emisji szkodliwych substancji do atmosfery, poprzez wspieranie mieszkańców w przechodzeniu na ekologiczne systemy ogrzewania (np. gazowe, elektryczne).
- Eliminowanie źródeł nielegalnego zanieczyszczania powietrza i składowania odpadów.
- Dbłość o czystość ulic, podwórek i studzienek kanalizacyjnych: Regularne działania porządkowe i konserwacyjne są kluczowe dla utrzymania higieny i funkcjonalności infrastruktury.
- Montaż stacji monitorujących jakość powietrza: Instalacja urządzeń do pomiaru zanieczyszczeń powietrza pozwoli na bieżące monitorowanie stanu środowiska i podejmowanie odpowiednich działań zaradczych.
- Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami.
- Edukacja ekologiczna: Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska.

3. Ograniczanie negatywnych skutków działalności przemysłowej:

- Ograniczanie negatywnych skutków eksploatacji górniczej w środowisku, w tym rekultywacja biologiczna.
- Zapobieganie negatywnym skutkom szkód górniczych..

Realizacja tych przedsięwzięć jest kluczowa dla budowania miasta o wysokiej jakości środowiska naturalnego, odpornego na zmiany klimatyczne i oferującego mieszkańcom zdrowe i estetyczne otoczenie.

12. Mechanizmy integrowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych

Wymogiem koniecznym dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania. Wynika to także z art. 15 ust. 1 pkt 6 ustawy o rewitalizacji. Komplementarność w każdym z tych wymiarów ukazuje sposób zintegrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez zintegrowane działania. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane w GPR tworzą wiązkę zintegrowanych ze sobą działań pod względem problemów obszaru rewitalizacji, które rozwiązują, przestrzeni, w której są realizowane, procedur zarządzania ich wdrażaniem, źródeł finansowania oraz odniesieniem do wcześniej realizowanych działań. W kolejnych punktach przedstawiono komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych w poszczególnych wymiarach.

12.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w programie oznacza, że przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji w różnych częściach obszarów rewitalizacji. Efektem takiego podejścia będzie oddziaływanie zrealizowanych przedsięwzięć na cały obszar rewitalizacji (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), choć wiele przedsięwzięć

rewitalizacyjnych można zlokalizować w konkretnym miejscu, ponieważ tam na przykład będą realizowane projekty społeczne lub edukacyjne, adaptowany będzie budynek pod cele społeczne lub kulturalne, itp. W celu zapewnienia komplementarności przestrzennej Gminnego programu rewitalizacji przedsięwzięcia zostały zlokalizowane na całym obszarze rewitalizacji, ze szczególną koncentracją jednak na obszarach, które są kluczowe dla powodzenia procesu rewitalizacji w mieście Ruda Śląska. Rozkład przestrzenny przedsięwzięć został zaprezentowany w rozdziale „Kierunki zmian funkcjonalnoprzestrzennych obszaru rewitalizacji”.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na ten obszar.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (nie punktowo, w pojedynczych miejscach), by poszczególne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii.

Projekty realizowane będą w różnych podobszarach rewitalizacji. Łącznie zaplanowano 79 przedsięwzięć podstawowych, najwięcej w podobszarach Nowy Bytom i Ruda. Część projektów dedykowana jest poszczególnym fragmentom obszaru rewitalizacji, jak np. rewitalizacja wewnętrznych kwartałów zabudowy (podwórek) czy termomodernizacja budynków mieszkalnych. Zakłada się także projekty realizowane na kilku lub wszystkich podobszarach rewitalizacji, oddziałujących na cały obszar rewitalizacji - przy ich wdrażaniu należy zachować możliwie pełną równowagę przestrzenną.

Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny być realizowane w obszarze rewitalizacji, jednocześnie zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku dopuszcza się by przedsięwzięcia

zamieszczone w GPR były realizowane poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki - tzn. jeśli ich oddziaływanie wpływa na obszar rewitalizacji lub też, jeśli nie jest możliwe lub racjonalne realizowanie projektu w obszarze rewitalizacji (np. infrastruktura niezbędna do realizacji danego projektu zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji).

12.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym programie polegać będzie na ich dopełnieniu tematycznym. Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe. W rezultacie możliwe jest skuteczniejsze i bardziej kompleksowe przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom, szczególnie tym społecznym.

Projekty zapisane w GPR wynikają wprost ze zdiagnozowanych problemów. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

Poszczególne projekty zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne planowane funkcje wyznaczonych podobszarów rewitalizacji (określone w wizji). W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć społecznych tzw. miękkich.

Tabela 37. Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
Podobszar rewitalizacji Ruda					

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
P.1.1. Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy	x	x			
P.1.2. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Ruda	x	x	x	x	x
P.1.3. Poprawa warunków estetycznych i funkcjonalnych Placu Koniecznego	x		x		x
P.1.4. Rewitalizacja skweru przy Grocie na ul. Achtelika	x		x	x	
P.1.5. Modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Staszica, Kościelnej, Wolności, Wieniawskiego			x		x
P.1.6. Modernizacja budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w dzielnicy Ruda			x	x	x
P.1.7. Adaptacja zabytkowego budynku byłej Fabryki Margaryny na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze	x	x	x		x
P.1.8. Modernizacja i adaptacja zespołu zabudowy szybu „Franciszek”	x	x	x		x
P.1.9. Zadbajmy o piękno zabytków w naszej małej ojczyźnie	x		x		x
P.1.10. Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska	x		x		x
P.1.11. Spotkajmy się na Rudzie!	x				
Podobszar rewitalizacji Orzegów					
P.2.1. Poprawa dostępności w Galerii Czapla przy Centrum Inicjatyw Społecznych Miejskiej Biblioteki	x				x

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
Publicznej w Rudzie Śląskiej					
P.2.2. Przebudowa i modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Orzegów	x		x		x
P.2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych mieszkańców przy ul. Orzegowskiej 36-44 i włączenie ich w życie społeczne Orzegowa	x		x		x
P.2.4. Renaturyzacja zdegradowanej doliny rzeki Bytomki w Rudzie Śląskiej	x			x	
Podobszar rewitalizacji Godula					
P.3.1. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Goduli, Nowaka, Kolbe, Tiałowskiego, Czereśniowej				x	x
Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel					
P.4.1. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Wolności -Raciborska			x	x	x
Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus					
P.5.1. Kakauszale - Fest Literacki	x				
P.5.2. Modernizacja budynku przy ul. Przedtorze 14a	x		x		x
P.5.3. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ul. Pawła			x		x
P.5.4. Rewitalizacja infrastrukturalna osiedla Kaufhaus	x		x	x	x
P.5.5. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Szafranka, Nowobytomskiej, Styczyńskiego	x				x
P.5.6. Termomodernizacja budynków mieszkalnych			x	x	x

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
poprzez wykonanie indywidualnych kotłowni gazowych, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych					
P.5.7. Budowa węzła przesiadkowego oraz przebudowa przystanków zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportowych na terenie miasta Ruda Śląska			x		x
P.5.8. Wielki Piec Huty Pokój Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej	x		x		x
P.5.9. Zagospodarowanie stawu Kokotek wraz z otoczeniem oraz traktem do Stacji Biblioteka	x		x	x	
Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj					
P.7.1. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj przy ul. Szyb Walenty w Rudzie Śląskiej	x		x		x
Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u					
P.8.1. Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	x	x	x		x
P.8.2. Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	x				
Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las					
P.9.1. Transformacja zawodowa w ZS nr 4 w Rudzie Śląskiej	x	x			
P.9.2. Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna	x	x	x		x
P.9.3. Modernizacja infrastruktury energetycznej komunalnych budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii				x	

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
P.9.4. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych				x	x
P.9.5. Modernizacja budynków mieszkalnych w dzielnicy Wirek				x	x
P.9.6. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Andrzej	x		x	x	x
P.9.7. Modernizacja ośrodka sportowego przy ulicy Czarnoleśnej 14 w dzielnicy Nowy Bytom - III etap modernizacja budynku sportowego i infrastruktury technicznej	x		x		x
P.9.8. Gaszenie oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zapożarowanego terenu przy ul. Bukowej w Rudzie Śląskiej			x	x	
Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice					
P.10.1. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Bykowina wraz z częścią Kochłowic	x	x	x	x	x
P.10.2. Nowe życie kamienicy 11 listopada 19			x	x	x
P.10.3. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Siekiela, Wita Stwosza, Okrężnej, Potyki, Plebiscytowej, Drażyka, Pordzika				x	x
P.10.4. Modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego - Ogródki Jordanowskie w dzielnicy Kochłowice przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 w Rudzie Śląskiej dzielnicy Kochłowice	x		x	x	x
P.10.5. Odnowa części terenów Doliny Kochłówek na obszarze rozlewiska, Gródka Średniowiecznego i okolic	x		x	x	

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
P.10.6. Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek”/ Aktywizacja gospodarcza i społeczna terenów po KWK Polska-Wirek		x	x	x	
Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom					
P.11.1. Zagospodarowanie Placu Jana Pawła II	x	x	x	x	x
P.11.2. Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej - społeczno-kulturalne serce Miasta	x		x	x	x
P.11.3. Ogrody Śniadaniowe Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty 2025-2030	x				
P.11.4. Rewitalizacja zabudowy w centralnej części dzielnicy Nowy Bytom			x	x	x
P.11.5. Modernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta Ruda Śląska			x	x	x
P.11.6. Modernizacja systemów grzewczych budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej				x	x
P.11.7. Remont i adaptacja zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 na cele kulturalne, społeczne oraz gospodarcze	x	x	x		x
P.11.8. Modernizacja krytego basenu kąpielowego przy ul. Pokoju 13 w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Nowy Bytom	x		x	x	x
P.11.9. Modernizacja letniego basenu kąpielowego przy ul. Ratowników 2 - II etap rozbudowy basenu	x		x		x
P.11.10. Poprawa wizerunku Miasta poprzez kompleksową modernizację targowiska miejskiego		x	x	x	x

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
w Rudzie Śląskiej przy ul. Markowej - usunięcie obecnych obiektów i budowa nowych pawilonów usługowo-handlowych					
P.11.11. Zazielenienie hałdy przy ul. Niedurnego i Furgota				x	x
P.11.12. Adaptacja Kina Patria na instytucję edukacyjno-kulturalną	x	x	x		x
Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój					
P.12.1. Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”	x	x	x	x	x
P.12.2. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój II” na działce 2705/234 oraz na terenach sąsiednich			x	x	
P.12.3. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój I” na działce 2704/234 oraz na terenach sąsiednich			x	x	
Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji					
P.13.1. CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	x				
P.13.2. Nowoczesne pracownie w Rudzie Śląskiej bramą do konkurencyjnego wykształcenia przyszłych pracowników	x				
P.13.3. Czas na nowoczesne technologie - modernizacja pracowni w Centrum Kształcenia Zawodowego w Rudzie Śląskiej	x				

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
P.13.4. Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)	x				
P.13.5. Firma z Rudą. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych Rudy Śląskiej	x	x			
P.13.6. Akcja Transformacja	x	x			
P.13.7. Razem dla Wszystkich - Wielowymiarowa Integracja w Rudzie Śląskiej	x	x			
P.13.8. Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe	x	x			
P.13.9. Laboratoria czwartej przyrody: aktywizacja społeczności lokalnych w kierunku zielonej transformacji i rozpoznawania lokalnego dziedzictwa antropocenu	x				
P.13.10. Szansa na (samo)zatrudnienie - bis	x	x			
P.13.11. Kadry przyszłości - Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców - PSF		x			
P.13.12. Kadry przyszłości - kompleksowe wsparcie rozwoju zawodowego osób dorosłych z subregionu centralnego woj. śląskiego	x	x			
P.13.13. Spacer historyczny	x				
P.13.14. Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz zasad ich prawidłowej segregacji	x				
P.13.15. Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie miasta Ruda Śląska	x		x	x	x
P.13.16. Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska	x		x	x	x

	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery				
Numer i nazwa przedsięwzięcia	S	G	P-F	Ś	T
P.13.17. Modernizacja energetyczna budynków na podobozarach rewitalizacji Ruda oraz Chebzie/Kaufhaus				x	x
P.13.18. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz docieplenie ścian zewnętrznych				x	x
P.13.19. Modernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie remontu elewacji zabytkowych oraz odbudowa budynku przy ul. 1 Maja			x	x	x
P.13.20. Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej	x		x		x
P.13.21. Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych - etap 2	x		x	x	x

* S - Społeczną, G-Gospodarczą, PF-Przestrzenno-Funkcjonalną, Ś-Środowiskową, T-Techniczną

Źródło: Opracowanie własne

12.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który umożliwi efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz komplementarność i spójność procedur.

System zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji ściśle powiązany z systemem zarządzania określonym w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018. W

kontekście tej strategii Gminny Program Rewitalizacji (GPR) funkcjonuje jako program operacyjny. Takie połączenie zapewnia przejrzystość i koordynację polityki rozwoju gminy na różnych poziomach operacyjnych, co gwarantuje realne włączenie polityki rewitalizacyjnej w pakiet strategicznych działań prowadzonych przez gminę.

Wysoki poziom elastyczności systemu zarządzania projektami rozwojowymi dostosowany do bieżących uwarunkowań wewnętrznych, możliwości budżetowych, jak i dynamicznie zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w otoczeniu gminy zapewnia wysoką efektywność procesu inwestycyjnego i jego odpowiedzialne (finansowo i organizacyjnie) wdrażanie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie osiągnięta poprzez przyjęcie spójnego systemu wdrażania procesów rewitalizacyjnych, składającego się z:

- systemu zarządzania;
- systemu monitorowania postępów realizacji programu;
- systemu aktualizacji.

Ponadto zakłada się zapewnienie spójności systemu zarządzania i systemu monitoringu z procedurami określonymi w Strategii Rozwoju Miasta. Pozwoli to na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

12.4. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych polegać będzie na umiejętnym łączeniu wsparcia z różnych źródeł finansowania, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Podstawą finansowania projektów będzie Budżet Miasta oraz WPF. Ponadto planuje się wykorzystanie środków wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych oraz środków prywatnych. Zakłada się współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych m.in. ze środków europejskich, w tym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, ze środków krajowych, w tym z budżetów samorządów terytorialnych, ich jednostek i spółek, z dostępnych środków rządowych, w tym funduszy celowych, z komercyjnych instrumentów bankowych, a także ze środków prywatnych projektodawców.

12.5. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym programie rewitalizacji polegać będzie na kontynuacji postulatów zapoczątkowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030, przyjętego Uchwałą nr PR.0007.8.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 22 stycznia 2015 r. i włączonych do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030, przyjętego Uchwałą Nr PR.0007.77.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 24 maja 2018 r. i dotychczas zmienianego w 2022 r i 2024 r. Komplementarność międzyokresowa między Lokalnym Programem Rewitalizacji (LPR) a Gminnym Programem Rewitalizacji uchwalonym w 2018 roku (GPR 2018) została zachowana poprzez kontynuację zdecydowanej większości projektów zapoczątkowanych w LPR.

GPR przejął wiele inicjatyw z LPR, w tym projekty dotyczące modernizacji infrastruktury kulturalnej, społecznej i sportowej, takie jak ówczynie funkcjonujących Miejskiego Centrum Kultury i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy letniego basenu. Kluczowym elementem kontynuacji było włączenie wielu przedsięwzięć LPR, np. rewitalizacji parków (Dworskiego, przy ul. Sobieskiego), skwerów (ul. Tuwima) oraz renaturalizacji dolin rzecznych (Bytomki, Rowu Rudzkiego), w ramy szerszych projektów GPR, głównie pod nazwą "Trakt Rudzki".

Kontynuowano również rewitalizację historycznych centrów (Orzegów, Wirek) i placów (Plac Niepodległości). Ważnym aspektem była też kontynuacja projektów związanych z zagospodarowaniem terenów przemysłowych. W GPR znalazły się również projekty dotyczące modernizacji zasobów mieszkaniowych (termomodernizacja, podłączenie

do sieci ciepłowniczej, rewitalizacja zabytkowych osiedli) oraz aktywizacji społecznej. Jedynie nieliczne projekty z LPR nie znalazły się w GPR, zazwyczaj z powodu ich realizacji lub zmiany lokalizacji poza obszar rewitalizacji. Zmiany GPR 2018 przeprowadzone w 2022 r. i 2024 r. nie ingerowały w cele, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Niniejszy dokument wprowadza już zmiany w tym zakresie z uwzględnieniem zasady, że zapoczątkowane i niezakończone działania będą kontynuowane.

W tabeli poniżej przedstawiono listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych kontynuowanych (w trakcie realizacji) w okresie pomiędzy 2018-2024 a 2025-2030.

Tabela 38. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne kontynuowane do 2030 r. w GPR

Lp .	Podobszar rewitalizacji	Nazwa przedsięwzięcia
1	Ruda	Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy
2	Ruda	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Ruda
3	Ruda	Modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Staszica, Kościelnej, Wolności, Wieniawskiego
4	Ruda	Modernizacja budynków mieszkalnych i niemieskalnych w dzielnicy Ruda (zmodyfikowany tytuł projektu)
5	Ruda	Adaptacja zabytkowego budynku byłej Fabryki Margaryny na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze
6	Ruda	Modernizacja i adaptacja zespołu zabudowy szybu „Franciszek” (wcześniej: Modernizacja i adaptacja Szybu Franciszek)
7	Orzegów	Przebudowa i modernizacja ośrodka sportowo-

Lp .	Podobszar rewitalizacji	Nazwa przedsięwzięcia
		rekreacyjnego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Orzegów
8	Godula	Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Goduli, Nowaka, Kolbe, Tiałowskiego, Czereśniowej
9	Kolonia Carl Emanuel	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Wolności - Raciborska
10	Chebzie/Kaufhaus	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ul. Pawła
11	Chebzie/Kaufhaus	Rewitalizacja infrastrukturalna osiedla Kaufhaus
12	Chebzie/Kaufhaus	Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Szafranka, Nowobytomskiej, Styczyńskiego
13	Chebzie/Kaufhaus	Budowa węzła przesiadkowego oraz przebudowa przystanków zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportowych na terenie miasta Ruda Śląska
14	Chebzie/Kaufhaus	Wielki Piec Huty Pokój Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej (wcześniej tytuł: Modernizacja Wielkiego Pieca Hutniczego „A”)
15	Szyb Mikołaj	Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj przy ul. Szyb Walenty w Rudzie Śląskiej
16	Muzeum PRL-u	Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej (wcześniej: Folwark Dwór Nowa Ruda - Muzeum PRL-u)
17	Wirek/Czarny Las	Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna
18	Wirek/Czarny Las	Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Nazwa przedsięwzięcia
		energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych
19	Wirek/Czarny Las	Modernizacja budynków mieszkalnych w dzielnicy Wirek
20	Bykowina/Kochłowice	Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Bykowina wraz z częścią Kochłowic
21	Bykowina/Kochłowice	Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Siekiela, Wita Stwosza, Okrężnej, Potyki, Plebiscytowej, Drażyka, Pordzika (zmiana nazwy ulicy Szewczyka na Drażyka).
22	Bykowina/Kochłowice	Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek”/ Aktywizacja gospodarcza i społeczna terenów po KWK Polska-Wirek (wcześniej: Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek” i górnej części osiedla Nowa Bykowina)
23	Nowy Bytom	Ogrody Śniadaniowe Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty 2025-2030
24	Nowy Bytom	Modernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta Ruda Śląska
25	Nowy Bytom	Modernizacja systemów grzewczych budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej
26	Nowy Bytom	Remont i adaptacja zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 na cele kulturalne, społeczne oraz gospodarcze
27	Teren po KWK Pokój	Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”
28	obszar rewitalizacji	Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)
29	obszar rewitalizacji, poza obszarem	Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska (kontynuacja projektu Trakt Rudzki 1)

Lp	Podobszar rewitalizacji	Nazwa przedsięwzięcia
	rewitalizacji	
30	obszar rewitalizacji	Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz docieplenie ścian zewnętrznych
31	obszar rewitalizacji	Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność międzyokresowa pomiędzy dotychczas prowadzonym procesem rewitalizacji i procesem planowanym w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska zachodzi również na poziomie systemu zarządzania realizacją programu. Rolę Pełnomocnika ds. rewitalizacji pełni nadal Zastępca Prezydenta ds. zagospodarowania Przestrzennego, który nadzoruje i koordynuje proces rewitalizacji w Mieście. Wydział Rozwoju Miasta działający w strukturach Urzędu Miasta Ruda Śląska jest odpowiedzialny za zbieranie niezbędnych danych i informacji o poczynionych inwestycjach, prowadzenie monitoringu programu rewitalizacji, koordynowanie badania oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, upowszechnianie wiedzy o istocie rewitalizacji wśród wszystkich interesariuszy procesów rewitalizacji, prowadzenie dokumentacji i obsługi administracyjnej powołanego przed uchwaleniem dokumentu Komitetu Rewitalizacji.

13. Indykatywne ramy finansowe i harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zostały uwzględnione w Gminnym Programie, składają się przede wszystkim przedsięwzięcia o charakterze podstawowym. Możliwość ich realizacji związana jest z możliwościami ich finansowania przez miasto oraz inne podmioty w powiązaniu z efektywnością pozyskiwania źródeł na ich dofinansowanie pochodzących ze środków zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i europejskich.

W poniższej tabeli zaprezentowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji wraz z opisem ich montażu finansowego. W tabeli nie uwzględniono pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z uwagi na brak możliwości rzetelnego oszacowania ich kosztów w momencie opracowywania GPR.

Zdecydowana większość tej kwoty przypada na projekty realizowane przez Miasto Ruda Śląska. Największe planowane nakłady finansowe przypadają na podobszary rewitalizacji: Ruda, Nowy Bytom, Chebzie/Kaufhaus.

Tabela 39. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji (zaktualizowana lista)

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda	Podobszar rewitalizacji Ruda
P.1.1. Rewitalizacja społeczna - poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej Rudy	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej, Kościół Boży w Rudzie Śląskiej	1 000 000,00	x	x
P.1.2. Rewitalizacja historycznej części dzielnicy Ruda	Miasto Ruda Śląska, Kościół Boży w Rudzie Śląskiej, zarządcy i właściciele nieruchomości, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	50 000 000,00	x	x
P.1.3. Poprawa warunków estetycznych i funkcjonalnych Placu Koniecznego	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty	1 000 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
	powiązane z celami rewitalizacji			
P.1.4. Rewitalizacja skweru przy Grocie na ul. Achtelika	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	70 000,00	x	
P.1.5. Modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Staszica, Kościelnej, Wolności, Wieniawskiego	MGSM „Perspektywa”	8 000 000,00		x
P.1.6. Modernizacja budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w dzielnicy Ruda	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Kościół Boży w Rudzie Śląskiej	5 000 000,00	x	x
P.1.7. Adaptacja zabytkowego budynku byłej Fabryki Margaryny na cele społeczne, kulturalne i gospodarcze	Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś, inny podmiot następcą prawny	12 000 000,00	x	x
P.1.8. Modernizacja i adaptacja zespołu	Miasto Ruda Śląska, inne	45 000	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
zabudowy szybu „Franciszek”	podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	000,00		
P.1.9. Zadbajmy o piękno zabytków w naszej małej ojczyźnie	Miasto Ruda Śląska, Zespół Szkół nr 7 w Rudzie Śląskiej	240 000,00	x	
P.1.10. Modernizacja budynku Hufca ZHP Ruda Śląska	Hufiec ZHP Ruda Śląska	900 000,00	x	
P.1.11. Spotkajmy się na Rudzie!	Komenda Hufca ZHP w Rudzie Śląskiej im. hm. Łucji Zawada	100 000,00	x	x
Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów	Podobszar rewitalizacji Orzegów
P.2.1. Poprawa dostępności w Galerii Czapla przy Centrum Inicjatyw Społecznych Miejskiej Biblioteki	Miasto Ruda Śląska	500 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Publicznej w Rudzie Śląskiej				
P.2.2. Przebudowa i modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Orzegów	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	9 900 000,00	x	
P.2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych mieszkańców przy ul. Orzegowskiej 36-44 i włączenie ich w życie społeczne Orzegowa	Miasto Ruda Śląska	1 500 000,00	x	
P.2.4. Renaturyzacja zdegradowanej doliny rzeki Bytomki w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, MGPM TBS Sp. z o.o.	21 100 000,00	x	
Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula	Podobszar rewitalizacji Godula
P.3.1. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Goduli, Nowaka, Kolbe, Tiałowskiego, Czereśniowej	MGSM „Perspektywa”	11 000 000,00		x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel	Podobszar rewitalizacji Kolonia Carl Emanuel
P.4.1. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Wolności -Raciborska	MGSM „Perspektywa”	11 000 000,00		x
Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus	Podobszar rewitalizacji Chebzie/Kaufhaus

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.5.1. Kakauszale - Fest Literacki	Miejska Biblioteka Publiczna w Rudzie Śląskiej	135 000,00	x	
P.5.2. Modernizacja budynku przy ul. Przedtorze 14a	Miasto Ruda Śląska, MBP	4 000 000,00	x	
P.5.3. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie ul. Pawła	MGSM „Perspektywa”	4 000 000,00		x
P.5.4. Rewitalizacja infrastrukturalna osiedla Kaufhaus	Miasto Ruda Śląska, zarządcy i właściciele nieruchomości, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	20 000 000,00	x	x
P.5.5. Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowego osiedla w rejonie osiedla ul. Szafranka, Nowobytomskiej, Styczyńskiego	MGSM „Perspektywa”	5 000 000,00		x
P.5.6. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka	do oszacowani	x	x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
indywidualnych kotłowni gazowych, zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	10, 12, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Szafranka 14, Koordynator projektu: Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.	a		
P.5.7. Budowa węzła przesiadkowego oraz przebudowa przystanków zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportowych na terenie miasta Ruda Śląska	Miasto Ruda Śląska	11 000 000,00	x	
P.5.8. Wielki Piec Huty Pokój Centrum Transformacji w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska	99 000 000,00	x	
P.5.9. Zagospodarowanie stawu Kokotek wraz z otoczeniem oraz traktem do Stacji Biblioteka	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	15 000 000.00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj	Podobszar rewitalizacji Szyb Mikołaj
P.7.1. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Mikołaj przy ul. Szyb Walenty w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	15 000 000,00	x	x
Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u	Podobszar rewitalizacji Muzeum PRL-u

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.8.1. Dwór Nowa Ruda 1890 - Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	Fundacja Minionej Epoki	30 000 000,00	x	x
P.8.2. Muzeum Historii Polski Ludowej w Rudzie Śląskiej	Fundacja Minionej Epoki	200 000,00	x	x
Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las	Podobszar rewitalizacji Wirek/Czarny Las
P.9.1. Transformacja zawodowa w ZS nr 4 w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, Zespół Szkół nr 4 w Rudzie Śląskiej	1 404 783,00	x	x
P.9.2. Osiedle Werdon - rewitalizacja społeczna, zawodowa i infrastrukturalna	MGSM „Perspektywa”	5 000 000,00		x
P.9.3. Modernizacja infrastruktury	Miasto Ruda Śląska,	610 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
energetycznej komunalnych budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.			
P.9.4. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz docieplenie ścian zewnętrznych	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	4 000 000,00	x	
P.9.5. Modernizacja budynków mieszkalnych w dzielnicy Wirek	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	2 650 000,00	x	
P.9.6. Rewaloryzacja i adaptacja Szybu Andrzej	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	7 000 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.9.7. Modernizacja ośrodka sportowego przy ulicy Czarnoleśnej 14 w dzielnicy Nowy Bytom - III etap modernizacja budynku sportowego i infrastruktury technicznej	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	2 500 000,00	x	
P.9.8. Gaszenie oraz rekultywacja techniczna i biologiczna zapożarowanego terenu przy ul. Bukowej w Rudzie Śląskiej	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	9 844 999,00	x	
Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	Podobszar rewitalizacji Bykowina/Kochłowice
P.10.1. Rewitalizacja historycznej	Miasto Ruda Śląska, inne	5 000	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
części dzielnicy Bykowina wraz z częścią Kochłowic	podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	000,00		
P.10.2. Nowe życie kamienicy 11 listopada 19	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	1 500 000,00	x	
P.10.3. Zmniejszenie niskiej emisji dla budynków ul. Siekiela, Wita Stwosza, Okrężnej, Potyki, Plebiscytowej, Drażyka, Pordzika	MGSM „Perspektywa”	9 500 000,00		x
P.10.4. Modernizacja ośrodka sportowo-rekreacyjnego - Ogródki Jordanowskie w dzielnicy Kochłowice przy ul. Ks. Ludwika Tunkla 8 w Rudzie Śląskiej dzielnicy Kochłowice	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	2 200 000,90	x	
P.10.5. Odnowa części terenów Doliny	Miasto Ruda Śląska, inne	1 000	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Kochłówki na obszarze rozlewiska, Gródka Średniowiecznego i okolic	podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	000,00		
P.10.6. Zagospodarowanie obszaru po KWK „Nowy Wirek”/ Aktywizacja gospodarcza i społeczna terenów po KWK Polska-Wirek	Miasto Ruda Śląska	234 000,00	x	
Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom	Podobszar rewitalizacji Nowy Bytom
P.11.1. Zagospodarowanie Placu Jana Pawła II	Miasto Ruda Śląska	7 000 000,00	x	
P.11.2. Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej - społeczno-kulturalne serce Miasta	Miasto Ruda Śląska, Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej	12 400 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.11.3. Ogrody Śniadaniowe Śląskiego Teatru Impresaryjnego im. Henryka Bisty 2025-2030	Śląski Teatr Impresaryjny im. Henryka Bisty w Rudzie Śląskiej	81 000,00	x	
P.11.4. Rewitalizacja zabudowy w centralnej części dzielnicy Nowy Bytom	MGSM „Perspektywa”	3 000 000,00		x
P.11.5. Modernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta Ruda Śląska	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 43, 45 - Czarnoleśna 2, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Chorzowskiej 13, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Furgota 13, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego 1, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Krasickiego	7 500 000,00	x	x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
	2, Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Niedurnego 67, 67A, Markowej 9, 11, 13, Damrota 10, 12, Koordynator projektu - Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.			
P.11.6. Modernizacja systemów grzewczych budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	2 000 000,00	x	
P.11.7. Remont i adaptacja zabytkowej wieży ciśnień przy ulicy Chorzowskiej 2 na cele kulturalne, społeczne oraz	Fundacja Śląsk Wczoraj i Dziś, potencjalni następcy prawni właściciela	10 000 000,00	x	x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
gospodarcze				
P.11.8. Modernizacja krytego basenu kąpielowego przy ul. Pokoju 13 w Rudzie Śląskiej w dzielnicy Nowy Bytom	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	5 000 000,00	x	
P.11.9. Modernizacja letniego basenu kąpielowego przy ul. Ratowników 2 - II etap rozbudowy basenu	Miasto Ruda Śląska, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskiej	4 000 000,00	x	
P.11.10. Poprawa wizerunku Miasta poprzez kompleksową modernizację targowiska miejskiego w Rudzie Śląskiej przy ul. Markowej - usunięcie obecnych obiektów i budowa nowych pawilonów usługowo-handlowych	ZTR Zarząd Targowisk Rudzkich - KOMPROMIS Sebastian Nowak	2 997 354,00		x
P.11.11. Zazielenienie hałdy przy ul. Niedurnego i Furgoła	Miasto Ruda Śląska	2 000 000,00	x	
P.11.12. Adaptacja Kina Patria na instytucję edukacyjno-kulturalną	Następca prawny właściciela obiektu, organizacje, instytucje, które realizują projekty	11 000 000,00		x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
	powiązane z celami rewitalizacji			
Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój	Podobszar rewitalizacji Teren po KWK Pokój
P.12.1. Zagospodarowanie terenu Kopalni Węgla Kamiennego „Pokój”	Miasto Ruda Śląska, inne podmioty, organizacje, instytucje, które realizują projekty powiązane z celami rewitalizacji	do oszacowania	x	
P.12.2. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój II” na działce 2705/234 oraz na	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	22 860 993,91	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
terenach sąsiednich				
P.12.3. Zabezpieczenie przeciwpożarowe terenów składowania odpadów pogórnich w SRK S.A. Oddział KWK „Pokój I-Pokój II” Ruch „Pokój I” na działce 2704/234 oraz na terenach sąsiednich	Spółka Restrukturyzacja Kopalń S.A.	10 137 173,22	x	
Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów w rewitalizacji	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewita	Projekty dotyczące kilku lub wszystkich podobszarów rewital

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
			lizacji	izacji
P.13.1. CUS - Nowe spojrzenie na usługi społeczne	Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej	8 306 161,92	x	
P.13.2. Nowoczesne pracownie w Rudzie Śląskiej bramą do konkurencyjnego wykształcenia przyszłych pracowników	Miasto Ruda Śląska, Zespół Szkół nr 1 w Rudzie Śląskiej (ZS1), Zespół Szkół nr 2 w Rudzie Śląskiej (ZS2), Zespół Szkół nr 5 w Rudzie Śląskiej (ZS5), Zespół Szkół nr 6 w Rudzie Śląskiej (ZS6)	3 000 000,00	x	
P.13.3. Czas na nowoczesne technologie - modernizacja pracowni w Centrum Kształcenia Zawodowego w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, Centrum Kształcenia Zawodowego	13 100 000,00	x	
P.13.4. Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)	Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej	1 500 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.13.5. Firma z Rudą. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych Rudy Śląskiej	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.	800 000,00	x	x
P.13.6. Akcja Transformacja	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.	1 480 782,00	x	
P.13.7. Razem dla Wszystkich - Wielowymiarowa Integracja w Rudzie Śląskiej	Rudzka Agencja Rozwoju „INWESTOR” Sp. z o. o.	1 707 120,00	x	
P.13.8. Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o. w Rudzie Śląskiej	4 764 248,70	x	x
P.13.9. Laboratoria czwartej przyrody: aktywizacja społeczności lokalnych w kierunku zielonej transformacji i rozpoznawania lokalnego dziedzictwa antropocenu	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	1 594 023,86	x	x
P.13.10. Szansa na (samo)zatrudnienie - bis	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	8 571 266,00	x	x
P.13.11. Kadry przyszłości - Usługi	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości	27 990	x	x

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
rozwojowe dla przedsiębiorców - PSF	Sp. z o.o.	604,40		
P.13.12. Kadry przyszłości - kompleksowe wsparcie rozwoju zawodowego osób dorosłych z subregionu centralnego woj. śląskiego	Śląski Inkubator Przedsiębiorczości Sp. z o.o.	7 490 376,34	x	x
P.13.13. Spacery historyczne	Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chrobaka w Rudzie Śląskiej	2 000,00	x	
P.13.14. Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz zasad ich prawidłowej segregacji	Miasto Ruda Śląska	25 000,00	x	
P.13.15. Rewitalizacja przestrzeni publicznych na terenie miasta Ruda Śląska	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	8 500 000,00	x	
P.13.16. Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo	30 000 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
Śląska	Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.			
P.13.17. Modernizacja energetyczna budynków na podobszarach rewitalizacji Ruda oraz Chebzie/Kaufhaus	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	2 508 986,00	x	
P.13.18. Termomodernizacja budynków mieszkalnych poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczej oraz docieplenie ścian zewnętrznych	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	13 000 000,00	x	
P.13.19. Modernizacja budynków mieszkalnych poprzez wykonanie remontu elewacji zabytkowych oraz odbudowa budynku przy ul. 1 Maja	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	8 000 000,00	x	

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Realizator	Szacowana wartość [zł]	Środki publiczne	Środki prywatne
P.13.20. Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej	Miasto Ruda Śląska, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	5 000 000,00	x	
P.13.21. Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych - etap 2	Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor” sp. z o.o.	do oszacowania	x	x

Źródło: Opracowanie własne

14. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej, poczynając od wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, poprzez ustalanie listy projektów rewitalizacyjnych, a kończąc na konsultacji systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji.

Partycypacja społeczna obejmowała różne grupy interesariuszy, czyli przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, a także wielu innych podmiotów.

Zgodnie z zasadą partycypacji poszczególne grupy interesariuszy powinny aktywnie zaangażować się w proces rewitalizacji.

Współdziałanie interesariuszy w procesie rewitalizacji przyczyni się do:

- lepszego zrozumienia potrzeb i oczekiwań wyrażanych przez poszczególne grupy,
- większej reprezentacji środowisk wykluczonych oraz grup społeczno-zawodowych nie biorących dotychczas aktywnego udziału w procesach rozwoju lokalnego,
- wykorzystania w większym stopniu potencjału endogenicznego i realizacji inicjatyw oddolnych,
- wspólnego podejmowania unikatowych inicjatyw, uwzględniających lokalne warunki kontekst zewnętrzny.

Na stronie internetowej Miasta powstała podstrona

<https://www.rudaslaska.pl/gospodarka/unia-europejska/rewitalizacja>, gdzie interesariusze są szeroko informowani o wszystkich etapach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

Prezydent Miasta co pół roku cyklicznie spotyka się z mieszkańcami dzielnic Rudy Śląskiej, gdzie poruszane są bieżące problemy mieszkańców. Część tych spotkań odbywa się w obszarach rewitalizacji. Ponadto konstytuowane i rozwijane będą działania, których istotą jest partycypacja społeczna takie jak program renowacji podwórek. Aktualny pozostaje podział grup interesariuszy według siły wpływu i poziomu zainteresowania uczestnictwem w procesie rewitalizacji, określony w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

14.1. Grupy interesariuszy według siły wpływu i poziomu zainteresowania uczestnictwem w procesie rewitalizacji

14.1.1. Podmioty sektorowe jako interesariusze procesu rewitalizacji

Tabela 40. Interesariusze wymiaru społecznego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji ➤ bierne grupy społeczne	Najważniejsi gracze: partnerzy podmiotów różnych sektorów mających silny wpływ na proces rewitalizacji partnerstwo: ➤ władz lokalnych, ➤ środowiska leaderskie mieszkańców, ➤ parafie, Caritas, ➤ organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Romów Gaudi, Rudzkie Konto Pomocy, Stowarzyszenie Przystanek, Rodziny Hutnicze, Stowarzyszenie na rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
		„Pomocni”, Chór Słowiczek, ➤ przedsiębiorcy w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu, ➤ spółdzielnie mieszkaniowe,
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; podmioty sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ aktywne grupy społeczne, ➤ kluby sportowe, ➤ właściciele / zarządcy nieruchomości, ➤ media lokalne (Sfera TV, Wiadomości Rudzkie)

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 41. Interesariusze wymiaru gospodarczego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji ➤ przedsiębiorstwa tradycyjnych branż, w tym kopalnie węgla	Najważniejsi gracze: partnerzy podmiotów różnych sektorów mających silny wpływ na proces rewitalizacji partnerstwo: ➤ władz lokalnych, ➤ instytucji zarządzających

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
	kamiennego, huta Pokój, ➤ bezrobotni o niskim poziomie wykształcenia i niskiej aktywności w poszukiwaniu pracy, ➤ długotrwale bezrobotni	infrastrukturą techniczną (PWiK, PEC), ➤ samorządu gospodarczego
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; podmioty sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ przedsiębiorcy sektora MŚP, ➤ właściciele terenów o znaczeniu inwestycyjnym, ➤ przedsiębiorstwa sektora deweloperskiego, ➤ media lokalne (Sfera TV, Wiadomości Rudzkie), ➤ bezrobotni zainteresowani zmianą zawodu i podjęciem pracy lub samozatrudnieniem, ➤ ludzie młodzi o dobrym wykształceniu i wysokiej mobilności

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 42. Interesariusze wymiaru infrastrukturalnego (technicznego, przestrzenno-funkcjonalnego) rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji ➤ przedsiębiorstwa tradycyjnych branż, w tym kopalnie węgla kamiennego, huta Pokój, ➤ Bytomska Spółka Restrukturyzacji Kopalń, ➤ grupy wykluczenia społecznego dewastujące substancję mieszkaniową i jej otoczenie, ➤ osoby zalegające z opłatami czynszowymi	Najważniejsi gracze: partnerzy podmiotów różnych sektorów mających silny wpływ na proces rewitalizacji partnerstwo: ➤ władz lokalnych, ➤ przedsiębiorstw gospodarki komunalnej: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, ➤ spółdzielni mieszkaniowych, ➤ przedsiębiorstwa sektora deweloperskiego,
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; podmioty sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ zarządcy nieruchomości, ➤ właściciele nieruchomości, ➤ biura urbanistyczno-architektoniczne, ➤ mieszkańcy substandardowych

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
		zasobów mieszkaniowych

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 43. Interesariusze wymiaru ekologicznego (środowiskowego) rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji ➤ przedsiębiorstwa tradycyjnych branż, w tym kopalnie węgla kamiennego, huta Pokój, ➤ grupy społeczne o niskim poziomie świadomości ekologicznej, ➤ grupy społeczne o niskim statusie materialnym, których nie stać na realizację zachowań proekologicznych (niska emisja)	Najważniejsi gracze: partnerzy podmiotów różnych sektorów mających silny wpływ na proces rewitalizacji partnerstwo: ➤ władz lokalnych, ➤ przedsiębiorstw gospodarki komunalnej: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, ➤ spółdzielni mieszkaniowych, ➤ organizatorzy transportu publicznego, właściciele samochodów, ➤ organizacje pozarządowe z zakresu ochrony środowiska (Rudzkie Towarzystwo Przyjaciół Drzew, Ekoterra, fundacje, organizacje turystyczne),
Siła		Gracze nastawieni na

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
wpływu		uzyskiwanie informacji; podmioty sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ mieszkańcy zainteresowani poprawą stanu środowiska przyrodniczego miasta, ➤ media lokalne (Sfera TV, Wiadomości Rudzkie), ➤ zarządcy nieruchomości, ➤ właściciele nieruchomości

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 44. Interesariusze wymiaru kulturowego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji ➤ mieszkańcy o niskim poziomie wiedzy o dziedzictwie kulturowym, w tym postindustrialnym miasta	Najważniejsi gracze: partnerzy podmiotów różnych sektorów mających silny wpływ na proces rewitalizacji partnerstwo: ➤ władz lokalnych, ➤ organizacje pozarządowe podejmujące działania na rzecz rewitalizacji dziedzictwa, w tym fundacje i stowarzyszenia, ➤ media lokalne (Śląska Telewizja Miejska Sfera, Wiadomości Rudzkie),

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
		➤ mieszkańcy angażujący się w działania na rzecz odnowy i ożywiania dziedzictwa kulturowego miasta,
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; podmioty sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ firmy sektora MŚP w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

14.1.2. Instytucje lokalne jako interesariusze procesu rewitalizacji

Tabela 45. Interesariusze wymiaru społecznego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji	Najważniejsi gracze: Instytucje miejskie będące wiodącymi uczestnikami kształtującymi i inicjującymi proces rewitalizacji ➤ instytucje pomocy społecznej, w tym MOPS, - instytucje kultury, w tym Miejskie Centrum Kultury i Domy Kultury, ➤ Miejska Biblioteka Publiczna - Centra Inicjatyw Społecznych, ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; instytucje sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ szkoły, ➤ Dom Pomocy Społecznej „Senior”, ➤ Policja

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 46. Interesariusze wymiaru gospodarczego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła	Gracze utrzymujący	Najważniejsi gracze: Instytucje

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
wpływu	swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji	miejskie będące wiodącymi uczestnikami kształtującymi i inicjującymi proces rewitalizacji ➤ instytucje otoczenia biznesu (Rudzka Agencja Rozwoju „Inwestor”, Śląski Park Przemysłowo-Technologiczny, Rudzki Inkubator Przedsiębiorczości) ➤ instytucje rynku pracy, (Powiatowy Urząd Pracy, Centrum Kształcenia Ustawicznego),
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; instytucje sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ szkoły zawodowe, technika, licea ogólnokształcące,

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 47. Interesariusze wymiaru infrastrukturalnego (technicznego, przestrzenno-funkcjonalnego) rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji	Najważniejsi gracze: Instytucje miejskie będące wiodącymi uczestnikami kształtującymi i inicjującymi proces rewitalizacji ➤ miejskie służby urbanistyczno-architektoniczne i nadzoru

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
		budowlanego, ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; instytucje sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ Fundacje, stowarzyszenia

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 48. Interesariusze wymiaru ekologicznego (środowiskowego) rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji	Najważniejsi gracze: Instytucje miejskie będące wiodącymi uczestnikami kształtującymi i inicjującymi proces rewitalizacji ➤ Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ➤ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rudzie Śląskie ➤ Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) - Centra Inicjatyw Społecznych,

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; instytucje sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ szkoły wszystkich poziomów kształcenia obecnych w mieście

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

Tabela 49. Interesariusze wymiaru kulturowego rewitalizacji

	Poziom zainteresowania	Poziom zainteresowania
Siła wpływu	Gracze utrzymujący swoje zadowolenie; podmioty o potencjalnie zagrożonych interesach w procesie rewitalizacji	Najważniejsi gracze: Instytucje miejskie będące wiodącymi uczestnikami kształtującymi i inicjującymi proces rewitalizacji ➤ Muzeum Miejskie, ➤ Miejska Biblioteka Publiczna - w tym: Centra Inicjatyw Społecznych ➤ Miejskie Centrum Kultury i domy kultury,
Siła wpływu		Gracze nastawieni na uzyskiwanie informacji; instytucje sprzyjające realizacji procesu rewitalizacji ➤ instytucje otoczenia kultury

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do roku 2030.

14.2. Udział interesariuszy w procesie opracowywania GPR

14.2.1. Włączenie interesariuszy w proces opracowania GPR w 2017 i 2018 roku

W celu zainteresowania jak największej liczby mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy procesu rewitalizacji zarządzający procesem opracowano i rozwieszono plakaty informujące o podjętych pracach, utworzono dedykowaną stronę internetową <http://www.rudaslaska.pl/rewitalizacja>, aktualne informacje o postępie prac i podejmowanych działaniach publikowane były także na portalu społecznościowym Miasta.

Rycina 39. Akcje informujące o prowadzonych pracach nad gminnym programem rewitalizacji

Źródło: zasoby własne

Przedstawiciele Miasta i wykonawcy programu informowali o podjęciu działań w lokalnej prasie (w wersjach drukowanej i internetowej). Zadbano o ogłoszenie terminów spotkań w parafiach. Przeprowadzono spotkanie z radnymi, w trakcie którego omówiono zasady obowiązujące przy sporządzaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji wykorzystano szereg metod i narzędzi partycypacji społecznej.

1. Wywiady z lokalnymi ekspertami

W ramach prowadzonych prac nad programem przeprowadzono pogłębione wywiady z:

- pracownikami Urzędu Miasta (pełnomocnikiem prezydenta miasta ds. organizacji pozarządowych, Miejskim Konserwatorem Zabytków, koordynatorem Zespołu do spraw obsługi inwestora w Mieście Ruda Śląska;
- przedstawicielami miejskich jednostek administracji publicznej (dyrekcją Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej, dyrektorem Miejskiego Centrum Kultury, pracownikiem Działu Naukowo-Oświatowego w Muzeum

Miejskim, dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej, pracownikiem Działu Realizacji Projektów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, kierownikiem Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, kierownikiem Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów);

- przedstawicielami organizacji pozarządowych (prezesem zarządu Fundacja Minionej Epoki, prezesem Rudzkiego Stowarzyszenia Inicjatyw Niebanalnych "In-nI", przedstawiciela Rady Programowej Fundacji Kreatywny Śląsk);
- przedstawicielami sektora gospodarczego (prezesem Śląskiego Inkubatora Przedsiębiorczości Sp. z o.o., prezesem Rudzkiej Agencji Rozwoju Inwestor Sp. z o.o., prezesem firmy Buszman Sp. z o.o. Komunikacja Doradztwo Badania Strategie, kierownikiem działu organizacyjno-prawnego KWK Ruda);
- prezesem zarządu Górniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „Luiza”.

Wnioski z przeprowadzonych wywiadów posłużyły do uzupełniania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji w zakresie poszerzenia informacji m.in. o problemach społecznych i konieczności intensyfikacji rewitalizacji społecznej, rynku pracy, potrzebach edukacyjnych, wpływie rewitalizacji na atrakcyjność gospodarczą.

2. Wizja lokalna (spacery badawcze) połączona z dyskusją

W ramach prac nad programem przeprowadzono cztery spacery badawcze. Spacery miały charakter otwarty, dyskusyjny, miały również służyć poznaniu opinii mieszkańców Rudy Śląskiej, a w szczególności mieszkańców wyznaczonego w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na temat ww. projektu uchwały.

Rycina 40. Lokalizacja spacerów studyjnych

Źródło: zasoby własne

Pierwszego dnia (4 grudnia 2017 r.) o godz. 10:00 uczestnicy spaceru studyjnego przeszli przez Nowy Bytom (zbiórka przed kościołem pw. Św. Pawła, pl. Jana Pawła II), natomiast o godz. 14:00 podobny spacer odbył się w Wirku (zbiórka przed budynkiem Miejskiej Biblioteki Publicznej, ul. Dąbrowskiego 18). Dzień później (5 grudnia 2017 r.) o godz. 10:00 odbył się spacer w Rudzie (zbiórka przed sanktuarium św. Józefa, ul. Piastowska). Swoim zasięgiem spacer obejmował północną część dzielnicy od dworca kolejowego w rejonie ul. Piastowskiej. Natomiast o godz. 14:00 (zbiórka przed Muzeum Miejskim, ul. Wolności), uczestnicy spaceru przeszli do południowej części dzielnicy Ruda w rejonie ulic Wolności, Kościelnej, Bujoczka i Janasa.

Spacery badawcze organizowane w 2017 roku w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku

Źródło: zasoby własne

Celem spacerów było zdiagnozowanie występujących na analizowanym terenie problemów i potencjałów oraz konsultacja ewentualnych możliwych i celowych działań. Wnioski ze spacerów zostały załączone do rozdziału prezentującego szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji.

3. Mobilne punkty konsultacyjne

W dniach od 12 do 14 grudnia w kilku lokalizacjach w Rudzie Śląskiej działał mobilny punkt konsultacyjny. Punkt stanowił oznaczony namiot, w którym dyżurowali eksperci z zakresu rewitalizacji oraz pracownicy Wydziału Rozwoju Miasta. Mieszkańcy mogli uzyskać informacje na temat prac nad GPR oraz wskazać miejsca, jak również inne propozycje związane z określeniem obszarów zdegradowanych i rewitalizacyjnych.

Punkt konsultacyjny w terenie zlokalizowany był w następujących miejscach:

- wtorek 12 grudnia przy budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Chebziu, w godz. od 13:00 do 15:00,
- wtorek 12 grudnia w Rudzie na pl. im. Jana Koniecznego od godz. 16:00 do 18:00,
- środa 13 grudnia w Wirku przed wejściem do CH Plaza, od godz. 15:00 do 18:00,
- czwartek 14 grudnia na pl. Jana Pawła II w Nowym Bytomiu od godz. 15:00 do 18:00.

Mobilne punkty konsultacyjne funkcjonujące w 2017 roku w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku i plakaty zachęcające do udziału w konsultacjach społecznych

Źródło: zasoby własne

Osoby, które korzystały z punktu konsultacyjnego chętnie dzieliły się swoimi przemyśleniami w zakresie niezbędnych działań i prac na ich osiedlu, m.in. przygotowania i remontów placów zabaw, remontów budynków itp. Mieszkańcy chętnie także dowiadywali się nt.

planowanych działań rewitalizacyjnych oraz samego zagadnienia rewitalizacji.

Zgłoszone w mobilnym punkcie konsultacyjnym problemy i sugestie mieszkańców Rudy Śląskiej zostały uwzględnione w rozdziale dotyczącym szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, np. dotyczące niewystarczającej liczby placów zabaw, miejsc wypoczynku i rekreacji, niedostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4. Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

Projekt uchwały Rady Miasta Ruda Śląska w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Ruda Śląska oraz projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku” konsultowane były poprzez zbieranie uwag, propozycji i opinii w postaci papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag.

Uwagi do konsultowanych projektów można było składać w terminie trwania konsultacji w postaci:

a) papierowej:

- drogą korespondencyjną na adres: Urzędu Miasta Ruda Śląska, pl. Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska,
- bezpośrednio do Kancelarii Urzędu Miasta w godzinach pracy Urzędu, tj. poniedziałek, wtorek, środa od godz. 8:00 do godz. 16:00, w czwartek od godz. 8:00 do godz. 18:00 oraz w piątek od godz. 8:00 do godz. 14:00,

b) w postaci elektronicznej na adres e-mail: fundusze@ruda-sl.pl, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. 2013.262 t.j.).

Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miasta Ruda Śląska w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Ruda Śląska odbyły się w dniach 28 listopada 2017 r. - 27 grudnia 2017 r. W formie papierowej/elektronicznej złożono 1 formularz. Uwagi

w nim zawarte dotyczyły montażu elementów małej architektury (ławek) oraz zagospodarowania wybiegu dla psów na terenach leśnych poza obszarem rewitalizacji. Ze względu na charakter proponowanych zapisów oraz lokalizację poza obszarem rewitalizacji nie zostały uwzględnione.

W terminie konsultacji projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku”, tj. w dniach od 19 lutego do 20 marca 2018 r. złożonych zostało łącznie 6 formularzy konsultacyjnych z 37 różnego rodzaju uwagami i opiniami. Większość złożonych uwag zostało pozytywnie rozpatrzonych, w wyniku czego skorygowano/uzupełniono zapisy projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku”. Raport z przeprowadzonych konsultacji jest udostępniony na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (Menu przedmiotowe > Programy, strategie, rewitalizacja > Rewitalizacja miasta).

5. Spotkanie informacyjno-konsultacyjne

Otwarte spotkanie informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji z możliwością składania uwag i propozycji do protokołu odbyło się 27 lutego 2018 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miasta Ruda Śląska, pl. Jana Pawła II 6, w sali sesyjnej (nr 213, II piętro).

W spotkaniu brali udział: II Zastępca Prezydenta Miasta Ruda Śląska ds. zagospodarowania przestrzennego, przedstawiciele Wydziału Rozwoju Miasta i przedstawiciele Wykonawcy oraz interesariusze procesu rewitalizacji.

Pierwsza część spotkania miała charakter informacyjny, przedstawiony został pokrótce przebieg prac nad GPR oraz główne założenia dokumentu. W drugiej części spotkania dyskutowano nad zapisanymi w projekcie GPR projektami rewitalizacyjnymi. Uczestnicy mieli pytania co do zakresu planowanych projektów, a także zgłaszania nowych projektów. Dużo pytań dotyczyło termomodernizacji i możliwości rozszerzenia projektów rewitalizacyjnych o inne budynki wymagające

termomodernizacji. Pomimo ujęcia termomodernizacji w innych dokumentach strategicznych Miasta (program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Miasta, program niskiej emisji i program ochrony środowiska) uczestnicy spotkania wnioskowali o rozszerzenie planowanej termomodernizacji w jak największej liczbie budynków. Postulat ten został uwzględniony poprzez dopisanie projektu U.13.8. Zmniejszenie niskiej emisji poprzez termomodernizację budynków mieszkalnych, modernizację obiektów i podniesienie jakości technicznej budynków, odnawialne źródła energii, wymianę źródeł ciepła w podobszarach rewitalizacji.

6. Zbieranie uwag ustnych do protokołu

Zbieranie uwag ustnych do protokołu odbywało się w terminie od 28 listopada 2017r. do 27 grudnia 2017r., w Urzędzie Miasta Ruda Śląska, w Wydziale Rozwoju Miasta, pl. Jana Pawła II 6, III piętro (pokój 306) w godzinach pracy Urzędu, tj. poniedziałek, wtorek, środa od godz. 8:00 do godz. 16:00, w czwartek od godz. 8:00 do godz. 18:00 oraz w piątek od godz. 8:00 do godz. 14:00.

W terminie konsultacji nie wpłynęły uwagi ustne do protokołu.

14.2.2. Włączenie interesariuszy w proces opracowania zmiany GPR w 2024 i 2025 roku

O przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji zdecydowała Rada Miasta Ruda Śląska uchwałą Nr PR.0007.4.2025 w dniu 30 stycznia 2025 roku. Przed przystąpieniem do zmiany GPR została przeprowadzona ewaluacja on-going Programu, której wyniki również posłużyły do aktualizacji treści dokumentu. Celem przeprowadzenia ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska było m.in. dokonanie oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Raport z ewaluacji, zawierający analizę dotychczasowych działań i ich efektów, a także ustawowo wymagana ocena aktualności i stopnia realizacji GPR, został przedstawiony do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji. Komitet zaopiniował raport wraz z oceną pozytywnie.

Po przystąpieniu do opracowania Programu interesariusze rewitalizacji zostali włączeni w prace nad zmianą GPR poprzez formy opisane poniżej.

1. W ramach ewaluacji GPR

Proces ewaluacji został zaplanowany z wykorzystaniem różnorodnych metod badawczych, co pozwoliło na kompleksowe i wielowymiarowe ujęcie tematu. Do zastosowanych form angażowania interesariuszy należały:

- Wywiady z interesariuszami: Umożliwiły zebranie szczegółowych opinii, doświadczeń i perspektyw kluczowych aktorów procesu rewitalizacji - mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego.
- Warsztaty konsultacyjne: Stworzyły platformę do otwartej dyskusji, wymiany poglądów i wspólnego wypracowywania rozwiązań. Uczestnicy mieli możliwość aktywnego udziału w ocenie stopnia realizacji celów GPR oraz identyfikacji wyzwań i potencjałów.
- Spacery terenowe: Pozwoliły na bezpośrednią obserwację zmian w przestrzeni miejskiej oraz weryfikację zebranych danych w kontekście rzeczywistych potrzeb i problemów obszaru rewitalizacji.

Wyniki przeprowadzonych badań, uwzględniające perspektywy wszystkich zaangażowanych stron, zostały szczegółowo przedstawione w raporcie ewaluacyjnym opracowanym w grudniu 2024 r.

2. Ankieta on-line

Mieszkańcy mieli możliwość wypełnić ankietę, której wyniki zostały wykorzystane przy opracowaniu aktualizacji szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji i szeroko opisane w rozdziałach odnoszących się do diagnozy. Ankieta dotyczyła m.in. oceny usług publicznych, terenów zieleni, sportu i rekreacji. Ankieta była anonimowa i można było ją

wypełnić online do 7 marca 2025 r. W ankiecie wzięło udział łącznie 2083 mieszkańców podobszarów rewitalizacji.

3. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Od 14 marca do 14 kwietnia 2025 r. przeprowadzony został nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych można było składać w formie:

elektronicznej:

- wypełniając formularz zgłoszeniowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych dostępny on-line: <https://www.badania-ipc.pl/poll/index.php/487491/lang-pl>
- przysyłając wypełniony formularz zgłoszeniowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych w wersji edytowalnej oraz w postaci podpisanego skanu na adres e-mail: fundusze@ruda-sl.pl.

papierowej:

- przysyłając wypełniony i podpisany formularz zgłoszeniowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych drogą korespondencyjną na adres: Urzędu Miasta Ruda Śląska, pl. Jana Pawła II 6, 41-709 Ruda Śląska,
- składając wypełniony i podpisany formularz zgłoszeniowy przedsięwzięć rewitalizacyjnych bezpośrednio do Biura Obsługi Mieszkańców w godzinach pracy Urzędu.

4. Spotkania warsztatowe oraz konsultacje on-line z interesariuszami rewitalizacji

W ramach prac nad aktualizacją GPR zorganizowano warsztaty, które dotyczyły potrzeb mieszkańców podobszarów rewitalizacji oraz pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które mogły zostać wpisane do aktualizowanego Programu. Do udziału zaproszono interesariuszy rewitalizacji, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, spółdzielni i wspólnot

mieszkaniowych oraz podmiotów działających na rzecz rozwoju naszego Miasta.

Harmonogram spotkań stacjonarnych w podobszarach rewitalizacji:

- Kafhaus/Chebzie, Nowy Bytom - 18 marca 2025 r. godz. 16:30 - Stacja Biblioteka, ul. Dworcowa 33
- Ruda, Carl Emmanuel, Muzeum PRL, Szyb Mikołaj - 19 marca 2025 r. godz. 16:30- Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej, ul. Wolności 26
- Orzegów, Godula - 20 marca 2025 r. godz. 16:30- Centrum Inicjatyw Społecznych Stary Orzegów, ul. Hlonda 29,
- Wirek/Czarny Las, KWK Pokój - 8 kwietnia 2025 r. godz. 16:30- Biblioteka Ficinus, ul. Kubiny 24
- Bykowina/Kochłowice - 9 kwietnia 2025 r. godz. 16:30- Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, ul. 11 Listopada 15A.

Dla osób, które nie mogły w wyznaczonym terminie uczestniczyć w warsztatach zostały uruchomione konsultacje on-line, na których również można było podzielić się pomysłami.

Harmonogram spotkań on-line:

- Bykowina/Kochłowice - 24 marca 2025 r. godz. 15:00 - 18:00,
- Wirek/Czarny Las, KWK Pokój - 25 marca 2025 r. godz. 15:00 - 18:00,
- Orzegów, Godula - 26 marca 2025 r. godz. 15:00 - 18:00,
- Ruda, Carl Emmanuel, Muzeum PRL, Szyb Mikołaj - 27 marca 2025 r. godz. 15:00 - 18:00,
- Kafhaus/Chebzie, Nowy Bytom - 31 marca 2025 r. godz. 15:00 - 18:00.

Informacje o organizowanych warsztatach zostały rozpowszechnione m.in. poprzez stronę internetową Miasta Ruda Śląska oraz rozwieszenie plakatów na obszarze rewitalizacji.

W pracach nad zmianą GPR brał udział Komitet Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska. W zorganizowanym spotkaniu konsultacyjnym w dniu 10 kwietnia 2025 r. wzięli udział członkowie Rady Seniorów Miasta Ruda Śląska, Młodzieżowej Rady Miasta Ruda Śląska oraz Komitetu Rewitalizacji.

Rycina 41. Obraz wycinka strony internetowej

<https://www.rudaslaska.pl/ruda-slaska/aktualnosci/spotkania-warsztatowe-z-interesariuszami-rewitalizacji>

Strona główna > Ruda Śląska > Aktualności > Spotkania warsztatowe oraz konsultacje on-line z interesariuszami rewitalizacji

Spotkania warsztatowe oraz konsultacje on-line z interesariuszami rewitalizacji

📅 2025-03-11 10:49

W ramach prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku zorganizowane zostaną warsztaty. Dotyczyć będą potrzeb mieszkańców podobaszów rewitalizacji oraz pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które mogą zostać wpisane do zaktualizowanego programu.

Źródło: zasoby własne

Rycina 42. Przykładowe plakaty informujące o organizowanych warsztatach

Źródło: zasoby własne

Rycina 43. Spotkania konsultacyjne

Źródło: zasoby własne

14.3. Udział interesariuszy w procesie wdrażania GPR

Udział interesariuszy jest kluczowy dla prowadzenia skutecznego procesu rewitalizacji. Interesariuszami rewitalizacji są mieszkańcy obszaru rewitalizacji i pozostali mieszkańcy oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy

nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego, ich jednostki organizacyjne, oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Ponadto, prowadzony jest proces zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Jest to kontynuacja działań partycypacyjnych prowadzonych na etapie przygotowania diagnozy oraz samego programu.

Istotnym narzędziem wzmacniającym uczestnictwo różnorodnych grup interesariuszy w procesie wdrażania rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, czyli forum opiniującego i doradczego, którego skład stanowią przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności.

Na etapie wdrażania GPR Miasto współpracuje z ciałami przedstawicielskimi takimi jak Rada Seniorów Miasta Ruda Śląska, Młodzieżowa Rada Miasta, Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego w Rudzie Śląskiej i innymi gremiami.

Poszczególne grupy interesariuszy powinny aktywnie angażować się w proces rewitalizacji. Współdziałanie interesariuszy w procesie rewitalizacji przyczyni się do:

- lepszego zrozumienia potrzeb i oczekiwań wyrażanych przez poszczególne grupy,
- większej reprezentacji środowisk wykluczonych oraz grup społeczno-zawodowych nie biorących dotychczas aktywnego udziału w procesach rozwoju lokalnego,
- wykorzystania w większym stopniu potencjału endogenicznego i realizacji inicjatyw oddolnych,

- wspólnego podejmowania unikatowych inicjatyw, uwzględniających lokalne warunki i kontekst zewnętrzny.

Interesariusze włączają się w działania rewitalizacyjne, w zależności od ich potrzeb i możliwości poprzez:

informowanie Prezydenta i Komitetu Rewitalizacji o lokalnych problemach wymagających rozwiązania, konsultowanie proponowanych rozwiązań rewitalizacyjnych odnoszących się do lokalnych spraw i problemów, doradztwo w zakresie swoich możliwości, jako lokalnych ekspertów, dzielenie się z władzami lokalnymi odpowiedzialnością za podejmowanie decyzji w sprawach bezpośrednio ich dotyczących, współrealizowanie projektów rewitalizacyjnych.

Częstotliwość wymienionych powyżej działań uzależniona będzie od harmonogramu realizacji procesu rewitalizacji oraz potrzeb interesariuszy. Zakłada się, że temat rewitalizacji poruszany będzie podczas cyklicznych spotkań Prezydenta Miasta z mieszkańcami dzielnic Rudy Śląskiej.

Interesariusze informowani są o możliwości udziału w procesie wdrażania GPR m.in. poprzez kontynuację prowadzenia zakładki internetowej <http://www.rudaslaska.pl/rewitalizacja>, na której publikowane będą aktualne informacje na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych, organizowanych spotkań, warsztatów i innych działań partycypacyjnych.

Interesariusze procesu są też realizatorami projektów rewitalizacyjnych, co jest jednym z najważniejszych aspektów włączania interesariuszy w proces rewitalizacji. Prowadzą je zarówno miejskie jednostki, spółki z udziałem miasta, jak i podmioty niezwiązane z administracją publiczną, np. organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, podmioty zarządzające nieruchomościami, podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność gospodarczą, itp. Ponadto, jeżeli to jest możliwe i zasadne projekty rewitalizacyjne prowadzone są w sposób partycypacyjny.

Wdrożenie procesów rewitalizacji, w tym partycypacja, prowadzone są w sposób inkluzywny, włączający wszystkie możliwe grupy społeczne i interesariuszy.

Prowadząc te procesy powinno się dążyć do wyeliminowania nierówności i do promowania równości kobiet i mężczyzn oraz do uwzględniania perspektywy płci, a także do zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, przyczyniając się do wykluczenia jakichkolwiek form segregacji lub wykluczenia.

15. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie stanowi zadanie własne gminy. Zadania te powinny być realizowane w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy, a także w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego.

Kompleksowy charakter procesu rewitalizacji, wymagający zaangażowania wielu interesariuszy, sprawia, że niezbędne jest stworzenie odpowiedniej struktury organizacyjnej oraz precyzyjnego podziału kompetencji i obowiązków. W Rudzie Śląskiej, w związku z realizacją lokalnego programu rewitalizacji, powołano Komitet ds. Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska¹⁸.

Przekształcenie lokalnego programu rewitalizacji w gminny program rewitalizacji wymagało uregulowania zasad funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji w oparciu o art. 7 ustawy o rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda

¹⁸ Zarządzeniem nr SP.0050.1.74.2016 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 25 listopada 2016 r.

Śląska zostały pierwotnie określone uchwałą nr PR.0007.111.2018 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 21 czerwca 2018 r. Uchwała ta była następnie zastąpiona: uchwałą nr PR.0007.126.2020 z dnia 22 października 2020 r. oraz zmieniona uchwałą nr PR.0007.67.2024 Rady Miasta z dnia 21 marca 2024 r.

Chociaż ustawa o rewitalizacji dopuszcza powoływanie odrębnych Komitetów dla poszczególnych podobszarów rewitalizacji, w Rudzie Śląskiej zdecydowano się na powołanie jednego Komitetu dla całego obszaru rewitalizacji. Takie rozwiązanie ma na celu zapewnienie bardziej obiektywnego opiniowania spraw dotyczących poszczególnych podobszarów.

Skład Komitetu Rewitalizacji jest powoływany odrębnymi zarządzeniami Prezydenta Miasta. Chronologia powoływania Komitetu oraz zmian w jego składzie przedstawia się następująco:

I kadencja:

- Zarządzenie NR SP.0050.1.77.2018 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska.

II kadencja:

- Zarządzenie NR SP.0050.1.66.2020 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska.
- Zarządzenie NR SP.0050.1.87.2023 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 27 października 2023 r. zmieniające zarządzenie Prezydenta Miasta Ruda Śląska nr SP.0050.1.66.2020 z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska.

III kadencja:

- Zarządzenie Nr SP.0050.1.39.2024 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska.

Komitet będzie wykonywał m.in. następujące zadania:

- a) wspieranie działań Prezydenta Miasta w obszarze działań związanych z rewitalizacją Miasta Ruda Śląska oraz pełnienia roli forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy;
- b) pełnienie funkcji opiniodawczo-doradczej Prezydenta Miasta w sprawach dotyczących wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i oceny przebiegu procesu rewitalizacji;
- c) reprezentowanie interesariuszy rewitalizacji;
- d) wyrażanie opinii i stanowisk oraz podejmowania inicjatyw i rekomendowania rozwiązań w sprawach dotyczących prowadzenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Miasta Ruda Śląska i jego oceny, w tym opiniowania raportów rocznych i raportu końcowego z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji;
- e) opiniowanie projektów zarządzeń Prezydenta Miasta, uchwał Rady Miasta, w tym aktów prawa miejscowego związanych z rewitalizacją.

Prezydent Miasta pełni rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji. Kieruje on pracą Urzędu Miasta przy pomocy Zastępców Prezydenta oraz Sekretarza i Skarbnika. Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miasta Ruda Śląska działania związane z rewitalizacją leżą w kompetencjach Zastępcy Prezydenta Miasta ds. zagospodarowania przestrzennego. Prezydent Miasta powołuje także Komitet Rewitalizacji i zapewnia jego obsługę organizacyjną.

Proces rewitalizacji koordynuje i nadzoruje Pełnomocnik Prezydenta Miasta Ruda Śląska ds. Rewitalizacji Miasta, którego funkcję pełni Zastępca Prezydenta Miasta ds. zagospodarowania przestrzennego. Do zakresu zadań Pełnomocnika należy:

- 1) nadzór nad właściwą realizacją procesu rewitalizacji,
- 2) nadzór nad bieżącą aktualizacją oraz monitorowaniem GPR,
- 3) organizowanie spotkań Komitetu Rewitalizacji.

Wsparciem realizacji GPR, w szczególności wdrażaniem przedsięwzięć rewitalizacyjnych, będzie zajmować się Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji, który zostanie powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta. Zespół będzie złożony z pracowników Urzędu Miasta Ruda Śląska i innych jednostek organizacyjnych. Obszary problemowe objęte GPR (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe) wymagają zaangażowania ekspertów z wielu dziedzin. Pojedynczy wydział czy jednostka organizacyjna nie posiada pełnego spektrum kompetencji niezbędnych do kompleksowego rozwiązywania tak złożonych zagadnień. Zespół międzywydziałowy zapewni synergię wiedzy i doświadczeń z różnych obszarów, takich jak urbanistyka, gospodarka komunalna, zabytki, sprawy lokalowe, pomoc społeczna, inwestycje, itp. Powołanie Zespołu umożliwi spójne i zintegrowane planowanie oraz realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Często zdarza się, że działania prowadzone przez różne wydziały są niezależne, co może prowadzić do dublowania wysiłków, niespójności lub wręcz wzajemnego wykluczania się projektów. Zespół zadaniowy ds. rewitalizacji będzie pełnił rolę centralnego punktu koordynacji, zapewniając harmonizację celów, zasobów i harmonogramów poszczególnych działań. Dzięki temu możliwe będzie uniknięcie fragmentaryzacji interwencji i maksymalizacja ich efektów. Zespół będzie stanowić platformę do wymiany informacji i budowania wspólnego zrozumienia dla celów GPR. Regularne spotkania i wspólne analizy pozwolą na bieżące monitorowanie postępów, identyfikowanie potencjalnych trudności i reagowanie na zmieniające się potrzeby obszarów rewitalizowanych. W ten sposób zwiększy się efektywność zarządzania programem oraz zdolność adaptacji do dynamicznego otoczenia.

Harmonogram realizacji GPR

Poniżej przedstawiono harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, w którym zostały uwzględnione podstawowe elementy wdrażania GPR. Harmonogram przedstawiono do 2030 roku.

Tabela 50. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Etapy i rodzaje działań	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Powołanie Komitetu Rewitalizacji							
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji (co najmniej raz na kwartał)							
Uchwalenie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji przez Radę Miasta Ruda Śląska							
Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do budżetu gminy/WPF							
Działania informacyjno-promocyjne Gminnego Programu Rewitalizacji							
Monitoring przedsięwzięć rewitalizacyjnych							
Ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji							
Przygotowanie projektów do realizacji, pozyskanie finansowania zewnętrznego, wdrożenie projektów							
Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie finansowej 2025-2030							
Przygotowanie do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej							

Źródło: opracowanie własne

W ramach oceny aktualności i stopnia realizacji GPR w 2030 roku nastąpi decyzja o ewentualnej aktualizacji GPR.

16. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Realizacja procesu rewitalizacji podlega procesowi monitorowania. Monitorowanie programu rewitalizacji polega na gromadzeniu danych i informacji, które posłużą do odpowiedzi na pytanie czy i w jakim stopniu osiągnięte są cele wskazane w GPR, ze szczególnym uwzględnieniem projektów zawartych w programie.

System monitoringu i oceny procesów rewitalizacji miasta Ruda Śląska stanowi integralną składową systemu monitoringu i oceny rozwoju miasta wykorzystywanego dla potrzeb strategii rozwoju oraz innych dokumentów programowych i planistycznych. Monitoring i ewaluacja programu rewitalizacji polegać będzie na cyklicznym i okresowym przeprowadzeniu oceny realizacji poszczególnych działań zapisanych w dokumencie oraz decydowaniu się na aktualizacje bądź zmiany w związku ze zmieniającą się sytuacją w mieście oraz kontrolowaniu zasadności i efektywności przeznaczonych na rewitalizację środków finansowych.

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji składa się z dwóch elementów: monitoringu w ujęciu rocznym oraz ewaluacji w perspektywie 3-letniej i ma za zadanie kontrolę stopnia realizacji programu, osiągnięcia określonych w nim celów i kierunków działań, jak również ocenę zmian jakie wywoła realizacja programu na wyznaczonych do rewitalizacji podobszarach.

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany przy aktywnym udziale podmiotów lokalnych, które udostępniły posiadane informacje na temat sytuacji miasta. Dane do opracowania GPR pozyskiwane były od wydziałów i referatów Urzędu Miasta oraz instytucji miejskich/publicznych (w zakresie kompetencji poszczególnych jednostek), a także instytucji kultury, spółdzielni mieszkaniowych oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji definiowanych w ustawie o rewitalizacji. Na etapie wdrażania (i monitoringu) kontakty z tymi

podmiotami będą utrwalane i rozwijane w celu pozyskiwania informacji o zachodzących procesach rewitalizacyjnych.

Z uwagi na złożony charakter programu rewitalizacji, proces monitorowania projektów powinien być procesem ciągłym. Sprawozdania z postępów w realizacji projektów uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywane będą raz w roku (na podstawie danych dostarczanych przez podmioty zgłaszające swoje projekty w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji i przedkładane do zaopiniowania członkom Komitetu Rewitalizacji. Coroczne sprawozdania mają za zadanie określenie zakresu i zasięgu poprawy ogólnej sytuacji miasta w ujęciu wielowymiarowym oraz ukazywać proces osiągania celu generalnego rewitalizacji miasta.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki pomiaru celów strategicznych GPR. Część wskaźników, za pomocą których będą mierzone cele strategiczne ma charakter wskaźników oddziaływania. Odnoszą się do danych użytych w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji i powiązane są z delimitacją obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Należą do nich między innymi: liczba ludności obszaru rewitalizacji, udział osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności, udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przypadających na 100 mieszkańców. Wartości bazowe w większości przypadków dotyczą ostatniego wykonanego pomiaru dla 2023 roku. Należy wziąć pod uwagę, że wpływ na ich zmianę nie zależy wyłącznie od poziomu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zmiana wartości tych wskaźników może zależeć od czynników niezależnych od procesu rewitalizacji, szczególnie od ogólnej koniunktury gospodarczej, czy ogólnych trendów demograficznych. Innym typem wskaźników są wskaźniki rezultatu podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Należą do nich m.in. liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach usług społecznych, liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych, czy liczba mieszkańców

nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych. Realizatorzy przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą podejmować zadania związane na przykład z remontami i adaptacjami budynków pod funkcje społeczne lub modernizacją przestrzeni publicznych. Wskaźniki rezultatu obrazują, na ile zadania inwestycyjne odpowiadają potrzebom mieszkańców obszaru rewitalizacji, co będzie się przekładać na skłonności do korzystania z oferty wykreowanej w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach. Wskaźniki te mają wartość bazową równą 0, ponieważ zakłada się, że odnoszą się do przedsięwzięć, które będą wdrażane w przyszłości. Dane pochodzące od realizatorów przedsięwzięć będą agregowane, aby wykazać wpływ całego programu na zmianę. Przy opisach podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wskazano, które z nich mają wpływ na zmianę wybranych wskaźników. Należy założyć, że na potrzeby monitoringu mogą być zestawiane dane dotyczące działań przedstawionych także w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Uwaga ta odnosi się także do kolejnego typu wskaźników. Są to wskaźniki produktu, do których należą m.in.: liczba budynków lub obiektów dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami, liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne, długość ciągów pieszych wybudowanych, wyremontowanych, na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników, czy liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych. Wskaźniki produktu i rezultatu zostały przypisane do podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i służą także do pomiaru stopnia realizacji przedsięwzięć w cyklu rocznym. Realizacja celów strategicznych będzie oceniana nie częściej niż raz na trzy lata.

Tabela 51. Wskaźniki realizacji celów GPR dla obszaru rewitalizacji

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowania wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	Liczba ludności ogółem na pobyt stały	32 417	Zatrzymani e trendu spadkowego lub spowolnienie	Analiza na podstawie danych meldunkowych Urzędu Miasta Ruda Śląska
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji,	Udział osób korzystających z zasiłków środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców zameldowanych na pobyt stały	6,95	Spadek	Analiza na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Rudzie Śląskiej

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
zintegrowani a wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych				
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowani a wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	Udział osób bezrobotnych ogółem w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym zameldowanych na pobyt stały	2,14	Spadek	Analiza na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej
I. Wzmocnienie	Liczba podjętych interwencji Straży Miejskiej w przeliczeniu	15,11	Spadek	Analiza na podstawie danych Straży Miejskiej

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowani a wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	na 100 mieszkańców na pobyt stały			
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowani a wspólnot sąsiedzkich i społeczności	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych budynkach	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
lokalnych				
I. Wzmocnienie kapitału społecznego obszaru rewitalizacji, zintegrowani a wspólnot sąsiedzkich i społeczności lokalnych	Liczba zorganizowanych wydarzeń w nowych lub zmodernizowanych przestrzeniach publicznych	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przypadających na 100 mieszkańców na pobyt stały	10,57	Wzrost	Analiza na podstawie danych GUS (baza REGON)

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
obszaru rewitalizacji				
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w nowych lub zmodernizowanych budynkach	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
II. Wzrost poziomu zatrudnienia i atrakcyjności gospodarczej obszaru rewitalizacji	Powierzchnia zagospodarowanych terenów przemysłowych na nowe funkcje	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	Liczba mieszkańców nowych lub zmodernizowanych budynków mieszkalnych	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej	Liczba budynków lub obiektów, w których zastosowano udogodnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
j, jej bezpośrednie go otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej				
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośrednie go otoczenia w centrach dzielnic oraz	Liczba wymienionych źródeł ciepła na nowoczesne	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej				
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	Długość ciągów pieszych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośredniego otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej	Długość dróg rowerowych wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej	Długość ulic wybudowanych, wyremontowanych lub na których zostało podniesione bezpieczeństwo użytkowników	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
j, jej bezpośrednie go otoczenia w centrach dzielnic oraz rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej				
III. Modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej, jej bezpośrednie go otoczenia w centrach dzielnic oraz	Liczba nowych lub zmodernizowanych miejsc parkingowych	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
rozwój infrastruktury sieciowej i drogowej				
IV. Poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych (z wyłączeniem terenów zieleni)	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
IV. Poprawa	Powierzchnia nowych lub	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
jakości przestrzeni publicznych oraz terenów zieleni urządzonej, w tym terenów o wartościach przyrodniczo-krajobrazowych	odnowionych terenów zieleni			sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych
V. Kreowanie nowych aktywności zachowujących, eksponujących	Liczba zmodernizowanych, zabezpieczonych lub zaadaptowanych pod nowe funkcje zabytków	0	Wzrost	Zestawienie na podstawie sprawozdań realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Cele strategiczne GPR	Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji	Wartość bazowa (2023 r.)	Oczekiwana zmiana	Sposób pomiaru
i rozwijających dziedzictwo kulturowe i postindustrialne miasta				

Źródło: opracowanie własne.

Za koordynowanie procesu monitorowania GPR i prowadzenie bazy danych niezbędnych do monitorowania procesu rewitalizacji odpowiedzialny będzie Wydział Rozwoju Miasta. Za realizację i monitorowanie poszczególnych zadań rewitalizacyjnych, wymienionych w GPR odpowiedzialne będą właściwe komórki organizacyjne Urzędu i jednostki organizacyjne Miasta oraz inne podmioty realizujące zadania ujęte w GPR. Wydział gromadzi także dane pozyskane od innych podmiotów realizujących działania rewitalizacyjne oraz przygotowuje okresowe sprawozdania z realizacji dokumentu.

Ponadto w proces monitoringu i ewaluacji zaangażowane będą następujące podmioty:

- Komitet Rewitalizacji poprzez
 - opiniowanie sprawozdań rocznych z realizacji GPR i raportu z ewaluacji,
 - opiniowanie projektów zarządzeń Prezydenta Miasta, uchwał Rady Miasta, w tym aktów prawa miejscowego związanych z rewitalizacją.
- Interesariusze rewitalizacji, w tym podmioty realizujące projekty poprzez:
 - dostarczanie informacji źródłowej o sytuacji w podobszarach rewitalizacji - z uwzględnieniem wszystkich wymiarów rewitalizacji,
 - dostarczanie informacji niezbędnej do oceny stopnia realizacji i efektów projektów rewitalizacji.

Ewaluacja - ocena aktualności i stopnia realizacji GPR (dokonywana co najmniej raz na 3 lata) powinna obejmować ocenę stopnia rozwiązania problemów zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji. Będzie polegać na agregowaniu raportów monitoringowych z projektów w jeden raport i przeprowadzaniu w regularnych okresach (co najmniej w 2027 i 2030 r.) ewaluacji GPR i przygotowanie raportu zawierającego:

- zestawienie przyjętych w GPR przedsięwzięć podstawowych

i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego,

- zestawienie wskaźników do osiągnięcia w przedsięwzięciach wykonanych i niewykonanych,
- zestawienie wskaźników osiągniętych w przedsięwzięciach wykonanych,
- informację merytoryczną na temat realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i wykonanych wskaźników, w tym informacja na temat problemów w realizacji projektów i przyczyn niewykonania projektów,
- zestawienie finansowe wykonanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- analizę poziomu wskaźników wykorzystanych na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych,
- rekomendację zapisów przyszłych.

Aktualizację przewiduje się w sytuacji stwierdzenia takiej potrzeby na podstawie prowadzonej ewaluacji. Aktualizacja będzie przeprowadzona również w sytuacjach:

- zidentyfikowania nowych projektów rewitalizacyjnych mogących mieć wpływ na realizację celów,
- zmian warunków instytucjonalnych prowadzenia procesu rewitalizacji (zapisów ustaw, wytycznych wojewódzkich, poważnych zmian organizacyjnych w gminie).

W przypadku stwierdzenia, że GPR wymaga zmiany, Prezydent Miasta Ruda Śląska występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji. Zmiana niniejszego Programu następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany, zgodnie z art. 23 ustawy o rewitalizacji.

17. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Rudy Śląskiej

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji przewiduje możliwość wprowadzenia gminnym programem rewitalizacji zmian w gminnych dokumentach strategicznych i w wynikających z nich aktach prawa miejscowego.

17.1. Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym

Uchwała numer PR.0007.146.2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta Ruda Śląska Rady Miasta Ruda Śląska została podjęta dnia 20 czerwca 2024 roku. Na etapie zmiany opracowania GPR plan ogólny nie został jeszcze[przyjęty. Obecnie trwają prace związane z opracowaniem tego planu.

Biorąc pod uwagę konieczność wskazania zakresu niezbędnych zmian wynikających z ustaleń GPR w planie ogólnym, należy przyjąć, że przy projektowaniu planu uwzględnione zostaną uwarunkowania zapisane w gminnym programie rewitalizacji. Obowiązek sporządzenia planu ogólnego został wprowadzony ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 24 września 2023 roku. Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który został dodany wspomnianą nowelizacją, plan ogólny ma na celu określenie polityki przestrzennej gminy i zastępuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia planu ogólnego, zgodnie z art. 13b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, powinny uwzględniać znajdujące się na obszarze miasta obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji w ramy kreowania polityki przestrzennej gminy. Ustalenia planu ogólnego w zakresie funkcji terenów, zasad ich zagospodarowania i rozwoju infrastruktury powinny wspierać realizację GPR, a także uwzględniać planowane inwestycje publiczne w obszarach rewitalizacji, które są kluczowe dla realizacji GPR. Może to dotyczyć np. przeznaczenia terenów pod infrastrukturę społeczną, przestrzeń publiczną czy

inwestycje wspierające rozwój gospodarczy obszarów rewitalizowanych. Plan ogólny, wprowadzając nowe kategorie stref planistycznych (np. strefy usługowe, strefy zieleni i rekreacji), powinien uwzględniać specyfikę obszarów rewitalizacji i wspierać różnorodność funkcji oraz aktywizację społeczną i gospodarczą, co jest zgodne z celami GPR. W praktyce oznacza to, że plan ogólny staje się nadrzędnym narzędziem planistycznym, które musi integrować i wdrażać zapisy GPR w wymiarze przestrzennym.

17.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W związku z aktualnymi ustaleniami Gminnego Programu Rewitalizacji nie zachodzi obecnie bezwzględna konieczność uchwalania nowych, bądź też dokonywania zmian w istniejących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Nie należy jednak wykluczać, że na etapie wdrażania GPR, w toku realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, może zaistnieć potrzeba dostosowania wybranych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do szczegółowych wymogów i potrzeb wynikających z zaplanowanych inwestycji. Taka elastyczność w podejściu do planowania przestrzennego pozwoli na efektywne wspieranie realizacji celów rewitalizacyjnych.

17.3. Uchwały, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Podstawowymi dokumentami regulującymi kwestie prawne dotyczące gminnych lokali mieszkalnych w Rudzie Śląskiej są:

- uchwała nr PR.0007.76.2021 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie określenia zasad wynajmowania lokali i pomieszczeń tymczasowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Miasta Ruda Śląska, z późniejszymi zmianami.

- uchwała nr PR.0007.55.2021 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 22 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska w latach 2021-2026, z późniejszymi zmianami.

Dokumenty te regulują zarządzanie oraz realizację polityki mieszkaniowej dla zasobu mieszkań komunalnych (w tym socjalnych i zamiennych) Gminy Miasta Ruda Śląska.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się znaczna liczba budynków i lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu komunalnego. W kontekście ustaleń Gminnego Programu Rewitalizacji, bieżące zapisy wyżej wymienionych uchwał nie generują konieczności ich zmian. Niemniej jednak, z uwagi na fakt, iż program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Ruda Śląska obowiązuje do końca 2026 roku, po tym terminie niezbędna będzie jego aktualizacja, co stanowić będzie naturalny etap dostosowania polityki mieszkaniowej do zmieniających się warunków i potrzeb, w tym tych wynikających z postępów rewitalizacji.

17.4. Uchwała, o której mowa w art. 7. ust. 3 ustawy o rewitalizacji - Komitet ds. Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska zostały przyjęte uchwałą Rady Miasta Ruda Śląska nr PR.0007.111.2018 z dnia 21 czerwca 2018 roku, zastąpione uchwałą nr PR.0007.126.2020 z dnia 22 października 2020 r. oraz zmienione uchwałą nr PR.0007.67.2024 Rady Miasta z dnia 21 marca 2024 r. Pierwsza kadencja Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska została powołana w grudniu 2018 roku, a otwarty nabór na członków Komitetu ogłoszono w sierpniu 2018 roku. W jej skład weszli przedstawiciele sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego, wyłaniani w drodze naboru. Druga kadencja została powołana w grudniu 2020 roku wraz ze zmianą w październiku 2023 roku. Skład Komitetu na trzecią kadencję (2024-2027) został powołany zarządzeniem nr SP.0050.1.39.2024 Prezydenta Miasta Ruda Śląska z dnia 12 lipca 2024

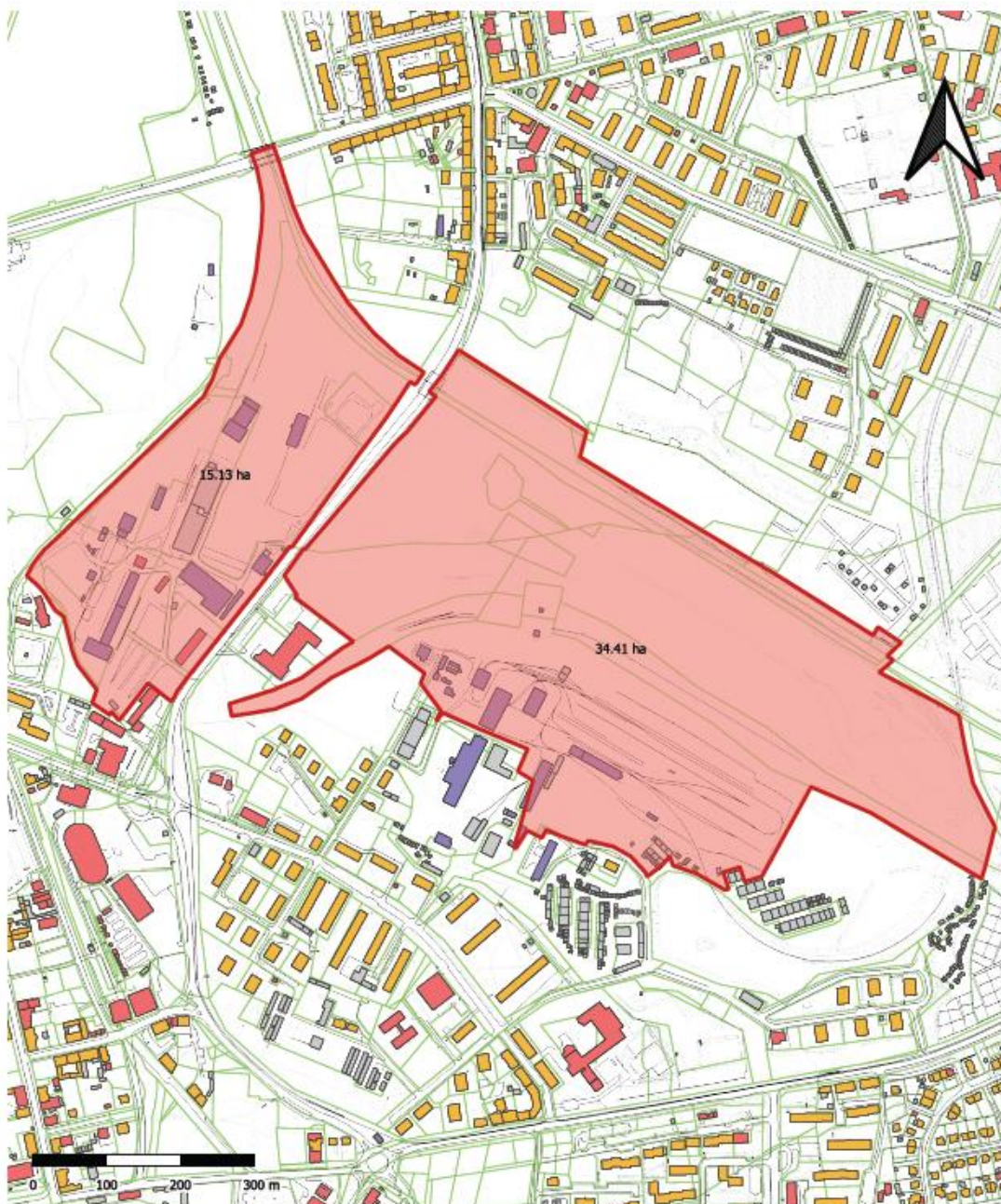
roku, na podstawie wcześniej ogłoszonego otwartego naboru na członków Komitetu. Aktualne ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie generują konieczności zmian w uchwale dotyczącej wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska. W późniejszym etapie prowadzenia procesu rewitalizacji może zaistnieć potrzeba dostosowania tych dokumentów do aktualnych potrzeb.

18. Miejscowy Plan Rewitalizacji

Na mocy uchwały Rady Miasta Ruda Śląska nr PR.0007.147.2024 z dnia 20 czerwca 2024 r., Prezydent Miasta Ruda Śląska obwieścił o przystąpieniu do sporządzenia miejscowego planu rewitalizacji dla obszaru zlokalizowanego w rejonie ulicy Piotra Niedurnego, obejmującego teren po byłej Kopalni Węgla Kamiennego "Pokój". Decyzja ta stanowi konkretny krok w kierunku przestrzennego uporządkowania i transformacji terenów o znaczącym potencjale rozwojowym w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Wytyczne dla sporządzenia MPR dla tego terenu mogą częściowo pokrywać się z założeniami Koncepcji masterplanu terenów KWK „Pokój” w Rudzie Śląskiej opracowanej w grudniu 2021 r. Plan powinien dążyć do przekształcenia obszaru w zrównoważoną, postindustrialną dzielnicę miejską, która będzie atrakcyjna dla mieszkańców, użytkowników biznesowych i rekreacyjnych. Plan powinien przewidywać wielofunkcyjną zabudowę miejską o atrakcyjnym układzie urbanistycznym. Ważne jest ukształtowanie sekwencji różnorodnych przestrzeni wspólnych, z poszanowaniem istniejącej zieleni i uzupełnionych o nowe nasadzenia. W ramach ustaleń planu należy uwzględnić strefy zamieszkania i "woonerfy", priorytetyzujące ruch pieszy. Plan powinien umożliwiać etapowe zagospodarowanie terenu i rozwijanie uzupełniających się funkcji: usług, zamieszkania i rekreacji. Ustalenia powinny dopuszczać różnorodne funkcje w budynkach, takie jak sklepy, kawiarnie, restauracje, żłobek, przedszkole, klub malucha, lokale biurowe, przestrzeń co-workingowe, klub fitness, siłownia, a

także mieszkania w różnej wielkości i standardzie. Kluczowe jest zachowanie i wyeksponowanie postindustrialnego charakteru miejsca, w tym rewitalizacja istniejących budynków, takich jak wieża wyciągowa szybu Wanda, łaźnia, maszynownia, budynek dawnej dyrekcji i budynek maszynowni szybu Jan Karol. Plan powinien wspierać przekształcenie przestrzeni między Górą Antonia a nowym przystankiem tramwajowym w wielofunkcyjne, tętniące życiem miejsce usług, handlu, loftów, imprez kulturalnych, targów sąsiedzkich itp.

Rycina 44. Zasięg obszaru, dla którego opracowywany jest miejscowy plan rewitalizacji w rejonie ulicy Piotra Niedurnego dla terenu po byłej Kopalni Węgla Kamiennego "Pokój"

Źródło: Załącznik do uchwały Rady Miasta Ruda Śląska nr PR.0007.147.2024 z dnia 20 czerwca 2024 r.

Jednocześnie, choć obecne działanie koncentruje się na wskazanym obszarze, zakłada się, że w przyszłości może zajść potrzeba opracowania podobnych miejscowych planów rewitalizacji również dla innych terenów położonych na obszarze rewitalizacji Rudy Śląskiej. Jest

to szczególnie istotne z uwagi na fakt, iż na tym obszarze znajdują się liczne, nie tylko przemysłowe, tereny wymagające zmiany funkcji i zagospodarowania, ale także obszary o nieuregulowanym statusie prawnym lub o złożonej strukturze własnościowej, które stanowią barierę dla realizacji kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W wielu przypadkach, aby efektywnie przeprowadzić proces transformacji i aktywizacji danego fragmentu obszaru rewitalizacji, niezbędne jest precyzyjne określenie jego przeznaczenia i zasad zagospodarowania, co może być osiągnięte właśnie poprzez uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji, zapewniającego ramy prawne dla planowanych inwestycji i zmian przestrzennych. Tego typu plany, dzięki swojej szczegółowości, umożliwiają także skoordynowane działania różnych podmiotów i pozwalają na efektywne wykorzystanie potencjału rewitalizowanych obszarów, niezależnie od ich pierwotnego charakteru czy istniejących uwarunkowań.

19. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Od momentu uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji w Rudzie Śląskiej nie ustanowiono Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) na obszarze objętym programem. W konsekwencji Miasto nie może obecnie skorzystać z prawa pierwokupu nieruchomości położonych na tym terenie, które stanowi jedno z narzędzi przewidzianych dla obszarów, na których ustanowiono SSR. Niemniej jednak, nie należy wykluczać, że w przyszłości, w celu efektywniejszej realizacji celów rewitalizacyjnych, na wybranych podobszarach rewitalizacji taka Specjalna Strefa Rewitalizacji zostanie ustanowiona. Umożliwiłoby to skorzystanie z innych, kluczowych instrumentów prawnych i finansowych, które są dostępne wyłącznie w ramach SSR. W szczególności dotyczy to narzędzi ułatwiających kompleksowe remonty i modernizacje zasobów komunalnych, jak również potencjalnego dotowania prac remontowych w niezabytkowych kamienicach mieszkalnych, co jest istotne z punktu widzenia poprawy stanu technicznego i estetyki zabudowy, a także jakości życia mieszkańców

obszarów rewitalizowanych. Decyzja o ewentualnym ustanowieniu SSR na konkretnych podobszarach będzie każdorazowo analizowana pod kątem maksymalizacji korzyści dla procesu rewitalizacji.

W przypadku podjęcia uchwały w sprawie SSR będzie ona stanowić akt prawa miejscowego.

20. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, z późn. zm.) Prezydent Miasta Ruda Śląska wystąpił pismem z dnia 19 lutego 2018 r. znak AF.042.03.2017 do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o uzgodnienie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku”, przedkładając projekt dokumentu wraz z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 48 ust. 3a przedmiotowej ustawy. W odpowiedzi na powyższe Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 9 marca 2018 r. znak WOOŚ.410.84.2018.AB uzgodnił brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

„Gminny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska do 2030 roku” dotyczy terenu położonego w granicach jednej gminy, poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-3 tej ustawy. Przebiegają natomiast: krajowy korytarz spójności obszarów chronionych „Ślepotka-Kłodnica” oraz korytarz migracji ssaków kopytnych K/LPK-KATW („Korytarze ekologiczne w województwie śląskim - koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I” Parusel J.B., Skowrońska K., Wower A., (red.) 2007 Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice).

Planowane działania rewitalizacyjne nie będą negatywnie oddziaływać na funkcjonowanie ww. korytarzy ekologicznych. Zadania zawarte w przedmiotowym dokumencie w znacznej mierze dotyczą obiektów istniejących lub projektowanych na terenach zurbanizowanych, dlatego wpływ tych przedsięwzięć na środowisko będzie znacznie ograniczony.

Rozdział do uzupełnienia w ramach procedury SOOŚ dla zmiany GPR.

21. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wynikają z diagnozy i analiz, zdiagnozowanych problemów, zgłoszonych potrzeb, konsultacji społecznych, opinii oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR. Na mapie, stanowiącej załącznik graficzny do programu rewitalizacji, wskazano lokalizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dla prawie wszystkich przedsięwzięć jest możliwe ustalenie konkretnej lokalizacji. Wśród nich znajdują się przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczące budynków, które zostaną poddane modernizacji i/lub adaptacji pod inne funkcje, a także przedsięwzięcia nieinwestycyjne dotyczące m.in. działań społecznych, którymi objęci zostaną mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Działania te będą organizowane m.in. w konkretnych lokalizacjach, np. w siedzibie organizacji lub placówki oświatowej oferującej aktywizację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niektóre przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczą inwestycji i działań społecznych zaplanowanych do realizacji w przestrzeni publicznej i na terenach zieleni. Na rycinie przedstawiono także lokalizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu pobudzenie aktywności gospodarczej, w tym modernizacji targowiska miejskiego w dzielnicy Nowy Bytom oraz obszarów pokopalnianych. Na mapie zlokalizowano przedsięwzięcia inwestycyjne przyczyniające się do poprawy warunków bezpieczeństwa ulicznego, a jednocześnie zwiększeniu ład przestrzennego. Ponadto uwzględniono projekty odnoszące się do modernizacji obiektów sportowych i szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Poza tym umiejscowiono projekty służące odnowie lub poprawie estetyki terenów

zieleni urządzonej, w tym parków miejskich, skwerów i zieleńców, także najważniejszych placów w przestrzeni miejskiej, np. Jana Pawła II. Na załączniku graficznym usytuowano również przedsięwzięcie rewitalizacyjne związane z modernizacją lub termomodernizacją budynków mieszkalnych wielorodzinnych lub wymianą systemów grzewczych. Na rycinie przedstawiono zasięg przestrzenny rewitalizacji historycznych części dzielnic, np. Rudy, osiedla Kaufhaus, Bykowiny. Co więcej, na mapie umieszczono też przedsięwzięcia rewitalizacyjne polegające na remoncie budynków usług kulturalnych. Ponadto bardzo ważną grupę przedsięwzięć stanowią obszary przemysłowe poddane rekultywacji technicznej i biologicznej. Na rycinie przedstawiono również przedsięwzięcia rewitalizacyjne rozszerzające ofertę rekreacyjno-wypoczynkową i sportową. Na załącznikach graficznych uwzględniono także projekty dotyczące adaptacji dawnych obiektów przemysłowych na cele kulturalne, edukacyjne, integracji i aktywizacji społecznej oraz tereny zieleni rekreacyjno-wypoczynkowej.

Na mapie zaprezentowano też przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zaplanowano na większym obszarze np. projekty liniowe, jednak ich szczegółowa lokalizacja nie została określona na etapie opracowania GPR. Na mapie nie ujęto też przedsięwzięć których realizacja przewidziana została na całym obszarze rewitalizacji lub w granicach poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Szczegółowy ich wykaz przedstawia tabela poniżej.

Tabela 52. Lista przedsięwzięć nieuwzględnionych na mapie kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

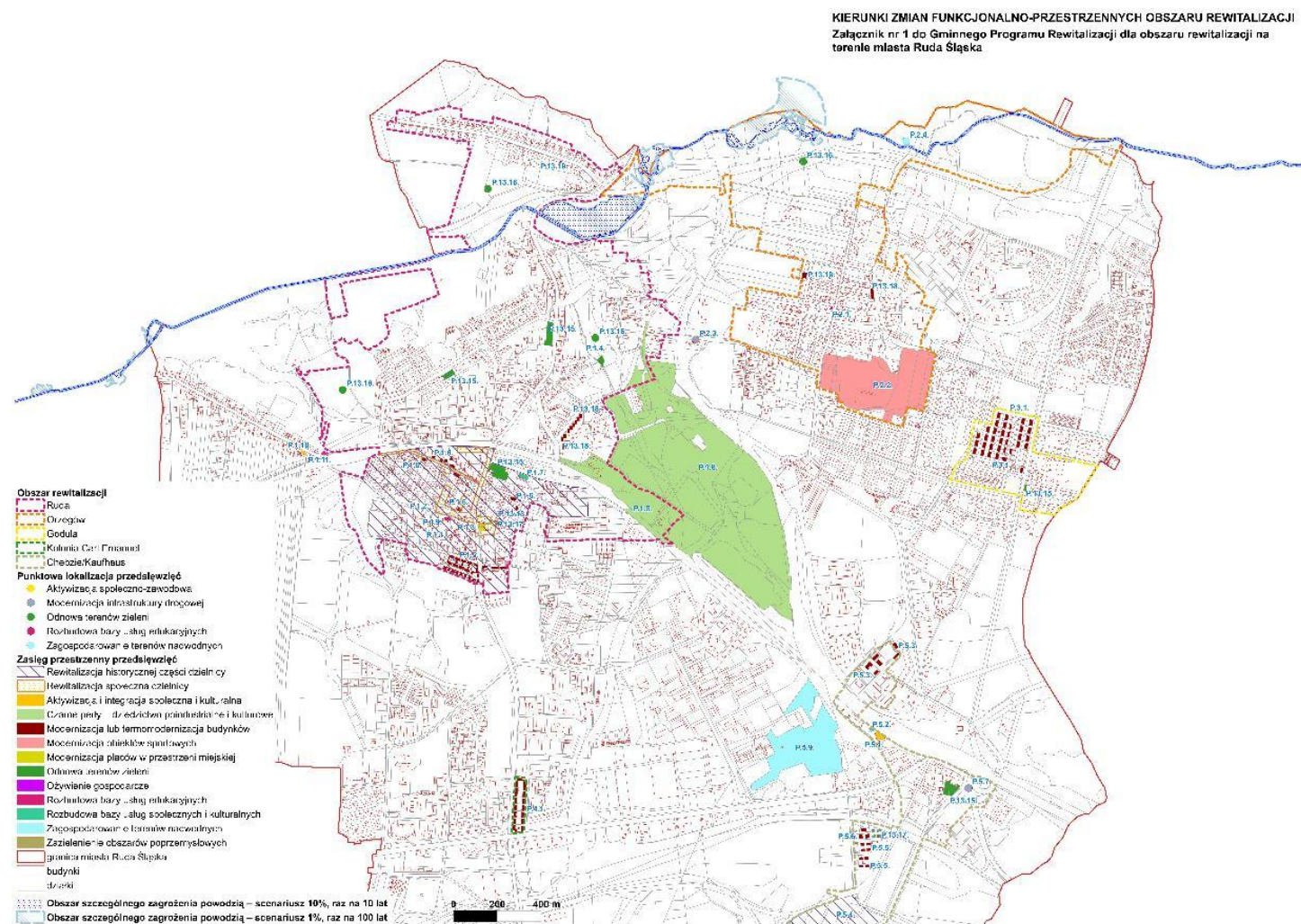
Numer i nazwa przedsięwzięcia	Nazwa jednostki analitycznej
P.2.4. Renaturyzacja zdegradowanej doliny rzeki Bytomki w Rudzie Śląskiej	Orzegów
P.10.5. Odnowa części Doliny Kochłówki wraz z rozlewiskiem i Gródkiem Średniowiecznym	Poza obszarem rewitalizacji, w pobliżu podobszaru Bykowina/Kochłowice
P.13.1. CUS - Nowe spojrzenie na	cały obszar rewitalizacji

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Nazwa jednostki analitycznej
usługi społeczne	
P.13.4. Wsparcie osób bezrobotnych w trwałym zaistnieniu na rynku pracy (III)	cały obszar rewitalizacji
P.13.5. Firma z Rudą. Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych Rudy Śląskiej	cały obszar rewitalizacji
P.13.6. Akcja Transformacja	cały obszar rewitalizacji
P.13.7. Razem dla Wszystkich - Wielowymiarowa Integracja w Rudzie Śląskiej	cały obszar rewitalizacji
P.13.8. Usługi rozwojowe - dotacje na szkolenia i studia podyplomowe	cały obszar rewitalizacji
P.13.9. Laboratoria czwartej przyrody: aktywizacja społeczności lokalnych w kierunku zielonej transformacji i rozpoznawania lokalnego dziedzictwa antropocenu	cały obszar rewitalizacji
P.13.10. Szansa na (samo)zatrudnienie - bis	cały obszar rewitalizacji
P.13.11. Kadry przyszłości - Usługi rozwojowe dla przedsiębiorców - PSF	cały obszar rewitalizacji
P.13.12. Kadry przyszłości - kompleksowe wsparcie rozwoju zawodowego osób dorosłych z subregionu centralnego woj. śląskiego	cały obszar rewitalizacji
P.13.13. Spacer historyczne	Ruda, Orzegów, Godula, Nowy Bytom, Wirek/Czarny Las
P.13.14. Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych oraz zasad ich	cały obszar rewitalizacji

Numer i nazwa przedsięwzięcia	Nazwa jednostki analitycznej
prawidłowej segregacji	
P.13.16. Trakt Rudzki 2 - rozwój zielonych przestrzeni miasta Ruda Śląska	cały obszar rewitalizacji, poza obszarem rewitalizacji
P.13.20. Adaptacja lokali mieszkalnych i użytkowych na mieszkania socjalne w Rudzie Śląskiej	cały obszar rewitalizacji
P.13.21. Ruda Śląska stawia na podwórka - integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa społeczności lokalnych - etap 2	cały obszar rewitalizacji

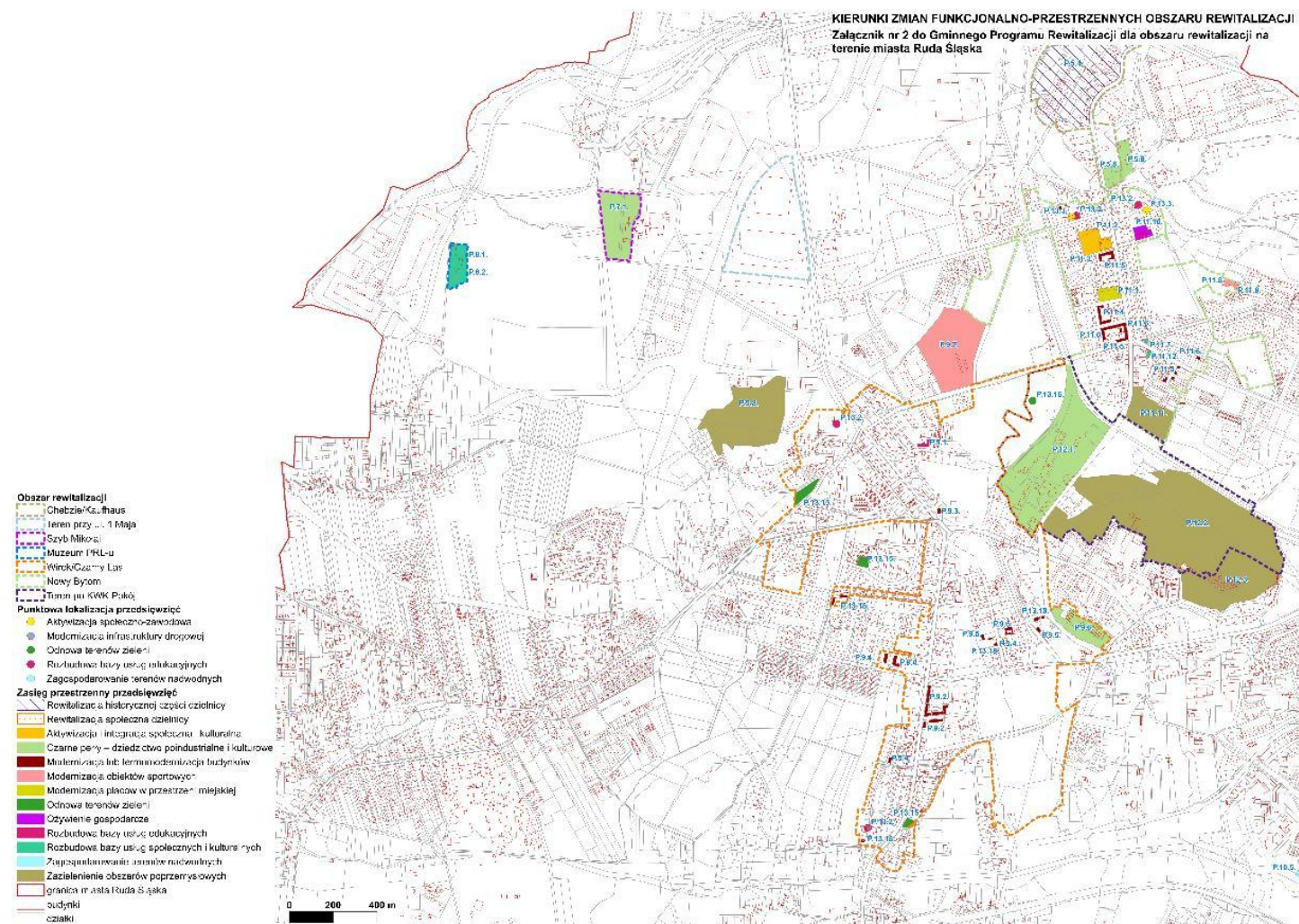
Źródło: Opracowano na podstawie zebranych danych wnioskodawców

Rycina 45. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 1)

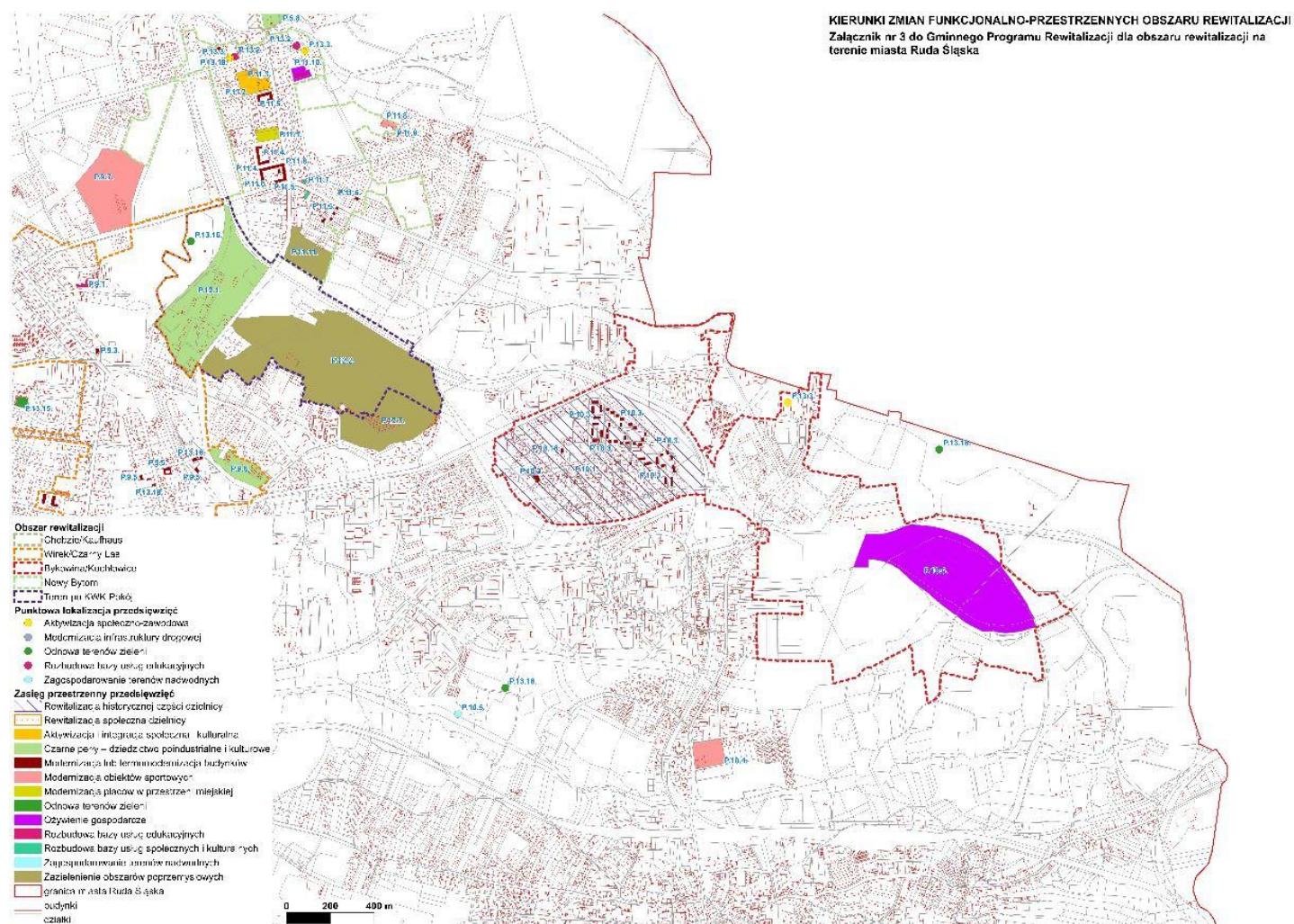
Źródło: Opracowano na podstawie zebranych danych wnioskodawców

Rycina 46. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 2)

Źródło: Opracowano na podstawie zebranych danych wnioskodawców

Rycina 47. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 3)

Źródło: Opracowano na podstawie zebranych danych wnioskodawców

22. Spis tabel

Tabela 1. Powiązania celów operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Ruda Śląska do 2030 roku - aktualizacja 2018 rok z kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji	14
Tabela 2. Obszary polityki społeczne oraz odpowiadające im cele strategiczne i kierunki działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ruda Śląska na lata 2015 - 2030	25
Tabela 3. Powiązania celów operacyjnych wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji ...	32
Tabela 4. Powiązania kierunków działań wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji	49
Tabela 5. Obszary interwencji określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, na terenie których znajduje się Miasto Ruda Śląska, w tym obszar rewitalizacji Miasta Ruda Śląska	62
Tabela 6. Wskaźniki ze sfery społecznej	76
Tabela 7. Wskaźniki z pozostałych sfer	77
Tabela 8. Wykaz terenów niezamieszkałych w Rudzie Śląskiej włączonych do obszaru rewitalizacji wraz z opisem negatywnych zjawisk oraz przewidywanych działań	92
Tabela 9. Liczba ludności ogółem podobszarów rewitalizacji (stan na 31.12.2023 r.) w mieście Ruda Śląska	137
Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej mieszkańcom obszaru rewitalizacji	142
Tabela 11. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	146
Tabela 12. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	148
Tabela 13. Problemy społeczne dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	149

Tabela 14. Średni wynik z egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji na tle miasta Ruda Śląska w latach szkolnych 2022-2024	166
Tabela 15. Zestawienie frekwencji wg okręgów wyborczych obejmujących tereny znajdujące się na obszarze rewitalizacji.....	171
Tabela 16. Liczba organizacji pozarządowych przypadająca na 1000 mieszkańców w mieście Ruda Śląska	178
Tabela 17. Ocena poczucia bezpieczeństwa przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	186
Tabela 18. Podmioty wg sekcji PKD 2007 w 2023 r. w mieście Ruda Śląska	188
Tabela 19. Ocena dostępności do usług gastronomicznych, punktów handlowych i rzemiosła przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	192
Tabela 20. Ocena dostępu do placówek kulturalnych przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	206
Tabela 21. Ocena dostępu do obiektów sportowych przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	212
Tabela 22. Ocena oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	214
Tabela 23. Ocena dostępu do komunikacji miejskiej przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	217
Tabela 24. Ocena dostępu do punktów opieki zdrowotnej przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	222
Tabela 25. Ocena ilości terenów zieleni przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	248
Tabela 26. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	252
Tabela 27. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	253
Tabela 28. Problemy związane z warunkami zamieszkania dostrzegane przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	255

Tabela 29. Udział budynków komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w liczbie budynków gminnego zasobu komunalnego ogółem na obszarze rewitalizacji w granicach miasta Ruda Śląska - stan na 31 grudnia 2023 r.	259
Tabela 30. Średni wiek budynków gminnego zasobu komunalnego wg stanu na koniec 2023 r.	260
Tabela 31. Łączna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w 2023 r. na obszarze rewitalizacji w granicach miasta Ruda Śląska	263
Tabela 32. Ocena stanu dróg rowerowych, chodników i jezdni przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	265
Tabela 33. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	338
Tabela 34. Cele strategiczne i kierunki działań oraz podmioty Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska	347
Tabela 35. Lista zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w okresie pomiędzy 2018 a 2025 r.	349
Tabela 36. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych	395
Tabela 37. Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych.....	645
Tabela 38. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne kontynuowane do 2030 r. w GPR.....	656
Tabela 39. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji (zaktualizowana lista)	661
Tabela 40. Interesariusze wymiaru społecznego rewitalizacji	685
Tabela 41. Interesariusze wymiaru gospodarczego rewitalizacji	686
Tabela 42. Interesariusze wymiaru infrastrukturalnego (technicznego, przestrzenno-funkcjonalnego) rewitalizacji.....	688
Tabela 43. Interesariusze wymiaru ekologicznego (środowiskowego) rewitalizacji	689
Tabela 44. Interesariusze wymiaru kulturowego rewitalizacji	690
Tabela 45. Interesariusze wymiaru społecznego rewitalizacji	692
Tabela 46. Interesariusze wymiaru gospodarczego rewitalizacji	692
Tabela 47. Interesariusze wymiaru infrastrukturalnego (technicznego, przestrzenno-funkcjonalnego) rewitalizacji.....	693

Tabela 48. Interesariusze wymiaru ekologicznego (środowiskowego) rewitalizacji	694
Tabela 49. Interesariusze wymiaru kulturowego rewitalizacji	695
Tabela 50. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji .	718
Tabela 51. Wskaźniki realizacji celów GPR dla obszaru rewitalizacji...	722
Tabela 52. Lista przedsięwzięć nieuwzględnionych na mapie kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	746

23. Spis rycin

Rycina 1. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (wskaźnik syntetyczny sfery społecznej).....	81
Rycina 2. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych (wskaźnik syntetyczny sfery gospodarczej).....	83
Rycina 3. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych (wskaźnik WPF1).....	84
Rycina 4. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych (wskaźnik WPF2).....	85
Rycina 5. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk technicznych (wskaźnik syntetyczny sfery technicznej).....	86
Rycina 6. Obszary szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk środowiskowych (wskaźnik syntetyczny sfery środowiskowej).....	87
Rycina 7. Łączny syntetyczny wskaźnik czynników kryzysowych	88
Rycina 8. Granice obszaru zdegradowanego na tle łącznego syntetycznego wskaźnika czynników kryzysowych	90
Rycina 9. Obszar zdegradowany w Rudzie Śląskiej, podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic (mapa pogładowa)	91
Rycina 10. Granice obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego i łącznego syntetycznego wskaźnika zjawisk w Rudzie Śląskiej.	122
Rycina 11. Obszar rewitalizacji w Rudzie Śląskiej, podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic (mapa pogładowa)	123
Rycina 12. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Ruda	125
Rycina 13. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Orzegów	126
Rycina 14. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji w dzielnicy Goduła	127
Rycina 15. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Chebzie wraz z osiedlem Kaufhaus	129
Rycina 16. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Nowy Bytom	130
Rycina 17. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Wirek/Czarny Las.....	131
Rycina 18. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji Bykowina/Kochłowice	132
Rycina 19. Mapa pogładowa podobszaru rewitalizacji tereny po KWK Pokój	133
Rycina 20. Mapa pogładowa podobszarów rewitalizacji Kolonia Carl-Emanuel, Szyb Mikołaj, Teren przy 1 Maja, Muzeum PRL-u	135
Rycina 21. Wyniki badania ankietowego - ocena ważności i stopnia zaspokojenia wybranych potrzeb osób powyżej 60 roku życia	156
Rycina 22. Wyniki badania ankietowego - ocena ważności i stopnia zaspokojenia wybranych potrzeb osób powyżej 60 roku życia	159
Rycina 23. Ocena poczucia związania z miejscem zamieszkania oraz zadowolenia z życia dokonana przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	181
Rycina 24. Ocena poczucia związania z miejscem zamieszkania oraz wpływu na rozwój własnej okolicy dokonana przez ankietowanych mieszkańców obszaru rewitalizacji	182

Rycina 25. Ocena dostępu do miejsc spotkań z sąsiadami a kontakty międzysąsiedzkie	183
Rycina 26. Dostępność mieszkańców do instytucji kultury w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska	205
Rycina 27. Dostępność mieszkańców do placówek pomocy społecznej w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska	211
Rycina 28. Dostępność mieszkańców do obiektów sportowo-rekreacyjnych w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska	215
Rycina 29. Dostępność mieszkańców do przystanków w strefie buforu do 400 m w mieście Ruda Śląska	219
Rycina 30. Dostępność do usług medycznych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ) w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska	223
Rycina 31. Dostępność do usług podstawowej opieki zdrowotnej w strefie buforu do 500 m w mieście Ruda Śląska	224
Rycina 32. Obszary zagrożone podtopieniami w Rudzie Śląskiej	234
Rycina 33. Arkusze MZP i MRP dla Miasta Ruda Śląska	235
Rycina 34. Zagrożenie powodziowe wraz z głębokością wody, obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%) fragmenty arkuszy M-34-62-B-b-1 i M-34-62-B-a-2 obejmujące podobszary rewitalizacji Ruda, Kolonia Carl Emanuel, Orzegów, Godula oraz Chebzie/Kaufhaus	237
Rycina 35. Zagrożenie powodziowe wraz z głębokością wody, obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) fragmenty arkuszy M-34-62-B-b-1 i M-34-62-B-a-2 obejmujące podobszary rewitalizacji Ruda, Kolonia Carl Emanuel, Orzegów, Godula oraz Chebzie/Kaufhaus.	238
Rycina 36. Podobszary rewitalizacji w Rudzie Śląskiej na tle obszarów i terenów górniczych.....	240
Rycina 37. Zasięg immisji hałasu drogowego od 55 dB w mieście Ruda Śląska	245
Rycina 38. Liczba budynków mieszkalnych ujętych w gminnej ewidencji zabytków	257
Rycina 39. Akcje informujące o prowadzonych pracach nad gminnym programem rewitalizacji.....	696
Rycina 40. Lokalizacja spacerów studyjnych	699
Rycina 41. Obraz wycinka strony internetowej https://www.rudaslaska.pl/ruda-slaska/aktualnosci/spotkania-warsztatowe-z-interesariuszami-rewitalizacji	709
Rycina 42. Przykładowe plakaty informujące o organizowanych warsztatach	710
Rycina 43. Spotkania konsultacyjne	711
Rycina 44. Zasięg obszaru, dla którego opracowywany jest miejscowy plan rewitalizacji w rejonie ulicy Piotra Niedurnego dla terenu po byłej Kopalni Węgla Kamiennego "Pokój"	742
Rycina 45. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 1)	749
Rycina 46. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 2)	750
Rycina 47. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji (cz. 3)	751